

**VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM
POSTIHNUTÍM PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

Úvod

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím sa **uplatňuje** pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole, t. j. v špeciálnej základnej škole pre žiakov s mentálnym postihnutím a v ďalších školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení.

Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s mentálnym postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

Špeciálna základná škola, ktorá vzdeláva žiakov s mentálnym postihnutím alebo s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným postihnutím, sa vnútorne člení podľa stupňa mentálneho postihnutia žiakov na

variant A pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia,

variant B pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia,

variant C pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia alebo pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorí majú aj iné zdravotné postihnutie, sú držiteľmi preukazu zdravotne ťažko postihnutých a nemôžu sa vzdelávať podľa variantu A alebo B.

**VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA
PRE PRIMÁRNE VVZDELÁVANIE**

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Profil absolventa

Absolvent má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov** s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,

- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNE UČENIE
	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

5 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

6 Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné (disponibilné) hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému prideli časovú dotáciu. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

**Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským**

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Ročník									ŠkVp spolu	
		P.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		9.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7	6	6	5	5	5	59
			2	2	2	1	1	1	1		1	11
	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7										7
	Rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2
		1										1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	39
			1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
	Informatika						1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	Vecné učenie	1	1	1	1							4
	Fyzika								1	1	1	3
	Chémia										1	1
	Biológia								1	1	1	3
									1			1
Človek a spoločnosť	Vlastiveda					2	2	3				7
	Dejepis								1	1	1	3
	Geografia								1	1	1	3
	Občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	5
Človek a svet	Pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4	4	4	4	4	4	31
		1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	15
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Spolu povinná časť		18	18	19	20	21	22	23	24	24	25	214
Voliteľné hodiny ŠkVP		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	37
Spolu		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.
3. V prípravnom ročníku vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.
4. V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom 6 žiakov. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
5. V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
6. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
7. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
8. V 5. až 9. ročníku sa na hodinách: pracovné vyučovanie a telesná výchova z dôvodu nízkeho počtu žiakov na II. stupni nedelia žiaci na skupiny chlapcov a dievčat.
9. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú v skupinách.
10. V rámci vyučovania sa využívajú terapie: arteterapia, muzikoterapia, snoezelen, bazálna stimulácia a prvky montessori.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Dieťa s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môže začať plniť povinnú školskú dochádzku v prípravnom ročníku ak nedosiahlo školskú spôsobilosť a nie je u neho predpoklad zvládnutia prvého ročníka.

Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálno-technické a priestorové vybavenie školy.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Žiakovi s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- v špeciálnych základných školách,
- v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole,
- v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej

integrácii využívame skupinové, kooperatívne a alternatívne formy vyučovania. Tie umožňujú diferenciaciu a individualizáciu výchovy a vzdelávania, deľbu práce, komunikáciu, vzájomnú pomoc a včleňovanie žiaka s mentálnym postihnutím do kolektívu triedy. Je potrebné zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiadúce prejavy správania. Vytvárať podmienky pre pozitívne hodnotenie na upevnenie kladných zážitkov v triede. Orientovať vzdelávanie na využiteľnosť vedomostí v situáciách praktického života. Umožniť žiakovi s mentálnym postihnutím používať špeciálne učebné pomôcky, ktoré mu uľahčia edukáciu. Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania. Rámcový učebný plán tohto žiaka je rovnaký ako u žiakov bežnej triedy. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova a etická výchova je možné tohto žiaka vzdelávať podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi redukovať učivo, uvádza sa v jeho IVP. Vyučovací predmet vecné učenie má žiak vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmet prvouku alebo prírodovedu. Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku, prostredníctvom ktorého žiaci s mentálnym postihnutím získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Preto sa predmet vlastiveda vyučuje vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmet vlastivedu a prírodovedu.

Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaka je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. Ak je tento žiak v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaný, dostáva rovnaké vysvedčenie ako ostatní žiaci bežnej triedy. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu A.“

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa používa triedna dokumentácia pre bežné základné školy.

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Triedu možno zriadiť pre najmenej štyroch žiakov. Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím (ŠZŠ - variant A) sa ustanovuje takto: prípravný a prvý ročník 6 žiakov, druhý ročník až piaty ročník 8 žiakov, šiesty ročník až deviaty ročník 10 žiakov.

Riaditeľ školy môže povoliť prekročenie najvyššieho počtu žiakov v triede najviac o dvoch.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Efektívna realizácia Vzdelávacieho programu je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek

formulovaných v platnej legislatíve (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienky dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície),
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi, rodičmi,
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov.

Asistent učiteľa

- spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Odborní zamestnanci

Odborní zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickkej, logopedickej, špeciálno-pedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

Školský logopéd

- logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Školský logopéd vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom školy.

Školský psychológ

- vykonáva odborné činnosti v rámci psychologickkej diagnostiky (okrem diagnostiky na účely prijatia žiaka do školy alebo na zmenu formy vzdelávania žiaka), na ktoré má oprávnenie podľa svojho vzdelania a v súlade s legislatívou platnou pre rezort školstva.

10 Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Dôležitou podmienkou výchovy a vzdelávania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je aj primerané priestorové vybavenie školy a materiáľno-technické vybavenie učebných priestorov.

Priestorové vybavenie

pre manažment školy

- kancelária riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy,
- kancelária pre ekonomický úsek,

pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa,
- kabinety pre učiteľov (priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok),

pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

- kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom/žiakom,

pre nepedagogických zamestnancov školy

- kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov,

hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
- šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,

odkladacie a úložné priestory

- pre učebné pomôcky,
- didaktickú techniku,
- skladové priestory,
- archív,

informačno-komunikačné priestory

- knižnica/priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením
- a pripojením na Internet,

učebné priestory (interné/externé)

- učebne (s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania),

- odborné učebne,
- špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
- telocvičňa,
- školské ihrisko,

spoločné priestory

- školská budova,
- školská jedáleň alebo výdajná školská jedáleň,
- školský dvor,
- priestory pre školský klub detí,
- priestor pre riešenie zdravotných problémov, bezpodnetová miestnosť.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania ohľadom na vek žiakov:

v prípravnom ročníku až štvrtom ročníku sa vyučuje v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín, v piatom ročníku až deviatom ročníku najviac šesť vyučovacích hodín,

vyučovacia hodina trvá 45 minút, poslednú vyučovaciu hodinu možno skrátiť na 40 minút,

s prihliadnutím na osobitosti žiakov môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami.

Pri zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje škola podľa platnej legislatívy. Pri organizovaní výletov, exkurzií, školy v prírode, plaveckých a lyžiarskych výcvikov je dôležitou podmienkou informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických zamestnancov pri vzdelávaní podľa platných noriem:

zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),

výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,

lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,

dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program (ŠkVP) pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre primárne vzdelávanie.

ŠkVP je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia na danej špeciálnej základnej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným ŠVP. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín.

Na vypracovaní ŠkVP by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na prístupnom mieste.

**OBSAH VZDELÁVANIA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
PRE 1. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

KOMUNIKÁCIA A SLOH

ČÍTANIE A LITERATÚRA

V **1. až 3. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH

komunikácia, ústny prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

technika čítania

literárna výchova

V **4. až 5. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

zvuková rovina jazyka a pravopis

písanie

významová rovina

tvárová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

sloh, komunikácia

ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením

literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

V 6. až 9. ročníku jednotlivé oblasti obsahují:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

zvuková rovina jazyka a pravopis
významová rovina
tvarová rovina
skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

sloh, komunikácia
ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu,
verejná prezentácia textu
literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

1. ROČNÍK

CIELE

- Postupne poznávať niektoré hlásky a príslušné písmená, čítať jednoslabičné a dvojslabičné slová,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Pri výcviku písania sa vytvárajú potrebné hygienické pracovné a estetické návyky. Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom a dbať na úhladnú úpravu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú.

Nácvik písania

Cviky na prípravné písanie nepodopretou rukou.

Správne držanie ruky – čmáranie rudkou, kriedou, fixkou, progresom.

Dotyky, voľné čmáranie a krúženie, oblúky.

Nacvičuje sa držanie ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen.

Využitie týchto prvkov na nácvik písania písmen.

Písanie písmen, ktoré sa žiaci učia čítať.

Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní.

Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen.

Prepis slabík a slov z tlačeneho do písaného písma.

Diktát písmen a slabík.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Komunikácia, ústny prejav

Nácvik vyjadrovania a výslovnosti žiakov.

Nácvik vecných formulácií, pozdravy, krátke oznámenia, prosba, poďakovanie.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Poznávanie samohlások a, e, i, o, u, y a príslušných malých a veľkých písmen. Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások.

Poznávanie a čítanie spoluhlások m, M, I, L, v, V, t, T, p, P, j, J.

Nácvik čítania otvorených a zatvorených slabík s osvojeným písmenom.

Čítanie a výslovnosť mäkkých slabík le, li, te, ti.

Čítanie jednoslabičných, dvojslabičných a niektorých trojslabičných slov zložených najmä z otvorených slabík.

Čítanie jednoduchých viet. Čítanie písaného písma.

Literárna výchova

Cieľom literárnej výchovy v 1.ročníku je predovšetkým výchova pozorného detského poslucháča. Žiaci sa učia počúvať a pokúšajú sa rozprávať najznámejšie jednoduché

rozprávky založené na jednoduchom časovom radení opakovaných a obmieňaných dejov. Učia sa počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšajú sa ho dramatizovať, prípadne ilustrovať. Učia sa memorovať jednoduché rečovanky.

Tieto zručnosti si žiaci osvojujú

pri počúvaní ukážok z literatúry pre deti zo zvukových nahrávok,
pri sledovaní videoprogramov,
sledovanie bábkových hier (v triede a z televízneho vysielania). Príležitostné návštevy detských bábkových divadiel. Pokus o dramatizáciu s aplikáciami, plošnými bábkami, s maňuškami a podobne.

Nácvik a memorovanie jednoduchých básničiek, rečovaniiek a vyčítaniek od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. K. Bendová, V. Šimková – J. Domasta; J. Anđel; J. Turan; F. Hrubín a iní).

Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky o deťoch a zvieratkách (napr. M. Ďuríčková, M. R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska a iní).

Obrázkové knižky (V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová a iní).

PROCES

Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov. Pozorovaním okolitej skutočnosti a jej znázornenia na obrázkoch žiaci poznávajú a pomenávajú predmety a činnosti. Hrou a častými cvikmi sluchového vnímania sa zlepšuje schopnosť žiakov diferencovane vnímať zvuky. Žiaci poznávajú, pomenávajú, porovnávajú a rozlišujú veľkosť, farbu, tvar, vôňu a chuť predmetov. Učia sa zameriavať svoju pozornosť podľa inštrukcie učiteľa postrehnúť rozdiely, zmeny, vzťahy a časovú následnosť.

Nacvičuje sa vyjadrovanie a výslovnosť žiakov. Od pomenovávania predmetov a javov sa prechádza k nácviku vecných formulácií, predovšetkým jednoduchých viet. Nacvičujú sa pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie, ospravedlnenie.

Sústavne sa pestuje výslovnosť, dych a hlas detí. Prebúdzajú sa vlastné úsilie žiakov o zreteľnú, dobre počuteľnú a zrozumiteľnú reč.

Na začiatkové čítanie a na postupné osvojovanie čitateľských návykov treba pripravovať žiakov hrou a špeciálnymi cvičeniami. Rozvíja sa sluchové a zrakové vnímanie. Cvičí sa sledovanie obrázkov zľava doprava, orientácia v riadku. Členenie krátkych viet na slová. Sluchová analýza a syntéza slov.

Pri nácviku písania vychádzame z detských hier a motivovaných prípravných cvikov.

2. ROČNÍK

CIELE

- Opakovať známe písmená z 1. ročníka,
- osvojovať si zručnosť čítať s porozumením jednoduché vety po slovách a jednoduchých hovorených taktoch,
- naučiť žiakov písať tie písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia čítať.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi.

Naučiť sa písať písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia písať.

S ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci oboznámia, nemusia ich dokonale zvládnuť.

Písanie slabík a slov.

Nacvičovanie písmen v poradí podľa postupu v čítaní.

Cvičenia na písanie:

- prvky písaných písmen,
- písané písmená,
- spájanie písmen do slabík
- odpisovanie písaného písma
- prepisovanie slabík a slov
- písanie krátkych viet
- písanie slabík a jednoduchých slov podľa diktátu

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Komunikácia, ústny prejav

Nácvik krátkych hovorených prejavov, vyjadrovanie osobných zážitkov a skúseností, formulácia odpovedí na otázky, formulácia želania, prosby, poďakovania.

Opísanie jednoduchej známej činnosti, osoby, zvierat'a, veci.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Poznávanie a čítanie spoluhlások s,S, n,N, d,D, z,Z, b,B, h,H, k,K, š,Š, c,C, r,R, č,Č, ž,Ž, ď,Ď, ť,Ť, ň,Ň, ľ,Ľ.

Čítanie písanej abecedy.

Rozvíjanie fonetického sluchu.

Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov, zložených z otvorených slabík (typu mama, veselo).

Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu les.

Čítanie zatvorených slabík a dvojslabičných slov, ktoré majú zatvorenú slabiku na začiatku alebo na konci.

Automatizácia čítania niektorých dvojslabičných slov ako celkov viazaných slabikovaním.

Čítanie vety s jednoduchou skladbou a slovníkom, ktoré sú obsahom primerané schopnostiam žiakov.

Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Cieľom literárnej výchovy je približovať deťom literatúru, vyvolávať pocit radosti pri počúvaní rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat, pri memorovaní detských rečovaniiek a vyčítaníek, pri sledovaní bábkových scénok, počúvaní vybraných zvukových nahrávok a sledovaní videoprogramov.

Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

Viesť žiakov k počúvaniu, prednesu, rozprávaníu a dramatizácii primeraných literárnych diel. Prebúdzat' u žiakov záujem o poznávanie kníh.

Všímata' si osoby vystupujúce v rozprávkach, poviedkach, rozlišovať hlavnú postavu (hrdinu), vyvolávať v deťoch predstavu miesta a času deja.

Navštívit' počas roka aspoň dve detské filmové alebo divadelné predstavenia.

Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú počúvaním ukážok z literatúry pre deti a mládež.

Recitovať rečovanky a krátke básne od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. M. Ďuríčková, J. Andel, J. Navrátil, J. Čapek, J. Hála, Povedačky, Rapotanky).

Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky od autorov detskej literatúry (napr. M. Rázusová-Martáková, J. Pavlovič, J. Čapek, L.N.Tolstoj, M. Lukešová).

Počúvať rozprávanie o deťoch a zvieratkách (M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová).

Obrázkové knihy (V. Machaj, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová).

PROCES

Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov. Počas celého školského roka systematicky viesť žiakov k vyjadrovaniu osobných a spoločenských zážitkov a skúseností v krátkych hovorených prejavoch.

Učiť žiakov odpovedať na otázky, stručne oznamovať správy, formulovať želanie, prosbu, poďakovanie, blahoželanie.

Opísať jednoduché známe činnosti, osoby, zvieratá, veci z domáceho, školského i mimoškolského prostredia.

Ďalej spresňovať správnu výslovnosť žiakov.

Učiť žiakov členiť krátke jazykové prejavy na vety, slová a slabiky.

3. ROČNÍK

CIELE

- Vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová,
- osvojiť si ostatné písmená abecedy,
- obohacovať slovnú zásobu žiakov a viesť ich k voľbe vhodného pomenovania,

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy.

Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píše tak, ako sa vyslovujú.

Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní. Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov.

Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom.

Odpisovanie písaného písma.

Prepisovanie tlačeneho textu.

Písanie slov a viet podľa diktátu.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Ústny prejav

Nácvik vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch.

Vytváranie zručnosti členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová.

Obohacovanie a spresňovanie slovnej zásoby žiakov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dž, Dž, w, W, x, q, dvojhlasok ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, í, í.

Čítanie písanej abecedy.

Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách.

Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov.

Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky, predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase. Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti.

Poézia od detských autorov (napr. M. Ďuričková, K. Bendová, D. Hevier, Ľ. Podjavorinská, V. Reisel).

Rozprávky (napr. M. Ďuričková, J. Pavlovič, B. Němcová)

PROCES

Pokračujeme vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch.

Postupne nacvičujeme čítanie niektorých slov rôzneho slabikového zloženia ako celkov viazaným slabikovaním.

Pri písaní v potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Nacvičujeme akustickú a optickú analýzu a syntézu slov a slabík.

Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní, odpisovaní a prepisovaní z knihy. Vedíme žiakov k sebakontrolu textu.

Dbáme na úpravu písaného textu (umiestnenie nadpisu, tvorenie odsekov, okraje papiera).

4. ROČNÍK

CIELE

- Poznávať vetu ako jazykový celok,
- vedieť rozoznávať druhy viet,
- poznávať slová rovnakého a opačného významu,
- vedieť rozoznávať spisovné a nespisovné slová,
- vedieť rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, krátke a dlhé samohlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky,
- cvičiť sa v členení jednoduchých jazykových prejavov na vety,
- cvičiť sa v tvorbe jednoduchých *ústnych* jazykových prejavov.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky.

Rozlišovanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a zvolacej vety.

Rozlišovanie slov vo vete.

Usporiadanie známych slov do významových okruhov.

Slova rovnakého a opačného významu.

Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov.

Členenie slova na slabiky a hlásky. Rozlišovanie hlásky a písmena.

Rozlišovanie malých a veľkých písmen.

Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlások.

Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch).

Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlások sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie.

Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások.

Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach.

Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.

Písanie

Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslíc.

Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm.

Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm.

Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäčkňom.

Spresňovanie štihlости oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami.

Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných (*e – l, v – V, c – C, č – Č, ch – Ch, o – O, z – Z, ž – Ž*).

Precvičovanie spájania písmen *o, v, b* s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami *e, r, z*).

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Členenie krátkych jazykových prejavov na vety.

Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet. Dopĺňanie vhodného slova do vety.

Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov.

Odpovede na otázky

Ústne odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky.

Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov.

Opis

Opis jednoduchých predmetov. (napr. veci dennej potreby a veci, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy).

Formy spoločenského styku

Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželanania.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením.

Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie.

Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte.

Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Literárna výchova

Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom.

Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou.

Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách. Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok.

Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu.

Praktické rozlišovanie verša od prózy.

Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábkky, maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie.

Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D. Hevier).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková, J. C. Hronský, F. Hrubín, J. Kožíšek, J. Pavlovič, S. Maršak, C. Janczarski).

Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R. Gauberová, R. Moric).

Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.

PROCES

V písaní žiaci spresňujú *tvary* písmen a číslíc, zachovávajú rovnakú *veľkosť*, odporúča sa jednotný *sklon* písma 75 stupňov. Učia sa správne *spájaniu* písmen.

Postupuje sa podľa tvarových skupín písmen a číslíc:

l, l', í, e, é, b, f, h, k, d, d', t, t', číslice 1,4
U, u, ú, (ü), i, í, r, r', (ř), n, ň, m, V, v, y, ý, (W, w, X, x)
C, c, Č, č, E, Ch, ch, číslica 6
O, Ó, o, ó, ô, (ö), a, á, ä, d, d', dz, dž, číslice 0, 9
j, p, g, G, y, ý, (Q, q)
I, J, H, K, (X, x), číslice 8, 4
P, B, R, (Ř), T, Ě, F, číslice 3, 5, 8
S, s, Š, š, L, Ľ, D, Ď, Dz, Dž, Z, z, Ž, ž, číslice 2, 7
A, N, Ň, M

10. . : , ; ,, ,, ! ? - = + ()

Písmená v zátvorkách sa nacvičujú len podľa potreby (ak sa vyskytujú v menách žiakov, v miestnych názvoch).

V čítaní venujeme zvýšenú pozornosť a individuálnu starostlivosť žiakom s chybami reči. Pri čítaní ukážok sa zameriavame na poéziu detských hier a zábav, prírodu a ľudí v premenne ročných obdobiach, na krásu ľudských vzťahov a kladných ľudských vlastností.

5. ROČNÍK

CIELE

- Správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach,
- poznávať obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m,
- poznávať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo,
- rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať,
- ústne tvoriť vety s danými slovami,
- písomne dopĺňať a obmieňať vety,
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.

Podstatné mená - rod a číslo.

Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).

Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.

Písanie

V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne potreby.

Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu.

Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania.

Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť o nich).

Odpovede na otázky

Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov.

Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukcia kratších textov.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.

Opis

Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne).

Formy spoločenského styku

Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne).

Napísať pozdrav a blahoželanía na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústredovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu).

Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk.

Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Rozširovanie slovnjej zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah.

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.

S pomocou učiteľa reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky. Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.

Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.

Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní).

Povesti a balady (napr. M. Ďuríčková, M. Rázusová-Martáková a iní).

Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová).

Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

PROCES

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia.

Literatúra odporúčaná na čítanie v 5.ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí.

V slovenských rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete.

6. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si vybrané slová a učiť sa správne písať vybrané a ich príbuzné slová,
- naučiť sa slovenskú abecedu a získať zručnosť využívať ju v praxi,
- dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien,
- v mužskom rode rozlišovať životnosť,
- poznávať slovesá v prítomnom čase,
- poznávať predložky a osobné zámená,
- cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a podobne),
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov najmä formou reprodukcie krátkych textov, rozprávaním a opisom,
- cvičiť sa vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Osvojenie ustálených radov vybraných slov.

Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekventovanejších príbuzných slovách.

Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie ich pravopisu.

Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PŠČ, v Detskej encyklopédii a pod.).

Zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove.

Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu.

Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu.

Zmena tvaru podstatných mien.

Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami.

Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom.

Poznávanie slovíes v prítomnom čase.

Časovanie slovíes v prítomnom čase.

Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla.

Poznávanie slovíes v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj pravopis).

Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické pravidlo: otvorí, rozsvieti, tvári sa a pod.)

Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovíes.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Obmieňanie slov vo vete.

Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede na jednoduché otázky.

Reprodukcia

Reprodukovanie krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa.

Sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete.

Opis

Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne.

Formy spoločenského styku

Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy.

Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu.

Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok.

Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželaní.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu.

Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy.

Literárna výchova

Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok.

Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti.

Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela.

Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania).

Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic).

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak).

Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop).

Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko).

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)

PROCES

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia. Gramatické učivo sa zameriava na pravopisný výcvik.

Literatúra odporúčaná v 6. ročníku ukazuje v minulosti.

Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a k dobru.

Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Čítaním náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode, spoločnosti a človeku.

7. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť žiakov so stavbou slov,
- správne písať a vyslovovať slová s niektorými predponami,
- utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri slova,
- pochopiť pojem vzoru pri podstatných menách a naučiť sa zaraďovať podstatné mená,
- poznávať minulý a budúci čas slovíes,
- poznávať prídavné mená,
- cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Stavba slova

Tvorenie nových slov pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, poznávanie slovotvorného základu.

Nácvik správneho písania a spisovného vyslovovania slov s predponami napríklad: na-, vy-

Podstatné mená

Precvičovanie poznávania podstatných mien, určovanie rodu a čísla. Skloňovanie podstatných mien podľa pádových otázok, určovanie pádu podstatných mien.

Oboznamovanie sa s pojmom vzoru, skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov.

Pravopis podstatných mien.

Prídavné mená

Poznávanie akostných prídavných mien a ich význam v bežnom jazyku.

Poznávanie a určovanie rodu a čísla prídavných mien.

Slovesá

Poznávanie slovíes v oznamovacom spôsobe, v prítomnom, minulom a v budúcom čase.

Časovanie slovíes.

Pomocné sloveso byť.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Cvičenie v rozlišovaní spisovných a nespisovných jazykových prostriedkov.

Nácvik výstižného vyjadrovania, najmä vhodným výberom prídavných mien.

Cvičenie v pozorovaní. Pomenovávanie a vyjadrovanie sa o pozorovaných predmetoch, javoch a činnostiach.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede žiakov na otázky, ktoré sa týkajú ich života a ich blízkeho okolia.

Reprodukcia

Žiaci reprodukovujú čítankové texty.

Rozprávanie

Rozprávanie žiakov podľa vlastných zážitkov a prečítaných textov.

Kolektívne zostavovanie :novy íbehu rozprávanie :odľa :novy.

Dodržiavanie základného členenia jazykového prejavu na úvod, hlavnú časť a záver.

Opis

Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovných postupov. Zostavovanie jednoduchej správy na nástenku.

Formy spoločenského styku

Písanie listu s jednoduchým oznámením. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky. Telefonovanie. Vypĺňanie poštových tlačív – podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov plynule, správne, s porozumením. Prechod k spôsobu čítania, ktoré sa približuje čítaniu dospelých. Rozširovanie a obohacovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, výstižnejšie a presnejšie vyjadrovanie.

Literárna výchova

Žiaci sa oboznamujú s literárnymi textami, väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci rozvíjajú vzťahy k prírode a k ľuďom, učia sa chápať hodnotu ľudskej práce, jej potrebu a celospoločenský význam.

Pri práci s textom uvedomelo spájajú obsah textu s ilustráciou. Učia sa prakticky rozumieť vybraným pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú: poézia, próza, poviedka, báj, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra.

Poézia od detských autorov (napr. M. Rázusová – Martáková, S. Chalupka, S. Maršak, M. Rúfus).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (napr. B. Němcová, K. Čapek, J. C. Hronský, L. Feldek, K. Ondrejka).

Poviedky a romány zo života detí (napr. M. Majerová, B. Němcová, R. Dobiáš, V. Šikula)

Bájky, poviedky o zvieratkách a dobrodružná literatúra (napr. E. Kästner, J. Záborský, D. Defoe, R. Moric, V. Ferko, K. May, S. Michalkov).

Báje, povesti, historická próza (napr. M. J. Huska, J. Poliak, J. Horák, R. Moric, M. Ďuríčková)

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, M. Labuda, E. Jelínková, L. Švihán, J. Galata, M. Šurinová)

PROCES

Žiaci reprodukovajú texty na čítanie a v dramatizácii krátkych textov vedia použiť aj priamu reč. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť hovorenému prejavu žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálne – sémantické a štylizáčné cvičenia. Osvojované učivo sa zameriava na pravopisný výcvik, v jednoduchých prípadoch sa žiaci učia odôvodňovať i/y.

Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

8. ROČNÍK

CIELE

- Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
- poznávať prídavné mená tvrdého a mäkkého zakončenia, osvojovať si ich pravopis,
- poznávať číslovky,
- oboznámiť sa s písaním základných, radových a zložených čísloviek,
- cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Podstatné mená

Skloňovanie podstatných mien mužského rodu.

Skloňovanie podstatných mien ženského rodu.

Skloňovanie podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Vlastnostné prídavné mená.

Pravidelné stupňovanie prídavných mien.

Skloňovanie prídavných mien tvrdého zakončenia.

Skloňovanie prídavných mien mäkkého zakončenia.

Zámená

Používanie osobných zámen.

Slovesá

Minulý čas sloviess.

Oznamovací a rozkazovací spôsob sloviess.

Číslovky

Základné číslovky a ich písanie.

Zložené číslovky a ich písanie.

Radové číslovky a ich písanie.

Skladba

Holá veta.

Rozvitá veta.

Zložená veta – súvetie.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy.

Opis

Opis predmetu, obrázka, osoby, krajiny, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Písanie listu rodičom, listu s poďakovaním, s blahoželaním. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky.

Požiadanie – prosba, rozkaz, poďakovanie.

Ospravedlnenie.

Oslovenie a predstavenie sa.

Vypĺňanie jednoduchého dotazníka.

Životopis.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Plynulé čítanie s porozumením. Používanie vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Pestovanie kultúry reči žiakov.

Literárna výchova

Zhrnutie poznatkov žiakov o literatúre.

Orientácia v prečítanom literárnom diele, v deji, v postavách a prostredí.

Reprodukcia obsahu.

Rozvíjanie záujmu žiakov o mimoškolské čítanie, knihy, časopisy, noviny.

Porozumenie pojmom poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik. Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie pre deti M. Rúfusa, Š. Žáryho, J. Kostru, J. Smreka, V. Reisela, J. Navrátila Ľ. Feldeka, Š. Moravčíka a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. R. Smatanová, J. Červenková, K. Jarunková, V. Šikula, A. Marschall, K. Jarunková, M. Jančová, J. Tužinský, Max von der Grün.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Arthur, J. Swift, J. Verne, J. London, M. Twain, J. Curwood.

Povesti a historická próza: napr. Ľ. Zúbek: Moja Bratislava; Š. Moravčík: Záhorácke povesti, V. Ferko: Tisíc násobný dukát a iné.

Náučná literatúra: napr. Veľká kniha otázok a odpovedí, L. Švihran: 1000 plus 1 slovenských naj, C. Varleyová-I. Milesová: Zemepisná encyklopédia, H. Škodová – E. Škoda: Už viem prečo, T. Šipöcz: Ako je to možné?, C. Valšík: Farebná detektívka.

Ukážky divadelných hier: napr. J. G. Tajovský: Ženský zákon; J. Zeyer: Radúz a Mahuliena a iné.

PROCES

Žiaci si precvičujú oslovenie, predstavenie sa, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie, privítanie návštevy a rozlúčenie sa. Učia sa vyplniť podľa predtlaču dotazník. Pri čítaní a prednese literárnych ukážok pestujeme kultúru reči žiakov, obohacujeme ich slovnú zásobu a rozvíjame schopnosť súvisle sa vyjadrovať. Učíme ich porozprávať svoje zážitky zrozumiteľným spôsobom.

Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

9. ROČNÍK

CIELE

- Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
- precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien,
- upevniť si pravopis slovíes, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe,
- osvojiť si ústne a písomné vykanie,
- učiť sa vyplňať úradné tlačivá,
- cvičiť sa v kompozícii a štylizácii,
- osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Predložky

Písanie predložiek.

Predložky a pádové otázky.

Podstatné mená

Určovanie podstatných mien.

Pravopis životných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis podstatných mien ženského rodu.

Pravopis podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Stupňovanie prídavných mien.

Pravopis vlastnostných prídavných mien.

Privlastňovacie prídavné mená.

Zámená

Používanie osobných zámen. Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie.

Slovesá

Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Číslovky

Základné číslovky a radové číslovky.

Skladba

Jednoduchá veta a zložená veta.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Opis

Opis (ústne i písomne) osoby, predmetu, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželenie, prejavenie sústrasti, list.

Praktické písomnosti

Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.

Literárna výchova

Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa nehráme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepacia polievka pre dušu; a iných.

Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku,, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka:

oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

PROCES

Z hľadiska jazykového prejavu si žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napríklad na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS správu.

Ústne i písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukovujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy.

Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno ju od poškodenia sociálnych zručností oddeliť. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.

Cieľom vyučovacieho predmetu **rozvíjanie komunikačnej schopnosti** je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich spoznávanie zo správania iných ľudí

Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie žiaka, je potrebné rozvíjať jestvujúcu schopnosť komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, jej posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie.

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikačnej schopnosti žiaka podieľajú všetky vyučovacie predmety v prípravnom ročníku.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

OBSAH

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

PROCES

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom vyučovacom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti.

Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.

**ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie grafomotorických zručností má vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím špecifický charakter z hľadiska samotných cieľov a obsahu, ale aj foriem, metód a používaných prostriedkov.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety v prípravnom ročníku.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností, okrem písacích nástrojov (voskový pastel, kriedy, suchý pastel, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja,
- rozvíjať jemnú motoriku,
- vypestovať správny návyk držania písacích potrieb,
- viesť žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky.

Nácvik uchopovania písacieho nástroja (voskový pastel, krieda) do dlane.

Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa).

Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (pastelky, ceruzky) prstami, zanechávanie stopy na podložke/papieri.

Čmáranie, opakované čmáranie dominantnou rukou.

Kruhové čmáranie.

Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania. Čiary, kruhy, špirály, vlnovky, oblúky, slučky, ovály.

PROCES

Rozvíjaním elementárnych grafických zručností pripravujeme žiaka na výučbu písania. Využívame vymaľovávanky, prstomaľbu, maľbu štetcom, kresbu, modelovanie.

Učíme žiakov sústrediť sa na prácu a zotrvať pri nej určitý čas, ktorý postupne predlžujeme. Zápästie uvoľňujeme rozličnými cvikmi, ktoré dopĺňame básničkami a riekankami.

Dáme možnosť deťom pracovať na tabuli, na grafických tabuliach, na papieri. Využívame kriedu, farbičky, voskový pastel, rudku, fixky, ceruzku.

MATEMATIKA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je v súlade s poňatím vyučovania matematiky žiakov na bežnej základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, poskytnúť adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a aj budúceho pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť predmety, vlastnosti podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať základné matematické predstavy,
- vedieť počítať od 1 do 5,
- rozlišovať niektoré základné geometrické tvary.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: málo – veľa, viac – menej, malý – veľký.

Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Priradovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa.

Skladanie častí z celku.

Počítanie po jednej do 5.

Triedenie číslíc.

Priradovanie čísla k množstvu.

Priradovanie množstva k číslu.

Rozlišovanie a triedenie tvarov: kruh, štvorec.

Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.

PROCES

V prípravnom ročníku si žiaci prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti.

Pri triedení predmetov sa snažíme, aby žiak rozpoznal ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa nich ich aj rozdelil. Náročnosť zvyšujeme od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné na základe merania. Využívame predmety reálneho života, ktoré žiak dobre pozná.

Žiaci sa prostredníctvom manipulácie s konkrétnymi predmetmi učia postupne počítať od 1 do 5 (počítanie prstov na ruke, ceruziek a pod.), nevyžadujeme písanie číslíc, naučíme ich číslice čítať a priradovať k množstvu 1- 5.

1. ROČNÍK

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

ARITMETIKA

Úvod k učivu o prirodzenom čísle

Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar).

Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej.

Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný.

Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony

Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčítovaním a odčítovaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0.

Numerácia v obore do 2 a počtové výkony.

Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1.

Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2.

Porovnávanie čísel 1, 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znak $>$, $<$, bez písania. Nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do dvoch.

Sčítovanie. Objasnenie podstaty sčítovania. Znak + plus).

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

Odčítovanie. Objasnenie odčítovania ako obráteného počtového výkonu k sčítovaniu.

Znak – (mínus).

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do dvoch.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 3 a počtové výkony.

- Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3.

Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za.
Sčítovanie a odčítovanie v obore do troch.
Sčítovanie.
Zápis príkladov sčítovania.
Znázorňovanie príkladov sčítovania. Odčítovanie.
Zápis príkladov odčítovania.
Znázorňovanie príkladov odčítovania.
Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 3.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 4 a počtové výkony.

Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri. Vzťahy pred, za a vzťahy hneď pred, hneď za.
Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.
Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý).
Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami.
Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo.
Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za.
Sčítovanie a odčítovanie v obore do štyroch.
Sčítovanie.
Zápis príkladov sčítovania.
Znázorňovanie príkladov sčítovania.
Odčítovanie.
Zápis príkladov odčítovania.
Znázorňovanie príkladov odčítovania.
Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 4.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 5 a počtové výkony.

Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za.
Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.
Radové číslovky – piate.
Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami.
Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.
Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.
Rad čísel 1 až 5. Vzťahy hneď pred, hneď za, pred, za.
Sčítovanie a odčítovanie v obore do 5.
Sčítovanie.
Zápis príkladov sčítovania.
Znázorňovanie príkladov sčítovania.
Odčítovanie.
Zápis príkladov odčítovania.
Znázorňovanie príkladov odčítovania.
Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania do 5.
Rozklad čísel na sčítance v obore do 5.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Číslo 0

Sčítanie a odčítanie s číslom 0.

GEOMETRIA

Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priradovanie názvu. Priestorové útvary – guľa, kocka.

2. ROČNÍK

CIELE

- Opakovať a prehliť učivo z 1. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10,
- osvojiť si základné geometrické tvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony

Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9 a 10.

Prirodzené čísla 6 až 10.

Určovanie počtu predmetov.

Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov.

Čítanie a písanie čísl 6 až 10, ich názorné vyjadrenie.

Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov $=$, $>$, $<$.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10.

Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5.

Sčítanie a odčítanie v obore do 6.

Sčítanie a odčítanie v obore do 7.

Sčítanie a odčítanie v obore do 8.

Sčítanie a odčítanie v obore do 9.

Sčítanie a odčítanie v obore do 10.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie.

Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Geometrické tvary

Rovinné útvary - priradovanie k názvu.

Priestorové útvary – valec – priradovanie k názvu.

Priamosť

Vlastnosť „priamy“, „nie je priamy“.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES

Žiakov získavame pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému.

Učebné pomôcky využívame tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva.

Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene, postupne číselný obor rozširujeme a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

3. ROČNÍK

CIELE

- Opakovať a prehliť učivo z 2. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie číslom 2,
- vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body,
- vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 až 20

Vymenovanie radu názvov čísel.

Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej.

Priradovanie skupiny predmetov k číslu.

Čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel.

Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 20$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$10 + 7 = 17 \quad 17 - 7 = 10$$

$$13 + 4 = 17 \quad 17 - 4 = 13$$

Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:

upevňovanie spojov pamäti,

riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$9 + 5 = 14$$

$$14 - 5 = 9$$

Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 :

upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania,

vzťahy: o n viac, o n menej,

riešenie jednoduchých slovných úloh.

Úvod do násobenia v obore do 20

Znak . (krát).

Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.

Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačnými písmenami.

Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.

Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.

Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

PROCES

K tomu, aby žiak vedel sčítať/odčítať príklady typu $15 + 4$, $19 - 5$, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítať/odčítať jednociferné číslo a sčítať desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, početové výkony robia bez zápisu rozkladu.

Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť. K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

4. ROČNÍK

CIELE

- Opakovať a prehľbiť učivo z 3. ročníka,
- vedieť sčítať prirodzené čísla v obore do 100,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 30,
- vedieť rysovať a označiť priamku, vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke,
- vedieť merať dĺžku úsečky.

OBSAH

ARITMETIKA

Numerácia v obore do 100

Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie čísl.

Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 75$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.

Príklady typu:

$$30 + 40 = 70 \qquad 30 \qquad 70$$

$$70 - 40 = 30 \qquad \underline{40} \qquad - \underline{40}$$

Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10.

Príklady typu: $30 + 7$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 7 \\ \hline \end{array}$$

Odčítanie jednociferného čísla, od dvojciferného tak, aby rozdiel bol násobkom čísla 10.

Príklady typu: $37 - 7$

$$\begin{array}{r} 37 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

Sčítanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ.

Príklady typu: $34 + 5$

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ.

Príklady typu: $37 - 4$

$$\begin{array}{r} 37 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

Písomné sčítanie a odčítanie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ

Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich.

Príklady typu: $40 - 6$

$$\begin{array}{r} 40 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ.

$$\begin{array}{r} 46 + 7 \\ \underline{} \\ 53 \end{array}$$

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 53 - 7 \\ \underline{} \\ 46 \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie čísel, násobkom desiatich. Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 36 + 50 \\ \underline{} \\ 86 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 86 - 50 \\ \underline{} \\ 36 \end{array}$$

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore do 30

Násobenie čísla 0 a 1.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie.

Delenie - názorné objasnenie podstaty delenia, znak : (deleno).

Delenie podľa obsahu a na časti.

Príklady na delenie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie.

Násobenie a delenie tromi – pamäťový nácvik.

Precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

GEOMETRIA

Priamka

Rysovanie a označovanie priamok.

Vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke.

Rôznobežky.

Vyznačovanie úsečiek na priamke.

Meranie dĺžky úsečky

Jednotka dĺžky – cm. Meradlo s centimetrovou stupnicou.

Meranie dĺžky úsečky.

PROCES

Geometrické učivo je v pracovných zošitoch spracované v dvoch kapitolách. Pri vyučovaní odporúčame geometriu zaradiť pravidelne ako časť vyučovacej hodiny. Často zaradíme orientáciu žiakov v číselnom rade do 100 na číselnej osi. Precvičujeme vzťahy pred - za, hneď pred - hneď za. Spájame teoretické vedomosti s praktickými činnosťami. Matematické poznatky sa vytvárajú na základe manipulácie s konkrétnymi predmetmi, ktoré sa nachádzajú v triede i v okolí školy.

5. ROČNÍK

CIELE

- Opakovať a prehliť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rýsovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

OBSAH

ARITMETIKA

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

1. Sčítovanie a odčítovanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ.

Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 34 \\ 23 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 57 \\ -34 \\ \hline \end{array}$$

Sčítovanie a odčítovanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 47 \\ 35 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 82 \\ - 35 \\ \hline \end{array}$$

Riešenie slovných úloh.

Nový typ: o **n** viac, o **n** menej.

Prirodzené čísla v obore do 1000

Porovnanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.

Čítanie a písanie čísel.

Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Riešenie jednoduchých nerovnic postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne

Sčítovanie a odčítovanie násobkov 100. Príklady typu: $300 + 400$, $700 - 400$.

Pričítovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100. Príklady typu: $300 + 4$, $300 + 34$.

Odčítovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100. Príklady typu: $304 - 4$, $334 - 34$.

Ostatné príklady sčítovania a odčítovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ.

Príklady typu: $532 + 4$, $648 - 40$.

Precvičovanie a upevňovanie sčítovania a odčítovania v obore do 1000.

Vzťah: o „n“ viac, o „n“ menej,

Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.

Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.

Jednotka dĺžky dm, m.

jednotka dĺžky – dm,

meradlo s decimetrovou stupnicou,

jednotka dĺžky – m,

meradlo s metrovou stupnicou,

premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).

Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky,

meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm,

rysovanie úsečiek danej dĺžky,

vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.

Súčet dĺžok úsečiek – numericky.

Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.

Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

6. ROČNÍK

CIELE

- Opakovať a prehliť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítať a odčítať v obore do 1000,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne,
- vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1000,
- osvojiť si základné jednotky času,
- vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a obdĺžnik,
- osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.

OBSAH

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000

Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov :

$$\begin{array}{r} 732 \\ 248 \end{array} \quad \begin{array}{r} 345 \\ 455 \end{array} \quad \begin{array}{r} 695 \\ 236 \end{array} \quad \begin{array}{r} 980 \\ - 248 \end{array} \quad \begin{array}{r} 800 \\ - 455 \end{array} \quad \begin{array}{r} 931 \\ - 236 \end{array}$$

Násobenie a delenie v obore do 100

Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100

tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.

Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie

Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.

Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.

Sčítanie a odčítanie do 10 000

sčítanie a odčítanie spamäti,

písomné sčítanie a odčítanie,

riešenie jednoduchých slovných úloh.

Jednotky času

Základné jednotky sekunda, minúta, hodina.

Určovanie času.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

Jednotky dĺžky – mm, km -
premieňanie jednotiek.

Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm).

Rôznobežky, rovnobežky a kolmice

Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.

Rysovanie rôznobežných priamok.

Rysovanie rovnobežných priamok.

Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.

Pravý uhol.

Rovinné obrazce

Trojuholník, štvorec, obdĺžnik.

Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán.

Rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – kocka, kváder.

PROCES

Uplatňujeme metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Vo vyučovanom procese aj pri zadávaní domácich úloh uplatňujeme diferencovaný prístup.

Dbáme o to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných cieľov vyučovania matematiky.

7. ROČNÍK

CIELE

- Opakovať a prehľbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky,
- vedieť písomne násobiť trojciferné číslo jednociferným činiteľom,
- vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna,
- vedieť používať kalkulačku na sčítanie a odčítanie,
- osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
- vedieť vyznačovať a rýsovať uhly,
- osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.

OBSAH

ARITMETIKA

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne. Príklady typu:

$$3 \cdot 13 = 39 \qquad 2 \cdot 15 = 30$$

$$39 : 3 = 13 \qquad 30 : 2 = 15$$

Delenie so zvyškom

násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi

pojmy – neúplný podiel, zvyšok

výpočet neúplného podielu, zápis formou $13 : 4 = 3$

1

príklady na delenie so zvyškom v obore do 100.

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000

Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu.

Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom.

Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.

Číselný obor do milióna

Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky.

Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 100 000. Príklady typu: 235 200

15 865

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Jednoduché konštrukcie kružidlom

Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek

Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – guľa, valec.

Uhol

Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.

Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.

Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).

Obvod rovinných obrazcov

Obvod trojuholníka

Obvod obdĺžnika.

Obvod štvorca.

PROCES

Násobenie a delenie číslami 6 – 9 je pre žiakov náročnejšie. V čase preberania tohto učiva by mali mať žiaci osvojený algoritmus násobenia a delenia mimo oboru násobiliek.

Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych životných situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď.

Žiakov učíme pracovať s bežnou kalkulačkou, ale učíme ich využívať aj kalkulačku v mobilnom telefóne.

8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom a vedieť ho používať,
- poznať algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
- poznať a vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- správne chápať pojem zlomok, vedieť čítať a zapisovať zlomok,
- získať zručnosti v rysovaní a meraní uhlov,
- vedieť vypočítať obsahy štvorca, obdĺžnika a kruhu,
- chápať matematiku ako zdroj prostriedkov na riešenie praktických úloh.

OBSAH

ARITMETIKA

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9.

Číselný obor do milióna

Čítanie, písanie a porovnávanie prirodzených čísel v obore do milióna.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do milióna.

Delenie viacciferných čísel jednociferným deliteľom so zvyškom

Delenie so zvyškom číslami 2 až 9.

Písomné delenie viacciferných čísel dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné násobenie viacciferných čísel dvojcifernými činiteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné násobenie číslami 10 až 99.

Zlomky

1. Pojem zlomku, delenie celku na zlomky, čítanie a písanie zlomkov.

2. Výpočet zlomku z čísla. Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.

3. Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov.

Desatinné čísla

Zápis desatinného zlomku ako desatinného čísla.

Čítanie a písanie, porovnávanie, zaokrúhľovanie desatinných čísel.

Sčítanie desatinných čísel.

Odčítanie desatinných čísel.

Násobenie desatinných čísel (násobenie číslami 10,100,1000; násobenie prirodzenými číslami; násobenie desatinnými číslami).

Delenie desatinných čísel (delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo; delenie desatinných čísel prirodzeným číslom; delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000; delenie desatinných čísel desatinnými číslami).

GEOMETRIA

Uhol

1. Meranie uhla danej veľkosti

2. Vyznačovanie uhla danej veľkosti

Obsahy rovinných útvarov

Jednotky obsahu

Obsah štvorca

Obsah obdĺžnika

Obvod a obsah kruhu

Dĺžka kružnice, obvod kruhu

Obsah kruhu

Geometrické telesá

Ihlan – popis základných vlastností

Kužel' – popis základných vlastností

PROCES

Geometrické učivo odporúčame preberať priebežne s ostatným učivom počas celého školského roka.

Základné spoje sčítania, odčítania, násobenia a delenia spamäti a písomne utvrdzujeme priebežne formou „päťminútoviek“. Učíme žiakov riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy. Pri zadávaní samostatných prác uplatňujeme diferencovaný prístup.

9. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom,
- utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
- vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent,
- pochopiť význam pojmu objem,
- poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať,
- osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky,
- poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov,
- naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.

OBSAH

ARITMETIKA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99.

Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky.

Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky.

Zlomky.

Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel.

Percento

Pojem percento, čítanie a písanie

percent. Pojem celok, základ, 100 %.

Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Istina, úrok, úroková miera

Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne.

Osobný – bežný účet

Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta.

Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu

Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.

GEOMETRIA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Uhly.

Obvody a obsahy rovinných obrazcov.

Geometrické telesá všeobecne

Kocka, sieť a povrch kocky.

Kváder, sieť a povrch kvádra.

Objemy telies všeobecne

Jednotky objemu.

Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.

PROCES

V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovaného v ôsmom ročníku. Na získanie počtových návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. Na zvládnutie numerických zručností žiakov využívame kalkulačky a osobné počítače, hlavne v samostatnej práci, práci vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce i práce spolužiakov.

Rozvíjame vedomosti žiakov z geometrických výpočtov. Dôraz kladieme na úlohy z praxe a na použitie jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

INFORMATIKA
PRE 5. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika, rozvíja ich myslenie. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom vyučovacieho predmetu je zoznámiť sa s počítačom, možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Informácie okolo nás

Komunikácia prostredníctvom IKT

Postupy, riešenie problémov

Princípy fungovania IKT

Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súborami a priečkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukážkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

5. ROČNÍK

CIELE

- Samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmickeho myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).
Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne.

CD

Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukačné programy, komunikácia - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

6. ROČNÍK

CIELE

- Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka,
- rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou,
- oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora,
- písať a upraviť text, doplniť text o obrázok,
- získať základy algoritmického myslenia,
- vedieť pracovať v programe Skicár,
- spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy.

Samostatné ovládanie klávesnice a myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie dokumentu.

Doplňovanie textu o obrázok, ilustráciu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Komunikácia prostredníctvom IKT

webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Osvojenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.

Uvedenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom.

Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie.

Detské webové stránky, on-line hry – výber.

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmi- detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí .

Práca s programom Skicár- otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“.

Spúšťanie hry a hudby z CD.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (napr. Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti, Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese).

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

Ovládanie jednoduchých hier.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s prostredím jednoduchého grafického editora pri kreslení obrázkov, samostatne, ale aj podľa návodu kreslia obrázky, učia sa ich ukladať a otvoriť. Orientujú sa v jednoduchých hrách. Rozpoznávajú vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné i náučné. Učia sa písať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky. Učia sa pracovať v prostredí jednoduchého textového editora a upravovať text. Ovládajú zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu.

7. ROČNÍK

CIELE

- Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov,
- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word,
- naučiť sa používať e- mail, Internet,
- vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD,
- pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video,
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

OBSAH

Informácie okolo nás

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Rozširovanie zručnosti v práci s textom, vkladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie.

MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie. Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Riešenie hlavolamov, bludiská, stavebnice.

Využívanie geometrických tvarov.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné.

Práca programom Skicár, Logo Motion

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v.

Tlačiareň

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Ukladanie informácií

Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie edukačných programov a hier.

Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu. Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju.

Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime. Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa).

S pomocou učiteľa sa učia založiť si vlastnú e-mailovú schránku, posielat' a prijímat' jednoduché e-maily.

Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.

8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- vedieť pracovať s USB kľúčom,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- vedieť používať e- mail, Internet,
- vedieť si samostatne nájsť a prečítať informáciu na Internete,
- vedieť narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť,
- vedieť vytvoriť oznam, plagát,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

OBSAH

Informácie okolo nás

Zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty.

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom (dodržiavanie základných zásad písania textu).

Kombinácia textu a obrázka.

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk). Práca s dvoma oknami- kopírovanie z jedného do druhého.

Počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (hlavolamy s číslami, slovami, písmenami, doplňovanie do máp).

Oboznámenie sa s prezentačným programom MS PowerPoint.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie. Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Dodržiavanie autorských práv.

Detские webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Návody, recepty z bežného života (návod na opravu, kuchársky recept).

Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.

Samostatné ovládanie výučbového softvéru.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT

Tlačiareň, skener

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie, skenovanie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Samostatné ukladanie informácií (súbor, meno súboru, vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov).

Mikrofón, slúchadlá

Práca so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Práca s digitálnym

fotoaparátom.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Žiaci získavajú zručnosti prostredníctvom aplikácií, ktoré sú primerané obsahom aj ovládaním ich veku a mentálnym schopnostiam. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo zo slovenského jazyka, matematiky, prírodovedných i spoločenskovedných oblastí. V rôznych grafických editoroch rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie.

Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- naučiť sa pracovať s MS PowerPoint,
- rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie,
- pochopiť základné autorské práva,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

OBSAH

Informácie okolo nás

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Tvorba jednoduchých animácií.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom

Kombinácia textu a obrázka.

Vkladanie obrázka do textu cez schránku.

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk).

Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier.

Počítačové didaktické hry.

Práca s prezentačným programom MS PowerPoint.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.

Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ.

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.

Komunikácia v reálnom čase (chat, skype).

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz

Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii.

Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z internetu.

On-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Skladanie podľa návodov.

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Samostatné ovládanie výučbového softvéru.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT

Skener

Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti.

Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety. Práca s digitálnym fotoaparátom.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára).

Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu.

Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy.

VECNÉ UČENIE
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 3. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie v prípravnom až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou.

Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy.

Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

V učive, usporiadanom podľa ročných období, žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov. Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.

Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote.

Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.

Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.).

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v čase a priestore,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Svoje meno, priezvisko.

Orientácia v priestore: trieda, budova školy.

Spoznávanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: pes, mačka.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.

Pojmy: vtáky a hmyz.

Rastliny: kvety a stromy.

pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku,

Správanie sa v obchode, rozoznať obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.

Úloha lekára a zdravotnej sestry.

1. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viest' žiakov k osvojeniu si základných spoločenských a hygienických návykov,
- orientovať sa v školskej budove a na ceste z domu do školy,
- získať predstavu o ročných obdobiach,
- poznať názvy ročných období, mesiacov a dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania,
- zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí.

OBSAH

Škola a život v škole

Trieda

Poznať označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek (vhodné používať, šetriť a uložiť).

Poznať meno svojho učiteľa, prípadne spolužiakov, vedieť sa im predstaviť, pozdraviť.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Udržiavanie poriadku v triede, na lavici, v školskej taške.

V škole

Orientácia v budove školy. Dodržiavanie poriadku v triede a v budove školy.

Bezpečnosť cestnej premávky

Osvojovanie si najdôležitejších poznatkov zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti (rozlišovať cestu, chodník, prechod pre chodcov, význam svetelných signálov).

Príroda

Na jeseň

Zmeny v prírode. Zber úrody. Jesenné mesiace. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (otužovanie, prezliekanie). Ochrana pred ochorením, lieky (ich význam a používanie), lekár.

V sade a v záhrade

Pozorovanie činností dospelých a detí v jeseni doma, a aj v prírode. Oboznámenie sa so zberom ovocia a zeleniny. Poznávať a rozlišovať ovocie a zeleninu podľa tvaru, chuti a vône.

Na poli

Pole - repné a zemiakové, strnisko a zorané pole. Oboznámenie sa so zberom napr. zemiakov, cukrovej repy.

Pozorovanie prírody na jeseň (zmeny počasia, rastlín, zvieratá - odlietanie vtákov do teplých krajín, ...).

Zvieratá na jeseň

Získavanie poznatkov o zvieratách (rozprávanie učiteľa, vysielanie rozhlasu a televízie). Oboznámenie sa s prípravou zvierat na jeseň. Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá (krmelec pre lesnú zver, krmidlá pre vtáky, zber gaštanov, a iné).

Domov a jeho okolie

Doma

Poznať mená členov rodiny a príbuzenské vzťahy (otec, matka, súrodenci).

Pomenovanie zariadenia bytu, triedenie predmetov v domácnosti podľa ich účelu (nábytok, riad, hračky, školské potreby).

V okolí domova a školy

Orientácia v okolí domova a školy. Poznať obchody kde nakupujeme potraviny.

Poznať cestu do školy, prípadne k zastávke najbližšieho dopravného prostriedku.

Zima

Príroda v zime - pozorovanie prírody v zime, porovnávanie s inými ročnými obdobiami. Zmeny počasia (mráz, sneh, ľad). Poznávanie vlastností snehu a ľadu (zrakom).

Deň a noc – získavanie poznatkov o tom kedy sa rozvidnieva, kedy sa stmieva, že deň je krátky a noc je dlhá.

Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici - potrebné odhadzovať sneh, posýpať chodníky pred námrazou, nebezpečné sánkovať na vozovke a korčuľovať na tenkom ľade.

Poznať zimné mesiace a zimné činnosti detí. Poznať vhodné oblečenie na zimné obdobie.

Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami, poznajú nebezpečenstvo požiaru pri zapalovaní sviečok.

Starostlivosť o zdravie

Oboznámenie sa so zásadami a dodržiavaním osobnej hygieny - pravidelne ráno a večer sa umyť, umývať si ruky pred jedlom a po ňom, po použití WC.

Význam čistoty tela a prostredia pre zdravie, význam vetrania doma aj v škole. Dodržiavať poriadok v triede, v školskej jedálni, získavať návyky sebaobsluhy.

Predchádzanie úrazom a chorobám. Účelne sa obliekať, otužovať, poznať zdravé a nezdravé potraviny. Uprednostňovať zdravé potraviny – ovocie, zeleninu.

Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou, pri kúpaní, opaľovaní. Osvojovať si poznatky ako chrániť svoje zdravie, aj zdravie druhých (používať vreckovku, posýpať šmykľavé miesta, odpadky odhadzovať do koša, vedieť sa správať v prípade karantény a pod.).

Zdravotné stredisko – poznať jeho význam a miesto.

Jar

Pozorovanie zmien v prírode (oteplovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc).

Porovnávanie krajiny na jar s predstavou tej istej krajiny na jeseň a v zime. Oboznámenie sa s niektorými typickými jarnými kvetmi (napr. snežienku, fialku a pod.). Poznať ich časti: koreň, stonku, list a kvet, pozorovať jednotlivé fázy vývoja rastliny, starať sa o rastliny v kútiku živej prírody a na školskom pozemku (polievanie, kyprenie, pletie, význam týchto činností).

Domáce zvieratá a ich mláďatá - triedenie z rozličných hľadísk, využívanie vlastných skúseností. Počúvanie poviedok o zvieratách, rozprávanie o vlastných zážitkoch so zvieratami.

Oboznamovanie sa s veľkonočnými tradíciami.

Práca a odpočinok

Deň a jeho časti (ráno, poľudnie, večer).

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Názvy v týždni. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.

Účelné využívanie voľného času.

Leto

Zmeny v prírode.

Pozorovanie dĺžky dňa (noci), počasia (letné preháňky, búrky). Vedieť, ako sa správať pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom).

Pozorovanie odkvitania stromov a dozrievania ovocia (ktoré ovocie dozrieva najskôr, ktoré neskôr).

Poznávať rôzne druhy ovocia, jeho farbu a chuť (tvrdé, mäkké, sladké, kyslé, horké, trpké).
Poznávať lúčne kvety z najbližšieho okolia.

Poznať názvy letných mesiacov.

Príprava na prázdniny - správanie sa v prírode, ako dbať na bezpečnosť pri letných športoch.

PROCES

Žiaci si postupne uvedomujú rozdiel v požiadavkách na správanie pri vyučovaní a cez prestávku a riadia sa nimi. Postupne si osvojujú návyk dodržiavať poriadok, ticho si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, upraviť si svoje miesto, udržiavať poriadok v lavici.

Pozdravia pri vstupe do triedy, pri odchode postavením sa privítajú prichádzajúceho a rozlúčia sa s odchádzajúcim.

Dodržiať podľa svojich možností a schopností pravidlá cestnej premávky. Vedia ako sa polícia stará o bezpečnosť chodcov. Vedia, že hrať sa môžu len na miestach vyhradených na hranie, mimo cestnej premávky. Sústavne pozorujú cestnú premávku. Pozorovanie sa sprevádza opakovaným vysvetľovaním zásad cestnej premávky spôsobom primeraným chápaniu žiakov. Získané skúsenosti si žiaci precvičujú a prehlbujú formou pohybových a didaktických hier. Žiaci si osvojujú návyk chodiť po pravej strane chodníka, prípadne po ľavej strane krajnice, či po ľavom okraji cesty. Učia sa orientovať v okolí školy, v mieste bydliska a spoznajú najbezpečnejšiu cestu z domu do školy.

Vedia si pripraviť školské potreby. Rozprávajú o práci, ktorú vedia, alebo ktorú sa učia pravidelne vykonávať.

2. ROČNÍK

CIELE

- Získať ďalšie vybrané základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov naďalej k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v budove školy a určovať ich polohu vzhľadom ku škole,
- spresňovať predstavu žiakov o roku a ročných obdobiach,
- uvedomovať si základné vzťahy v rodine,
- učiť sa o práci dospelých,
- upevňovať si hygienické návyky precvičovať pravidlá kultúrneho správania,
- prehľbovať poznatky žiakov o sviatkoch a pamätných dňoch.

OBSAH

Škola a jej širšie okolie

Trieda

Pomenovanie zariadenia triedy, jeho účel a použitie.

Určovanie polohy vecí v triede.

Pomenovanie školských potrieb a pomôcok, ich uloženie na lavicu, do aktovky, udržiavanie poriadku.

Rozoznávanie spoločných a osobných vecí.

Dodržiavanie ustáleného poriadku: postavenie, posadenie, zoradenie v tichosti, hlásenie sa o slovo.

Pozdravy pri vstupe do triedy a odchode z triedy, vítanie prichádzajúceho a lúčenie sa s odchádzajúcim.

V škole

Poznávanie riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, učiteľov iných tried, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov.

Nácvik zdvorilého pozdravenia, požiadania a poďakovania.

Orientácia v školskej budove.

Šetrenie školského i súkromného majetku.

Okolie školy

Poznávanie objektov v okolí školy, určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej).

Pozorovanie, ktorým smerom od školy slnko vychádza a zapadá.

Poznávanie najbezpečnejšej cesty z domu do školy. Rozprávanie o tom, čo cestou žiaci vidia.

Nácvik správneho prechádzania cez križovatku, význam svetelnej signalizácie a reagovanie.

Jeseň

Jesenné dni

Pozorovanie počasia v jeseni, zaznačovanie do kalendára prírody, poznávanie pojmov slnečný, hmlistý, daždivý.

Pomenovanie jesenných mesiacov.

Oboznamovanie sa s údajmi: hodina, deň, noc, dnes, večera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.

V sade, v záhrade a v parku

Rozoznávanie sadu, záhrady a parku.

Zber a spôsob odkladania ovocia.

Rozoznávanie a triedenie zeleniny a ovocia. Ich poznávanie podľa tvaru, chuti a vône.

Pozorovanie stromov, ich zmeny. Poznávanie ovocných stromov.

Veľkosť plodov: menší, väčší, ľahší, ťažší.

Význam ovocia a zeleniny pre zdravie. Ich výstavka v kútiku živej prírody.

Na poli

Rozlišovanie poľa s obilím, repou, zemiakmi.

Poznávanie zemiakov a cukrovej repy. Význam ich pestovania, zber plodín.

Zvieratá na jeseň

Poznávanie zvierat v skutočnosti aj na obrázku (veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec, žaba).

Príprava zvierat na prezimovanie (zhustnutie srsti a peria, odlet vtákov, tvorenie zásob, vyhľadávanie úkrytov).

Zima

Prišla zima

Pozorovanie zmeny počasia, rozdiely vzhľadom na predchádzajúce obdobie, dĺžka dňa, stmievanie, rozodnievanie.

Pomenovanie zimných mesiacov.

Poznávanie vlastností snehu a ľadu.

Pozorovanie listnatých stromov v zime.

Poznávanie ihličnatých stromov (smrek, borovica).

Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch.

Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.

Zvieratá v zime

Poznávanie voľne žijúcich zvierat (srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana).

Význam kŕmenia lesnej zveri. Nebezpečenstvo v lese – besnota zvierat.

Zimný spánok niektorých zvierat (medveď, žaba, jašterica, jež, mucha, včela).

Pozorovanie vtákov na kŕmidle, porovnávanie ich vzhľadu.

Poznávanie, čím sa ktoré zviera živí. Počúvanie poviedok o zvieratách.

Rodina a spoločnosť

Doma

Poznávanie zamestnania členov rodiny.

Podieľanie sa jednotlivých členov rodiny na spoločnej práci v domácnosti.

Opisovanie práce, ktorú žiaci doma pravidelne vykonávajú. Význam práce jednotlivca pre celok.

Orientácia v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk.

Bydlisko žiaka. Dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome.

Triedenie predmetov podľa účelu (nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby) a podľa materiálu, z ktorého sú vyrobené.

V obchode

Poznávanie rozdielov v spôsobe nákupu – obchod s predavačmi a samoobsluha. Osvojiť si, čo sa kde nakupuje.

Nácvik správania sa pri nákupe (hra na bchod). Poznávanie platidiel – mince.

Oboznámenie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu (oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod.).

Na pošte

Oboznamovanie sa so službami, ktoré pošta zabezpečuje.

Poznávanie práce poštového doručovateľa.

Bezpečnosť cestnej premávky

Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste. Križovatka, prechádzanie cez riadenú križovatku, prechádzanie cez vozovku mimo vyznačeného priechodu.

Precvičovanie získaných vedomostí žiakov a vytváranie návykov (cvičenia s jednotlivcami, vo dvojiciach, v malých skupinkách).

Bezpečné miesta na hry v lete a v zime.

Starostlivosť o zdravie

Vytváranie návyku dodržiavať zásady hygieny počas celého školského roka, rozvíjať a upevňovať návyky osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, umývanie ovocia a zeleniny, pravidelné cvičenie, vetranie, kúpanie sa, účelné obliekanie a otužovanie, striedme jedenie.

Čistota svojho okolia, udržiavanie poriadku na svojom mieste, v triede, na chodbe.

Udržiavanie čistoty svojho odevu a obuvi.

V školskej jedálni upevňovanie návykov samoobsluhy, nacvičovanie správneho stolovania.

Oboznamovanie sa s niektorými chorobami (napr. chrípka, kašeľ, nádcha, hnačka).

Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo choroby.

Ochrana pred nákazou, správanie sa pri nádche a kašli.

Oboznamovanie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku.

Správanie sa u lekára.

Jar

Prišla jar

Pozorovanie zmien počasia na jar (oteplovanie, odmäk, dlhší deň) a ich vplyv na prírodu. Uvedomovanie si jari ako ročného obdobia. Porovnávanie krajiny v predjarí s predstavou tej istej krajiny v jeseni a v zime.

Porovnávanie záznamov v kalendári prírody s pomocou učiteľa.

Pomenovanie jarých mesiacov.

Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov.

Poznávanie niektorých jarých kvetov z okolia domova žiakov (napr. snežienky, prvosenky, fialky, tulipány a iné). Opisovanie ich vzhľadu a miesta, kde rastú.

Nebezpečenstvo požiaru v prírode pri vypaľovaní suchej trávy.

Poznávanie a pomenovanie domácich zvierat a ich mláďat (pes, mačka, králik, hus, sliepka, sviňa, krava, kôň).

Jar v záhrade a v sade

Pozorovanie jarých prác v záhrade.

Pomoc pri príprave záhonov a poznávanie základných prác na záhonoch. Význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín.

Oboznamovanie sa s najdôležitejším záhradným náradím.

Sadenie (veľkých) semien a pozorovanie klíčenia rastlín v kútiku živej prírody.

Pozorovanie sadu v čase kvitnutia ovocných stromov. Rozlišovanie včely a čmeliaka.

Pozorovanie včiel a ich lietanie do úľov.

Práca a odpočinok

Ľudia a veci

Poznávanie výrobkov, ktoré sa denne používajú. Určovanie, z čoho sú vyrobené.

Oboznamovanie sa s pojmami továreň, dielňa, predajňa.

Práca a odpočinok

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.

Osvojovanie si názvov dní v týždni.

Určovanie časti dňa.

Sledovanie času na hodinách, určovanie celých hodín.

Účelné využívanie voľného času.

Leto

Začína sa leto

Pozorovanie zmien v prírode (teplé dni, slnko dlho hreje, otepľuje sa voda).

Pozorovanie počasia, osvojenie si správania sa pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Oboznámenie sa s bleskozvodom.

Pozorovanie dozrievania letného ovocia (čerešne, jahody).

Pomenovanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov z najbližšieho okolia.

Poznávanie rastlín, ktoré ohrozujú zdravie (jedovaté plody rastlín, huby a od.).

Kalendár prírody v lete.

Uvedomovanie si ročného obdobia, osvojenie názvov letných mesiacov.

Rok a ročné obdobia

Uvedomovanie si striedania ročných období.

Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov v priebehu celého roka.

Rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.

Príprava na prázdniny

Význam pobytu na čerstvom vzduchu pre zdravie. Vhodné obliekanie vzhľadom na počasie.

Poznávanie letných športov, bezpečnosť, opatrnosť pri kúpaní a opaľovaní. Osvojovanie si správania v prírode, ochrana prírody.

PROCES

Žiaci si postupne osvojujú základné spoločenské, pracovné a hygienické návyky.

Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí si spresňujú predstavu o roku a ročných obdobiach. Postupným poznávaním prírody a spoločnosti rozlišujú skutočnosť od rozprávkových príbehov. Učia sa o práci dospelých, vedia ju v hre napodobniť, vážiť si prácu dospelých, aj svoju vlastnú prácu. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní. Oboznamujú sa s najdôležitejšími službami pre obyvateľstvo.

3. ROČNÍK

CIELE

- Prehľbiť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce,
- spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- učiť sa aktívne chrániť prírodu,
- oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých,
- naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

OBSAH

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko).

Ústny opis cesty do školy.

Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí.

Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta.

Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie).

Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca.

Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej).

Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny.

Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka.

Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok.

Určovanie celých hodín a polhodín.

Správne určovanie časti dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasi.

Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období.

Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode.

Pozorovanie východu a západu slnka.

Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh.

Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli.

Poznávanie rôznych druhov zeleniny.

Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod).

Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehľadovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik.

Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života.

Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho. Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne.

Poznávanie práce lekárov, zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici.

Pohotovostná služba, lekáreň.

Pojmy: predpis a lieky.

Praktické meranie teploty.

Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti.

Ochrana pred nákazou.

Ošetrovanie odreniny.

Príroda v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad.

Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti.

Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priehľadný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke.

Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.

Umiestnenie dopravných značiek.

Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba

Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu.

Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok).

Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú. Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu). Požiarníci

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť

Rodina a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.

Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže.

Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar.

Hra na obchod (meranie, váženie, platenie).

Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €.

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli.

Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone.

Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami.

Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov.

Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda).

Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opel'ovanie kvetov hmyzom.

Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody.

PROCES

Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloubväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci.

FYZIKA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumieť sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

7. ROČNÍK

CIELE

- Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,
- vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
- vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,
- vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
- vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
- nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
- osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso.

Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť.

Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t. Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky.

Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1l, 1ml.

Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť.

Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi.

Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.

Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov.

Nadľahčovanie telies v plynoch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynoch. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota, premeny skupenstva látok

Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok.

Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty.

Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var.

Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt.

Skvapalňovanie (kondenzácia)

Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.

Topenie a tuhnutie

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie.

Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt.

Meteorologické pozorovanie

Pozorovanie a predpoveď počasia.

Meteorologická stanica.

Meteorologické pozorovanie.

PROCES

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov.

Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť opísať stav pokoja a pohybu telies,
- vedieť charakterizovať silu ako vzájomné pôsobenie telies,
- vedieť opísať príčinu pádu telies,
- vedieť zmerať silu silomerom,
- vedieť vysvetliť polohovú a pohybovú energiu na konkrétnych príkladoch,
- opísať javy: odraz, lom a rozklad svetla,
- opísať vznik zvuku a jeho vlastnosti na jednoduchom príklade,
- vedieť prezentovať výsledky práce za skupinu.

OBSAH

Pohyb a sila

Pohyb telies

Pokoj a pohyb telies.

Dráha pohybu, rovnomerný a nerovnomerný pohyb, rýchlosť pohybu telies.

Sila

Gravitačná sila.

Silomer, meranie sily silomerom, jednotka sily 1 N.

Účinky sily. Deformačné účinky sily.

Tlak.

Trenie

Škodlivé a užitočné trenie.

Jednoduché stroje

Naklonená rovina, páka, kladka.

Energia

Zdroje energie.

Energia a vykonávanie práce.

Premena polohovej energie a pohybovú energiu.

Teplo

Odovzdávanie a prijímanie tepla.

Vedenie tepla rôznymi látkami.

Teplo, práca, energia.

Svetlo

Zdroje svetla, odraz svetla, lom svetla.

Šošovky a okuliare.

Ako vzniká dúha.

Svetlo a teplo.

Zvuk

Vznik zvuku.

Šírenie a rýchlosť zvuku.

Vnímanie zvuku.

Vplyv slnečného svetla na rast rastlín.

PROCES

Cez riešenie úloh a pokusmi vedieme žiakov k porozumeniu javov a fungovaniu vecí. Učíme ich robiť potrebné merania a skúmať príčiny fungovania vecí. Experimentom sa žiaci učia vykonávať dôkaz jednoduchých vlastností svetla, zvuku. V závere školského roka sa učia porovnávať fyzikálne vlastnosti rastlín.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,
- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

OBSAH

Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.

Elektrické vlastnosti látok. Blesk.

Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.

Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu A.

Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia V.

Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami. Premena energie elektrického prúdu.

Energia v prírode a v technike.

Energia v prírode

Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie.

Vznik fosílnych palív.

Energia, ktorú nevieme využiť- elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.

Energia v technike

Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne.

Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra.

Zákon zachovania energie.

Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.

PROCES

Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu. Poznávajú praktické využitie elektromagnetu.

V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty.

Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku.

CHÉMIA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické vyžitie.

Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote.

Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

9. ROČNÍK

CIELE

- Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,
- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
- chápať horenie ako chemickú reakciu,
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plyných palív v uzavretom priestore,
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.

OBSAH

Úvod do chémie

Chemické laboratórium. Vlastnosti látok. Skupenstvá látok. Zloženie a štruktúra. Zmesi. Oddeľovanie zložiek zmesí.

Chemické prvky

Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov. Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).

Voda a vzduch

Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody. Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu. Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny

Oxidy - vznik, význam a použitie.
Kyseliny – vlastnosti, použitie.
Hydroxidy – vlastnosti, použitie.
Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá.
Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.

Organické zlúčeniny

Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín.
Uhl'ovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután).
Deriváty uhl'ovodíkov (alkoholy, organické kyseliny).
Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.
Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi.
Prírodné látky (cukry, tuky bielkoviny).

PROCES

Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny. Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce. Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

BIOLÓGIA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo vyučovacieho predmetu biológia nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.

Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus. Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

7. ROČNÍK

CIELE

- Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
- poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
- učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov,
- oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

OBSAH

Príroda a jej prírodné deje

Rozmanitosť a život organizmov.

Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy.

Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie

Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú.

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Živočíchy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.

Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia. Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, korýtko rybníčné, larvy komárov.

Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, štika obyčajná, ostriež riečny, rak riečny.

Rastliny a živočíchy brehov vôd.

Najčastejšie rastliny: vrba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarna, nezábudka močiarna.

Živočíchy: bobor vodný, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.

Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.

Les – spoločenstvo organizmov

Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese.

Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov. Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.

Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny. Lesné živočíchy: srna hôrna, myšiak hôrny, ďateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy.

Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový). Potravové vzťahy medzi organizmami – potravové reťazce.

Význam lesov, ich ochrana.

Vysokohorská vegetácia

Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.

Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť vrchovský, orol skalný).

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov

Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.

Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi.

Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.

Živočíchy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, kobylka zelená, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka.

Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy.

Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny.

Buriny: pichliač roľný, nevädza poľná, pýr plazivý, vlčí mak a iné.

Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín

Živočíchy polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia: pásavka zemiaková.

Záhrady a sady

Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka.

Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach. Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach. Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky.

Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná. Opeľovače: včela medonosná, čmel' zemný.

PROCES

Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede. Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím. Ak je to možné, vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe jednotlivých sústav ľudského tela, o ich základných činnostiach,
- vedieť ako sa prenášajú nakažlivé choroby a ako im predchádzať,
- pochopiť dôsledky škodlivosti užívania alkoholu, drog a fajčenia na ľudský organizmus,
- získať vedomosti o príčinách šírenia pohlavných chorôb a ich škodlivých dôsledkoch na ľudský organizmus,
- vedieť prakticky poskytnúť prvú pomoc.

OBSAH

Človek ako súčasť živej prírody

Pôvod a vývoj človeka. Ľudské rasy.

Ľudský organizmus ako celok.

Oporná a pohybová sústava

Kosť, vývin a druhy kostí, spojenie kostí.

Kostra človeka.

Pohybová (svalová) sústava.

Význam telesnej práce a športu pre vývin kostí a svalov. Prvá pomoc pri zlomeninách.

Obehová sústava

Krvné cievy. Krv. Krvné skupiny.

Srdce. Krvný obeh. Vplyv práce a športu na srdce a krvný obeh.

Poranenia ciev. Vonkajšia masáž srdca.

Dýchacia sústava

Dýchanie, stavba a činnosť dýchacej sústavy.

Plúca. Starostlivosť o dýchacie orgány.

Prvá pomoc pri zastavení dýchania.

Tráviaca sústava

Ústna dutina, starostlivosť o chrup.

Choroby tráviacich orgánov.

Vylučovanie

Močová sústava, choroby močových orgánov.

Kožná sústava

Koža. Starostlivosť o kožu.

Zásady prvej pomoci pri poranení.

Nervová sústava

Mozog, miecha, nervy.

Zmyslové orgány.

Duševné zdravie, závislosť od drog.

Prvá pomoc pri úrazoch mozgu, chrbtice a pri šoku.

Rozmnožovanie, vývin jedinca, vnútromaternicový vývin jedinca.

Jednotlivé obdobia života človeka.

Prenášače a pôvodcovia rozličných ochorení

Mucha domová, šváb obyčajný, ploštica posteľná, voš detská,.

Ochrana pred škodlivým hmyzom a jeho ničenie.

Účinky rastlín na ľudský organizmus

Liečivé rastliny.

Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny.

PROCES

K správnej životospráve, stravovaniu, dennému režimu vedíme žiakov cez pochopenie základnej činnosti jednotlivých orgánov ľudského tela. Učíme ich, že za svoje zdravie sú sami zodpovední. Vysvetľujeme im, že neviazaný pohlavný život vedie k narušeniu citového života človeka a je príčinou šírenia pohlavných chorôb a AIDS. Poučíme ich o hygiene tela, bielizne a bytu ako najúčinnnejšej ochrane pred šírením nákazlivých ochorení.

9. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

OBSAH

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.

Vznik a vývoj Zeme, stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.

Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.

Geologické procesy. Vnútorne a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny.

Ťažba minerálov a hornín.

Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.

Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia. Ochrana rastlín a živočíchov.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody.

Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu.

Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov.

Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

VLASTIVEDA
PRE 4. AŽ 6. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda je integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Prostredníctvom tohto vyučovacieho predmetu žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je u žiakov vytvárať vzťah k miestu, kde žijú. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Obsah vyučovacieho predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania, získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode, z prostredia miestnej krajiny. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike.

Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

4. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať v školskej budove,
- oboznámiť sa so školským poriadkom,
- upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie,
- vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve,
- oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti,
- poznávať miestnu obec a okolitú krajinu,
- poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

OBSAH

Škola a život v škole

Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte).

Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy.

Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.

Rodina

Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica.

Členovia rodiny. Príbuzný – známy.

Orientácia vo veku osôb: starý – mladý, starší – mladší.

Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova.

Dátum narodenia, menín.

Príroda v jeseni

Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody. Jeseň v záhrade a v sade.

Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie.

Zber ovocia – poznať jablň, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie.

Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu.

Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním.

Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok).

Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a krmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.

Domov, obec

Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny.

Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine.

Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine.

Vodné toky, mosty, umelé nádrže.

Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou.

Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarného útvaru.

Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov. Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke. Služby obyvateľstvu v obci. Významné objekty v miestnej krajine.

Príroda v zime

Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou.

Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti.

Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2 izbových rastlín a ich ošetrovanie.

Listnaté a ihličnaté stromy v zime.

Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá.

Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.

Orientácia v čase

Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú).

Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období.

Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa.

Celé hodiny, polhodiny.

Príroda a činnosť človeka

Živá a neživá príroda.

Prírodniny.

Rastliny, živočíchy, človek.

Vplyv človeka na prírodu.

Živá príroda

Človek

Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie).

Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie). Vnútorne orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok.

Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa.

Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie).

Zvieratá

Hlavné časti tela.

Hmyz, ryby, vtáci, cicavce.

Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo).

Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Byliny, dreviny (kry, stromy).

Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet,

plod. Význam zelených rastlín.

Príroda na jar

Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar.

Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie.

Jarné práce na poli, v záhrade, v sade.

Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu.

Ochrancovia ovocných sádov a záhrad (včely, osy, vtáky).

Škodcovia (chrústy, húsenice).

Poznávanie jarých kvetov podľa miestnych podmienok.

Príroda v lete

Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete.

Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia.

Lesné plody, ich zber, využitie.

Lesné ovocie.

Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov.

Letné športy.

Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin.

Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.

PROCES

Na základe poznávania miestnej krajiny sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, oboznamujú sa s jej prírodnými podmienkami. Poznávajú činnosť podnikov, obchodnej siete a služieb. V cestnej premávke spoznávajú osvojené základné dopravné značky. Učia sa privolať prvú pomoc. Vyučovanie vlastivedy má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

5. ROČNÍK

CIELE

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH

Život v rodine

Vzťahy v rodine.

Deľba práce.

Rodičia a deti.

Úcta k starobe.

Povinnosti a práva členov rodiny.

Rodisko a bydlisko.

Vybavenie domácnosti

jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,

bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúl.

Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.

Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná.

Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.

Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne.

Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.

Orientácia na mape

Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa. Orientácia na mape regiónu.

Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu).

Slovenská republika

Mapa SR.

Poloha.

Hlavné mesto – Bratislava.

Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy.

Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život ľudí v dávnej minulosti

Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.

Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda

Hlavné znaky života.

Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.

Živočíchy

Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.

Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.

Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.

Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.

Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: štika, sardinka; význam a ochrana rýb.

Rastliny

Spoločné znaky rastlín a živočíchov.

Charakteristické znaky rastlín.

Rozdelenie rastlín – *dreviny*, *byliny*.

Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.

Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.

Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda

Vzduch, voda, nerasty, horniny.

Voda

V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.

Vzduch

Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Pôda

Význam pôdy, typy pôd.

Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

6. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,
- orientovať sa na mape Slovenskej republiky,
- prehĺbiť si poznatky o človeku,
- získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách,
- oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
- získať praktické poznatky z chémie a z fyziky.

OBSAH

Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)

Príchod Slovanov na naše územie.

Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu.

Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.

Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry.

Rozkvet a pád Veľkej Moravy.

Slovensko súčasťou uhorského štátu.

Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov.

Slovensko v 14. – 15. storočí – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu.

Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.

Matúš Čák Trenčiansky.

Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Husitské hnutie, majster Jan Hus, Jan Žižka. Husiti na Slovensku.

Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.

Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie

Glóbus, mapa sveta.

Orientácia na mape.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií. Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave. Priemysel a doprava Bratislavy.

Juhozápadné Slovensko. Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska výroba. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Severné Slovensko. Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Stredné Slovensko. Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Východné Slovensko. Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemysel, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).

Živá príroda

Človek a starostlivosť o jeho zdravie. Stavba ľudského tela.

Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospelosť, mladosť, dospelosť, staroba).

Zdravie a choroba, infekčné choroby.

Základné hygienické pravidlá.

Zásady správnej výživy.

Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda

Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.

Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.

Výroba malty – laboratórna práca.

Poznávanie látok

Veci a látky.

Zmeny látok (topenie a tuhnutie, rozpustnosť, korózia kovov).

Spoločné a odlišné vlastnosti látok.

Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.

Porovnávanie a meranie

Dĺžka

Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie.

Hmotnosť

Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie.

Objem

Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie.

Teplota

Jednotka teploty - °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie.

Čas

Pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období).

Mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrt'hodina, minúta.

Elektrická energia

Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, domácnosti.

Elektrospotrebiče

K čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť.

Šetrenie elektrickou energiou.

Možnosti vzniku požiaru.

Predchádzanie požiaru v byte, budove.

Privolanie požiarnikov.

PROCES

Prostredníctvom multimédií, obraznej prezentácie, zaujímavým rozprávaním o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov oboznamujeme žiakov so začiatkom našich národných dejín.

Pri učive o prírode pestujeme u žiakov hlboký vzťah k prírode, k tvorbe a ochrane životného prostredia v prospech človeka.

DEJEPIS
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov.

Ďalším cieľom je vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

7. ROČNÍK

CIELE

- Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

OBSAH

15. storočie

Objavy v 15. storočí a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.

Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

16. storočie

Život šľachty a poddaných v 16. storočí. Turecké nájazdy do Uhorska. Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Bitka pri Moháči.

Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.

Vznik habsburskej monarchie.

17. storočie

Náboženské vojny.

J. A. Komenský.

18. storočie

Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Protihabsburské povstanie.

J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.

Habsburgovci - Mária Terézia, Jozef II.

Slovenskí osvietenci.

Začiatok slovenského národného obrodzenia - A. Bernolák a bernolákovci.

Vznik a vývoj manufaktúr.

19. storočie

Rozvoj dopravy.

Postavenie Slovákov v Uhorsku.

Vývoj slovenského národného obrodzenia - Ľ. Štúr a štúrovci.

Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry.

Revolučný rok 1848 v našich dejinách.

Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo.

Vznik Rakúsko – Uhorska.

PROCES

Na vyučovacích hodinách dejepisu dávame prednosť obraznej prezentácii dejín, s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

8. ROČNÍK

CIELE

- Pochopiť príčiny a následky prvej a druhej svetovej vojny,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky,
- vedieť nakresliť jednoduchú časovú priamku podľa vzoru,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Technické vynálezy na začiatku 20. storočia

Technické vynálezy v oblasti dopravy, energie, komunikácie, médií.

Prvá svetová vojna

Vznik, príčiny, priebeh, koniec a dôsledky prvej svetovej vojny.

Medzivojnové obdobie

Vznik Československa.

Tomáš Garrigue Masaryk, Milan Rastislav Štefánik, Andrej Hlinka.

Svetová hospodárska kríza.

Nástup fašizmu v Európe.

Mníchovská dohoda, rozpad Československa.

Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945.

Druhá svetová vojna

Vznik, príčiny, priebeh druhej svetovej vojny.

Slovenské národné povstanie, oslobodzovanie.

Vstup USA do vojny, koniec a dôsledky druhej svetovej vojny.

Povojnové obdobie a súčasnosť

Československo v rokoch 1945 – 1968, obdobie studenej vojny.

Rok 1968, Alexander Dubček.

Československo v rokoch 1968 – 1989, pád komunizmu.

Vznik Slovenskej republiky.

PROCES

V preberanom učive objasňujeme konkrétne životné situácie, do ktorých sa ľudia dostávajú a svojim rozhodnutím môžu v dobrom alebo zlom ovplyvniť svoje prostredie. Žiaci za pomoci učiteľa odhaľujú aj to, čo je v minulosti negatívne, celý rad predsudkov, stereotypov, ktoré často pretrvávajú aj v prítomnosti.

9. ROČNÍK

CIELE

- Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Pravek

Vznik a vývoj človeka

Starovek

Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím

Na úsvite našich národných dejín

Najstaršie národy na území Slovenska

Kresťanský letopočet

Príchod Slovanov

Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše

Slovensko súčasťou uhorského štátu

Vpád Tatárov

Matúš Čák Trenčiansky

Husitské hnutie

Matej Korvín

Kultúra v stredoveku

Turecké nebezpečenstvo

Obdobie humanizmu a renesancie

Bitka pri Moháči

Turecké nájazdy do Uhorska

storočie – katolíci a nekatolíci

storočie – storočie rozumu

Slovenské národné obrodenie

Revolučný rok 1848

Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku

Novovek

Prvá svetová vojna

Vznik Československa

Vznik fašizmu

Druhá svetová vojna

Slovensko v období druhej svetovej vojny

Koniec druhej svetovej vojny
Povojnové obdobie a súčasnosť

PROCES

Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétnosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom.

Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

GEOGRAFIA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V rámci vyučovacieho predmetu geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre sa a národnej identite v európskom priestore. Učia chápať odlišnosti medzi jednotlivými sa o kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

7. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Tvar a veľkosť Zeme.

Glóbus ako zobrazenie Zeme.

Základné pohyby Zeme.

Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.

Mapa zemských pologúľ. Svetadiely, oceány.

Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.

Európa ako svetadiel

Európa – poloha, členitosť, povrch.

Podnebie a vodstvo Európy.

Obyvateľstvo, štáty Európy.

SR – jej poloha v Európe.

Hranice, naši susedia.

Európske štáty.

Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.

Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.

Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.

Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.

Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.

Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko.

Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.

PROCES

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spoluprácu so všetkými národmi a národnosťami.

V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré pomáhajú žiakom získať vzťah k predmetu.

8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť pomenovať svetadiely a oceány,
- získať geografické poznatky o polohe, prírodných pomeroch, obyvateľstve a hospodárstve jednotlivých svetadielov,
- vedieť charakterizovať obyvateľstvo svetadielov podľa rás,
- vedieť pracovať s rôznymi druhmi máp a vyhľadávať v nich požadované informácie.

OBSAH

Zem a jej znázornenie na mape

Druhy máp. Poludníky a rovnobežky.

Podnebné pásma Zeme. Svetadiely a oceány.

Svetadiely

Afrika

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty severnej, strednej a južnej Afriky.

Ázia

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty juhozápadnej, strednej, východnej, južnej a juhovýchodnej Ázie.

Amerika

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty severnej, strednej a južnej Ameriky.

Austrália a Oceánia

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Austrálsky zväz,

Oceánia.

Antarktída

Poloha, podnebie, povrch.

Rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.

Oceány

Tichý, Atlantický, Indický a Severný ľadový oceán.

PROCES

Dostatočný priestor venujeme práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Oboznamujeme žiakov s hlavnými problémami súčasného sveta spojenými s rýchlym rastom obyvateľstva, urbanizáciou, s etnickými a náboženskými rozdielmi v jednotlivých častiach sveta, s rozdielmi v hospodárskej úrovni oblastí sveta, rozložením bohatých a chudobných oblastí.

9. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
- utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
- utvrdiť základné informácie o Európe,
- poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,
- vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

Vznik a vývoj Zeme

Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa

Slovenská republika

Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.

Bratislava

Bratislavský kraj

Trnavský kraj

Nitriansky kraj

Trenčiansky kraj

Žilinský kraj

Banskobystrický

kraj Košický kraj

Prešovský kraj

Región, v ktorom žijem

PROCES

Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie.

Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

OBČIANSKA NÁUKA

PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK

PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vede žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov.

Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

7. ROČNÍK

CIELE

- Poznať funkciu rodiny a školy,
- upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky,
- oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení,
- ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

OBSAH

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.

Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní). Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc. Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy. Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.

Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a razu

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste. Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Charakterové a mravné hodnoty človeka

Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.

Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitnosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.

Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a sebvýchovy na charakter človeka.

Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerance (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať).

Štúdium, práca, rodina, oddych.

PROCES

Pri vyučovaní občianskej náuky uplatňujeme väzby výchovy a vzdelávania, spájame teoretické poznatky s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Oboznamujeme žiakov s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote.

8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať úlohu štátu v spoločnosti,
- oboznámiť sa s ústavou Slovenskej republiky,
- poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky,
- poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.

OBSAH

Charakteristika štátneho zriadenia Slovenskej republiky

Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátne sviatky a pamätné dni.

Hlavné mesto Slovenskej republiky.

Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy.

Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo. Ústava, základné práva a slobody občana SR.

Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky.

Kamarátstvo, priateľstvo, láska, manželstvo

Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska.

Manželstvo: vznik a funkcie manželstva.

Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva.

Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia.

Základné práva detí.

PROCES

Pri preberaní učiva prvého tematického celku nadväzujeme na poznatky žiakov, ktoré získali vo vlastivede, dejepise a zemepise, orientujeme žiakov na budúci občiansky život. Učivo druhého tematického celku orientuje žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny. Pri preberaní jednotlivých tém odporúčame zaradiť besedy s lekárom, sexuológom, psychológom, právnikom. Vhodné je aj spoločné sledovanie filmov, filmových ukážok a rozhovor o nich.

9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,
- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky,
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva,
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami,
- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

OBSAH

Slovenská republika

Štátne symboly.

Prezident Slovenskej republiky.

Vláda Slovenskej republiky.

Národná rada Slovenskej republiky.

Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov).

Základné práva a povinnosti občanov.

Slovenská republika – demokratický štát.

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo.

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti.

Poctivá práca občanov.

Peniaze a ich vznik.

Peňažné ústavy v trhovej ekonomike.

Rodinný a štátny rozpočet.

Podnikanie.

Sociálna politika štátu.

Čo by mal občan vedieť

Doklady občana.

Zmenená pracovná schopnosť.

Úrady štátnej správy. Zákonník práce.

Medziľudské vzťahy na pracovisku.

Pracovné problémy a prekážky v práci.

Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky .

Záujmové organizácie.

Odborová organizácia.

Poistenie a sporenie.

PROCES

Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vedíme ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

ETICKÁ VÝCHOVA
PRE 5. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

5. ROČNÍK

CIELE

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Úvodná hodina

Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu etická výchova.

Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Snažíme sa odstrániť ľahostajný výraz tváre.

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, upozorniť niekoho a pod.).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrkový kontakt a úsmev.

Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Oboznámenie sa so spoločenskými pravidlami pri podaní ruky – kto prvý podáva ruku, v pri akých príležitostiach sa podáva ruka a pod.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponížovania seba samého.

Podakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrkový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania – orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedečkových pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.

Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Modelové situácie na sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus, xenofóbia). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov..

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

6. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti- asertivitu, empatiu.

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city

Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť. Identifikovať vlastné city. Relaxácia. Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Naučiť sa zvládnuť prudké emócie

Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie. Depresia. Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.

Vyššie emócie

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie

Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých.

Vžiť sa do situácie druhých. Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Vysvetliť svoje názory a práva. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca

Vedieť spolupracovať s druhými. Výhody spolupráce.

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.

Motivácia k prosociálnemu správaniu.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Presentujeme pozitívne vzory správania v literatúre, v umení i v každodennom živote.

Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospelie,
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.

Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti.

Zdravé sebedovetie.

Prijat' sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe.

Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.

Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.

Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Nový vzťah k druhým.

Nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajúce a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť.

Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie.

Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov.

Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.

Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.

Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.

Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami.

Priateľstvo a láska.

Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.

Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme poznávať samých seba, objavovať svoju identitu, preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Prehlbujú si svoju sexuálnu identitu. Rozvíjame u nich pozitívny postoj k postihnutým, chorým a k iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

8. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
- učiť sa rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
- vedieť formulovať svoje životné ciele,
- vedieť zdôvodniť základné mravné normy,
- vedieť zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou, manželstvom a rodinou.

OBSAH

I. Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie. Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami. Hľadanie pozitívnych vzorov v literatúre, náboženstve, umení a ľudovej slovesnosti.

II. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém.

Základy duševnej hygieny.

Niektoré problémy lekárskej etiky: eutanázia, génová manipulácia.

III. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu.

Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.

Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky.

Pohlavné choroby a AIDS.

Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.

Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života.

Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo.

Plánované rodičovstvo, antikoncepcia a prirodzené metódy regulácie počatí, interrupcia a jej možné následky.

IV. Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.

„Ekonomické cnosti“, sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.

Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.

V. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty.

Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy správne povedať pravdu?

Česť, dobré meno, ublíženie na cti.

VI. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolání

Vzťahy v škole, v zamestnaní.

Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.

PROCES

Žiakov učíme chápať význam svedomia vo svojom živote. Vedia pomenovať, čo v sebe zahŕňa ochrana života a starostlivosť o zdravie, učíme ich vážiť si svoj život, svoje zdravie. Vedíme ich k tomu, aby vedeli prejavit' solidaritu a pomoc slabým a chorým, aby mali správny vzťah k peniazom, rozumne ich využívali a čestne získavali. Aby pochopili ciele a metódy reklamy, vedeli pomôcť podporiť finančne charitu.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu,
- oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl,
- učiť sa preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

OBSAH

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov. Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby. Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.

Skromnosť (opak neprimeraného sebaocenenia), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.

Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi.

Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.

Čistota zmysľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.

Veselosť.

Sebaovládanie.

Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex.

Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.

Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).

Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.

Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.

Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.

Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.

Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).

Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Etická výchova sa v 9. ročníku zameriava na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa diskutovať a zaujať prosociálne postoje k rozličným aktuálnym problémom žiakov. Tematický celok *Radosť a optimizmus* – trvalé nastavenie ľudského života, zameriame na poskytnutie skúsenosti pozitívneho myslenia v období dospievania žiakov. Zaradíme aj námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa zamerané na obdobie dospievania.

**PRACOVNÉ VYUČOVANIE
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Počet hodín pre jednotlivé zložky pracovného vyučovania si škola upravuje podľa podmienok školy a regionálnych možností.

Od 5. ročníka sa pracovné vyučovanie spravidla delí podľa pohlavia. Odporúčame pre dievčatá vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v domácnosti* a pre chlapcov vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v dielni*.

Počet hodín praktických činností v zložke *pestovateľské práce* je rovnaký u oboch pohlaví.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať samostatnosť žiaka,
- utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- rozvíjať pozornosť a zmyslové vnímanie,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena: nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov podľa pokynov.

Používanie WC (splachovanie), používanie toaletného papiera, vreckovky, hrebeňa.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka.

Používanie zipsu, patentiek a háčikov s pomocou.

Základné návyky pri stravovaní.

Potreby pre stravovanie: spoznať vlastné a používať ich.

Používanie lyžice pri jedle.

Samoobsluha pri desiatovaní.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto s pomocou.

Čistenie topánok: osvojenie si postupu jednoduchého čistenia topánok.

Vedieť vymeniť uterák.

Používanie štipcov na bielizeň.

Utieranie prachu, zametanie s pomocou.

Pozbieranie smetí do koša s pomocou.

Obsluha bežných domácich audio a video zariadení s pomocou.

Primerané používanie predmetov, hračiek.

Otváranie a zatváranie dvier, okien, zásuviek.

Zapínať a vypínať osvetlenie.

Odskrutkovanie zaskrutkovanie veka pohára. Púšťanie vody: kohútik, páková batéria.

Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov.

Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky.

Rozlíšenie odpadkov od iných predmetov.

Jednoduché prestieranie k stolovaniu.

Odkladanie špinavého riadu zo stola.

Utieranie stola.

Odkladanie riadu na určené miesto podľa pokynov.

Rozpoznanie špinavého a čistého riadu.

Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Manipulovanie s drobným materiálom. Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál.

Napichávanie, navliekanie a nalepovanie drobného materiálu.

Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla.

Práce s papierom

Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka.

Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností.

Práca s papierom: obkresľovanie šablóny, trhanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, oblepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie.

Pečiatkovanie a potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov.

Montážne a demontážne práce

Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál.

Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie a pod.

Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.

Oboznámenie sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.

Sadenie semien do kvetináčov: tráva, hrach, fazuľa.

Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si predovšetkým osvojujú základné hygienické a samoobslužné návyky primerane k svojej úrovni.

1. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umyť si ruky, tvár, čistiť si zuby, česať sa, klokať, používať vreckovku, používať WC. Obúvať sa, šnurovať a zaväzovať topánky. Čistiť topánky - očistiť prach, nakrémovať, vyleštiť.

Ovládať rôzne druhy zapínania. Samostatne sa obliekať. Odstrániť prach z odevu, kefovať, prášiť. Odkladať odev a obuv.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utierať smaltovaný riad a riad z plastov. Pomáhať pri stolovaní. Udržiavať poriadok. Zametať. Utierať prach.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Navliekanie korálov rovnakej farby alebo v rôznom farebnom rytme, rovnakej veľkosti alebo rozdielnej veľkosti, triediť podľa veľkosti, tvaru, farby.

Skladanie mozaiky, pracovať s plodmi - napichávať, navliekať, nadväzovať, nalepovať (náhrdelníky, náramky, mozaiky z rozličných materiálov, zvieratká z plodov, koláže a iné).

Modelovanie

Oboznámenie sa s modelovacím materiálom. Modelovací materiál miesiť, stláčať, valkať, guľať, vyťahovať, odštipávať, modelovať základné tvary - valčeky, šišky, placky atď. Modelovať jednoduché tvary z jedného kusa, neskôr modelovať predmety z dvoch a viacerých častí. Na dokončenie výrobkov používať drevka, zápalky, špajdle, špáradlá, papier, perie atď. Modelovať na pieskovisku alebo na pieskovom stole.

Montážne a demontážne práce

Hry so stavebnicami z dreva aj z plastov.

Triediť a ukladať časti stavebníc. Voľne zostavovať a spájať časti stavebníc. Zisťovať, čo patrí a nepatrí do súboru. Cvičiť motoriku, pozornosť, presnosť. Zisťovať laterálnu.

Práce s papierom a kartónom

Poznávať vlastnosti papiera (povrch - hladkosť, drsnosť, hrúbku, farbu). Triediť papier podľa vlastností. Prekladať, skladať, vystrihovať, nalepovať, zlepovať. Perforácia podľa tvaru šablóny. Poučiť o práci s nožnicami. Potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov a detskými tlačidielkami.

Pestovateľské práce

Polievať kvetiny na záhone aj v kútiku živej prírody. Pestovať hrach a fazuľu, siať ich do črepníka, polievať. Pomáhať pri zbere zeleniny, ovocia, čistiť záhony a cesty, vyberať kamienky. Oboznámiť sa s jednoduchým záhradníckym náradím. Ísť na vychádzku do záhrad, do parkov.

PROCES

Upevňovať poznatky z prípravného ročníka, najmä ukladanie pomôcok na určené miesto. Účelne spracúvať materiál tak, aby bol čo najlepšie využitý. Priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútiku živej prírody.

2. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- oboznamovať sa so základmi jednoduchého pracovného postupu,
- pozorovaním a triedením materiálu získať elementárne poznatky o materiáloch,
- správne používať pracovné nástroje a pomôcky.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk, tváre, čistenie zubov, česanie sa, kloktanie, používanie vreckovky, používanie WC. Obúvanie sa, čistenie obuvi.

Čistenie šiat, kefovanie, prášenie.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utieranie a ukladanie riadu. Pomoc pri stolovaní, estetická úprava stola, rozkladanie obrúskov, príborov, tanierov. Udržiavanie poriadku, zametanie, utieranie prachu.

Ukladanie nástrojov, potrieb, pomôcok na určené miesto.

Šitie

Prípravné práce na šitie, preťahovanie bužírky na cvičných drevených doskách.

Oboznámenie sa s ihlou – prepichovanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, strihanie, lisovanie, prepichovanie, zväzovanie a zlepovanie drobného materiálu.

Určovanie farby, triedenie materiálu podľa farby a tvaru, rozlišovanie prírodného a umelého materiálu (mozaiky, vláčik a stôl zo zápalkových škatuliek, vianočné a veľkonočné ozdoby, koláže).

Modelovanie

Miesenie, stláčanie, valkanie, gúľanie, vyťahovanie, odoberanie, odštipávanie, rozdeľovanie modelovacieho materiálu, vytváranie základných tvarov : valčeky, šišky, placky – sušenie. Poznávanie tvárnosti a súdržnosti materiálu.

Modelovanie predmetov z viacerých častí. Dopĺňovanie výrobkov inými materiálmi: drevka, špajle, papier, špáradlá a iné (jednoduché tvary zeleniny, ovocia, pekárenských výrobkov, rozprávkové postavy, zvieratá).

Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole (ulice, križovatka, okolie školy, kopec).

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy a podľa vlastnej predstavy z jednotlivých častí stavebníc. V praktických činnostiach poznávanie vlastností materiálov, ktoré sa používajú na montážne práce a ich porovnávanie s inými materiálmi.

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, vytrhávanie, strihanie, nalepovanie, zlepovanie, rezanie, obkresľovanie tvaru podľa šablóny, vystrihávanie jednoduchých symetrických tvarov z predloženého papiera.

Určovanie vlastností papiera (hrúbka, povrch, farba) v praktických činnostiach.

Rozlišovanie druhov papiera, s ktorým sa pracuje: novinový, baliaci, prieklepový, výkresový, farebný, pijavý (skladačky, vystrihovačky, ozdoby, geometrické tvary).

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: polievanie, kyprenie, prihnojenie, čistenie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí.

Pestovanie hrachu, fazule a reďkovky: úprava pôdy pred siatím, siatie, pretrhávanie, zalievanie, priebežná starostlivosť o rastliny počas vegetácie.

Práca s motýčkou a hrablami pri úprave záhonov.

Zalievanie a priebežná starostlivosť o trvalky.

Poznávanie podmienok života rastlín (voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda).

Pozorovanie klíčenia semien hrachu a fazule, sledovanie zmien na semenách pri klíčení a začiatočnom raste. Pestovanie hrachu a fazule na suchých a predklíčených semenách.

Siatie obilia do misky (príprava veľkonočnej výzdoby). Vychádzky do záhrad a parkov.

PROCES

Upevňovať poznatky z 1. ročníka, najmä ukladanie pomôcok na určené miesto. Účelne spracúvať materiál tak, aby bol čo najlepšie využitý. Priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútiku živej prírody.

3. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- udržiavať poriadok na pracovnom stole,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov.

Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti

Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím.

Balenie jedla na desiatu.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.

Príprava pokrmov

Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko).

Nalievanie mlieka do hrnčeka.

Umývanie zemiakov.

Šitie

Odmeranie nite, navliekanie do ihly,

Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami.

Obnitkovávací steh.

Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov.

Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb a darčiekov.

Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).

Modelovanie

Miesenie, valkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek.

Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi.

Výroba drobných úžitkových predmetov.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov).

Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné).

Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Práce s papierom a kartónom

Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov. Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov.

Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu. (Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehĺbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov.

Presádzanie izbových rastlín.

Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné). Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda).

Práca s kľúčidlom (hrach, obilie, zemiaky).

Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie. Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie).

Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber. Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

PROCES

Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb.

Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice. V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou.

Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku.

4. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
- oboznámiť sa s vlastnosťami kože a koženky,
- naučiť sa pracovať s mäkkým drôtom,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- naučiť sa šetriť materiálom.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechtov kefkou.

Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývanie, utieranie a upratovanie riadu.

Utieranie prachu, čistenie nábytku.

Umývanie umývadla a vane.

Príprava pokrmov

Obsluha elektrického variča, varnej kanvice, mikrovlnnej rúry.

Prestieranie stola k raňajkám.

Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čaj s citrónom, biela káva.

Varenie zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov.

Šitie

Šitie predným stehom na kanave.

Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútka.

Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka.

Začist'ovanie okrajov látky itkovacím a šitkovým lom.

Navliekanie šnúry a gummy, zošívanie koncov gummy.

Rozoznávanie tkanín: bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické.

Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie (používanie dierkovača, zošívачky).

Zostavovanie skladačky z papiera.

Prepletanie farebných pásikov.

Strihanie podľa predkresleného vzoru.

Balenie balíka.

Modelovanie

Príprava hliny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb.

Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami. Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov. Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov.

Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule.

Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí.

Práce s drevom

Oboznamovanie žiakov s vlastnosťami dreva.

Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov.

Nacvičovanie základných prác s drevom:

Rezanie dreva (nožom, pilou chvostovkou a čapovkou), opracovanie dreva (rašpl'ou, pilníkom), vrtanie (nebožiecom), brúsenie (šmirgľovým papierom), napúšťanie hydrovoskom a leštenie.

Používanie drevených a oceľových tužidiel, pokosnice a uholnice.

Meranie skladacím metrom.

Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobl'ovanie a zahrocovanie koncov.

Práce s kovem

Práca s mäkkým drôtom – vyrovnávanie, ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov.

Vyrovnávanie klincov.

Práce s kožou alebo koženkou

Oboznamovanie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu.

Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie.

Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné).

Práca s klíčidlom (cibuľa, cesnak).

Rýchlenie cibuľovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus).

Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažitka, rajčiak.

Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok.

Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze a iné).

PROCES

Pri modelovaní učíme žiakov zachovávať proporcie vo veľkostiach modelovaných predmetov. Pri práci s drevom sa v praktických činnostiach žiaci oboznamujú s vlastnosťami dreva a porovnávajú ich s vlastnosťami papiera, kartónu, látky, kože. Pracujú s mäkkým drevom, kôrou, prútom, tenkou tyčou, kolíkom, špajdlou, drevenou doštičkou. Pri prácach v domácnosti pred používaním čistiacich prostriedkov na nábytok, vane a umývadlá žiakov poučíme o bezpečnosti pri práci s chemickými látkami a ich správnej aplikácii pri čistení. Žiaci pri práci s čistiacimi prostriedkami používajú ochranné rukavice.

5. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehĺbovať základné - manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Pravidelne si čistiť zuby.

Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe.

Stolovanie

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu. Jednoduchšie kartonážne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebíjať,...

Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky. Zošívajú listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie

Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce

Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.

Práca s drevom

Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu.

Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo.

Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatlčené klince.

Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce s kovom

Zdokonalit' sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásov.

Práce z kože alebo koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezat' materiál podľa kovového pravítka, zošívat'.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Ošetrovať izbové rastliny - umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať plesň a mach. Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.

Pracovať s kľúčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.

Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy.

Pestovať zemiaky - pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadit', ošetrovať (kyprit', pliet', okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burinou).

Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu).

Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim. Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siat' semená kvetín do debničiek. Presádzať kvetiny. Starat' sa o okrasné kry.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín.

Vysávať.

Príprava pokrmov

Urobiť jednoduchý nákup.

Pripraviť raňajky - vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané.

Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú.

Čistiť zeleninu a zemiaky.

Šitie

Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu).

Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov.

Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov.

Háčkovanie.

Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Pozor na zranenie pri práci s pílkou, nebožiecom a plechovými pásmi.

6. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad a zbere plodín,
- upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehĺbiť manuálne zručnosti pri práci – s ním,
- oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi,
- zdokonaľovať rozličné spôsoby montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich – ročníkoch,
- osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojkami na mletie mäsa, maku, strúhanky,
- osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Starostlivosť o vlasy – česanie, umývanie šampónom.

Ničenie vši detskej.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúľ, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné.

Modelovanie

Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vázy, misy, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu.

Práca so sadrou, odlievanie do formy, kašírovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru - sadrové odliatky, geografické makety.

Montážne a demontážne práce

Samostatná práca podľa predlohy.

Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice.

Zdokonaľovanie rozličných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch.

Práce s drevom

Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo – hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy).

Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovnic.

Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou.

Vrtanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie.

Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, krmidlo.

Práce s kovom

Práca s medeným, hliníkovým a tenkým oceľovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím.

Meranie, strihanie, spleťanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští.

Práce s plastmi

Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi. Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vrtanie, pílenie, brúsenie, leštenie.

Lepenie novoduru.

Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie.

Úprava hriadok. Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi.

Pranie osobnej bielizne.

Príprava pokrmov

Nátierky, pudíng, polievky, pokrmy zo zemiakov.

Obsluha plynového a elektrického sporáka.

Práca so strojčkmi na mletie mäsa, maku, strúhanky.

Šitie

Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou, technickou prípravou.

Základné stehy. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel.

Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom (chňapka).

Navliekanie nite, šitie bez nití.

Háčkovanie

Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu.

Opakovanie a zdokonaľovanie techniky (ihelníček, podložka).

Pletenie

Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínania a ukončenie (šál, čelenka).

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovacie potreby, manipulácia s nimi.

Technické normalizované písmo.

Druhy čiar a ich využitie:

hrubé – obrysové,

tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti ceruziek).

Rysovanie priamok, úsečiek :

základné pojmy – opakovanie,

rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek, premieňanie dĺžkových jednotiek,

smer úsečiek, priamok.

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Byť opatrný pri obsluhu kuchynských spotrebičov.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

7. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať vedomosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť urobiť záznam o pracovnom postupe,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- oboznámiť sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Poučenie o kozmetike rúk a nôh. Starostlivosť o nechty.

Založenie domácej lekárničky.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Práce v dielni

Práce s papierom

Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu.

Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčkové vrečko, leporelo.

Montážne a demontážne práce

Montáž a demontáž bicykla. Údržba.

Práce s drevom

Obrábanie dreva základnými technikami. Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plátovaním a glejením. Dlabanie. Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.

Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.

Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovanie materiálu.

Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiak na uteráky a utierky, polička na kvety, kŕmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plátovaním, debničky, vešiak na kľúče.

Práce s kovom

Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.

Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou.

Úprava povrchu brúsením a lakovaním.

Rezanie pákovými nožnicami. Používanie raznice.

Príklady výrobkov: zvieratka podľa šablóny, menovka na záhony, štítky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.

Práce s plastmi

Pokračovanie v práci s organickým sklom a novodurom.

Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.

Práce s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, strihanie, prebíjanie, spájanie kože a koženky.

Príklady výrobkov: ozdobné prívesky, opasok, puzdrá.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Príprava pokrmov

Polievky.

Úprava pokrmov z ryže.

Zeleninové šaláty.

Konzervovanie zeleniny sušením a solením.

Šitie

Spojovacie stehy (perličkový, základný).

Spájanie a začisťovanie látky. Prišitie pútka.

Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (posteľná bielizeň).

Oznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou. Šitie na stroji – rovné šitie.

Ozdobný steh – hladkovanie.

Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútka.

Pletenie

Pridávanie a uberanie. Výrobok: jednoduché oblečenie.

Háčkovanie

Háčkovanie jednoduchého vzoru. Výrobok: jednoduché oblečenie.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie rovnobežiek:

manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek, základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnice, rysovanie kružníc:

stred kružnice, priemer, polomer,

kótovanie dier a kružníc.

PROCES

V pestovateľských prácach obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy. Nadväzujeme na dosiahnutú úroveň vedomostí a zručností zo 6.ročníka.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Žiakov vedieme k čistote pracovného prostredia, dbáme na to, aby po práci uložili náradie a materiál na určené miesto.

8. ROČNÍK

CIELE

- Zdokonaľovať sa v ručnom obrábaní dreva a kovu,
- vedieť používať posuvné meradlo,
- učiť sa robiť pracovný náčrt, zostaviť pracovný postup,
- naučiť sa čítať náčrty a jednoduché technické výkresy,
- naučiť sa hodnotiť výsledok svojej práce,
- poznať potraviny, ktoré sú dôležité pre zdravie,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena

Opakovanie zásad osobnej hygieny.

Intímna hygiena dievčaťa a ženy.

Hygiena domácnosti

Veľké upratovanie domácnosti.

Ručné pranie bielizne. Pranie bielizne v práčke (podľa možností školy).

Žehlenie podľa značiek na textile.

Práce v dielni

Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva, hobl'ovanie, povrchové natieranie. Tmelenie, brúsenie.

Spájanie dreva čapmi a rozperami. Práca podľa technického výkresu.

Rezanie rámovou pilou. Napúšťanie hydrovoskom a leštenie.

Príklady výrobkov: stojan na obrúsky, sušič na utierky, polička, rám čapovaním.

Práce s kovem

Obrysovanie, sekacie, rezanie ručnou pílkou, vŕtanie, pilovanie, spájkovanie, rezanie vnútorného a vonkajšieho závitu.

Vyklepávanie. Používanie posuvného meradla.

Príklady výrobkov: svietnik, ozdobný vešiak, lopatka na smeti a iné.

Práce s plastmi

Oboznámenie sa s rozličnými druhmi plastov. Význam recyklácie plastov.

Pílenie, vŕtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie organického skla, novoduru.

Rezanie závitov. Tvarovanie novoduru.

Príklady výrobkov: obuvák, kliešte na cukor, držiak na zubné kefky a iné.

Práca s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie kože.

Príklady výrobkov: púzdro na nôž, šľapky.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Príprava pokrmov

Úprava mäsa.

Propagovanie jedál živočíšneho pôvodu s nízkym obsahom tuku a s vysokým obsahom plnohodnotných bielkovín (ryby, hydina, syry, jogurty, tvaroh).

Príprava jedál podľa receptov, oboznámenie sa s kuchárskou knihou.

Príprava jedál z ovocia a zeleniny (hlavne šaláty).

Oboznámenie sa s mixérom, šľahačom, príp. kuchynským robotom.

Konzervovanie ovocia a zeleniny.

Rodinné oslavy: stolovanie a obsluha pri významných rodinných oslavách.

Šitie

Práca s textilom. Druhy textilných materiálov (hrúbka, štruktúra, pevnosť, pružnosť).

Vkusné pracovné a spoločenské obliekanie.

Práca so strihom. Oboznámenie sa s úpravou kúpeného strihu podľa miery. Kladenie strihu na látku, vystrihovanie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie látky.

Ozdobné stehy krokvička, krížik.

Príklady výrobkov: zásterka, prestieranie.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia. Príklady výrobkov: rukavice, ponožky.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania.

Výrobok: napríklad jednoduchý odev pre bábiku.

Starostlivosť o dojča

Oboznamovanie sa s detskou výbavičkou.

Prebaľovanie dojčaťa, udržiavanie dojčaťa v čistote, kúpanie.

Príprava mlieka. Denný režim dieťaťa. Hygiena ženy a matky.

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy v praktických činnostiach v oblastiach: zelenina a poľnohospodárske plodiny, kry a stromy, kvety, izbové rastliny.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie uhlov, kolmíc:

základné vlastnosti rôznobežiek,

kolmica,

pravý uhol,

druhy uhlov, označenie uhlov.

Rovinné obrazce:

pomenovanie obrazcov, rozlišovanie na základe vlastností (obdĺžnik, štvorec, kruh)

kosoštvorec, kosodĺžnik (rysovanie, rozlišovanie).

Kótovanie rovinných obrazcov:

kótovanie v technickej praxi,

význam a úloha kótovania, objekt kótovania,

základné pojmy: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie,

šípky, šikmé čiary, písanie kót a ich význam,

kótovanie rovinných obrazcov,

kótovanie uhlov.

Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.

PROCES

Odporúčame podľa miestnych možností exkurziu do stolárskej a zámočnickej dielne so zameraním na ručné opracovanie dreva a kovu.

Pri preberaní učiva o plastoch odporúčame zaradiť vychádzku orientovanú na pozorovanie odpadových materiálov z plastov vo vzťahu k životnému prostrediu. Oboznamujeme žiakov s významom triedenia odpadkov a využitia odpadového materiálu z domácnosti pre ďalšie spracovanie. Pri práci s materiálmi upriamujeme pozornosť žiakov na efektívnu prácu – racionálnu prácu s materiálmi a nástrojmi. Snažíme sa využívať tímovú prácu, viesť žiakov ku vzájomnej komunikácii v tíme, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa niest zodpovednosť za prácu celého tímu. Pri príprave jedál podľa receptov poučíme žiakov, že pôsobením vyššej teploty ako aj dlhším zohrievaním sa v rastlinných olejoch, ale aj iných druhoch tukov ničia cenné látky. V rámci medzipredmetových vzťahov s učivom biológie ich poučíme o ukladaní cholesterolu v stenách tepien.

9. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť a prehľbovať získané zručnosti a vedomosti o základných druhoch dreva,
- vedieť pracovať s profilovým materiálom,
- zdokonaľiť sa v pracovných zručnostiach s plastmi,
- naučiť sa pracovať s kuchárskou knihou a receptom,
- vedieť pripraviť jedlá z ovocia a zeleniny,
- naučiť žiakov racionálne používať mechanizačné prostriedky v domácnosti, poznať zásady bezpečnej práce a ich bežnej údržby,
- oboznámiť sa so základmi starostlivosti o dieťa, chorých a starých ľudí.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena

Intímna hygiena.

Hygiena domácnosti

Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania. Veľké upratovanie, tepovanie kobercov. Čistiace prostriedky. Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti.

Ustlanie postele, prevliekanie posteľnej bielizne.

Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn. Žehlenie, regulácia tepla v žehličke.

Práce v dielni

Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave.

Spájanie dreva kolíčkami. Práca podľa technického výkresu.

Rezanie lupienkovou pílou.

Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety a iné.

Práce s kovem

Práca s profilovým materiálom – rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie.

Príklady výrobkov: kladivko, uholník a iné.

Práce s plastmi

Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom. Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné.

Údržbárske práce

Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Príprava pokrmov

Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov.

Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov.

Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov.

Príprava cukrárenských výrobkov.

Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov.

Šitie

Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach.

Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky.

Zhotovenie pútka obnitičovaním z látky.

Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky. Žehlenie zložitých tvarov.

Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia. Výrobok podľa vlastného výberu.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok podľa vlastného výberu.

Starostlivosť o dieťa

Informácie o narodení dieťaťa.

Detská výbava. Prebaľovanie dojčťa, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa.

Hygiena matky.

Starostlivosť o chorých a starých ľudí

Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s príkladami obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné).

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôbime úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy. Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka.

Pestovanie základných druhov zeleniny.

Zužitkovanie odpadu kompostovaním.

Biologická ochrana pestovaných plodín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Osová súmernosť

Využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba)
znázorňovanie s využitím osovej súmernosti.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.

PROCES

V tomto ročníku sa zameriame na upevnenie zručností z predchádzajúcich ročníkov. Vedeťme žiakov ku skvalitňovaniu práce. Praktickú činnosť zameriavame na profesijnú prípravu. Jednoduchý technický výkres žiaci zhotovujú len ku konkrétnemu výrobku. Pri príprave pokrmov poučíme žiakov o význame sacharidov pre ľudský organizmus, o dôsledkoch nadmernej konzumácie rafinovaných cukrov a sladkostí. Vedeťme ich k získaniu praktických skúseností pri príprave pohostenia. V rámci exkurzií podľa miestnych možností žiaci spoznávajú tradičné technológie používané v ľudových remeslách daného regiónu, výrobky ľudových remesiel a spracovanie tradičného materiálu.

V rámci pestovateľských prác žiaci rozlišujú osivo a sadivo, poznajú ich kvalitatívne vlastnosti rozhodujúce pre rozmnožovanie a úrodu, rozpoznávajú vegetatívne časti rastlín vhodné na rozmnožovanie.

Dbáme na to, aby žiaci poznali a rešpektovali požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej pracovnej činnosti. Na hodinách je možné využívať aj iné techniky (napríklad: viazanie - macramé, frivolitkové čipky, šitá čipka, flanderská čipka, gatra, cigánske tkanice, batika, sieťovanie, krosienkovanie, tapiséria, tkanie, pletenie na stroji, aplikácia, intarzia, sútašky, reliéf, kovotepectvo, keramika, drevorezba).

HUDOBNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom je potrebné rešpektovať ich hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrkové a sluchové vnímanie,
- rozvíjať sluchovú diferenciaciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti.

OBSAH

Počúvanie reprodukovanej hudby (výber žánrov a voľba intenzity primerane a podľa výberu žiakov s pomocou učiteľa).

Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária, vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária

Detské rečovanky, vyčítanky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

PROCES

Vzbudíme u detí záujem a radosť z detskej hudby. učíme ich používať hlas. Vyberáme piesne, ktoré sa deti ľahko učia, hlavne jednoduché ľudové piesne. Snažíme sa s deťmi spievať každý deň. Vzbudíme tým dobrú náladu a príjemnú atmosféru, ktorá je veľmi dôležitá pre deti.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby.

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.).

Detské rečňovanky, vyčítanky, popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

Piesne na spev žiakov - Vrabec muzikant (ľudová); Prší, prší (ľudová); Húsky, húsky (A. Čobej); Bude zima, bude mráz (ľudová); Išiel strašiak (ľudová); Bola babka (ľudová); Kytička (F. Alván); Medved'ku, daj labku (ľudová); Paste sa húsatká, paste (ľudová); Fúkaj, fúkaj teplý vetrik (A. Čobej); Slniečko nás zobúdzá (J. Matuška).

Piesne na počúvanie - Malý školák (F. Alván); Jedlička (L. Burlas); Zimní spáči (J. Matuška); Moja rodná zem (A. Čobej).

Počúvanie - Medvedík, Drevený vojačik (T. Frešo); Ježibaba (P. I. Čajkovskij); Spev žabiaka (V. Trojan); Varila myšička kašičku; Jeden kováč koňa kuje; Hijo, hijo, na koníčku; Kvá, kvá, kačica (E. Suchoň).

Hudobno-pohybové hry - A ty Hana, stoj v kole (ľudová); Tanček (K. Ondrejka – A. Biľová); Kolo, kolo mlynské (ľudová); Tanči, tanči (ľudová); My sme deti malé (V. Janusová – A. Biľová); Venček (E. Hula); Na ručníček (K. Ondrejka – A. Biľová).

PROCES

Prebúdzat' záujem žiakov o hudbu na princípe detskej hry. Na tomto základe začať utvárať ich prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy; uvoľňovať motoriku žiakov, rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku, zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy.

Žiaci si osvojujú piesne, inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudobno-pohybových hier,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku,
- rozoznávať hovorený a spievaný prejav.

OBSAH

Osvojovanie piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier. Detské rečovanky, vyčítanky, jednoduché popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby s vyhranenou spoločenskou funkciou (napr. uspávanka, pochod) a detské hudobno-pohybové hry.

Grafické znázorňovanie pohybu melódie (vysoko - nízko, stúpanie – klesanie).

Piesne pre spev žiakov

Kohútik jarabý (ľudová); Jeden, dva, tri (L. Galko); Išla sova na tanec (ľudová); Čo je to? (Š. Kantor); Zima nám je, zima (ľudová); Červené jablíčko (ľudová); Za humnami (ľudová); Heličky, beličky (ľudová); Mamička (O. Francisci); Keby som ja mala prepeličky nôžku (ľudová); Hopsa, Zuzka, srdce moje (ľudová); Prší, prší (E. Hula); Ej oráč (ľudová); Paste sa, húsatká, paste (ľudová); Sláviček (ľudová); Sviet' slniečko (S. Hochel).

Piesne na počúvanie

Padá snežik; Hádanky (A. Čobej); Kozipolka (ľudová); Oženil sa Kulifaj (ľudová); Pod'me deti na čačky (ľudová).

Počúvanie skladieb

Škovránok (P.I. Čajkovskij); Bábika; Koníček (T. Frešo); Čertík v komíne (J. Matuška); Dana, rúčky, Dana; Chodí pavúk po papuči; kolo, kolo mlynské; Osievame múčku; Ťap, ťap, ťapušky; Uspávanka (E. Suchoň).

Hudobno-pohybové hry

Češem si hlavičku (ľudová); Na vlka a líšku (K. Ondrejka – A. Bil'ová); Sviet' slniečko (S. Hochel); O husličky (ľudová).

PROCES

V hudobno-pohybových hrách uvoľňovať motoriku, rozvíjať zmyslové vnímanie žiakov, hudobnú pamäť, predstavivosť, pozornosť, zmysel pre rytmus, tempo, dynamiku, kultivovať všetky hudobné prejavy žiakov.

Osvojovaním piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

Vytvárať základy aktívneho vzťahu žiakov k hudbe.

3. ROČNÍK

CIELE

- Prehľbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch,
- osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom,
- prehľbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov,
- podporovať spontánnu detskú kreativitu.

OBSAH

Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom.

Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového).

Piesne na spev žiakov

Gúľalo sa, gúľalo (ľudová); Pradú ženičky (ľudová); A tam hore na komíne (ľudová); Malí muzikanti (E. Hula); Padaj sniežik, padaj (O. Francisci); Semafor (O. Francisci); Ej, chlapci, šuhajci (ľudová); Tancuj, tancuj (ľudová); Konvalinka (J. Matuška); Keď slniečko jasne svieti (E. Hula); Keď sa tá sýkorka vydávala (ľudová) Povedz biela holubička (A. Čobej); Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška)

Piesne na počúvanie

Náš orchester (O. Vygotskij); Letia sane (J. Matuška); Beliže mi, beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček); Kúpil si pes; Pradie mačka (I. Dibák); Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej); Lietala si lastovička (ľudová)

Počúvanie skladieb

Zajačík; Hracie hodiny (T. Frešo); Medveď Mišo (J. Dlouhý); Let čmeliaka (N. Rimskij-Korsakov); Hymna

Hudobno – pohybové hry

Ty a ja (K. Ondrejka – A. Biľová); Má milá má trnku (ľudová); Šli dievčence vence viť (ľudová); Fúka vetrik (H. Šimoneková); Javorová brána (ľudová)

PROCES

Žiakov vedieme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

4. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa rozlišovať melódiu a sprievod,
- vytvárať sprievod k piesňam na elementárnych nástrojoch,
- vedieť rozlišovať pieseň a nástrojovú skladbu,
- učiť sa rozoznávať zvuk klavíra, huslí, bubna, a trúbky,
- uplatňovať základné pohybovo-rytmické prvky v ľudových hudobno-pohybových hrách.

OBSAH

Rozlišovanie piesne a nástrojovej skladby, vyčítanky, rečňovanky, uspávanky, pochodu a hudby k tancu.

Vytváranie sprievodu k piesňam s využitím kvinty alebo opakovaného motívu na elementárnych nástrojoch.

Počúvanie inštrumentálnej a vokálnej skladby, zameriavanie pozornosti na výrazný prvok skladby.

Rozoznávanie zvuku klavíra, huslí, bubna, a trúbky v skladbách na počúvanie. Uplatňovanie a rozvíjanie základných pohybovo-rytmických prvkov v ľudových hudobno-pohybových hrách, napodobňovanie známych pracovných činností.

Piesne na spev žiakov

Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topoľ (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva, letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, choďte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné.

Piesne na počúvanie

Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné.

Skladby na počúvanie

Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan), Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné.

Hudobno-pohybové hry

Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová); Čížiček, čížiček (ľudová)

PROCES

Pri spievaní piesní a v hudobno-pohybových hrách vedieme žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu, hospodárnemu dýchaniu, zreteľnej výslovnosti, čistej intonácii a spontánnemu rytmu. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk hudobných nástrojov, s ktorými sa oboznamujú.

V hudobno-pohybových činnostiach si rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky, napodobňujú známe pracovné činnosti.

5. ROČNÍK

CIELE

- Prehlbovať záujem o hudbu,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe.

OBSAH

Učenie sa piesní - Čierne oči choďte spať (ľudová); Po valašsky od zeme (ľudová); Červený kachel, biela pec (ľudová); Pri Prešporke na Dunaji (ľudová); Zjedzte ma vlčky, zjedzte (ľudová); Do hory ma poslali (ľudová); Prešporská kasáreň (ľudová); Chodíme, chodíme (ľudová); Anička, dušička, kde si bola (ľudová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné.

Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre Hej, lepšie na doline (ľudová); Javor, javor vysoký si (ľudová) a iné.

Počúvanie skladieb - Zázračná muzika (J. Letňan); Pochod drevených vojakov (P. Čajkovskij); Keď sa vlci zišli (E. Suchoň) a iné.

Hudobno-pohybové hry a tance - Čížiček, čížiček (ľudová); Trebišovské dzivky (ľudová) a iné.

PROCES

V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo. Rytmizujú texty rečovaniiek a vyčítaniiek, spievajú ich ako popevky na 2 - 3 tónoch.

Žiaci vnímajú 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všímajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.

Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo - silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.

V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby. Pohybom stvárňujú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok).

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

6. ROČNÍK

CIELE

- Prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- oboznámiť sa s notami, notovými čiarami a husľovým kľúčom,
- rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru,
- získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch.

OBSAH

Piesne na spev – Dobrá noc, má milá (ľudová); To tá Heľpa (ľudová); Ej, už sa na tej hore (ľudová); Chlapec som ja, chlapec (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Z brezového dreva voda kvapká (ľudová); Vysoký jalovec (ľudová); Jedna ruža, dve ruže (ľudová); Marjánko, Marjánko (ľudová); Poduj mi vetričku; Jarná (L. Burlas); Dar pre mamičku; Padá snežik; Snehuliačik (M. Novák).

Piesne a skladby na počúvanie – Aká si mi krásna (E. Suchoň); Nevolám slnko z oblohy (M. Schneider-Trnavský); Rodný môj kraj (G. Dusík); My Fair lady (F. Loewe); Trepak z baletu Luskáčik (P. I. Čajkovskij); Chyť ma! Prečo padá sneh? (J. Cikker); Tanec snehových vločiek (C. Debussy); Polka z opery Predaná nevesta (B. Smetana).

Hudobno-pohybové hry a tance

Čičence, čičence (ľudová); Andulko šafárova (ľudová); Dýnom, dánom (ľudová); Vytĺkačky (B. Urbanec).

PROCES

V speváckych prejavoch žiakov skvalitňovať mäkké nasadenie a znenie hlasu, snažiť sa o ľahkú a presnú spevnú artikuláciu, odlišovať plynulý a úsečný spev (legato a staccato), prehlbovať čistotu kolektívneho spevu. Opierať sa o zrkovú orientáciu v notovom zápise pri osvojovaní jednoduchých piesní podľa počutia.

Spev piesní obohacovať inštrumentálnym sprievodom, predohrou a dohrou, ktoré sa tvoria pomocou ostinátnych motívov.

Oboznámiť žiakov s notami, notovými čiarami, husľovým kľúčom.

Jednoduchým pohybom rozlišovať párne a nepárne metrum, plynulú a úsečnú melódiu.

Spevom, nástrojovou hrou a pohybom si tvorivo osvojovať výrazné rytmy v 2/4 a 3/4 takte.

V osvojovaných skladbách objavovať výrazné kontrasty, opakovanie a posunutie melódie.

V spievaných piesňach a skladbách na počúvanie rozoznávať striedanie rôznych melodických častí. Medzi inými tanečnými skladbami poznávať valčík.

7. ROČNÍK

CIELE

- Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine,
- poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie,
- vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru,
- vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu,
- prehlbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny
- súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.

OBSAH

Piesne na spev – Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel)

Piesne a skladby na počúvanie

Spievajže si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák); Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker); Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Dieťa zaspáva (R. Schumann).

Hudobno-pohybové hry a tance

Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).

PROCES

V piesňach žiaci vyhľadávajú rozmanité rytmické útvary. Jednoduchým pohybom, spevom a nástrojovou hrou ich precvičujú a obmieňajú, sluchom ich porovnávajú a rozlišujú.

V ľudovej tanečnej hre vytvárajú jednoduchú pohybovú charakteristiku rozličných postáv. Osvojujú si tanečný krok polky a karičky. Rozvíjajú inštrumentálne sprievody piesní na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a).

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú prvé poznatky o A. Dvořákovi, M. Schneiderovi-Trnavskom a J. Cikkerovi.

8. ROČNÍK

CIELE

- Spievať čisto a rytmicky správne s výraznou výslovnosťou a zmenami dynamiky, dychovo
- úsporne a so správnou rezonanciou,
- usilovať sa o výrazný prednes zodpovedajúci žánru piesne a jej charakteru,
- prehľbovať schopnosť rozoznávať hru jednotlivých známych nástrojov,
- vedieť rozoznať zvuk fagota v inštrumentálnych skladbách,
- vedieť rozlišovať modernú hudbu 20. storočia od staršej hudby.

OBSAH

Rozoznávanie zvuku fagota v osvojovaných inštrumentálnych skladbách, sledovanie hry známych nástrojov, nástrojových skupín a súborov.

Piesne na spev – Ej, padá, padá rosička (ľudová); Tancujem, tancujem (ľudová); Horela lipka, horela (ľudová); Zasadil som tri stromčeky (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Mala som milého (ľudová); Hore Hron, dole Hron (ľudová); Ej, čo koho do toho (ľudová); Horička, hora, zelená hora (ľudová); Nebola som veselá (ľudová); Tam okolo chotára (ľudová); Prídi ty šuhajko (ľudová); Cez zelené žitko (ľudová); Stavíme máje (ľudová); Ej, Jáne, Jáne (ľudová); Dobré ráno (A. Čobej); Hej, pod Krivánom (S. Tomášik); Slovenčina moja (J. Valašťan-Dolinský); Moja rodná zem (A. Čobej); Zvončeky (M. Žikavská); Narodil sa Kristus Pán (koleda); V slzách matička sedela (K. Ruppeltdt)

Piesne a skladby na počúvanie

Kvetinový valčík (P. I. Čajkovskij); Slovenská sonatina (M. Schneider-Trnavský); Kto za pravdu horí (K. Kuzmány); Hoj, vlasť moja (M. Schneider-Trnavský); Pieseň o rodnej zemi (G. Dusík); Uspávanka (J. Brahms); Tance z Pohronia (A. Moyzes); Peter a vlk (S. Prokofiev); Vodník (Z. Fibich); Spi, duša, spi (M. Schneider-Trnavský)

Hudobno-pohybové hry a tance

Okolo Súče vodička tečie (ľudová); Pod tým našim okienečkom (ľudová); Štrnka, brnka (ľudová); Vtáčkovia (ľudová)

PROCES

Pri práci s piesňami čardášového charakteru si žiaci osvojujú tanečný krok čardáša.

Jednoduchým spôsobom využívajú klasické hudobné nástroje na inštrumentálny sprievod piesní základnými harmonickými funkciami (tónika, dominantna, subdominantna).

Pri oboznámení žiakov s muzikálom odporúčame ukážky z My Fair Lady (F. Loewe) alebo Cyrano z predmestia (Hamel – Varga). Oboznámime ich tiež s muzikálom pre mládež - podľa výberu učiteľa.

Výber piesní na spev a piesní a skladieb na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú poznatky o S. Prokofievovi a A. Moyzesovi.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,
- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,
- osvojovať si hudobno-kultúrne a posluchácke návyky,
- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,
- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

OBSAH

Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku. Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

Piesne na spev – Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zaleť sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné.

Piesne a skladby na počúvanie

Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné).

Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné).

Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné).

Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa).

Slovenská populárna pieseň.

Hudobno-pohybový prejav

Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby. Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.

PROCES

Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov.

Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, voskový pastel, suchý pastel).

Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov.

Voľné kreslenie: čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / akvarelové farby, temperové farby).

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.

Liatie, kvapkanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbou.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním.

Manipulácia s modelovacími materiálmi: vykrajovanie, šúľanie, vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na stole a v dlani.

Vytváranie modelov jednoduchého tvaru z modelovacej hmoty, podľa vzoru.

Ukladanie vytvoreného tvaru na príslušnú šablónu.

Vytváranie modelov z piesku pomocou formičiek.

Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Precvičovanie motoriky rúk a prstov: mávanie, tleskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.

Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - hlina, sadra, plastelína.

1. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všímajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.

Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.

Výtvarné prostriedky vyberáme v súvislosti s nácvikom jednotlivých tvarov písma.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú. Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky.

Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu.

Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojáčky a na veľkej ploche.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby).

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.

Ukladáť farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrnky, čiarky.

Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vytáňovaním.

Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušľáchaného valčeka podľa vzoru.

Ozdobovanie modelov.

Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.

PROCES

Žiakov priebežne oboznamujeme s ukázkami výtvarného umenia, s umeleckou tvorbou pre deti, ilustráciami kníh a časopisov pre deti (V. Machaj, Ľ. Fulla, J. Lada a ďalší).

2. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
- prostredníctvom výtvarných činností získavať základné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti,
- poznávať vlastnosti farby,
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcii výtvarných diel.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí a dospelých, ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovankám.

Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Na vychádzkach vyhľadávanie tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavých prírodných materiálov, ich dotváranie. Práca s prírodnými materiálmi (otláčanie, vtláčanie do vhodných materiálov, prenášanie do plochy a pod.)

Pozorovanie vecí dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Ich zobrazovanie na základe poznania a detských predstáv (kresbou, maľbou, modelovaním).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Využívanie hry s farbou na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby.

Kontrast svetlých a tmavých farieb (obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine).

Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov (pastel, tempera, krieda, akvarel, lepidlo, klovatina, farebné tuše a pod.)

Priestorové vytváranie

Poznávanie vlastností modelovacích materiálov (sochárska a tehliarska hlina, cesto, modurit, plastelína).

Modelovanie jednoduchej skutočnosti (napr. ovocie, huby a pod.)

Prebúdžanie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia.

Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku a pod. (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominant a pod.) s využitím makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Prebúdžanie zmyslu pre rytmus.

Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov (piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína), trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce a pod.

Výtvarná kultúra

Oboznamovanie žiakov s ilustráciami kníh pre deti (A. Klimo, Š. Cpin, J.

Čapek). Vymenovanie osôb a vecí na obrázku, pokus o jednoduchý opis obrázka.

Hračky. S čím sa deti hrajú. Hračka, bábika, maňuška.

PROCES

Pestovanie zmyslu pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

Oboznamovanie sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel pre deti.

3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
- rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania.

Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.

Približné vystihnutie proporčných vzťahov.

Výtvarné rozprávanie.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác).

Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich účelov a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Rozpíjanie, zapúšťanie

Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak).

Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.

Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.

Priestorové vytváranie

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy).

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia.

Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnícových makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (oheň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

PROCES

Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti).

Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy.

Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaku.

Využívame možnosť terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

4. ROČNÍK

CIELE

- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- učiť sa správne komponovať a zobrazovať priestor,
- učiť sa správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, pracovné vyučovanie, hudobná výchova).

Komponovanie a zobrazovanie priestoru: *malbou* (akvarel, tempera, suchý pastel) a *kresbou* (mastný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom).

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Výtvarné stvárnenie skutočnosti na základe priameho pozorovania (zrakového, hmatového, sluchového vnímania).

Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín.

Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov vecí dennej potreby. Výtvarné stvárnenie *kresbou* (rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), *malbou* (suchý a mastný pastel, fixy).

Plošné a priestorové úžitkové práce

Dekoratívne práce

Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov.

Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.

Ornamentálna kresba, vyplňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné, trojfarebné kombinácie.

Volíme námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.

Priestorové práce

Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastík.

Výtvarná kultúra

Návšteva výstav prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych možností.

Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy rajiny.

Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.

PROCES

Pri zobrazovaní prírodných a umelých foriem vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie napríklad kôry stromov, konárov a listov. Žiakov upozorňujeme na funkčnosť

a estetiku predmetov dennej potreby. Učíme ich pochopiť výrazové možnosti grafických techník a ich uplatnenie vo výtvarnej výrobe. V kompozíciách dekoratívnych prác vychádzame z ľudového umenia. Učíme ich prezentovať vlastnú prácu v triede, v škole.

5. ROČNÍK

CIELE

- Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať,
- rozvíjať a dopĺňať,
- rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách
- tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod..

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.

Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb. Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka. Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív. Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbáť na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.

Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.

V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Modelovanie (hĺna, sadra, plastelína, modurit), kašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí. Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

PROCES

Postupne dopĺňame vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia - maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia. Vychádzame z regionálnych možností.

6. ROČNÍK

CIELE

- Dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov
- rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov,
- učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá,
- odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa pretransponovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia.

V tematických prácach učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pri tom i na uplatňovanie spontánneho prejavu. Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy.

Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazovanie činností.

Výtvarné techniky:

kresba - kolorovaná perokresba, kresba drevkom

maľba – tempera, suchý a masťný pastel

grafika – tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Učiť žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby, viesť ich k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu – ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zvieratá, rastliny, školské potreby.

Výtvarné techniky:

kresba - rudka, mäkká ceruzka, perokresba, fixy

maľba – tempera, gvaš

materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž

modelovanie – hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kašírovanie

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacovanie používania farebnej škály. Zameriavanie sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamovanie žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky:

techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrkami preklápaním, rozfukovanie tušových škvrn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtlačaním..., modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku.

Výtvarné materiály:

voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina – podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní orientovanie sa na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie využiť rôznych odpadových materiálov. Vychádzať z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívať ukážky ľudových artefaktov formou besied, návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností.

Výtvarné techniky:

modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu.

Výtvarné materiály:

hlina, plastelína, modulit, cesto, rôznych odpadových materiálov, krabičky, drôt, kašírovacia hmota (novinový papier, buničina, škrob), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, dospelých, návštevy galérií a múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (napr.: A. Brunovský, V. Bombová)

PROCES

Skvalitňovanie názorov žiakov na kultúru bývania, odievania, a prispôsobovania, pretvárania prostredia. Pestovanie vkusu, ochrana prírody.

Oboznamovanie žiakov s umením a kultúrou nášho národa.

7. ROČNÍK

CIELE

- Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov,
- kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby,
- prehľbovať vzťah k umeniu a prírode.

OBSAH

Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolání.

Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.

Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu.

Príklady námetov: námety čerpať z ľudskej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava. Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhl'om, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu).

Kresba (rudka, uhol', mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia.

Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb.

Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.

Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, modulitu, cesta.

Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajinomáľba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.

Figurálna kompozícia, postava v krajine – Ľ. Fulla, Galanda, C. Majerník.

PROCES

Žiaci sa učia znázorňovať priestor na ploche a citlivo odstraňovať chyby v komponovaní typické pre mentálne postihnuté deti. (Prvky perspektívneho zobrazovania – členenie plochy na prvý, druhý a tretí plán – popredie, stredný plán – poradie, zmenšovanie prvkov v pozadí a pod.) Vytvárame symetrické a asymetrické kompozície. Žiaci poznávajú zákonitosti využitia písma v užitom umení.

8. ROČNÍK

CIELE

- Prehľbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním
- zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- kultivovať výtvarný prejav žiakov hlbším poznávaním výrazových prostriedkov,
- rozvíjať cit a pochopenie pre estetickú a praktickú funkciu trojrozmerných foriem a ich
- vzťah k priestoru a vzájomnému usporiadaniu,
- prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu a k estetickým hľadiskám a hodnotám
- životného prostredia.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. Kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore. Voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia. Zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby.

Detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.)

Výtvarné techniky: kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehľbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania.

Príklady námetov: Svet pod lupou a mikroskopom, kryštály, nerasty. Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov.

Výtvarné techniky: široká škála základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Prehľbovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním. Informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky.

Uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche v kompozíciách.

Výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma.

Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov; ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Prehľbovanie poznatkov o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom. Poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní.

Námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry.

Vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody.

Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.

Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.

Výtvarné umenie

Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie. Súčasná architektúra a urbanizmus.

Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky.

Zátišie v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matissa.

PROCES

Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnučovaniu vlastných predstáv. Vhodnými formami a metódami práce upozorňujeme na jednotu informačnej, myšlienkovej a výtvarno-estetickú funkciu grafiky. Odporúčame zaradiť aj grafické operácie na počítači: typograficko-textové, s kresliacimi a maliarskymi nástrojmi (ceruza, guma, štetec, pečiatka, označenie výberu, základné filtre).

9. ROČNÍK

CIELE

- Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia,
- prehĺbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu.

OBSAH

Námety

Pri výbere námetu využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania.

Zapájame žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže.

Výtvarné techniky

Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebvýjadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku.

Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky.

Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál

Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.

PROCES

Vyučovacie hodiny výtvarnej výchovy v 9. ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Využívame arteterapeutické cvičenia.

Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné aktivity, ktoré uvoľňujú napätie, stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t. j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej a športovej výchovy, zameraná k zmierneniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej a športovej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Podľa regionálnych podmienok a možností školy odporúčame zaradiť predplaveckú a plaveckú prípravu, lyžovanie, korčuľovanie, florbal a iné pohybové aktivity.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky v súvislosti s telesnou a športovou výchovou,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť,
- prijať stanovené pravidlá,
- vytvárať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- uvedomovať si vlastné telo v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka.

OBSAH

Podávanie lopty učiteľovi, podávanie lopty spolužiakovi.

Sezónne činnosti v zimnom období - hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

Pri pohybových aktivitách sa využívame hry orientované na kooperáciu s učiteľom, hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa alebo s pomocou.

Hry zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality.

Hry zamerané na telesnú schému – hlava, krk, chrbát, ramená, kolená, chodidlá.

PROCES

Činnosti sa zameriavajú na upevňovanie zručností, ktoré žiak ovláda, na ich rozvíjanie a zdokonaľovanie.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať prirodzenú pohyblivosť žiakov a špeciálnymi prostriedkami dosiahnuť ich optimálny telesný a pohybový rozvoj,
- pri pohybových činnostiach upevňovať základné hygienické návyky,
- formovať kladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej a postupne žiakov
- viesť k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod.
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Beh na vytrvalosť.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Preskoky jednoožmo, striedavo, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

- Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 - 1,5 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky

- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednoožmo i obojznožmo.

Cvičenia na rebrinách

- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec

Rytmizovaná chôdza a beh.

Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.

Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho-silno, pomaly-rýchlo, nízko- vysoko.

Akrobacie

Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch - ľah vznesmo, pádom do sedu.

Z drepu spojného, predpažiť - kotúl vpred do drepu spojného, predpažiť.

Kotúl vpred a výskok prehnuto do stoja.

Atletika

Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.

Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.

Dribling na mieste.

Podávanie lopty.

Prihrávka - obojručne.

Vrchná prihrávka jednoručne.

Vrchné chytenie obojručne.

2. ROČNÍK

CIELE

- Poskytnúť žiakom čo najviac pohybových podnetov a rozvíjať ich prirodzenú
- pohyblivosť,
- pasívne osvojiť základné povely a poradové cviky,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu v kondičných cvičeniach,
- upevňovať základné hygienické návyky a dodržiavanie zásad bezpečnosti pri cvičení.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod ! Voľno!
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Beh na vytrvalosť.
- Beh striedavý až do 12 minút (i v teréne).

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Preskoky jednoož, striedaním nôh, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

- Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 1,5 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky

- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednoožmo i znožmo.
- Vystupovanie, vyliezanie a vybiehanie na šikmo zavesenú lavičku (sklon asi 30°) s obmenami.

Cvičenie na rebrinách

- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.
- Výskoky a zoskoky.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.
Vystupovanie a výskoky na debnu z 3 až 4 dielov a zoskoky na pružnú podložku.

Jazda na kolobežke

Cvičenia rovnováhy.
Nácvik rýchlosti.

Jazda na trojkolke

Nácvik pedálovania.
Cvičenie rýchlosti.

Prípravné cvičenia

Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a v kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec

Rytmizovaná chôdza a beh.
Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.
Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho- silno, pomaly – rýchlo, nízko vysoko.
Prísuný krok, poskočný krok, cval stranou.

Akrobacie

Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch – ľah vznesmo, pádom späť do sedu.
Z drepu spojného, predpažiť- kotúl vpred do drepu spojného, predpažiť.
Kotúl vpred a výskok prehnuto do stoja.
Kotúl vpred na zvýšenej podložke.
Kotúl vzad na mierne šikmej podložke.

Atletika

Rýchly beh na 30 – 50 m.
Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.
Hod loptičkou horným oblúkom do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.
Dribling na mieste.
Podávanie lopty.
Prihrávka obojruč trčením.
Vrchná prihrávka jednoruč.
Vrchné chytenie obojruč.

Odporúčame predplaveckú prípravu na osvojenie si základných plaveckých pohybových zručností (podľa podmienok školy).

PROCES

Postupne rozvíjame prirodzenú pohyblivosť, obratnosť, estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru a času.

Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela a predchádzame funkčným nedostatkom pohybového systému. Žiaci si osvojujú špeciálnu obratnosť, kĺbovú pohyblivosť, odrazové schopnosti, pružnosť a rovnováhu.

Ak má škola na to podmienky, odporúčame realizovať predplaveckú výchovu.

3. ROČNÍK

CIELE

- Podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu,
- pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu,
- rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť,
- uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

OBSAH

Poradové cvičenia

Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom

Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.

Rýchle preskoky odrazom jednoňož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

Šplh s prírazom.

Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

Nácvik pedálovania.

Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.

Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec

Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.

Prísuný krok so zmenami v tempe.

Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.

Polkový krok.

Akrobacie

Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.

Kotúľ vpred.

Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.

Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).

Kolíška vzad z rôznych postojov a polôh.

Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Atletika

Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.

Vytrvalostný beh do 12 minút.

Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.

Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.

Podávanie lopty na mieste i v pohybe.

Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.

Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.

Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
Hry na snehu, na ľade.

Turistika

Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok.
Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.

Odporúčame predplaveckú prípravu na osvojenie si základných plaveckých pohybových zručností (podľa podmienok školy).

PROCES

Žiaci si osvojujú a zdokonaľujú základy techniky pohybových činností, rozvíjajú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť, osvojujú si estetický pohybový prejav. Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela. Rozvíjame u žiakov rýchlosť, vytrvalosť, pohybovú silu a obratnosť. Zdokonaľujú si základné herné zručnosti s loptou.

4. ROČNÍK

CIELE

- Sústavne rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť žiakov,
- poskytovať žiakom čo najviac pohybových podnetov,
- rozvíjať všeobecnú vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- uplatňovať estetický pohybový prejav a rytmické cítenie.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Upevnenie osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.
- Pochod podľa hudby, pochod so spevom.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad, cval stranou.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky z 5. - 6. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
Rýchle preskoky odrazom jednoňoz medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

Šplh s prírazom.
Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

Nácvik pedálovania.
Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.

Rytmická gymnastika a tanec

Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
Prísuný krok so zmenami v tempe.
Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
Polkový krok.
Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.

Akrobacie

Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
Kotúl vpred.
Kotúl vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
Kotúl vpred na zvýšenej podložke (2 - 3 diely debny).
Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
Kotúl vzad do vzporu drepmo i opakovane.
Stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.

Atletika

Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
Vytrvalostný beh do 12 minút.
Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.
Skok do výšky.

Základné činnosti športových hier

Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.

Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.
Nadhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe.
Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
Hry na snehu, na ľade.

Turistika

Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok.
Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
Ošetrovanie povrchových poranení.
Prenášanie ranených.
Základné spôsoby orientácie v prírode.

Odporúčame plávanie žiakov (podľa podmienok školy).

PROCES

Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na posilnenie a pretiahnutie svalových skupín, na zväčšovanie rozsahu pohybu v kĺboch a chrbtici. Pri pohybových hrách sa zameriavame na zdokonaľovanie lokomočných a špecifických herných zručností.

5. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci, pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry -gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany.

Akrobacia

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíška vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepmo na debne.

Trampolína

Cvičenie obratnosti a rovnováhy.

Výskoky.

Zoskoky.

Kladina - výška 1 m

Chôdza.

So sprievodným pohybom paží, s obratmi.

Rovnovážne polohy v postojoch.

Zoskoky - priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika

Technika cvičenia základných pohybov.

Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.

Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.

Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

Atletika

Bežecká technika.

Nízky a polovysoký štart.

Beh na 60 m.

Skok do diaľky, do výšky.

Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).

Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry

Futbal - pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti.

Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou.

Vhadzovanie lopty.

Strelba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou.

Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.

Chyťanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti

Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča.

Strelba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky

Ochrana a tvorba životného prostredia.

Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

Chôdza a beh v teréne.

Dĺžka trasy 4 km.

S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.

Lezenie, podliezanie, preliezanie.

Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním.

Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhýbaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chyťaním predmetov).

Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).
Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ.
Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odbornotechnických vedomostí a zručností z turistiky

Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.

Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci

Ošetrovanie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy

Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

PROCES

Žiakov vedieme k pestovaniu vôle a cieľavedomosti, k získaniu elementárnych zručností k poskytovaniu prvej pomoci a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky. Podľa podmienok školy odporúčame plávanie.

6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovía,
- naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka,
- rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu.

OBSAH

Poradové cvičenia

Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.

Športová gymnastika

Akrobacia.
Viacnásobný kotúľ.
Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
Kotúľ vzad s obmenami.
Stoj na hlave.
Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou.
Premet stranou (vľavo, vpravo).

Kladina – výška 1 m

Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

Šplh s prírazom.
Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Jazda na bicykli

Cvičenie rovnováhy a obratnosti.
Nácvik pomalej a rýchlej jazdy.

Rytmická gymnastika a tanec

Krok prísuný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.

Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

Vysoký štart.
Beh.
Stupňovanie rovinky.
Beh na 60 m.
Nízky štart z blokov.
Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m).

Skok do diaľky

Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

Skok technikou „nožničky“.
Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

Hod z krátkeho rozbehu.
Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
Dribling na mieste v pohybe.
Strelba z krátkej vzdialenosti, strelba trestných bodov.
Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Cvičenie v prírode

Orientácia v teréne.
Plán obce, terénu.
Mapa, turistické značky.
Kompas.
Orientácia v cestovnom poriadku.
Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

Chôdza podľa plánu.
Terénne hry.

Odporúčame korčuľovanie, plávanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Postupne rozvíjame veku zodpovedajúcu úroveň kondičných a koordinačných schopností. Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Žiaci si postupne osvojujú pravidlá pohybových i športových hier. Učia sa prejavovať primeranú rozhodnosť, nebojácnosť, snahu po lepšom výkone, radosť z víťazstva, schopnosť oceniť súpera a zmieriť sa s prehrou. V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovía,
- uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektívnosti vyučovacích hodín,
- mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite,
- dodržiavať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.
- Preťahovanie, pretláčanie.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).
- Roznožka, skrčka.
- Preskok s oddialeným mostíkom.

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

Vysoký štart.
Beh.
Stupňovanie rovinky.
Beh na 60 m.
Nízky štart z blokov.
Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m).

Skok do diaľky

Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

Skok technikou „nožničky“.
Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

Hod z krátkeho rozbehu.
Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
Dribling na mieste v pohybe.
Strelba z krátkej vzdialenosti, strelba trestných bodov.
Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal

Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná.
Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola.
Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu.
Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode

Orientácia v teréne.
Plán obce, terénu.
Mapa, turistické značky.
Kompas.
Orientácia v cestovnom poriadku.
Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

Chôdza podľa plánu.
Terénne hry.

Cykloturistika

Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli.
Jazda z kopca, do kopca.
Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Vhodným výberom pohybových hier zámerne rozvíjame pohybové schopnosti a zdokonaľujeme niektoré pohybové činnosti žiakov. Zaradenie pohybových hier do vyučovacej hodiny spájame s osvojovaním vybraných poznatkov.

V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

Cykloturistiku odporúčame realizovať na miestach podľa možností školy.

8. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,
- vedieť prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu,
- poznať základné pravidlá vybraných športových hier.

OBSAH

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.

Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.

Rozvoj obratnosti a rovnováhy.

Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.

Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.

Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

Kotúľ letmo.

Stoj na rukách.

Premet bokom.

Samostatná akrobatická zostava.

Preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

Hrazda

Rúčkovanie.

Krúženie vo zvisle.

Zhyby.

Zhyb zo zvisu stojmo.

Výmyk odrazom jednoňož, prešvih úňožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.

Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

Šplh bez prírazu (chlapci).

Rytmická gymnastika a tanec

Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.

Jednoduché varianty diskotancov.

Atletika

Beh

Rozložené rovinky.

Beh na 100 metrov.

Nízky štart z blokov.

Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.

Skok do diaľky

Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu. Hod

granátom

Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia.

Vrh guľou

Vrh guľou z miesta.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

Nízky štart so štafetovým kolíkom.

Štafetový beh 4 x 60 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

Dvojtakt, strelba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).

Obranné činnosti jednotlivca.

Útočné kombinácie.

Hra na jeden kôš (jednu bránu).

Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

Orientácia v teréne.

Mierka mapy.

Kompas, buzola.

Práca s nožom, sekerou a pílou.

Stavba stanu.

Ochrana prírody.

Pešia turistika

Chôdza so záťažou.

Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

Jazda so záťažou.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako joga, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Hodiny športových hier rozdelíme na nácvičné, opakovacie a zdokonaľovacie. Snažíme sa zdokonaľovať herné činnosti jednotlivca. Učíme žiakov preukazovať pozitívny vzťah k súperovi, dodržiavať prijaté zásady v rámci skupiny. V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca. Cykloturistiku realizujeme na miestach podľa možností školy.

Počas presunu žiakov pri cvičeniach v prírode so žiakmi upevňujeme a precvičujeme pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

9. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

OBSAH

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.

Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.

Rozvoj obratnosti a rovnováhy.

Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.

Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.

Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

Kotúľ letmo.

Stoj na rukách s obmenami.

Premet bokom.

Samostatná akrobatická zostava.

Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka.

Hrazda

Rúčkovanie.

Krúženie vo zvisle.

Zhyby.

Zhyb zo zvisu stojmo.

Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.

Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

Šplh bez prírazu (chlapci).

Trampolínka

Skok prípäťmo.

Rytmická gymnastika a tanec

Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.
Jednoduché varianty tancov disko a country.
Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.

Atletika

Beh

Rozložené rovinky.
Beh na 100 metrov.
Nízky štart z blokov.
Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.
Beh v zatáčke.

Skok do diaľky

Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu., z celého rozbehu. Hod granátom

Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.

Vrh guľou

Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

Nízky štart so štafetovým kolíkom.
Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

Dvojtakt, strel'ba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
Obranné činnosti jednotlivca.
Útočné kombinácie.
Hra na jeden kôš (jednu bránku).
Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.
Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

Orientácia v teréne.
Mierka mapy.
Kompas, buzola.
Práca s nožom, sekerou a pílou.
Stavba stanu.
Ochrana prírody.

Pešia turistika

Chôdza so záťažou.
Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

Jazda so záťažou.
Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako prvky jogy, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite.

Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe.

V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

Cykloturistiku realizujeme na miestach podľa možností školy.

**VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM
STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,
- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3 Profil absolventa

Absolvent primárneho stupňa vzdelania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti na elementárnej úrovni.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.

4 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

5 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

6 Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému pridelí časovú dotáciu. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

**Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským**

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Ročník										ŠkVP spolu	
		P.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.		10.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	28
									1	1	1	1	4
	Rozvíjanie komunikačnej schopností	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	31
Rozvíjanie grafomotorických zručností		2	1	1	1	1	1	1					8
		1	1	1	1	1	1	1					7
Matematika a práca s informáciami	Matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	31
		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21
	Informatika								1	1	1	1	4
Človek a príroda	Vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	Etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo							1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	48
			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Základ		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	225
Voliteľné (disponibilné) hodiny ŠkVP		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
Spolu		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	267

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.
3. Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.
4. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
5. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
6. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
7. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
8. V 5. až 9. ročníku sa na hodinách: pracovné vyučovanie a telesná výchova z dôvodu nízkeho počtu žiakov na II. stupni nedelia žiaci na skupiny chlapcov a dievčat.
9. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú v skupinách.
10. V rámci vyučovania sa využívajú terapie: arteterapia, muzikoterapia, snoezelen, bazálna stimulácia a prvky montessori.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

Vzdelávanie je zamerané na maximálny možný rozvoj žiakov s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej, na kompenzáciu ich nedostatkov s cieľom optimálne ich pripraviť na praktický život, na schopnosť žiakov osvojiť si základy vzdelania a pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

Žiakovi so stredným stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- a) v špeciálnych základných školách,
- b) v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole alebo v domove sociálnych služieb
- c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka so stredným stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa zadáva viac úloh na rozvoj kognitívnych procesov a psychomotorických zručností, ktoré sú potrebné pre ich praktický život. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa často striedajú činnosti a pracovné tempo, zaraďujú sa krátke relaxačné prestávky. Treba oceniť aj malý úspech žiaka a tak ho motivovať k učeniu. Dávať možnosť žiakovi participovať na spoločných činnostiach triedy a podľa potreby mu poskytovať účinnú individuálnu pomoc. Zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiadúce prejavy správania. Na zabezpečení vzdelávacích potrieb žiaka s mentálnym postihnutím počas vyučovania participuje i špeciálny pedagóg alebo asistent učiteľa.

Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova je možné tohto žiaka vzdelávať podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi redukovať učivo, uvádza sa v jeho IVP. Predmet vecné učenie má žiak vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmety prvouku, vlastivedu, prírodovedu.

Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaka je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu B.“

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

- Dostatok času v dennom režime venovať jednotlivým zložkám tak, aby sa denne vystriedali všetky činnosti v primeranom rozsahu,
- optimálny režim výchovno-vzdelávacej činnosti v súlade s vekovými možnosťami, špeciálnymi potrebami žiakov, zohľadnením dochádzajúcich žiakov v zhode s obsahom vzdelávania a vhodnými spôsobmi učenia,
- optimálny režim života školy v súlade s potrebami žiakov a ich bezpečnosti (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržiavaním hygieny, záujmová činnosť, mimoriadne situácie),
- uplatňované metódy, formy a prístupy pri vzdelávacom procese, spôsob delenia tried, zlučovanie žiakov z rôznych ročníkov podľa platnej legislatívy.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Efektívna realizácia Vzdelávacieho programu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienky dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície),
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi, rodičmi,
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov.

Asistent učiteľa

- spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Odborní zamestnanci

Odborní zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickej, logopedickej, špeciálno-pedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

Školský logopéd

- logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Školský logopéd vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom školy.

Školský psychológ

- vykonáva odborné činnosti v rámci psychologickej diagnostiky (okrem diagnostiky na účely prijatia žiaka do školy alebo na zmenu formy vzdelávania žiaka), na ktoré má oprávnenie podľa svojho vzdelania a v súlade s legislatívou platnou pre rezort školstva.

Pomocný zdravotnícky personál

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi so stredným stupňom mentálneho postihnutia pri sebaobsluhe.

10 Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Dôležitou podmienkou pre uskutočňovanie Štátneho vzdelávacieho programu je primerané priestorové vybavenie školy a materiáľno-technické vybavenie učebných priestorov.

Priestorové vybavenie

a) pre manažment školy

- kancelária riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy,
- kancelária pre ekonomický úsek,

b) pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa,
- kabinety pre učiteľov (priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok),

c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

- kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom/žiakom,

d) pre nepedagogických zamestnancov školy

- kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov,

e) hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
- šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,

f) odkladacie a úložné priestory

- pre učebné pomôcky,
- didaktickú techniku,
- skladové priestory,
- archív,

g) informačno-komunikačné priestory

- knižnica/priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením a pripojením na Internet

h) učebné priestory (interné/externé)

- učebne (s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania),
- odborné učebne,
- špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
- telocvičňa,
- školské ihrisko,

i) spoločné priestory

- školská budova,
- školská jedáleň alebo výdajná školská jedáleň,
- školský dvor,
- priestory pre školský klub detí,
- priestor pre riešenie zdravotných problémov, bezpodnetová miestnosť.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje škola podľa platnej legislatívy. Pri organizovaní výletov, exkurzií, školy v prírode, plaveckých a lyžiarskych výcvikov je dôležitou podmienkou informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní podľa platných noriem:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program (ŠkVP) pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre primárne vzdelávanie.

ŠkVP je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia na danej špeciálnej základnej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným ŠVP. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín.

Na vypracovaní ŠkVP by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na prístupnom mieste.

**OBSAH VZDELÁVANIA
PRE PRÍPRAVNÝAŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
PRE 1. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárnavýchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upúťali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

1. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa sústrediť na usmernený výkon spojený s miestom a časom určeným pre predmet čítanie,
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku,
- vedieť rozlíšiť obrázky na základe učiteľom určených znakov,
- vedieť udržať pozornosť pri manipulácii s obrázkami pri plnení úlohy.

OBSAH

Oboznámenie žiakov s lepoprelami a knihami – príprava na čítanie.

Zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres, pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov, ...

Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe,

Chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad, pod.

Určovanie, vyhľadávanie tvarovo, farebne rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava,

vyhľadávanie tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava), cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov.

Hláska a písmeno a, A, i, I vo funkcii medzi obrázkami.

Sluchová diferenciacia slov s využitím riekaniiek a vyčítaniiek.

PROCES

Tempo práce je potrebné zvoliť podľa schopností žiaka, pričom je možné, že na konci školského roku žiak nebude mať zvládnuté celé učivo slovenského jazyka určeného pre prvý ročník, čo nie je dôvod na to, aby ročník opakovalo; v ďalšom ročníku učivo doberie a až potom prejde na učivo ďalšieho ročníka.

2. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť pomenovať obrázky,
- vedieť sluchom diferencovať slová na slabiky,
- vedieť sluchom zo slabík poskladať slovo,
- vedieť sluchom poznávať prvú hlásku slova,
- vedieť čítať dvojslabičné slová zložené zo známych slabík.

OBSAH

Hláska a písmeno m, M.

Slabika ma, má, Ma, Má, mi, Mi, MI.

Hláska a písmeno e, E, slabika me, Me.

Čítanie dvojslabičných slov: mama, mami, mame, máme.

Hláska a písmeno I, L, slabiky s týmito písmenami.

Čítanie dvojslabičných slov zložených zo známych slabík.

Na základe sluchového vnímania poznávať prvú hlásku slova.

Osvojovanie čítania otvorených slabík zložených z osvojených písmen.

PROCES

Pri vyvodzovaní písmen používame obrázky, riekanky a znázorňovanie písmen pohybom.

Podľa individuálnych schopností žiakov využívame zrak, sluch alebo zapájame i motoriku.

Učivo precvičujeme na kartičkách alebo kockách.

3. ROČNÍK

CIELE

- Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri čítaní a písaní,
- vedieť čítať dvojslabičné slová,
- vedieť čítať jednoduché vety,
- spresňovať správnu výslovnosť žiakov.

OBSAH

Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvedených v druhom ročníku.

Čítanie písaných písmen a slabík nacvičovaných v písaní v druhom ročníku.

Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: **o, O, v, V, u, U, t, T, p, P.**

Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen.

Nácvik čítania zatvorených slabík (im, et, it, op, pil, tam, lep).

Čítanie dvojslabičných slov z otvorených slabík.

Čítanie jednoduchých viet.

PROCES

Pri všetkých písmenách postupujeme tak, že najprv vyvedieme hlásku a písmeno za pomoci riekanky a obrázkov. Pri vyvodzovaní jednotlivých hlások a písmen vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Žiakov pripravujeme na čítanie slov včlenením prvej alebo poslednej hlásky do vysloveného slova. Učíme ich rozlišovať krátke a dlhé slabiky.

Žiakov učíme počúvať a vnímať krátky príbeh alebo rozprávku.

4. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť čítať trojslabičné slová,
- nacvičiť viazané čítanie jednoduchých slov,
- osvojiť si ďalší okruh hlások a písmen,
- čítať jednoduché vety s porozumením.

OBSAH

Čítanie tlačенých písmen, slabík a slov vyvedených v treťom ročníku.

Čítanie písaných písmen, slabík a slov vyvedených v treťom ročníku.

Utvrdenie známych dvojslabičných slov .

Nácvik čítania trojslabičných slov.

Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: **j, J, s, S, n, N, y, Y, š, Š, d, D.**

Čítanie slabík v riadkoch, stĺpcoch, vyhľadávanie slabík podľa pokynu učiteľa, vyhľadávanie plnovýznamových slov.

Nacvičovanie viazaného čítania jednoduchých slov.

Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Priradovanie viet k ilustráciám.

Nacvičovanie čítania súvislého textu s porozumením.

PROCES

Pri vyvodzovaní novej hlásky a písmena vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Hlásku priradujeme k tlačnému aj písanému písmenu, precvičujeme ju medzi známymi písmenami, rozvíjame sluchové vnímanie. Pri čítaní obrázkov žiaci ťahajú prstom po grafickom znázornení novej hlásky.

V relaxačnej časti hodiny využívame slabikové pexesá, vyčítanky a hudobno-pohybové hry. Žiakov učíme pracovať s čitateľskou tabuľkou.

5. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka,
- vedieť čítať slová s dvojhĺskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým porozumením,
- vedieť si vypočítať text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.

OBSAH

Čítanie

Nácvik čítania písmen **k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R**.

Nácvik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami. Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.

Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii.

Využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priradovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti.

Písanie

Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní.

Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní.

Nácvik správneho používania dĺžna pri zápise slabík, slov.

6. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si posledné hlásky a písmená tlačenej abecedy,
- vedieť čítať ľahké trojslabičné slová,
- plynule čítať slabiky, slová a ľahké vety s porozumením,
- vedieť uvedomele počúvať text s jeho porozumením,
- vzbudzovať u žiakov záujem o poznávanie kníh.

OBSAH

Čítanie

Nácvik čítania písmen **ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, d', ě, ň, ě**.

Čítanie dvojslabičných slov s otvorenými i zatvorenými slabikami.

Čítanie ľahkých trojslabičných slov.

Plynulé čítanie slabík, slov a ľahkých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku

Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii.

Jednoduché odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Rozprávanie podľa obrázka : Kto (čo) je na obrázku? Čo robí ?

Písanie

Nácvik písania malých písmen **ž, h, f, g, ch**.

Nácvik písania veľkých písmen **E, P, R, B, Y**.

Písanie nových písmen a slabík s týmito písmenami podľa diktátu.

Písanie slabík a ľahkých slov podľa diktátu.

Písanie slovných spojení prídavného a podstatného mena.

PROCES

Dbáme na hlasovú moduláciu a výslovnosť. Vedeíme žiakov k voľbe vhodného pomenovania. Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu.

Vzbudzujeme záujem žiakov o poznávanie kníh. Nacvičujeme a memorujeme jednoduché básničky.

7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
- zvládnuť opis ľahkého textu,
- osvojiť si čítanie slov s dvojhĺskami,
- naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
- zvládnuť písanie jednoduchej vety,
- naučiť sa počúvať a rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky.

OBSAH

Čítanie

Čítanie slov, viet a ľahkých obsahovo primeraných textov.

Čítanie slabík a slov s dvojhĺskami **ia, ie, iu, ô; ä, ř, í.**

Čítanie nápisov, názvov článkov v novinách, prípadne detských kníh.

Čítanie písaného textu.

Čítanie slabík a slov, ktoré žiaci sami napíšu.

Literárna výchova, sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.

Počúvanie a prerozprávanie rozprávky založenej na jednoduchom časovom rade opakovaných a obmieňaných dejov.

Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu.

Písanie

Nácvik písania **ia, ie, iu, ô, ä, ř, í.**

Nácvik písania veľkých písmen **D, F, T, H, K.**

Písanie slabík a ľahkých dvojslabičných slov podľa diktátu.

Prepis čítaných slov, písanie vlastného mena, dátumu narodenia, adresy.

Písanie jednoduchých viet.

Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.

PROCES

Učíme žiakov počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšame sa o jednoduchú dramaturgiu (s plošnými bábkami, s maňuškami), prípadne ilustráciu počutého príbehu.

Pozorného detského poslucháča vychovávame aj prostredníctvom návštevy detského bábkového divadla. Prostredníctvom zážitkov, ktoré literatúra poskytuje, upevníme citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

8. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
- zvládnuť prepísanie ľahkých viet,
- naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovat' dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH

Čítanie

Čítanie textu s porozumením.

Čítanie slabík a slov s **dz, Dz, dž, Dž, w, W, x**.

Čítanie písaného textu.

Čítanie detských kníh.

Opakovanie a upevňovanie čitateľských schopností.

Literárna výchova, sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými tomto ročníku.

Počúvanie a prerozprávanie deja jednoduchej rozprávky.

Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu.

Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv, porovnávanie kladných a záporných vlastností.

Rozoznávanie témy krátkych básní, ktoré vyjadrujú pozitívne citové vzťahy k ľuďom, zvieratám, prírode, domovu.

Písanie

Nácvik písania **dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V**.

Opakovanie veľkých písmen, ktoré sa vyskytujú v menách žiakov.

Písanie ľahkých slov podľa diktátu.

Prepisovanie jednoduchých viet.

Utvrdenie písanie vlastného mena, adresy a dátumu narodenia.

Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.

PROCES

Učíme žiakov citlivo vnímať krátke básne na rôzne témy, postupne chápať jednoduché obrazné prirovnania, obohacovať osobný slovník o nové slová. Často zaraďujeme literárne hádanky, v nich učíme žiakov chápať obrazné prirovnania. Učíme ich porozumieť vtípu.

Prostredníctvom aktívnej slovnej zásoby čo najsamostatnejšie reprodukovat' dej obľúbenej rozprávky.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť opísať a prepísať ľahký text,
- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách,
- učiť sa písať správne predložky a spojky,
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety,
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovat' dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie tlačeného a písaného textu.

Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu.

Čítanie detských kníh a časopisov.

Sloh

Útvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety.

Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky.

Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu.

Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv.

Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku.

Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.

Písanie

Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V.

Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách.

Písanie predložky a spojky ako samostatného slova.

Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu.

Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES

So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov.

Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry.

Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

10. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť opísať a prepísať ľahký text so správnou diakritikou,
- utvrdiť správne písanie predložky a spojky,
- vedieť opísať jednoduchý pracovný postup,
- naučiť sa čítať a pochopiť návody s obrázkami,
- naučiť sa (bez/s pomocou) reprodukovat' dej krátkeho príbehu,
- dramatizovať jednoduchý krátky príbeh,
- vedieť napísať adresu a krátky text na pohľadnicu,
- zvládnuť základné pravidlá ústnej komunikácie v spoločenskom styku.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu.

Čítanie detských kníh, časopisov, komiksov a encyklopédií.

Recitácia, dramatizácia rozprávky a jednoduchého príbehu.

Čítanie jednoduchých návodov s obrázkami.

Tiché čítanie.

Sloh

Ústny a písomný opis jednoduchého pracovného postupu.

Ústne a písomné osvojenie vykania a jeho jednotlivých tvarov.

Vyplnenie peňažnej poukážky, sprievodky na balík, krátkeho dotazníka s pomocou/bez pomoci.

Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku.

Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.

Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov primeraným spôsobom.

Písanie

Utvrdenie písania predložky a spojky ako samostatného slova.

Upevňovanie písania čísloviek.

Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu so správnou diakritikou.

Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES

Vyučovacie hodiny orientujeme na praktické využívanie čitateľských zručností, na čítanie s porozumením, na orientáciu v texte a reprodukciiu krátkeho textu, čítanie informácií na zakúpenom tovare, na čitateľný písomný prejav. Pri precvičovaní foriem spoločenského styku sa zameriavame aj na správne vyplňovanie adresy na formulári, na písanie adresy a krátkeho textu na pohľadnicu k sviatku alebo Vianociam. Prostredníctvom didaktických a spoločenských hier precvičujeme krátku spoločenskú konverzáciu s uplatňovaním princípov slušného správania.

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. (Lechta - Matuška, 1995) U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

Obsah predmetu RKS je rámcový. Postupujeme v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len RUP) vo vzdelávacom programe pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím.

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou (ich reč nie je zrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci), sa odporúča okrem predmetu RKS zaradiť aj voliteľný predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch.

RÁMCOVÝ OBSAH VZDELÁVANIA PREDMETU ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI

CIEĽ

Hlavným cieľom predmetu RKS v ŠZŠ je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.

V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím stredného stupňa je prioritou obsahová stránka.

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.	<p><i>Porozumenie reči</i></p> <p>Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.</p> <p>Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.</p> <p><i>Rozvíjanie expresívnej reči</i></p> <p>Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.</p>

	<p>grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.</p> <p>Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.</p> <p>Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.</p> <p><i>Rozhovor</i></p> <p>Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.</p> <p>Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.</p> <p>Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	<p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p> <p>Zovšeobecňovanie pojmov.</p> <p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
Rozvíjať jazykový cit,	Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane

<p>syntaktické a morfológické pravidlá.</p> <p>Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).</p>	<p>schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom,</p> <p>maľované čítanie,</p> <p>doplňovanie a opakovanie viet,</p> <p>odvodzovanie slov,</p> <p>tvorba viet a súvetí,</p> <p>rozvoj porozumenia reči</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Foneticko-fonologická rovina jazyka

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať fonemické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.</p> <p>Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť</p>	<p><i>Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti</i></p> <p>Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, pišťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.</p> <p>Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.</p> <p>Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel,</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.</p>	<p>Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania.</p> <p>Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými príbehmi, legendami, pohádkami.</p>

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

<i>Cieľ</i>	<i>Obsah</i>
<p>Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie</p>	<p>Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.</p> <p>Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.</p>
<p>Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferencácia, pamäť).</p>	<p>Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.</p>

	<p>Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.</p> <p>Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia</p> <p>Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zrková, pracovná pamäť)</p>
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase	<p>Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia)</p> <p>Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)</p> <p>Intermodalita (audiovizuálny vzťah)</p>
Rozvíjať motorické schopnosti	<p>Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky,</p> <p>grafomotoriky,</p> <p>fonografomotoriky</p>
Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti	<p>Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu predmetu RKS aj:</p> <p>Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.</p> <p>Schematické znázornenie slov.</p> <p>Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.</p> <p>Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).</p> <p>Obrázkové (maľované) čítanie.</p> <p>Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len</p>

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete

Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry.

Vhodnou formou aktivít je ciele vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

**ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 6. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, ako napr. výtvarná výchova a hudobná výchova.

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

V prípravnom a aj v ďalších ročníkoch sú dôležité ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatiky a slohu.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

OBSAH

Driblovanie s loptou.

Šitie jednoduchých stehov, navliekanie ihly.

Hra s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou a kockami.

Skladanie plošných skladačiek.

Strihanie podľa predlohy.

Používanie jednoduchých detských „remeselných a kuchynských“ nástrojov.

Imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.

1. ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky.

Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou.

Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami.

Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním.

Čmáranie dominantnou rukou - kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom.

Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.

Horné a dolné oblúky.

Vodorovné čiary zľava doprava. Zvislé a šikmé čiary (oboma smermi: zhora nadol a naopak).

Obkresľovanie veľkých tvarov písmen – samohlások A, I, ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní.

PROCES

Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb.

Zaraďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie nesprávneho, kŕčovitého držania písacích potrieb.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- naučiť sa správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní,
- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní.

OBSAH

Opakovanie nacvičených prvkov písania z predchádzajúceho ročníka.

Slučky, ovály, vlnovky.

Šikmé „zuby na píle“. Horný a dolný zátrh.

Písmená e, l, m, i.

Slabiky me, mi, le, li, em, im, el, il.

PROCES

Hodiny rozvíjania grafomotorických zručností rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne.

Začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov, ktoré sa postupne zmenšujú a spresňujú.

Zameriavame sa na koordináciu pohybov ruky a oka.

Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk prakticky si usporiadať potreby na lavici pri písaní,
- vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi,
- spresňovať správny tvar písaného písmena,
- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní,

OBSAH

Postupný nácvik písmen **a, o, p, t, v u**.

Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.

Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu.

Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena.

PROCES

Pri písaní je možné využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb.

Zaraďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie nesprávneho, kŕčovitého držania písacích potrieb a prílišného tlaku na podložku.

4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk správneho držania písacích potrieb,
- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní,
- spresňovať správny tvar písaného písmena.

OBSAH

Postupný nácvik malých písmen **j, s, n, y, d, š**.

Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.

Nácvik písania veľkých písmen: **A, O, M, N, I**.

Písanie písmen podľa diktátu.

Nácvik písania slov typu: mám, tam, sem, sám, les, pes.

PROCES

Vytvárame priestor, kde si žiak môže horšie zvládnuté tvary precvičiť.

Počet a poradie písmen môže učiteľ meniť podľa individuálnych schopností žiakov. Nadalej uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky a zaraďujeme uvoľňovacie cviky.

Žiak, ktorý nie je schopný zvládnuť písaný tvar písma, pokračuje v nácviku písania veľkých tlačených písmen.

5. ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

OBSAH

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

6. ROČNÍK

CIELE

- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek vyučovacieho predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh vyučovacieho predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

OBSAH

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

PROCES

Sústavne uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky žiakov, uvoľňovacie cviky, dbáme na správne držanie písacích potrieb i sedenia pri písaní. V potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní.

MATEMATIKA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto.

Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Priradovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa.

Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.

Skladanie celku z častí.

PROCES

Žiaci si prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Pri výučbe na úvod zaradíme úlohu, ktorú má už žiak osvojenú, ktorú rád vykonáva a úspešnosťou súčasne pôsobí motivujúco pre zvládnutie ďalších náročnejších úloh.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť a priraďovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,
- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné početové výkony v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec. Vlastnosti: okrúhly a hranatý, vzťahy: dopredu - dozadu, hore – dole.

Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priraďovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1.

Znázorňovanie čísla 1.

Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priraďovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2.

Znázorňovanie čísla 2.

Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2.

Vzťahy väčší, menší, rovná sa. znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Znaky $>$, $<$, $=$. nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$.

Sčítovanie v obore do 2. Znak + (plus). Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

Odčítovanie v obore do 2. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčítovania.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť predmety podľa určitých kritérií,
- utvárať predstavy o číslach,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 4,
- utvrdiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník.
Znaky väčší, menší. Porovnávanie čísel 1, 2.

Číslo 3. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 3. Čítanie a písanie číslice 3.

Znázorňovanie čísla 3.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie v obore do 3. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.
Odčítanie v obore do 3. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Rozklad čísla 2 a 3.

Riešenie slovných príkladov.

Číslo 4. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priradovanie predmetov k číslu 4. Čítanie a písanie číslice 4.

Znázorňovanie čísla 4.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie v obore do 4. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Odčítanie v obore do 4. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Rozklad čísla 2, 3, 4.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €, počítanie s mincami.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoradovať predmety podľa pokynov. Osvojujú si prvky numerácie a počtové výkony v obore do 4.

Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej. Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene.

Učia sa rozpoznávať rovinné útvary kruh, štvorec, trojuholník.

3. ROČNÍK

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné početové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a početové výkony s číslom 0,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy: viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priradovanie názvu.

Číslo 5. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 5. Čítanie a písanie číslice 5. Znázorňovanie čísla 5.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5. Znak <, >, =.

Sčítanie v obore do 5. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Riešenie slovných príkladov na sčítanie.

Odčítanie v obore do 5. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Rozklad čísla 5.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €.

Číslo 0. Číselný rad 0 - 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Čítanie a písanie číslice 0.

Porovnávanie čísel 0 - 5. Znak <, >, =.

Sčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Rozklad čísla v obore do 5.

Slovné príklady na sčítanie.

Odčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Slovné príklady na odčítania.

Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoradovať predmety podľa pokynov.

Osvojujú si numeráciu a početové výkony v obore do 5 a početové výkony s číslom 0.

Nácvik určovania počtu predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Početové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne. Učia sa riešiť slovné príklady.

Rozpoznávajú a pomenúvajú rovinné útvary kruh, štvorec a trojuholník.

4. ROČNÍK

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel 6 - 10,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel 6 - 10,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností : množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy : viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priradovanie názvu.

Poznávanie geometrických telies guľa a kocka.

Číslo 6 -10. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 6 - 10. Čítanie a písanie číslíc 6 - 10.

Znázorňovanie čísel 6 - 10.

Porovnávanie čísel do 10. Znaky $<$, $>$, $=$.

Rozklad čísel 6 - 10.

Sčítanie v obore do 10. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Riešenie slovných príkladov na sčítanie.

Odčítanie v obore do 10. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €, 10 €.

Oboznámenie sa s pojmami drahý – lacný.

PROCES

Žiaci si osvojujú numeráciu a počtové výkony v obore do 10 .

Učia sa riešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie. Pri manipulácii s mincami a bankovkami sa učia pojmy drahý – lacný.

Hravou formou (modelovaním a kreslením z geometrických tvarov) upevňujeme rozoznávanie a pomenovanie rovinných útvarov kruh, štvorec a trojuholník.

5. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslic.

Rozklad čísel v obore do 20.

Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítania a odčítania v obore do 20.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Valec – priradovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie a počtové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Návrik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Rozklad čísel - využívame predmety, ktoré sú žiakom známe, napr. skutočné peniaze.

Na návrik počtových výkonov využívame jednoduché situačné úlohy.

Žiaci sa zdokonaľujú v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec

6. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si numeráciu v obore prirodzených čísel do 100 počítaním po desiatkach,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ,
- osvojiť si manipuláciu s peniazmi a s nimi súvisiace pojmy,
- vedieť určovať čas na celé hodiny,
- vedieť prakticky merať na metre a litre.

OBSAH

Numerácia v obore prirodzených čísel do 100.

Počítanie po desiatkach do 100.

Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie číslic.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie desiatok, zápis pomocou znakov $>$, $<$, $=$.

Manipulácia s peniazmi.

Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.

Osvojovanie pojmov drahší – lacnejší.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Určovanie času – celé hodiny.

Praktické meranie dĺžky v metroch

Praktické meranie objemu v litroch.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie v obore do 100 po desiatkach. Osvojujú si počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ. Riešia jednoduché slovné príklady. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou, na rôznom stupni intuitívneho prístupu, podľa individuálnych schopností žiaka.

7. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť početové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
- utvrdiť súvislosti medzi sčítaním a odčítaním,
- vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad a doplniť čísla v číselnom rade,
- pri písaní čísel rozvíjať vytrvalosť a húževnatosť,
- vedieť rozlíšiť geometrické tvary trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh,
- vedieť určovať čas na polhodiny.

OBSAH

Numerácia v obore do 100.

Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100.

Čítanie a písanie čísel do 100.

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.

Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ.

Manipulácia s peniazmi.

Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.

Počítanie s kalkulačkou.

Praktické oboznamovanie sa s pojmiami **polovica**, **štvrtina** na predmetoch a kresbách.

Počtový zápis $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$.

Určovanie času na polhodiny.

Dĺžkové miery 1m a 1 cm.

Rysovanie čiar, meranie na cm.

Precvičovanie poznávania rovinných obrazcov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh).

Poznávanie geometrických telies medzi predmetmi každodenného života : kocka.

PROCES

Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Žiakov učíme využívať svoje matematické poznatky pri riešení praktických úloh.

8. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť početové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
- vedieť pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 bez prechodu
- cez základ 10,
- vedieť prakticky rozlíšiť pár a kus,
- vedieť určovať čas na polhodiny,
- poznať meracie prostriedky dĺžky, hmotnosti a objemu.

OBSAH

Pričítanie jednociferného čísla k dvojcifernému číslu bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.

Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ 10.

Počítanie s kalkulačkou.

Manipulácia s peniazmi.

Určovanie času.

Pojmy 1 kus, 1 pár.

Jednotky dĺžky 1m a 1 cm. Rysovanie čiar, meranie dĺžky.

Jednotka hmotnosti 1 kg, váženie na kilogramy.

Jednotka objemu 1 l, meranie objemu na litre.

PROCES

Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka. Prostredníctvom praktických meraní oboznamujeme žiakov s meracími prostriedkami (pravítko, dĺžkový meter, váha, odmerný valec). Konkrétne námety úloh vyplývajú z bežného života mentálne postihnutého žiaka.

9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100
- s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
- vedieť pomenovať meracie prostriedky,
- vedieť určovať čas.

OBSAH

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu: $20 + 40$, $80 - 30$, $35 + 20$, $73 - 30$.

Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky).

Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny).

Manipulácia s peniazmi - počítanie s bankovkami a mincami.

Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne čísla.

Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$.

Využitie kalkulačky pri praktických úlohách.

Rysovanie čiar, meranie dĺžky.

PROCES

Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami výpočty s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

10. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť čítať a písať čísla v obore do 100,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100
- s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- vedieť počítať do 1000 po stovkách,
- vedieť používať jednoduchú kalkulačku pri výpočtoch v obore do 1000,
- poznať základné jednotky dĺžky, hmotnosti, objemu a času,
- zvládnuť počtové výkony s peniazmi.

OBSAH

Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky).

Numerácia do 1 000 : počítanie po stovkách, čítanie a písanie číslíc, usporiadanie čísel, číselná os, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Sčítanie a odčítanie násobkov 100 v obore do 1 000.

Riešenie praktických príkladov a jednoduchých slovných úloh z praxe.

Poznávanie ďalších jednotiek dĺžky (milimeter, kilometer) a ich využitie v praxi.

Poznávanie ďalších jednotiek hmotnosti (gram, tona) a ich využitie v praxi.

Poznávanie ďalšej jednotky času (minúta) a jej využití v praxi, čítanie digitálneho zápisu času.

Praktické meranie dĺžky, hmotnosti, objemu a času.

Určovanie času s presnosťou na polhodiny.

Počtové výkony s peniazmi.

Upevnenie geometrického učiva o rovinných a priestorových útvaroch.

PROCES

Zameriavame sa na praktické meranie dĺžky, hmotnosti, objemu a času. Žiakom vysvetlíme, kde sa môžu stretnúť s pojmami milimeter, kilometer, gram, tona. Prakticky s nimi precvičujeme používanie budíka a digitálnych hodín. Počtové výkony s peniazmi uplatňujeme pri slovných úlohách s použitím platidiel a pri praktickom riešení príkladov pri nakupovaní.

INFORMATIKA
PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni, primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Získané zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

7. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- poznávanie / pomenovanie jednotlivých častí počítača (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne, alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Napríklad edukačné programy: Altík, Altíkove úlohy, Brepta, Méd'a – farby a tvary, Méd'a a obrázky, Méd'a počíta, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Cirkus šaška Tomáša a iné.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť samostatne zapnúť/ vypnúť počítač,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Poznanie a pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Zdokonaľujú si jemnú motoriku.

Prostredníctvom aplikácií, ktoré sú obsahom aj ovládaním primerané stupňu postihnutia žiakov, získavajú základné zručnosti v používaní počítača. Učíme ich ovládať tieto aplikácie pri kreslení, trénovaní počítania a písania.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.

OBSAH

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu- používanie nástroja výplň a výber farby, tvary,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora,- používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka.

Práca v textovom editore:

- orientácia na klávesnici v poli písmen a číslíc, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace.

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Upevňujeme orientáciu vpravo – vľavo.

Vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú – uplatňujeme využívanie medzipredmetových vzťahov. Naďalej používame edukačné programy uvedené v 7. ročníku. V textovom editore sa učia napísať svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

10. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov,
- vedieť pracovať v textovom editore s pomocou.

OBSAH

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, používanie nástroja výplň a výber farby, tvary, veľkosť čiar,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora, používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka, prilepenie.

Práca v textovom editore:

- orientácia na klávesnici v poli písmen a číslíc, poznávanie funkcie klávesov Shift, Enter, Backspace a Escape.

Komunikácia prostredníctvom IKT:

- detské webové stránky (obrázky, rozprávky, detské filmy, hudba).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci sa zdokonaľujú v zručnosti písania v textovom editore, využívajú ďalšie klávesy, pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

V textovom editore sa učia vytvoriť menovky svojich spolužiakov, ktoré dotvárajú na hodine výtvarnej výchovy, prípadne menovky na darčeky pre svojich rodičov a pod.

**VECNÉ UČENIE
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom vyučovacieho predmetu vecné učenie je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Vedieť svoje meno, priezvisko.

Orientácia v priestore: trieda, budova školy.

Spoznávanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň - noc, svetlo – tma.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: pes, mačka.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.

Pojmy: vtáky a hmyz.

Rastliny: kvety a stromy.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.

Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.

Rozpoznávanie základných potravín.

Úloha lekára a zdravotnej sestry.

1. ROČNÍK

CIELE

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovné, kresbou, pohybom,
- spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
- vedieť sa orientovať v triede,
- poznať mená ročných období,
- poznať mená dní v týždni,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Pomôcky a zariadenie triedy.

Školské potreby a hračky.

Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov.

Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky.

Základné návyky slušného správania - pozdravenie, poprosenie, poďakovanie.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode a počasia.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima.

Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz,

Zvieratá v prírode

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška,

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Kvety: ruža, tulipán a iné.

Stromy: hruška, jablň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody.

Kríky: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy.

Zdravie, choroba, lieky, lekár.

Základné hygienické návyky, význam pre zdravie.

Význam zdravej výživy pre zdravie.
Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty prostredia.

Bezpečnosť cestnej premávky

Chôdza po chodníku.
Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semaforey.
Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode - globálnou metódou.
Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny.
Poznávanie mincí.
Zameranie sa na správanie v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci - ich mená.
Vzťahy medzi členmi rodiny.
Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.

2. ROČNÍK

CIELE

- Poznať priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v triede a v školskej budove,
- vedieť pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú,
- poznať názvy ročných období,
- osvojiť si názvy dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny a kultúrneho správania,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Predstavovanie sa, pozdravenie, poďakovanie, prosba.

Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky.

Uvedomovanie si rozdielu v požiadavkách na správanie počas vyučovania a cez prestávku.

Orientácia v budove školy.

Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – večer, teraz – potom, dnes – zajtra.

Určovanie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia.

Osvojovanie základných pojmov teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad na základe konkrétneho vnímania, potom s použitím obrázkov, na záver spájanie niekoľkých pojmov na základe asociácií.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie.

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň a ich mláďatá.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Kvety: ruža, tulipán, snežienka, fialka.

Stromy: hruška, jablň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, poznávanie ich plodov. Poznávať ovocie podľa tvaru, chuti a vône.

Kry: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši.

Zdravie a choroba : bolesť hlavy, hrdla, teplota, návšteva lekára, lieky.

Osobná hygiena: umývanie rúk, čistenie zubov, česanie.

Zdravá výživa a jej význam. Čo jeme.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty. Ochrana pred slnkom a mrazom.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.

Bezpečné prechádzanie cez cestu po vyznačenom priechode pre chodcov.

Semafor: červená – stoj, zelená – choď.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko.

Pojem peniaze, poznávanie mincí.

Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci – ich mená.

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu- kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Zariadenie bytu – poznávanie a pomenovanie častí nábytku.

PROCES

Žiaci sa učia dobre orientovať v budove školy, poznávajú najbližšie okolie školy. Osvojujú si návyk udržiavať poriadok na svojej lavici, vedieť sa správať počas hodiny a prestávky. Osvojujú si základné časové pojmy. Pozorujú charakteristické znaky počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

3. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
- osvojiť si základné pojmy súvisiace s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
- osvojiť si elementárne zásady osobnej hygieny,
- osvojovať si základy kultúrneho správania,
- poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Upevnenie spoločenských návykov - predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie.

Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky.

Osvojovanie návyku ticho si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici.

Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety.

Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – poľudnie - večer, teraz – potom - neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody.

Utvrdenie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video.

Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba.

Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa.

Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Ďalšie kvety: narcis, púpava.

Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov.

Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, trup, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy.

Ruka: dľaň, prsty, palec.

Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa.

Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou.

Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku. Bezpečné prechádzanie vozovky.

Semafor: červená – stoj, zelená –chod'. Dopravná značka: prechod pre chodcov.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €.

Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu - kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom.

Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.

PROCES

Učivo je usporiadané tak, aby nadväzovalo na poznatky z druhého ročníka a tie sa u žiakov upevnili.

V učive o zvieratách a rastlinách v prírode najprv upevníme učivo z druhého ročníka (myš, jež, medveď líška, drozd, lastovička a iné; rastliny – ruža, tulipán, snežienka, fialka, hruška, jablň a iné), až potom preberáme nové učivo.

Žiakov vedieme k osvojeniu si základných hygienických, pracovných a spoločenských návykov.

Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí sa spresňuje predstava žiakov o roku a ročných obdobiach. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní.

Zmyslovým vnímaním a činnosťou s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

4. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
- vedieť pomenovať jednotlivé časti ľudského tela,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- oboznámiť sa s pravidlami správania sa pri nakupovaní,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Povinnosti žiaka.

Upresňovanie a upevňovanie pojmov trieda, šatňa, telocvičňa, toaleta, dielňa, školský pozemok, cvičná kuchynka.

Orientácia v areály školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom: včera – dnes - zajtra . Východ slnka, západ slnka.

Porovnávanie časových jednotiek deň – týždeň.

Kalendár: pracovné dni, voľné dni.

Určovanie miesta: pod – nad, pred – za.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia.

Kalendár prírody.

Ročné obdobia, rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.

Jeseň

Znaky jesene v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v jeseni.

Pojmy: slnečný, hmlistý, daždivý.

Jeseň v ovocnom sade.

Jesenné kvety: astra, georgína, nechtík, jesienka.

Zima

Znaky zimy v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v zime.

Pojmy: sneženie, fujavica, poľadovica.

Vtáky v zime: sýkorka, drozd, vrabec.

Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch a hrách na snehu.

Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.

Jar

Znaky jari v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv na jar.

Pojmy: ochladenie – oteplenie.

Vtáky na jar: stavanie hniezd (na zemi, v dutinách stromov, na stromoch, pod strechami domov), znášanie vajíčok, kŕmenie mláďat.

Jarné práce na školskom pozemku.

Leto

Znaky leta v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v lete.

Pojmy: búrka, lejak, dúha.

Lúky, lúčny hmyz: motýle, chrobáky, muchy, mravce, včely.

Starostlivosť o zdravie

Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele: trup (hrudník, brucho, chrbát); horná končatina (plece, rameno lakeť).

Hygiena rúk, čistota nechtov.

Hygiena úst, umývanie zubov.

Bolesti zubov. Návšteva zubného lekára.

Obchod

Hra na obchod, manipulácia s peniazmi, pravidlá správania sa v obchode.

Návšteva obchodu a drobný nákup, platenie.

Domov a rodina

Orientácia v príbuzenských vzťahoch, pojem vnuk – vnučka.

Ako doma pomáhame. Význam práce jednotlivca pre celok.

Adresa bydliska.

PROCES

Pri učive o ľudskom tele upevňujeme poznatky z 3.ročníka a potom rozširujeme o nové učivo. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Orientáciu žiakov v priestore precvičujeme aj pomocou didaktických hier. Učíme ich chrániť zdravie pri zimných športoch i pri hrách a pobyte v letnej prírode.

5. ROČNÍK

CIELE

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- naďalej prehľbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni.

Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.

Určenie času: podľa hodín.

Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.

Príroda

Ročné obdobia v prírode.

Jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.

Odlietanie vtákov.

Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využite.

Zima

Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz.

Listnaté a ihličnaté stromy.

Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat.

Bezpečnosť pri hrách na snehu.

Jar

Pozorovanie zmien počasia na jar.

Charakteristické prejavy počasia na jar.

Jarné práce – na poli, v záhrade.

Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety.

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné.

Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.

Leto

Pozorovanie zmien v prírode v lete.

Typické letné práce na poli - žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena.

Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.
Jedlé a jedovaté huby.
Správanie sa v prírode.
Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie

Prehľadovanie poznatkov o ľudskom tele.
Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.
Utvrdenie základných hygienických návykov.
Zdravie a choroba.
Zdravá výživa.
Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.
Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.
Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.

Rodina, obec

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.
Príbuzný – známy.
Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.
Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.
Správanie sa v obchode pri nákupe.
Návšteva obchodného centra, strediska.
Názov obce, ulice školy, bydliska, atď...
Poznávanie okolia obce, vychádzky.
Pozorovanie krajiny v okolí obce.

6. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
- vedieť pomenovať voľne žijúce zvieratá,
- vedieť rozlišovať listnaté a ihličnaté rastliny,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch v rodine a medzi príbuznými,
- vedieť sa správať v prírode.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie bližších a vzdialenejších objektov v okolí školy. Názov ulice, kde sa škola nachádza a číslo domu.

Určovanie polohy objektov od školy. Upresňovanie pojmov.

Orientácia v čase a v priestore

Osvojovanie a utvrdzovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. Orientácia v dňoch.

Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.

Určovanie času na celé hodiny.

Určovanie miesta: nad, pod, pri, za, vedľa, vpredu, vzadu.

Príroda

Ročné obdobia v prírode. Pojmy sad, záhrada, park, pole.

Jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň. Zmeny počasia. Určovanie, aké je dnes počasie (záznam o počasí symbolmi).

Vtáky na jeseň: príprava na zimu - vrabec, vrana, sýkorka. Odlet vtákov - lastovička, bocian.

Zber jesenného ovocia a spôsoby jeho odkladania. Význam vitamínov v ovocí pre zdravie.

Jeseň na poli: zber zemiakov, cukrovej repy a ich využitie.

Zima

Charakteristika počasia. Dĺžka dňa – stmievanie, rozodnievanie. Vlastnosti snehu a ľadu.

Určovanie, aké je dnes počasie.

Listnaté a ihličnaté stromy v zime.

Smrek, borovica – ich charakteristika.

Voľne žijúce zvieratá v zime : líška, zajac, jeleň, srna, veverica. Zimný spánok niektorých zvierat - medveď, jež.

Starostlivosť o vtákov a lesnú zver v zime.

Jar

Zmeny v prírode na jar. Charakteristika počasia. Určovanie počasia.

Jarné práce na poli: oranie, siatie, použitie poľnohospodárskych strojov.

Jarné práce v záhrade: pomenovanie činnosti a záhradného náradia.

Poznávanie rastlín: lipa, orgován, snežienka, fialka, konvalinka. Určovanie časti tela rastlín.

Zvieratá a ich mláďatá na jar.

Leto

Charakteristika počasia. Určovanie počasia.

Lúčne kvety: zvonček, margaréta, divý mak, púpava, bodliak.

Práce na poli – žatva. Poľnohospodárske stroje. Obilie.

Les. Lesné kry a ich plody: maliny, černice, čučoriedky.

Poznať niektoré rastliny ohrozujúce zdravie (jedovaté plody rastlín, huby).

Správanie sa v letnej prírode (nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky).

Starostlivosť o zdravie

Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.

Poznať zmyslové ústroje, ich význam. Starostlivosť o zrak a sluch.

Starostlivosť o nechty, zuby, vlasy, úprava zovňajšku.

Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Zdravie a choroba

Práca lekárov a zdravotných sestier. Zdravotné stredisko, nemocnica, sanitka. Návšteva zdravotného strediska. Praktické meranie teploty.

Ošetrovanie odreniny – očistenie a priloženie rýchloobväzu.

Ochrana zdravia správnym odievaním a obúvaním.

Rodina, obec

Upevnenie poznatkov o príbuzenských vzťahoch. Utrvenie pojmov starý, mladý, starší, mladší. Určovanie, kto je príbuzný a známy.

Deľba práce v domácnosti.

Pozitívne vzťahy v rodine: úcta k rodičom, starým rodičom, znášanlivosť a dobrosrdečnosť medzi súrodencami.

Adresa bydliska, dátum narodenia.

Poznávanie okolia obce, okolitej krajiny, vychádzky.

Návšteva obchodného centra, správanie sa v obchode.

Hra na obchod, poznávanie ďalších platidiel (5, 10, 20, 50 €) a manipulácia s nimi.

PROCES

Žiaci pozorujú zmeny počasia a uvedomujú si rozdiely. Aktuálne počasia označujú jednoduchými symbolmi do kalendára prírody. Poznávajú niektoré voľne žijúce zvieratá, oboznamujú sa s významom kŕmenia lesnej zveri a s nebezpečenstvom besnoty zvierat. Pozorujú vtáky na kŕmidle a porovnávajú ich vzhľad. Učia sa, ako sa majú správať v prírode, ako ju môžu chrániť. Žiaci sa učia ošetriť si drobnú odreninu, poznávajú prácu lekárov a zdravotných sestier.

7. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať charakteristické znaky ročných období,
- vedieť určiť pojmy v priestore a orientovať sa podľa nich,
- vedieť rozlišovať domáce zvieratá a poznať úžitok z nich,
- poznať dopravné prostriedky a základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať niektoré druhy zamestnaní.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie názvov bližších ulíc v okolí školy. Orientácia v širšom okolí školy.
Poznávanie budov v okolí školy. Upresňovanie pojmov.
Zariadenie školy, ochrana školského majetku. Učitelia a žiaci.

Orientácia v čase a v priestore

Opakovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.
Pojmy: toho roku, vlani, budúci rok.
Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.
Dátum narodenia.
Určovanie času na celé hodiny.
Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo.

Príroda

Upevnenie učiva: ročné obdobia v prírode. Rozlišovať sad, záhradu, park, pole.
Určovanie počasia, tvorenie záznamu o počasí symbolmi.

Živá príroda.

Zvieratá

Chov dobytka: krava, býk, teľa, ovca, baran, jahňa.
Kravín, maštal', chliev
Starostlivosť o zvieratá.
Úžitok z chovu zvierat.
Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Listnaté stromy: dub, pagaštan.
Ihličnaté stromy: smrekovec opadavý, jedľa.
Okrasné kry: zlatý dážď, orgován, šípová ruža, tuja.
Izbové rastliny napr.: muškát, fikus, begónia, kaktus, asparágus a iné.

Starostlivosť o zdravie

Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.
Vnútorne orgány človeka: mozog, srdce, pľúca, žalúdok, obličky a ich funkcie.
Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky. Ošetrovanie chorého v rodine.
Praktické precvičovanie ošetrovania odreniny, drobnej reznej rany.

Rodina, obec

Zamestnanie rodičov.

Najbežnejšie zamestnania (predavač, kuchár, pekár, vodič, poštový doručovateľ, upratovačka, lekár, zdravotná sestra, učiteľ a iné).

Pozorovanie práce ľudí. Úcta k ľudskej práci a jej produktom.

Dedina, mesto, kde žiaci žijú. Významné závody, pamiatky, rieka, pohorie, vodná nádrž – všetko s ohľadom na miestne podmienky. Doprava v meste, susedná obec.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Pozemné dopravné prostriedky: auto, autobus, vlak, električka, trolejbus.

Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Uvoľnenie miesta starším osobám.

Cestovanie autom.

Zvukové a svetelné znamenia, podľa ktorých sa usmerňuje pohyb vozidiel.

PROCES

Pri učive o listnatých a ihličnatých stromoch precvičujeme rozoznávanie už prebratých stromov (breza, lipa, vrb, topol, smrek, borovica) a prehľbujeme poznatky o nich.

Učitelia oboznamujú žiakov s tými izbovými rastlinami, ktoré sa v škole pestujú.

Podľa miestnych podmienok sa žiaci v rámci exkurzie zúčastňujú pozorovania práce ľudí v jednotlivých povolaniach. Pozorujú prostredie, kde sa chová dobytok.

8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať v časti obce, kde sa nachádzajú verejné zariadenia a úrady,
- poznať zmeny skupenstva vody,
- vedieť, ako ochraňovať čistotu vody a šetriť pitnou vodou,
- vedieť pomenovať hlavné časti tela cicavcov a jednoducho ich charakterizovať,
- poznať železničnú, leteckú a lodnú dopravu,
- vedieť sa orientovať v širších príbuzenských vzťahoch.

OBSAH

Škola a okolie školy

Orientácia v širšom okolí školy, názvy ulíc, námestí.

Adresa školy, bydliska.

Orientácia v čase a v priestore

Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.

Významné udalosti v živote slovenského národa.

Určovanie času na hodinkách.

Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo, pod, nad, pred, za.

Príroda

Živá príroda.

Zvieratá

Najznámejšie cicavce, vtáky, plazy, ryby, hmyz:

- hlavné časti tela,
- pokrytie tela,
- pohyb,
- prijímanie potravy,
- starostlivosť o potomstvo.

Starostlivosť o zvieratá.

Ochrana živočíchov.

Rastliny

Liečivé rastliny.

Jedlé a jedovaté huby.

Ovocie a zelenina. Zber a spracovanie úrody.

Prírodná rezervácia. Správanie človeka v prírode. Ochrana živočíchov a rastlín.

Neživá príroda.

Zmeny skupenstva vody (voda, ľad, para). Hmla, mráz, inovať, sneh, dážď.

Prameň, potok, rieka, jazero, rybník, more.

Pitná a úžitková vody. Ochrana vody.

Znečisťovanie vzduchu, ochrana ovzdušia.

Starostlivosť o zdravie

Precvičovanie ošetrovania odreniny, drobnej reznej rany a ošetrovania chorého v rodine.

Správna životospráva, spánok, odpočinok.

Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Dôsledky fajčenia a požívania alkoholických nápojov na ľudský organizmus.

Rodina, obec

Verejné zariadenia a úrady: miestny a mestský úrad, pošta, zdravotné stredisko, policajná stanica, požiarna stanica, autobusová a železničná stanica – orientácia v týchto častiach obce, mesta.

Širšie príbuzenské vzťahy : teta, strýko, bratranec, sesternica.

Ochrana žiakov pred zneužitím neznámymi osobami.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Cestovanie vlakom: železničná stanica, cestovné lístky. Osobný a nákladný vlak.

Letecká doprava: lietadlo, letisko.

Lodná doprava: loď, prístav.

PROCES

Učivo o neživej prírode spájame s konkrétnou činnosťou, pri ktorej žiaci pozorujú zmeny skupenstva vody. Pozorujú tiež pôsobenie počasia na skupenstvo vody v jednotlivých ročných obdobiach. Oboznamujeme ich s dôsledkami nešetrného ľudského správania k vode a ovzdušiu, vedieme ich k ekologickému správaniu. Počas vychádzky pozorujú život v okolí potoka, rieky alebo jazera (rastlinstvo a živočíšstvo).

Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s verejnými zariadeniami a úradmi prostredníctvom návštevy daného miesta a pozorovaním prostredia.

9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluže,
- vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou,
- vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
- poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
- vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska.

OBSAH

Nakupovanie

Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne.

Nakupovanie základných potravín

Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny.

Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín.

Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky.

Nakupovanie základných hygienických potrieb

Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi.

Nakupovanie odevov a obuvi

Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie.

Služby

Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba.

Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo.

Zdravie a choroba

Pojmy zdravie a choroba.

Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny.

Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice.

Angína, chrípka – prejavy ochorenia.

Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín.

Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov.

U lekára

Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár.

Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia.

Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne.

Liečenie pacienta v domácnosti.

Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchranej služby.

Dopravné prostriedky

Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov.

Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka.

Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času.

Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch.
Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska.

Na pošte

Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukázok, počítanie peňazí.
Požiadanie o pomoc.
Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností.

V banke

Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi.
Sporenie, usparená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou.
Osobný účet, platobná karta, bankomat.
Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.

Naša vlasť

Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna.
Prezident Slovenskej republiky.
Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky.

Návšteva v ZOO

Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá.

Využívanie voľného času

Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika.

Prázdniny, dovolenka

Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych.
Najznámejšie rekreačné miesta.
Pohľadnica z dovolenky.

PROCES

Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov.

Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku.

Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice.

10. ROČNÍK

CIELE

- Získať základné vedomosti o liečivách,
- poznať zásady správania sa v čase choroby,
- vedieť bez/s pomocou ošetriť drobné poranenie,
- poznať symboly štátu a jeho hlavných predstaviteľov,
- poznať prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti svojho regiónu,
- poznať základné pravidlá ochrany prírody,
- poznať vybraných zástupcov cudzokrajných a u nás voľne žijúcich zvierat.

OBSAH

Nakupovanie

Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne.

Nakupovanie základných potravín

Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny.

Orientácia medzi regálmi, manipulácia s tovarom pri pokladni.

Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín.

Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky.

Nakupovanie základných hygienických potrieb

Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi.

Nakupovanie odevov a obuvi

Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie peniazmi a platobnou kartou.

Služby

Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba.

Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo.

Zdravie a choroba

Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny.

Prejavy bežných ochorení.

Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých nápojov.

Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov.

Ošetrenie drobných poranení, oboznámenie sa s prvou pomocou pri zlomenine.

Sexuálna výchova, intímna hygiena v dospievaní.

U lekára

Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár.

Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia, preventívna prehliadka u zubného lekára.

Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne.

Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchranej služby.

Liečba pacienta v nemocnici – pokoj na lôžku, vyšetrenia s prístrojmi.

Dopravné prostriedky

Druhy a spôsoby dopravy v regióne.

Kúpa cestovného lístka, orientácia v cestovnom poriadku, rešpektovanie pravidiel správania sa v dopravných prostriedkoch.

Na pošte

Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí.

Požiadanie o pomoc.

Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností.

V banke

Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi.

Sporenie, usparená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou.

Osobný účet, platobná karta, bankomat.

Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.

Naša vlasť

Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna.

Prezident Slovenskej republiky.

Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky.

Oboznámenia sa s miestnou krajinou: okolité mestá, obce, rieky, prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti.

Návšteva v ZOO

Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá, spôsob ich života.

Ochrana zvierat.

Správanie ľudí v prírode, bezpečný pohyb a pobyt v prírode, oboznámenie sa s nebezpečenstvom besnoty.

Využívanie voľného času

Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika.

Návšteva múzeí a výstav.

Prázdniny, dovolenka

Striedanie práce a odpočinku, aktívny a pasívny oddych.

Najznámejšie rekreačné oblasti, kúpele v SR.

Pohľadnica z dovolenky.

PROCES

Prakticky nacvičujeme so žiakmi fixáciu zlomenej končatiny, ošetrovanie drobných poranení.

Súčasťou vyučovania sú vychádzky, výlety a exkurzie za účelom prepojenia získaných vedomostí s praktickým životom žiakov.

**ETICKÁ VÝCHOVA
PRE 5. AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

5. ROČNÍK

CIELE

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učí sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Úvodná hodina

Oboznámenie žiakov s obsahom vyučovacieho predmetu etická výchova.

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod..

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, ...).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponížovania seba samého.

Podakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.

Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

6. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti - asertivitu, empatiu

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city

Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť. Relaxácia. Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Naučiť sa zvládnuť prudké emócie

Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie. Ovládať základné pravidlá vyjadrovania citov.

Vyššie emócie

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadať vhodné spôsoby ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie

Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžiť sa do situácie druhých. Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca

Vedieť spolupracovať s druhými. Výhody spolupráce.

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske. Motivácia k prosociálnemu správaniu.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezentujeme pozitívne vzory správania v literatúre i v každodennom živote.

Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania.

7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- učiť sa kultivovane prejaviť svoj názor,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.

Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti.

Zdravé sebedovetomie.

Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.

Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.

Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Vzťah k druhým.

Vzájomná úcta pri komunikácii: pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom.

Úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro: poprosiť, poďakovať.

Vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny.

Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie.

Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov.

Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.

Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.

Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.

Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami.

Priateľstvo a láska.

Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.

„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu.

Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.

Neprijateľná iniciatíva iných - sexuálne zneužívanie detí.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.

Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme uvedomovať si hodnoty rodiny, vedieť vyjadriť, čo sa im na ich rodine najviac páči, čo by mohli urobiť pre lepšie vzťahy v rodine. Vedeť ich ku kultivovanému správaniu voči osobám iného pohlavia, uvedomovaniu si svojej sexuálnej identity, chápaniu hodnoty priateľstva a lásky.

Žiakov učíme ako odmietnuť neprijateľnú iniciatívu iných k sexuálnemu zneužitiu. Všetky aktivity na hodinách etickej výchovy realizujeme so zreteľom na mentálnu úroveň žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
- učiť sa rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
- vedieť formulovať svoje životné ciele,
- poznať základné mravné normy,
- oboznámiť sa s etickými aspektmi rodinného a partnerského života.

OBSAH

I. Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie. Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami. Hľadanie pozitívnych vzorov v literatúre, náboženstve, umení a ľudovej slovesnosti.

II. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém.
Základy duševnej hygieny.

III. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života.
Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo.

IV. Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.
Sporivosť, umenie hospodáriť.
Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.

V. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty.
Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy správne povedať pravdu?

VI. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolani

Vzťahy v škole, v zamestnaní.
Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.

PROCES

Žiakov učíme chápať význam svedomia vo svojom živote rozlišovaním správneho a nesprávneho konania. Vedia pomenovať, čo v sebe zahŕňa starostlivosť o zdravie, učíme ich vážiť si svoj život, svoje zdravie. Vedeť ich k tomu, aby vedeli prejavovať solidaritu a pomoc slabým a chorým, aby mali správny vzťah k peniazom, rozumne ich využívali.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci ich individuálnych schopností,
- upozorniť žiakov na ponuku k rozličným typom závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

OBSAH

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.

Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.

Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.

Skromnosť (opak neprimeraného sebaocenenia), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.

Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi. Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.

Čistota zmysľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.

Veselosť.

Sebaovládanie.

Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex.

Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.

Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).

Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.
Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.

Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.

Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.

Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).

Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Zameriame sa na utvrdenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje.

Pri preberaní témy „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ primeraným spôsobom k chápaniu žiakov ich upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí.

Náročnosť témy „Masmediálne vplyvy“ prispôbíme rozumových schopnostiam žiakov.

10. ROČNÍK

CIELE

- Pochopiť a pomenovať na úrovni primeranej chápaniu žiakov základné etické postoje,
- ďalej rozvíjať u žiakov osvojené etické postoje,
- viesť žiakov k pochopeniu správania spolužiakov a iných ľudí,
- vysvetliť žiakom dôležité hodnoty súvisiace s rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou.

OBSAH

I. Komunikácia

Nadviazanie, udržovanie a ukončenie rozhovoru.

Vyjadrenie pozitívnych a negatívnych citov.

Empatia a asertivita v komunikácii.

Zdravá a nezdravá kritickosť.

Tvorivé riešenie medziľudských vzťahov prostredníctvom úcty k iným a otvorenej komunikácie.

Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania.

II. Dôstojnosť ľudskej osoby

Poznanie svojich silných a slabých stránok.

Sebaovládanie a seba výchova.

Pozitívne hodnotenie druhých, hľadanie prijateľného kompromisu.

Pochopenie a akceptovanie ľudí s iným svetonázorom.

Ľudská dôstojnosť a náboženská etika.

Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám, handicapovaným ľuďom.

III. Etika sexuálneho života

Počatie a prenatálny život.

Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb.

Dôsledky predčasného sexuálneho života.

Hodnota ľudského života.

Mravný dopad promiskuitného života a pornografie na človeka.

IV. Dobré vzťahy v rodine

Rodinné spoločenstvo a ja.

Očakávania mojich rodičov a ich kompatibilita s mojimi očakávaniami.

Pochopenie života mojich rodičov a súrodencov a z toho vyplývajúce korigovanie správania.

PROCES

Ďalej rozvíjame a zdokonaľujeme u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti osvojené v predošlých ročníkoch. Na úrovni primeranej chápaniu žiakov vysvetľujeme etické normy a hodnoty súvisiace so životom a zdravím, rodičovstvom a sexualitou, posilňujeme morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť.

**PRACOVNÉ VYUČOVANIE
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručnosti potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- utvárať schopnosť adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena - používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie vreckovky, WC (splachovanie), toaletného papiera.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie zipsu s pomocou.

Základné návyky pri stravovaní.

Používanie rúk pri jedle.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Utieranie prachu s pomocou.

Zvládnutie výmeny uterákov s pomocou.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Púšťanie vody - páková batéria, kohútik.

Používanie štipcov na bielizeň s pomocou.

Primerané používanie predmetov, hračiek.

Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.

Rozlíšenie potravín od iných predmetov s pomocou.

Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.

Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.

Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práces drobným materiálom

- Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína.
- Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
- Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.

Práce s papierom

- Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
- Obkresľovanie a vyfarbovanie papierovej makety.

Montážne a demontážne práce

- Navliekanie drobných predmetov: korále, krúžky a pod. .
- Manipulovanie s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.
- Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku.
- Práce so stavebnicami podľa výberu žiaka.
- Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.

Oboznámenie sa so záhradným náradím: hrable.

Hrabanie lístia s pomocou.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si v prvom rade osvojujú základné hygienické a sebaobslužné návyky, primerane svojim možnostiam a schopnostiam.

Manipuláciou s predmetmi a rôznymi materiálmi, ako je napríklad papier a modelovacia hmota, si žiaci rozvíjajú jemnú motoriku, ktorá je základným predpokladom pre rozvíjanie grafomotorických zručností a vykonávanie samoobslužných a pracovných činností.

1. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena - nácvik potrebných činností a postupov.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie zipsu, patentiek s pomocou.

Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich.

Používanie lyžice pri jedle.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Utieranie prachu s pomocou.

Vynášanie odpadkov s pomocou.

Vedieť vymeniť uterák.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Púšťanie vody - páková batéria, kohútik.

Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek.

Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.

Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou.

Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.

Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.

Odkladanie špinavého riadu zo stola.

Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné.
- Triedenie, priradovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.

- Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.
- Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky.
- Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov.
- Viazanie uzlov.

Práce s papierom

- Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
- Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.
- Nalepovanie samolepiek.

Montážne a demontážne práce

- Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny a iné.
- Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba.
- Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek.
- Práce so stavebnicami: mozaika, domino a iné.
- Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.

Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.

Práca so záhradným náradím: hrable.

Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť pri hygienických a stravovacích návykoch, pri sebaobslužných zručnostiach.

Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častejším precvičovaním.

2. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať a upevňovať základné hygienické návyky,
- utvárať a upevňovať základné stravovacie návyky a základné pravidlá stolovania,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať schopnosť verbalizovať danú činnosť,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena - umývanie rúk a tváre, nácvik alebo utvrdenie správneho postupu, používanie mydla a uteráka.

Používanie vreckovky a hrebeňa.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, následná hygiena rúk - samostatne alebo s pomocou.

Vyzliekanie a obliekanie odevu. Vytváranie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, háčikov a patentiek.

Obúvanie a vyzúvanie samostatne alebo s pomocou, rozväzovanie a zaväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie pomocou suchých zipsov.

Stolovanie v triede - hygiena stolovania, používanie obrúska, malej lyžičky. Sebaobsluha pri desiatovaní.

Stolovanie v školskej jedálni – používanie taniera a lyžice. Používanie vidličky a noža s pomocou (závisí od individuálnej schopnosti žiaka).

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov v triede na určené miesto.

Samostatné odkladanie odevu a obuvi v šatni. Čistenie topánok od prachu.

Utieranie prachu z lavíc, parapetných dosiek, utieranie tabule.

Nácvik zametania smetí z podlahy pomocou malej metličky a lopatky.

Vynášanie odpadkov z koša do smetnej nádoby s pomocou.

Upevňujeme zručnosti pri púšťaní a zastavovaní vody podľa individuálnych schopností žiakov.

Odkladanie riadu na určené miesto. Pomenovanie základného riadu.

Základy stolovania – nácvik jednoduchého prestierania.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Poznávanie a triedenie drobného materiálu (prírodniny, kamienky, korálky) podľa veľkosti, farby a tvaru. Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob podľa pokynov.

- Manipulácia s drobným materiálom: skladanie mozaiky vkladaním, napichávaním, nalepovaním. Navliekanie korálok rovnakej farby alebo veľkosti.

- Namotávanie vlny na cievku, splietanie vlny a špagátov, nácvik viazania uzla, mašličky.

Práce s papierom

- Poznávanie základných vlastností papiera: hrúbka, povrch.

- Porovnávanie vlastností papiera.
- Trhanie, krčenie, nalepovanie, skladanie a strihanie papiera. Práca s nožnicami.

Montážne ademontážne práce

Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie.

Skladanie jednoduchého puzzle, domina, mozaiky.

Cvičenie motoriky, pozornosti, presnosti.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí rastlín.

Práca so záhradným náradím – hrable, motyka. Hrabanie listia.

Sadenie, klíčenie, rast rastlín – tráva, hrach, fazuľa (do črepníkov).

Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

PROCES

Všetky pracovné činnosti nacvičujeme v prirodzených podmienkach. Pri tom je potrebné zapájať reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti, pomenovať materiály a pomôcky.

Snažíme sa viesť žiakov k dokončeniu práce, pestovať ich vôľové vlastnosti.

Zvyšujeme samostatnosť žiakov pri sebaobslužných zručnostiach.

3. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,
- utvárať základné manuálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena – utvrdenie správneho postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne.

Vyzliekanie a obliekanie odevov a bielizne. Utvrdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov.

Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Sebaobsluha pri jedení. Vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža.

Práce v domácnosti

Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.

Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule.

Vytváranie zručnosti pri zametaní podlahy metličkou a lopatkou.

Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby.

Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni.

Odomykanie a zamykanie dverí.

Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej tácky.

Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru.

Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob, škatúl a zásuviek podľa pokynov.

Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov.

Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov.

Strihanie povrázok, slamy, vlny, handričiek. Precvičovanie viazania uzla a mašličky.

Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov.

Práce s papierom

Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností. Povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba.

Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky).
Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidkami.

Montážne a demontážne práce

Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy).

Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc.

Zostavovanie tvarov zo špajlí, tyčiek, drievok.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka.

Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.

Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín(tráva, fazuľa, hrach, obilie).

Práca so záhradným náradím- hrable, motyka, krhla.

Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

Hrabanie lístia. Zbieranie šišiek, plodov gaššana, duba, buka, šípok.

PROCES

Pri práci s nožnicami poučíme žiakov o bezpečnosti a ich správnom používaní. Používame nožnice so zaguľatenými hrotmi. Žiaci prekladajú papier na polovice, na štvrtiny, vystrihujú tvary s rovnými čiarami.

Pri pestovateľských prácach žiaci pozorujú zmeny na semenách pri klíčení a začiatočnom raste v miskách a črepníkoch, ale pozorujú aj rast rastlín, vytváranie kvetov a plodov na školskom pozemku.

Úroveň dosiahnutých zručností závisí od individuálnych schopností každého žiaka.

4. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,
- rozlišovať rôzne materiály,
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
- oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena - opakovanie všetkých činností, ktoré si žiaci osvojovali v predchádzajúcich ročníkoch, čistenie zubov.

Skladanie odevov na určené miesto, vešanie na vešiak. Odstraňovanie prachu z odevov prášením.

Zvyšovanie samostatnosti pri obúvaní a vyzúvaní, čistenie topánok od prachu.

Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Zdokonaľovanie sa v stolovaní, používaní príboru, servítky.

Práce v domácnosti

Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.

Ukladanie pomôcok v triede a do aktovky.

Zametanie podlahy a utieranie prachu v triede.

Samostatné zbieranie a vynášanie odpadkov.

Odomykanie a zamykanie dverí kľúčom.

Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní, umývanie a utieranie riadu.

Základy varenia: príprava čaju, natieranie chleba maslom, džemom.

Čistenie zeleniny.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie a ukladanie rôznych druhov materiálov a predmetov.

Manipulácia s drobným materiálom.

Navíjanie vlny, špagátov na cievku.

Namotávanie vlny, špagátov na kľbko.

Navliekanie korálok podľa vzoru.

Precvičovanie viazania uzla a mašličky.

Práce s papierom

Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností (hladký, drsný, hrubý, tenký a pod.).

Prepichovanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.

Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera.

Strihanie papiera po predkreslenej čiare.

Práce s drevom

Oboznamovanie sa s vlastnosťami dreva a ich porovnávanie s vlastnosťami papiera a kartónu v praktických činnostiach.

Opracovanie dreva brúsnyim papierom.

Montážne a demontážne práce

Stavanie z kociek.

Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.

Príprava pôdy pred siatím, práca so záhradným náradím.

Siatie do jamiek a hriadok.

Zbieranie liečivých rastlín (podľa miestnych podmienok).

PROCES

Zdokonaľujeme praktické činnosti, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Žiakov učíme zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu. Pri práci s drevom ich oboznamujeme s názvami a funkciou pracovných nástrojov, používať správne názvy nástrojov.

5. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov.

Používanie kefy na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.

Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov.

Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Práce v domácnosti

Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov.

Utieranie prachu.

Utieranie a umývanie podlahy.

Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.

Zložitejšie prestieranie k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.

Umývanie a utieranie riadu.

Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky.

Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.

Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.

Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov.

Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.

Namotávanie vlny a špagátu na kľbko.

Viazanie uzla a mašličky.

Navliekanie koralov podľa vzoru.

Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.

Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Práce s papierom

Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera.

Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.

Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl.

Oblepovanie predmetov papierom.

Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.

Práce s drevom

Opracovanie povrchu dreva brúsnyim papierom.

Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.

Úprava dreva pilníkom.

Montážne a demontážne práce

Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom.

Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.

Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.

Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.

Siatie do riadkov a jamiek.

Pozorovanie klíčenia semien.

Pestovanie kvetín.

Pletie záhonov.

PROCES

Pri jednotlivých činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

6. ROČNÍK

CIELE

- Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál,
- osvojiť si základné zručnosti a návyky pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti pri prácach v dielni a pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Samostatné vykonávanie osobnej hygieny a sebaobslužných činností.

Samostatné umývanie zubov, čistenie nechtov, úprava zovňajšku.

Samostatné používanie príboru pri stolovaní.

Samostatné ukladanie osobných pomôcok do školskej aktovky, do hygienického vrecúška.

Práce v domácnosti

Samostatnosť pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Vešanie odevu na vešiak.

Čistenie šatstva kefovaním, čistenie obuvi.

Zamykanie a odomykanie dvier kľúčom, používanie visiaceho zámku.

Základná obsluha bežných domácich audio a video zariadení (zapnúť/vypnúť, zvýšiť/znížiť hlasitosť zvuku).

Utieranie prachu, umývanie podlahy.

Zdokonaľovanie sa v stolovaní bez pomoci: plytký a hlboký tanier, príbor, pohár, servítka.

Umývanie, utieranie, odkladanie riadu.

Príprava jednoduchého jedla: natrieť pečivo a vianočku maslom, džemom. Natrieť chlieb nátierkou a ozdobiť pokrájanou uhorkou, rajčinou.

Varenie zemiakovej kaše. Príprava kaka v mikrovlnnej rúre. Príprava čaju s použitím varnej kanvice na vodu. Servírovanie čajového pečiva.

Umývanie, čistenie a krájanie ovocia a zeleniny.

Navliekanie nite do hrubej ihly, urobiť uzlík.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch.

Zameriť sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovať správny pomer veľkosti a ladenia farieb.

Navliekanie korálok podľa vzoru.

Viazanie uzla a mašličky.

Prepichovanie papiera rôznej kvality a navliekanie na niť.

Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Prípravné práce na šitie: preťahovanie bužírky na cvičných drevených (plastových) doskách.

Práce s papierom

Strihanie papiera, vystrihovanie podľa predkreslenej čiary.

Skladanie, prekladanie, lepenie papiera, oblepovanie predmetov.

Prepletanie farebných pásikov. Použitie dierkovača, zošívачky.

Rozkladanie a skladanie škatúl. Balenie balíka.

Prepichovať hrubou ihlou so zdvojenou niťou kartón s narysovanými priamkami a bodmi, jednoduchý steh.

Práce s drevom

Zatĺkanie a vyťahovanie klincov. Opracovanie dreva pilníkom a rašpl'ou. Úprava povrchu dreva brúsnyim papierom.

Montážne a demontážne práce

Skladanie puzzle a mozaiky.

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou matíc a skrutiek. Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Príprava pôdy pred siatím: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.

Siatie do riadkov a jamiek: hrach, reďkovka, fazuľa.

Zber liečivých rastlín podľa miestnych podmienok.

PROCES

Ošetrovanie izbových rastlín sa vykonáva priebežne. Žiaci pomáhajú pri zbere zeleniny, ovocia. Učíme ich rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Osvojujú si správne názvy nástrojov a stavebnice a základné pracovné postupy.

7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- oboznámiť sa s obsluhou žehličky, ručného krájača chleba,
- oboznámiť sa s postupom ošetrovania drobného poranenia,
- osvojiť si ďalšie manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.

Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie častí odevov a obuvi na určené miesto, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.

Práce v domácnosti

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy.

Ustlanie postele, skladanie pyžama.

Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek.

Oboznámenie sa s obsluhou žehličky, poučenie o bezpečnosti pri práci s elektrickým spotrebičom, žehlenie vreckoviek.

Krájanie chleba ručným krájačom, nožom.

Natieranie chleba, sendviča, vianočky, žemle maslom, džemom, medom, nátierkou, paštétou.

Krájanie a servírovanie zeleniny (rajčiny, papriky, uhorky, reďkovky).

Varenie: príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namätko.

Príprava nátierky, obložených chlebíčkov.

Varenie polievok, zemiakov.

Šitie: prišívanie gombíka, patentky, háčka.

Ošetrovanie rany – odrenina, rezná rana, popáleniny.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami.

Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť.

Výroba náhrdelníkov, náramkov; mozaiky a koláže z rozličných materiálov.

Zvieratká z plodov.

Zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.

Práce s papierom a kartónom

Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.

Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.

Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek, výroba záložky.

Výroba mozaiky z farebného papiera.

Práce s textilom

Navliekanie nite do ihly, uzlík. Prišívanie gombíka na textil.

Strihanie textilu na koláž, jednoduchá koláž z rozličného materiálu.

Jednoduchý steh.

Práce s drevom

Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyt'ahovanie klincov.

Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov.

Vrtanie dier do dreva pomocou vrtákov.

Spájanie dreva skrutkami. Práca so skrutkovačom.

Poučenie o bezpečnosti pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.

Demontáž modelov, ukladanie súčiastok do škatúl.

Modely podľa stavebnicových predlôh.

Osvojenie si názvov stavebnicových častí a nástrojov.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.

Siatie a sadenie zeleniny podľa miestnych podmienok.

Pletie záhonov, prihnojovanie, zavlažovanie.

Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne.

Zber úrody a jej uskladnenie na zimu.

PROCES

Nakoľko sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky žiakov, vyučujúci to zohľadňuje pri výbere úloh v jednotlivých činnostiach. Ustavične opakujeme názvy pracovných nástrojov a učíme žiakov poznať ich funkciu. V praktických činnostiach oboznamujeme žiakov s vlastnosťami dreva a porovnáваме ich s vlastnosťami papiera, kartónu a látky.

8. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnícových častí,
- zdokonaľiť sa pri práci so žehličkou, pri krájaní chleba,
- upevniť zručnosti pri príprave jedál a stolovaní,
- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.

Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie odevu a obuvi, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.

Práce v domácnosti

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, čistenie umývadla, oboznamovanie sa s čistiacimi prostriedkami.

Ustlanie postele, skladanie pyžama.

Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek.

Zdokonaľovanie sa v žehlení rovných kusov bielizne.

Krájanie chleba ručným krájačom, nožom.

Príprava nátierky, obložených chlebíčkov, jednohubiek, servírovanie zeleniny na tanieri.

Varenie: príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namätko, praženica.

Varenie polievok, zemiakovej a krupicovej kaše.

Šitie: jednoduché opravy odevov, predný a zadný steh.

Precvičovanie ošetrovania rany.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.

Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť.

Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.

Práce s papierom a kartónom

Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek.

Výroba mozaiky z farebného papiera, priestorových figúrok.

Skladanie papiera podľa čísel.

Balenie darčeka do ozdobného papiera.

Práce s textilom

Jednoduchá koláž z rozličného materiálu.

Jednoduché vyšívacie stehy (napríklad krížik) s prihliadnutím na individuálnu úroveň rozvoja motoriky žiaka.

Práce s drevom

Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyt'ahovanie klinco, vrtanie dier do dreva pomocou vrtákov.

Pílenie dreva pílkou.

Spájanie dreva skrutkami, práca so skrutkovačom.

Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov.

Montážne a demontážne práce

Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.

Modely podľa stavebnicových predlôh.

Zostavovanie pohyblivých modelov.

Upevňovanie názvov stavebnicových častí a nástrojov.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.

Siatie / sadenie zeleniny a kvetín podľa miestnych podmienok.

Oboznámenie sa s hlavnými druhmi burín a možnosťami ich ničenia.

Pletie záhonov, kyprenie pôdy, prihnojovanie, zavlažovanie.

Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne.

PROCES

Jednotlivé činnosti v pestovateľských prácach prispôsobujeme možnostiam školy a miestnym podmienkam.

Vzhl'adom na to, že medzi žiakmi sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky, individuálne zohľadňujeme a prispôsobujeme náročnosť pracovných činností.

Žiakov vedieme k samostatnosti a zdokonaľovaniu manuálnych zručností.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,
- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela.

Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu.

Práce v domácnosti

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.

Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.

Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov.

Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky.

Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri.

Príprava obložených chlebíčkov, servírovanie.

Stolovanie, prestieranie.

Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Ručné kuchynské strojčeky - ich obsluha a údržba.

Nákupy, uskladňovanie potravín.

Varenie: čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namätko, praženica.

Polievky z polotovarov, zeleninová polievka.

Zemiaková kaša, krupicová kaša, pudíng.

Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom, palacinky a parené buchty z polotovaru.

Šitie: zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútky a patentky.

Stehovanie látky, začisťovací steh. Predný a zadný steh.

Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.

Štopkanie a zašívanie dier.

Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií.

Precvičovanie ošetrovania rany, význam lekárničky.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.

Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.

Práce s papierom a kartónom

Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním.

Poučenie o výrobe papiera.

Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Používanie obkresľovacích šablón.
Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov.
Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie).
Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky.

Práce s drevom

Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce.
Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva.
Vrtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.
Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.
Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vrták, kladivo, píłka, skrutkovač).

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc.
Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín.
Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok. Siatie
/ sadenie plodín podľa miestnych podmienok.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie.
Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere.

PROCES

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôbujeme schopnostiam jednotlivých žiakov.

Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.

Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

10. ROČNÍK

CIELE

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- zostaviť podľa návodu jednoduchý model,
- poznať základné podmienky pre pestovanie rastlín,
- vedieť rozlišovať rôzne druhy materiálov,
- uplatňovať základné princípy stolovania a správania sa pri jedení,
- poznať jednoduché pracovné postupy v domácnosti,
- dodržiavať základné bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi a čistiacimi prípravkami.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela a úpravou odevu.

Práce v domácnosti

Utieranie prachu, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.

Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.

Používanie vhodných čistiacich prostriedkov pri udržiavaní čistoty v domácnosti a bezpečná manipulácia s nimi.

Údržba odevu a textílií: pranie, sušenie, žehlenie, skladanie.

Údržba obuvi.

Elektrické spotrebiče v domácnosti, ich funkcia a používanie.

Výmena batérií v elektrospotrebičoch.

Bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi.

Hygiena v kuchyni: umývanie, utieranie a odkladanie riadu, údržba ručných kuchynských strojčekov.

Nákupy, uskladňovanie potravín.

Varenie

Príprava teplých a studených pokrmov, základné postupy pri príprave jedál a nápojov.

Zásady zdravej výživy.

Úprava stola, bežné a slávnostné prestieranie.

Zásady spoločenského správania pri stolovaní.

Bezpečná obsluha kuchynských spotrebičov.

Šitie

Jednoduché opravy odevov a textílií.

Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.

Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.

Práce v dielni

Práce s rôznym materiálom

Rozlišovanie kovov, plastov, dreva.

Oboznamovanie sa s rôznymi materiálmi, ich rozlišovaním a využitím.

Kombinované práce s využitím rôznych materiálov.

Práce s mäkkým drôtom: vyrovnávanie, ohýbanie, splietanie, strihanie kliešťami.

Práce s plastmi: penový polystyrén, organické sklo.

Náplň práce s rôznym materiálom určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov.

Práce s papierom a kartónom

Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.

Skladanie, ohýbanie, strihanie, zošívanie, lepenie, výroba ozdôb a rôznych predmetov.

Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky. Priestorové figúrky.

Jednoduché kartonážne práce.

Práce s drevom

Zdokonaľovanie osvojených techník.

Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva s dôrazom na presnosť.

Vrtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.

Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.

Zatĺkanie a vyťahovanie klincov, zatĺkanie háčikov.

Montážne a demontážne práce

Montážne práce podľa návodu.

Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.

Zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc.

Rozoberanie a skladanie jednoduchých predmetov.

Pestovateľské práce

Pestovanie kvetov a vybraných druhov okrasných drevín.

Pestovanie izbových rastlín.

Aranžovanie a jednoduché viazanie kytíc.

Pestovanie zeleniny.

Zber plodín a ich uskladnenie.

Sezónne práce na školskom pozemku.

PROCES

Vyučujúci môže podľa miestnych podmienok a úrovne žiakov rozširovať dané učivo, najmä s ohľadom na zameranie praktickej školy, v ktorej sa môžu žiaci po ukončení 10. ročníka ďalej vzdelávať.

Učíme žiakov orientovať sa v jednoduchých návodoch a pracovných postupoch, poznať a vedieť používať pracovné pomôcky, náradie a nástroje pre ručné opracovanie. Prakticky precvičujeme výmenu batérií v nástenných hodinách, budíku, TV ovládači a hudobnom prehrávači.

Pri príprave pokrmov ich oboznamujeme so zásadami zdravej výživy.

**HUDOBNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou mentálneho postihnutia jednotlivého žiaka, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú diferenciáciu a senzomotorické schopnosti.

OBSAH

Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby. Výber žánrov a voľba intenzity je prispôsobená individuálnej preferencií a citlivosti sluchového vnímania každého žiaka.

Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária – vizuálne podporený zdroj zvuku, vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária – bez vizuálnej podpory zdroja zvuku.

Upútanie pozornosti žiaka zvukmi, využitie na nadviazanie očného kontaktu so žiakom a následnú komunikáciu so žiakom.

Vnímanie rôznych izolovaných zvukov prostredia – prírody i bežných zvukov života: najprv s vizuálne vnímaným zdrojom, potom bez vizuálnej podpory.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (CD, kazete a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia – šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši a iné – najprv s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas - reč).

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- prebúdzat' záujem o hudbu na princípe detskej hry.

OBSAH

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia bez vizuálneho vnímania zvuku. Určovanie zdroja zvuku.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Detské popevky, riekanky, vyčítanky – Varila myšička kašičku; Medveďku, daj labku; Hijo, hijo na koničku; Haju, haju, hajušky; Ťap, ťap, ťapušky a iné.

Detské piesne – Prší, prší; Čížiček, čižiček; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Šila som; Išla sova na tanec a iné.

Detské hudobno-pohybové hry – Kolo, kolo mlynské; Venček; Tanček; Na ručníček a iné.

Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby, spevu, rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus. Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi, zjednocujeme kolektívny spev.

Žiakov učíme pohybom reagovať na počutú hudbu, snažíme sa kultivovať ich hudobno-pohybové prejavy.

3. ROČNÍK

CIELE

- Utvrďzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
- rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
- rozvíjať zmysel pre tonalitu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.

Melodizácia slov alebo slovných zoskupení, rečňovaniek, vyčítaniek, hádaniek.

Detské piesne – Vrabec muzikant; Húsky, húsky; Náš Brok; Paste sa húsatká, paste; Kohútik jarabý; Červené jablčko a iné.

Detské hudobno-pohybové hry – Zajačik do lesa; Skáče žaba po blate; A ty Hana, stoj v kole; Češem si hlavičku a iné.

Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Pri speve sa snažíme, aby žiaci mäkko nasadzovali tón, uvoľňovali hlasové orgány, učíme ich prirodzene vdychovať a prostredníctvom rôznych podnetných hier upevňovať správnu výslovnosť a artikuláciu. Pri pohybových činnostiach vedieme žiakov k tomu, aby sa naučili pohybom reagovať na zmenu výšky, dĺžky, sily tónov, aby sa podľa rôznych úderov (napr. na bubienok) naučili meniť smer, tempo a druhy chôdze, behu, pochodu i poskokov.

4. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- kultivovať pohybový prejav podľa hudby,
- rozvíjať schopnosť spoločne spievať v skupinách,
- rozvíjať schopnosť rozlišovať výrazné rozdiely vo výške a sile tónu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: výška a sila tónu, vyjadrovanie rôznej kvality pohybom.

Jednoduché pohybové hry so sprievodom rečňovanky, piesne alebo hudobného nástroja. Spresňovanie rytmu opakovaných pohybom.

Detské piesne – Kukulienka, kde si bola; Kytička; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík; Maličká som; Jeden, dva, tri; Zahrajte mi muzikanti; Sláviček; Krásna, krásna, Na dvore býva sliepočka naša a iné).

Detské hudobno-pohybové hry – Fúka vetrík; Tiky-taky; O husičky; Na vlka a líšku; Cip, cip, cipovička a iné.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

PROCES

Pravidelnými speváckymi činnosťami utvárame základný repertoár detských piesní rôzneho žánru. Pri jednoduchých spôsoboch hry na detských hudobných nástrojoch zdokonaľujeme manipulačné zručnosti žiakov.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky a napodobňujú známe pracovné činnosti. Počúvanie hudby sa harmonicky spája s pohybovým prejavom, kde môžu žiaci vyjadriť citový zážitok z tejto hudby. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využiť aj ako prostriedok muzikoterapie.

5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

OBSAH

Vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.

Počúvanie jednoduchých detských piesní (rôzny žáner).

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,

Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii dieťaťa).

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dlhých tónov.

Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky.

Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

6. ROČNÍK

CIELE

- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predošlých ročníkoch,
- viesť žiakov slovom, melódiou, rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu,
- hudbou a spevom vyvolávať v žiakoch kladné emócie,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,
- oboznámiť sa so štátnou hymnou.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dĺžky tónov.

Detské piesne – Cestička belavá; Gúľalo sa, gúľalo; Fúka vetrik; Kde ideš, čierny barane; Tancuj, tancuj; A tam hore na komíne; Konvalinka; Malí muzikanti a iné.

Rečňovanky, riekanky – Postojačky, posedačky; Stojí víba pri potoku; Princeznička na bále; Ide vláčik; En ten tulipán; Pôjdeme my do hájička a iné.

Hudobno-pohybové hry – Ty a ja; Má milá má trnku; Šli dievčence vence viť; Javorová brána; Pásla ovečky a iné.

Počúvanie ľudových piesní, vokálnych a inštrumentálnych skladieb – Padá snežik, Kozipolka, Oženil sa Kulifaj, Koníček, Uspávanka a iné.

Slovenská štátna hymna.

PROCES

Žiaci si osvojujú nové piesne zborovým a skupinovým spevom. S pomocou vytvárajú inštrumentálne sprievody. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť a kladné emócie. Vedeťme ich ku kultivovaným pohybovým prejavom. Nacvičujeme pochod, rytmické tanečné prvky ako prísuný krok bokom. Prehľbujeme rytmické cítenie žiakov. Nacvičujeme správanie žiakov pri počúvaní slovenskej štátnej hymny.

7. ROČNÍK

CIELE

- Viest' žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,
- rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,
- oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rozlišovanie výšky tónov, rozlišovanie rytmu jednoduchej melódie.

Detské ľudové a umelé piesne – Pod horou, pod horou; Zelená sa bučina; Sláviček; Fúkaj, fúkaj fujavica; Vitaj nám, stromček náš; Sniežik sa nám chumelí; Poznáte zajka?; Červený kachel' a iné.

Počúvanie skladieb s vyhranenou spoločenskou funkciou (uspávanka, pochod).

Poznávanie hudobných nástrojov: klavír, husle.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

PROCES

Žiakov učíme tvoriť ľahký tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať a čisto intonovať.

V hudobných činnostiach vychádzame z individuálnych schopností žiakov.

V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk klavíra, huslí.

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby, nejde o presný nácvik ľudových tancov. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

8. ROČNÍK

CIELE

- Viest' žiakov k ľahkej a presnej spevnej artikulácii,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby,
- oboznámiť žiakov s ďalšími hudobnými nástrojmi.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rozlišovanie dynamiky, tempa, rytmu a výškového pohybu jednoduchej melódie.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Išiel strašiak; Semafor; Čierne oči, choďte spať; Pri Prešporku na Dunaji; Tu je zima zas; Jedna ruža, dve ruže; Chodíme, chodíme; Anička, dušička, kde si bola a iné.

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni.

Poznávanie hudobných nástrojov: bubon, trúbka.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

Uplatňovanie tanečných prvkov ako cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony.

Pokus o osvojenie tanečných krokov polky.

PROCES

V hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov.

V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk bubna a trúbky.

Výber piesní na spev a piesní na počúvanie doplníme aj o detskú populárnu pieseň a regionálnu ľudovú tvorbu. Vedeť žiakov k prirodzenému a kultivovanému uplatňovaniu tanečných prvkov pri pohybovom stvárnení hudby.

9. ROČNÍK

CIELE

- Prehľbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- prehľbovať čistotu kolektívneho spevu,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária, reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Prešporská kasáreň; Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš; Tam okolo Levoči; To tá Heľpa; Snehuliačik – M. Novák; Spievanky, spievanky; Kázala mi mati; Pieseň o jari – J. Matuška a iné.

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni.
Rozlišovanie melódie a spevu.
Rozoznávanie zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávanie valčíka v tanečných skladbách.
Základy tanečných krokov valčíka.

PROCES

Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

10. ROČNÍK

CIELE

- Interpretovať vybrané ľudové a umelé piesne,
- rozlišovať rytmické a hudobné nástroje,
- prehľbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária.

Oboznámenie sa s pojmami nota, notová osnova, husľový kľúč.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Hej, už sa na tej hore; Po valasky od zeme; Čie sú to kone; Búvaj, Dieťa krásne; V richtárovej studni; Prvý jarný deň – A. Čobej; A od Prešova; V záhradôčke pod okienkom a iné.

Ľudové piesne vlastného regiónu.

Počúvanie skladieb rôznych hudobných žánrov.

Rozlišovanie rytmických a hudobných nástrojov.

Rozoznávanie zvukov známych hudobných nástrojov v skladbách na počúvanie.

Poznávanie ďalších hudobných nástrojov (napríklad flauta, klarinet, lesný roh, harfa a iné).

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

Základy tanečných krokov spoločenských tancov.

PROCES

Návštevou miestnych alebo regionálnych hudobných podujatí (festivaly, folklórne podujatia) rozvíjame hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov, schopnosť sústredene počúvať hudbu rôznych žánrov. Hudobné činnosti usmerňujeme tak, aby prinášali žiakom radosť. Hudobno-pohybové a inštrumentálne činnosti žiakov aktivizujú a zároveň pôsobia aj relaxačne. Naďalej využívame prvky muzikoterapie.

**VÝTVARNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačná schopnosť, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: slnko, klbko, had, palica.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľba (tampón, drevko, prsty / akvarelové farby, temperové farby)

- Liatie, kvapkanie, odtlačanie farby.
- Hra s farbou: vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn.

Modelovanie (modurit, plastelína)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, ťapkanie, odštipkávanie, valkanie, guľanie, vyťahovanie, šúľanie, vytváranie guľôčok z plastelíny na stole a v dlani.
- Používanie štipcov: vyštipnutie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Precvičovanie motoriky rúk a prstov: mávanie, tleskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.

Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kresba kruhov, špirály, vlnovky.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, kľbko.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

- Liatie, kvapkanie, odtlačanie farby.
- Hra s farbou: dotváranie farebných škvŕn drievkom, prstami.

Modelovanie (plastelína, modurit)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, valkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: guľôčka, had, ovocie.
- Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojáčky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

2. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Kresba čiar, oblúkov, kruhov, špirál, vlnoviek.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov : lopta, slnko, kvet a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie.
- Kreslenie na betónovú alebo asfaltovú plochu hrubými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami.
- Ukladanie farieb hrubým štetcom na plochu papiera.
- Rytmické radenie kontrastných farieb.

Modelovanie (plastelína, cesto, modurit, Aquasoft, Patcolor, Blandiver)

- Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním.
- Formovanie materiálu prstami, dľaňami.
- Vytváranie modelov jednoduchého tvaru.
- Modelovanie z piesku pomocou formičiek.

PROCES

Precvičujeme motoriku rúk a prstov. Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv ako miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, vietor, robia žiaci postojacky a na veľkej ploche. Prechádzame od veľkej plochy k menšej.

Prebúdžeme elementárny zmysel pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia vytváraním konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia žiaka na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, cesty) s využitím makiet domov a stromov. Patcolor a Blandiver sú ľahko tvarovateľné modelovacie hmoty a nelepia sa, Aquasoft pláva na vode.

3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť,
- rozvíjať predstavivosť,
- naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky,
- vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby,
- rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky.
Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.
- Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb.
- Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu.
- Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla.
- Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvŕnu prstom alebo drievkom.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)

- Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním, šúľaním. Modelovanie guľe medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Váľanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou pohybmi rúk.
- Vytváranie objemu točením ušúľaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné).
- Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopnosti splošťovať guľu, ohýbať
- Okraje placky (ovocie, huby, had, lopta).
- Modelovanie na pieskovisku na stole.

PROCES

Rozvíjame pozorovacie schopnosti a zrkovú pamäť. Žiaci vnímajú a pozorujú jednoduché predmety zo svojho okolia, voľne ich zobrazujú. Pracujeme na rôznych plochách, podľa účelu striedame veľké a menšie formáty. Vedeť žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu. Využívame mäkký grafický materiál. Na vytváranie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu využívame hmatové hádanky, hru na slepú babu. Pri práci s prstovými farbami musí zloženie farby rešpektovať zdravotné riziká.

4. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- učiť sa kresliť postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily,
- učiť sa kresbou znázorniť znaky zvieracej figúry,
- učiť sa vystihnúť trojrozmernosť prostredníctvom modelovania,
- vyjadriť svoj vzťah k prírode prostredníctvom maľby.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky na rôzne veľkých plochách papiera s rôznym materiálom.
- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu.
- Kreslenie postavy a postupné zobrazovanie niektorých dôležitých detailov tváre.
- Tematické kreslenie na základe citového prežívania (zážitky z vychádzok, hier, z rodinného života).
- Znázorňovanie /naznačovanie charakteristických znakov zvieracej figúry.
- Koláž – použitie prvkov z textilu alebo papiera a dokresľovanie.

Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.
- Pokrývanie celej plochy papiera maľbou, prostredníctvom plošne nanášaných farieb veľkým aj malým štetcom.
- Nanášanie farby prstom technikou kresby, rozotieranie farebnej škvŕny drievkom.
- Vyjadrovanie vzťahu k prírode prostredníctvom maľby.
- Zobrazovanie atmosféry a nálady (krajina v zime, v lete, v noci, počas dažďa a podobne).

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)

- Modelovanie technikou konštruovania, zlepovania jednotlivých častí, spevňovanie spojov navlhčenými prstami.
- Modelovanie zvieracej figúry, tvaru tela a jeho typických znakov. Naznačenie pohybu zvieracej figúry.
- Utváranie reliéfu otláčaním predmetov rôzneho profilu na uhladenú plochu modelovacieho materiálu.
- Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.

PROCES

Pracujeme na rôznych plochách podľa účelu. Vedeťme žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu, k slovnému vyjadreniu obsahu kresby. Učíme ich naznačiť charakteristické črty postavy. Na základe pozorovania, zážitkov alebo rozprávok ich učíme znázorňovať alebo naznačovať typické znaky zvieracej figúry v rôznych polohách. Experimentujeme s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, tvoríme nové odtiene.

5. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.
- Kresba ľudskej postavy.
- Koláž – textil, papier a dokresľovanie – dekoratívny motív.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby)

- Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby.
- Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov.
- Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

- Modelovanie v piesku.
- Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.
- Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.
- Dotváranie modelu iným drobným materiálom.
- Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratka a iné.

PROCES

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcii výtvarných diel, rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Kresba (krieda, ceruza, voskový pastel, fixka, rudka, suchý pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu (lopta, snehuliak, kolesá), zo štvorca (utierka, dom), z obdĺžnika (balíček, vežiak, televízor, skriňa).
- Kresba ľudskej postavy.
- Schematické kreslenie zvierat.
- Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, z vlnoviek.
- Koláž – kombinovanie s inými technikami (dokresľovanie pastelkami, nalepovanie obrázkov).
- Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky).

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drevko)

- Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu (krajina, obloha).
- Hra s náhodou – dotváranie farebnej škvŕny na základe predstáv.
- Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny).
- Dekoratívne práce – pomocou jednoduchých techník tlače (zvitok papiera, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.
V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Modelovanie (piesok, hlina, plastelína, modurit, Aqasoft, Patcolor, Blandiver, cesto)

- Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie.
- Vykrajovanie tvarov pomocou formičky, tvarovanie pomocou špachtle, drevka, dotváranie drobným materiálom.

PROCES

Vedíme žiakov k objavovaniu a pozorovaniu tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pri kolektívnych výtvarných prácach učíme žiakov spolupracovať s ostatnými, prispôbovať sa požiadavkám skupiny.

Pri kresbe ľudskej postavy vedíme žiakov k vystihnutiu proporcionality jednotlivých častí ľudského tela. Poznávajú vlastnosti rozličných modelovacích materiálov a porovnávajú rozdiely medzi nimi.

Oboznamujeme žiakov s ukázkami ilustrácií z kníh pre deti. Od jednoduchého opisu obrázka prechádzame k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru.

7. ROČNÍK

CIELE

- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- rozvíjať obrazotvornosť, fantáziu a spontánny prejav žiaka,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a uplatňovať ju v kompozícii tematických prác,
- rozvíjať predstavivosť a tvorivosť pri výtvarnom vyjadrení figúr zo známych rozprávok.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)
Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím (zmenšovanie alebo zväčšovanie tvaru).

- Výtvarné vyjadrenie ľudskej postavy. Pokus o odlíšenie mužskej, ženskej a detskej postavy.
- Zobrazenie ľudských a zvieracích figúr zo známej rozprávky, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia techník.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masný pastel)

- Zachytenie reality, proporcionalita jednotlivých častí k celku (napr. zobrazenie dopravných prostriedkov, domov a iné).
- Využívanie kontrastu studených a teplých farieb pri zobrazení prírodnín a predmetov dennej potreby.
- Dotváranie pozadia mozaiky alebo koláže maľbou (napr. ryba, slnečnica a iné).

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto)

- Priestorové geometrické tvary rôznych veľkostí (guľa, valec, kocka).
- Vyťahovaním modelovacieho materiálu tvarovanie zvieracích a ľudských figúr.
- Tvarovanie jednoduchých nádob (tanierov, misiek) z gule jej stláčaním dlaňou a vytláčaním.

PROCES

V procese vyučovania výtvarnej výchovy neustále berieme do úvahy stupeň postihnutia žiaka s prihliadnutím na jeho individuálne možnosti a schopnosti.

Pri téme „Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím“ ako námet poslúžia hračky, zvieratká, ľudia, domy, kvety, stromy, autá. Žiak si vyberie jeden námet a ten nakreslí ako najmenší. Potom zväčšuje tento námet ešte 2 krát (malý – väčší – najväčší). Alebo uplatňujeme obrátený postup (veľký – menší – najmenší).

Ľudskú postavu môžeme tvoriť technikou koláže strihaním, vytrhávaním a nalepovaním, alebo kreslením a maľovaním využívajúc celú plochu papiera.

Pri maľbe suchým pastelom je vhodné používať papiere s drsnejším povrchom.

8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- kresliť postupne dokonalejší grafický typ postavy človeka v určitej debovej súvislosti,
- učiť sa zložitejšie a detailnejšie vymodelovať postavu,
- uplatňovať získané výtvarné zručnosti v plošných a priestorových prácach.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)

- Charakteristické črty ľudskej postavy, odlišenie mužskej, ženskej a detskej postavy.
- Zobrazenie ľudskej tváre muža a ženy líniou, farbou a plochou (vlasy, brada, fúzy).

Maľba (akvarelové farby, temperry, štetec, drievko, suchý a masťný pastel)

- Zobrazenie postáv v určitom prostredí, zobrazenie situácií typických pre dané prostredie (deti sa hrajú na ihrisku, otec šoféruje v aute, mama varí v kuchyni, lekár ošetruje pacienta).

Plošné a priestorové práce

- Kombinovanie rôznych materiálov pri vytváraní kompozičných celkov (dopravné prostriedky, domy v ulici, naša škola).
- Zobrazenie ľudských a zvieracích figúr používaním výstrižkov rôzneho druhu papiera, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia techník.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto)

- Vyťahovanie drobných detailov vymodelovaných predmetov, zvieracích a ľudských figúr.
- Modelovanie ľudskej hlavy vytvarovaním gule, modelovanie očí a úst (vtlačaním prsta do modelovacieho materiálu), nosa a uší (vyťahovaním).

PROCES

Na základe rozhovoru a priameho pozorovania svojej tváre v zrkadle, ostatných spolužiakov, poukazujeme na charakteristické znaky tváre.

Prostredníctvom rozhovoru o kresbe spresňujeme predstavy žiakov. Vede ich k obsahovo a výtvarne rozvinutému námetu, k technicky dokonalejšej kresbe. V maľbe sa zameriavame na témy vyvolané citovými zážitkami z blízkeho prostredia žiaka.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich
- podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)

- Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť.
- Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masný pastel)

- Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor.
- Hry s líniami a farbami.

Plošné a priestorové práce

- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov.
- Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník.
- Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón.

Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra)

- Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb.
- Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov.

PROCES

Námety čerpáme napríklad z vecného učenia a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukážkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

10. ROČNÍK

CIELE

- Uplatňovať získané zručnosti pri realizácii vlastnej práce,
- využívať vlastnosti a vzťahy medzi líniami, farbami a tvarmi,
- rozlišovať odtiene a ladiť farby,
- rozvíjať osvojené výtvarné zručnosti,
- prezentovať výsledky svojej tvorby.

OBSAH

Kresba a maľba

Kresba a maľba vlastných zážitkov a predstáv.

Tvorba plagátu.

Tvorba ilustrácie k rozprávke, príbehu, filmu.

Plošné a priestorové práce

Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov.

Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník.

Dekoratívne práce zamerané na vytváranie praktických predmetov s využitím dekoratívnych techník (dekupáž, maľba na sklo, maľba na textil, na črepníky a iné).

Modelovanie

Modelovanie náročnejších tvarov, využívanie drievka a špachtle.

Oboznamovanie sa s výtvarným umením

Ilustrácie a výtvarné diela v detských knihách a časopisoch.

Fotografia, grafika, animovaný film.

PROCES

Súčasťou hodín výtvarnej výchovy sú aj návštevy výstav. Oboznamovaním sa s výtvarnými dielami ilustrátorov detských kníh, napr. ako sú ilustrátori L. Fulla, V. Machaj, A. Klimo, Š. Cpin, J. Trnka, V. Bombová, J. Lada, J. Čapek a iní, vzbudzujeme záujem o výtvarné umenie. Podľa potreby učiteľ môže zaradiť aj psychoterapeutické techniky.

**TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo - sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne iné telocvičné náradie.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sociálne zručnosti a komunikačnú schopnosť v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- vytvárať sebakontrolu,
- udržať rovnováhu pri cvičení,
- dosiahnuť koordinované pohyby pri jednoduchých cvikoch,
- učiť poradovosť,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- uvedomovať si vlastné telo, lateralitu,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať pohybovú koordináciu,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- rozvíjať pozornosť, pamäť, myslenie, vnímanie.

OBSAH

Pri krátkych pohybových aktivitách žiakov (10 až 15 minút) zameraných na rozvíjanie koordinácie pohybov uplatňujeme:

- riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít, resp. rolové hry,
- kontaktné hry.

Na rozvoj rovnováhy a koordinácie pohybov:

- lozenie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom,
- pochodovanie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom,
- indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom,
- kráčanie v podrepe napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom.

Sezónne činnosti:

- v zimnom období - hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu,
- v jarnom a v letnom období – turistika,
- podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sociálne zručnosti a komunikačnú schopnosť v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- učenie funkčného používania komunikačných prostriedkov,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti realizovať spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia

Chôdza - správne držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb rúk počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, lane, a pod., chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh - nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze.

Skoky - poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm do drepu.

Lezenie - ľubovoľným spôsobom smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok.

Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, hodenej učiteľom. Podávanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, kľak, preliezanie dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Sed roznožmo s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov. Nácvik prvej fázy kotúľa vpred.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika, plávanie.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.

Loptové hry – gúľanie, podávanie.

Hudobno - pohybové hry

Koordinácia pohybu v rytme hudby. Hudobno–pohybové hry: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčné a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomenie si telesnej schémy. Nácvik správneho dýchania.

PROCES

Aktivity sú zamerané na správne držanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností.

Zameriavame sa na zvládnutie základných pohybových zručností - chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Medzi cvičenia zaraďujeme aj zdravotné cviky, ako aj jednoduché akrobatické cvičenia, ktoré pomáhajú prekonávať strach.

Odporúčame aj cvičenie v suchom bazéne podľa možností školy.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvoj sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- prijatie stanovených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- formovanie kladných postojov k pohybovej aktivite,
- vytváranie základných hygienických návykov pri pohybových činnostiach.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice (krúženie, otáčanie, vystieranie, ohýbanie, kmitanie postupne v jednotlivých kĺboch v ľahu, v sede, v stojí). Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi (vyrovnávanie hlavy), práca paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Nácvik sedu a udržanie rovnováhy na fit – lopte a skákanie v sede.

Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny.

Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.

Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepno, sed roznožný s predklonom, „váľanie sudov,, z mierneho svahu, kotúľ vpred, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne, jazda na trojkolke.

Podľa možností školy plávanie.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, naháňačky.

Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordináčne a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie.

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Aktivity zameriavame na nácvik osobnej hygieny žiaka, návyk správneho držania tela, cvičenia na úpravu držania hlavy a trupu, rozvoj hrudného dýchania, koordináciu dýchania s pohybom paží a trupu. Rozvíjame priestorovú orientáciu, rovnovážnu schopnosť a pohybovú koordináciu žiaka.

Odporúčame aj cvičenie v suchom bazéne podľa možností školy.

3. ROČNÍK

CIELE

- Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
- upevňovať základné hygienické návyky pri pohybovej aktivite,
- viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
- zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh
- vytvárať predpoklady pre správne držanie tela a predchádzať funkčným nedostatkom pohybového systému.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme udávanom bicími nástrojmi, riekankami. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržanie rovnováhy na fit – lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s naťahovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka.

Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízký rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku.

Hádzanie a chytanie - chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triaťanie loptou pri hre s plastovými kolkami.

Cvičenia s využitím švédske lavičky, švédskej debny.

Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom. Plynulé prevaľovanie- „sudy“ aj na mierne šikmej podložke, prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúl vpred.

Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

Prekonávanie strachu z kĺzania.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti.

Plávanie – podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňačky s jednoduchými pravidlami.

Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tleskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejeme, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopeme, striháme a iné).

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordináčne a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik).

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Na zlepšovanie pohyblivosti jednotlivých kĺbov rúk zaraďujeme cvičenia na krúženie, točenie, ohýbanie, vystieranie, cvičenia prstami.

Umožňujeme žiakom utvoriť si individuálne tempo cvičenia. Rozvíjame schopnosť zvládnuť bezpečné prekonávanie prekážok preliezaním alebo podliezaním.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci osvojujú estetické a rytmizované pohyby ako aj techniku estetického držania tela v rôznych polohách. Kultivuje sa ich pohybový prejav.

Odporúčame aj cvičenie v suchom bazéne podľa možností školy.

4. ROČNÍK

CIELE

- Orientovať sa v priestore a prekonávať nerovný terén,
- utvárať správnu koordináciu pohybov,
- rozvíjať pohybovú výkonnosť a telesnú zdatnosť,
- rozvíjať a upevňovať základné návyky správneho držania tela,
- prekonávať strach z neobvyčajných polôh.

OBSAH

Zdravotné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli a kolobežke. Chôdza na stepperi, pohyblivom alebo akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, voľný pohyb paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po stočenom lane, v zástupe za učiteľom, v rytme s udávaním tempa. Návčik chôdze po schodoch nahor a dole. Chôdza po trávniku.

Beh – prehlbovanie návčiku pohybov nôh a ramien pri behu, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, daným smerom, prebehnutie danej krivky na zemi. Opakovaný krátky beh do 20 m. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo, daným smerom, do kola, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 20 cm na mäkkú podložku do drepu.

Preskok napnutej gumy do výšky 15 - 20 cm.

Návčik skoku do diaľky: skákať znožmo z miesta do diaľky s perovaním a súladnými pohybmi paží na mäkkú podložku.

Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, lezenie k cieľu. Lezenie a stúpanie na rebriny do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke.

Hádzanie a chytanie - chytania lopty prudko gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom, žiakom. Hod lopty horným oblúkom na vysoký cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Hádzanie predmetu na cieľ pravou aj ľavou rukou.

Gymnastické cvičenia - výstup na lavičku, prechod a zostup, obraty, návčik udržiavania rovnováhy, chôdza po zavesenej (šikmej) lavičke. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Kotúľ vpred. Kolíska. Zmeny postojov a polôh podľa slovnej inštrukcie. Krátka výdrž v stoji na jednej nohe. Váha v predklone (stoj na jednej nohe, zanoženie, hlava vztýčená).

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, návčik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika – orientácia v priestore a prekonávanie nerovného terénu. Jazda na kolobežke.

Plávanie – podľa možnosti školy.

Rôznorodé sezónne činnosti sa realizujú podľa podmienok regiónov a škôl.

Kolektívne činnosti

Naháňačky s jednoduchými pravidlami.

Základy loptových hier.

Hudobno - pohybové hry

Rytmizovanie chôdze a behu pomocou jednoduchých hudobných nástrojov (tamburína, ozvučné drievka). Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu.

Prísuný krok bokom.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Proporcionálne rozvíjanie pohybových schopností a zdokonaľovanie pohybových zručností a návykov prostredníctvom jednoduchých, prirodzených a používaných cvičení.

Relaxačné cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia niektorých svalov a cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia celého tela.

PROCES

Podstatnú časť učiva tvorí rozvoj základných lokomócií. Žiaci si postupne osvojujú elementárne základy techniky týchto činností.

V kolektívnych činnostiach zaraďujeme pohybové hry zamerané na skákanie, naháňanie, triafanie a hry na rozvoj všetkých pohybových schopností.

Žiakov vedieme k tomu, aby vedeli uplatňovať a rešpektovať pravidlá hier, aby spolupracovali, správne manipulovali s náčiním.

Pri aktivitách v prírode a sezónnych pohybových činnostiach rozvíjame senzorické schopnosti žiakov – pociťovanie, vnímanie, odhad času a priestoru. Učíme ich využívať v prírode zručnosti naučené z hier v telocvični.

5. ROČNÍK

CIELE

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
- generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizáčnej schopnosti.

OBSAH

Zdravotné cviky

Posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze (tlieskanie, bubnovanie a pod.). Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom, beh v danom tempe, vybehnutie na daný signál: zo stoja.

Skoky - poskoky na mieste i z miesta znožmo i striedavo, poskoky daným smerom, poskoky do kola (okolo predmetu na zemi), skok cez čiaru, lano položené na zemi, preskok napnutej gumy max. do výšky 20 cm, zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu, nácvik skoku do diaľky.

Lezenie - upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédka debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spúšťanie sa na kĺzačke.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lopty do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Gymnastické cvičenia - prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok na 2 - 3 diely švédskej debny zo vzporu kľáčo, z kľáku drep a stoj, prechod po lavičke s obratom, v sede, prípadne v ľahu vzad zdvíhanie plnej lopty.

Základy akrobatických cvičení

Kolíška na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami. Nácvik kotúľa vpred zo širokého stoja rozkročného.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, prípadne šmýkanie, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a v letnom období turistika, podľa možností školy v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami.

Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu (zvýraznený rytmus). Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Aktivity sú zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov.

Výber telovýchovných aktivít je taktiež zameraný na upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností jednotlivých žiakov, doteraz vykonávaných pohybových aktivít a na ich rozširovanie.

6. ROČNÍK

CIELE

- Pasívne si osvojiť základné povely,
- dodržiavať poradovosť,
- dodržiavať určené pravidlá,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- formovať kladné vlastnosti žiakov pri kolektívnych hrách.

OBSAH

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na upevnenie návykov správneho držania tela – opakovanie a obmieňanie cvikov používaných v predošlých ročníkoch.

Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli, na kolobežke.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela s vyrovnaným chrbtom a hlavou, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – v zástupe, beh daným smerom, daným tempom, po priamej a slalomovej dráhe, vybehnutie na daný signál zo stoja, z drepu, beh k danému cieľu. Zrýchľovanie a spomaľovanie podľa daného tempa.

Beh do 20 m po priamej dráhe s predbiehaním.

Skoky - poskoky na mieste i z miesta, znožmo i striedavo, daným smerom, okolo méty. Preskok cez lano na zemi, preskok napnutej gummy do výšky 20 cm. Zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách po vyznačenej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.

Lezenie na rebriny alebo na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke, prípadne lavičke zavesenej do rebrín.

Hádzanie a chytanie – chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie plnej lopty 1 kg na mieste i v pohybe.

Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom, chôdza po lavičke v drepe.

Chôdza po šikmej ploche (po zavesenej lavičke). Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.

Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, prechod z kľaču do drepu a stoja, prechod po lavičke s obratom, v sede alebo v ľahu vzad dvíhanie plnej lopty 1 kg.

Základy akrobatických cvičení

Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, vzpažmo.

Kotúľ vpred zo širokého stoja rozkročného.

Visy na nízkej hrazde za ruky, za nohy s výdržou.

Zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom.

Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísuný krok bokom, prísuný krok vpred, cval bokom, točenie vo dvojiciach. Pohybové vyjadrenie hudobných pojmov – vysoko, nízko.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie. Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Rozvíjame obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu s využitím behu, skokov, prekonávaním prekážok, prenášaním ľahkých predmetov. Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Pri kolektívnych činnostiach dbáme na formovanie kladných vlastností žiakov.

7. ROČNÍK

CIELE

- Rozšíriť a zdokonaliť základné lokomočné pohybové činnosti u žiakov,
- upevniť pohybové zručnosti a návyky,
- posilňovať kladný vzťah k fyzickému pohybu, k športu,
- vychovať k tolerancii, znášanlivosti a k zodpovednosti vo vzťahu k spolužiakom,
- osvojiť si jednoduché pravidlá loptových hier.

OBSAH

Zdravotné cviky

Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižších ročníkov.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli.

Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.

Kondičné cvičenia

Chôdza- upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza v danom rytme aj cez nízke prekážky. Chôdza v zástupe, vo dvojiciach, v rade.

Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s predmetom v ruke.

Chôdza na mieste. Nácvik chôdze vzad.

Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti 1 km.

Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu – 10 minút.

Plynulé zrýchľovanie a spomaľovanie behu podľa daného tempa, zmeny smeru udávaného pri behu. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta daným smerom, znožmo i striedavo.

Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 30 cm.

Zoskok z výšky 40 cm na mäkkú podložku do drepu.

Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu i s krátkym rozbehom.

Skok do diaľky do pieskoviska.

Lezenie – zdokonaľovanie skôr osvojených druhov lezenia, podliezania, preliezania.

Výstup po šikmej lavičke lezením.

Zliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie - zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme.

Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s dvoma prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke.

Výskok na tri diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj.

Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoj, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení

Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie.

Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke.

Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad.

Rýchle zmeny polôh a postojov.

Rovnovážne postoje. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov.

Hry a súťaže na orientáciu v teréne.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Poznávanie a osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.

Hudobno – pohybové hry

Cval bokom a vpred. Prísuný krok vpred i vzad.

Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom.

Pohybové vyjadrenie pomov: vysoko, nízko, ticho, silno.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie.

Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Vyrovňavacie, uvoľňovacie a kompenzačné cvičenia odporúčame zaraďovať aj do záverečných častí vyučovacích hodín.

Pri sezónnych cvičeniach si žiaci osvojujú techniku presunu v nerovnom teréne, zručnosť a bezpečnosť presunu po snehu a ľade, orientáciu v prírode.

8. ROČNÍK

CIELE

- Dosiagnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- zdokonaľovať pohybové zručnosti a návyky,
- rozvíjať koordináčne schopnosti v komplexnom pohybovom prejave žiakov,
- formovať morálne a psychické vlastnosti žiaka prostredníctvom pohybových hier.

OBSAH

Zdravotné cviky

Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižších ročníkov.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli.

Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.

Kondičné cvičenia

Chôdza- upevňovanie správneho držania tela, chôdza cez nízke prekážky, v zástupe, vo dvojiciach, v rade.

Chôdza po schodoch s predmetom v ruke. Chôdza vzad.

Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti viac ako 1 km.

Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu, z ľahu, z kľaku – 15 minút.

Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“, nácvik behu cez nízku prekážku.

Skoky – z miesta daným smerom, znožmo i striedavo.

Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 40 cm.

Zoskok z výšky 50 cm na mäkkú podložku do drepu.

Skok do diaľky do pieskoviska.

Poskoky v drepe, poskoky a obraty.

Lezenie – zdokonaľovanie lezenia, podliezania, preliezania.

Výstup po šikmej lavičke lezením a plazením.

Zliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie - zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme.

Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s 3 prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke.

Výskok na 4 diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj.

Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoj, gúľanie a pritáhovanie plnej lopty v kľaku.

Cvičenia s gymnastickými posilňovačmi, cvičenia so švihadlami.

Základy akrobatických cvičení

Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie.

Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke.

Nácvik ľahu vnesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad.

Zmiešané visy na nízkej hrazde.

Rýchle zmeny polôh a postojov. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine.

Rovnováha pri pohybe z miesta.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov.

Hry a súťaže na orientáciu v teréne.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.

Hudobno – pohybové hry

Cval bokom a vpred. Prísuný krok vpred i vzad.

Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom.

Pohybové vyjadrenie pojmov: vysoko, nízko, ticho, silno, pomaly, rýchlo.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie.

Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Pohybové hry zaradujeme do úvodnej, hlavnej alebo záverečnej časti hodiny. Pomocou nich plánujeme a cieľavedome rozvíjame potrebné pohybové schopnosti žiakov a zvyšujeme ich záujem o cvičenie. Hry majú mať jednoduchú organizáciu. Pohybová náročnosť a psychické zaťaženie by malo byť primerané k stupňu mentálneho postihnutia žiakov.

Relaxačné cvičenia je vhodné spájať s dýchacími cvičeniami v príjemnej atmosfére, pomaly a uvoľnene.

9. ROČNÍK

CIELE

- Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu.

OBSAH

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.
Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.
Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.

Kondičné a koordinačné cvičenia

Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov.
Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.
Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.

Základy gymnastických cvičení

Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).
Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).

Sezónne činnosti

Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Rytmická gymnastika

Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela.
Pohybová improvizácia na hudobné motívy.
Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov.
Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.

Základy športových hier

Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej.
Možnosť zaradovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.

Atletika

Beh na krátke a dlhé trate.
Skok do diaľky a do výšky.
Hod kriketovou loptičkou.

PROCES

V rámci kompenzačných cvičení zaradujeme relaxačné, naťahovacie a napínacie cvičenia, cielené posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôbujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu, poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.

10. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšovať úroveň pohybových schopností,
- pripraviť sa na pohybovú činnosť a na jej ukončenie,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- využívať základné kompenzačné a relaxačné techniky,
- využívať osvojené pohybové zručnosti pri súťažiach a hrách,
- dodržiavať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli.

OBSAH

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.
Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.
Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.

Kondičné a koordinačné cvičenia

Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov.
Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.
Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.

Základy gymnastických cvičení

Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).
Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, fit lopta, šatka, stuha, obruč).

Sezónne činnosti

Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.
Turistika, zásady správania sa pri pobyte v prírode.
Dodržiavanie pravidiel bezpečnej jazdy na bicykli, základné dopravné značky.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Rytmická gymnastika

Cvičenie podľa taktov tleskania, tamburíny, hudby.
Pérovanie, podhupy, kroky, chôdza, beh, obraty, rovnovážne cvičenia.
Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov.
Základy ľudových tancov (valčík, polka).

Základy športových hier

Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej so zjednodušenými pravidlami. Pohybové hry s rôznym zameraním. Upevňovanie pravidiel osvojovaných hier.
Možnosť zaradovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.

Atletika

Beh na krátke a dlhé trate.

Skok do diaľky a do výšky.

Hod kriketovou loptičkou.

PROCES

Žiakov učíme cielenej prípravy na pohybovú činnosť a jej ukončenie (zahriatie organizmu, dychové cvičenia, natáhovacie a relaxačné cvičenia). Učíme ich využívať základné kompenzačné a relaxačné techniky.

Podľa možností školy zaraďujeme jazdu na bicykli na detskom dopravnom ihrisku.

Priebežne oboznamujeme žiakov s významnými športovými súťažami.

**VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO
HLBOKÝM STUŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom primárneho vzdelávania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je

- umožniť žiakovi spoznávať svoje vlastné rozvojové možnosti, postupovať pri jeho vzdelávaní podľa vlastných schopností, individuálnym tempom,
- prispievať k maximálnemu rozvoju osobnosti žiaka, primerane k jeho schopnostiam a predpokladom,
- pripraviť žiaka na bežný život primerane k jeho schopnostiam.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3 Profil absolventa

Absolvent by mal dosiahnuť čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností.

Čiastočne až úplne samostatne vykonávať sebaobslužné činnosti (signalizovať potrebu, hygienické návyky, spolupracovať pri obliekaní a vyzliekaní, stolovanie,...).

Mať vybudované sociálne vzťahy v užšom (trieda, škola, učitelia, asistenti, spolužiaci atď.) a širšom (mimo zariadenia školy) sociálnom prostredí.

Úroveň vedomostí je ovplyvnená individuálnymi možnosťami a schopnosťami žiaka (intelekt, pridružené postihnutia,...).

Absolvent na základe výsledkov svojich individuálnych schopností sa môže zaradiť do praktickej školy (podľa možností a schopností jednotlivcov) .

Absolvent programu primárneho vzdelávania disponuje v rámci svojich schopností týmito kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia,
- v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu (textu),
- dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor,
- dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,
- využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- komunikuje pomocou elektronických médií s pomocou učiteľa,
- osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,

- uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou zovňajšku človeka.

4 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	VECNÉ UČENIE
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA

5 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy, čo vyplýva z charakteru postihnutia žiakov.

6 Rámcový učebný plán

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému pridelí časovú dotáciu. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Člení sa na vzdelávaciu a relaxačnú časť. V rámci vyučovania sa využíva individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy.
3. Vyučovacie predmety s časovou dotáciou 0,5 hodiny týždenne je možné vyučovať ako jednohodinové každý druhý týždeň alebo ich spojiť do blokového vyučovania.
4. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
5. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
6. Vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova je možné deliť na skupiny s maximálnym počtom v skupine 8 žiakov. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Skupina zdravotnej telesnej výchovy sa zriadi pri počte najmenej štyroch žiakov.
7. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú v skupinách.
8. V rámci vyučovania sa využívajú terapie: arteterapia, muzikoterapia, snoezelen, bazálna stimulácia a prvky montessori.
9. Organizácia vyučovania môže prebiehať formou blokového vyučovania.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sa vzdelávajú podľa **individuálnych vzdelávacích programov**. Pri organizácii vyučovania sa odporúča predovšetkým blokové vyučovanie. Vyučovanie sa člení na vzdelávaciu a relaxačnú časť.

V prípade, že žiak zvládol obsah vzdelávania a splnil kritéria na prijatie do špeciálnej základnej školy - variant B, môže tam byť priradený.

Žiakovi s ťažkým stupňom alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú intervenciu školský logopéd.

Žiaci s ťažkým stupňom alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- b) v špeciálnych základných školách,
- c) v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole alebo v domove sociálnych služieb,
- d) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho

postihnutia v školskej integrácii si charakter postihnutia žiaka vyžaduje intenzívnu pomoc špeciálneho pedagóga/asistenta učiteľa na vyučovaní.

Pri vypracovávaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu C.“

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Formy organizácie výchovy a vzdelávania

- dennou formou (poldenné v dopoludňajších hodinách v rozsahu piatich pracovných dní v týždni),
- formou individuálneho vzdelávania podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Efektívna realizácia Vzdelávacieho programu je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienky dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície),
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi, rodičmi,
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov.

Asistent učiteľa

- spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Odborní zamestnanci

Odborní zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickej, logopedickej, špeciálno-pedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

Školský logopéd

- logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Školský logopéd vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom školy. Vyučuje vyučovací predmet *Individuálna logopedická intervencia* v prípade, že ho škola má zaradený do svojho školského vzdelávacieho programu.

Liečebný pedagóg

- vykonáva odborné činnosti v rámci terapeuticko-výchovnej činnosti žiakom s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Rehabilitačný pracovník /fyzioterapeut

- zabezpečuje podľa potreby žiakom špecifické cvičenia.

Pomocný zdravotnícky personál

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pri sebaobsluže.

10 Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Materiáľno-technické vybavenie tried napomáha dosahovať stanovené ciele primárneho vzdelávania a zároveň podporuje komplexný proces výchovno-vzdelávacej rehabilitácie žiakov.

Dôležitá je úprava širšieho prostredia, jeho členenie na: relaxačnú časť, zmyslovú záhradu a fyzioterapeutickú časť.

Trieda nemôže mať charakter bežnej triedy, jej vybavenie musí zodpovedať stanoveným cieľom výchovno-vzdelávacieho procesu. Je nutné vybaviť ju základnými špeciálnymi učebnými pomôckami, na relaxačnú aj vzdelávaciu činnosť.

Vzdelávacie pomôcky - počítače, tablety, interaktívna tabuľa, hlavové ukazovátka, dotyková obrazovka, modelovacie hmoty, maliarske stojany, CD prehrávač, pracovné stoly, Orffovo inštrumentárium.

Špeciálne učebné pomôcky - hmatové dosky, zvukové zariadenia, prostriedky na uľahčenie komunikácie (piktogramy, obrázková abeceda, posunková reč, prstová abeceda), špeciálne počítačové doplnky.

Kompenzačné pomôcky - audiovizuálne pomôcky, stoličky Aris, invalidný vozík, chodítka, G-aparát, polohovacie stoly.

Relaxačné pomôcky - polohovacie ležadlá, vodná posteľ, pieskové stoly, masážne koberčeky, fit lopty.

Pomôcky osobnej hygieny - prebaľovacie lôžko, špeciálny zdvihák z vozíka na prebaľovacie lôžko.

Priestorové vybavenie

Pri priestorovom vybavení je potrebné rešpektovať závažnosť zdravotného stavu žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vytvorením bezbariérových priestorov (toalety, nájazdy do vchodov, výťah – plošina a iné).

a) pre manažment školy

- kancelária riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy,
- kancelária pre ekonomický úsek,

b) pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa,
- kabinety pre učiteľov (priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok),

c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby

- kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom/žiakom,
- logopedická miestnosť s vybavením,
- samostatná rehabilitačná miestnosť,

d) pre nepedagogických zamestnancov školy

- kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov,

e) hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov (s kompletným vybavením pomôckami osobnej hygieny) a zamestnancov,
- šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,

f) odkladacie a úložné priestory

- pre učebné pomôcky,
- didaktickú techniku,
- skladové priestory,
- archív,

g) informačno-komunikačné priestory

- knižnica/priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením a pripojením na Internet

h) učebné priestory (interné/externé)

- učebne (s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania),
- odborné učebne (počítačová učebňa vybavená špeciálnymi pomôckami na ovládanie PC),
- špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania,
- telocvičňa,
- školské ihrisko,

i) spoločné priestory

- školská budova,
- školská jedáleň alebo výdajná školská jedáleň,
- školský dvor,
- priestor pre riešenie zdravotných problémov, bezpodnetová miestnosť.

a vzdelávaní

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní podľa platných noriem:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie.

Školský vzdelávací program je vypracovaný pre každého žiaka osobitne a tvorí súčasť IVP.

**OBSAH VZDELÁVANIA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM
STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

Obsah vyučovacieho predmetu RKS je rámcový. Postupuje sa v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumieť sa hovorenou rečou, sa odporúča okrem vyučovacieho predmetu RKS zaradiť aj vyučovací predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej len AAK). Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Užívateľmi AAK sú obvykle osoby s oneskoreným alebo narušeným vývinom reči, alebo symptomatickými poruchami reči. V ich klinickom obraze je poškodenie rečových centier v mozgu alebo iné poškodenie CNS. Príčiny a prejavy NKS a nehovorenia sa niekedy spájajú s viacnásobným postihnutím. Pri viacnásobných postihnutiach dochádza k vzájomnému prelínaniu vplyvov jednotlivých postihnutí.

RÁMCOVÝ OBSAH VYUČOVACIEHO PREDMETU

ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI

CIELE

Hlavným cieľom vyučovacieho predmetu RKS je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.

V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumieť sa hovorenou rečou, sa odporúča používanie augmentatívnej a alternatívnej komunikácie. Podľa individuálnych schopností žiakov sa odporúča kombinovať náhradné a doplnkové komunikačné systémy s hovorenou rečou. U žiakov s hlbokým stupňom mentálnej retardácie sa odporúča využívanie bazálnej stimulácie (koncept podporujúci vnímanie, komunikáciu a pohybové schopnosti človeka, ktorý sa prispôbuje veku a stavu klienta)

Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím ťažkého a hlbokého stupňa je prioritou obsahová stránka.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach: Jazykové roviny, naratíva, ďalšie schopnosti spojené s rozvíjaním komunikačnej schopnosti, základy čítania a písania.

Pragmatická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.	<i>Porozumenie reči</i> Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.

	<p>Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.</p> <p>Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.</p> <p><i>Rozvíjanie expresívnej reči</i></p> <p>Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.</p> <p>Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.</p> <p>Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.</p> <p>Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.</p> <p><i>Rozhovor</i></p> <p>Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.</p> <p>Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.</p> <p>Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.</p> <p>Modelové hry, dramatizácia.</p> <p><i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i></p>
--	--

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
<p>Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.</p>	<p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p>

	<p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
<p>Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá.</p> <p>Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).</p>	<p>Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom,</p> <p>maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Foneticko-fonologická rovina jazyka

Cieľ	Obsah
<p>Rozvíjať fonemické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.</p> <p>Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.</p>	<p><i>Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti</i></p> <p>Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.</p> <p>Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.</p> <p>Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.</p>
	<i>Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy</i>

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

Cieľ	Obsah
<p>Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.</p>	<p>Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania.</p> <p>Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, lepoprelami, obrázkami.</p>

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Cieľ	Obsah
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie.	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciacnych schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.
Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).
Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)
Rozvíjať motorické schopnosti.	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforitmiky.

Základy čítania a písania

PRÍPRAVNÝ AŽ 3. ROČNÍK

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Súčasťou obsahu predmetu RKS je:

- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

4. ROČNÍK

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Nácvik čítania písmena **a A, i I** vo funkcii spojky s obrázkami.

Čítanie a písanie hlások a písmen **a A, i I, m M**. Slabiky ma, mi. Slová. Obrázkové (maľované) čítanie.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy. Rozlišovanie začiatocnej hlásky v slove sluchovou analýzou.

5. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **e, i, o, u**. Slabiky ma, me mi, mo, mu

Skladanie slabík do slov.

Čítanie dvojslabičných slov.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.

Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami prípadne neverbálnou komunikáciou.

Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom, vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom,

Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania.

Samostatný výber a priradovanie slov k ilustráciám súvisiacim s prečítaným textom.

Nácvik písania nových písmen v súlade s čítaním, opakovanie a utvrdzovanie písania písmen, slabík a slov ich obťahovaním a odpisovaním podľa predpísaného vzoru.

6. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **l, v**. Slabiky.

Skladanie slabík do slov.

Čítanie dvojslabičných slov.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.

Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.

7. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.

Čítanie a písanie hlások a písmen **t, p, s**. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.

8. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **j, n, d**. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

9. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **c, y, k**. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

10. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen **z, b, š, ž, č**. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.

Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej použitej učebnice.

Tempo preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

RKS sa prelína celým vyučovacím procesom. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

Vyučovací predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

**ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.

Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti, s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času a iné aktivity, a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Vyvolávať situácie krátkych interakcií s učiteľom,
- vytvárať predpoklady k spolupráci v samoobsluže.

OBSAH

Spolupráca pri vyzliekaní niektorých častí oblečenia a aspoň naznačenie obliekania (nastavenie ruky do rukáva, nasunutie nohy do topánky a pod.), pri umývaní rúk, tváre a ich utieraní, pri čistení zubov, ako aj pri fúkaní/ utieraní nosa a používaní toaletného papiera,

Napodobňovanie činnosti dospelého (napr. upratovanie, obliekanie).

Nechat' si viesť ruky pri jedení (používanie lyžice a vidličky vedením rúk).

Reagovanie na výzvu inej osoby (napr. podanie predmetu).

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať spoluprácu pri stravovaní,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- vytvárať základné zručnosti - predpoklady domácich zručností.

OBSAH

Vyjadrovanie potreby: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na predmetné symboly.

Vyjadrenie potreby ísť na WC (na malú i veľkú potrebu) prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu, resp. predmetného symbolu.

Spolupráca pri obliekaní (a vyzliekaní) niektorých jednoduchých častí oblečenia, ak ich má dieťa pripravené.

Spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, ich utieraní, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera.

Spolupráca pri stravovaní: samostatné používanie lyžice a vidličky, naznačovanie používania nožička na naberanie a naznačovanie krájania jedla, samostatné používanie servítky.

Priradovanie rovnakých farieb (vývinovo: červená - modrá, zelená - žltá - oranžová, hnedá - čierna - ružová - sivá, biela).

Priradovanie rovnakých tvarov (vývinovo: kruh - štvorec, trojuholník - obdĺžnik, kosoštvorec).

Otváranie a zatváranie rôznych balení, v ktorých sú uložené potraviny a veci používané v domácnosti (nádoby, škatule, tuby, vrecká atď.).

Nalievanie z džbánu, prestieranie pre seba samého minimálnou pomocou učiteľa.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k spolužiakom.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

Rozlišovanie známych a neznámych osôb.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

PROCES

Rozvíjame pozitívne sociálne interakcie so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, spoločnými aktivitami, ktoré navodzujú príjemné a radostné zážitky.

Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach (upratať hračky, pomôcky, odniesť smeti do koša, odložiť uterák a iné).

Učíme žiaka nazývať spolužiakov v triede krstným menom.

3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť sa vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou.

Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.

Rozlišovanie známych a neznámych osôb.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

PROCES

Schopnosť počúvať nacvičujeme na krátkych, jednoduchých príbehoch, opakujúcich sa dejoch, v ktorých vystupujú najviac 2- 3 postavy.

Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach.

Žiaka učíme nazývať spolužiakov v triede krstným menom, pomenovať osoby, s ktorými prichádza do kontaktu v školskom prostredí.

4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas, radosť a hnev prijateľným spôsobom,
- učiť sa poprosiť, poďakovať, pozdraviť,
- učiť sa starostlivosti o obľúbené hračky.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, vedenie k spolupráci v kolektíve.

Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.

Starostlivosť o obľúbené hračky.

Navodenie citového prežívania.

Budovanie schopnosti empatie.

Adekvátne reagovanie na správanie iných ľudí.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

PROCES

Snažíme sa o spontánne zapájanie žiakov do hier a činností. S pomocou učiteľa postupne riešia jednoduchú úlohu. Učíme ich prejavovať radosť z vlastného úspechu a pociť uspokojenia z hry alebo činnosti. Postupne sa snažíme o nadväzovanie a udržanie kontaktu s inými osobami s ohľadom na seba a na druhých. Vedeťme ich k vnímaniu nálady druhých, k vyjadrovaniu priateľských citov.

5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny žiakov,
- byť samostatnejší spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými žiakmi,
- učiť sa vedomosti o sebe samom a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom,
- rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého žiaka.

OBSAH

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým, aj inými deťmi.

Učiť sa základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa volá, kde býva, kedy sa narodil, či má súrodencia, atď.).

Osvojovanie si základných pravidiel spoločenského správania sa (prosba, pozdrav, ospravedlnenie).

Starostlivosť o obľúbené hračky.

PROCES

Žiakov učíme uplatňovať vhodné spôsoby správania a komunikácie v rôznych situáciách a rozlišovať prejavy neprimeraného správania.

6. ROČNÍK

CIELE

- Vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými deťmi/spolužiakmi,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom.

OBSAH

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým a s deťmi.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov).

PROCES

Žiakov vedieme k trepezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb. Zvyšujeme samostatnosť pri hygienických návykoch, sebaobsluže a domácich zručnostiach. Žiaci si osvojujú základné pravidlá spoločenského správania (pozdrav, poďakovanie, prosba) v škole i na verejnosti.

Rozvíjame schopnosť žiaka k spolupráci pri práci v skupine s ostatnými.

Odstraňujeme/korigujeme jeho zlovyky prejavujúce sa v sociálnej interakcii.

7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými deťmi/spolužiakmi,
- osvojiť si základné pravidlá spoločenského správania,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom,
- vedieť pomenovať rolu osoby v rodine, v škole, v spoločnosti.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania:

vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu, pozdrav, prosba, poďakovanie a ospravedlnenie v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov). Pomenovanie rolí osôb v rodine, v škole, v spoločnosti (rodič, učiteľ, žiak, školník, lekár a iné).

PROCES

Neustále vedieme žiakov k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb. Rozvíjame schopnosť žiaka spolupracovať s ostatnými, v priebehu celého roka ich učíme dodržiavať základné pravidlá spoločenského správania v interakcii s rôznymi osobami. Naďalej odstraňujeme zlovyky.

8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie so spolužiakmi,
- vyjadrovať svoje pocity primeranými slovami,
- podporovať rozvoj vyšších citov,
- podporovať sympatie a kamarátske vzťahy so spolužiakmi,
- rozvíjať empatiu,
- primerane prijať fyzický kontakt inej osoby pri skupinových aktivitách.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými.

Podporovanie a rozvíjanie vyšších citov ako oddanosť, súcit, spolupatričnosť a iné.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Podporovanie samostatnosti v nadväzovaní kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom, zotrvanie v rozhovore a ukončení jednoduchého rozhovoru.

Podporovanie schopnosti slušného odmietnutia kontaktu vzhľadom na situáciu a momentálne záujmy.

Nadväzovanie a postupne udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi.

Realizovanie hier a aktivít podporujúcich spoluprácu žiakov v skupine.

PROCES

V rôznych situáciách vedieme žiakov k reálnemu odhadnutiu svojich schopností a poznávaniu svojich možností, k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomia a istoty v správaní, k potláčaniu impulzivity a útočného správania.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami a vykonávať jednoduché úkony,
- vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu,
- zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít,
- vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím,
- viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

OBSAH

Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie a podporovanie detí i dospelých.

Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.

Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi, vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu.

Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií.

Rozvíjanie individuálnych zručností žiakov pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve.

PROCES

Uvedené ciele nacvičujeme prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažíme sa vyvolať a udržiavať kladné sociálne vzťahy. Vyučujúci používa krátke a pozitívne pokyny. Pri realizácii cieľov zaraďujeme také témy, ktoré sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Pomáhame každému žiakovi hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch.

10. ROČNÍK

CIELE

- Zvládnuť základné pravidlá spoločenskej komunikácie,
- rešpektovať a dodržiavať pravidlá spoločenského spolužitia v škole a v rodine,
- uplatňovať vhodné spôsoby správania a rozlišovať prejavy neprimeraného správania,
- prejavovať toleranciu k odlišnostiam spolužiakov.

OBSAH

Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.

Vyvolávanie a udržiavanie kladných sociálnych vzťahov v triede.

Spolupráca so spolužiakmi, zapájanie sa do jednoduchých sociálnych aktivít v triede.

Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií, prejavovanie a zvládanie emócií.

Prijímanie kritiky a kontrolovanie svojho správania v konfliktných situáciách.

Vyjadrenie vlastného názoru sociálne prijateľným spôsobom.

PROCES

Základným sociálnym zručnostiam učíme žiakov hravou formou. Precvičujeme a upevňujeme sociálne zručnosti pri stolovaní, pri prejavovaní záujmu o iných, pri vyjadrovaní citov.

Povzbudzujeme ich ku vzájomnej interakcii a k spolupráci medzi spolužiakmi. Využívame pozitívne vzory správania v každodennom živote

**ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže doplniť vynechané písmená, slová.

Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej používanej učebnice.

Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Vytvárať základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
- rozvíjať hrubú motoriku,
- rozvíjať jemnú motoriku.

OBSAH

Cibrenie motoriky rúk nasledujúcimi činnosťami: mávanie, tleskanie, hladkanie, odhadzovanie lopty, chytanie lopty.

Zlepšovanie schopnosti imitácie pohybov rúk prostredníctvom imitácie hrubomotorických pohybov rúk, „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Činnosti na zlepšovanie hrubej motoriky a koordinácie: kráčať dookola, chodiť „cez“, stúpať, klesať, podliezať, behať, skákať znožmo, skákať striedavo na jednej nohe, chodiť po čiare, imitovať tvary chodidlami, prstami, vytvárať rôzne tvary chodidlami, dlaňami (do farby, piesku).

1. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

OBSAH

Driblovanie s loptou, prevliekanie v perforovanej podložke, navliekanie korálok na drôt, rybárske lanko, tyčku.

Hra s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou.

Hra s kockami, skladanie plošných skladačiek, strihanie, manipulácia s jednoduchými „remeselnými a kuchynskými“ detskými nástrojmi, imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.

Uvoľňovacie, relaxačné cvičenia. Nácvik správneho držania písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

2. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na písanie.

OBSAH

Nácvik správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Nácvik asistovaného, koaktívneho pohybu pri grafomotorických činnostiach.

Cvičenie smeru písania zľava doprava.

Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.

Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.

PROCES

Pri grafomotorických činnostiach používame kriedy, voskové pastelky, ceruzkové pastelky zanechávajúce hrubú stopu, neskôr ceruzky.

Používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou.

3. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

OBSAH

Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.

Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.

Obtáhovanie písaných tvarov.

Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov.

PROCES

Pri grafomotorických činnostiach používame mäkké ceruzky, používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou. Grafický záznam vhodne motivujeme a sprevádzame slovom. Postupne zvyšujeme nároky na presnosť vykonania.

4. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť hrubú motoriku a jemnú motoriku rúk so zameraním na prsty,
- zlepšiť schopnosť koncentrácie pozornosti,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

OBSAH

Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Opakovanie a utvrdenie nacvičovaných tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, kruhy, ovály, vlnovky, slučky.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov, obťahovanie písaných tvarov.

Samostatné písanie jednotlivých tvarov.

Nacvičovanie držania ceruzky pri písaní v liniatúre.

Nacvičovanie písania **a, i, m**.

PROCES

Najprv vyvodíme žiadaný tvar, potom ho so žiakmi nacvičujeme. Nacvičený veľký tvar postupne zmeňujeme. Vhodnou motiváciou a striedaním činnosti udržiavame záujem o spresňovanie písania daného tvaru.

5. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

OBSAH

Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi.

Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka.

Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.

Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: **a, e, i, o, u**.

Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru.

Nacvičovanie písania slabík **ma, me, mi, mo, mu**.

Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného na čítaní.

PROCES

Neustále upevňujeme smerovú orientáciu na stránke a v riadku a základné hygienické návyky spojené s písaním.

6. ROČNÍK

CIELE

- Utvrdiť správne sedenie a držanie písacích potrieb,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a priestorovú orientáciu,
- rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Nácvik listovania v knihe.

Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.

Opakovanie nacvičených tvarov (šikmé zuby, zátrh).

Upevnenie písania tvaru písmen a, e, i, o, u, m.

Nacvičovanie písania písmena **l, v**.

Nacvičovanie písania slabík **le, li, lo, lu, va, ve, vi, vo, vu**.

PROCES

Pri písaní je nutné uskutočňovať všetky pohyby uvoľnene, pokiaľ možno plynulo. Pri cvičeniach využívame motivované pohyby vychádzajúce z ramenného kĺbu, zápästia a pohybu dlane a prstov.

Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov. Pri písaní s perom dbáme na odstraňovanie tlaku pera na papier. Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

7. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní,
- vedieť udržať ceruzku a pero pri písaní v liniatúre.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.

Opakovanie nacvičených tvarov.

Upevnenie písania tvaru písmen e, i, o, u, m a príslušných slabík.

Precvičovanie písania písmena l, v.

Nacvičovanie písania slabík **em, im, el, il, om, um, ol, ul**.

Nacvičovanie písania písmena **t, p, s** a ich písanie v slabikách.

PROCES

Pri písaní využívame rytmické riekanky, grafický záznam motivujeme a správadzame slovom. Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov.

Pestujeme a upevňujeme u žiakov hygienické návyky správneho sedenia pri písaní, dodržiavania optimálnej vzdialenosti očí od správne umiestneného papiera, písanky, správne a ľahko držať ceruzku a pero pri písaní.

Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

8. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre,
- fixovať správne sedenie pri grafomotorických činnostiach.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.

Opakovanie nacvičených tvarov.

Upevnenie písania tvaru písmen t, p, s a príslušných slabík.

Nacvičovanie písania písmena **j, n, d**.

Nacvičovanie písania slabík s písmenom j, n, d.

PROCES

Cvičenia na podporu rozvoja grafomotorických zručností by nemali presahovať 5 minút.

Uvoľňujeme celú ruku od ramenného kĺbu cez lakeť až po zápästie a prsty. Nezabúdame na fixáciu zručnosti správneho držania písacích potrieb, správnej polohy tela pri písaní a na umiestnenie papiera alebo zošita na stole. Snažíme sa o maximálne uvoľňovanie pohybov ruky pri písaní.

9. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Upevnenie písania tvaru písmen j, n, d a príslušných slabík.

Nácvik písania písmena **c, y, k**.

Nacvičovanie písania slabík s písmenom c, y, k.

Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.

PROCES

Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačných písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Nadalej zaradujeme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky.

10. ROČNÍK

CIELE

- Správne zaobchádzať s písacími potrebami a inými pomôckami,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen,
- vedieť napísať svoje meno tlačnými písmenami,
- uplatňovať hygienické návyky pri písaní.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Opakovanie a precvičovanie nacvičených tvarov.

Opisovanie a prepisovanie písmen a slabík.

Nácvik písania písmena **z, b, š, ž, č**.

Nacvičovanie písania slabík s písmenom **z, b, š, ž, č**.

Písanie písmen, slabík a krátkych slov v závislosti od individuálnych možností žiakov.

Písanie podľa diktátu v závislosti od individuálnych možností žiakov.

PROCES

V závislosti od individuálnych možností žiakov nacvičujeme tvary ďalších písmen, krátkych slov, rozvíjame analýzu a syntézu slova. Využívame prácu na PC s edukačnými programami. V závislosti od postihnutia žiaka odporúčame používať špeciálne pomôcky na PC.

MATEMATIKA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele vyučovacieho predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.

Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.

Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti a pod., podľa určitých kritérií, ako predpoklad rozvíjania základných matematických zručností a návykov.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom, napr. topánka – topánka.

Vyhľadávanie rovnakých predmetov, napr. noha – topánka.

Skladanie celku z častí.

PROCES

V prípravnom ročníku si žiaci prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti.

Pri výučbe na úvod zaradujeme úlohu, ktorú má už žiak osvojenú, ktorú rád vykonáva a úspešnosťou súčasne pôsobí motivujúco pre zvládnutie ďalších náročnejších úloh.

Pri triedení predmetov sa snažíme o to, aby žiak rozpoznal ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa nich ich aj rozdelil. Náročnosť zvyšujeme od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Pri priradovaní predmetov sa snažíme, aby si žiak osvojil vzťah jedného voči druhému: rukavica – ruka, noha – topánka, atď. Priradovanie je základom schopnosti rozlíšiť predmety na základe merania. Pri pracovných úlohách využívame predmety reálneho života, ktoré žiak dobre pozná. Z úlohy musí jasne vyplývať čo má žiak urobiť.

Náročnosť úloh postupne zvyšujeme, pričom je nutné rozpoznať či žiak danú úlohu naozaj zvládol, či ju nevykonáva len na základe mechanického postupu. Preto je potrebné dané učivo aplikovať aj na inú úlohu alebo situáciu.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- pochopiť množstvo 1.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto.

Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu – dozadu.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa.

Vyhľadávanie rovnakých predmetov.

Skladanie celku z častí.

Pochopenie rozdielu medzi „1“ a veľa.

Priradovanie predmetov k číslu 1.

Priradovanie čísla 1 k predmetom.

Čítanie a písanie číslice 1.

PROCES

Podobne ako v prípravnom ročníku, prostredníctvom triedenia, priradovania a porovnávania, si žiaci zvyšujú schopnosť zameriavať pozornosť, učia sa všímať si charakteristické vlastnosti predmetov, javov, stavov a súvislosti medzi nimi. Individuálne zvyšujeme náročnosť úloh - triedenie do dvoch, troch a viac skupín, porovnávanie podľa viacerých kritérií, vynechávanie predmetov, ktoré nepatria do výberu, rozhodovanie ktorá vlastnosť je najdôležitejšia. Postupne sa žiaci zdokonaľujú v zisťovaní podobností a rozdielov, v schopnosti triediť predmety podľa funkcií, učia sa vytvárať postupnosti a tak si zvyšujú schopnosť zovšeobecňovania a prenesenia osvojenej situácie do inej.

2. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 2.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov malý – veľký.

Orientácia v priestore: hore – dolu.

Číslo 2. Počítanie do 2. Čítanie a písanie číslice 2.

Priradovanie predmetov k číslu 2, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

PROCES

Podľa individuálnych schopností každého žiaka sa venujeme utvrdeniu pojmov z 1. ročníka, potom si osvojujú nové pojmy.

Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. K manipulácii vyberáme známe predmety z prostredia žiaka.

Zvyšujeme u žiakov schopnosť zovšeobecňovania.

Po ukončení činnosti ich vedieme k tomu, aby pomohli upratať predmety do škatuli.

Učíme žiakov rozlišovať a pomenovať základné farby s prihliadnutím na ich individuálne schopnosti.

3. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 3.

OBSAH

Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov málo – veľa.

Orientácia v priestore: utvrdzovanie pojmov dopredu- dozadu, hore – dolu.

Číslo 3. Počítanie do 3. Čítanie a písanie číslice 3.

Priradovanie predmetov k číslu 3, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

PROCES

Podľa individuálnych schopností žiaka vyberáme najpriateľnejšie metódy a formy na osvojenie učiva.

Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. Učivo upevňujeme prostredníctvom riešenia úloh, ktoré zodpovedajú individuálnej úrovni žiaka.

Utvrdzujeme pomenovanie základných farieb.

4. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- utvrdiť si rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 4,
- oboznámiť sa so základnými geometrickými tvarmi.

OBSAH

Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Utvrdzovanie pojmov malý – veľký, málo – veľa.

Orientácia v priestore: nad - pod.

Číslo 4. Počítanie do 4. Čítanie a písanie číslice 4.

Priradovanie predmetov k číslu 4, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

Oboznamovanie sa so základnými geometrickými tvarmi.

PROCES

Podľa individuálnych schopností žiaka sa snažíme rozvíjať jeho matematické schopnosti, priestorovú predstavivosť a psychomotoriku. Pri vytváraní skupín o danom počte predmetov využívame ľahké rytmické riekanky a básničky, ktorých súčasťou je počítanie.

Pri oboznamovaní sa so základnými geometrickými tvarmi využívame manipuláciu s drevenými a plastovými stavebnicami.

5. ROČNÍK

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchni materiálov,
- poznať farby,
- orientovať sa v priestore,
- pochopiť množstvo 5,
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: väčší – menší.

Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo.

Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5.

Priradovanie predmetov k číslu 5.

Priradovanie čísla 5 k predmetom.

Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.

PROCES

Žiaci si utvrdzujú získané vedomosti, vytvárajú skupiny z rozličných predmetov podľa danej vlastnosti, oboznamujú sa s tvarmi a povrchni materiálov, učia sa kresliť kruh, štvorec a obdĺžnik podľa predlohy. Manipuláciou s predmetmi sa učia pochopiť množstvo 5, priradiť ho k číslu a naopak. Učia sa pravo-ľavej orientácii (nácvik vzhľadom k osobe žiaka).

6. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 6.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov kratší – dlhší.

Orientácia v priestore: pred – za.

Číslo 6. Počítanie do 6. Čítanie a písanie číslice 6.

Priradovanie predmetov k číslu 6, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

Pomenovanie a priradovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik.

PROCES

Pri triedení zvyšujeme náročnosť od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Hravými formami a rôznorodými situáciami vzbudzujeme u žiakov záujem o matematiku, rozvíjame schopnosti pozorovať, porovnávať a triediť, hľadať a objavovať a získané vedomosti vedieť aplikovať v ich reálnom živote.

7. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 7.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov viac – menej - rovnako.

Orientácia v priestore: pred – za, prvý – posledný.

Číslo 7. Počítanie do 7. Čítanie a písanie číslice 7.

Priradovanie predmetov k číslu, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

Pomenovanie a priradovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

PROCES

Pri opakovaní a upevňovaní učiva systematicky uplatňujeme zásadu názornosti. Žiaci sa učia využívať svoje matematické poznatky prostredníctvom riešenia konkrétnych úloh, ktorých námety zodpovedajú úrovni poznania žiakov.

Nacvičujeme žiakov pohotovo triediť predmety podľa jednotlivých vlastností. Učíme ich, že ten istý predmet môže mať niekoľko rozličných vlastností (farba, veľkosť, tvar).

8. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 8,
- oboznámiť sa so základmi numerácie.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Upevňovanie pojmov viac – menej - rovnako.

Orientácia v priestore: praktické upevňovanie osvojovaných pojmov.

Číslo 8. Počítanie do 8. Čítanie a písanie číslice 8. Číselný rad do 8.

Priradovanie predmetov k číslu , priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

Precvičovanie pomenovania a priradovania k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

PROCES

V závislosti od individuálnych schopností môžeme žiakov oboznámiť so základmi numerácie procesom sčítania a odčítania konkrétnych predmetov. Pristupujeme k tomu vtedy, ak má žiak utvorené základné predstavy o veľkosti, tvare, množstve predmetov, o ich umiestnení v priestore a v čase.

9. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priradovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 9,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou.

OBSAH

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Porovnávanie: viac – menej – rovnako.

Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9.

Priradovanie predmetov k číslu, priradovanie čísla k skupine predmetov.

Rozklad čísla s názorom.

Základy numerácie, symboly +, -, =.

Oboznámenie sa s používaním jednoduchej kalkulačky.

PROCES

V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

10. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priradovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 10,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- používanie kalkulačky samostatne/s pomocou,
- oboznámiť sa so základnými rovinnými útvarmi a geometrickými telesami.

OBSAH

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Porovnávanie: viac – menej – rovnako.

Číslo 10. Počítanie do 10. Čítanie a písanie číslice 10. Číselný rad do 10.

Priradovanie predmetov k číslu, priradovanie čísla k skupine predmetov.

Rozklad čísla s názorom.

Základy numerácie, symboly +, -, =.

Používanie kalkulačky samostatne/s pomocou.

Rovinné útvary: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priradovanie názvu.

Geometrické telesá: guľa, kocka – priradovanie názvu.

Uplatňovanie matematických vedomostí pri manipulácii s peniazmi.

PROCES

Práca na hodinách matematiky je založená na praktických činnostiach a zručnostiach, ktoré žiaci využijú v bežnom živote. Snažíme sa posilňovať pamäť a rozvíjať logické myslenie prostredníctvom matematických operácií. Využívame didaktické hry a tiež jednoduché edukačné programy v závislosti od individuálnych možností žiakov.

INFORMATIKA
PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu informatika je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Sú vhodné aj pre žiakov s viacnásobným postihnutím.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

7. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- oboznámiť sa s tabletom.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- poznávanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši s pomocou,
- ovládanie tabletu s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- oboznámiť sa s prácou s tabletom.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
- ovládanie tabletu s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
- ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

10. ROČNÍK

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
- ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

VECNÉ UČENIE
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet v prípravnom až 10. ročníku pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom vyučovacieho predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Svoje meno, priezvisko.

Orientácia v priestore: trieda, budova školy.

Spoznávanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: pes, mačka.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.

Pojmy: vtáky a hmyz.

Rastliny: kvety a stromy.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.

Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.

Rozpoznávanie základných potravín.

Úloha lekára a zdravotnej sestry.

1. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Svoje meno, priezvisko.

Orientácia v priestore: trieda, budova školy.

Spoznávanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: pes, mačka.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.

Pojmy: vtáky a hmyz.

Rastliny: kvety a stromy, rozlišovanie ovocia a zeleniny.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.

Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky.

Rozpoznávanie základných potravín.

úloha lekára a zdravotnej sestry.

PROCES

Učíme deti reagovať na svoje meno a vedieť ho vysloviť. Postupne ich učíme orientovať sa v najbližšom okolí, poznávať predmety, ktoré ich obklopujú.

2. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať vlastné telo,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie svojho mena a priezviska.

Poznávanie mien svojich spolužiakov, učiteľa.

Orientácia v priestore triedy a budovy školy.

Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer.

Poznávanie vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, mucha, motýľ.

Rastliny: kvety (ruža, tulipán) a stromy (jabloň, hruška).

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.

Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.

Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania: potraviny, hračky, drogéria.

Rozpoznávanie základných potravín: chlieb, pečivo, mlieko.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Lekár, zdravotná sestra, správanie sa u lekára.

PROCES

Na základe zmyslového vnímania a činností sa žiaci učia chápať význam vecí, vzájomné vzťahy a súvislosti. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Osvojujú si základné pravidlá kultúrneho správania v obchode, na ulici, v dopravnom prostriedku. Učia sa orientovať v školskom prostredí.

3. ROČNÍK

CIELE

- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať niektoré časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovávateľa.

Orientácia v priestore triedy, budovy školy, jedálne, telocvične.

Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.

Režim dňa.

Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb.

Poznávanie prírody.

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela.

Rastliny: kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jabloň, hruška, slivka).

Diferenciácia chutí a vône.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.

Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie).

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.

Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.

Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.

Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.

Rozoznávanie ďalších obchodov.

Rozpoznávanie ďalších potravín.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Návšteva lekára: poznať úlohu lekára, zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii.

PROCES

Prírodu žiaci spoznávajú v priamom kontakte na základe zmyslového vnímania. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Učia sa orientovať v bežných situáciách. Pri preberaní nového učiva nadväzujeme na osvojené učivo podľa individuálnych schopností žiaka.

4. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- rozlišovať pohlavie,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať ďalšie časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie mien blízkych ľudí.

Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia.

Orientácia v priestore: orientácia v budove školy, odkladanie predmetov v priestore triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.

Orientácia v čase: porozumenie časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.

Utvrdenie pomenovania častí vlastného tela a tela iných osôb.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút, hus, kačica.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, drozd, mucha, motýľ, včela.

Rastliny: izbové a lúčne rastliny (podľa miestnych podmienok), stromy (jablň, hruška, slivka, orech, čerešňa).

Diferenciácia chutí a vône.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, počasie.

Orientácia v bežných životných situáciách

Cestovanie autom a verejným dopravným prostriedkom.

Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.

Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou.

Rozoznávanie ďalších obchodov podľa miestnych podmienok.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Úloha lekára, zdravotnej sestry, poznanie pojmu chorý – zdravý, teplomer – teplota.

Vyjadrenie svojho zdravotného problému.

PROCES

So základnými poznatkami o prírode sa žiaci oboznamujú na základe zmyslového vnímania, v priamom kontakte. Prakticky sa učia orientovať v bežných životných situáciách. Učíme ich chápať priestorové vzťahy, ktorými sa určuje poloha vecí v priestore vzhľadom k vlastnej osobe a vzájomnú polohu dvoch rôznych vecí.

5. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Mená príbuzných.

Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý.

Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni.

Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore.

Spoznávanie najbližšieho okolia školy.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných časti svojho tela na iných.

Poznávanie prírody

Zmeny v prírode podľa ročných období.

Zmeny počasia podľa ročných období.

Ďalšie domáce zvieratá.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá.

Niektoré voľne žijúce vtáky.

Izbové a lúčne kvety.

Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.

Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo.

Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou.

Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla.

Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo.

Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu.

Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné.

Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu.

Spoločná návšteva zdravotného strediska.

Spoločná návšteva lekárne.

PROCES

Upevňujeme schopnosť žiakov rozlišovať vek u rodinných príslušníkov a ich rolu, orientovať sa v škole a najbližšom okolí, dokázať upozorniť na svoje zdravotné ťažkosti v rámci individuálnych možností.

6. ROČNÍK

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznávanie mien blízkych osôb.

Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia.

Rozlišovanie ľudí podľa veku: bábätko, dieťa, dospelý, starý – mladý.

Orientácia v čase: názvy ročných období, názvy dní v týždni.

Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, poznávanie najbližšieho okolia školy.

Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi šesť častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).

Poznávanie prírody

Zmeny v prírode podľa ročných období. Vlastnosti snehu a ľadu.

Zmeny počasia podľa ročných období – odievanie podľa počasia.

Domáce zvieratá: hus, kačica, baran, ovca, krava, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: zajac poľný, jež.

Vtáky a hmyz: drozd, bocian, lienka.

Kvety: snežienka, fialka.

Stromy: ihličnaté (borovica), listnaté (breza).

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava (rozlišovanie dopravných prostriedkov), cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.

Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vytúkať číslo. Návčik používania mobilného telefónu.

Pošta: orientácia na pošte. Poslať pohľadnicu, list s pomocou.

Obchod : zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla 1 €, 2 €, 5 €.

Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo- využitie služieb s pomocou.

Objednať jedlo a pite s pomocou, podľa ponuky personálu.

Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: ubytovňa, hotel, chata.

Vedieť vyjadriť bolesť, opísať zdravotný problém, odmerať si teplotu.

Spoločná návšteva zdravotného strediska, orientácia v budove, umiestnenie ordinácie detského lekára.

Spoločná návšteva lekárne. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.

PROCES

Žiaci si prehľbujú elementárne poznatky o prírode, pozorujú zmeny počasia, učia sa obliecť sa primerane k počasiu. Pozorujú zmeny v prírode v jednotlivých ročných obdobiach. Prakticky sa oboznamujú s vlastnosťami ľadu a snehu. Rozoznávajú a vedia pomenovať domáce a voľne žijúce zvieratá. Prakticky sa učia rozoznávať ihličnatý strom od listnatého. Rozoznávajú dopravné prostriedky, majú osvojenú techniku nastupovania a vystupovania, správanie sa v dopravnom prostriedku, bezpečnosť počas jazdy. Nacvičovanie orientácie v bežných životných situáciách závisí od úrovne schopností jednotlivých žiakov.

7. ROČNÍK

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a mená blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznávanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska.

Poznávanie mena a priezviska blízkych osôb.

Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia a veku.

Orientácia v čase : názvy mesiacov.

Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov - von, dnu, hore, dole.

Poznávanie najbližšieho okolia školy: spoznávanie blízkych objektov.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka).

Poznávanie vlastného tela : vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi osem častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).

Poznávanie prírody

Živá a neživá príroda.

Neživá príroda : voda, vzduch, pôda, kamene, piesok.

Živá príroda: rastliny, živočíchy, ľudia.

Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov: ihličnaté (jedľa), listnaté (lipa).

Zvieratá: poznávanie ďalších domácich (holub domáci, králik domáci) a voľne žijúcich zvierat (ryba, sova, had, žaba).

Úžitok z domácich zvierat, starostlivosť o domáce zvieratá.

Orientácia v bežných životných situáciách

Rozlišovanie dopravných prostriedkov, cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu trasu, kúpa cestovného lístka.

Nacvičovanie využívania informačných služieb k vlakom a autobusom.

Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vytúkať číslo. Nácvik používania mobilného telefónu.

Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158.

Pošta: samostatná orientácia na pošte. Posielanie pohľadnice, listu s pomocou.

Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie pri pokladni s pomocou.

Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo - využitie služieb s pomocou.

Objednávanie jedla a pitia s pomocou/samostatne.

Vyhľadávanie a objednávanie ubytovania.

Nácvik privolávania lekárskej pomoci.

Návšteva detského lekára, zubného lekára, vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.

Nácvik ošetrovania drobného poranenia.

PROCES

Žiaci spoľahlivo rozlišujú príbuzenské vzťahy (rodičia, súrodenci, starí rodičia, strýko, teta)

Nadalej upevňujeme u žiakov názvy ročných období a dní v týždni.

Učia sa bezpečne orientovať v dopravnom prostriedku, v obchode, na pošte, v zdravotníckom zariadení, poznajú pojmy lekársky predpis, lieky, kartička poistenca.

Poznávajú rozdiel v spôsobe nákupu v obchode s predavačom a v samoobsluže.

8. ROČNÍK

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov ,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska.

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov.

Orientácia v čase: skladba roka – mesiace, týždne, dni.

Samostatná orientácia v danom priestore.

Utvrzovanie pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka).

Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na seba a na spolužiakovi desať častí ľudského tela. Spôľahlivé ukázanie a vymenovanie častí ľudskej tváre.

Rozlišovanie zdrojov zvuku.

Rozlišovanie kontrastných farieb.

Poznávanie prírody

Poznávanie prírodných materiálov (zem, kamene, drevo).

Význam živej a neživej prírody pre človeka.

Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov podľa miestnych podmienok.

Poľnohospodárske plodiny: zemiaky, kukurica.

Zvieratá: poznávanie ďalších zvierat.

Orientácia v bežných životných situáciách

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom.

Používanie mobilného telefónu.

Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158.

Orientácia v nemocnici, zdravotnom stredisku. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.

Precvičovanie jednoduchého nákupu a platenia s pomocou.

Výber potravín a rozlišovanie podľa chuti.

Nácvik privolávania lekárskej pomoci. Nácvik ošetrovania drobného poranenia.

Poznávanie blízkeho okolia: mesto, dedina.

PROCES

Žiaci sa učia rozlišovať zdroje zvuku, kontrastné farby a chute potravín v rozsahu podľa individuálnych schopností.

Učia sa bezpečne orientovať v zdravotníckom zariadení, precvičujeme nákupy a platenie za tovar. Pokračujeme v nácviku ošetrovania ďalšieho drobného poranenia.

Pri samostatnej orientácii v danom priestore fixujeme zvládnutie skôr nacvičovaných pokynov.

9. ROČNÍK

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
- rozoznať reálne a vyobrazené predmety,
- poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia.

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov.

Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny.

Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa pokynov dnu – von, hore – dole.

Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie podľa ruky.

Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela.

Rozlišovanie zdrojov zvuku.

Rozlišovanie kontrastných farieb.

Poznávanie prírody

Rozlišovanie živej a neživej prírody.

Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok.

Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov).

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta.

Orientácia v bežných životných situáciách

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom.

Používanie mobilného telefónu.

Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej Pomoc.i

Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte.

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta.

Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok.

PROCES

Žiaci v učive postupujú podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky.

10. ROČNÍK

CIELE

- Zvládnuť jednoduchú orientáciu v čase,
- poznať vybrané druhy zvierat a rastlín,
- poznať pravidlá bezpečného správania sa v prírode,
- poznať pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať najbližšie miesta v okolí školy a bydliska,
- poznať symboly štátu.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie základných osobných údajov.

Rozlišovanie rodinných príslušníkov a blízkych príbuzných.

Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, celé hodiny; včera – dnes – zajtra.

Orientácia v blízkom okolí.

Poznávanie vlastného tela.

Význam osobnej hygieny ako prevencie pred rozličnými ochoreniami, ochrana pred infekčnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia a konzumácie alkoholických nápojov.

Vzťah medzi chlapcom a dievčaťom: priateľstvo a láska.

Vznik nového života: počatie, tehotenstvo, pôrod.

Orientácia v otázkach bezpečného sexuálneho a intímneho života.

Poznávanie prírody

Hospodársky významné druhy zvierat.

Hospodársky významné druhy rastlín.

Les, lesné plody, správanie sa v lese.

Liečivé a jedovaté rastliny.

Ochrana prírody a životného prostredia.

Triedenie odpadu; pojem plasty, ich použitie a likvidácia.

Oboznámenie sa s pojmami pitná, úžitková a odpadová voda.

Naša vlasť

Slovenská republika a susedné štáty.

Symboly štátu, hlavné mesto.

Hlavní predstavitelia štátu.

Obecný a mestský úrad.

Orientácia v bežných životných situáciách

Praktické poznávanie pravidiel cestnej premávky pre chodcov, dopravné značky pre chodcov, zvuková a svetelná signalizácia.

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom, zakúpenie cestovného lístka, požiadanie o pomoc.

Pomoc pri drobnom poranení, úraze, páde, nácvik privolania lekárskej pomoci.

Používanie mobilného telefónu.

Pojem horľavina, zásady bezpečného zaobchádzania s horľavinami; prvá pomoc pri popálení a poleptaní.

Oboznámenie sa s piktogramom označujúcim nebezpečnú látku (horľavina, jed, žieravina, výbušnina).

PROCES

Oboznamujeme žiakov so základnými právami a povinnosťami občana prostredníctvom vysvetľovania konkrétnych príkladov. Primerane k chápaniu a mentálnym možnostiam žiakov ich oboznámime s vybavovaním osobných záležitostí na obecnom alebo mestskom úrade.

Žiaci prezentujú svoje vedomosti s pomocou obrazového a názorného materiálu, pomocných otázok a podľa individuálnych schopností.

ETICKÁ VÝCHOVA
PRE 7. AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje aj žiakov s mentálnym postihnutím na život v rodine, v skupine ľudí.

Pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka, podporuje osvojenie si žiaduceho správania sa.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

7. ROČNÍK

CIELE

- Osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu.

OBSAH

Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre.

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať a iné).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty a priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev.

Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Otázka - môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma sám on, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez ponižovania seba samého.

Podakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Podakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Vedieť sa ospravedlniť, ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

PROCES

Snažíme sa, aby si žiaci osvojili základné spôsobilosti neverbálnej komunikácie, ako sú zrakový kontakt, úsmev a podanie ruky.

Žiakov učíme, že poprosiť, poďakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania.

8. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- vedieť prijať kritiku aj pochvalu, vedieť odpustiť.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Samostatné nadväzovanie kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom.

Zrakový kontakt

Prenášanie zrakového kontaktu v skupinovom rozhovore z jedného na druhého komunikujúceho a primeraná gestikulácia v komunikácii.

Úsmev

Vnímanie nálady druhých prostredníctvom zrakového kontaktu, úsmevu, mimiky a gestikulácie vzhľadom na situáciu. Vyjadrovanie náklonnosti, opätovanie úsmevu od iných.

Pozdrav

Primerané reagovanie na pozdrav a jeho opätovanie vzhľadom na konkrétnu situáciu.

Otázka a prosba

Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

PodĎakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor.

Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe

Úcta k človeku. Ujasnenie nereálnosti a absurdnosti obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznávanie svojich slabých a silných stránok

Spracovanie svojho zlyhania a chyby. „Aký som“- sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach

Vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých prejavmi pozornosti. Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Odpustenie, prekonanie antipatie. Zbavovanie sa predsudkov (rasizmus). Otvorená, adresná komunikácia. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly. Pomenovanie pozitívnych a negatívnych vlastností na druhých. Pozitívne hodnotenie udalostí aj ľudí.

Vytváranie pozitívneho vzťahu žiaka k spolužiakom a k ľuďom so zdravotným postihnutím.

PROCES

Precvičujeme a upevňujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia.

Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností, postupné prejavovanie samostatnosti v rozličných činnostiach i v správaní s rovesníkmi i dospelými. S podporou a pomocou dospelých ich učíme riešiť jednoduchú úlohu. Budujeme v nich dôveru vo vlastné schopnosti. Vedeť ich k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomie a istoty v správaní.

Vytvárame priestor pre akceptovanie a rešpektovanie druhých, pre prejavovanie priateľských citov k iným žiakom, spoluprežívanie radosti z úspechu kamaráta, pozitívne oceňovanie schopnosti, výkonu iných. Učíme ich prijímať odlišnosť druhých detí i dospelých.

9. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Podakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie podakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

PROCES

Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultívovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

10. ROČNÍK

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Podakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie podakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor.

Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

PROCES

Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

**PRACOVNÉ VYČOVANIE PRE
PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu

nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných vyučovacích predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ďalších vyučovacích predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam, ako je napr. čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska a iné. K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Spolupráca pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, toaletného papiera.

Púšťanie vody - páková batéria.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov každodenného života na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo.

Trhanie a krčenie papiera – poznávať vlastnosti papiera.

Manipulovanie s drevenými kockami.

Ukladanie kociek na seba, vedľa seba.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si osvojujú najmä základné hygienické a samoobslužné návyky, primerane k svojej úrovni.

V prípravnom ročníku sa predovšetkým zameriame na činnosti rozvíjajúce jemnú a hrubú motoriku: chytanie predmetov prstami, zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisku, zdvíhanie a prekladanie predmetov rôznej veľkosti a váhy, prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť, ťahanie predmetov počas chôdze, manipulovanie s predmetmi oboma rukami, zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka a pod.

Manipuláciou s predmetmi a rôznymi materiálmi, ako je napríklad papier a modelovacia hmota, si žiaci rozvíjajú jemnú motoriku, ktorá je základným predpokladom pre rozvíjanie grafomotorických zručností a vykonávanie samoobslužných a pracovných činností.

V prípravnom ročníku sa žiaci učia triediť, priraďovať a porovnávať predmety, osvojujú si ich vlastnosti, učia sa zameriavať pozornosť na to, čo je pri danej úlohe dôležité.

Žiakom je potrebné ukázať na čo je daný predmet určený a snažiť sa o to, aby si žiaci osvojili jeho primerané používanie.

1. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Spolupráca pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, toaletného papiera.

Púšťať vodu - páková batéria, kohútik.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Osvojenie si základných návykov pri stravovaní. Sedieť určitý čas pri jedle.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni

Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.

Trhanie a krčenie papiera.

Manipulovať s kockami: ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.

Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky a pod.

PROCES

Nadalej rozvíjame jemnú a hrubú motoriku: chytanie predmetov prstami, zvyšovanie schopnosti chopenia a stisku, manipulovanie s predmetmi oboma rukami, prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť, zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka,

Pri osvojovaní si základných návykov pri stravovaní, sa snažíme o to, aby žiak od jedla neodbiehal, aby dokázal sedieť určitý čas pri jedle.

2. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku.

Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi.

Púšťanie a zastavovanie vody.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie.

Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.

Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Osvojenie si základných stravovacích návykov (hryzenie, žuvanie, prehĺtanie), jedenie s pomocou.

Nácvik samostatného jedenia.

Nácvik pitia z pohára (držanie pohára dvoma rukami).

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Upratovanie hračiek s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni

Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.

Trhanie a krčenie papiera.

Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.

Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky.

PROCES

Manipuláciou s predmetmi neustále rozvíjame hrubú a jemnú motoriku, zlepšujeme schopnosť uchopovania. Postupujeme od vkladania väčších materiálov do väčších otvorov k drobnejším materiálom a otvorom. Vedeť žiakov k elementárnej hygiene svojho prostredia. Učíme ich, že konzumácia jedla je spojená so sedením za stolom. Nacvičujeme adekvátne používanie predmetov dennej potreby.

3. ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- pomenovať zariadenie kuchyne,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku.

Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi.

Púšťanie a zastavovanie vody.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie.

Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.

Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou, sťahovanie zipsu.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou, používanie suchého zipsu.

Osvojenie si základných stravovacích návykov, jedenie s pomocou, používanie rúk pri jedení.

Spolupráca pri kŕmení, nácvik samostatného jedenia.

Nácvik pitia z pohára.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Upratovanie hračiek s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením, jeho pomenovanie.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia, prijímača.

Nácvik utierania prachu, polievania kvetov.

Práce v dielni

Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.

Trhanie a krčenie papiera.

Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.

Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Navliekanie rôznych predmetov : veľké korále, krúžky.

Oboznámenie sa s detským náradím a náčiním (kladivko, valček, lyžička, pohár a iné).

PROCES

Pokračujeme v nacvičovaní adekvátneho používania predmetov dennej potreby. Snažíme sa o zvyšovanie samostatnosti žiakov pri sebaobslužných činnostiach. Pri pracovných činnostiach zapájame reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti.

4. ROČNÍK

CIELE

- Osamostatňovať sa pri praktickom osvojovaní hygienických návykov,
- upevňovať základné samoobslužné činnosti,
- osvojovať návyky kultúrneho a estetického stolovania,
- rozvíjať senzomotorickú a vizuomotorickú kontrolu,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať a pomenovať predmety určené k stolovaniu,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou.

Utváranie zručností pri manipulácii s hygienickými potrebami.

Úprava zovňajšku.

Púšťanie a zastavovanie vody v umývadle, splachovanie na toalete.

Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Stolovanie: zaujatie svojho miesta v jedálni, sedenie za stolom, jedenie s pomocou, používanie lyžice pri jedení, pitie z pohára.

Práce v domácnosti

Odkladanie hračiek a rôznych predmetov na určené miesto.

Odkladanie odevu a obuvi.

Práca v kuchyni – nalievanie čaju, mlieka, malinovsky.

Jednoduché prestieranie s pomocou.

Umývanie ovocia.

Utierania prachu podľa pokynov, polievania kvetov.

Práce v dielni

Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlína a iné.

Skladanie a lepenie papiera.

Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a veľkosti.

Manipulácia so stavebnicovými tvarmi: ukladanie na seba do výšky, vedľa seba do dĺžky.

Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie, nasúvanie, navliekanie, vhadzovanie.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky.

Rozlišovanie a pomenovanie detského náradia (kladivko, valček, lyžička a iné).

PROCES

So žiakmi pokračujeme v osvojovaní si hygienických, pracovných a kultúrnych návykov. Pozitívnou motiváciou podporujeme samostatnosť pri všetkých úkonoch základnej starostlivosti o seba.

Praktickou manipuláciou s predmetmi sa učia na elementárnej úrovni pochopiť ich účelné fungovanie. Žiakom poskytujeme čo najviac príležitostí na aktívnu a samostatnú manipuláciu s predmetmi. Vzhľadom na aktuálnu úroveň pracovných zručností a celkovú pracovno-motivačnú spôsobilosť žiaka uplatňujeme individuálny prístup.

5. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- poznávať pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.

Hygiena na WC, splachovanie.

Mužské a ženské WC – rozlíšenie.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou.

Osvojiť si rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.

Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.

Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie zipsu, patentov.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Samostatné používanie lyžice pri jedle.

Používanie naberačky.

Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl.

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov na určené miesto.

Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou.

Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou.

Zametanie a utieranie podlahy.

Pozbieranie odpadkov do koša.

Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.

Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou.

Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni.

Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto.

Utieranie a umývanie stola.

Natieranie na chlieb.
Umývanie ovocia a zeleniny.
Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou.
Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni

Skladanie, prekladanie a lepenie papiera.
Rozkladanie a skladanie škatúl.
Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní.
Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti.
Montážne a demontážne práce so skladačkami.
Oboznámenie sa s náradím: kliešte.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť a rozširujú si jednoduché pracovné zručnosti v domácnosti a v dielni.

Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

6. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojovanie hygienických návykov bez/s miernou pomocou.

Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.

Hygiena na WC, splachovanie. Rozlišovanie toaliet.

Obliekanie a vyzliekanie bez/s miernou pomocou.

Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.

Obúvanie a vyzúvanie bez/s miernou pomocou.

Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov.

Elementárne pravidlá stolovania.

Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru s pomocou.

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie hračiek a predmetov na určené miesto.

Samostatné odkladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Utieranie prachu a polievanie kvetov podľa pokynov.

Pozbieranie odpadkov do koša.

Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor.

Udržiavanie poriadku na stole: odkladanie špinavého riadu.

Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Hygiena stola po jedle.

Príprava raňajok: natieranie masla a džemu na chlieb a pečivo, nalievanie čaju, mlieka, kakaa do hrnčekov.

Umývanie ovocia a zeleniny.

Práce v dielni

Skladanie, prekladanie, lepenie a strihanie papiera.

Rozkladanie a skladanie škatúľ, ukladanie drobných predmetov do škatúľ.

Skladanie jednoduchej mozaiky.

Skladanie veže z piatich až šiestich kociek po predvedení.

Vkladanie drevených klincov do perforovanej dosky.

Navliekanie väčších korálok.

Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi materiálov.

Oboznámenie sa s náradím: kladivo, píłka, kliešte, pilník.

PROCES

Pri prácach v domácnosti si žiaci osvojujú zásady bezpečnej manipulácie s vidličkou a nožom. Pri práci s nožnicami dbáme na správne držanie tela, bezpečnú vzdialenosť nožníc od očí, dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti medzi jednotlivými žiakmi. Učíme ich rozlišovať základné nástroje na prácu s drevom.

7. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
- upevňovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie samostatnosti pri osobnej hygiene, používaní hygienických potrieb a úprave zovňajšku.

Osvojovanie hygienických návykov bez pomoci.

Spôľahlivé rozlišovanie toaliet.

Obliekanie a vyzliekanie bez pomoci.

Spôľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.

Obúvanie a vyzúvanie bez pomoci.

Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov.

Fixácia správnych stereotypov pri stolovaní.

Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Pozbieranie odpadkov do koša.

Zametanie podlahy. Vynášanie odpadkov.

Umytie umývadla, čistenie zrkadla.

Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Hygiena stola po jedle.

Príprava raňajok: natieranie masla, džemu, pomazánky na chlieb a pečivo.

Príprava obloženého chlebička: maslo, saláma, paprika, paradajka, uhorka, reďkovka.

Ohrievanie mlieka, kakaa v mikrovlnnej rúre – obsluha spotrebiča.

Príprava čaju pomocou varnej kanvice, ochutenie čaju (cukor, med, citrón), nalievanie do hrnčekov. Servírovanie čajového pečiva.

Manipulácia so sporákom: varenie vajíčka.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž.

Skladanie jednoduchej mozaiky.

Navliekanie menších korálok.

Práce s rôznym materiálom.(namotávanie vlny na cievku, spleťanie špagátikov, strihanie povrázok, ukladanie roztriedeného materiálu do škatúl a zásuviek).

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Poznávanie vlastností dreva.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílk, kliešte, pilník.

PROCES

Žiakov učíme rozoznávať materiály na predmetoch každodennej potreby, na predmetoch, ktoré ich bezprostredne obklopujú.

Upevňujeme u žiakov zásady bezpečnosti pri práci s nožnicami, príborom, pri obsluhu kuchynských spotrebičov.

Pri výbere prác zohľadňujeme individuálne schopnosti a možnosti žiaka.

8. ROČNÍK

CIELE

- Vytvárať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene.

Spôľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.

Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní.

Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Zametanie, umývanie, udržiavanie poriadku v priestore triedy, na pracovných stoloch.

Polievanie kvetov.

Základy stolovania. Samostatné prestieranie.

Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.

Príprava jednoduchých jedál.

Pranie osobnej bielizne.

Žehlenie s pomocou.

Čistenie obuvi.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, práca s ihlou.

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, píłka, kliešte, pilník, práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami.

PROCES

Vedíme žiakov k zdokonaľovaniu sa v pracovných činnostiach spojených s osobnou hygienou a úpravou vzhľadu, kultúrnym stolovaním, udržiavaním čistoty a poriadku a úpravou prostredia.

Často zaraďujeme pracovné činnosti vedúce k zlepšeniu jemnej motoriky, ktorá pozitívne ovplyvňuje aj úroveň reči mentálne postihnutého žiaka.

9. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni,
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi.

Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Udržiavanie poriadku v okolí priestore utieraním, zametaním, vysávaním.

Hygiena kúpeľne.

Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.

Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou.

Pranie osobnej bielizne.

Žehlenie bez/ s pomocou.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie.

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, píłka, kliešte, pilník, práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.

PROCES

Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania.

Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

10. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- získať základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a pracovných postupoch,
- rozlišovať rôzne druhy materiálov,
- zostaviť samostatne/s pomocou montáž a demontáž jednoduchého modelu,
- naučiť sa pracovať podľa slovného návodu a jednoduchej predlohy.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, pri stolovaní, skvalitňovanie činností súvisiacich so základnou starostlivosťou o odev a obuv.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v osobných veciach a vo svojom okolí.

Nákup a skladovanie potravín.

Príprava studených a teplých nápojov, studených a teplých jedál s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.

Zásady zdravej výživy.

Bezpečná manipulácia so spotrebičmi v kuchyni a v byte.

Pranie a sušenie osobnej bielizne.

Žehlenie bez/ s pomocou, skladanie bielizne a šatstva.

Prišívanie gombíkov, zošívanie látok.

Výmena batérií v elektrospotrebičoch.

Práce v dielni

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov, plasty a ich využitie v praxi.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, píłka, kliešte, pilník, skrutkovač, ručný vrták; práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami, zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc.

Pestovateľské práce

Pestovanie a ošetrovanie izbových rastlín.

Sezónne práce na školskom pozemku s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.

Pestovanie vybraných druhov zeleniny (satie do riadkov, do jamiek, sadenie, pletie záhonov, zber a uskladnenie zeleniny).

PROCES

Pri práci vedieme žiakov k tomu, aby vedeli zvoliť vhodný pracovný postup v súlade s druhom spracúvaného materiálu, aby využívali jednoduché pracovné techniky a zvládali pracovné postupy primerane k svojim individuálnym možnostiam. Dbáme na správne používanie nástrojov a náradia.

HUDOBNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predovšetkým vyučovacím predmetom činnostným a zážitkovým.

Na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie,
- rozvíjať sluchovú diferenciaciu a senzomotorické schopnosti.

OBSAH

Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby – detské piesne, moderná hudba.

Vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária.

Rytmizácia jednoduchých riekaniek.

PROCES

Oboznamujeme žiakov s jednoduchými detskými piesňami a riekankami. Zoznamujeme ich so zvukmi jednoduchých hudobných nástrojov. Učíme ich rozlišovať jednotlivé nástroje sluchom a hmatom primerane ich individuálnym schopnostiam.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (vypočutie celej nahrávky/iba niekoľkých pesničiek na CD, kazete a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch – na Orffovom inštrumentáriu.

Jednoduché hry so spevom.

PROCES

Oboznamujeme žiakov s pohybovými hrami a hrou na telo. Vedíme ich k pohybovému stvárneniu detských piesní.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu,
- senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Rozvíjanie pasívneho vnímania jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie, trhanie a krčenie papiera, štrnganie kľúčov, cinkanie skla, príboru, klopkanie ceruzkou, prelievanie tekutiny v uzatvorenej fľaši, zvuk tečúcej vody. Nacvičujeme s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku.

Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária.

Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Ťap, ťap, ťapušky; Hijo, hijo na koníčku a iné).

Jednoduché hry so spevom (Kolo, kolo mlynské, Venček a iné).

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi. Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby a spevu.

Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus. Využívame prvky muzikoterapie - hra na telo, vnímanie hudby uvoľňovacími aktivitami (prstová maľba penou, v piesku, hra s bábkami, pohybová improvizácia).

3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu,
- senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- prebúdzat' záujem o hudbu na princípe detskej hry,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).

Rytmizácia jednoduchých riekaniak (Medveďku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné).

Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné).

Nácvik piesní (Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec a iné).

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne (Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica a iné).

PROCES

Vyberáme jednoduché ľudové piesne, ktoré sa deti ľahšie naučia. Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.

Realizáciou hudobno-pohybových hier, piesní a rečovaniak uvoľňujeme telesnú, pohybovú a spevácku motoriku žiakov.

4. ROČNÍK

CIELE

- Uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky niektorých rytmických nástrojov
- na základe sluchového vnímania,
- utvárať pozitívny vzťah k spevu a hudbe prostredníctvom citového zážitku,
- utvárať základný repertoár popevkov riekankového charakteru a detských piesní.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).

Rytmizácia krátkych riekaniek a piesní hrou na tele.

Imitovanie prejavu hudobného nástroja.

Osvojovanie si základov pohybovej kultúry a rytmiky.

Vyjadrovanie charakteru skladby pohybom (pochod, kolísanie).

Jednoduché hry so spevom.

Nácvik jednoduchých detských piesní s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Pri hudobno-pohybových činnostiach učíme žiakov dodržiavať rýchle a pomalé tempo hudby, pohybom vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty. S oporou o hlas učiteľky ich učíme spievať prirodzene, s primeranou intenzitou a plynule, vzhľadom na ich individuálne schopnosti. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využívať ako prostriedok muzikoterapie. Počúvanie hudby odporúčame realizovať v trvaní najviac 3 – 4 minút.

5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

OBSAH

Počúvanie jednoduchých piesní. Žáner piesní, ich výber je závislý od individuálnych osobitostí každého žiaka.

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.

Jednoduché hry so spevom.

Nácvik jednoduchých detských piesní a riekaniek s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Nacvičujeme správne dýchanie a artikuláciu pri speve, počúvanie spevu a hry na hudobné nástroje.

6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova
- na princípe detskej hry budovať záujem o hudbu,
- rozoznávať ľudský hlas a hudobný nástroj,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,

OBSAH

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dĺžky (dlhý tón/zvuk – krátky), intenzity (hlasný – tichý), hudobný nástroj – ľudský hlas.

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej hudby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka.

Počúvanie jednoduchých detských piesní rôzneho žánru, hudobné skladby – uspávanka.

Osvojovanie si jednoduchých piesní: Čo by koza neskákala; Bude zima; Išiel strašiak; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík a iné.

PROCES

Rytmizáciou riekaniek a pohybovými hrami vytvárame predpoklady na primerané vnímanie hudby a spevu, rozvoj jemnej a hrubej motoriky žiakov.

Snažíme sa so žiakmi o zjednocovanie kolektívneho spevu a kultivovaný hudobný prejav. Učíme žiakov pohybovým prejavom, ktoré vychádzajú z hudby (uspávanka – pochod).

7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- pohybom vedieť vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty (silno-slabo).

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Na základe sluchového vnímania adekvátne reagovanie pohybom na charakteristické zvuky: jednoduché pohyby rúk, prirodzený pohyb v priestore – chôdza, beh, poskoky, cval, elementárna pohybová improvizácia.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka - husle.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru (napríklad uspávanka, pochod).

Osvojovanie si jednoduchých piesní: Maličká som, Kukulienka, Červené jabĺčko, Zahrajte mi muzikanti, Sláviček, Ty a ja, Javorová brána, Malí muzikanti, Konvalinka, Šli dievčence vence viť a iné.

PROCES

Spájame hudbu s pohybom, aby sme dosiahli u žiakov hlbšie citové prežívanie hudby. Rozvíjame prirodzenú schopnosť žiakov vyjadriť hudbu pohybom. Pohybové reakcie na hudbu usmerňujeme tak, aby sa približovali k ladnejšiemu prejavu.

S oporou o hlas učiteľky učíme žiakov na základe napodobňovania spievať prirodzene, plynule a s primeranou hlasitosťou.

8. ROČNÍK

CIELE

- Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch,
- spolupracovať pri spoločných hudobných aktivitách v skupine.

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drierka, bubon, triangel, činely), príp. iných nástrojov.

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.

Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.

Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

PROCES

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedeť ich k zosúladovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

Realizujeme relaxačné hudobné techniky s využitím prvkov muzikoterapie.

9. ROČNÍK

CIELE

- Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch.

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.

Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.

Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

PROCES

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedíme ich k zosúladovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

10. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať rytmické a intonačné schopnosti žiakov,
- zvládnuť hru na telo a jednoduché rytmické nástroje,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje podľa zvuku,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- sústrediť sa na počúvanie krátkych skladieb.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rytmizácia riekaniek a jednoduchých rytmov piesne.

Hudobno-pohybové činnosti.

Spev jednoduchých piesní s doprovodom hudobného nástroja.

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie krátkych skladieb rôzneho charakteru.

Koncentrácia na počúvanie; vnímanie rytmu a melódie skladby.

PROCES

Vedíme žiakov k sústreďeniu sa na počúvanie relaxačnej hudby a jednoduchých krátkych skladieb, k správne držaniu tela pri speve, správnu manipuláciu s hudobnými a rytmickými nástrojmi.

Prostredníctvom hudobno-pohybových činností uvoľňujeme napätie u žiakov a navodzujeme dobrú náladu. Využívame prvky muzikoterapie.

**VÝTVARNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť žiakov, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda)

Nacvičovanie uchopenia ceruzky, jej správne držanie, čmáranie na papier rozličných rozmerov, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, temperové farby)

Liatie, kvapkanie, ťfkanie farby.

Hra s farbou: odtláčanie ruky, prstov, guľôčky z papiera a pod.

Modelovanie (plastelína, cesto)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, odštipkávanie.

PROCES

Dôležité je precvičovanie motoriky rúk a prstov žiakov: mávanie, tieskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.

Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť,
- podporovať rozvoj grafomotorických zručností.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkreslenie foriem - bodky, prerušované čiary.
Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar.
Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, temperové farby)
Liatie, kvapkanie, odtlačanie, fŕkanie farby.
Odtlačanie ruky, hra s farbou, dotváranie škvŕn.
Maľba prstovými farbami.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie.
Vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na modelovacom stole a v dlani.
Používanie štípcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Nadalej precvičujeme motoriku rúk a prstov, dôležitá je imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov dotykom.
Žiaci môžu pracovať aj postojacky, podľa individuálnych možností a formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.

Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál, vlnoviek.

Rozlišovanie základných farieb.

Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, tempery)

Liatie, kvapkanie, otláčanie, fíkanie farby.

Otláčanie ruky, prstov, hra s farbami, dotváranie škvŕn, rozfukovanie.

Maľba prstovými farbami.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, Patcolor, Blandiver)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyt'ahovanie, guľ'anie.

Používanie štipcov – vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

Tvarovanie guľ'ôčok, valčeka.

Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Prechádzame od veľkých formátov k menším. Pri veľkých formátoch a na veľkých plochách deti pracujú postojáčky. Pri voľbe námetov vychádzame s blízkeho okolia žiakov, z ich skúseností a zážitkov. Vhodné sú modelovacie hmoty Patcolor a Blandiver, ktoré sú ľahko tvarovateľné a nešpinia sa.

Všetky techniky a činnosti sprevádzame koaktívnym a asistenčným pohybom.

3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.

Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál.

Rozlišovanie základných farieb.

Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, tempery, prstové farby)

Liatie, kvapkanie, otláčanie, fľkanie farby.

Zapúšťanie farby do navlhčeného podkladu. Rozfukovať farebné škvrny.

Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov prsta, dlane, chodidla.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.

Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk, medzi dlaňou a podložkou krúživým pohybom rúk. Postupne uplatňovať schopnosť splošťovať guľu.

Ohýbanie okrajov placky, vytváranie jednoduchých predmetov (miska, tanier).

Váľanie valčeka medzi dlaňami, medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk, spracovanie valčeka rovnomerným tlakom rúk.

Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Námety žiakom vyberáme na základe zážitkov zo spoločných vychádzok a spoločnej činnosti.

Žiaci môžu modelovať aj na pieskovisku a pieskovom stole.

Na rozvinutie grafického pohybu využívame voľné kreslenie (vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy).

Postupne učíme žiakov odpúťavať sa od umiestňovania kresby len na spodnom okraji papiera a umiestňovať kresbu na celej ploche papiera.

4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať hmatové vnímanie,
- orientovať sa na ploche,
- vyjadriť slovne obsah kresby.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Obkresľovanie foriem.

Prekresľovanie čiar, kruhov a špirál.

Rozlišovanie základných farieb.

Vyfarbovanie predkreslených tvarov.

Kresba farebnými školskými kriedami na papier A3

Maľba (tampón, drievko, štetec, akvarelové farby, tempery, prstové farby)

Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov.

Nanášanie farby na výkres štetcom.

Maľovanie temperovými farbami na mokrý podklad.

Pokryvanie plochy rozmanitými farbami, kladenými vedľa seba.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyt'ahovanie, gúľanie.

Spracovanie väčšieho kusu modelovacej hmoty.

Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

Vytváranie trojrozmerných tvarov, naznačenie objemu.

PROCES

Snažíme sa u žiakov rozvíjať koordináciu zraku a ruky, dôsledne zaraďujeme cvičenia jemnej motoriky.

Pri modelovaní ich vedieme k tomu, aby sa pokúsili vystihnúť trojrozmernosť.

Rešpektujeme individuálne možnosti každého žiaka, striedame rozlične veľké formáty, hrubší i tenší grafický materiál. Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

OBSAH

Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti, vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy. Prírodné materiály dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtláčajú, vtlačajú do vhodných materiálov, nalepujú, prenášajú na plochy.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel)

Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha.

Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie.

Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov.

Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľka, valček, placka.

Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky a iné.

PROCES

Pomáhame žiakom rozpoznávať, pomenovať a pozorovať farby, tvary a objekty. Učíme ich zvládnuť najzákladnejšie zručnosti pre vlastnú tvorbu.

6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

Kreslenie základných geometrických tvarov s maketou, podľa predlohy.

Kresba predmetov vychádzajúcich z kruhu, štvorca a z obdĺžnika.

Vyfarbovanie ohraničenej plochy – maľovanky.

Kreslenie pomocou predtlaču.

Kresba hlavonožca.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

Maľba vychádzajúca z dotvárania farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek, štvorcovej siete v dvoj- a trojfarebných kombináciách.

Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.

Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit)

Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.

Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina, pečivo, rozličné nádoby točením ušľáchaného valčeka.

PROCES

Pri výtvarných činnostiach využívame ich terapeutické pôsobenie na žiakov, vyberáme vhodné relaxačné činnosti, ktoré sú spojené s emocionálnym prežívaním žiakov.

7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- učiť sa znázorniť postavu,
- vedieť určiť farby charakteristické pre určité predmety alebo javy,
- spolupracovať pri príprave materiálu a pri upratovaní pracovného priestoru.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb (slnko, tráva, obloha, voda, pôda).

Kreslenie pomocou predtlaču.

Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.

Kresba podľa predlohy.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

Experimentovanie s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, sledovanie tvorenia nových farieb a odtieňov (otlačanie korku, zemiakového tlačidla, štetca).

Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie štetcom hustou sýtou farbou, vypĺňanie plochy medzi líniami farby.

Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.

Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina (vyťahovaním z jedného kusa modelovacieho materiálu), miska, košík, hniezdo (točením ušľápaného valčeka, splošťovaním gule primeraným tlakom dlane, ohýbaním a vyťahovaním okrajov).

PROCES

Tematicky kreslíme na základe citových impulzov a citových vzťahov k blízkym osobám, miestam a veciam (mama, rodičia, súrodenci, starí rodičia, moje hračky, náš dom). Učíme žiakov kresbou zobrazovať postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily: ruky, detaily hlavy, tváre, krku, tela. Intuitívne výtvarne vyjadriť svoj vzťah k tejto postave. V kresbe učíme naznačovať prostredie, v ktorom sa odohráva dej (strom, slnko, dom). Pri maľbe vyberáme také témy, pri ktorých sa uplatňuje farebná plocha a farebný kontrast.

8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- Rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať predstavivosť a fantáziu,
- učiť sa znázorniť postavu,
- kresliť podľa predlohy,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb.

Kreslenie pomocou predtlaču.

Kresba podľa predlohy.

Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

Tvorenie nových farieb a odtieňov.

Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie veľkým a j malým štetcom hustou sýtou farbou, vyplňanie plochy medzi líniami farby.

Postupné farebné vymaľovanie pozadia na základe motivácie.

Dotváranie prírodných materiálov otláčaním, vtláčaním a prenášaním do plochy.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

Modelovanie základných tvarov.

Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov.

Modelovanie zvieracej figúry.

PROCES

Na základe citovej motivácie a vlastného úsilia žiaci postupne zdokonaľujú grafický typ ľudskej postavy.

Pri kresbe kontrolujeme správne držanie grafického materiálu a v správnom sklone.

Zaraďujeme rytmické riekanky a piesne na uvoľnenie paže a zápästia.

Na základe motivácie vedieme žiakov k pokusom vymodelovať zvieraciu figúru a naznačiť jej charakteristický tvar. Prihliadame na individuálne schopnosti žiakov.

Učíme ich výtvarne pracovať s prírodnými materiálmi, ktoré žiaci vyhládávajú na vychádzkach.

Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vyplňať plochu medzi líniami maľby,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.

Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.

Kresba ľudskej a zvieracej postavy.

Vyfarbovanie predkreslených tvarov.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.

Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.

Farebné vymaľovávanie pozadia.

Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.

Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.

PROCES

Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedeťme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch. Pri modelovaní sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedeťme ich k vystihnútiu trojrozmernosti. Prihliadame na ich individuálne schopnosti.

10. ROČNÍK

CIELE

- Uplatňovať línie, farby, tvary a objekty na ploche i v priestore podľa vlastného zámeru,
- rozlišovať odtiene a ladiť farby,
- spontánne kresliť a maľovať námety zo života,
- prezentovať výsledky svojej činnosti.

OBSAH

Kresba a maľba

Vytváranie jednoduchej koláže, dokresľovanie a vlepovanie drobných detailov.

Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.

Vyfarbovanie predkreslených tvarov.

Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.

Rozlišovanie odtieňov, miešanie a prekryvanie farieb, zapúšťanie farieb.

Vytváranie objektov vychádzajúcich z farebných škvŕn a ladenia farieb.

Dekoratívne práce vychádzajúce z radenia plošných a líniových prvkov.

Modelovanie a priestorová tvorba

Uplatňovanie získaných poznatkov a výtvarných zručností s využitím rôzneho dostupného výtvarného materiálu.

Priestorové hry so stavebnicovými prvkami a hotovými papierovými objektmi.

Výtvarná kultúra

Oboznamovanie sa s umeleckými ilustráciami v detských knihách a časopisoch.

PROCES

Pri výtvarných činnostiach využívame zmyslové vnímanie, fantáziu a vlastné skúsenosti žiakov. Zoznamujeme ich s bežnými i netradičnými technikami. Vedíme ich k tomu, aby podľa svojich individuálnych schopností zvládli najzákladnejšie zručnosti k vlastnej tvorbe.

Výtvarné činnosti a témy prepájame s preberaným učivom v iných predmetoch.

Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu.

**ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM
MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele zdravotnej telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese. Ciele je však potrebné prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Utvárať základné sociálne interakcie prostredníctvom pohybu,
- budovať funkčný spôsob komunikácie s učiteľom vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať úroveň preverbálnych prejavov,
- budovať základy spolupráce, sebakontroly, prijímania a uplatňovania pravidiel,
- uvedomenie si vlastného tela vo vzťahu k inštrukčiam k pohybu,
- vyjadriť potrebu ísť na WC pri pohybovej aktivite.

OBSAH

V krátkej riadenej interakcii s učiteľom v rozsahu 3 až 10 minút sa nacvičuje:

- uchopenie predmetu, pustenie predmetu,
- chytanie predmetov celou rukou (nielen dlaňou, ale aj prstami),
- zdvihnutie predmetu palcom a ukazovákom,
- uchopenie, ukladanie, prekladanie predmetov oboma rukami,
- prenášanie predmetu (hračky) počas chôdze na určené miesto,
- ťahanie predmetu (hračky) počas chôdze,
- chôdza k stanovenej méte,
- beh k stanovenej méte.

Sezónne činnosti

Hry na snehu.

Nácvik chôdze po klzkej ploche.

Sánkovanie sa na miernom svahu.

V jarnom a v letnom období krátka turistika, vychádzky.

Plávanie.

PROCES

Pri vyučovaní predmetu zdravotná telesná výchova uplatňujeme individuálny prístup.

1. ROČNÍK

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- sebakontrola,
- prijímanie pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- zvládanie poradovosti,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Rolové hry.

Kontaktné hry.

Lezenie po vizualizovanej trase.

Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa.

Kráčanie v podrepe (kačací krok).

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

PROCES

U žiakov budujeme kladný postoj k pohybovým aktivitám, učíme ich zvládnuť podľa pokynov učiteľa prípravu na pohybovú činnosť.

2. ROČNÍK

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Hry: rolové, kontaktné.

Chôdza: upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, koordinácia pohybov.

Chôdza bez pomoci.

Chôdza daným smerom.

Nosenie hračky počas chôdze. Ťahanie hračky počas chôdze.

Chôdza hore a dolu po schodoch.

Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.

Podliezanie prekážok.

Beh: nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách.

Beh k stanovenej méte.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky na mieste znožmo.

Skok z miesta, skok cez čiaru.

Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.

Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.

Hádzanie lopty do terča a na cieľ.

Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika. Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Zaraďujeme cvičenia zamerané na posilňovanie a uvoľňovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, dýchacie a relaxačné cvičenia.

Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov.

Zaraďujeme cvičenia s využitím ľahkého náčinia.

Odporúčame využívať rehabilitačné techniky (napríklad Vojtovu metódu, Bobáthove techniky) podľa možností školy.

3. ROČNÍK

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Hry: rolové, kontaktné.

Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela a so správnym postavením hlavy. Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso.

Chôdza bez pomoci daným smerom.

Nosenie a ťahanie hračky počas chôdze.

Chôdza hore a dolu po schodoch.

Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.

Prekračovanie čiar pri chôdzi.

Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.

Podliezanie prekážok. Preliezanie nízkej prekážky.

Lezenie po mierne šikmej ploche.

Beh: zdokonaľovanie tichého našľapovania pri behu.

Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.

Beh vo voľnom útvare s vyhýbaním sa prekážkam.

Beh k stanovenej méte.

Nácvik vybehnutia na dohovorený signál.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením.

Skok cez čiaru.

Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.

Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.

Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.

Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche.

Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.

Hádzanie lopty do terča a na cieľ.

Prehadzovanie ľahkých predmetov (papierové gule, lastovičky, penové loptičky) ponad vysokú prekážku.

Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Účinnou metódou osvojovania pohybových úkonov žiaka je imitácia pohybov učiteľa. Počas hodiny sa snažíme zabezpečiť dostatočnú a rozmanitú pohybovú aktivitu žiaka a plynulé striedanie fázy jednoduchej telesnej záťaže a fázy odpočinku.

Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov.

Prostredníctvom skokov rozvíjame odvahu žiakov.

Pomáhame prekonávať strach z jazdy na sánkach.

4. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- utvárať správnu koordináciu pohybov,
- posilňovať vôľové vlastnosti,
- v pohybových činnostiach rozvíjať individualitu a prosociálne správanie,
- utvárať schopnosť podriaďiť sa skupine pri spoločnej telovýchovnej aktivite.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Hry: rolové, kontaktné.

Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela.

Chôdza po akupresúrnom chodníku.

Chôdza daným smerom, hore a dolu po schodoch.

Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.

Prekračovanie prekážok.

Lezenie: po vizualizovanej trase.

Podliezanie a preliezanie prekážok.

Lezenie po mierne šikmej ploche.

Beh: v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.

Beh s vyhýbaním sa prekážkam, k stanovenej méte.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením, skok cez čiaru.

Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.

Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.

Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche.

Kotúľanie lopty daným smerom, po šikmej ploche.

Chytania lopty hodenej učiteľom.

Hádzanie lopty do terča a na cieľ.

Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Využívame rehabilitačné techniky, globálnu a lokálnu relaxáciu.

Precvičujeme orientáciu v priestore.

Zaraďujeme cvičenia na rozvoj kinesteticko-diferenciačnej schopnosti, aby vnímanie, rozlišovanie a motorická akcia tvorili prirodzenú jednotu. Pri týchto cvičeniach je vhodné využívať rôzne druhy ľahkých lôpt, napríklad stolnotenisovú, softtenisovú, tenisovú.

5. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať pravidlá,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- zlepšovať schopnosť sebakontroly
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
- rozvíjať schopnosť zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

OBSAH

Pohybové hry, zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.

Riekanky, detské pesničky spojené s pohybom, resp. rolové hry, kontaktné hry.

Loptové hry.

Aktivity na cvičenie rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

PROCES

Žiakov učíme vnímať a ovládať časti tela a rozvíjať základné pohybové zručnosti podľa individuálnych možností.

6. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať schopnosť sebakontroly,
- naučiť sa dodržiavať poradie v skupine,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
- rozvíjať pozornosť,
- rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedenie si telesnej schémy.

Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.

Chôdza v zástupe za učiteľom.

Chôdza po čiare, po lane.

Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným doprovodom.

Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Chôdza po špičkách.

Prekračovanie vhodných prekážok.

Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie napnutého švihadla.

Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke.

Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.

Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.

Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou.

Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie: chytanie lopty guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nácvik kopu do lopty.

Kolektívne hra s využitím lopty.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Pravidelne zaraďujeme cvičenia na rozvoj koordinácie, rovnováhy a laterality, na zvýšenie svalového tonusu a sily, na zväčšenie objemu svalov.

Pri cvičení je dôležitá učiteľova individuálna pomoc žiakom vzhľadom k ich schopnostiam. Učíme žiakov orientovať sa v priestore vo vzťahu k vlastnej osobe. Snažíme sa, aby žiaci dodržiavali zvolené pravidlá, rešpektovali ostatných. Učíme ich rozoznávať základné polohy: stoj, sed, ľah, kľak.

7. ROČNÍK

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- zlepšovať správnu koordináciu pohybov,
- zlepšovať schopnosť sebakontroly,
- vedieť dodržiavať poradie v skupine,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
- automatizovať už zvládnuté pohyby,
- posilňovať vôľové vlastnosti k prekonávaniu prekážky spojenej s fyzickou námahou.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedenie si telesnej schémy.

Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.

Chôdza v zástupe za učiteľom, po čiare, po lane.

Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi, chôdza v nerovnom teréne.

Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom.

Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Chôdza po špičkách.

Prekračovanie vhodných prekážok.

Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine.

Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie napnutého švihadla.

Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.

Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.

Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.

Voľné behanie v priestore určeným smerom, zmena smeru behu, orientácia v priestore.

Využívanie behu pri naháňkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.

Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou.

Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.

Výskok z miesta k zavesenému predmetu.

Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Vyhadzovanie lopty do výšky pravou, ľavou aj oboma rukami.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša (oboma rukami zo vzpaženia, aj jednou rukou od pleca).

Hádzať loptu o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nácvik kopu do lopty.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Zdravotné cviky obmieňame používaním rôzneho náčinia.

Dychové cvičenia spájame so striedaním napätia pri nádychu a uvoľnenia tela pri výdychu.

Dbáme, aby sa žiaci nadychovali nosom.

Snažíme sa žiakov viesť k ostražitosti pri cvičení a dodržiavaní vlastnej bezpečnosti aj bezpečnosti ostatných žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať obratnosť, rýchlosť a pohotovosť,
- rozvíjať kultivovaný pohybový prejav,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- utvárať základy telesnej kultúry.

OBSAH

Základné zdravotné cviky

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.

Chôdza

Chôdza v rôznom tempe, s prenášaním predmetov, prekračovaním nízkych prekážok, vo výpone, naboso, reagovanie na rozmanité sluchové a zrakové podnety pri chôdzi.

Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Zvládnutie bezpečného prekonávania prekážok preliezaním a podliezaním.

Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.

Beh

Beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.

Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.

Striedanie chôdze a behu podľa dohovorených signálov.

Využívanie behu pri naháňkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skok znožmo z miesta s perovaním v kolenách, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou, bez pomoci.

Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.

Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Hádzanie lopty o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nácvik kopu do lopty.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Rozvíjame a upevňujeme základné návyky správneho držania tela, snažíme sa

o zautomatizovanie zvládnutých pohybov, spresňovanie polohy a pohybov rúk a nôh.
Umožňujeme žiakom, aby si utvorili individuálne tempo cvičenia.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktívnu hybnosť,
- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.

OBSAH

Základné zdravotné cviky

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov. Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.

Chôdza

Chôdza po schodoch.

Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Lezenie a plazenie medzi prekážkami.

Beh

Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.

Využívanie behu pri naháňkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skoky znožmo, preskoky.

Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky, na cieľ.

Prihrávky vo dvojiciach.

Kop do lopty, nácvik prihrávky.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.

Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guľčkami (podľa možností školy).

PROCES

Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov

viest' k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby. Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

10.ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať aktívnu hybnosť,
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.

OBSAH

Základné zdravotné cviky

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov. Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.

Chôdza

Chôdza po schodoch.

Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Lezenie a plazenie medzi prekážkami.

Beh

Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti. Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skoky znožmo, preskoky.

Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky, na cieľ.

Prihrávky vo dvojiciach.

Kop do lopty, nácvik prihrávky. Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika. Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.

Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guľčkami (podľa možností školy).

PROCES

Prostredníctvom pohybových aktivít zmiernova dôsledky postihnutia, uvoľniť napätie, prekonať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby.

Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

**VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO
ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI
S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

Úvod

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) sa postupuje podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie (ďalej aj „VP pre žiakov s AU alebo PVP s MP“).

VP pre žiakov s AU alebo PVP s MP sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole, t. j. v základnej škole pre žiakov s autizmom, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení žiaka. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov AU alebo PVP s MP v školách, kde sú vzdelávaní.

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je rozvinutie kľúčových kompetencií (spôsobilostí) na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

3 Profil absolventa

Žiak je pripravený na ďalšie vzdelávanie a prípravu na povolanie v triede s individuálnym vzdelávacím programom v praktickej škole alebo v odbornom učilišti v oblasti komunikácie, sociálnych a manuálnych zručností.

4 Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávania pre žiakov s AU alebo PVP s MP tvoria vzdelávacie oblasti, ktoré obsahujú jednotlivé vyučovacie predmety.

Obsah a ciele jednotlivých vyučovacích predmetov sa prispôbujú individuálnym osobitostiam každého žiaka.

Obsah vzdelávania sa chápe ako podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať, rozširovať alebo redukovať, v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV SAUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI A SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ A PÍSANIE
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE
	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/
	NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

5 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím nie sú určené vzdelávacie štandardy.

Rámcový učebný plán pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Ročník									ŠkVP spolu	
		P.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		9.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	2	2	2	2	2	5	5	5	5	5	35
	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností	8	7	8	8	7	4	4	2	2	2	52
	Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie	1	1	1	1	1						5
Matematika a práca s informáciami	Matematika	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	38
	Informatika		1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Človek a príroda	Vecné učenie		1	1	1							3
	Fyzika								1	1	1	3
	Chémia										1	1
	Biológia								1	1	1	3
Človek a spoločnosť	Vlastiveda					2	3	3				
	Dejepis								1	1	1	3
	Geografia								1	1	1	3
	Občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	Etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	19
				1	1	1	1	1	1	1	1	8
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Spolu povinná časť		19	20	22	22	22	23	23	24	24	25	224
Voliteľné hodiny ŠkVP		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	19
Spolu		20	22	24	24	24	25	25	26	26	27	243

Poznámky

1. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
3. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
4. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.
5. Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:
 - vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu,
 - vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov
 - vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe.
6. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú v skupinách.
7. V rámci vyučovania sa využívajú terapie: arteterapia, muzikoterapia, snoezelen, bazálna stimulácia a prvky montessori.
8. V 5. až 9. ročníku sa na hodinách: pracovné vyučovanie a telesná výchova z dôvodu nízkeho počtu žiakov na II. stupni nedelia žiaci na skupiny chlapcov a dievčat.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s AU alebo PVP s MP ide o žiakov s rôznymi diagnostickými kategóriami a z toho vyplývajúcimi symptómami, ktoré zásadne ovplyvňujú nielen aktuálny výchovno-vzdelávací proces ale aj ich výchovu a vzdelávanie vôbec.

Do skupiny pervazívnych vývinových porúch (F84) sú podľa MKCH-10-SK- 2016)¹ zahrnuté nasledovné diagnostické kategórie: Detský autizmus (F84.0), Atypický autizmus (F84.1), Rettov syndróm (F84.2), Iná detská dezintegračná porucha (F84.3), Hyperaktívna porucha spojená s duševnou zaostalosťou a stereotypnými pohybmi (F84.4), Aspergerov syndróm (F84.5), Iná pervazívna vývinová porucha (F84.8), Pervazívna vývinová porucha, bližšie neurčená (F84.9).

Žiak s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím môže byť vzdelávaný

- v základnej škole pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami podľa individuálneho vzdelávacieho programu,

- v špeciálnej triede pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami základnej školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu,

- v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Podmienkou prijatia žiaka do základnej školy pre žiakov s autizmom, špeciálnej triedy v základnej škole alebo na školskú integráciu je špeciálnopedagogická a psychologická diagnostika predložená školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, odborná lekárska diagnostika (najmä od detského psychiatra) a písomná žiadosť rodiča alebo zákonného zástupcu.

O prijatí dieťaťa s AU alebo PVP s MP na vzdelávanie rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa.

Do prípravného resp. 1. ročníka primárneho vzdelávania sa žiak prijíma po dovŕšení 6. roku života.

Základná škola pre žiakov s autizmom má deväť ročníkov, s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Vzdelávanie žiaka sa, ak je žiakom s ťažkým zdravotným postihnutím, môže v základnej škole (ktorá je špeciálnou školou alebo v škole bežného typu) predĺžiť až do konca školského roku, v ktorom žiak dovŕši 18. rok svojho veku (Školský zákon).

Obsah učiva sa žiakovi, ktorý si vyžaduje predĺženie vzdelávania, patrične upravuje v IVP tak, aby bol primerane rozložený. V pedagogickej dokumentácii sa vyznačuje ten postupový ročník, ktorého obsah vzdelávania žiak v príslušnom školskom roku plní; rok školskej dochádzky sa vyznačí podľa jeho skutočného poradia.

¹ MKCH-10-SK-2016 dostupné na: <http://www.nczisk.sk/Standardy-v-zdravotnictve/Pages/Medzinarodna-klasifikacia-chorob-MKCH-10.aspx>

Obsah vzdelávania určený pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím sa uplatňuje bez ohľadu na to, akou formou sú vzdelávaní.

Obsah vzdelávania je vytvorený na troch úrovniach. Prvá, najnižšia, úroveň zahŕňa najnižšie požiadavky z hľadiska obsahu učiva a posledná, tretia, úroveň určuje najvyššie požiadavky. Vzhľadom na autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy je potrebné zdôrazniť, že voľba úrovne (obsahu vzdelávania) sa nemôže riadiť diagnostikovaným stupňom mentálneho postihnutia žiaka.

To znamená, že žiak, ktorý podľa psychologického vyšetrenia má napr. stredný stupeň mentálneho postihnutia, nepostupuje automaticky podľa strednej, t. j. druhej úrovne obsahu vzdelávania príslušného vyučovacieho predmetu, ale pedagóg zvolí pre neho tú úroveň, ktorú je na základe svojich predpokladov schopný zvládať. Pre žiaka v rôznych vyučovacích predmetoch možno určiť rôznu úroveň obsahu vzdelávania.

Ak žiak vďaka systematickej špeciálnopedagogickej starostlivosti prejaví vyššiu úroveň schopností než pri jeho poslednom diagnostikovaní, postupne sa mu upraví obsah vzdelávania tak, aby naň mohol čím skôr nadviazať vyššou úrovňou obsahu vzdelávania.

Naopak, pri nezvládaní úloh, vychádzajúcich z pôvodne nastavenej úrovne obsahu vzdelávania v niektorom predmete, je nevyhnutné prejsť na ich nižšiu úroveň alebo sa vrátiť k upevňovaniu učiva predchádzajúceho ročníka.

Môže sa stať, že stav žiaka si bude vyžadovať také tempo práce, ktoré nedovolí v priebehu jedného školského roka splniť ciele vyučovacieho predmetu príslušného ročníka. V tom prípade sa v nasledujúcom ročníku, ak to vyžaduje charakter predmetu pre nadväznosť učiva, začne neprebratým učivom predchádzajúceho ročníka a nie učivom toho ročníka, do ktorého žiak postúpil.

Z uvedeného vyplýva, že žiak s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím môže posledný ročník svojej školskej dochádzky ukončiť aj učivom nižšieho ročníka.

Obsah a ciele obsiahnuté v obsahu vzdelávania sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam každého žiaka.

Vyučujúci uplatňuje primeranosť nárokov na základe dispozícií žiaka, ktoré majú vplyv na prognózu jeho vývinu s cieľom zlepšovať jeho vedomosti, zručnosti a návyky a zvyšovať tým jeho šance na zlepšovanie kvality jeho života.

Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím nie sú určené vzdelávacie štandardy pre jednotlivé ročníky, ktoré by bolo nutné splniť pre postup do ďalšieho ročníka.

Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP sa uskutočňuje podľa **individuálneho vzdelávacieho programu** (ďalej aj „IVP“), ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

V prípade školskej integrácie sa na tvorbe IVP podieľa školský špeciálny pedagóg spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov, individuálne pracuje so žiakom AU alebo PVP s MP podľa výsledkov lekárskej a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje podľa individuálnych vzdelávacích programov.

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne:

„Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s AU alebo PVP s MP, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Školský psychológ

- vykonáva odborné činnosti v rámci psychologickéj diagnostiky (okrem diagnostiky na účely prijatia žiaka do školy alebo na zmenu formy vzdelávania žiaka), na ktoré má oprávnenie podľa svojho vzdelania a v súlade s legislatívou platnou pre rezort školstva.

Pomocný zdravotnícky personál

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi s AU alebo PVP s MP pri sebaobsluže.

10 Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Učebne (triedy) vybavené viacúčelovým, výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania.

Učebne pre jednotlivé vyučovacie predmety vybavené špeciálnym nábytkom, prístrojmi, nástrojmi, pomôckami, technikou, materiálmi.

Štruktúrované priestory na individuálne vzdelávanie žiakov s AU alebo PVP s MP.

Priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním.

Priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory na uloženie pomôcok.

Priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie sa, s pomôckami pre relaxáciu.

Priestory pre stravovanie rešpektujúce hygienické normy a špecifiká individuálnych potrieb žiaka s AU alebo PVP s MP.

Priestory pre vedenie školy a potrebných odborných a nepedagogických zamestnancov – miestnosť riaditeľa, zástupcu, hospodára, výchovného poradcu, liečebného pedagóga, školského psychológa a iných – so zodpovedajúcim technickým vybavením a nábytkom.

Miestnosť pre uskladnenie učebníc, archív.

Priestory pre odkladanie odevov a obuvi (šatne).

Spoločné priestory pre hygienu, vrátane WC pre žiakov a žiačky, pre učiteľov a učiteľky, vybavené dávkovačmi pre tekuté mydlo, zásobník s dezinfekčným prostriedkom a zásobníkmi pre jednorazové utierky.

Ďalšie pomocné priestory pre zaistenie chodu školy.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Zdravé prostredie tried – nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie.

Priestor pre ošetrovanie úrazu a na krátkodobý pobyt zraneného, resp. chorého žiaka, alebo žiaka v čase akútneho zhoršenia jeho psychických problémov.

Výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,

Lekárničky na pracovisku - vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na rýchlu zdravotnú pomoc, linku dôvery, políciu,

Zabezpečenie vhodného pitného a stravovacieho režimu.

Dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v priestoroch školy a jej okolí, a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie.

**OBSAH VZDELÁVANIA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA OBSAHU VZDELÁVANIA

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) je predovšetkým rozvíjať ich individuálne schopnosti, vedomosti a zručnosti, potrebné pre ich praktický život a maximálne možné integrovanie do spoločnosti.

Obsah vzdelávania je určený pre žiakov s AU alebo PVP s MP, bez ohľadu na to, akou formou sú vzdelávaní. Je vytvorený na troch úrovniach, pričom prvá, najnižšia úroveň je určená pre žiakov s najväčším narušením kognitívnych funkcií a posledná, tretia úroveň kladie z hľadiska obsahu učiva najvyššie nároky na stupeň vývinu týchto funkcií žiaka.

Vzhľadom na charakter pervazívnych vývinových porúch je potrebné zdôrazniť, že voľba niektorej z troch úrovní obsahu vzdelávania sa nemôže riadiť diagnostikovaným stupňom jeho mentálneho postihnutia. To znamená, že žiak, ktorý podľa psychologického vyšetrenia má stredný stupeň mentálneho postihnutia, **nepostupuje automaticky** podľa strednej, t. j. druhej úrovne obsahu príslušného predmetu, ale pedagóg zvolí pre neho tú úroveň, ktorú je na základe svojich predpokladov schopný zvládať. Pre žiaka v rôznych vyučovacích predmetoch možno určiť rôzne úrovne.

Pri predpoklade, že žiak vďaka systematickej špeciálnopedagogickej starostlivosti prejavuje vyššiu úroveň schopností než pri jeho úvodom diagnostikovaní, mal by mať postupne upravovaný obsah vzdelávania tak, aby naň mohol čím skôr nadviazať vyššou úrovňou obsahu vyučovacieho predmetu. Naopak, pri nezvládaní úloh vychádzajúcich z pôvodne nastavenej úrovne obsahu vzdelávania v niektorom vyučovacom predmete je nevyhnutné prejsť na nižšiu úroveň, alebo sa vrátiť k upevňovaniu učiva predchádzajúceho ročníka.

Žiaci s AU alebo PVP s MP sú vzdelávaní podľa **individuálneho vzdelávacieho programu**.

Obsah a ciele jednotlivých vyučovacích predmetov je potrebné prispôbovať individuálnym osobitostiam každého žiaka. Obsah vyučovacieho predmetu tvorí podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať, rozširovať alebo redukovať, v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka.

Môže sa stať, že stav žiaka si bude vyžadovať také tempo práce, ktoré nedovolí v priebehu jedného školského roka splniť ciele vyučovacieho predmetu príslušného ročníka. V tom prípade sa v nasledujúcom ročníku, ak to vyžaduje charakter vyučovacieho predmetu pre nadväznosť učiva, začne neprebratým učivom predchádzajúceho ročníka a nie učivom toho ročníka, do ktorého žiak postúpil. Z uvedeného vyplýva, že žiak s AU alebo PVP s MP môže posledný ročník svojej školskej dochádzky ukončiť aj učivom nižšieho ročníka.

Pre žiakov s AU alebo PVP s MP nie sú určené vzdelávacie štandardy pre jednotlivé ročníky, ktoré by bolo nutné splniť pre postup do ďalšieho ročníka. Pre vyučujúceho je dôležité uplatňovať primeranosť nárokov na základe tých dispozícií žiaka, ktoré majú vplyv na prognózu jeho vývinu s cieľom zlepšovať jeho vedomosti, zručnosti a návyky a zvyšovať tým jeho šance na zlepšovanie kvality jeho života.

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese jedným z kľúčových. Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa. Je osvedčené, že znaky – symboly, medzi ktoré môžeme priradiť aj písmo, výrazne uľahčujú orientáciu osôb s pervazívnymi vývinovými poruchami v čase, priestore a v sociálnom kontakte. Využívaním slova v jeho písomnej podobe ako symbolu reality možno ovplyvňovať ich každodenný praktický život a vstupovať do priameho usmerňovania ich jednotlivých činností aj bez neustálej priamej asistencie pri každom úkone.

Slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek: čítanie a literárna výchova, gramatika a slohová výchova. Základy písania sa vyučujú v samostatnom vyučovacom predmete rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie. Obsah a ciele obidvoch súčastí uvedeného vyučovacieho predmetu sa úzko prelínajú a v závislosti od schopností každého žiaka sa možno v ňom prednostne zamerať na jednu alebo druhú jeho súčasť.

Pri využívaní blokového vyučovania pre žiakov s AU alebo PVP s MP je možné jednu vyučovaciu jednotku slovenského jazyka rozčleniť tak, že v rámci jedného bloku sa možno venovať aj učivu preberanému v inej zložke tohto predmetu.

Časové vymedzenie pre nadobúdanie jednotlivých vedomostí, zručností a návykov sa prispôsobuje individuálnym potrebám žiaka počas jednej vyučovacej jednotky, ale aj v celkovom časovom trvaní nácviku určitej zručnosti.

Pre nehovoriaceho žiaka uplatňujeme len tie ciele a obsah, ktoré sú pre neho zvládnuteľné, resp. ich doplníme na základe odborných odporúčaní a vlastného prognostického odhadu.

V časti PROCES sa nachádzajú odporúčania pre vyučovanie učiva príslušného ročníka, spravidla bližšie nešpecifikované podľa jednotlivých úrovní, pričom jednotlivé odporúčania sú využiteľné nielen v tom ročníku v rámci ktorého sú uvedené.

V závere obsahu vyučovacieho predmetu je prehľadná tabuľka s poradím písmen a spoluhláskových skupín tak, ako sa postupne vyučujú na jednotlivých úrovniach všetkých ročníkov.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov s AU alebo PVP s MP nie je možné zovšeobecniť a prezentovať ako univerzálne uplatniteľné. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie tohto rámca obsahu predmetu. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú dostatočne prístupní metódam osvedčujúcim sa pri ostatných žiakoch a nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Môže sa stať, že žiak má napriek mentálnemu postihnutiu zvládnuté základy čítania už pri nástupe do školy. V tom prípade je nutné v jeho individuálnom vzdelávacom programe v zložke čítanie nadviazať na jeho úroveň čítania a nie mechanicky dodržiavať postup určený v učebných osnovách ročníka do ktorého je zaradený.

Pre niektorých žiakov s AU alebo PVP s MP nácvik čítania vychádzajúci z hláskovania a spájania hlások do slabík, ktoré izolovane nemajú žiadny význam, je nepochopiteľné a nezmyselné. Analyticko-syntetickú metódu nácviku čítania je vhodné u týchto žiakov nahradiť *globálnou metódou*. Vychádza sa pri nej z učebnice *Moje učenie – učebný materiál pre deti s autizmom* (2015).

Nie je záväzná učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – malé tlačené písmená.

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová: osoba, zvierka, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod., alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Obsah textov pripravovaných pre žiaka na čítanie a literárnu výchovu by mal rešpektovať skutočnosť, že chápanie textu, viet a odkazov, a to aj pre tých žiakov, ktorí disponujú dobrými rozumovými schopnosťami, sťažuje charakteristická črta autizmu alebo ďalších pervazívnych vývinových porúch – doslovné chápanie slov a slovných spojení. Ide, napr. o *dôslednú konkretizáciu* („preskočiť riadok“ v skutočnosti znamená niečo iné, než čo žiadame od žiaka pri čítaní), o *stotožňovanie počutého a čítaného s tým, čo dieťa už pozná* (výraz v literárnom príbehu „zomrieť od smiechu“ vyvolá v žiakovi opačnú predstavu, než sa ustáleným slovným spojením sleduje), o *neschopnosť postrehnúť moduláciu hlasu* (je ťažké, často až nemožné využívať prostriedky metakomunikácie).

Nevyužívanie, nezvládanie modulačných prvkov hlasu je nutné u žiakov rešpektovať (monotónne čítanie a pod.) napriek tomu, že v obsahu vzdelávania je uvedený aj nácvik modulácie hlasu. Niektorí žiaci ho môžu zvládnuť.

Gramatika a slohová výchova

Charakteristika osobitostí pri vyučovaní zložiek gramatika, slohová výchova a literárna výchova je postupne uvedená v časti obsahu vzdelávania pre 5. – 9. ročník. Je nevyhnutné oboznámiť sa s ňou pred začatím vypracovávania individuálneho vzdelávacieho programu pre žiaka ktoréhokoľvek ročníka, vrátane prvého stupňa, nakoľko vzájomnú súvislosť učiva v predmete slovenský jazyk a literatúra nie je možné presne rozčleniť. Z formálneho hľadiska nie je únosné, aby sa v texte obsahu vzdelávania opakovali rovnaké časti súvisiace s uplatnením určitého učiva vo viacerých ročníkoch pri rôznej úrovni.

Vzhľadom na spoločné prvky v zložkách čítanie – literárna výchova a slohová výchova navzájom úzko prepojené, je možné časovú dotáciu vyhradenú na čítanie využiť najmä na nácvik techniky čítania a čítania s porozumením a ďalšie prvky možno pričleniť do zložky slohovej výchovy, aj keď ich takto obsah vzdelávania neuvádza. Pri inej príležitosti rozvíjanie žiakových zručností v obsahu vzdelávania pričlenených k slohovej výchove možno uplatniť v zložke čítanie a literárna výchova, resp. v zložke gramatika.

Rozvíjanie slovnjej zásoby je prirodzený proces, ku ktorému dochádza pri pedagogickom pôsobení na žiaka.

Rozlišujeme *prirodzené rozvíjanie slovnjej zásoby* – patria sem všetky slová, ktorým žiak postupne rozumie (pasívny slovník), alebo ich sám používa (aktívny slovník) a *cielené rozširovanie slovnjej zásoby* žiaka.

V predmete slovenský jazyk v každej jeho zložke sa využívajú nové pojmy v písomnej forme na vytváranie databázy pre každého žiaka, ktorou je „čítaná slovná zásoba” a „písaná slovná zásoba”. Tvoria ju slová, ktoré sa žiak naučí postupne čítať či písať tak, aby si ich vybavoval ako vytvorené stereotypy. Nehovoriaci žiaci aspoň v pojmovej podobe v spojení s ilustráciou, ktorú vedú k danej situácii priradiť. Cielene nacvičované slová jeho čítanej aj písanej slovnjej zásoby je vhodné zaznamenávať do tzv. *osobného frekvenčného slovníka*, ktorý možno kedykoľvek využívať na udržiavanie nadobudnutých „čítacích“ stereotypov.

Osobný frekvenčný slovník je vhodné využívať aj v slohovej výchove, najmä pri nácviku čítania a písania zmysluplných odkazov, vyjadrení.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Naučiť žiaka sústrediť sa na usmernený výkon v priestore a čase vyhradenom na čítanie,
- rozvinúť upriamenie pozornosti na vnímanie predmetov, ktoré obklopujú žiaka v škole a na pozorovanie cielenej činnosti učiteľa,
- utvoriť predpoklady pre vnímanie nakresleného symbolu/obrázka ako dorozumievacej jednotky.

OBSAH

Utváranie stereotypného správania žiaka pri organizácii priestoru a času pre prácu s pomôckami a ďalšími vecami, využívanými predovšetkým v tomto vyučovacom predmete.

Nácvik správneho sedenia pri manipulácii s kartičkou, papierom, knižkou, modelmi.

Rozvíjanie základných schopností súvisiacich s vnímaním a akceptovaním činností dôležitých pre osvojovanie si práce so symbolom.

Upriamenie pozornosti na určený objekt, obrázok, ilustráciu, nákres.

Vedieť upriamiť pozornosť na vnímanie slova ako základnej dorozumievacej jednotky, alebo na symbol, znak, gesto pri augmentatívnej komunikácii.

Nácvik porozumenia symbolu alebo gestu, slúžiaceho pre označenie predmetov a činností.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Naučiť žiaka sústrediť sa na usmernený výkon v priestore a čase vyhradenom na čítanie, rozvinúť upriamenie pozornosti na vnímanie predmetov, ktoré obklopujú žiaka v škole a na pozorovanie cielenej činnosti učiteľa,
- utvoriť predpoklady pre vnímanie nakresleného symbolu ako dorozumievacej jednotky,
- vytvoriť algoritmus vedúci k sústredeniu sa na usmernený výkon vo vyhradenom priestore a čase pre vyučovací predmet čítanie,
- naučiť zoskupiť rovnaké, resp. podobné, predmety podľa ich charakteristických znakov,
- vedieť upriamiť pozornosť na vnímanie slova ako základnej dorozumievacej jednotky, alebo na symbol, znak, gesto pri augmentatívnej komunikácii.

OBSAH

Zameriavanie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres.

Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov a iné.

Vyhľadávanie tvarovo/farebne rovnakých jednotlivých predmetov/obrazcov spomedzi predmetov/obrazcov usporiadaných v jednom rade/dvoch radoch, nácvik postupovania zľava doprava.

Vyhľadávanie tvarovo/farebne odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v jednom rade/dvoch radoch zľava doprava.

Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Naučiť žiaka sústrediť sa na usmernený výkon v priestore a čase vyhradenom na čítanie,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku,
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť zoskupiť rovnaké/podobné predmety podľa ich charakteristických znakov,
- vedieť upriamiť pozornosť na vnímanie slova ako základnej dorozumievacej jednotky, alebo na symbol (znak, gesto) pri augmentatívnej komunikácii.

OBSAH

Zameriavanie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres.

Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov,

Porovnávanie predmetov, obrázkov, pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe a iným charakteristikám.

Vyhľadávanie tvarovo/farebne rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava.

Vyhľadávanie tvarovo/farebne odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava).

Nácvik chápania a vyjadrenia polohy predmetu – hore, dolu, na kraji, v prostriedku/uprostred, na konci, pred, za, nad, pod, atď. – nie je potrebné nacvičiť v priebehu školského roka všetky pojmy, alebo naopak, žiakom, ktorí zvládnu tieto základné, možno pridať ďalšie (vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, ...).

Cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov.

Nácvik rytmizovaného textu (rečňovanky, vyčítanky).

Priradovanie slovných pomenovaní k predmetom denného používania, jednoduchým a výstižným obrázkom, fotografiám.

Priradovanie obrázkov, predmetov, fotografií k ich slovným pomenovaniám. Nácvik spoznávania/čítanie niektorých písmen, slov.

PROCES

Po zoznámení žiaka s priestorom, v ktorom sa bude realizovať predmet slovenský jazyk a literatúra, sa žiak oboznámi s objektmi, ktoré sa budú využívať v začiatkových fázach vyučovania predmetu. Prvoradou úlohou je nerozptyľovať pozornosť žiaka rôznorodosťou predmetov, dôležité je mať pripravený materiál alebo publikáciu, o ktorej predpokladáme, že sa stane východiskovou pri našej práci; môže to byť učebnica Moje učenie (A. Šedibová), alebo iné vhodné učebnice a pracovné listy.

Potrebná je vlastná databáza kartičiek, z ktorých vyberáme pre každého žiaka tie, ktoré sú pre neho vhodné a na každý vyučovací blok len taký počet, ktorý je schopný vnímať a rozlišovať.

V prípravných fázach je dôležité upevňovanie používaných slov s jednoduchou výslovnosťou aj keď ide o produkciu slov len z našej strany.

Nácvik potrebnej disciplíny pri používaní predmetov určených pre žiaka a vytýčený postup, ktorý sa nemení (vytváranie algoritmu), rozvíjanie sluchového a zrakového vnímania žiaka. Pri sledovaní obrázkov a čohokoľvek, čo sa usporadúva do radu, sa postupuje vždy zľava doprava.

Rozvíjanie zmyslového vnímania je v predmete slovenský jazyk a literatúra upriamené na spoznávanie učiteľom pomenovaných predmetov a činností a ich symbolov a až po ich bezpečnom pasívnom ovládaní sa prechádza na ich pomenúvanie žiakom, ako jeho reakcií na danú otázku.

Na začiatku je dôležitá práca najmä s priestorovými maketami/predmetmi, ktoré možno uchopiť do ruky, až neskôr prechádzame na obrazce. Pri vyhľadávaní rovnakých alebo podobných predmetov/obrazcov je potrebné, aby v každom rade, t. j. „v ponuke“ rôznych predmetov/obrazcov sa vyskytovala vždy len jedna dvojica rovnakých predmetov/obrazcov, po zvládnutí úlohy treba pripraviť ďalší takýto rad s inou rovnakou dvojicou.

Pri vyhľadávaní odlišných predmetov/obrazcov sa do radu umiestnia vždy tri – štyri rovnaké predmety a jeden iný.

V rámci rozvíjania sluchového a zrakového vnímania sa nacvičuje aj určovanie polohy grafického znázornenia predmetu, zvyčajne obľúbeného, najskôr pojmi „hore, dolu, v prostriedku“ a pod. Na určovanie polohy sa používajú obrázky nakreslené alebo nalepené na veľkom hárku papiera pripnuté na tabuli, ku ktorým sa pridávajú ďalšie obrázky; treba začať tak, aby pri určovaní polohy hore – dolu žiak menil pozíciu svojho tela: natiahnuť sa a zdvihnúť ruku k obrázku alebo predmetu, ktorý je „hore“, čupnúť si k obrázku, predmetu nachádzajúcom sa „dolu“, predmet „uprostred“ má žiak na úrovni predpažených rúk. Veľkosť hárka upevneného na tabuli je treba postupne znižovať až na formát A5 až A6, tak, aby žiak mohol vnímať pojem „hore, dolu, v prostriedku (uprostred)“ a dotknúť sa obrázka aj vtedy, keď nezmení polohu svojho tela. Ak to dispozícia žiaka umožní, je treba prejsť aj na nácvik určenia uvedených polôh na vodorovne umiestnenej podložke - zaužívaný pojem „hore“ teda žiak bude chápať aj vtedy, keď jeho situovanie na papieri v doslovnom význame = „ďalej od teba“, „dolu“ = „bližšie k tebe“, „v prostriedku“ = „ani hore, ani dolu“, t. j. medzi horným a dolným umiestnením.

1. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova

Ak v tomto ročníku žiak iba začína svoju školskú dochádzku, možno vyučovanie čítania začať učivom určeným pre prípravný ročník. K učivu prípravného ročníka sa možno vrátiť aj v prípade, že žiak nezvláda obsah učiva prvého ročníka.

1. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť manipulovať s obrázkami podľa pokynov,
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku.

OBSAH

Nácvik stereotypov pri organizácii priestoru a času pre vyučovanie čítania.

Nácvik správneho sedenia pri manipulácii s drobnými predmetmi, šablónou, papierom, knižkou, písacími a kresliacimi potrebami.

Rozvíjanie základných schopností súvisiacich s akceptovaním a vnímaním činností a predmetov dôležitých pre osvojovanie si práce s písmenami – vnímanie tvaru, obrysu, ukladanie drobných predmetov vedľa seba (zľava doprava), vytváranie určených medzier medzi nimi a pod.

Upriamanie pozornosti na určený predmet, obrázok s určitou jeho vlastnosťou.

Pomenovávanie predmetov, javov, činností.

1. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vedieť sa sústrediť na usmernený výkon spojený s miestom a časom určeným pre predmet čítanie,
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku,
- vedieť rozlíšiť obrázky na základe učiteľom určených znakov,
- vedieť udržať pozornosť pri manipulácii s obrázkami pri plnení úlohy.

OBSAH

Zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres.

Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov.

Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe.

Chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad a iné.

Určovanie (vyhľadávanie) tvarovo (farebne) rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava.

Vyhľadávanie tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava).

Cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov.

Nácvik rytmizovaného textu (rečňovanky, vyčítanky a iné).

Priradovanie (ústnych) slovných pomenovaní k predmetom denného používania, jednoduchým a výstižným obrázkom, fotografiám.

Priradovanie obrázkov, predmetov, fotografií k ich slovným (ústnym) pomenovaniám.

začať so spoznávaním (čítaním) samohlások **a - á, e - é, i - í, o - ó, u - ú**.

1. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Zvládnuť základy čítania – písmená a základy techniky čítania – slabiky, jednoslabičné slová,
- porozumieť prečítanému slovu – jednoduchému formou aj obsahom,
- porozumieť prečítanému spojeniu dvoch slov,
- dokázať vnímať jednoduchý, pedagógom prečítaný príbeh,
- vedieť reprodukovať slovom, kresbou, ukázaním na objekt – obrázok, predmet fakty z textu.

OBSAH

Zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres.

Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov,

Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe,

Chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad, pod.

Určovanie (vyhľadávanie) tvarovo (farebne) rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava.

Vyhľadávanie tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava).

Cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov.

Nácvik rytmizovaného textu (rečňovanky, vyčítanky, ...).

Priradovanie slovných pomenovaní k predmetom denného používania, jednoduchým a výstižným obrázkom, fotografiám.

Priradovanie obrázkov, predmetov, fotografií k ich slovným pomenovaniám.

Postupný nácvik čítania písmen **a - á, e - é, i - í, o - ó, u - ú, m, l, v, t, p** a zodpovedajúcich tvarov príslušných uvedených písmen veľkej tlačenej abecedy, alebo nácvik ich čítania iba v tvaroch veľkej tlačenej abecedy – podľa individuálnych osobitostí žiaka.

Nácvik čítania otvorených slabík.

Žiaci, ktorí sa učia globálnou metódou čítania postupujú podľa postupu určeného učiteľom.

Literárna výchova

Upriamanie pozornosti na počúvanie krátkeho príbehu s dejom – čítaného z detskej knihy.

Reprodukcia obsahu príbehu podľa otázok s podporou ilustrácií, obrázkov.

PROCES

Tempo práce je potrebné zvoliť podľa schopností žiaka, pričom je možné, že na konci školského roku žiak nebude mať zvládnuté celé učivo slovenského jazyka a literatúry určeného pre 1. ročník, čo nie je dôvod na to, aby ročník opakoval; v ďalšom ročníku žiak učivo doberie a až potom prejde na učivo ďalšieho ročníka.

Proces, t. j. postupy pri vyučovaní, ktoré sa uplatňujú v prvom ročníku, sú obdobou procesu prípravného ročníka. Učiteľ prispôbuje proces podľa individuálnych osobitostí žiaka a na základe vlastného pedagogického prístupu.

Nácvik čítania sa začína spôsobom, ktorým je žiak schopný pracovať, dôležité je zistiť, ktorému žiakovi vyhovuje viac globálna metóda výučby čítania; nácvik analýzy a syntézy nezanedbávame ani u žiakov, ktorí sa učia čítať globálnou metódou – túto operáciu budú musieť ovládať pri písaní.

2. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova

2. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Vedieť počúvať krátky, učiteľom čítaný text,
- nájsť a ukázať učiteľom pomenovaný obrázok, symbol,
- vedieť vložiť pomenovaný obrázok tam, kam patrí, podľa inštruktáže učiteľa.

OBSAH

Čítanie

Zameriavanie pozornosti na určený objekt, obrázok.

Spoznávanie objektu, obrázku na základe učiteľovho pomenovania.

Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov a iné.

Rozlišovanie obrázkov podľa určitých znakov – triedenie geometrických obrazcov (kruhy, štvorce, trojuholníky), neskôr aj rôznych iných obrazcov, znakov, napr. piktogramov alebo abstraktných znakov, ukladanie dvoch rovnakých obrazcov, znakov vedľa seba zľava doprava.

Manipulácia s obrázkami podľa jednoduchej inštruktáže.

Chápanie polohy predmetu – hore, dolu, uprostred, na začiatku, na konci, pred, za, nad, pod, medzi. Pojmy nacvičujeme postupne a vždy len v závislosti od schopností žiaka – môže ich byť celkovo prebratých/nacvičených menej alebo aj viac.

Usporiadúvanie viacerých predmetov, symbolov do radu/riadku zľava doprava.

Literárna výchova

Počúvanie a nácvik rytmizovaného textu.

2. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Upevniť poznanie/čítanie samohlások nacvičovaných v predchádzajúcom ročníku,
- nácvik poznania (čítania) ďalších písmen,
- vedieť spojiť niektoré samohlásky so spoluhláskou do slabiky,
- chápať význam prečítanej zmysluplnej slabiky.

OBSAH

Zameriavanie pozornosti na určené zobrazenie predmetu, nákres. Pomenovávanie určených zobrazení, nákresov.

Poznanie polohy na ilustrácii, kresbe – hore, dolu, vyššie, nižšie, na kraji, uprostred, na konci, pred, za, nad, pod, medzi.

Priraďovanie tvarovo alebo farebne rovnakých obrazcov.

Vyrad'ovanie tvarovo alebo farebne odlišných obrazcov zo skupiny tvarovo alebo farebne rovnakých obrazcov.

Upevňovanie čítania samohlások.

Nácvik čítania spoluhlások **m, l, t, p, v**, ich spájanie so samohláskami.

Využívanie zmysluplných slabík ako krátkych slov pri dopĺňaní ilustrácie jednoslabičným „textom“.

Literárna výchova

Počúvanie a nácvik memorovania rytmizovaného textu.

Upriamanie pozornosti na počúvanie krátkeho príbehu.

2. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Zvládnuť techniku čítania jednoduchých samostatných slov,
- chápať zmysel výpovede jednoduchej vety (dvojslovnej) po jej vlastnom prečítaní,
- chápať dej z krátkeho textu prečítaného pedagógom.

OBSAH

Opakovanie a utvrdzovanie písmen z predchádzajúceho ročníka.

Nácvik čítania ďalších písmen abecedy: **b, j, s, n, d, z, y, h, k, c, r**.

Čítanie slabík, jednoslabičných a dvojslabičných slov.

Automatizácia čítania jednoslabičných slov so zatvorenou slabikou.

Literárna výchova

Čítanie krátkeho literárneho útvaru určeného deťom, s využívaním modulácie hlasu a stvárňovaním čítaného textu ilustráciami (detská poézia s dejom, krátke rozprávky).

Predčítanie príbehu s jednoduchým dejom, s cieľom nácviku reprodukcie jeho obsahu formou odpovedí na otázky, pomenovaním ilustrácií, obrázkov k vypočutému textu.

Nácvik rytmizovanej riekanky.

3. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova

3. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Vedieť ukázať na pomenovaný obrázok a jeho časti,
- vedieť čítať samohlásky,
- vedieť si vypočúť krátky čítaný text s dejom.

OBSAH

Zameriavanie žiakovej pozornosti na predmet, ktorý učiteľ pomenuje a na obrázok, ktorým je príslušný predmet znázornený.

Priraďovanie obrázkov k reálnym predmetom, ktoré jednotlivé obrázky znázorňujú.

Upevňovanie chápania určenia polohy kresby určitého objektu a jeho častí – hore, dolu, v strede.

Nácvik čítania samohlások **a – á, e – é, i – í, o – ó, u – ú**.

Literárna výchova

Nácvik napodobňovania rytmizovaného textu, nehovoriaci žiaci iba rytmizovaným pohybom rúk – vytŕukávaním rytmu dlaňou o podložku, vytlieskavaním.

Počúvanie krátkeho príbehu.

3. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Rozšíriť čítanie písmen o ďalšie spoluhlásky,
- vedieť čítať slabiky,
- vedieť čítať dvojslabičné slová s otvorenými slabikami,
- chápať zmysel prečítanej zmysluplnej slabiky, slova.

OBSAH

Čítanie slabík s upevňovanými písmenami z predchádzajúceho ročníka.

Nácvik čítania spoluhlások – **b, j, s, n, d, z**.

Spájanie spoluhlások do dvojslabičných slov s otvorenými slabikami, podporované grafickým znázornením alebo predvedením príslušného predmetu, objektu.

Literárna výchova

Počúvanie príbehu s porozumením.

Rozvíjanie schopnosti porozumenia deja pomocou otázok a ilustrácií.

3. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Osvojiť si ďalšie písmená abecedy,
- čítať jednoduché vety,
- vedieť s porozumením prečítať krátky text so slovami, ktoré má žiak zvládnuté izolovane,
- vedieť analyzovať slovo na hlásky,
- vedieť sa sústrediť pri počúvaní umeleckého textu,
- poznať využívanie modulácie hlasu pedagógom - smútok, radosť, hnev.

OBSAH

Nácvik čítania písmen abecedy **č, š, ž, ď, ť, ň, ľ, g, f, ch**.

Automatizácia čítania nacvičovaných písmen v slabikách.

Nácvik čítania slov, v ktorých sa vyskytujú dvojhlásky **ia, ie, iu**.

Vytváranie zručnosti plynulého čítania jednoduchých slov zoradených do radu, prípadne aj zmysluplných vetných celkov – výpovedí dvoj- až štvorslovné vety.

Nácvik čítania s porozumením jednotlivých slov a jednotlivých jednoduchých viet.

Literárna výchova

Sústredovanie pozornosti na čítaný, reprodukováný alebo dramatizovaný text – príbeh.

Overovanie porozumenia vypočutého textu prostredníctvom otázok.

Nácvik modulácie hlasu pri vyjadrení pocitov.

PROCES

Na 1. úrovni si žiaci upevňujú získané schopnosti a nadobudnuté vedomosti, učia sa postupne čítať všetky samohlásky okrem ypsilonu, vyhľadávajú ich v skupinách iných písmen, teda rozlišujú už nielen grafické znázornenia predmetov s výrazne odlišnými prvkami, ale postupne prechádzajú na spoznávanie vzájomných odchýlok v tvaroch písmen.

Na vyšších úrovniach - pri spájaní písmen do slabík a do slov má byť čo najviac využívaný zmysel slov - vhodné sú citoslovcia na vyjadrenie hlasu zvierat, zvuku strojov a i., napr. pápá, papá, bum, hop...

Pri nácviku čítania písmen „Ď, Ť, Ň, Ľ“ sa nevychádza z ich grafickej podobnosti s písmenami „D, T, N, L“, ale vyučujú sa ako nové písmená s ich vlastnou výslovnosťou - je to len osobitosť slovenského jazyka, že grafémy týchto foném sú odvodené od grafickej podoby iných foném.

Písanie a čítanie slov, v ktorých sa fonémy ď, ť, ň, ľ vyskytujú s mäkčeňmi alebo bez nich, je potrebné nacvičovať tiež bez gramaticky odôvodňovaného pravopisu (NIČ, DETI, ĎALEJ, VIDÍM ŤA, KÚPIM TI, ...); u žiakov s AU alebo PVP s MP, u ktorých väčšinou zlyháva schopnosť vytvárať analógiu, sa budovanie vedomostí zakladá na mechanickej pamäti, nie na ovládaní a aplikácii pravidiel slovenského pravopisu, ktorý má najmä pre výslovnosť veľa odchýlok, napr. v slove „letieť“ sa skupina „-tie-“ vyslovuje mäkko, kým v slove „tieto“ sa vysloví tvrdo a pod.. Žiakov, ktorí dokážu aplikovať pravidlá, možno usmerniť nasledovne: „Na písmenách D, T, N, L nemôže byť vtedy mäkčeň, keď po nich nasleduje písmeno „Ľ“ alebo „E“.

Žiakov využívajúcich globálnu metódu nácviku čítania je potrebné priebežne cvičiť aj v analýze slov na hlásky, priraďovaní správnej grafémy k slovu na jeho začiatku alebo konci, ako dôležitých faktorov pre samostatné písanie.

Rytmizovanie textu slúži jednak na vnímanie slabík v slove a jednak – pri detských riekankách na vnímanie zážitku z deklamovania; rytmizácia harmonizuje fyziologické procesy a uvoľňuje napätie, vyvoláva uspokojenie zo stereotypného opakovania určitého rytmu. Nacvičovanie rytmizovaných riekaniek, vyčítaniek a pod. možno do činnosti žiaka zaraďovať viackrát v priebehu dňa – na hodinách čítania, rozvíjania grafomotorických zručností a písania, rozvíjania komunikačných zručností, najmä však v časti hodiny určenej na prvky literárnej výchovy. Pri rytmizácii textu, alebo sólovo vyslovovaných slov je okrem tleskania vhodné využívať jemné poklopávanie dlaňou alebo len prstami nedominantnej ruky o podložku, pričom sa pri dlhej slabike ruka na podložke pridrží, pri krátkej sa z podložky hneď zodvihne.

Žiak sa učí rozlišovať moduláciu hlasu postupne, nie každý je schopný moduláciu hlasu prirodzene vnímať. Modulácia hlasu je dôležitá jednak v bežnom dialógu, ale je tiež obohatením estetického zážitku pri vyjadrení otázky, zvolaní, smútku, hneve, dobrej nálady, nielen prostredníctvom významu slov.

4. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova

4. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Zvládnuť čítanie dlhých samohlások a ďalších písmen,
- zvládnuť čítanie zmysluplných slabík a dvojslabičných slov s otvorenými slabikami,
- vedieť si vypočítať krátky čítaný text,
- vedieť si vypočítať krátky reprodukováný text,
- vedieť vytvoriť odpoveď na otázku zameranú na vypočítaný text, nehovoriaci žiaci náhradným komunikačným prostriedkom alebo jednoslovne.

OBSAH

Nácvik čítania samohlások s rozlišovaním ich dĺžky: **á, é, í, ó, ú**.

Postupný nácvik čítania hlások: m, l, v, t, p.

Nácvik čítania slabík.

Nácvik počúvania krátkeho čítaného textu doplneného o ilustrácie.

Nácvik tvorenia odpovedí na otázky kladené po prečítaní textu.

Literárna výchova

Počúvanie a nácvik prednesu rytmizovaného textu.

4. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Osvojiť si čítanie ostatných písmen abecedy,
- osvojiť si čítanie hláskových skupín s novými písmenami,
- vedieť si vypočítať krátky literárny text – čítaný alebo/a reprodukováný,
- rozšíriť si slovnú zásobu,
- rozvíjať schopnosti pochopiť zmysel vypočítaného čítaného alebo/aj reprodukovaného textu.

OBSAH

Opakovanie a upevňovanie čítania a písania doteraz osvojovaných písmen.

Nácvik čítania a písania ďalších písmen: **y, h, k, c, r**.

Vytváranie ďalších stereotypov v čítaní pri osvojovaní si čítania nových slov s nacvičovanými písmenami.

Nácvik čítania slov s dvojhláskami **ia, ie, iu**.

Literárna výchova

Využívanie vytvoreného stereotypu pri počúvaní textu s následným tvorením odpovedí na položené otázky, resp. vyberaním, súvisiacich ilustrácií.

4. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Vedieť čítať všetky písmená slovenskej abecedy,
- poznať málo frekventované písmená zaradené do slovenskej abecedy,
- čítať slabiky, jednoduché slová so všetkými písmenami,
- poznať bodku, otáznik, výkričník ako ukončenie vety,
- vedieť odlíšiť význam oznamovacej a opytovacej vety,
- vedieť vyhľadať v rade slov slová rovnakého významu
- vedieť vyhľadať v rade slov slová podobného významu,
- rozlišovať samohlásky a spoluhlásky,
- vedieť rozčleniť slovo na slabiky vo zvukovej podobe,
- tvoriť odpovede vo forme vety na otázku položenú k práve čítanému textu,
- slovný opis predmetu.

OBSAH

Čítanie

Nácvik čítania písmen **í, ř, dz, dž, ä, ô**.

Učiť sa poznať málo frekventované písmená v slovenskom jazyku **w, x, q**.

Čítanie radu slov na kartičkách uložených vedľa seba zľava doprava a čítanie tých istých slov napísaných vedľa seba na tabuli, resp. na papieri.

Počúvanie čítania slov, ktoré tvoria vetu ukončenú bodkou, spájané so žiakovým opakovaním (čítaním) príslušných viet.

Počúvanie čítania slov, ktoré tvoria vetu ukončenú otáznikom, spájané so žiakovým opakovaním, čítaním príslušných viet.

Počúvanie čítania slov, ktoré tvoria vetu ukončenú výkričníkom, spájané so žiakovým opakovaním, čítaním príslušných viet.

Literárna výchova

Rozširovanie slovnej zásoby – nácvik akceptovania použitia rôznych slov pre to isté pomenovanie reality (kniha – knižka, okno – oblok, bába – bábika, babka – stará mama – starká, dedko -..., les – hora, poslušný – dobrý, neposlušný – zlý, pieseň - pesnička) – pričom dlhšie (ťažšie) slovo povieme sami, a kratší ekvivalent k nemu žiak vyhľadá a určí prostredníctvom kartičky.

PROCES

Pri upevňovaní čítania, resp. poznávania samohlások, sa treba zamerať na rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások.

Zvyšovanie vnímania dĺžky hlások je vhodné podporovať s pohybom vydávajúcim zvuk. Okrem tleskania sa odporúča využívať jemné poklopávanie dlaňou alebo len prstami nedominantnej ruky o podložku, pričom pri dlhej slabike sa ruka na podložke pridrží, pri krátkej sa z podložky hneď zodvihne.

Čítanie krátkeho textu sa využíva na zameranie pozornosti – na nácvik počúvania a na navodenie témy pri nácviku riadeného rozhovoru typu otázka – odpoveď; tvorenie odpovede

sa podporuje využitím jednoduchej ilustrácie, ktorá znázorňuje len objekt patriaci k danej otázke, nie tzv. dejová ilustrácia.

Súčasťou čítania – literárnej výchovy je nácvik krátkeho rytmizovaného textu – detskej riekanky, básničky; deklamáciou rytmického textu sa podporuje vnímanie zvýrazneného rytmu, usmernenie dýchania pri produkcii reči. Rytmozovaním každého pohybu, teda aj pohybu rečových orgánov o. i. dochádza k podporovaniu harmonizácie fyzických procesov v organizme. Cieľom nie je riekanku ovládať spamäti za krátky časový úsek. Riekanka sa nacvičuje postupne tak, že žiak si zvyká na opakovanú rytmizáciu známeho textu a obľúbi si aj prípadnú príslušnú činnosť spojenú s rytmizáciou osvojeného textu.

5. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, slohová výchova

5. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená abecedy,
- vedieť čítať jedno a dvojslabičné slová pozostávajúce z nacvičovaných písmen,
- podieľať sa na reprodukcii textu – vedieť odpovedať na otázky k vypočutému textu alebo
- vybrať na jej základe správny obrázok.

OBSAH

Čítanie

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Nácvik čítania písmen **b, j, s, n, d, z**, vrátane nácviku ich čítania v slabikách a slovách.

Čítanie dvojčlenných viet (podstatné meno + činnosť, ktorú nositeľ podstatného mena vykonáva) s rozlíšením, či ide o oznam alebo otázku – na otázku vedieť odpovedať (áno, nie).

Pre nehovoriacich žiakov – oznam, otázku číta učiteľ, žiak vykoná realizáciu pokynu, alebo odpovie na otázku áno, nie.

Literárna výchova a slohová výchova

Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami.

Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom.

Vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom.

Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania.

Samostatný výber a priradovanie slov k ilustráciám súvisiacich s prečítaným textom.

Gramatika

Nácvik písania nových písmen zo zložky čítanie.

Opakovanie a utvrdzovanie písania písmen a slabík, slov doteraz vyučovaných, ich odpisovaním podľa predpísaného vzoru.

PROCES

Pri písaní písmen a slov vo vyučovacej zložke gramatika nacvičujeme aj písané tvary malej a veľkej abecedy len v prípade, že to žiak zvláda bez väčších problémov; v prípadoch, kde písanie písaných tvarov písmen je pre žiaka komplikáciou, od neho upúšťame.

Literárnu a slohovú výchovu možno spájať do spoločnej vyučovacej jednotky, nakoľko na tejto úrovni je zložka čítanie vo veľkej miere venovaná nácviku čítania z technickej stránky.

5. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka,
- vedieť čítať slová s dvojhĺskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým porozumením,
- vedieť si vypočítať krátky text – príbeh, popis – s uvedomelým porozumením.

OBSAH

Čítanie

Nácvik čítania písmen **č, š, ž, ď, ť, ň, ľ, g, f, ch**.

Nácvik čítania slov s výskytom dvojhĺsok ia, ie, iu.

Literárna výchova a sloh

Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku.

Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii.

Využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priradovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti.

Gramatika

Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní.

Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní.

Nácvik správneho používania dĺžna pri zápise slabík, slov.

5. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Pri čítaní správne uplatňovať intonáciu oznamovacej a opytovacej vety,
- čítať s porozumením,
- vedieť rozlíšiť dva literárne útvary – báseň s rýmami a rozprávku,
- vedieť vyčleniť spomedzi písmen mäkké spoluhlásky,
- vedieť v rade slov vyhľadať osobu, zviera, vec,
- poznať základné gramatické kategórie slov označujúcich osoby, zvieratá a veci – podstatných mien: rod a číslo,
- vedieť nájsť v texte vlastné meno osoby, zvieratá,
- vedieť využiť slovnú zásobu zo svojho frekvenčného slovníka na tvorbu a rozvíjanie viet pri slohu.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Učiť sa čítať s využitím správnej intonácie oznamovaciu a opytovaciu vetu.

Nacvičovanie čítania s porozumením.

Reprodukovat' obsah textu po vlastnom prečítaní na základe otázok a ilustrácií.

Osvojovat' si pojmy "rozprávka, báseň" (prípadne doplniť o ďalšie „hádanka, spisovateľ, časopis, článok“) a učiť sa ich správne priradiť k príslušným textom.

Gramatika

Osvojiť si písanie „i“ vnútri slova po mäkkých spoluhláskach.

Učiť sa v texte vyhľadávať podstatné mená podľa rodu - pomenovávanie rodov aj slovom „mužský, ženský, stredný“ učíme len tých žiakov, ktorí sú schopní to zvládnuť, ostatní žiaci určujú rod pomocou ukazovacích zámen „ten, tá, to“.

Učiť sa určiť číslo podstatných mien – žiaci, ktorí dokážu použiť prívlastok „jednotné a množné číslo“, môžu tieto prívlastky používať, u iných stačí, keď rozlíšia, či slovo označuje len jednu osobu, zviera, vec, alebo viac.

Učiť sa vyhľadávať v texte vlastné podstatné mená – mená osôb a zvierat vo vnútri vety, napr. podľa veľkého začiatočného písmena.

Slohová výchova

Tvorenie viet na predložení slov, prípadne podľa ilustrácie ako dodatočnej pomôcky. Písomné dopĺňanie a obmieňanie viet z poskytnutej batérie slov.

Tvorenie jednoduchých textov na určitú tému podľa ilustrovaného deja.

PROCES

Pri písaní písmen a slov vo vyučovacej zložke gramatika žiak píše písané tvary písmen len v prípade, že to zvláda bez väčších problémov, v prípadoch, kde písanie písaných tvarov písmen je pre žiaka komplikáciou, upúšťa sa od neho.

Pri rozširovaní frekvenčného slovníka žiaka o činnosti a vlastnosti osôb, zvierat, vecí sa vychádza z toho, že tieto slová sú dôležité na to, aby sme sa dozvedeli, aká vec/človek, zviera... je a čo robí (napr. zo slova „chlapec“ sa nedozvieme podrobnosti ako zo spojenia slov „veselý chlapec“, „smutný chlapec“, „malý chlapec“, alebo „chlapec sedí“ „chlapec leží“).

Pri nácviku písania mäkkých spoluhlások s mäkčeňom sa používa od začiatku pomenovanie "mäkčeň"; pri nácviku čítania nových slov uprednostňujeme globálnu metódu, ktorá podporuje čítanie s porozumením.

Vyučovanie hodín literárnej výchovy a slohu úzko súvisí, je vhodné, aby sa prelínali; prečítaný text, ako ucelený krátky literárny útvar, má byť zatiaľ vždy podporený ilustráciami, aby bolo možné porozumenie jeho obsahu overiť a upevňovať viacerými spôsobmi, využitie ktorých zároveň plní funkciu slohovej výchovy; príklady činností: vyhľadávanie ilustrácie so situáciou, ktorá sa vyskytla v texte a to spomedzi viacerých ilustrácií, ktoré s textom nesúvisia, zoradovanie ilustrácií patriacich k textu do správneho poradia podľa deja, nácvik rozvíjania deja prostredníctvom kladenia jednoduchých otázok týkajúcich sa objektov v texte; otázky zameriavame na „kto“, „čo“, „kto prišiel“, „čo urobil“, „odkiaľ prišiel“, „kam išiel“

a pod. Otázky nezameriavame na vlastnosti (aký, ktorý...), po zvládnutí uvedených činností s ilustráciami môže žiak sám vyhľadávať kartičky so slovami, ktoré podľa neho súvisia s textom, ktorý čítal, alebo ktorý sme mu my prečítali – následne vykonáme spoločnú kontrolu – prečítame text a odkladáme kartičky, ktoré sa v texte vyskytli – kartičky, ktoré „zostanú“, označíme ako „chybné“, z vybratých kartičiek žiak môže zostavovať z nich dvojslovné vety.

V gramatickej zložke sa vytváranie stereotypov, ako základ práce so žiakom s AU alebo PVP s MP, uplatňuje aj pri nácviku písania najčastejšie používaných slov, aby ich žiak dokázal napísať pri odpisovaní alebo bez predlohy aj vtedy, ak u neho zlyháva schopnosť analýzy a syntézy.

Súčasťou cieľov v gramatickej zložke je v tomto ročníku okrem diakritiky a základnej interpunkcie, naučiť žiaka v texte rozlíšiť rodné meno osoby, vedieť ho odlíšiť od slova na začiatku vety, ktoré nie je vlastným menom a učiť ho správne napísať (s veľkým začiatočným písmenom) aj bez optickej predlohy. Písanie slova s veľkým začiatočným písmenom na začiatku vety a vlastných mien iných, než ktoré označujú osoby, žiak naďalej píše na základe usmernenia.

6. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, slohová výchova

6. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Utvrdiť čítanie a písanie písmen naučených v predchádzajúcich ročníkoch,
- naučiť sa čítať a písať ďalšie písmená abecedy,
- čítať zmysluplné slabiky a krátke slová s ďalšími, postupne osvojovanými si písmenami,
- vedieť napísať svoje meno a priezvisko,
- vedieť sa sústrediť pri počúvaní reprodukovanej rozprávky, príbehu,
- vedieť vyjadriť správnosť, resp. nesprávnosť konania postáv, resp. svoje pocity („páči sa mi, nepáči sa mi“).

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen a ich zoskupenia v slabikách a slovách z predchádzajúcich ročníkov.

Oboznámenie sa s čítaním ďalších písmen abecedy: **y – ý, h, k, c, r**.

Automatizácia čítania doteraz nacvičených slov v krátkom texte.

Nácvik čítania slov s dvojhláskami **ia, ie, iu**.

Využívanie interpunkcie zaznamenatej v texte pri nácviku intonácie pri čítaní – bodka, otáznik.

Učiť sa spoznávať zo slov a modulácie hlasu pocity – radosť, hnev, smútok.

Na základe konania postáv rozlišovať dobro a zlo.

Gramatika

Opakovanie a utvrdzovanie písania písmen a slov nacvičených v predchádzajúcich ročníkoch.

Nácvik písania ďalších písmen abecedy.

Slohová výchova

Učiť sa rozlíšiť, ktoré obrázky z ponúknutého súboru súvisia s vypočutým textom (príbehom) a ktoré s ním nesúvisia.

Učiť sa napísať svoje meno s priezviskom a adresu bydliska (aj s ulicou a číslom domu).

6. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozšíriť osobný frekvenčný slovník pre čítanie,
- oboznámiť žiaka s písmenami „**f, ĺ**“ a spoluhláskovými skupinami vo fonémach „**dz, dž**“,
- vedieť napísať vlastné mená osôb s veľkým začiatočným písmenom,
- vedieť udržať pozornosť pri počúvaní reprodukovanej textu v predĺženom čase,
- vedieť napísať svoje meno s priezviskom a adresu bydliska,
- vedieť napísať meno a priezvisko svojej matky a otca,

– vedieť vymenovať postavy z príbehy.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Opakovanie čítania doteraz naučených písmen.

Opakovanie čítania známych slov (nachádzajúcich sa v osobnom frekvenčnom slovníku).

Nácvik čítania textu, spojený s rozširovaním osobného frekvenčného slovníka z oblasti podľa záujmov žiaka.

Počúvanie umeleckého textu – rozprávky, veršované príbehy, v učiteľovom podaní aj v reprodukovanej podobe.

Tvorenie odpovedí k otázkam z textu prečítaného učiteľom – vymenovať postavy z príbehu, vedieť povedať, ktorá osoba (zvieratko) čo robilo, vyjadriť spoznanie rozlíšenie dobra a zla, správnosti a nesprávosti konania postáv a vyjadriť vlastné pocity („čo sa mi páči, nepáči.“).

Gramatika

Nácvik písania nových písmen nacvičovaných v zložke čítanie.

Nácvik a upevňovanie písania vlastných mien osôb s veľkým začiatočným písmenom s predlohou (ak žiak nepoužíva pri písaní iba veľké tlačené písmená).

Písanie bez písomnej predlohy – pomenovanie javov a predmetov podľa jednoduchých ilustrácií a ich zaznamenanie slovom.

Slohová výchova

Nácvik a upevňovanie napísania svojho mena, priezviska, adresy (bez predlohy).

Nácvik a upevňovanie napísania mena a priezviska matky, otca, prípadne súrodencov, svojej učiteľky, názov školy a pod. (s predlohou).

6. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Naučiť sa poradie foném v slovenskej abecede,
- vedieť rozlíšiť rod a číslo podstatných mien,
- vedieť rozlíšiť životnosť podstatných mien mužského rodu,
- vedieť vyhľadať sloveso v rade slov,
- vedieť určiť zmenu významu oznámenia pri zmene predložky pri slove,
- vedieť použiť osobné zámeno namiesto podstatného mena.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Zlepšovanie plynulosti čítania a intonácie oznamovacích a opytovacích viet.

Čítanie s porozumením – nacvičovať zapamätanie si obsahu prečítaného textu – podľa kontrolných otázok.

Zoznamovanie sa s detskými literárnymi dielami prostredníctvom nahrávok a televíznych a rozhlasových relácií (ľudové rozprávky, príbehy z prírody, príbehy o deťoch... – žáner sa určuje podľa záujmov žiaka).

Gramatika

Nácvik slovenskej abecedy spamäti v nasledovnom poradí (bez písmen s dĺžňami): A B C Č //D Ď E F //G H CH I //J K L M //N Ň O P //Q R S Š //T Ť U V //W X Y Z Ž (pozri proces).

Oboznámiť sa s obojakými spoluhláskami „b, p, m” a s významom ich pomenovania („obojaké“ = po nich sa v niektorých slovách píše „mäkké i“ a v iných „tvrdé y“ – naučíme sa, v ktorých slovách treba napísať vždy „tvrdé y“ – z vybraných slov po „b, p, m“, vyberieme len tie, s ktorými sa žiak najčastejšie stretáva).

Nácvik vyhľadania slovesa v rade slov.

Oboznamovanie žiakov so zmenou významu na základe zmeny predložky - ilustrovať obrázkami (príklad: „Mačička je pod stolom.“ - keď zameníme kartičku s predložkou za inú, zmeníme aj umiestnenie mačky napr. m. je **NA** stole, ... **PRI** stole, deti idú **DO** mesta (tvárou k mestu), deti idú **Z** mesta (chrptom k mestu...), deti sú **V** meste a pod.

Nacvičovanie osobných zámen v nominatíve - ja, ty, on, ona, my, vy, oni (ony) ako ich náhrady za podstatné mená označujúce osoby (zámeno „ono“ vzhľadom na jeho zriedkavé využívanie v bežnom jazyku nie je potrebné preberať).

Slohová výchova

Nácvik správnej štylizácie viet – v poradí: Kto/čo robí (t. j. na prvom mieste stojí „kto“ alebo „čo“, na druhom „čo robí“ = podmet s prísudkom (názvy vetných členov nepoužívame), príklad: „Chlapec píše.“ - vetu možno ďalej rozvíjať po položení otázky „Aký?“ – „Malý chlapec píše.“; „Ako?“ – „Chlapec pekne píše.“.

Určovanie správneho poradia slov vo vetách uvedeného typu.

Formulovanie jednoduchých viet - písomných odpovedí na otázky. Rozprávanie krátkeho príbehu podľa série obrázkov.

PROCES

Nácvik radu písmen v abecede sa nacvičuje postupne po vyznačených skupinách (štvoricich oddelených dvomi lomkami) a to popri vyučovaní iného učiva čítania a gramatiky. To znamená, že sa abeceda neučí v jednom časovom slede, ale žiakovi je potrebné poskytnúť dostatočný čas a dostatočný počet opakovaní na jej trvalé ukotvenie v pamäti.

Pri nácviku vybavovania si písomnej podoby slova v zložke gramatika postupujeme tak, že žiak najskôr pomenuje pred ním predložený predmet alebo obrázok, potom sa k nemu priloží pomenovanie predmetu, ktoré žiak odpíše – takým tvarom písma, ktoré používa (písané alebo tlačené, resp. paličkové); neskôr sa mu písomná predloha nacvičovaných slov nepredkladá, iba dodatočne, na kontrolu, ak urobil v slove chybu.

Rozširovanie viet o vlastnosti a činnosti sa nacvičuje pomocou kartičiek so slovami aj s obrázkami.

Pri čítaní sa už dbá nielen na technickú stránku prečítaných slov v texte, ale na tejto úrovni vyučovania slovenského jazyka sa už postupne uplatňuje intonáciu oznamovacej vety a otázky, prípadne aj prejavu radosti, smútku.

Slohová výchova je zameraná na zaznamenanie deja z príbehu zaradeného v literárnej výchove na základe otázok – buď napísaním jednoduchých viet na základe otázok položených učiteľom alebo vybraním obrázkov k textu a ich zoradením podľa vývinu deja (vystihnúť začiatok a koniec prečítaného textu, príbehu).

V rámci slohovej výchovy sa nacvičuje, alebo upevňuje v nadväznosti na medzipredmetové vzťahy, aj zvládnutie základnej sociálnej zručnosti – vedieť napísať svoje meno a priezvisko a adresu, naučiť sa vyhľadať spomedzi iných svoje meno, priezvisko, ulicu, na ktorej žiak býva, mesto, ulicu, na ktorej je jeho škola, meno učiteľky, svojich rodičov, súrodencov, príbuzných.

7. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, slohová výchova

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Utvrdiť čítanie a písanie písmen naučených v predchádzajúcich ročníkoch,
- naučiť sa čítať a písať ďalšie písmená abecedy,
- vedieť napísať jednoduchú informáciu, odkaz,
- vedieť memorovať rytmizovaný text – rýmované verše, básneň,
- vedieť prejavovať náladu a pocity na základe vypočutého literárneho textu.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen v slabikách a krátkych slovách, ktoré sa žiak naučil v predchádzajúcich ročníkoch.

Oboznámenie sa s ďalšími písmenami slovenskej abecedy: Č, Š, Ž, Ď, Ť.

Nácvik čítania nových písmen v slabikách a slovách.

Doplňovanie frekvenčného slovníka o slová s použitými novými písmenami.

Automatizácia čítania doteraz nacvičených slov v kontexte – čítanie jednoduchých viet s dôrazom na význam prísudku vo vete.

Rytmizácia textu – nácvik riekaniek a rýmovaných básní na úroveň ich ovládania spamäti.

Podľa obsahu a intonácie pri čítaní učiteľom rozlišovať smutný text, veselý text, s využitím epických rýmovaných básní, krátkych príbehov.

Gramatika

Písanie písmen Č, Š, Ž, Ď, Ť - izolovane, v slabikách, slovách.

Písanie jednoduchej jednoslovnej alebo viacslovnej informácie o aktuálnej alebo už uskutočnenej činnosti žiaka alebo postavy znázornenej na obrázku, fotografii, alebo z textu prečítaného učiteľom alebo žiakom – s vizuálnou oporou (predlohou), bez predlohy.

Slohová výchova

Nácvik odpovede na otázku na prísudok vo vzťahu k činnosti žiaka alebo postáv z textu (z obrázku) a jej následné zapísanie – z predlohy alebo bez použitia predlohy.

Priradovaním symbolov alebo kresieb tváre s vážnym (smutným) alebo veselým výrazom vyjadriť chápanie alebo aspoň rozlišovanie radosti a smútku z textu čítaného vyučujúcim alebo reprodukovanej iným spôsobom.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Utvrdiť čítanie a písanie písmen naučených v predchádzajúcich ročníkoch,
- naučiť sa čítať a písať ďalšie písmená abecedy,

- zautomatizovať čítanie často využívaných slov znázornených na symboloch vytvorených pre žiaka k jednotlivým činnostiam, ktoré vykonáva podľa harmonogramu (programu dňa) v škole, doma, vonku,
- vedieť samostatne napísať slovo ako jednoduchú informáciu, odkaz,
- vedieť memorovať rytmizovaný text – rýmované verše, básne,
- vedieť reprodukovať krátky text podľa otázok, s vizuálnou oporou (ilustrácie, fotografie, krátky film – animovaný alebo hraný).

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen v slabikách a krátkych slovách, ktoré sa žiak naučil v predchádzajúcich ročníkoch.

Oboznámenie sa s ďalšími písmenami slovenskej abecedy: **Ä, Ô, W, X, Q**.

Nácvik čítania nových písmen v slabikách a slovách.

Dopĺňanie frekvenčného slovníka o slová s použitými novými písmenami a o slová blízke žiakovi, nácvik a automatizácia ich čítania.

Nácvik prednesu riekanky, vinšu... spamäti pri príležitosti príchodu aktuálneho sviatku (Vianoce, Veľká noc, Sviatok matiek, ročné obdobie a pod.).

Gramatika

Písanie písmen **Ä, Ô, W, X, Q** - izolovane, v slabikách, slovách.

Odpisovanie vyznačených slov z článku čítaného na čítaní na rozšírenie osobného frekvenčného slovníka.

Písanie „diktátu“ zo slov nacvičovaných na čítaní.

Písanie krátkych viet

o práve sa uskutočňujúcej vlastnej činnosti alebo činnosti vykonávanej inou osobou - použitie prítomného času,

o nadchádzajúcej činnosti – použitie budúceho času s použitím pomocného slovesa „byť“ v budúcom čase vo všetkých osobách, napr. budem písať (nie „napíšem“), budeme čakať (nie „počkáme“), budú jesť (nie „najedia sa“) a iné.

Rozlišovanie medzi informáciou o tom, čo sa práve uskutočňuje a informáciou o budúcej činnosti žiaka, učiteľa, spolužiakov, členov rodiny.

Slohová výchova

Písanie jednoduchej jednoslovnej alebo viacslovnej informácie o práve sa uskutočňovanej alebo už uskutočnenej činnosti alebo aktuálnej situácii týkajúcej sa žiaka alebo postavy znázornenej na obrázku, fotografii, alebo vyplývajúcej z textu prečítaného učiteľom, prípadne žiakom a to s vizuálnou oporou (predlohou) alebo bez predlohy – podľa dispozície žiaka.

7. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Zautomatizovať slovenskú abecedu spamäti,
- vedieť vyhľadať slová zoradené podľa abecedného poriadku v krátkom zozname,

- utvrdiť písanie ypsilonu vo vnútri slova po obojakých spoluhláskach,
- vedieť použiť minulý, prítomný a budúci čas slovies vo vlastnom rečovom a písomnom prejave na základe zadania témy otázkou (čo robila včera mama, čo budeš robiť zajtra večer, aké je dnes počasie...)
- poznať nový slovný druh – prídavné mená podľa otázky na vlastnosť,
- vedieť správne použiť osobné zámená,
- poznať rozdiel medzi básňou (rýmovaný literárny útvar) a prózou,
- vedieť reprodukovat' priamu reč.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Zlepšovanie techniky čítania, nácvik čítania šeptom.

Uplatňovanie rozdielu medzi básňou napísanou v rýmoch a prózou pri čítaní umeleckých literárnych textov.

Reprodukovanie obsahu čítaných textov aj s využitím priamej reči – dramatizácia, t. j. vyjadrovanie sa za niektorú postavu vystupujúcu v texte.

Gramatika

Pokračovanie v používaní osobných zámen vo vyskloňovaných tvaroch: mne (mi), tebe (ti), jemu (mu), jej, nám, vám, im, prípadne možno pokračovať ich ďalšími tvarmi mňa (ma), teba (ťa), jeho (ho), nás, vás, ich,

Nácvik správneho písania ypsilonu vo vnútri slov po obojakých spoluhláskach „v, r, s, z“.

Pokračovanie v osvojovaní si pravopisu časti vybraných slov - z každej kategórie sa odporúča vybrať len tie, s ktorými sa žiak najčastejšie stretáva.

Určovanie rodu a čísla podstatných mien v rade slov uvedených v stĺpcoch (nie ich vyhľadávaním vo vete).

Slohová výchova

Nácvik správneho slovosledu vo vete - v poradí „kto (1.), čo robí (2.)“ (podmet, prísudok), rozvíjanie vety slovami označujúcimi vlastnosť - využitie pri písaní odkazov, informácií.

Používanie spisovných slov v ústnom a písomnom prejave, učiť sa rozlíšiť situáciu, v ktorých sa nehodí použiť nespisovné, „domáce“ slovo.

Orientovanie sa v telefónnom zozname vypísanom z mobilu rodiča alebo priamo z mobilu využiteľného na tento účel.

PROCES

Hlavný dôraz sa kladie na rozvíjanie a upevňovanie vedomostí a zručností, ktoré nemá žiak dostatočne rozvinuté z predchádzajúcich ročníkov a až v ďalšom rade na získavanie a upevňovanie nových; nie je však nevyhnutné zotrvať na predmetnom učive, ak žiak nedosahuje v primeranom čase očakávaný pokrok.

Pri vyučovaní sa odporúča využívať záľubu žiakov v triedení – tvorenie stĺpcov alebo radov z navzájom porovnávaných slov, napr. vytriedením slov, ktoré obsahujú práve osvojované si písmeno od slov, ktoré toto, resp. iné, vyučujúcim určené písmeno, neobsahujú; vytriedením slov v určitej gramatickej kategórii, napr. v budúcom čase od slov v prítomnom čase a i.

Stĺpce alebo rady možno vytvárať zo slov ich odpisovaním alebo priradovaním jednotlivých kartičiek s príslušnými slovami na podložku.

Doteraz používané metódy pri upevňovaní vedomostí a zručností je vhodné rozširovať o ďalšie, napr. o písanie diktátu, odpisovanie vyznačených slov z textu do osobného frekvenčného slovníka, zapisovanie informácií o tom, čo žiak urobil, keď prišiel do školy, alebo akú činnosť vykonával od začiatku dňa, t. j. predtým, než začala hodina slovenského jazyka, čo „často alebo niekedy doma robí mama/otec/súrodeneц“, „čo robila mama/otec/sestra/brat... včera“, atď. Táto činnosť sa zaraďuje do IVP žiaka v závislosti od jeho dostatočného potenciálu.

Nácvik memorovania krátkych veršovaných literárnych útvarov nie je samoúčelný, cvičí sa ním pamäť žiaka, sústredenie sa na rečový prejav podľa pokynov, pričom rytmizácia textu pôsobí harmonizujúco na psychiku i fyzický stav žiaka, podobne ako využívanie rytmiky v muzikoterapii.

Dôležité je zamerať sa na aktívne využitie žiakom nadobudnutých zručností v praktickom živote – písanie a čítanie jednoduchých informácií a odkazov. Písanie odkazov pre ďalšiu osobu je súčasťou slohovej výchovy; dbáme, aby sa pri nich využívali slová z osobného frekvenčného slovníka, ktorý žiakovi postupne dopĺňame aj pri tejto činnosti. Žiak si na slohu môže viesť denník, t. j. zaznamenávať do zošita vyčleneného na tento účel jeho život v škole alebo mimo školy, zväčša ako informáciu – odpoveď na otázku vyučujúceho: „kto je dnes v škole“, „čo si jedol/budeš jesť na desiatu/obed“ „čo si videl na vychádzke“, „čo máš dnes oblečené“...

Pre žiakov, ktorí majú záľubu v písaní, písanie odkazov možno obohacovať zadaniami na písanie informácií na rôzne témy, napr.: „čo urobím, keď prídem zo školy domov“, „ako sa mám správať na ulici, v obchode“, „čo vidím z okna triedy/kuchyne/svojej izby...“, „čo rád jem“ a pod., pričom adresátom jeho informácií by mala byť osoba, ku ktorej má žiak vytvorený pozitívny vzťah a odkazy si skutočne prečíta.

8. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, slohová výchova

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Zlepšiť techniku čítania jednotlivých jednoduchých slov,
- vedieť stručne reprodukovat' vypočutý text podľa otázok,
- vedieť opísať vykonávanú činnosť v správnom poradí jej jednotlivých krokov,
- vedieť ústne opísať objekt podľa jeho viditeľných znakov a vlastností,
- vedieť formulovať želanie.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Opakovanie a utvrdzovanie čítania doteraz osvojených písmen v slabikách a slovách.

Nácvik čítania ďalších písmen abecedy: **Ň, Ľ, G, F, CH.**

Postupný prechod z hlasného čítania na tiché čítanie, s overovaním chápania textu pomocou otázok.

Nehovoriaci žiaci: ukázať na obrázok, ktorý znázorňuje slovo vyslovené pedagógom, prípadne vybrať kartičku s príslušným slovom.

Gramatika

Rozvíjanie vyjadrovania žiaka o akostné prídavné mená (vlastnosti podstatných mien): ku konkrétnemu predmetu priradovať slová s jeho základnými vlastnosťami, napríklad veľký, malý, pekný, dobrý, drsný, tvrdý, hladký, mäkký, určenie farby a pod. – ústnou formou, resp. aj písomne.

Slohová výchova

Rozvíjanie verbálnych prejavov vyjadriť vlastné potreby a želania s využitím vyslovených, prípadne napísaných slov a slovných spojení: „chcem/nechcem...“, „mám rád/nemám rád...“, „potrebujem/nepotrebujem...“ (hra, jedlo, činnosť v škole, činnosť vo voľnom čase, doma).

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť správnu techniku čítania a tiché čítanie,
- vedieť v predlohe vyhľadať odpoveď na napísanú jednoslovnú otázku,
- vedieť si vypočuť čítaný alebo reprodukováný umelecký text z detského časopisu, knihy, alebo elektronických nosičov s cieľom jeho stručnej reprodukcie,
- vedieť zaznamenať spomienku, potrebu alebo želanie.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie slov.

Čítanie krátkych textov a ucelených úryvkov z detského časopisu.

Počúvanie čítaného, resp. reprodukovaného umeleckého textu zvoleného s ohľadom na záujmy žiaka a stručná reprodukcia vypočutého.

Overovanie porozumenia vypočutého textu pomocou otázok.

Gramatika

Prepis častí textov, ktoré žiaci alebo učiteľ čítal na čítaní, literárnej výchove.

Vyhľadávanie vlastných mien osôb v texte.

Vyhľadávanie vlastných mien zvierat a vecí personifikovaných v rozprávkach, príbehoch, vetách, po ich prečítaní vyučujúcim alebo žiakom.

Slohová výchova

Vytváranie písomnej/ústnej odpovede na nápovedné otázky, resp. na všeobecnú otázku “o čom sme čítali”.

Rozvíjanie, resp. upevňovanie nácviku zápisu o realite, s ktorou sa žiak stretáva.

Na samostatne položené otázky „Kto?“, „Čo robí?“ tvoriť ústne/písomné odpovede s podmetom aj prísudkom.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť pravopis podstatných mien,
- osvojiť si správny pravopis v slovesách v minulom čase.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Automatizovanie plynulého čítania s využitím správnej intonácie.

Rozvíjanie záujmu o časopisy a dennú tlač vyhľadávaním zaujímavých textov.

Rozlišovanie skutočného od neskutočného v umeleckých textoch.

Rozlišovanie základných žánrov literárnych textov – článok, báseň.

Gramatika

Upevňovanie pravopisu podstatných mien - písanie „y“ vo vnútri slova po tvrdých spoluhláskach v doteraz nacvičovaných slovách.

Upevňovanie pravopisu podstatných mien - písanie „y“ vo vybraných slovách určených učiteľom.

Osvojenie pravopisu v koncovke – li v slovesách v minulom čase.

Rozlišovanie slovných druhov – podstatné mená, slovesá.

Upevňovanie pravopisu podstatných mien podľa individuálnych potrieb žiaka.

Nácvik správneho písania slovies v pluráli minulého času („-li“).

Nácvik písania čísloviek slovom a ich využívanie v texte, kde netreba počítať matematické príklady („Tri prasiatka“, „Týždeň má sedem dní“ a pod.).

Určovanie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety.

Slohová výchova

Zostavovanie textu pomocou osnovy na určenú tému.

Zostavovanie osnovy - napísanie kľúčových slov z vypočutého alebo prečítaného textu.

Písomný opis predmetov.

Písomný opis obsahu ilustrácie alebo fotografie s určitou situáciou, príhodou.

PROCES

Vyučovacie hodiny slovenského jazyka na 1. úrovni v 8. ročníku sú zamerané najmä na rozvíjanie vnímania obsahu a významu čítaného textu s cieľom jeho praktického využitia, u žiakov, ktorí čítajú, aj v súvislosti so zlepšovaním techniky čítania.

Gramatickou zložkou vyučovacieho predmetu, okrem rozširovania osobných frekvenčných slovníkov jednotlivých žiakov, je potrebné prispievať k osvojovaniu si zápisu jednoduchých viet, ktoré majú slúžiť ako informácie. Postupuje sa od jednoduchých viet odpisovaných, neskôr diktovaných až k autodiktátu, s pomocou obrázkovej predlohy.

Prostredníctvom zložiek čítanie a literárna výchova sa obohacuje poznanie a citový život žiakov. Texty na čítanie a najmä na literárnu výchovu je potrebné citlivo vyberať na základe dobrého poznania žiakových záujmov, resp. prejavov.

Automatizovanie plynulého čítania prebieha s využitím správnej intonácie, a pokiaľ možno ovplyvňujeme moduláciu hlasu, najmä pri čítaní priamej reči.

Slohová výchova napomáha ústnemu i písomnému vyjadrovaniu sa o realite, ktorá žiaka bezprostredne obklopuje a vedie ho k vyjadrovaniu sa o vlastnom prežívaní určitých podnetov vonkajšieho prostredia. Vedeť žiaka k obľúbeniu si nejakého detského časopisu a vytvárame návyky na prácu s textom a obrázkami v časopise (minimálne čítanie nadpisov článkov a komentárov k fotografiám, obrázkom).

Pri výbere časopisu sa zohľadňuje záujem žiaka, nie veková kategória, pre ktorú je časopis vytvorený.

Osobný frekvenčný slovník žiaka, najmä na tretej úrovni vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra, je vhodné naďalej rozširovať aj pomocou vypísania pre žiaka nových slov vzťahujúcich sa k ilustráciám, fotografiám a textom, ktoré ho zaujali v časopise.

9. ROČNÍK

Čítanie a literárna výchova, gramatika, slohová výchova

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevniť ovládanie prebratých písmen slovenskej abecedy a rozšíriť ich počet,
- zdokonaliť techniku čítania s využitím všetkých frekventovaných písmen slovenskej abecedy,
- rozšíriť slovnú zásobu frekvenčného slovníka žiaka,
- rozlišovať skutočné od neskutočného v literárnom texte,
- naďalej upevňovať mechanickú pamäť.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Doplnenie čítania písmen **ř, í, ä, ô**.

Nácvik čítania foném **dz, dž** v známych slovách, s ktorými sa môže bežne stretnúť, napr. džús, džem, medzi a iné.

Oboznámenie žiaka s málo frekventovanými písmenami **w, x, y**.

Nácvik vyhľadania a čítania textov, s ktorými prichádza žiak do kontaktu v bežnom živote, napríklad názov obľúbenej relácie v televíznom programe pre príslušný deň.

Využívanie časopisov podľa záujmu žiaka na zdokonaľovanie techniky čítania a chápania textu.

Nácvik rýmovaných textov spamäti – situačné texty vinšov zameraných na rôzne osobné udalosti a v škole zaužívaných osláv sviatkov.

Gramatika

Nácvik písania písmen, ktoré sa učia čítať: **ř, í, ä, ô** a **w, x, y**.

Slohová výchova

Určovanie správnych odpovedí na ústne položené otázky z pripravenej ponuky obrázkov, fotografií, prípadne slov, typu „Kto je ...veľký/malý?“ (mama/dieťa); „Kto je smutný? „Čo je horúce?“ (čaj/zmrzlina); „Čo svieti v noci? (lampa/slnko); „Čo je nebezpečné?“ (dieťa na ceste/na chodníku) a pod.

Po prečítaní literárneho textu rozvíjať ústnu i písomnú komunikáciu na určenú tému prostredníctvom napísaných otázok a krátkych alebo viacslovných odpovedí.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť techniku čítania čítaním textu z časopisu,
- vedieť určiť v texte začiatok vety, koniec vety, vlastné mená, jednotné a množné číslo podstatných mien,
- vedieť sa orientovať v textoch významných pre reálny život,

- ovládať tiché čítanie (šeptom),
- vedieť vykonať činnosť na základe potichu prečítanej inštrukcie,
- vedieť zapísať vlastné želanie, program dňa, dôležitú informáciu,
- vedieť spamäti predniesť nacvičený text.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Vytváranie návyku na zaoberanie sa textami a ilustráciami v časopise podľa záujmu žiaka.

Pokračovanie v nácviku tichého čítania s porozumením.

Overovanie porozumenia tichého čítania prostredníctvom spoločnej kontroly činnosti žiaka, ktorú vykonal podľa inštrukcie v texte.

Gramatika

Vyhľadávanie a zvýrazňovanie určeného písmena, slova, začiatku viet, interpunkčných znamienok na konci viet a pod.

Slohová výchova

Nácvik v zorientovaní sa napr. v televíznom programe - vyhľadanie vhodného programu s jeho časovým zaradením v priebehu dňa.

Vyznačenie vytipovaného televízneho programu.

Nácvik zápisu procesov myslenia žiaka – jeho želaní, návrhov na program dňa alebo informácie, ktorú pokladá za dôležitú pre jej sprostredkovanie iným osobám.

Zápis činností, na ktoré nemá žiak alebo niekto z jeho blízkych v priebehu dňa zabudnúť.

Upevňovanie pamäťových spojov nácvikom a častým prednesom naspamäť nacvičených textov, riekaniek, vinšov – rozširovanie repertoáru z predhádzajúcich ročníkoch.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť čítanie s porozumením,
- vytvoriť návyk na čítanie literatúry, časopisov, dennej tlače,
- upevniť pravopis v prídavných menách akostných,
- vedieť využiť písomnú korešpondenciu.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Upevňovanie čitateľskej zručnosti na primeraných umeleckých a náučných textoch.

Vytváranie návyku na čítanie časopisov, dennej tlače, literatúry.

Gramatika

Nácvik praktického využitia systému zoradenia písmen v abecede.

Upevňovanie pravopisu v prebraných gramatických kategóriách.

Nácvik pravopisu v koncovkách akostných prídavných mien v jednotnom a množnom čísle.

Nácvik zápisu rozkazovacieho spôsobu slovies.

Nácvik zdvorilostného písania osobných zámen v korešpondencii s veľkým začiatočným písmenom.

Slohová výchova

Ústne alebo písomné vyjadrovanie vlastných zážitkov z vychádzky alebo inej spoločne aktuálne prežitej udalosti.

Vyjadrovanie citových zážitkov po filmovom alebo divadelnom predstavení alebo jeho zázname na DVD.

Praktické využitie písania v slovných formuláciách v korešpondenčnom spoločenskom styku – nácvik písania pohľadníc, pozdravov.

Nacvičovanie stručného vyjadrenia myšlienky pri telefonovaní.

Nacvičovanie formulácie krátkeho písomného odkazu, správy (SMS).

Upevňovanie využívania poradia písmen v abecede – jej memorovanie s praktickým uplatnením.

PROCES

Žiaci si v deviatom ročníku na hodinách slovenského jazyka rôznymi formami upevňujú najmä tie zručnosti na príslušných úrovniach, ktoré sú využiteľné v praktickom živote podľa potenciálu konkrétneho žiaka.

Žiaci sú vedení k čítaniu dlhších textov (príbehov, komiksov) a odkazov, informácií a otázok napísaných spolužiakmi alebo inými osobami.

Dôležité je sústrediť pozornosť na praktické využitie schopnosti čítania – riadenie sa rôznymi nápismi, vyhľadávanie obľúbených relácií v televíznom programe, čítanie postupu pri činnosti, ktorú môže žiak zvládnuť bez priamej slovnej pomoci či inštruktáže a pod.

Prehľad poradia písmen preberaných v jednotlivých ročníkoch

Ročník	Úroveň	Písmená, spoluhláskové skupiny
Prípravný	1.	---
	2.	---
	3.	---
I.	1.	---
	2.	A - A, E - E, I - I, O - O, U - U
	3.	A - A, E - E, I - I, O - O, U - U, M, L, V, T
II.	1.	---
	2.	M, L, T, P, V
	3.	B, J, S, N, D, Z, Y, H, K, C, R
III.	1.	A, E, I, O, U, M, L, V, T, P
	2.	B, J, S, N, D, Z
	3.	C, S, Z, D, T, N, Ľ, G, F, CH
IV.	1.	A, E, I, O, U, M, L, V, T, P,
	2.	Y, H, K, C, R
	3.	L, R, DZ, DZ, A, O, W, X, Q
V.	1.	B, J, S, N, D, Z
	2.	C, S, Z, D, T, N, Ľ, G, F, CH
	3.	---
VI.	1.	Y, Y, H, K, C, R
	2.	R, L, DZ, DZ
	3.	---
VII.	1.	C, S, Z, D, T
	2.	A, O, W, X, Q
	3.	---
VIII.	1.	N, Ľ, G, F, CH
	2.	---
	3.	---
IX.	1.	R, L, A, O, DZ, DZ, W, X, Y
	2.	---
	3.	---

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
A
SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri autizme alebo ďalších pervazívnych vývinových poruchách poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Nakoľko skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno od poškodenia sociálnych schopností komunikáciu oddeliť. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“).

V závislosti od miery postihnutia, resp. aktuálne používanej formy komunikácie, je cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií. Vo vyšších ročníkoch, resp. v prípade menšej miery autizmu, aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí (a najmä následná schopnosť prispôsobenia vlastného správania vnímaným informáciám verbálneho aj neverbálneho charakteru).

Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie žiaka, je potrebné rozvíjanie jestvujúcej schopnosti komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, ich posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie, nový kontext. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Všetky naučené schopnosti je potrebné za úzkej spolupráce s rodinou generalizovať na prirodzené, domáce prostredie, inak vzdelávanie stráca zmysel.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, **tzv. integračné zručnosti** (nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď.) a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňuje schopnosť postarať sa o seba, o domácnosť, atď. Súčasťou vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností je preto aj rozvíjanie sociálneho správania, sebaobsluhy a tzv. domáce zručnosti.

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikácie a sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä slovenský jazyk a pracovné vyučovanie.

Aby sa dieťa s AU alebo PVP s MP stalo členom skupiny, resp. malo vzťah s iným dieťaťom alebo členom rodiny, musí mať schopnosti nevyhnutné k nadväzovaniu interakcií. Členovia skupiny iniciujú a reagujú jeden na druhého a podieľajú sa na ovplyvňovaní štruktúry interakcie. Inými slovami deti sa samy rozhodujú, kedy a ako prebieha interakcia, nereagujú len na inštrukcie vonkajšieho vodcu. Deti sú aktívne, pretože aktivita sama je pre ne odmenou (aspoň čiastočne).

U malých detí, ktoré nemajú pervazívnu vývinovú poruchu, sa sociálne kontakty prejavujú rôznymi formami sociálnych hier. Avšak základy sociálnej hry sú väčšinou naučené v izolácii od iných detí. Dieťa sa naučí hádzať loptu, stavať vežu, bicyklovať atď. samo, resp. bez asistencie iných detí. To znamená, že dieťa naučené zručnosti nezačne automaticky využívať aj v aktivitách s inými deťmi. V ranom sociálnom vývine dieťa potrebuje zažiť rôznorodé sociálne interakcie, až potom ich začne samo vyhl'adávať.

Sociálny vývin dieťaťa s AU alebo PVP s MP je od tejto prirodzenej cesty výrazne odlišný.

Problémy, vyplývajúce z autizmu alebo ďalších pervazívnych vývinových porúch, neumožňujú deťom, aby sociálne zručnosti nadobúdali spontánne, intuitívne, vyplývajúce zo

sociálneho pochopenia. Z hľadiska používaných metód majú preto dominantnú úlohu kognitívne postupy a postupy terapie správania. Z rovnakého dôvodu deti naučené schopnosti neaplikujú spontánne v domácom prostredí. Je nevyhnutné nepretržite rodinu informovať o dosiahnutých pokrokoch detí a metódach ako ich preniesť domov - v oblasti komunikácie, sociálneho správania, sebaobsluhy i domácich zručností. Niektoré z uvedených cieľov je možné realizovať len v domácom prostredí.

Všeobecným cieľom vyučovacieho predmetu, ktorý sa prelína každým ročníkom a úrovňou vzdelávania je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách:

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

Vhodným východiskom je tzv. Laheyovej model vývinu reči, ktorý sa orientuje na jazykové schopnosti detí, komunikačné správanie, ako aj nerečové komunikačné správanie. Vychádza zo zákonitostí normálneho vývinu, pričom rešpektuje kognitívne a sociálne aspekty vývinu konkrétneho dieťaťa.

Pri voľbe cieľov na najbližšie obdobie vychádzame z dosiahnutej úrovne troch základných dimenzií jazyka: **obsahu, formy a pragmatiky**.

Obsah – o čom sa hovorí, alebo čo v reči rozumieme. Predstavuje sémantiku reprezentovanú vo vyjadrovaní. Vyvíja sa spontánne počas celého života. Existujú tri hlavné kategórie obsahu: *predmety, vzťahy medzi predmetmi a vzťahy medzi dejmi*.

Forma – spôsob prenosu informácií. Prenos informácií sa môže uskutočňovať prostredníctvom zvukov, pohybmi alebo postavením rúk, používaním komunikačných symbolov a rôznych komunikačných prostriedkov, ktoré plnia rolu podpornej (augmentatívnej) a/alebo náhradnej (alternatívnej) komunikácie. *Augmentatívne systémy komunikácie* majú podporovať už existujúce, ale pre bežné dorozumievanie nedostatočné komunikačné schopnosti. *Alternatívne komunikačné systémy* sa používajú ako náhrada hovorenej reči.

Pragmatika – prečo dochádza ku komunikácii a ako sa uskutočňuje. Rozlišujeme tri základné aspekty pragmatiky:

- prečo dochádza ku komunikácii, t. j. interakcia, regulácia a kontrola medzi partnermi komunikácie, dosiahnutie osobných cieľov, vzbudenie pozornosti,
- ako sa vyberajú formy vyjadrovania, aby slúžili potrebnej funkcii v danom kontexte. Časť správy je vždy nad jazyková - predmety, deje, vzťahy, atď.,
- ako upútať pozornosť, ako reagovať na prehovorenie inej osoby, ako ukončiť rozhovor, vedieť sa správať v roli počúvajúceho aj hovoriaceho, resp. toho, kto sa nejakou formou vyjadruje.

Sekundárnym cieľom tohto vyučovacieho predmetu je zmiernovanie prejavov problémového správania.

PROCES

Ciele možno dosiahnuť používaním správnych *foriem* komunikácie (verbálnej a/alebo alternatívnej a/alebo augmentatívnej).

Pri výbere správnych spôsobov komunikácie treba zohľadniť: aký je stupeň motivácie žiaka komunikovať, aký je repertoár neverbálneho komunikačného správania žiaka, či prejavuje žiak záujem o symboly, aká je kognitívna úroveň žiaka, aký komunikačný systém sa najlepšie hodí k spôsobu učenia žiaka, aké má žiak schopnosti na používanie zvoleného systému, aký je najjednoduchší spôsob komunikácie pre žiaka, ktorý spôsob komunikácie sa zdá byť najfunkčnejší pre žiaka, aká je pravdepodobnosť, že dieťa bude zvolený systém používať za rozličných okolností, aké má dieťa problémové správanie, ktoré je potrebné brať do úvahy pri výbere komunikačného systému.

Ciele možno dosiahnuť používaním vhodných *foriem* a *stupňov* pomoci: prompt (súčinnosť pedagóga prostredníctvom pomoci poskytnutej fyzicky, vizuálne alebo iným, nešpecifickým spôsobom), tvarovanie (jestvujúceho správania do inej, želanej formy), reťazenie (vybudovanie nového správania kombináciou jednoduchých prvkov správania).

Prvá úroveň obsahu vzdelávania je zameraná na neverbálnych žiakov.

Pri vyššej ako prvej úrovni obsahu vzdelávania je potrebné prejsť najprv so žiakom ciele, resp. obsah všetkých nižších úrovní daného ročníka. **Vzhl'adom na fakt, že narušenie sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti je pre pervazívne vývinové poruchy symptomatické, ako aj fakt, že autistický vývin je charakterizovaný svojou nerovnomernosťou, je takmer nepravdepodobné, aby žiak mohol postupovať rovnomerne v jednotlivých vyučovacích predmetoch v rovnakom ročníku a na rovnakej úrovni, resp. že každý nový školský rok sa automaticky prechádza do cieľov vyučovacieho predmetu ďalšieho ročníka.** Ciele je potrebné voliť na základe dosiahnutej vývinovej úrovne, t. j. vybrať si najbližší dosiahnuteľný ročník a primeranú úroveň daného ročníka. Môže to znamenať, že žiak je viacero školských rokov vzdelávaný podľa obsahu rovnakého ročníka, príp. nepostupuje ani vzhl'adom na ročník, ani úroveň – súvislosť s možnosťami dosiahnuť viac, s kapacitami konkrétneho žiaka, podmienené mierou pervazívnej vývinovej poruchy, mentálnou úrovňou, príp. pridruženými poruchami a pod.

Podobne je zrejmé, že **vyučovanie sa člení na také dlhé časové úseky, ktoré zodpovedajú možnostiam žiaka, ako aj metodike práce so žiakmi s AU alebo PVP s MP z ktorej vychádza, t. j. predovšetkým štrukturalizácia, vizualizácia a individuálny prístup.**

Cieľom nie je za jeden školský rok zvládnuť ciele jedného ročníka, ale zvoliť ciele takého ročníka a takej úrovne, ktoré žiak môže dosiahnuť (na ktoré má vývinové predpoklady) v jeho vlastnom, individuálnom tempe, sprostredkované špecifickými formami, metódami a prostriedkami, ktoré sú jedinečné pre každého žiaka s AU alebo PVP s MP.

Ciele jednotlivých ročníkov, resp. úrovní je potrebné vždy adaptovať vzhl'adom na zvolené formy komunikácie (pozri proces vyššie). Žiak, ktorý je verbálne zdatný, automaticky nevyužíva svoje slovné vyjadrovanie na sociálnu komunikáciu, či vyjadrovanie potrieb. Rovnako nie je pre autistický vývin prirodzené, že slovne sa vyjadrujúce dieťa má osvojené a pragmaticky využíva preverbálne formy komunikácie. Pre optimálnu voľbu správnych cieľov prejdeme cieľmi od najnižšieho ročníka a najnižšej úrovne, čím vlastne diagnostikujeme stupeň dosiahnutej vývinovej úrovne. Ak sú niektoré ciele žiakom len naznačované, ale nie zvládnuté v rôznych kontextoch a spontánne využívané (pragmatika), určia sa ako ciele a úrovne, z ktorej sa v danom školskom roku vychádza (aj keď sa začne učiť polovica cieľov jedného ročníka a v rámci školského roka sa prechádza do ďalšieho ročníka, či ďalšej úrovne).

Ciele prispôbujeme aktuálnej forme komunikácie žiaka (verbálnej – neverbálnej, neverbálnej predmetnej – neverbálnej obrázkovo-slovnej, atď.).

Poznámka k alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácii (AAK)

Väčšina detí, ktoré sú neúspešné v dosiahnutí verbálnej komunikácie, môžu získať komunikačnú schopnosť používaním AAK. Neexistuje najefektívnejšia forma pre deti s AU alebo PVP s MP. Výber vhodnej AAK je zložitý, môže, aj nemusí viesť k verbálnemu vyjadrovaniu. Najdôležitejšia je správna voľba AAK vzhľadom na konkrétne dieťa. Úspešná komunikácia vyžaduje, aby dieťa bolo schopné používať určité komunikačné prostriedky. Vždy je potrebné zvážiť silné a slabé stránky dieťaťa a vyberať s ohľadom na výhody a nevýhody AAK.

Najpoužívanejšie formy komunikácie pre dieťa s AU alebo PVP s MP sú: reč, ukazovanie alebo výmena obrázkovo-slovných symbolov, príp. písanie alebo ukazovanie na písané komunikačné symboly.

Najpoužívanejšia forma komunikácie je reč, predovšetkým pre jej zrozumiteľnosť, ako aj schopnosť posilňovať verbálny prejav detí bez špecifického tréningu. Reč je vždy poruke, možno ju rýchlo a úspešne využiť. Napriek uvedenému, je pre dieťa s AU alebo PVP s MP reč mimoriadne náročná forma komunikácie. Čím neskôr začne dieťa s AU alebo PVP s MP „hovoriť“, tým je pravdepodobnejšie, že sa verbálna komunikácia vôbec nevyvinie, najmä u detí s veľmi malými schopnosťami vokálnej imitácie.

Rôzne komunikačné symboly na rôznej abstraktnej úrovni, od predmetov a fotografií k obrázkovo-slovným, až písaným symbolom, sú najpoužívanejšou formou AAK u nehovoriacich detí. Ich výhodou je, že komunikačný partner dieťaťa nemusí byť školený, aby ich vedel používať.

Prvé komunikačné symboly vychádzajú z porovnávaní s identickými reálnymi predmetmi prostredia, ktorých používanie je veľmi rýchlo osvojiteľné. Používaním týchto symbolov je zaručená presnosť vyjadrovania vďaka ich nemennosti a jednoznačnosti. Ich používanie je možné technicky prispôbiť aj deťom s prípadnými pridruženými poruchami (motoriky) – počítač, rôzne osobné elektronické „komunikátory“ a pod. Ich nevýhodou je ich samotný charakter (na rozdiel od reči, musíme mať komunikačné symboly v danom priestore, inak dieťa nie je schopné komunikovať, resp. ak sa nevyskytuje komunikačný symbol, vyskytuje sa problémové správanie). Neexistuje prirodzená societa, ktorá ich používa. Pri ich používaní musia byť komunikujúce osoby blízko seba. S narastajúcou zložitou slovnou (abstrakciou), sa aj symboly stávajú abstraktnejšími, resp. abstraktnejšie vyjadrenia je ťažko symbolizovať. Zložitejšie slová často vôbec nemožno vyjadriť. Napriek uvedeným nevýhodám je pre mnoho detí s AU alebo PVP s MP používanie neverbálnych foriem AAK východisko, najmä ak majú slabú úroveň vokálnej, resp. verbálnej imitácie, ak sú závislí na verbálnych promptoch (aby verbálne komunikovali, potrebujú najprv verbálny prompt, t. j. aj napriek verbalite spontánne reč nevyužívajú na komunikáciu), majú problémy so začatím rozhovoru (časté aj u detí používajúcich slovné vyjadrovanie) alebo problémy komunikovať v stresujúcich situáciách. Ich rozvíjaním umožníme aj deťom, ktoré sa nedokážu slovne vyjadrovať, zúčastňovať sa komunikačných interakcií a dávať komunikácii zmysel (pragmatika).

U detí hovoriacich, ale závislých na verbálnych promptoch, používanie AAK zmierňuje až eliminuje túto „závislosť“ a podporuje spontaneitu komunikácie.

Niekoľko poznámok k posunkom

Najpoužívanejšia forma komunikácie u detí so sluchovým postihnutím.

V repertoári dieťaťa s AU alebo PVP s MP môže mať motorická imitácia dôležité miesto.

Učiteľ môže používať fyzický prompt, ktorý postupne zmierňuje.

Posunky sú nezávislé od vonkajšej pomoci a pomôcok, podobne ako reč. Posunková reč vytvára topograficky založený jazyk, ktorý je podobný reči. Posunky môžu podporiť vývin reči. Užívatelia sa musia naučiť posunkovú reč.

Každý posunok musí byť presne motoricky zvládnutý, t.j. pedagóg musí byť školený nielen v posunkovej reči, ale aj v používaní promptov a ich diferenciacnom podmieňovaní.

Dieťa s AU alebo PVP s MP najčastejšie zlyháva, lebo sa nedokáže naučiť použiteľné množstvo slov (posunkov), nepoužíva ich spontánne a negeneralizuje.

Podobne ako slová, aj posunky používa idiosynkraticky a tvorí posunkové neologizmy.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- U nekomunikujúcich žiakov vzbudzovať potrebu komunikovať,
- učiť silu komunikácie prostredníctvom neverbálnych modalít,
- vytvárať schopnosti nadväzovania očného kontaktu, dávať komunikácii očným kontaktom zmysel,
- vytvárať schopnosti ukazovania,
- dávať komunikácii očným kontaktom a ukazovaním zmysel,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu (symbol predmetu reprezentuje predmet),
- dávať do súvislostí totožné reálne predmety,
- zmiernovať rušivé správanie, spôsobené frustráciou z neschopnosti komunikovať,
- vyvolávať situácie krátkych interakcií s učiteľom,
- vytvárať predpoklady k spolupráci v samoobsluže.

OBSAH

Zmapovaním základných potrieb žiaka špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb.

Vyjadrovanie potreby: „ešte“, "prosím si" (pri akejkoľvek činnosti, pri akejkoľvek potrebe) nadviazaním očného kontaktu, resp. vyvodzovaním očného kontaktu v situácii učenia a jeho generalizácia na prirodzené situácie.

Učenie schopnosti ukazovania.

Priradovanie celkom identických trojrozmerných predmetov.

Priradovanie symbolov – zmenšenín reálnych predmetov, k predmetom ktoré reprezentujú a naopak.

Vzbudenie alebo znovu vzbudenie pozornosti imitáciou, ktorá je pre žiaka posilnením.

Účasť na krátkej interakcii (hre) s učiteľom 3 až 5 minút.

Pasívna spolupráca pri vyzliekaní niektorých častí oblečenia a aspoň naznačenie obliekania (nastavenie ruky do rukáva, nasunutie nohy do topánky a pod.).

Nechat' si viesť ruky pri umývaní rúk, tváre a ich utieraní, pri čistení zubov, ako aj pri fúkaní/ utieraní nosa a používaní toaletného papiera.

Nechat' si viesť ruky pri jedení (používanie lyžice a vidličky vedením rúk),

Nechat' si viesť ruky pri umývaní a utieraní tela a vlasov pri sprchovaní a kúpaní.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Zintenzívňovať túžbu žiaka komunikovať,
- vytvárať podmienky k tomu, aby sa komunikácia stala pre žiaka zábavnou,
- rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb (verbálne).
- využívať neverbálne modalities vrátane očného kontaktu ku komunikácii,

- rozvíjať symbolické myslenie,
- rozvíjať schopnosti, často používané pri hraní hier,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať zručnosti samostatnosti.

OBSAH

Zmapovaním základných potrieb žiaka špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb jednoduchou verbálnou formou (ktorá je v súlade s používanou úrovňou verbálneho vyjadrovania dieťaťa).

Provokácia komunikácie žiaka používaním jeho hračiek, predmetov záujmu.

Zmapovaním obľúbených aktivít/ predmetov (motivačná báza) žiaka vytvoriť podmienky k tomu, aby bol žiak nútený verbálne vyjadriť žiadosť o ne.

Provokácia komunikácie žiaka používaním sociálnych rituálov, ktoré žiak obľubuje.

Vytváranie podmienok k spontánnemu vyjadrovaniu potreby uhasenia smädu a hladu a hygienických potrieb žiaka (t.j. snaha, aby dieťa spontánne vyjadrovalo potrebu ísť na WC, nie vtedy, keď to má na dennom režime).

Dôsledné vyžadovanie používania neverbálnych modalít (oného kontaktu) so súčasnou verbalizáciou v rámci každej komunikačnej situácie.

Priradovanie neidentických obrázkov.

Priradovanie neidentických predmetov k obrázkom a obrázkov k predmetom.

Účasť na krátkej interakcii (hre) s učiteľom (3 až 5 minút).

Aktívna pomoc dospelému pri obliekaní a vyzliekaní.

Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov (postupne sa naučiť používať procesuálne schémy na dvojrozmernej úrovni – zodpovedajúcej úrovni porozumenia žiaka).

Aktívna spolupráca pri stravovaní.

Vytváranie základných zručností pri práci v domácnosti.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Zapájať sa do skupinovej činnosti (5 - 6 detí), napr. počúvanie príbehu,
- počúvať v nerekipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, (nie video),
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých, pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo (zväčšovanie rozsahu pozornosti a jej súdržnosti),
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

OBSAH

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

PROCES

Po zmapovaní základných potrieb žiaka (postupne) obmedziť jeho spontánny prístup k niektorej z nich.

Vyjadrovanie potreby očným kontaktom nacvičujeme v štruktúrovanej, málo podnetnej situácii (prispôsobenej schopnosti žiaka sústrediť sa). Žiak a učiteľ sedia oproti sebe, učiteľ ukáže žiakovi symbol očakávanej potreby kde prostredníctvom daného symbolu a jeho postavením medzi os pohľadu žiaka a učiteľa, dosiahneme nadviazanie očného kontaktu medzi žiakom a učiteľom.

Po úspešnom nadviazaní (i na zlomok sekundy), žiakovi okamžite nasýtime takto vyjadrenú potrebu. V situácii snahy žiaka vyjadriť potrebu v prirodzených situáciách, použiť predmetnú alebo inú adekvátnu úroveň komunikácie symbolmi, kde prostredníctvom daného symbolu a jeho postavením medzi os pohľadu žiaka a učiteľa opäť dosiahneme nadviazanie očného kontaktu medzi žiakom a učiteľom. Po úspešnom nadviazaní kontaktu dieťaťu nasýtime takto vyjadrenú potrebu. V prípade akýchkoľvek potrieb dieťaťa, v situácii, keď z jeho strany je prítomné očakávanie, že potreba bude uspokojovaná opakovane („ešte“), provokovať k očnému kontaktu, ktorého opätovným nadviazaním bude potreba uspokojená, takže očný kontakt nadobudne pre dieťa komunikačný význam.

V štruktúrovaných i neštruktúrovaných situáciách podobne nacvičovať i používanie ukazovania na daný symbol vyjadrujúci aktuálnu potrebu žiaka. Potrebu uspokojiť len v prípade simultánneho nadviazania očného kontaktu a ukazovania na daný symbol žiakom. Komunikáciu preverbálnymi formami rozširovať na vyjadrovanie ďalších potrieb žiaka a pokiaľ to žiak zvládne i na vyjadrovanie výberu z dvoch a postupne viac možností. Ak žiak zvládne predchádzajúce, učíme ho podobným spôsobom vyjadrovať i preferencie, keď je voľba daná.

Používanie preverbálnych foriem komunikácie sa ďalej „nesie“ všetkými stupňami a ročníkmi predmetu, resp. komunikácie a sociálneho správania žiaka.

Proces pri úlohách zameraných na priradovanie

Žiak sedí za stolom, učiteľ sedí vedľa neho alebo oproti. Položte na stôl dva predmety, dostatočne vzdialené jeden od druhého. Podajte žiakovi jeden predmet, ktorý je rovnaký ako jeden z predmetov na stole a povedzte: "polož k rovnakému". Ak sa predmet šmýka po stole, použite podnos, alebo podložku pod každý z nich. Po každom pokuse žiaka, zmeňte poradie predmetov (umiestnenie). Postupne je možné zvyšovať množstvo predmetov, ktoré sú na stole, ale nepatria k úlohe.

Na facilitáciu rečového prejavu, ako aj používanie prirodzenejšieho jazyka používajte neskôr namiesto: "rovnaký" iné výrazy s rovnakým významom ("taký istý, porovnaj, prirad', kam sa to hodí?" a pod.). Žiaci veľmi rýchlo pochopia stratégiu priradovania, potom je možné celkom vypustiť verbálny prompt. Avšak, keď sa v iných situáciách učí žiak pomenúvať predmety, je dobré namiesto: "polož k rovnakému" povedať: "polož ku koláčiku". Aby sa zvýšila motivácia, na priradovanie používajte predmety, ktoré sú pre žiaka motivačné (jedlo, hračky).

Prompty

Používajte fyzické vedenie, ukazovanie alebo prompt umiestnením predmetu. Postupne zmierňujte prompt, až kým žiak nie je schopný vykonať úlohu samostatne.

PROCES - pokračovanie

Učiteľ sa posadí vedľa žiaka alebo oproti nemu. Položí na stôl jeden alebo dva predmety, dostatočne vzdialené jeden od druhého. Povie mu: „Ukáž XY.“ Mení polohu predmetu po každom pokuse. Žiaci budú možno aktívnejší, keď budú musieť podať predmet učiteľovi. („Daj mi“) Je možné len pomenovať predmet, ktorý chceme žiaka naučiť.

Učiteľ ukáže na položku a opýta sa: „Čo je to?“. Podstatné je vybrať slová, ktoré označujú pre žiaka vysoko motivačné položky (predmety, jedlá, činnosti).

Prompty

Učiteľ používa fyzické vedenie, ukazovanie alebo prompt umiestnením predmetu. Postupne zmierňuje prompt, takže žiak bude schopný vykonať úlohu samostatne. Ako prompt používa aj výber správnych slov (resp. tých, ktoré žiak ovláda receptívne), alebo verbálny prompt. Zmierňuje prompt, postupne ho nahradí vyslovením len prvej hlásky slova, zapísaním a pod. Nie vždy je potrebné začať s expresívnym pomenúvaním až po zvládnutí receptívneho porozumenia.

Keď učiteľ naučí žiaka vytvárať vzťahy s dospelými, neznamená to, že bude automaticky schopný nadväzovať kontakty a udržiavať ich aj s rovesníkmi. Je to však prvý nevyhnutný krok, ktorý musí žiak s AU alebo PVP absolvovať. Sociálne hry by v rozvrhu mali byť často zaradované medzi iné predmety, v rámci vyučovania. Jednoduchšie ako učiť sociálne zručnosti v prirodzených situáciách až potom, ako ich žiak nadobudne v situáciách učenia, je učiť ich priamo v prirodzených situáciách, t.j. umelo vytvárať modelové, prirodzené situácie.

Cieľom je vyprovokovať akúkoľvek sociálnu reakciu a postupne ju modelovať do sociálne prijateľnej formy. To vyžaduje vymyslieť účinnú motiváciu, ktorá bude želané správanie posilňovať. Najlepšie je, ak je ňou vnútorné sociálne uspokojenie, pretože to nevyžaduje špeciálnu prípravu prostredia. Inými slovami, dieťa sa musí naučiť mať radosť z interakcie s ostatnými. Keď sa to podarí, forma interakcie (obsah) sa mení, očný kontakt je priamejší a trvá dlhšie. Len zriedkavo sú šteklenie, úsmev, grimasy samotné pre dieťa odmenou. Vtedy je potrebné posilnenie vonkajším motivátorom (obľúbenou zvukovou hračkou, kúskom obľúbeného jedla). Ak sa používa vonkajšia odmena, mala by byť spojená so sociálnou, aby bolo možné po čase postupne primárnu odmenu celkom nahradiť sociálnou.

V ceste dosiahnutia želaného správania je správne načasovanie a voľba cieľového správania podstatnou. Učiteľ musí čakať, kým sa objaví „priblíženie“ k želanému správaniu, t.j. musí vedieť aktivitu rozložiť na kroky, ktoré žiak postupne zvláda. V tomto type tréningu je nevyhnutné byť flexibilný. Tvarovanie existujúceho správania je proces, ktorý vyžaduje okamžitú schopnosť rozhodnúť sa kedy odmeňovať a kedy nie. Učiteľ si musí uvedomovať, že objavený stupeň želaného správania (aj krok k nemu), musí v ďalšej aktivite už od žiaka vyžadovať.

Aj keď učiteľ čaká, kedy sa spontánne objaví želané správanie, môže použiť rôzne nápovede prostredia a prompty, ktoré toto správanie vyprovokujú (blízkosť učiteľa k žiakovi, manipulácia s atraktívnou hračkou, pomôckou, ktorú žiak môže pozorovať a pod.). Keď sa žiak naučí dobre reagovať na určité komponenty úlohy, učiteľ urobí pauzu predtým, ako ho odmení. Táto situácia môže byť promptom k interaktívnemu správaniu žiaka, alebo byť pre učiteľa príležitosťou, aby vyžadoval ďalšie správanie (krok).

Vytváranie vzťahov s rovesníkmi v rámci hry

Už v čase, keď sa žiak začína učiť vzťahom s dospelými, treba ho vystavovať krátkym interakciám so spolužiakmi. Na ranom stupni vývinu hry má dieťa obmedzené schopnosti

k interakcii. Prostriedkom k nim môžu byť motorické aktivity s atraktívnymi materiálmi (suchý bazén). Deti často vydávajú rôzne zvuky, ktorými môžu upútať pozornosť a očný kontakt iných detí.

V interakcii medzi deťmi je dôležité nezabudnúť na zásadu, že ide o interakciu medzi nimi, to znamená, že miera pomoci dospelého nesmie presiahnuť hranicu, keď žiak namiesto komunikácie s rovesníkom, komunikuje s učiteľom, od ktorého očakáva prompt. Niekedy je však určitá miera pomoci trvale nevyhnutná. Vtedy je potrebné hľadať nepriame, nesociálne prompty (vizuálne a pod.).

1. ROČNÍK

1. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Ukazovanie využívať ako prostriedok vyjadrovania voľby,
- zmierňovať rušivé správanie, spôsobené frustráciou z neschopnosti komunikovať,
- budovať základy receptívneho a expresívneho označovania,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu (symbol fotografie reprezentuje predmet, príp. symbol obrázku reprezentuje predmet),
- vyjadrovať potrebu piť a jesť,
- komunikovať základné hygienické potreby,
- naznačovať pomoc dospelému pri vyzliekaní a obliekaní,
- rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať spoluprácu pri stravovaní,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- vytvárať základné zručnosti - predpoklady domácich zručností.

OBSAH

Vytváranie schopnosti vyjadrovania výberu, voľby.

Vyjadrovanie preferencie, keď je daná voľba.

Priradovanie predmetov k ich fotografiám a naopak.

Priradovanie predmetov k ich veľmi realistickej obrázkovej reprezentácii a naopak.

Priradovanie rovnakých obrázkov (zobrazujúcich rovnaké predmety, osoby a zvieratá).

Priradovanie rovnakých obrázkov (zobrazujúcich rovnaké činnosti).

Vyjadrovanie špecifických potrieb: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na reálne predmety (ak primárne potreby nie sú pre žiaka dostatočnou motiváciou zvolíme iné, pre žiaka motivujúce potreby, ktoré musí vyjadriť rovnakým spôsobom).

Vyjadrovanie potreby: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na predmetné symboly alebo zmenšeniny reálnych predmetov, príp. fotografie alebo zmenšeniny reálnych predmetov.

Vyjadrenie potreby ísť na WC (na malú i veľkú potrebu) prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu, resp. predmetného symbolu, príp. fotografie alebo zmenšeniny reálnych predmetov.

Aktívnejšia spolupráca pri obliekaní (a vyzliekaní) niektorých jednoduchých častí oblečenia, ak ich má žiak pripravené. Schopnosť zvládnuť procesuálnu schému obliekania (predmetnú, na úrovni fotografie, alebo dvojrozmerného obrázka).

Aktívnejšia spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov s pomocou procesuálnych schém (predmetných, alebo dvojrozmerných).

Aktívnejšia spolupráca pri umývaní rúk, tváre, ich utieraní, pri čistení zubov, nosa a používaní toaletného papiera s pomocou procesuálnych schém (predmetných, alebo dvojrozmerných).

Aktívnejšia spolupráca pri stravovaní: samostatné používanie lyžice a vidličky, naznačovanie používania nožíka na naberanie a naznačovanie krájania jedla, samostatné používanie servítky.

Účasť na krátkej interakcii so spolužiakom, s priamou pomocou učiteľa.

Priradovanie rovnakých farieb (vývinovo: červená - modrá, zelená - žltá - oranžová, hnedá - čierna - ružová - sivá, biela).

Priradovanie rovnakých tvarov (vývinovo: kruh-štvorec, trojuholník - obdĺžnik, kosoštvorec).

Imitácie hrubomotorickej manipulácie s predmetom v základnej polohe posediačky; napodobňovanie hrubomotorickej činnosti (zbieranie kociek do košíka, tlačenie autíčka); napodobňovanie používania predmetov podľa vzoru (pitie z pohára, jedenie hračkárskeho jedla, polozenie klobúka na hlavu, potlačenie autíčka cez rampu do garáže, galopovanie koníkom po stole, potrasenie tamburínou, búchanie kladivkom, česanie vlasov, predstieranie čítania knižky, vysávanie koberca hračkárskym vysávačom atď.).

Otváranie a zatváranie rôznych balení, v ktorých sú uložené potraviny a veci používané v domácnosti (nádoby, škatule, tuby, vrecká, vrecká, téglíky atď.).

Nalievanie z džbánú, prestieranie pre seba samého (s použitím vizualizácie a procesuálnych schém), s minimálnou priamou pomocou učiteľa.

1. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Rozvíjať schopnosti žiaka komunikovať jednoduchou verbálnou formou,
- rozvíjať neverbálne modality vrátane očného kontaktu ku komunikácii,
- spontánne vyjadrovať základné potreby,
- rozvíjať schopnosti výberu,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu,
- rozvíjať schopnosti často používané pri hraní hier,
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť jednoduché domáce zručnosti.

OBSAH

Neustále podporovanie a rozvíjanie naučenej verbálnej expresie, v zmysle vyjadrovania bežných žiadostí žiaka (využívať vizualizáciu ako augmentatívnu komunikáciu).

V rámci každej komunikačnej situácie neprestajné vyžadovanie používania neverbálnych modalít (očného kontaktu) so súčasnou verbalizáciou (s výnimkou žiakov, u ktorých sa diagnosticky potvrdí averzia na očný kontakt a príp. s tým súvisiace problémy v správaní).

Spontánne vyjadrovanie potreby uhasenia smädu a hladu a hygienických potrieb žiakom (t. j. spontánne vyjadrovanie potreby ísť na WC, nie vtedy, keď to má žiak v dennom režime).

Rozvíjanie existujúcich schopností vyjadrovania výberu, voľby, (požívanie vizuálnej formy komunikácie v zmysle augmentatívnej), rozširovanie ponuky, príp. posúvanie komunikačných prostriedkov na vyššiu úroveň).

Priradovanie neidentických činností (obrázkov rôznych ľudí, ktorí robia to isté).

Triedenie podľa pojmových kategórií.

Priradovanie množstva: priradovanie kariet so zobrazeným rovnakým počtom prvkov.

Účasť na dlhšej interakcii (hre) s učiteľom (5 až 10 minút).

Účasť na krátkej interakcii so spolužiakom, s minimálnou pomocou učiteľa.

Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov (postupne sa naučiť používať procesuálne schémy na dvojrozmernej úrovni – zodpovedajúcej úrovni porozumenia žiaka).

Aktívna pomoc dospelému pri obliekaní a vyzliekaní.

Aktívna spolupráca pri stravovaní.

Vytváranie základných domácich zručností (zametať, vysypať smetný kôš, umyť tanier, poutierať stôl, vyžmýkať handru a pod.).

1. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- So záujmom počúvať krátke príbehy,
- prejavovať záujem o príbehy a zapamätať si, čo sa stane a iné fakty,
- zopakovať krátke básničky, pesničky,
- pamätať si mená hlavných postáv,
- počúvať pre potešenie,
- je schopné vyvodiť zmysel z intonácie, výšky, hlasitosti, rytmu, prízvuku.

OBSAH

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

PROCES

Učiteľ demonštruje proces a povie: "urob toto". Žiak by mal zrkadliť činnosť učiteľa (t.j. ak učiteľ zodvihne pravú ruku, oproti sediaci žiak má zodvihnúť ľavú ruku). Jednotlivé fázy začínajú viditeľnými, veľkými pohybmi, ďalej postupujú k jemnejším pohybom. Pre žiaka je jednoduchšie naučiť sa imitovať činnosť spojenú s predmetom, alebo činnosť, ktorá má sensorickú spätnú väzbu. Imitácia, ktorá zahŕňa pohyb časti tela od tela, alebo časť tela, ktorá nie je priamo vo vizuálnom poli je pre žiaka náročnejšia.

Postupne, zlepšujúcimi sa výkonmi žiaka, je verbálna náповeď generalizovaná aj na iné vety, ktoré majú rovnaký význam ako: „urob toto“ (napr. „urob to isté“, „urob to, čo robím ja“, „napodobni ma“ a pod.). Finálnym krokom je pomenovanie činnosti („zatlieskaj“). Takto sa buduje kognitívna báza na ďalšie verbálne usmerňovanie. „Urob toto“ sa požíva aby sa vytvorila predstava imitácie, ktorá je základnou schopnosťou ktorá poskytuje nejazykový, neverbálny spôsob učenia ďalších rozmanitých zručností.

Prompty

K dosiahnutiu imitácie predvádzaných pohybov používajte fyzické vedenie. Postupne je potrebné zmiernovať prompt, cez jemný dotyk až po mierne gesto.

Cieľom je naučiť sa používať konverzačné frázy v každodenných situáciách. Spočiatku sa žiak učí dávať mechanické odpovede na opakujúce sa situácie. Prompty sú postupne zmiernované, pretože sa očakáva, že žiak bude komunikovať v prirodzených situáciách.

Podstatné je uvedomiť si, že aj keď žiaka naučíme mnoho reakcií, ešte to neznamená, že bude schopný sociálne komunikovať. Je potrebné učiť žiaka byť vnímavejším k sociálnym kľúčom správania sa a komunikácie.

Rozhovor predpokladá schopnosti

- všímať si rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,
- spracovať rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,
- interpretovať obsah a zmysel verbálneho, neverbálneho a afektívneho správania hovoriaceho,
- pochopiť správu hovoriaceho vo vzťahu k sociálnemu kontextu,
- pochopiť mentálny stav komunikačného partnera,
- mapovať relevantnosť rozhovoru pre partnera,
- zorganizovať si myšlienky relevantné k téme rozhovoru,
- znovu si vybaviť informácie relevantné k téme rozhovoru, partnerovi a kontextu,
- používať primeranú proximitu a reč tela,
- priebežne dynamicky reagovať na sociálnu dynamiku rozhovoru.

Sociálne zručnosti sa žiak učí postupne. Na začiatku nie sú zložité, pretože základom je, aby sa interakcia sama o sebe stala príjemnou. Na 3. úrovni sa v sociálnych interakciách využívajú viac rečové schopnosti, čo je pre žiaka s AU alebo PVP s MP veľmi náročné.

Imitácia je najfundamentálnejšia schopnosť, ktorá je prvotným hnacím mechanizmom v dosahovaní sociálneho správania. Samozrejme predpokladom interaktívnej hry je zvládnuť izolované komponenty zložitej hry, ktorá má byť interaktívnou. (Aby sa dve deti mohli spolu hrať s plastelínou, musia ju obe viesť hniest', vaľkať, vyrezávať formičkami, modelovať z nej a pod.).

Aby sme žiaka pripravili na interaktívnu hru s iným žiakom, učíme ho potrebné sociálne zručnosti najprv v situácii 1:1. Keď má žiak naučené niektoré sociálne zručnosti, začneme s krátkou interakciou s iným žiakom. Interakcia ešte nemusí mať za cieľ žiakov niečo naučiť. Dôležité je, aby si na seba zvykli, aby spolu zažili spoločné príjemné zážitky z aktivít, ktoré majú spoločné. Tieto stretnutia sú ideálnou príležitosťou na odpozorovanie ich schopností a identifikáciu tých, ktoré ich budeme ďalej učiť v situáciách 1:1. Tieto situácie nemajú len funkciu identifikácie nedostatkov žiaka, ale aj postupné priblíženie jeho hrových, sociálnych a komunikačných schopností štandardným.

V situácii učenia, by mal byť pre žiaka nový, vždy len jeden aspekt hry. V rámci každej aktivity je potrebné stanoviť si aj behaviorálne ciele. Prirodzene je potrebné facilitovať veku primerané a kooperatívne správanie – žiak má reagovať na svojho partnera v hre, ktorý nesmie robiť nič namiesto neho. Pedagóg nemá byť cieľom interakcie dvoch žiakov, ale jej prostredníkom. V rámci interakcie dvoch žiakov je potrebné byť flexibilný, rýchlo sa prispôbiť a neprerušovať správanie, ktoré je pozitívne. (Nedávať príliš veľa inštrukcií, ktoré bránia spontánnemu správaniu.).

2. ROČNÍK

2. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Vedieť vyjadriť široký repertoár potrieb ukazovaním na symboly tej úrovne, ktorá je primeraná úrovni myslenia žiaka, (predmetnej alebo adekvátnej dvojrozmernej),
- imitovať činnosť iných ľudí,
- sprostredkovať imitáciu ako základ, na ktorom sa ďalej rozvíjajú ostatné dôležité schopnosti (verbalizácia, hra, sociálne zručnosti, sebaobsluha atď.),
- sprostredkovať imitáciu ako základ na "modelovanie", ktoré je dôležitým spôsobom promptu,
- sprostredkovať imitáciu ako facilitátora pozitívneho vzťahu medzi žiakom a učiteľom,
- rozvíjať existujúcu úroveň sociálnych interakcií,
- rozvíjať zručností samostatnosti,
- aktívne pomáhať dospelému pri obliekaní a vyzliekaní,
- aktívne spolupracovať pri vykonávaní hygienických návykov,
- aktívne spolupracovať pri stravovaní,
- rozvíjať predpoklady domácich zručností.

OBSAH

Používanie širšieho repertoáru symbolov (predmetných alebo dvojrozmerných) na vyjadrovanie širších potrieb ukazovaním na symboly.

Imitácia učiteľa mimo základnej polohy (bez používania predmetov):

- postavenie sa,
- dotyk hlavy,
- postavenie sa na špičky,
- dotyk ramien,
- otváranie – zatváranie dlaní,
- ruky hore – dolu,
- zakrytie očí rukami,
- dotyk brady,
- dotyk chrbta,
- hojdavý pohyb trupu,
- napnutie ramenných svalov,
- mávanie pá - pá,
- tleskanie,
- dotyk pier a iné.

Imitácia inej osoby ako učiteľa (imitácia tretej osoby).

Priradovanie písmen, číslíc, slov.

Priradovanie predmetov, ktoré sú identické vo všetkých vlastnostiach okrem veľkosti.

Nájsť rovnaké predmety - podľa vzoru, ktorý drží učiteľ. (Žiak má označiť nájdený, rovnaký predmet ukazovaním.).

Priradovanie kombinácie vlastností: farba, tvar, veľkosť.

Triedenie podľa: farieb, tvaru, veľkosti.

Podporovanie samostatnosti žiaka pri úlohách.

Účasť na dlhej interakcii (hre) s učiteľom, sledovanie naplánovaného sledu niekoľkých činností (hier), využívanie naučených schopností triedenia, porovnávania materiálu.

Takmer samostatné vyzliekanie a obliekanie častí oblečenia (bez zapínania spôn, viazanie šnúrok a pod.), s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka.

Takmer samostatné vykonávanie hygienických potrieb na WC, s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka.

Takmer samostatné umývanie rúk a tváre, utieranie sa po umývaní, čistenie zubov, vyčistenie nosa, uvedomovanie si potreby použiť toaletný papier a umyť si ruky po použití WC, (aj s použitím vizualizácie a procesuálnych schém zodpovedajúcich úrovni porozumenia žiaka).

Takmer úplne samostatné stravovanie (schopnosť používať kompletný príbor, schopnosť naliať si nápoj z džbánu a pod.) s použitím procesuálnych schém, vizualizácie a minimálnej manuálnej pomoci učiteľa.

Takmer úplne samostatné prestieranie pre skupinu za použitia procesuálnych schém.

Čiastočne samostatné zvládnutie ďalších domácich zručností (odkladanie riadu, natieranie chlebička a pod.).

2. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Poznať bežné sociálne verbálne rutiny,
- iniciovať, udržať a ukončiť rozhovor verbálne,
- dať zmysel odpovedaniu na jednoduché otázky.
- používať osvojené hrové zručnosti na interaktívne hry s dospelým,
- používať osvojené hrové zručnosti na samostatnú hru,
- podporovať spontánne vyjadrovanie žiadostí nezávisle na situačnom kontexte,
- podporovať schopnosti vybrať si z ponúkaných aktivít,
- vnímať prítomnosť vyjadrovania gestami,
- zvyšovať mieru samostatnosti v oblasti samoobsluhy,
- nadobúdať nové domáce zručnosti.

OBSAH

Nácvik konvenčných verbálnych rutín, využívaných v sociálnych interakciách (pozdrav, zdvorilostné frázy zamerané na iného človeka).

Učenie verbálnych schopností na iniciáciu interakcie – rozhovoru alebo hry s učiteľom (dospelými).

Rozprávanie na jednoduché konverzačné témy s dospelým (nácvik v štruktúrovaných podmienkach, s nevyhnutnou mierou vizualizácie na dosiahnutie plynulosti rozhovoru).

Učenie verbálnych schopností na adekvátne verbálne a sociálne neverbálne ukončenie rozhovoru s dospelým.

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu.*

Reakcia: "áno - nie" na otázky typu: "Prosíš si piť – áno, alebo nie?",

Aplikácia existujúcich hrových zručností v štruktúrovaných zamestnaniach s dospelým/ viacerými dospelými.

Používanie nadobudnutých skupinových hrových zručností v krátkej kooperatívnej hre s iným žiakom na podobnej úrovni sociálnej komunikácie.

Používanie existujúcich hrových zručností v samostatnej štruktúrovanej hre, alebo inom zamestnaní (s vizuálnymi predlohami postupov, vzorov atď.).

Spontánne vyjadrovanie fyziologických potrieb nezávisle na konkrétnej situácii.

Spontánne vyjadrovanie voľby v situácii, ktorá to umožňuje (t. j. vizualizácia možnosti, že v danej situácii si žiak sám môže vybrať aktivitu, odmenu, formu relaxácie atď.), najlepšie ako forma nepriamej motivácie k inej činnosti.

Imitácia gest.

Samostatné obliekanie, vyzliekanie atď., používanie WC (s používaním vizuálnych promptov nezávisle od pomoci dospelého).

Samostatné prestieranie, jedenie, vykonávanie jednoduchých úkonov v jedálni/kuchyni.

Rozvíjanie domácich zručností.

2. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Vedieť primerane pozdraviť cudzích ľudí,
- vedieť pri odchode napr. z miestnosti primerane reagovať,
- vedieť povedať svoje meno, keď sa ho niekto opýta,
- vedieť povedať svoju adresu, keď sa ho spýtajú.

OBSAH

Dávanie do vzťahu jednoduché fakty o živote doma, v škole, na výlete.

Konverzácia využívaná v sociálnych interakciách – pozdrav, zdvorilostné frázy zamerané na iného človeka.

Poznanie a prezentovanie osobných údajov v rámci komunikácie – meno, priezvisko, bydlisko školy.

PROCES

Ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka a ním preferovaných aktivít s využitím prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

Urobte malú skupinu predmetov, o ktorých ste si istí, že sú predmetom záujmu žiaka a druhú, o ktorej ste si naopak istí, že nevzbudia záujem žiaka. Exponujte obľúbený predmet a opýtajte sa: "Prosíš si?", okamžite povzbudte k odpovedi: "áno" a dajte žiakovi predmet. po niekoľkých úspešných pokusoch s "áno", naučte vyjadrovať: "nie" obdobným spôsobom.

Imitáciu je možné realizovať s akoukoľvek stavebnicou (kockami, legom, chevou alebo tvarmi vystrihnutými z farebného papiera atď.). Učiteľ sedí oproti žiakovi, medzi nimi je stôl. Každý má svoj vlastný úlohový materiál (totožný s tým druhým) na kraji stola. Učiteľ bude stavať zo svojich dielov stavebníc, na svojej polovici stola. Žiak bude kopírovať učiteľa, sediac oproti nemu. (Malo by ho kopírovať tak, ako by kopíroval diagram. T.j. ak učiteľ niečo

robi záprava doľava, z pohľadu žiaka to bude zľava doprava.) Používajte diely stavebnice, ktoré majú odlišné tvary a farbu. Začnite s dvomi až tromi dielmi, postupne pridávajte počet. Len čo žiak niečo postaví napr. most, je potrebné zakomponovať to do hry (prejsť autíčkom popod most).

Prompty:

Používajte fyzické vedenie, demonštráciu, verbálny prompt, ukazovanie alebo ich kombináciu. Postupne zmiernujte prompt až k úplne samostatnému napodobňovaniu žiakom. Na začiatku nácviku je promptom aj to, že žiak má k dispozícii len tie diely stavebnice, ktoré potrebuje k imitácii. Neskôr môže mať k dispozícii aj také diely stavebnice, ktoré k imitácii vzoru nepotrebuje.

Učiteľ prezentuje položku a kladie otázky.

Prompty:

Používanie verbálnych promptov, demonštrácie, gest, výrazu tváre.

Metodika dosahovania cieľov úzko korešponduje s procesom danej úrovne druhého ročníka predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností.

V rámci nácviku sociálnych zručností odporúčame postupovať nasledovne:

- vybrať si konkrétnu sociálnu zručnosť,
- zručnosť rozložiť na časti/ kroky,
- demonštrovať zručnosť žiakovi s použitím primeranej procesuálnej schémy ako prostriedku nesociálneho promptu,
- praktizovať zručnosť až kým ju žiak nezvládne samostatne.

3. ROČNÍK

3. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Vyjadrovať široký repertoár potrieb ukazovaním na symboly úrovne adekvátnej úrovni myslenia žiaka, predmetnej alebo adekvátnej dvojrozmernej,
- v nových situáciách klásť dôraz na pragmatiku (generalizácia v čase, priestore, sociálna generalizácia),
- rozvíjať imitačné schopnosti činnosti iných ľudí,
- využívať imitáciu ako facilitátora pozitívneho vzťahu medzi deťmi navzájom,
- rozvíjať schopnosti, ktoré facilitujú sociálne interakcie,
- rozvíjať sociálne interakcie s učiteľom a spolužiakmi,
- rozvíjať schopnosti, často používané pri hraní hier,
- zvyšovať samostatnosť pri obliekaní, vyzliekaní, vykonávaní hygienických návykov a stravovaní,
- rozširovať zručnosti potrebné na práce v domácnosti.

OBSAH

Používanie komunikačných symbolov na vyjadrovanie širokého repertoáru potrieb v rôznom prostredí, vytváranie modelových situácií (čo najviac pripomínajúcim prirodzené životné situácie), zámerné obštrukcie a zmeny zaužívaných komunikačných situácií (iná osoba, s ktorou je potrebné komunikovať, sťažený prístup k zdrojom naplnenia potrieb a pod.);

Imitácia jemnomotorickej manipulácie s predmetom:

- vysýpať rôzny materiál z malého hrnčeka do veľkej nádoby,
- naberať materiál z jednej nádoby do druhej použitím naberačky (najprv veľkej, postupne menšej),
- ukladať cylindrické tvary na seba,
- rozobrať dve časti spojeného LEGA,
- dávať dolu vrchnáčky veľkých fixiek,
- krčiť toaletný papier,
- vytáčať čísla na hračkárskom telefóne,
- otvárať zips,
- vyberať lentilky, hrozienka, mince a iné drobné predmety z obalu na vajíčka,
- vyťahovať špáradlá z plastelíny do nádoby a pod.

Stavanie veže:

- diskriminácia farebných tvarov,
- imitácia sekvencie krokov,
- imitovať celú, naraz exponovanú stavbu.

Imitácia stavby z rôznofarebnej stavebnice:

- horizontálna stavba,
- vertikálna stavba,
- kombinácia horizontálnej a vertikálnej,
- stavba s dimenziou predná strana stavby - zadná strana stavby.

Imitácia stavby z jednofarebnej stavebnice.

Imitácia stavby podľa dvojdimenzionálnej predlohy (fotografia, nákres).

Imitácia špecifických štruktúr (stôl, most, garáž).

Stavanie bez predlohy (exponovať vzor, vzor odňať, úloha - postaviť podľa pamäti).

Imitácia adekvátneho používania iných konštrukčných materiálov (hračiek, hier, predmetov reálneho života).

Priradovanie neidentických trojdimenzionálnych predmetov (podobné, ale nie celkom rovnaké).

Priradovanie asociácií/ položiek, ktoré spolu súvisia ("K čomu to patrí?", časť - celok, detail – celok atď.).

Podporovanie samostatnosti pri úlohách.

Využívanie naučených schopností samostatnej hry s konštrukčnými materiálmi aj na interakciu s učiteľom a inými deťmi.

Nácvik konvenčných sociálnych rutín, využívaných v sociálnych interakciách (pozdrav, zdvorilostné frázy zamerané na iného človeka) - používaním neverbálnych komunikačných prostriedkov.

Schopnosť iniciácie interakcie - neverbálnej komunikácie, hry s učiteľom (dospelými) a spolužiakmi, ktorí sú na rovnakej úrovni komunikácie.

Samostatné vyzliekanie a obliekanie častí oblečenia s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka.

Samostatné vykonávanie hygienických potrieb na WC, s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka.

Samostatné umývanie rúk a tváre, utieranie sa po umývaní, čistenie zubov, fúkanie nosa. Uvedomovanie si potreby použiť toaletný papier a umyť ruky po použití WC, (aj s použitím vizualizácie a procesuálnych schém zodpovedajúcich úrovni porozumenia žiaka).

Samostatnosť pri stravovaní s použitím procesuálnych schém, vizualizácie a minimálnej manuálnej pomoci učiteľa.

Úplná samostatnosť pri prestieraní pre skupinu za použitia procesuálnych schém.

Zvyšovanie miery samostatnosti pri ďalších domácich zručnostiach.

3. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Spontánne používať bežné sociálne verbálne rutiny,
- spontánne iniciovať, udržať a viesť jednoduchý verbálny rozhovor,
- spontánne používať osvojené hrové zručnosti na interaktívne hry s dospelým,
- spontánne používať osvojené hrové zručnosti na samostatnú hru,
- spontánne vyjadrovať žiadosť nezávisle na situačnom kontexte,
- verbálnu expresiu dopĺňať vyjadrovaním gestami,
- zlepšovať verbálne porozumenie,
- zvyšovať citlivosť na detaily,
- zlepšovať schopnosti abstrakcie,
- spontánne požívať samostatné samoobslužné návyky a domáce zručnosti.

OBSAH

Používanie komunikačných schopností a sociálnych zručností 3. ročníka, 2. úrovne spontánne, v primeraných sociálnych situáciách.

Podporovanie spontánnej verbálnej komunikácie jednoduchými gestami, s významom zrejmým na základe prebiehajúcej situácie.

Odpovede typu: „áno – nie“ na otázky, ktoré nie sú aktuálne viditeľné (“Majú vtáky krídla?”).

Odpovede typu: „áno – nie“ na otázky, ktoré sú len čiastočne pravdivé (Např. Ukážte žiakovi červené jablko a opýtajte sa ho:” Je to zelené jablko?”).

Vyjadrovanie žiadostí (“Čo si prosíš?”).

3. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Vyjadrovať sa zdvorilo,
- povedať čo je na obrázku,
- povedať čo sa deje na obrázku,
- povedať čo sa stane podľa obrázku,
- chápať k čomu slúži telefón,
- byť schopný niekomu zatelefonovať s pomocou,
- viesť primeraný telefonický rozhovor s pomocou.

OBSAH

Opis obrázku (vymenovať čo vidí).

Opis súvislého deja podľa obrázku.

Telefonovanie – funkcia, význam. Jednoduchý rozhovor prostredníctvom telefónu.

PROCES

Proces uvedený pre 2. a 3. úroveň. Proces pre 1. úroveň je opísaný v nižších ročníkoch.

Ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

Najskôr vybrať položku, ktorá sa učila v časti: neverbálna imitácia. Namiesto: „urob toto“, povie učiteľ jednoduchým spôsobom, aby žiak vykonal nejakú činnosť s predmetom. Z začať s činnosťami, ktoré sa dajú robiť pri stole. Neskôr sa žiak má orientovať v miestnosti, budove atď. Postupne sa zmiernuje demonštrácia, takže žiak sa musí čoraz viac orientovať podľa verbálneho usmernenia. Postupne môžu byť inštrukcie zložitejšie a vzdialenosť medzi žiakom a učiteľom väčšia.

Neskôr, ako sa zlepšujú schopnosti žiaka plniť inštrukcie, postupne sa zadávajú niekoľkokrokové inštrukcie. Spočiatku majú byť inštrukcie jednoduché a čas na ich splnenie dlhší, neskôr zložitejšie a čas na ich splnenie kratší.

Prompty:

Aby sa s žiakom prešla celá činnosť, používa sa fyzické navádzanie alebo demonštrácia,. Postupne sa zmiernuje prompt, takže žiak bude schopný vykonať úlohu samostatne.

4. ROČNÍK

4. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Udržiavať a ďalej rozvíjať vyjadrovanie potrieb ukazovaním na symboly úrovne adekvátnej úrovni myslenia žiaka, nové komunikačné situácie (generalizácia v čase, priestore, sociálna generalizácia),
- rozvíjať schopnosti porozumenia abstraktných symbolov na vyjadrenie špecifickejších ako základných potrieb a želaní, motivácia výberom aktivity, odmeny a pod.,
- vyjadrovať zložitejšie potreby, ktorých vizualizácia symbolmi nie je ikonická,
- vytvárať predpoklady k schopnosti čakať na uspokojenie potrieb,
- učiť pravidlu: Ideš ty, idem ja“,
- aplikovať naučené imitačné schopnosti činnosti iných ľudí v bežnom živote,,
- rozvíjať samostatnosť v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií,
- aplikovať naučené hrové schopnosti k samostatnej aktivite a sociálnej interakcii,
- vyžadovať samostatnosť pri samoobslužných návykoch, príp. ich rozvíjať o nové zručnosti, resp. zvyšovať mieru samostatnosti osvojených zručností,
- aplikovať nadobudnuté domáce zručnosti v prirodzených životných situáciách, príp. ich rozvíjať o nové zručnosti, resp. zvyšovať mieru samostatnosti osvojených zručností.

OBSAH

Rozšírenie používania komunikačných symbolov na nové prostredia, osoby, s cieľom zvýšiť spontaneitu ich používania nielen v komunikácii s dospelými, ale aj inými deťmi na porovnateľnej úrovni porozumenia,

Nacvičovanie porozumenia nových komunikačných symbolov v prirodzených situáciách komunikačnej potreby (spájať situáciu so symbolom), s postupným modelovaním situácie tak, aby žiak muselo používať nové komunikačné symboly.

Podpora spontaneity komunikácie neverbálnymi formami možnosťou výberu obľúbenej aktivity, odmeny, trávenia neštruktúrovaného voľného času a pod..

Zámerné vyvolávanie komunikačných situácií, z ktorých pre žiak vyplynie nutnosť počkať na naplnenie vyjadrenej potreby, avšak s náhradnou činnosťou (na trávenie nevyhnutného času čakania) – ako tréning primeraných sociálnych reakcií na bežné životné situácie.

Používanie vhodnej vizualizácie k pochopeniu pravidla poradia v rámci hrových a iných situácií.

Zakomponovanie imitačných schopností, naučených v predchádzajúcom ročníku, do úlohových situácií v rámci samostatnej hry, samostatnej práce atď., s cieľom zmysluplného trávenia času, s cieľom nadväzovania dlhších interakcií s rovesníkmi, dospelými i v mimoškolskom prostredí (úzka prepojenosť na domáce prostredie, „úlohy“ na doma, ktoré prinášajú radosť rodinným príslušníkom a pocit sebarealizácie žiakovi s AU alebo PVP s MP, základ na vytváranie zmysluplných interakcií s inými deťmi, súrodencami (bez autizmu).

Vyžadovanie používania naučených konvenčných sociálnych rutín v sociálnych interakciách (neverbálne komunikačné prostriedky).

Nepretržité udržiavanie, príp. rozvíjanie nadobudnutej úrovne samostatnosti v sebaobsluže a domácich zručnostiach, snaha o redukciu podporných prostriedkov na minimálnu mieru tak, aby žiak nestrácalo samostatnosť (postupná redukcia počtu krokov procesuálnych schém,

postupná snaha používať na prípravu učiteľa jednoduchšie prevedenie pomôcok a pod.). Cieľom nie je čo najvyššia úroveň abstrakcie, ale nezávislosť a samostatnosť žiaka.

Rozvíjanie schopností, ktoré sú predpokladom k samostatnému umývaniu a utieraníu tela a vlasov pri sprchovaní a kúpaní a uvedomovanie si potreby okúpať sa, osušiť si vlasy a pod., (len na základe úzkej spolupráce s rodinou v zmysle špeciálno-pedagogickej diagnostiky jestvujúcej úrovne schopností a zručností, ale aj ako cieľ – transfer naučeného na prirodzené prostredie, v ktorom je potrebné zručnosti používať).

V prípade obmedzeného jedálnička ochota ochutnať nové jedlá, prípadne prijať postupné a mierne zmeny v stravovacích rituáloch a návykoch (využívať podmieňovanie).

Zlepšovanie prijateľnosti správania pri stravovaní (nemľaskanie, jedenie so zatvorenými ústami a pod.) jeho reguláciou pravidlami v zrozumiteľnej forme (napr. obrázkové pravidlá správania pri stole).

Nacvičovanie ďalších bežných domácich zručností: šúpanie ovocia a zeleniny, krájanie, nakladanie primeraného množstva jedla sebe, aj skupine.

Príprava jednoduchého jedla: natretie chlebíka sebe, aj iným, príprava sirupu, studeného kakaa, zbieranie použitého riadu skupiny a poutieranie stola po stravovaní.

4. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Dať zmysel odpovedaniu na jednoduché otázky,
- zlepšovať slovnú zásobu,
- učiť žiak uvedomiť si, či je druhá osoba „účastná“ a ako ju zaujať.

OBSAH

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na predmety, časti tela).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na činnosti).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na činnosti naživo: učiteľ demonštruje činnosť, opýta sa: „Čo robím?“).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na obrázky ľudí: „Kto je to?“).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na reálne osoby („Kto je to?“).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na farbu).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na tvar).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na veľkosť).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na miesta, miestnosti v budove).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na miesta v okolí).

Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na kvantitu).

Sprostredkovať predmet, ktorý je objektom záujmu inej osoby inej osobe (vybrať predmet, v adekvátnej vzdialenosti sa priblížiť k osobe, podať jej predmet a povedať: "nech sa páči").

Získať pozornosť inej osoby, odkázať niečo, spýtať sa iného človeka na niečo (jemný dotyk, oslovenie).

4. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Telefonovať bez pomoci,
- viesť primeraný telefonický rozhovor bez pomoci,
- rozumieť pravidlám, ktoré platia v triede,
- rozumieť pravidlám, ktoré platia v domácom prostredí,
- rozumieť niektorým pravidlám, ktoré platia na verejnosti,
- rozumieť vlastným povinnostiam v rámci špecifického prostredia.

OBSAH

Telefonovanie bez pomoci. Poznať svoje telefónne číslo, rodičov. Vedenie adekvátneho rozhovoru.

Pravidlá v škole, doma, na verejnosti, ich dodržiavanie a adekvátne aplikovanie.

Porozumenie pojmu „povinnosť“.

PROCES

Na 2. a 3. úrovni učiť verbálnej imitácii je lepšie v menej formálnych podmienkach. V závislosti od fázy, v ktorej sa žiak nachádza, nemusí mu byť explicitne daná inštrukcia. Veľmi často je účinnejšie nepoužívať: „povedz...“ ale len povedať, dať správny rečový vzor toho, čo od žiaka očakávame, že povie. Niektorým žiakom pomôže, keď ich posadíme na stoličku. Väčšine žiakov vyhovuje ak sa nácvik robí hrovou formou, v bežných situáciách. Keď budete tvarovať reč žiaka, musíte si overiť, či je lepšie, alebo horšie používanie vizuálnej nápovede. Prezentovanie vizuálneho, obrázkového materiálu môže dať zmysluplný kontext reči, ale pre niektorých žiakov je pridanie ďalšej modality rušivé a znižuje ich koncentráciu.

Učiteľ musí výnimočne odmeňovať správnu odpoveď žiaka. Na posilnenie želaného správania (sedenie na stoličke) používajte mierne posilňovače, aby ste si účinnejšie ušetrili na odmeňovanie verbálnej produkcie.

Aby ste facilitovali reč:

Vyberte zvuky a slová, ktoré žiak často produkuje.

Vyberte zvuky, ktoré sú vývinovo primerané.

Vyberte zvuky, ktoré môžu byť motivujúce a funkčné (zvuky zvierat).

Vyberte zvuky, ktoré môžu byť motivujúce a funkčné z hľadiska záujmov žiaka.

Počas úlohy ukážte žiakovi obrázok (len v prípade, ak to nie je rušivé).

K verbálnej imitácii podnecujte v príjemných situáciách (pri hojdaní, šantení, v bazéne).

Napodobňujte zvuky, ktoré žiak vydáva.

Spev a gestá môžu byť užitočné ako vizuálne prompty spojené s vokalizáciou.

Prompty:

Používať fyzické vedenie alebo demonštráciu. Postupne zmiernovať prompty, kým žiak nebude imitovať samostatne.

5. ROČNÍK

5. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb symbolmi,
- vyjadrovať potrebu nasýtiť hlad a smäd prostredníctvom komunikačného symbolu na úrovni primeranej porozumeniu nezávisle na situačnom kontexte,
- spontánne komunikovať hygienické potreby, nezávisle na situačnom kontexte,
- zlepšovať schopnosť abstrakcie používaných komunikačných prostriedkov,
- rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas v sociálnych interakciách sociálne prijateľným spôsobom,
- rozvíjať schopnosti neverbálnej imitácie,
- zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny žiakov,
- byť samostatnejší spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií
- s inými žiakmi (používať vizualizáciu, ako náhradu sociálnych promptov – ako predpoklad väčšej nezávislosti žiaka od promptov dospelého), byť schopný zamestnať sa jednoduchou interakciou so spolužiakom, bez priameho zásahu učiteľa, s pomocou neverbálnych promptov,
- učiť sa vedomosti o sebe samom, sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom,
- používať pravidlo: "Ideš ty - idem ja",
- rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého žiaka (s nevyhnutným zvážením nárokov a očakávaní domáceho prostredia na žiaka).

OBSAH

Vyjadrovanie širokého repertoáru potrieb ukazovaním na symboly úrovne adekvátnej úrovni myslenia žiaka.

Zámerné modelovanie situácií evokujúcich vyjadrenie určitých potrieb, s cieľom prejať spontánne bežné fyziologické potreby - nezávisle na komunikačnej situácii (vyradíť z denného režimu symboly aktivít: jesť, WC a pod.).

Využívanie neverbálnej komunikácie so žiakom aj na plánovanie najbližších aktivít (spočiatku aktuálneho dňa, ďalšieho dňa, postupne vzdialenejšieho časového úseku).

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych interakciách s dospelým aj inými žiakmi neverbálnymi komunikačnými prostriedkami.

Imitácia jemnomotorickej manipulácie bez predmetu:

- ukazovanie oboma prstami do vzduchu,
- "chodenie" po stole ukazovák a prostredníkom,
- opakované krčenie a vystieranie ukazováka,
- ukazovanie na vlastný nos,
- spojenie ukazovák oboch rúk,
- spojenie oboch palcov dovedna,
- spojenie ukazováka a palca tej istej ruky "ro" kolieska;

Učiť základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými neverbálnymi komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa žiak volá, kde býva, kedy sa narodil, či má súrodencia atď.).

Samostatné používanie pravidiel: „Idem ja – ideš ty“ (s potrebnou vizualizáciou pravidiel) v kooperatívnej aktivite s iným dieťaťom (hre, práci, domácich zručnostiach, atď.).

5. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

OBSAH

Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie).

Zameranie verbálneho správania k inému človeku („Pod“, „Daj mi“, „Prepáč“, „Upokoj“).

Komentovanie vlastnej činnosti: reakcia na otázku: „Čo si prosíš?, ak aj je exponované pre žiaka obľúbené jedlo alebo hračka.

Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované.

Verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.

Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, ak sú voľne exponované bez akéhokoľvek pomocného podnetu.

Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie).

Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“).

Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.

Predviest' niečo, pochváliť sa niečím inému človeku.

Identifikovať KAM/ČO ukazuje druhá osoba (napr. učiteľ na niečo ukáže a povie: „Chod' tam“; asistent na niečo ukáže a učiteľ sa spýta: „Na čo ukazuje asistent?“).

Identifikovať kam sa druhá osoba pozerá: („Na čo sa pozerá (meno)?“).

Identifikovanie smeru pohybu.

5. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Vyjadrovať sa primerane v obchode,
- byť schopný pýtať sa (dávať otázky),
- primerane sa vyjadrovať o počasí,
- chápať, čo znamená: koniec - začiatok,
- dokázať si zvoliť televízny program.

OBSAH

Modelové situácie navodzujúce rozhovor, nutnosť vyjadriť sa, spýtať, odpovedať.

Reálne situácie navodzujúce rozhovor, resp. nutnosť dávať otázky/odpovedať (nakupovanie, počasie, obliekanie sa, upratovanie skrinky, pracovného priestoru a iné).

Začiatok a koniec rozhovoru – pravidlá spoločensky prijateľné a používané.

PROCES

Stanovené ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

6. ROČNÍK

6. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Nepretržite udržiavať expresívne vyjadrovanie potrieb symbolmi a ak je to možné rozširovať o vyjadrenia ďalších potrieb,
- spontánne vyjadrovať potrebu nasýtiť hlad a smäd a vykonať hygienické potreby prostredníctvom komunikačného symbolu na úrovni primeranej porozumeniu nezávisle na situačnom kontexte,
- spontánne vyjadrovať ďalšie potreby, nezávisle na situačnom kontexte,
- spontánne vyjadrovať súhlas a nesúhlas v sociálnych interakciách sociálne prijateľným spôsobom,
- rozvíjať schopnosti neverbálnej imitácie,
- využívať schopnosť - čakať na uspokojenie potrieb, na plánovanie blízkej budúcnosti,
- spontánne aplikovať pravidlo kooperácie (pravidlo: "Ideš ty - idem ja") v rámci skupiny detí,
- učiť sa ďalšie vedomosti a informácie o sebe samom a najbližších a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným neverbálnym spôsobom,
- udržiavať osvojené zručnosti sociálnej kooperácie v prirodzených situáciách interakcií s deťmi i dospelými,
- nepretržite udržiavať dosiahnutú úroveň samostatnosti a nezávislosti v oblasti sebaobsluhy a domácich zručností (s vizualizáciou potrebnou na udržanie dosiahnutej miery samostatnosti),
- zmierňovať odlišnosti v oblasti stravovacích návykov.

OBSAH

Zámerné vyvolávanie situácií, ktoré motivujú k vyjadrovaniu potrieb žiakom tak, aby už naučené komunikačné prostriedky/symbole boli upevňované ich neustálym používaním v primeraných situáciách.

Vyjadrovanie súhlasu a odmietnutia v situáciách bežného života, primerane k sociálnemu kontextu.

Neverbálna imitácia:

- ukázanie na pery, nos a iné,
- imitácia pohybov a výrazov tváre,
- napodobňovanie fúkania,
- napodobňovanie otvárania úst,
- napodobňovanie pohybov tváre s ostro kontrastujúcim hrubomotorickým pohybom,
- napodobňovanie vyplazovať jazyk,
- iné: oblizovanie pier, zahryznutie do vrchnej pery, stlačenie pier dovedna, umiestnenie jazyka medzi zuby a súčasné fúkanie a iné.

Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít blízkej budúcnosti (víkendu, budúceho týždňa).

Upevňovanie znalosti základných osobných údajov/informácií o sebe samom a svojich najbližších a vyjadrovať ich primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách.

Formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov) podmienených vonkajšou motiváciou učenie prvkov spoločnej pozornosti a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii.

Podporovanie vokalizácie. Kedykoľvek, keď žiak vydá zvuk podobný reči, pochváľte ho, príp. po ňom opakujte. Zaznamenávajúte si každú situáciu, v ktorej je vysoký výskyt spontánnej vokalizácie. spievajte, požívajte hudbu a predmety, vydávajúce zvuky.

Manipulácia s predmetom spojená so zvukom. Učiteľ urobí činnosť s predmetom a súčasne produkuje zvuk charakteristický pre daný predmet: auto + „vríf“.

Postupné navykanie na hygienické návyky súvisiace s dospievaním (používanie antiperspirantu, hygienickej vložky a pod.).

Používanie jednoduchých kuchynských spotrebičov pod dohľadom učiteľa, s pomocou procesuálnych schém (varná kanvica a pod.).

6. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Rozvíjať porozumenie verbálnych výpovedí v prirodzených socio-komunikačných situáciách, s následnou primeranou verbálnou reakciou,
- preniesť rozvíjanie žiaka od stola a stoličky do prirodzenejšieho prostredia.

OBSAH

Generalizácia viet „Čo mám“ – v rozhovore.

Reakcia na otázku „Čo si prosíš?“, s použitím predmetov, alebo obrázkov predmetov, o ktoré má žiak záujem.

Reakcia na otázku „Dotkni sa...“ – svojej časti tela (vývinový postup porozumenia: ústa – oči – nos – vlasy – jazyk – hlava – uši – ruky – prsty – brucho – zuby – brada – palce – kolená – chrbát – nechty, atď.).

Reakcia na otázku „Prines...“ ("Daj mi x" - len predmet x exponovaný, "Daj mi y" - exponovaný len predmet y, "Daj mi x alebo y" - exponované oba predmety. Najprv predmety pre žiak motivačné, neskôr: oblečenie, jedlá, hračky, predmety domácnosti, zvieratá, nábytok atď.).

Označenie pomenovaného ukázaním na obrázok (ukázať na obrázok pomenovaného predmetu.).

Označenie pomenovaného ukázaním na obrázok (ukázať na obrázok pomenovanej činnosti).

Označenie pomenovaného ukázaním na obrázok (ukázať na obrázok pomenovanej reálnej osoby, ktorá je na fotografii: fotografie žiaka, učiteľa, personálu školy, spolužiakov, rodiny).

Plnenie inštrukcií sediac na stoličke („zatlieskaj, vstaň - sadni si, urob pápá, poklopkaj po stole, zdvihni ruky, objím ma, chod' - zastav sa“ atď.).

Porozumenie: priniesť dve položky.

Porozumenie: priniesť položku podľa určenej veľkosti (veľká - malá).

Porozumenie: priniesť farbu.

Porozumenie: priniesť tvar.

Porozumenie: priniesť položku podľa určenej kombinácie: farba + predmet.

Porozumenie: priniesť položku podľa určenej kombinácie dvoch abstraktných vlastností (veľkosť + farba, atď.).

Porozumenie: priniesť položku podľa určenej kombinácie troch vlastností.

Vytvorenie schopnosti zaujať interaktívnu rolu iniciátora rozhovoru, aj reagujúceho v rozhovore.

6. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Určiť vlastné pohlavie,
- určiť pohlavie iného človeka,
- identifikovať svoje oblečenie,
- identifikovať svoju tašku ,
- identifikovať ostatné veci, ktoré žiakovi patria,
- vedieť pomenovať veci, ktoré žiakovi patria,
- schopnosť nájsť svoje miesto/ lavicu v triede.

OBSAH

Identifikácia/uvedomovanie si vlastnej osoby (pohlavia).

Rozlišovanie a pomenovanie iných osôb podľa pohlavia, oblečenia, výzoru a iných znakov (muž, žena, dieťa).

Rozlíšenie a pomenovanie predmetov používaných v bežnom živote žiaka, ktoré žiakovi patria/nepatria.

Orientácia v priestore triedy – poznať napr. svoju lavicu.

PROCES

Stanovené ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Uvedomovať si svoje vonkajšie znaky i niektoré charakterové vlastnosti,
- regulovať vlastné správanie inštrukciami učiteľa, ktoré nie sú podávané v bezprostrednej blízkosti žiaka,
- vyvolávať prirodzené situácie častejších interakcií so spolužiakmi,
- rozvíjať schopnosť žiadať si informácie od iných sociálne prijateľným neverbálnym spôsobom a v rámci daného kontextu,
- rozvíjať schopnosť odovzdať žiadané informácie ostatným,
- zoznamovať sa so zložitejšími pravidlami spoločenských hier,
- rozvíjať vokalizáciu a neverbálnu imitáciu,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie vzdialenejšej budúcnosti, a referenciu prežitej blízkej minulosti,
- používať hygienické návyky súvisiace s dospievaním,
- používať domáce spotrebiče.

OBSAH

Označenie/neverbálne pomenovanie navonok pozorovateľných vlastností žiaka a niektorých charakterových vlastností žiakom.

Rozvíjanie znalostí vlastných osobných údajov/informácií a informácií o ďalších osobách v sociálnom prostredí žiaka a ich vyjadrovanie primeranými neverbálnymi komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách.

Používanie pravidiel správania viazaných na určité situácie (vizualizovaných pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou).

Používanie naučených sociálnych komunikačných zručností aj v menej očakávaných situáciách sociálnych kontaktov s deťmi i dospelými.

Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov), podmienených vonkajšou motiváciou.

Používanie zložitejších pravidiel spoločenských hier (vizualizovaných pre žiaka pochopiteľným spôsobom).

Nadalej podporovanie vokalizácie, ak sa dá, spájanie určitého, žiakom vokalizovaného zvuku, so špecifickou situáciou naplnenia potreby (snaha o modelovanie vokalizovaného zvuku na špecifický zvuk – slovo, vyjadrujúce špecifickú potrebu).

Kontinuálne napodobňovanie (režazenie pohybov s ich súčasným napodobňovaním žiakom):

- pokročilá imitácia (zodvihnúť jednu ruku - zodvihnúť obe ruky, dotyk nosa jedným prstom - dotyk nosa celou rukou, zamávanie "pá - pá" pravou rukou - ľavou rukou atď.),
- dvojkroková imitácia (predviesť dva kroky, po ich zapamätaní žiakom imitovať),
- prekríženie (dotyk pravého lakt'a ľavou rukou, dotyk ľavého ramena pravou rukou a pod.),

- dve reakcie naraz (dotyk ramena pravou rukou súčasne a kolena ľavou rukou, ruky prekrížené),
- trojkroková imitácia,
- imitácia činnosti podľa obrázka.

Imitácia orálnej motoriky. Demonštrujeme vždy len jeden pohyb, až po zvládnutí pridáme ďalší.

Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenejšej budúcnosti (najbližšieho mesiaca), a neverbálny rozhovor o udalostiach v blízkej minulosti (čo bolo dnes, včera).

Samostatnejšie uplatňovanie hygienických návykov súvisiacich s dospievaním. Používanie antiperspirantu, hygienickej vložky a pod., napr. za pomoci primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára.

Rozvíjanie domácich zručností a integračných zručností žiaka, podľa jeho individuálnej kapacity, životného štýlu rodiny a prostredia v ktorom žije.

PROCES

Používať domáce spotrebiče učíme žiaka na základe jeho individuálnych schopností a zručností, za nevyhnutného predpokladu bezpečnosti pre dieťa i okolie, odporúčame úzko spolupracovať s rodinou – poznať životný štýl rodiny ako predpoklad k rozvíjaniu adekvátnych domácich zručností.

7. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií, vyplývajúcich z kontextu,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií, nevyplyvajúcich z kontextu.

OBSAH

Plnenie inštrukcií, vyplývajúcich z kontextu (Na stôl položíme jablko a žiakovi povieme: „Daj mi jablko“, stoličku prisunieme ku dverám a žiakovi povieme: „Otvor dvere.“ a pod.).

Manipulácia s predmetmi (plnenie dvojslovných inštrukcií, ktoré pomáhajú facilitovať rozpoznanie rovnakého predmetu v rôznych kontextoch).

Vykonanie činnosti zobrazenej na fotografii, alebo obrázku žiakom, v spojení s verbálnou inštrukciou (jednokroková inštrukcia, dvojkroková, trojkroková, viackroková inštrukcia).

Plnenie verbálnych inštrukcií mimo stola, nie posediačky, v rovnakej miestnosti (zapni svetlo, zatvor dvere, choď - stoj, zahod' do koša, bež, otvor dvere, prines mi..; zaklop na dvere atď.).

Plnenie verbálnych inštrukcií v druhej miestnosti („urob a vráť sa“).

Plnenie dvojkrokových inštrukcií v druhej miestnosti.

Plnenie trojkrokových inštrukcií v druhej miestnosti.

7. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Rozvíjať schopnosť vyjadriť čo žiak má – nemá rád,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť špecifické pocity,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť potreby a želania,
- predstaviť sa keď je o to žiak požiadany,
- predstaviť sa spontánne v situácii, v ktorej sa to očakáva,
- vedieť poskytnúť osobné údaje/údaje o rodine.

OBSAH

Identifikácia vlastných pocitov, ich vyjadrenie primeraným spôsobom.

Identifikovanie a pomenovanie vlastných potrieb a želaní.

Poskytnutie osobných údajov v adekvátnom kontexte: koľko má žiak rokov, kde býva, akú má adresu, do ktorej školy chodí, do ktorej triedy chodí, ako sa volajú pedagógovia žiaka, jeho spolužiaci a pod.

Poskytnutie informácií/údajov o svojej rodine osobám na to oprávneným (na úrade, v škole): mená rodičov, ich telefónne číslo, meno súrodencov, čo robia a pod.

PROCES

Jednotlivé ciele odporúčame dosahovať rôznymi spôsobmi, prostriedkami a metódami. Realizujeme ich predovšetkým prostredníctvom aktivít preferovaných žiakom a podľa jeho individuálnych možností, resp. prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Uvedomovať si vonkajšie znaky iných detí,
- rozvíjať schopnosti regulovať vlastné správanie neverbálnymi inštrukciami učiteľa,
- vyvolávať prirodzené situácie častejších interakcií so spolužiakmi,
- aplikovať znalosti vlastných osobných údajov pri sociálnych kontaktoch mimo školy,
- aplikovať zložitejšie pravidlá spoločenských hier v sociálnych zamestnaniach,
- rozvíjať predpoklady k hovorenej reči: imitovať zvuky a slová, budovať jednoduchý verbálny slovník,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie vzdialenej budúcnosti a referenciu prežitej vzdialenejšej minulosti,
- rozvíjať neverbálny skupinový rozhovor,
- samostatne používať hygienické návyky súvisiace s dospievaním,
- rozvíjať domáce zručnosti.

OBSAH

Označovanie/neverbálne pomenovanie navonok pozorovateľných vlastností iných detí a niektoré charakterových vlastností.

Používanie pravidiel správania, viazaných na určité situácie (vizualizované pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou), prijímanie aj náhle oznámených (vizualizovaných) informácií bez problémového správania.

Vyjadrovanie vlastných osobných údajov/informácií o sebe primeranými neverbálnymi komunikačnými prostriedkami v situáciách mimo školy (pošta, policajť, obchod a pod.).

Spontánne používanie zložitejších pravidiel spoločenských hier pri hrách s inými deťmi (aj súrodencami) – samostatné používanie vizuálnych pomôcok, ktoré zaručujú jasnú vizualizáciu pravidiel.

Podporovanie jestvujúcej vokalizácie, vytváranie nových situácií, spájanie s vokalizáciou učiteľom, motivovanie dieťaťa k akýmkoľvek zvukovým prejavom v nových situáciách.

Podporovanie objavujúceho sa vyjadrovania niektorých potrieb/ želaní špecifickou vokalizáciou dieťaťa – vyhovieť, len ak je používanie alternatívnej formy komunikácie spojené aj so zvukom, podmieňovať (alternatívna komunikácia sa stáva augmentatívnou).

Imitovanie orálnej motoriky - demonštrovanie sekvencie dvoch, troch a viac pohybov učiteľom, ktoré má žiak imitovať.

Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenej budúcnosti (niekoľko mesiacov až celý rok). Neverbálny rozhovor o udalostiach vo vzdialenejšej minulosti (čo bolo minulý týždeň, minulý mesiac).

Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti formou skupinových neverbálnych rozhovorov s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov podmieňovaných vonkajšou motiváciou.

Prvky spoločnej pozornosti a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii - využiť znalosť faktov o sebe samom a iných deťoch ako témy neverbálnych rozhovorov, kde vizualizovať poradie: „kto je na rade v rozhovore“, podmieňovať správne odpovede a primerané správanie komunikujúceho primárnymi alebo sociálnymi odmenami.

Samostatné a spontánne používanie hygienických návykov súvisiacich s dospievaním, za pomoci primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára a pod.

Rozvíjanie domácich a integračných zručností žiaka podľa jeho individuálnych kapacít, životného štýlu rodiny a pod.

PROCES

Pri nácviku imitácie je vhodné začať s piatimi ľahkými zvukmi a pridávať ďalší, len ak sú predošlé zvládnuté.

Ak žiak používa echolálie, alebo hovorí spontánne slová, možno ho požiadať o imitáciu práve týchto zvukov/slov. Dôraz sa kladie na zvuky a slová, ktoré vie žiak vysloviť zrozumiteľne a ak sa dá, ich produkciu je vhodné ihneď spájať s ich významom - ak to nebude pre žiaka rušivé.

Vývinovo usporiadané zvuky vhodné na imitáciu: samohlásky, ľahko artikulovateľné spoluhlásky: m, b, p, v, d, spoluhlásky spojené so samohláskami – otvorené slabiky, reťazenie slabík, imitácia prvých slov, ktoré vznikajú zdvojením otvorených slabík: mama, pá - pá, imitácia ostatných slov, jednoduchých viet, hlasitosti, výšky hlasu a tempa reči.

8. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Naučiť sa negovať, odmietnuť,
- rozumieť podmienkovým inštrukciám,
- rozvíjať verbálne pojmy/ pojmové kategórie,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií, obsahujúcich podmienky,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií v súvislosti s novými pojmovými kategóriami.

OBSAH

Vyjadrovanie nesúhlasu: „Nie“

Porozumenie inštrukcie: „Nerob to!“

Porozumenie tzv. podmienkovej inštrukcie.

Triedenie obrázkov do kategórií.

Plnenie inštrukcií, vyplývajúcich z kontextu, ktoré obsahujú pozitívnu alebo negatívnu inštrukciu.

Plnenie inštrukcií, ktoré majú viac krokov – kombinácia pozitívnej a negatívnej inštrukcie.

Plnenie viackrokových inštrukcií v inej miestnosti, s časovým odstupom a pod.

PROCES

Pri nácviku negácie ukázať žiakovi niečo, čo nemá rád a spýtať sa: „Prosíš si?“

Pri nácviku zákazovej inštrukcie sa demonštruje činnosť s výzvou: „Nerob to!“ ,so súčasným posilnením za nenapodobňovanie príslušnej činnosti.

Pri podmienkovej inštrukcii sa žiak učí chápať, či sa inštrukcia týka jeho, alebo nie. Pri nácviku sa naučí odpovedať na otázku: áno - nie v situáciách –napríklad: "Ak sa voláš Janko, zdvihni ruky"; "Všetci chlapci idú ku stolu." a pod.

Práca s kategóriami - receptívne: učiteľ vyloží dva a viac obrázkov z rôznych kategórií a vypýta si – „Daj mi zviera!“; expresívne: učiteľ ukáže obrázok a spýta sa: „Čo je to?“. Žiak odpovie konkrétne a pomenuje kategóriu, napr.: krava, zviera; pomenovávanie: dieťa má pomenovať niečo z určitej všeobecnej kategórie, napr. zvierat; bližšie konkretizovanej kategórie: „Pomenuj zviera, ktoré žije v oceáne!“, „Povedz jedlo, ktoré by si jedol na raňajky“ a iné.

8. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Rozvíjať zameranie pozornosti na vonkajšie prejavy emócií ľudí,
- snažiť sa o splnenie zadanej úlohy,
- plniť inštrukcie zadané dospelým v domácom prostredí i doma,
- zadaným úlohám venovať primeranú pozornosť,
- zadané úlohy väčšinou dokončiť,
- akceptovať osobný priestor učiteľov a spolužiakov,
- dokázať sa podeliť s dospelými,
- dokázať sa podeliť s rovesníkmi,
- identifikovať a vyjadriť vlastné fyzické potreby,
- rozoznať členov blízkej aj širokej rodiny,
- identifikovať a rozlišovať medzi priateľmi/známymi a rodinou,
- povedať len primerané/ vhodné poznámky/ informácie iným – podľa vzťahu k nim,
- rozoznať, čo je nevhodné zo strany iných ľudí,
- dokázať sa spriatelieť na základe spoločných záujmov,
- dokázať vyjadriť realistické postoje: „Môžem“, „Som“,
- prijímať pochvalu s hrdosťou,
- akceptovať kritiku bez mrzutostí a nevhodných reakcií,
- vedieť sa vysporiadať s primeranou formou odmietnutia.

OBSAH

Receptívne porozumenie vonkajším prejavom emócií v dvojdimenzionálnej forme - fotografie, kresby, maľby.

Receptívne porozumenie reálnym emóciám.

Porovnávanie emócií, receptívne a expresívne pomenovávanie emócií v dvojdimenzionálnej forme.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK– 1. úroveň

CIELE

- Uvedomovať si vonkajšie znaky a niektoré charakterové vlastnosti iných detí a dospelých zo sociálneho prostredia žiaka,
- aplikovať znalosti vlastných osobných údajov pri nových sociálnych kontaktoch mimo školy,
- prenášať pravidlá spoločenských hier do sociálnych zamestnaní mimo školy,
- ďalej rozvíjať vokalizáciu,
- rozvíjať verbálny slovník,
- rozvíjať sluchovú imitáciu,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie ďalekej budúcnosti a referenciu prežitej vzdialenej minulosti,
- rozvíjať neverbálny skupinový rozhovor o nové témy, prostredia a komunikačných partnerov,
- využívať dosiahnuté domáce zručnosti a rozvíjať nové.

OBSAH

Označovanie/neverbálne pomenovávanie navonok pozorovateľných vlastností a niektorých charakterových vlastností iných detí a dospelých na základe naučených atribútov vlastností podľa navonok pozorovateľných prejavov, s používaním nevyhnutnej vizualizácie.

Používanie pravidiel správania viazaných na nové situácie vizualizované pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou.

Prijímanie aj náhle oznámených (vizualizovaných) informácií bez problémového správania.

Vyjadrovanie vlastných osobných údajov/informácií o sebe primeranými komunikačnými prostriedkami v situáciách mimo školy a ich transfer do prostredia v čase mimo vyučovania.

Používanie pravidiel spoločenských hier pri hrách s rovesníkmi, súrodencami, mimo školského prostredia. Schopnosť používať vizuálne pomôcky, ktoré zaručujú jasnú vizualizáciu pravidiel s pomocou dospelého, s cieľom postupného odnímania pomoci dospelého osoby.

Stále podporovanie jestvujúcej vokalizácie, vytváranie nových situácií spájaných s vokalizáciou učiteľom, motivovať dieťa k akýmkoľvek zvukovým prejavom v ďalších situáciách.

Permanentné podmieňovanie existujúcej verbálnej komunikácie žiaka, s cieľom postupnej náhrady augmentatívnej komunikácie verbálnou – ak je to možné a žiaka to neobmedzí v komunikácii.

Transfer existujúceho verbálneho slovníka dieťaťa do domáceho prostredia, do komunikácie s rodičmi a inými členmi rodiny (nevyhnutné generalizovať zvýšené nároky na formu komunikácie dieťaťa na nové prostredie a nových ľudí).

Sluchová imitácia (imitácia zvukov) bez vizuálnej opory.

Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenej budúcnosti (rok, podľa uváženia aj dlhší časový úsek) a neverbálny rozhovor o udalostiach vo vzdialenej minulosti (čo bolo minulý rok, podľa uváženia aj vzdialenejšia minulosť).

Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov), podmienených vonkajšou motiváciou a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii (nové témy, súvisiace s novými vedomosťami a zručnosťami žiaka, noví partneri v skupine), za úzkej spolupráce s rodinou, napr. videoprezentáciou skupinového neverbálneho rozhovoru, inštruovať rodičov ako neverbálne skupinové rozhovory realizovať aj doma.

Spontánne vykonávanie úkonov, ktoré súvisia so starostlivosťou o telo a zovňajšok dospelajúcej a dospeljej osoby, s maximálnou mierou nezávislosti, s využitím primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára, a pod.

Rozvíjanie nadobudnutých domácich a integračných zručností žiak podľa jeho individuálnych kapacít, životného štýlu rodiny a pod., ich zaradenie do bežného denného režimu žiaka v škole i doma, atď.

PROCES

Pri používaní osobných údajov pri vyučovaní je nevyhnutná úzka spolupráca s rodinou s cieľom preniesť používané prompty v škole do prirodzených sociálnych situácií, ktoré bežne zažíva rodina dieťaťa: u lekára, na návšteve a pod.

Využívať prirodzené situácie, keď žiak nemôže priamo pozorovať ústa pedagóga, k imitácii počutých zvukov.

Správne odpovede, reakcie a primerané správanie je neustále, najmä v novom prostredí, nevyhnutné podmieňovať primárnymi alebo sociálnymi odmenami žiaka a vizualizovať poradie: „Kto je na rade v rozhovore“.

9. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Budovať základy schopností empatie,
- vytvárať kognitívnu bázu na rozvíjanie primeraného správania, odrážajúceho očakávania okolia,
- provokovať situácie, keď sa má odmietat' a negovať,
- rozvíjať porozumenie podmienkovým inštrukciám.

OBSAH

Identifikácia pocitov, ich možných príčin a správania, ktoré redukuje/mení vyjadrované pocity.

Demonštrácia emócií, rozoznávanie emócií naživo.

Identifikovať, či nás druhá osoba počuje.

Identifikovať, či nás druhá osoba vidí. Identifikovať,

či druhá osoba vie určitú informáciu.

Zámerné vyvolávanie situácií, v ktorých je primerané odmietat'.

Plnenie zložitých podmienkových inštrukcií, ktoré obsahujú negatívne, aj pozitívne inštrukcie.

PROCES

Pri cvičení identifikácie emócií pedagóg predvedie prejavy rôznych emócií s cieľom identifikovať ich spolu so žiakom a určiť ich možné príčiny a spôsoby ako zmeniť situáciu. Je dôležité, aby predvádzané emócie a dôvody ich vyvolania boli veku primerané.

Pri nácviku demonštrácie emócií sa odporúča využívať hru: „Ako sa cítim?“, s predvedením a identifikáciou možných príčin rôzneho emocionálneho stavu/ nálady, pomenovaním vlastných emócií, pocitov a nálad.

Pri identifikácii toho, čo sa mohla dozvedieť iná osoba, je potrebné učiť žiaka rozlíšiť reálnu situáciu od domnej, napr. ak asistent videl, že sa učiteľ so žiakom o niečom rozprávajú, ešte neznamená, že to počul.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Identifikovať a vyjadriť emocionálne potreby,
- uvažovať o pocitoch iných ľudí,
- uvedomovať si, že nemožno byť fyzicky a verbálne ohrozovaný,
- uvedomovať si, že „moje“ veci nemôže zobrať druhá osoba,
- uvedomovať si právo na svoj osobný priestor, v ktorom nemožno byť v ohrození,
- uvedomovať si právo vyjadriť svoj vlastný názor na čokoľvek,
- uvedomovať si právo na určitú mieru súkromia, ktorá súvisí s mierou samostatnosti,
- uvedomovať si, že bez dovoľenia sa nemôže nikto dotýkať častí tela druhého človeka,
- uvedomovať si, že rodičia a učitelia majú právo usmerňovať deti a robiť rozhodnutia v ich prospech,
- uvedomovať si, že zodpovední dospelí alebo skupiny zvolených ľudí majú právo stanovovať pravidlá, ktoré musia ostatní rešpektovať.

OBSAH

Vyjadrovanie vlastných emocionálnych potrieb žiakom, na základe jednoduchých schém vyjadrovania.

Komentovanie ako sa v rôznych situáciách cítia iní ľudia.

Analýza situácií, ktoré majú kontext fyzického a verbálneho ohrozovania.

Analýza situácií, v ktorých je potrebné chrániť si svoje veci, svoje telo, svoj osobný priestor (a ich sociálne prijateľná ochrana).

Precvičovanie verbálnych schém vyjadrovania vlastného názoru sociálne prijateľným spôsobom.

Prehrávanie situácií adekvátnej sociálnej reakcie na usmerňovanie žiaka pedagógom, rodičom a logická analýza týchto usmernení (s cieľom pochopiť, že sú v prospech žiaka).

Logická analýza správ v tlači, televízii a pod. v súvislosti s pravidlami, ktoré sú spoločenskými normami. Nácvik alternatív primeraných sociálnych reakcií na tieto pravidlá.

PROCES

Stanovené ciele sa snažíme dosahovať spôsobmi, ktoré čo najviac zodpovedajú individuálnym možnostiam a schopnostiam žiaka. Využívame žiakom preferované aktivity.

Vychádzame taktiež z prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy, rodiny žiaka.

**ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ A PÍSANIE
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 4. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie má vo vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) veľmi špecifický charakter z hľadiska samotných cieľov a obsahu, ale aj foriem, metód a používaných prostriedkov. Nakoľko nácvik písania pre žiaka s AU alebo PVP s MP nemá priamy, pre neho čitateľný zmysel (napr. vplyv na prítomnosť, na naplnenie jeho potrieb), používanie metód zaužívaných pri intaktných žiakoch alebo pri žiakoch s inými druhmi zdravotného postihnutia často zlyháva. Rozvíjanie grafomotoriky u žiaka s AU alebo PVP s MP predpokladá mať tejto aktivite konkrétny, najmä komunikačný zmysel, a naučené zručnosti čím skôr zaradiť do bežných sociálnych kontextov.

Mechanické precvičovanie písania izolovaných písmen, resp. pre žiaka nezmyselných a navzájom nesúvisiacich slov, môže viesť k jeho problémovému správaniu. Úhladnosť písma a zvládanie pravidiel v písaní môžu byť až sekundárnymi cieľmi, ktoré u väčšiny žiakov s AU alebo PVP s MP nie je možné dosiahnuť. Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u žiakov s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Podobne ani prípravné grafomotorické cvičenia nemusia mať očakávaný motivačný efekt, práve naopak. Spojenie písania s riekankami môže viesť k objaveniu sa alebo zhoršeniu nevhodného správania (najmä k verbálnym stereotypiám).

Pre uvedené fakty je potrebné, aby bol pedagóg z hľadiska obsahového napĺňania cieľov predmetu veľmi opatrný, nakoľko musia byť veľmi individualizované. Z rovnakých dôvodov v rámci jednotlivých ročníkov a úrovní neuvádzame proces, ako ciele a obsah predmetu dosahovať.

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä slovenský jazyk.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Vytvárať základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
- rozvíjať hrubú motoriku,
- rozvíjať jemnú motoriku.

OBSAH

Rozvíjanie/cibrenie motoriky rúk – mávanie, tleskanie, hladkanie odhadzovanie lopty, chytanie lopty.

Zlepšovanie schopnosti imitácie pohybov rúk prostredníctvom imitácie hrubomotorických pohybov rúk, „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Rozvíjanie hrubej motoriky a koordinácie – kráčať dookola, chodiť „cez“, preliezť, stúpať, klesať, podliezať, behať, skákať znožmo, skákať striedavo na jednej nohe, chodiť po čiare, imitovať tvary chodidlami, prstami, vytvárať rôzne tvary chodidlami, dlaňami do farby, piesku.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

OBSAH

Driblovanie s loptou.

Šitie jednoduchých stehov.

Navliekanie ihly.

Hra s prstovými farbami.

Hra s pieskom.

Hra s vodou.

Hra s plastelínou.

Hra s kockami.

Skladanie plošných skladačiek.

Strihanie.

Používanie jednoduchých detských „remeselných a kuchynských“ nástrojov.

Imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky.

Nácvik uchopovania písacieho nástroja (hrubej pastelky - voskové farbičky, kriedy) do dlane.

Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa).

Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (pastelky, ceruzky) prstami. Zanechávanie stopy na podložke/papieri.

Čmáranie.

Opakované (repetitívne) čmáranie dominantnou rukou.

Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní. Kruhové čmáranie.

Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania.

1. ROČNÍK

1. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

OBSAH

Driblovanie s loptou.

Šitie jednoduchých stehov.

Navliekanie ihly.

Hra s prstovými farbami.

Hra s pieskom.

Hra s vodou.

Hra s plastelínou.

Hra s kockami.

Skladanie plošných skladačiek.

Strihanie.

Manipulácia s jednoduchými „remeselnými a kuchynskými“ detskými nástrojmi.

Imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.

1. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

OBSAH

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky.

Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou.

Uchopovanie písacieho nástroja prstami.

Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním.

Repetitívne (opakované) čmáranie dominantnou rukou - kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom.

Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.

Obkresľovanie predpísaných veľkých tlačených tvarov písmen – samohlások A E I O U, ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní.

1. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Vedieť vytvoriť na podložke/papieri stopy písacím nástrojom podľa inštrukcie,
- rozvíjať napodobňovanie pri písaní.

OBSAH

Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole.

Repetitívne čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom. Postupné kreslenie nasledujúcich tvarov:

- zvislá čiara v smere zhora nadol,
- vodorovná čiara v smere zľava doprava,
- kružnica proti smeru hodinových ručičiek,
- kružnica v smere hodinových ručičiek,
- spojenie dvojice bodov čiarou,
- spojenie niekoľkých bodov čiarou,
- imitovať kreslenie prekrížených čiar (predkreslených, neskôr iba podľa predlohy) – v tvare veľkého znamienka „plus“, neskôr v tvare písmena „X“.

Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s toleranciou presahovania okrajov).

Sledovanie predkreslených priamych čiar písacím nástrojom s vytváraním vlastnej, farebne odlišnej stopy.

Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov - čiar v tvare oblúka, vlnovky.

Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jednoduchých plošných geometrických tvarov – štvorec, obdĺžnik, rôzne tvary trojuholníkov, kruh, elipsa.

Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zhora nadol do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4).

Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zdola nahor do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4).

Obkresľovanie veľkých tlačných tvarov písmen tak, ako sa začnú preberať v predmete čítanie – samohlásky A, E, I, O, U, Á, É, Í, Ó, Ú a spoluhlásky M, L, V, T, P.

Písanie preberaného písmena spájaním pripravených oporných bodov.

Imitatívny zápis príslušného písmena (podľa predlohy) na požiadanie, po dobrom zvládnutí jeho obkresľovania.

Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory, možno využiť ako dopisovanie vynechaného písmena do slova preberaného na čítaní.

2. ROČNÍK

2. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Nadobudnúť prvé skúsenosti v písaní,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

OBSAH

Cvičenie jemnej aj hrubej motoriky obidvomi rukami, využívanie imitácie inej osoby ako základ cvičenia.

Upevňovanie správnej pozície tela pri písaní (ak je potrebné, navádzanie na správnu polohu používaním inštrukčných komunikačných kariet).

Uchopovanie písacieho nástroja hrubšieho tvaru (voskové farbičky, krieda) dlaňou.

Uchopovanie písacieho nástroja (voskové farbičky, pastelka, ceruzka) prstami.

Zanechávanie stopy na podložke/papieri (imitáciou inej osoby alebo vedením ruky).

Voľné čmáranie.

Repetitívne čmáranie dominantnou rukou.

Kruhové čmáranie.

Čmáranie vertikálnym smerom (imitáciou inej osoby, vedením ruky alebo použitím šablón).

2. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Podľa inštruktáže vedieť vytvoriť na podložke/papieri stopy písacím nástrojom, (inštruktáž na úrovni: imitačný vzor, karta alebo slovo),
- rozvinúť snahu napodobňovania pri písaní.

OBSAH

Správne držanie ceruzky.

Správne umiestňovanie papiera na pracovnom stole (ak je potrebné, použitie vizualizácie polohy papiera na lavici).

Postupný nácvik kreslenia nasledujúcich tvarov na požiadanie – s promptom (karta s požadovaným tvarom alebo slovo), postupne bez neho:

- vertikálna čiara – zhora nadol, zdola nahor,
- horizontálna čiara – zľava doprava,
- kruhový tvar,
- spojenie dvoch bodov čiarou,
- spojenie niekoľkých bodov čiarou.

Vyfarbovanie bežných geometrických tvarov (s presahovaním okrajov).

Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.

Obkresľovanie predkreslených rovných čiar.

Obkresľovanie predkreslených zahnutých čiar.

Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.

Obkresľovanie predpísaných veľkých tlačných tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – samohlásky A, E, I, O, U a spoluhlásky M, L, V, T, P.

Imitatívny zápis príslušného písmena (podľa predlohy) na požiadanie, po dobrom zvládnutí jeho obkresľovania.

Pri jednotlivých činnostiach využívať jednoduché pravidlo striedania rolí: „Ideš ty – idem ja!“.

2. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Napodobňovanie pri písaní,
- písanie písmen preberaných v čítaní.

OBSAH

Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole (ak je potrebné, navádzanie na správnu polohu používaním inštrukčných komunikačných kariet).

Uvoľňovacie cviky pred písaním – s imitovaním horizontálneho, vertikálneho a kruhového čmárania.

Obkresľovanie veľkých tlačných tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – B, J, S, N, D, Z, Y, H, K, C, R (využívanie imitácie inej osoby ako základ obkresľovania).

Obkresľovanie tvarov pre žiaka známych číslíc.

Písanie písmena spájaním pripravených oporných bodov imitáciou inej osoby alebo vedením ruky.

Nácvik imitatívneho zápisu príslušného písmena (podľa predlohy) a číslice po dobrom zvládnutí ich obkresľovania.

Nácvik písania príslušného písmena/čísllice na požiadanie (inštruktáž na úrovni: imitačný vzor, karta alebo slovo), bez predlohy a opory – činnosť možno využiť aj ako dopísanie vynechaného písmena do slova preberaného na čítaní.

Odpisovanie slova pozostávajúceho zo známych písmen s ich umiestnením na riadok.

Vpisovanie vynechaného slova do textu - využitie osobného frekvenčného slovníka z predmetu čítanie.

3. ROČNÍK

3. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Cielene viesť čiaru písacím nástrojom,
- vedieť obkresliť maketu,
- vedieť obkresliť/obtiahnúť predpísaný tvar,
- rozvinúť snahu o napodobnenie predpísaného tvaru.

OBSAH

Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole (ak je potrebné, použitie vizualizácie polohy papiera na lavici).

Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s presahovaním okrajov).

Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.

Sledovanie rovných čiar písacím nástrojom s odlišnou farbou od predpísanej čiary, možnosť vyjadrovania vlastnej voľby (ukazovaním, komunikačnou kartou alebo vokalizáciou).

Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka (ak je potrebné, vedením ruky).

Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.

Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: A, E, I, O, U.

3. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Vedieť obkresliť predpísaný tvar písmena,
- nacvičiť napodobňovanie písania predpísaného tvaru písmena.

OBSAH

Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole.

Uvoľňovacie cviky pred písaním – imitácia horizontálneho, vertikálneho a kruhového čmárania.

Obkresľovanie veľkých tlačených tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – B, J, S, N, D, Z.

Obkresľovanie tvarov známych číslíc.

Písanie písmena spájaním pripravených oporných bodov.

Nácvik imitatívneho zápisu príslušného písmena (podľa predlohy) a číslice po dobrom zvládnutí ich obkresľovania.

Odpisovanie slova pozostávajúceho zo známych písmen do riadku na linajku, možnosť vyjadrovania vlastnej voľby (ukazovaním na zvolené slovo).

3. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Písať komunikačne zmysluplné slová,
- zmenšiť veľkosť písaného písma.

OBSAH

Obkresľovanie veľkých tlačných tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – Č, Š, Ž, Ď, Ť, Ň, Ľ, G, F, CH.

Obkresľovanie tvarov známych číslic.

Nácvik imitatívneho zápisu príslušného písmena podľa predlohy a číslice po dobrom zvládnutí ich obkresľovania.

Nácvik napísať príslušné písmeno/číslicu na požiadanie bez predlohy a opory, napr. ako dopísanie vynechaného písmena do slova preberaného na čítaní, dopísanie začiatočného písmena do známeho slova.

Odpisovanie slova pozostávajúceho zo známych písmen na riadok z pripravenej predlohy.

Odpisovanie slova z tabule pozostávajúceho zo známych písmen do riadku.

Vpisovanie vynechaného slova do pripraveného textu - využitie osobného frekvenčného slovníka z predmetu čítanie.

Na požiadanie napísanie nadpisu (pomenovanie toho, čo je zobrazené na obrázku) k obrázku, ktorý pozostáva z nacvičených písmen.

Písanie diktátu s krátkymi slovami s primeraným promptom.

Písanie písmen jednotnej veľkosti s ich správnym umiestnením do riadku na linajku.

PROCES

Pri písaní diktátu s krátkymi slovami využívať jednoduché pravidlo striedania rolí: „Ideš ty – idem ja!, t.j. striedavé písanie diktátu pedagógom a žiakom.

Pri písaní písmen jednotnej veľkosti s ich správnym umiestnením do riadku na linajku - ak je potrebné, navádzanie na správnu veľkosť a umiestnenie na linajku používaním inštrukčných komunikačných kariet.

4. ROČNÍK

4. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

OBSAH

Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi.

Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka.

Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.

Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: M, L, V, T, P.

Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru.

Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného v predmete čítanie.

4. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Vedieť napísať komunikačne zmysluplné slovo s predlohou,
- zlepšiť úhl'adnosť písma.

OBSAH

Obkresľovanie veľkých tlačných tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – Y, H, K, C, R, obkresľovať podľa inštrukcie: hrubý – tenký).

Písanie písmen podľa vizuálnej opory (podľa určenej kombinácie dvoch abstraktných vlastností: písmeno + farba).

Písanie číslíc podľa vizuálnej opory (podľa určenej kombinácie dvoch abstraktných vlastností: číslica + farba).

Odpisovanie slova z predlohy, ktoré pozostáva zo známych písmen do riadku na linajku.

Odpisovanie písmen z tabule.

Na požiadanie napísanie nadpisu (pomenovanie toho, čo je zobrazené na obrázku) k obrázku, ktorý pozostáva z nacvičených písmen.

Písanie písmen jednotnej veľkosti s ich správnym umiestnením do riadku na linajku.

PROCES

K úhl'adnosti písma je potrebné motivovať žiaka primerane jeho chápaniu: materiálne, obľúbenou činnosťou, žetónmi a pod.

4. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Rozvinúť u žiaka schopnosť kreatívneho písania v spojitosti s reálne prežitým,
- vedieť využiť písanie ako prostriedok sociálnej komunikácie,
- zlepšiť úhl'adnosť písma.

OBSAH

Nácvik písania písmen preberaných na čítaní – vzhľadom na to, že sú to málo frekventované písmená, stačí, aby si popri ich čítaní „vyskúšal“ aj ich písanie.

Upevňovanie tvarov písmen, ktoré zaručia čitateľnosť písma (motivovať primerane pochopeniu žiaka: materiálne, obľúbenou činnosťou, žetónmi a pod.).

Cibriť udržanie písania písmen rovnakej veľkosti počas celého textu. Úhl'adnosť písma cibriť vzhľadom na celkovú úroveň žiaka.

Upriamiť pozornosť na dodržanie primeranej vzdialenosti jednotlivých slov od seba (upriamiť pozornosť predovšetkým vizualizáciou pravidla).

Písanie jednoduchých odkazov pre inú/blízku osobu, s ich okamžitým prenesením do reálnej situácie, s cieľom pochopenia a posilnenia činnosti žiakom.

Zaznamenávanie informácií na osobné účely (diár, denný režim v písanej forme).

Vyplňovanie jednoduchého formuláru – meno, priezvisko, adresa atď., s jeho okamžitým prenesením do reálnej situácie, s cieľom pochopenia a posilnenia činnosti žiakom (v reálnych situáciách: na pošte, v obchode a pod.).

Žiaci, ktorí píšu písaným písmom, nacvičujú písanie s uplatnením pravidla – „Prvé slovo vo vete začína veľkým písmenom“ (vizualizácia pravidla písania veľkého začiatočného písmena).

Dodržiavanie interpunkcie na konci viet (vizualizácia pravidla písania veľkého začiatočného písmena).

Nácvik písania dátumu v reálnych situáciách (pri dennom režime, záznamoch o prežitom, alebo plánovaní najbližších dní a pod.).

Nácvik písania vlastnej adresy.

Nácvik písania adresy/adries blízkych osôb/kamarátov na pohľadnicu, obálku, s prenesením do sociálneho kontextu. Písanie napr. pri príležitosti blahoželaní ku sviatku, ktorý je pri danom dátume zaznačený v kalendári žiaka, písanie pohľadnice z výletu a pod.

MATEMATIKA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pre úspešné zaradenie sa žiaka s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) do bežného denného života je veľmi dôležitá aj matematická spôsobilosť. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s AU alebo PVP s MP.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Obsah učiva a čas potrebný na jeho zvládnutie sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

V dôsledku triády postihnutia je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup k žiakovi s AU alebo PVP s MP, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie. Neschopnosť žiaka spolupracovať na vyučovaní môže byť spôsobená aj vonkajšími činiteľmi.

Pre mnohých žiakov s AU alebo PVP s MP je práca s učebnicou problémom, preto je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne. Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti a pod., podľa určitých kritérií.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom, napr. topánka – topánka.

Vyhľadávanie rovnakých predmetov, napr. noha – topánka.

Skladanie celku z častí.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti a iné podľa určitých kritérií.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto.

Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo - vľavo.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Priradovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa.

Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.

Skladanie celku z častí.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti podľa určitých kritérií,
- utvárať základné matematické predstavy,
- vedieť počítať od 1 do 5,
- rozlišovať niektoré základné geometrické tvary.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: málo – veľa, viac – menej, malý – veľký.

Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Priradovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa.

Skladanie častí z celku.

Počítanie po jednej do 5.

Triedenie číslíc.

Priradovanie čísla k množstvu.

Priradovanie množstva k číslu.

Rozlišovanie a triedenie tvarov: kruh, štvorec.

Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.

PROCES

Prostredie, v ktorom sa realizuje vyučovací proces musí byť tak upravené, aby žiaka nerušilo pri výučbe, neodvádzať jeho pozornosť od pracovných úloh.

V prípravnom ročníku si žiaci prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Vzhľadom na to, že k silnejším stránkam žiaka s AU alebo PVP s MP **patri vizuálne myslenie**, pri vyučovaní používame vizuálne metódy a pomôcky. Pri výučbe na úvod zaradíme úlohu, ktorú má už žiak osvojenú, ktorú rád vykonáva a úspešnosťou súčasne pôsobí motivujúco pre zvládnutie ďalších náročnejších úloh.

Pri klasifikácii a triedení predmetov sa snažíme o to, aby žiak rozpoznal ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa nich ich aj rozdelil. Náročnosť zvyšujeme od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Pri priradovaní predmetov sa snažíme, aby si žiak osvojil vzťah jedného voči druhému: rukavica – ruka, noha – topánka, atď. Priradovanie je základom schopnosti rozlíšiť predmety na základe merania. Pri pracovných úlohách využívame predmety reálneho života, ktoré žiak dobre pozná. Z úlohy musí jasne vyplývať čo má žiak urobiť. Vhodné sú úlohy uložené v škatuliach, v ktorých je štruktúrou zabezpečená jednoznačnosť požadovaného úkonu. Náročnosť úloh postupne zvyšujeme, pričom je nutné rozpoznať či žiak danú úlohu naozaj zvládol, či ju nevykonáva len na základe mechanického postupu. Dané učivo je potrebné aplikovať aj na inú úlohu alebo situáciu.

Orientácia v priestore sa učí vzhľadom k vlastnej osobe žiaka a v známom prostredí. Je potrebné časté opakovanie, využívajúc medzipredmetové vzťahy.

Žiaci zaradení do 3. úrovne sa prostredníctvom manipulácie s konkrétnymi predmetmi učia postupne počítat' do 5 (počítanie prstov na ruke, ceruziek a pod.). Opäť treba dávať pozor, aby žiak nepočítal len mechanicky, často rýchlo, bez porozumenia, ale aby číslo správne priradil k danému množstvu. Podľa schopností žiaka, je možné nacvičovať písanie tvarov číslíc, písaním po predpísanom tvare alebo odpisovaním.

Tak ako je potrebné dosiahnuť pochopenie preberaného učiva žiakom, pri každom úkone sa snažíme podľa individuálnych daností žiaka aj o verbálne pomenovanie naučených pojmov, činností ktoré žiak vykonáva, poprípade alternatívnou formou komunikácie vyjadriť osvojené učivo, aby aj prostredníctvom komunikácie mohol naučené vedomosti aplikovať v reálnom živote.

1. ROČNÍK

1. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod. podľa určitých kritérií,
- pochopiť množstvo 1.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto.

Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu – dozadu.

Priradovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa.

Vyhľadávanie rovnakých predmetov.

Skladanie celku z častí.

Pochopenie rozdielu medzi „1“ a veľa. Priradovanie predmetov k číslu 1.

Priradovanie čísla 1 k predmetom. Čítanie a písanie číslice 1.

1. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Rozvíjať schopnosť triediť a priradovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod. podľa určitých kritérií,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,
- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné početové výkony v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec.

Vlastnosti: okrúhly a hranatý, Vzťahy: dopredu - dozadu, hore – dole.

Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priradovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1. Znázorňovanie čísla 1.

Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priradovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2. Znázorňovanie čísla 2.

Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Znak $>$, $<$, $=$. nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$.

Sčítovanie v obore do 2. Znak $+$ (plus). Zápis príkladov sčítovania. Znázorňovanie príkladov sčítovania.

Odčítavanie v obore do 2. Znak $-$ (mínus). Zápis príkladov odčítavanie.

Kupovanie a platenie so skutočnými peniazmi: 1 a 2 koruny.

1. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné početové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a početové výkony s číslom 0,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Vytváranie dvojíc, vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej.

Usporiadanie, napr. veľa, málo, veľký, malý, vzťahy: pred – za, prvý – posledný.

Číslo 1, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priradovanie predmetov k číslu 1, čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1.

Číslo 2, číselný rad, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priradovanie predmetov k číslu 2, čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2.

Porovnávanie čísel 1, 2, rozklad čísla 2, vzťahy väčší, menší, rovná sa, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, znaky $>$, $<$, $=$.

Sčítovanie v obore do 2, objasnenie podstaty sčítovania, znak $+$ (plus), zápis príkladov sčítovania, znázorňovanie príkladov sčítovania.

Odčítavanie v obore do 2, objasnenie odčítavanie ako obráteného početového výkonu k sčítovaniu, znak $-$ (mínus), zápis príkladov odčítavanie.

Číslo 3, číselný rad, počítanie po jednej do troch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priradovanie predmetov k číslu 3, čítanie a písanie číslice 3, znázorňovanie čísla 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, rozklad čísla 3, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, vzťahy hneď pred, hneď za.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 3, zápis príkladov sčítovania a odčítavanie.

Číslo 4, číselný rad, vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za, počítanie po jednej do štyroch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priradovanie predmetov k číslu 4, čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.

Porovnávanie čísla 4 s číslami 1, 2, 3, rozklad čísla 4, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovností a nerovností, určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 4, zápis príkladov sčítovania a odčítavanie.

Číslo 5, číselný rad, počítanie po jednej do piatich, vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, prirad'ovanie predmetov k číslu 5, čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.

Porovnávanie čísla 5 s číslami 1, 2, 3, 4, rozklad čísla 5, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovností a nerovností, určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 5, zápis príkladov sčítovania a odčítavanie.

Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítavanie v obore do 5.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Číslo 0, sčítovanie a odčítavanie s číslom 0.

Pomenovanie, triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik, vlastnosti: okrúhly a hranatý.

Spoznanie a pomenovanie priestorových útvarov medzi predmetmi každodenného života: guľa, kocka.

PROCES

Prostredníctvom triedenia, prirad'ovania a porovnávania, si žiaci zvyšujú schopnosť zameriavať pozornosť, učia sa všímať si charakteristické vlastnosti predmetov, javov, stavov a súvislosti medzi nimi. Pracujú s konkrétnymi predmetmi, v známom prostredí, pri vyššej úrovni žiaka prechádzame od predmetom k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom. Individuálne zvyšujeme náročnosť úloh (triedenie do dvoch, troch a viac skupín, porovnávanie podľa viacerých kritérií, vynechávanie predmetov, ktoré nepatria do výberu, rozhodovanie ktorá vlastnosť je najdôležitejšia) Postupne sa žiaci zdokonaľujú v zisťovaní podobností a rozdielov, v schopnosti triediť predmety podľa funkcií, učia sa vytvárať postupnosti a tak si zvyšujú schopnosť zovšeobecňovania a prenesenia osvojenej situácie do inej.

Postupným určovaním a prirad'ovaním si žiaci osvojujú predstavy o číslach a početných výkonoch. Je dôležité, aby sme predstavu o čísle spájali stále s daným počtom predmetov. Aby číslo chápali ako prostriedok na označenie množstva. Pri nácviku sčítovania a odčítania vychádzame z praktických manipulácií s predmetmi, pridávania a uberania. Pre žiakov s AU alebo PVP s MP môžu byť problematické vzťahy väčší, menší, rovná sa. Preto sa pri pracovných úlohách daného typu snažíme o vizuálnu jednoznačnosť, snažíme sa výučbu aplikovať v praktických činnostiach s predmetmi. Na základe porovnávania množstva (čísel) vytvárame číselný rad.

Z dôvodu uplatnenia osvojeného učiva v praktickom živote je dobré, ak do výučby zarad'ujeme manipuláciu s mincami. Vhodnejšie je používať reálne mince, než žetóny, najlepšie simulovaním nákupu v obchode.

V 3. úrovni si žiaci prostredníctvom triedenia, prirad'ovania a porovnávania osvojujú poznatky o niektorých rovinných a priestorových útvaroch. Pri výučbe postupujeme od ľahko odlišiteľných tvarov, až po podobné. Dôležitá je vizualizácia a precvičovanie v reálnom živote.

2. ROČNÍK

2. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- rozvíjať pozornosť,
- pochopiť množstvo 2.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: malý – veľký.

Orientácia v priestore, vzťahy: dopredu – dozadu, hore – dole.

Prirad'ovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Prirad'ovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa.

Vyhľad'ovanie rovnakých predmetov.

Skladanie celku z častí.

Číslo 2. Počítanie do 2, čítanie a písanie číslice 2.

Prirad'ovanie predmetov k číslu v obore do 2.

Prirad'ovanie čísel v obore do 2 k predmetom.

Pridávanie ešte jedného predmetu k jednému predmetu, zistenie počtu.

2. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné početové výkony v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Porovnávanie a triedenie dejov podľa činností, napr. číta – píše.

Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší.

Vzťahy: pred – za, orientácia v priestore.

Číslo 3, číselný rad, počítanie po jednej do troch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, prirad'ovanie predmetov k číslu 3, čítanie a písanie číslice 3, znázorňovanie čísla 3.

Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, rozklad čísla 3, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, vzťahy hneď pred, hneď za.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 3, zápis príkladov sčítovania a odčítania v obore do 3, pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítania v obore do 3.

Číslo 4, číselný rad, počítanie po jednej do štyroch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priradovanie predmetov k číslu 4, čítanie, písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.

Porovnávanie čísla 4 s číslami 1, 2, 3, rozklad čísla 4, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovností a nerovností, určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 4, zápis príkladov sčítovania a odčítania v obore do 4, pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítania v obore do 4.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník.

Porovnávanie a triedenie: krivá – rovná čiara.

2. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore 0 až 10,
- osvojiť si základné početné výkony v obore 0 až 10,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Pojem čísla 6 – 10, číselný rad, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priradovanie predmetov k číslu 6 -10, čítanie a písanie číslic 6 – 10, znázorňovanie čísel 6 – 10.

Usporiadanie čísel 0 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov väčší, menší, rovná sa, rozklad čísla, vzťahy hneď pred, hneď za.

Sčítovanie a odčítavanie v obore 0 až 10, zápis príkladov sčítovania a odčítania v tomto obore, pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítania v obore 0 až 10.

Sčítovanie a odčítavanie v obore 0 až 10.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítovanie a odčítavanie.

Pomenovanie, triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik.

Pomenovanie a spoznanie priestorových útvarov medzi predmetmi každodenného života: valec.

Rovná čiara. Vlastnosti: rovná (priama) a krivá.

PROCES

Pri výučbe matematiky v druhom ročníku postupujeme obdobne ako v prvom, pričom sa rozširuje číselný obor, pribúdajú početné výkony v danom obore, nové pojmy v priestorovej orientácii, nové tvary rovinných a priestorových útvarov.

Pre žiaka s AU alebo PVP s MP môže byť problémom učivo osvojené v danej situácii preniesť na inú. Preto sa snažíme pri výučbe o čo najväčšiu variabilitu situácii, častosť opakovania a o čo najväčšie priblíženie sa k praktickému životu.

Je potrebné dávať pozor na žiakov, ktorých fascinuje manipulácia s číslami, aby táto manipulácia nebola odtrhnutá od reality.

3. ROČNÍK

3. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 3.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: krátky – dlhý.

Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom.

Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa.

Vyhľadávanie rovnakých predmetov.

Skladanie celku z častí.

Číslo 3, počítanie do 3, čítanie a písanie číslice 3.

Priraďovanie predmetov k číslu v obore do 3.

Priraďovanie čísla v obore do 3 k predmetom.

Pridávanie ešte jedného predmetu k dvom predmetom, zistenie počtu.

3. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší.

Číslo 5, číselný rad, počítanie po jednej do piatich, vzťahy: pred, za, hneď pred, hneď za, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 5, čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.

Porovnávanie čísla 5 s číslami 1, 2, 3, 4, rozklad čísla 5, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovností a nerovností, určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 5, zápis príkladov sčítovania a odčítania v obore do 5.

Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítania v obore do 5.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1 €, 2 €, 5 €.

Číslo 0, číselný rad, čítanie a písanie číslice 0.

Sčítovanie a odčítavanie s číslom 0.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

3. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Osvojiť si numeráciu v obore do 20,
- vedieť sčítovať a odčítavať v obore do 20 bez prechodu cez základ,
- vedieť sčítovať a odčítavať v obore do 20 s prechodom cez základ,
- osvojiť si základy násobenia v obore do 20,
- osvojiť si základné geometrické predstavy o bode a úsečke,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslic.

Rozklad čísel 11 až 20, určovanie rádu čísel – jednotky a desiatky.

Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti, znázorňovanie na číselnej osi.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 20$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 20, bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítovania a odčítania v obore do 20.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 20 s prechodom cez základ.

Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20.

Upevňovanie pamäťového sčítovania a odčítania.

Vzťahy o n viac, o n menej.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítovanie a odčítavanie v obore do 20.

Násobenie v obore do 20, znak (krát). Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie, násobenie dvoma, pamäťový nácvik.

Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.

Úsečka, krajné body úsečky, označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov, vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka, vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

PROCES

V treťom ročníku sa žiaci 1. a 2. úrovne naďalej zdokonaľujú v triedení, porovnávaní a priradovaní podľa vlastností (veľkosť, farba, tvar...) a podľa množstva. Na základe týchto

základných logických operácií sa učia nové pojmy, vzťahy, ktoré je potrebné precvičovať a čo najviac spontánne využívať v praktických činnostiach počas dňa.

Žiaci sa zdokonaľujú v orientácii v priestore a čase. Orientáciu nacvičujeme tak, aby sa vzťahovala na osobu žiaka.

Pri rozširovaní číselného oboru a pri početných výkonoch v danom obore postupujeme ako bolo uvádzané v procese pre nižšie ročníky.

Žiaci tretieho ročníka 3. úrovne pri rozširovaní číselného oboru prichádzajú do kontaktu s dvojčifernými číslami. Tu treba dávať pozor, aby žiaci k viacčifernému číslu priradili príslušnú hodnotu a nie hodnotu definovanú jednotlivými číslami, z ktorých sa číslo skladá. (15 je pätnásť, nie jednotka na mieste desiatok a päťka na mieste jednotiek).

Pri sčítaní bez prechodu cez desiatku môže byť najľahším osvojením postup sčítania desať predmetov a daný počet predmetov, obdobne pri odčítaní postup nácviku začať od príkladov typu $15 - 5 = 10$.

Najmä pri nácviku sčítania a odčítania s prechodom cez desiatku využívame vizualizáciu. Žiaci môžu využívať tabuľku sčítania a odčítania, počítadlo, kocky, prsty a podobne, postupne pričítavajú a odčítavajú čísla po jednom. Je dôležité aby sa žiaci vedeli dobre orientovať v číselnom rade.

Vizualizácia a manipulácia s predmetmi je veľmi potrebná aj pri nácviku násobenia, ktoré objasňujeme ako opakované sčítanie predmetov.

Pri slovných úlohách dávame pozor aby úloha bola jednoznačná, aby žiakovi bolo jasné čo má vypočítať, na čo má odpovedať a z akých údajov má vychádzať pri výpočte. Stále treba mať na zreteli silnú stránku – vizuálne myslenie žiakov s AU alebo PVP s MP, preto vizualizáciu kladieme pred verbálnu prezentáciu problému. Úlohy precvičujeme predovšetkým pri praktických činnostiach. Využívame pri tom aj platenie skutočnými mincami.

Žiaci tretej úrovne si osvojujú základné geometrické predstavy o bode a úsečke. Učia sa rysovať úsečky, vyznačovať krajné body úsečky, body ležiace a neležiace na úsečke. Pri výučbe učiva geometrie je potrebné, aby mal žiak dostatočne osvojenú orientáciu v priestore.

4. ROČNÍK

4. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- orientovať sa v priestore,
- poznať farby,
- pochopiť množstvo 4,
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

OBSAH

Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: veľa – málo.

Orientácia v priestore, vzťahy: pred – za.

Skladanie celku z častí.

Číslo 4, počítanie do 4, čítanie a písanie číslice 4.

Priradovanie predmetov k číslu v obore do 4.

Priradovanie čísla v obore do 4 k predmetom.

Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.

4. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore do 10,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore do 10,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: drahý – lacný.

Pojem čísla 6 – 10, číselný rad, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priradovanie predmetov k číslu 6 -10, čítanie a písanie číslic 6 – 10, znázorňovanie čísel 6 – 10.

Porovnávanie a rozklad čísel 6- 10, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, vzťahy hneď pred, hneď za.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 10, zápis príkladov sčítovania a odčítania v obore do 10.

Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítania v obore do 10.

Pomenovanie, triedenie a kreslenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Kocka – priradovanie, triedenie a spoznanie kocky, medzi predmetmi každodenného života.

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1 €, 2 €, 5 € a 10 €.

4. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore do 100,
- osvojiť si sčítovanie a odčítavanie v obore do 100,
- násobiť a deliť v obore do 30,
- osvojiť si základné geometrické predstavy o bode, úsečke a rôznobežke,
- osvojiť si a využívať jednotku dĺžky 1 centimeter,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Numerácia v obore do 100, číselný rad, určovanie počtu predmetov počítaním po desiatkach a po jednotkách, čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel: jednotky, desiatky, stovky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov $>$, $<$, $=$, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 64$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 100 bez prechodu cez základ.

Sčítovanie a odčítavanie násobkov čísla 10, sčítovanie a odčítavanie pod seba.

Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10.

Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného tak, aby rozdiel bol násobkom čísla 10. Sčítovanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ.

Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ. Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 100 s prechodom cez základ.

Odčítavanie jednociferného čísla od násobkov čísla desať.

Sčítovanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ.

Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ.

Sčítanie a odčítavanie dvojciferného čísla a násobku čísla 10.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Násobenie čísla 0 a 1 v obore do 30.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie.

Delenie v obore do 30, názorné objasnenie podstaty delenia, znak: (delene), delenie podľa obsahu a na časti, príklady na delenie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie.

Násobenie a delenie číslom 3. Pamäťový nácvik, precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Rysovanie a označovanie priamok, vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke, rôznobežky, vyznačovanie úsečiek na priamke.

Meranie dĺžky úsečky, jednotka dĺžky – centimeter, používanie meradla s centimetrovou stupnicou.

PROCES

Žiaci 1. a 2. úrovne pokračujú ako v predchádzajúcich ročníkoch, pričom si rozširujú vedomosti v jednotlivých okruhoch, osvojujú si nové pojmy. Vzťahy veľa – málo, drahý – lacný sú pre žiakov s AU alebo PVP s MP veľmi abstraktné, preto je potrebné aby sa výučba realizovala pri praktických jednoduchých činnostiach, pri manipulácii s predmetmi, obmieňaním situácií, vhodný je napríklad nácvik nakupovania a pod.

Zatiaľ čo žiaci 1. úrovne nacvičujú spoznávanie a kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, žiaci 2. úrovne sa ich učia pomenovať, triediť a kresliť. K rovinným útvarom pribudol aj priestorový útvar, kocka. Snažíme sa o to, aby ju žiaci spoznali aj medzi predmetmi každodenného života.

Žiaci v 3. úrovni pracujú v obore do 100. Počtové výkony v danom obore môžu byť pre mnohých žiakov náročné ani nie tak pre neznalosť algoritmov operácií, ako skôr pre zdĺhavosť pri manipulácii s číslami. Preto u týchto žiakov uprednostňujeme rôzne didaktické pomôcky pri počítaní, ako napríklad počítadlo, stovkové počítadlo, číselnú os, kalkulačku, skutočné peniaze a pod. Stále sa snažíme o to, aby žiak nevykonával len mechanické výpočty príkladov ale aby každé osvojené učivo čo najviac prenášal do praxe. Nácvik číselného radu do 100 začítame počítaním po desiatkach, porovnávaním celých desiatok, až potom prechádzame k počítaniu po jednotkách. Pri počtových výkonoch je dôležité, aby si žiaci dôsledne osvojili algoritmus písomného sčítania a odčítania. Pri sčítaní sa sčítance zapíšu pod seba tak, aby boli jednotky pod jednotkami, desiatky pod desiatkami. Sčítavať sa začne sprava doľava. Pri odčítaní sa menšenec a menšiteľ zapíšu pod seba, rovnako ako pri sčítaní a odčítaní sa začne od jednotiek. Pri sčítaní a odčítaní v obore do 100 s prechodom cez základ je potrebné aby žiak vedel využívať rozklady čísel. Tak ako aj v nižších ročníkoch aj tu sú vhodnou pomôckou na nácvik rozkladu skutočné mince.

V oblasti násobenia sa zvyšuje číselný obor do 30. Žiaci sa naučia používať komutatívnu vlastnosť násobenia, naučia sa používať početný výkon delenia. Pri výučbe a utvrdzovaní učiva používame názor.

Príklady sa čo najviac precvičujú v praktických úlohách. Úloha musí byť zostavená tak, aby žiak nemal problém vybrať si čo je v úlohe dôležité, aby vedel zistiť čo má vypočítať a aký algoritmus má pre výpočet použiť.

5. ROČNÍK

5. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- poznať farby,
- orientovať sa v priestore,
- pochopiť množstvo 5,
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa

vlastností. Triedenie predmetov podľa

vlastností. Vzťahy: väčší – menší.

Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo.

Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5.

Prirad'ovanie predmetov k číslu 5.

Prirad'ovanie čísla 5 k predmetom.

Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.

5. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné početné výkony v obore prirodzených čísel do 20, bez prechodu cez desiatku,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslic.

Rozklad čísel v obore do 20.

Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti, rovnosti.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítovania a odčítavania v obore do 20.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: centami a eurami – iba mincami, maximálne bankovkou s hodnotou 5 eur.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Valec – priradovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

5. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Vedieť sčítovať a odčítovať prirodzené čísla písomne v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedieť sčítovať a odčítovať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rýsovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

OBSAH

Sčítovanie a odčítavanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ, v obore prirodzených čísel do 100.

Sčítovanie a odčítavanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ, v obore prirodzených čísel do 100.

Riešenie slovných úloh typu: o n viac, o n menej.

Numerácia prirodzených čísel v obore do 1000, počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100, čítanie a písanie číslic, rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky, usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítovanie a odčítavanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne.

Sčítovanie a odčítavanie násobkov 100.

Pričítavanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100.

Odčítavanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 1000 bez prechodu cez základ.

Precvičovanie a upevňovanie sčítovania a odčítavania v obore do 1000, vzťah: o n viac, o n menej.

Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.

Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

Jednotka dĺžky – dm, meradlo s decimetrovou stupnicou.

Jednotka dĺžky – m, meradlo s metrovou stupnicou.

Premieňanie jednotiek: m – dm, m – cm, dm – cm.

Meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm.

Rysovanie úsečiek danej dĺžky.

Vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.

Súčet dĺžok úsečiek – numericky.

Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.

Práca s kružidlom, rysovanie kružnice, pojmy: stred, polomer kružnice.

PROCES

Žiaci na 1. úrovni si utvrdzujú získané vedomosti, vytvárajú skupiny z rozličných predmetov podľa danej vlastnosti, oboznamujú sa s tvarmi a povrchmi materiálov, učia sa kresliť kruh, štvorec a obdĺžnik podľa predlohy.

Manipuláciou s predmetmi sa učia pochopiť množstvo 5, priradiť ho k číslu a naopak. Učia sa pravo-ľavej orientácii (nácvič vzhlľadom k osobe žiaka). Pri výučbe je stále dôležitá vizualizácia a pre žiaka prijateľná, jasná štruktúra učiva.

Žiaci vzdelávaní na 2. úrovni sa zdokonaľujú v ponímaní času na hodiny. Najlepšie je nacvičovanie so skutočnými hodinami, aby žiaci neskôr nemali problém so zovšeobecňovaním. Pretože čas je veľmi abstraktný pojem, pri nácviku používame vizuálnu podporu. Zdokonaľujú sa v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec. Osvojujú si prvky numerácie a počtové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej. Problémom môže byť rozklad čísel. Stále využívame manipuláciu s predmetmi, skutočnými peniazmi. Na nácvik počtových výkonov využívame jednoduché, vizuálne, situačné úlohy.

Žiaci v 3. úrovni si utvrdzujú schopnosť sčítovať a odčítovať prirodzené čísla v obore do 100. Rozširujú si svoje vedomosti o násobenie a delenie v obore násobiliek do 60. Je potrebné zväžiť či pre daného žiaka nie je prijateľnejšou a napredujúcejšou formou výučby práca s pomocou kalkulačky. Dôležité je, aby žiak zvládol algoritmus požadovaného učiva a vedel ho využívať v čo najširšom okruhu situácii.

Pri meraní dĺžok je dôležité, aby žiak vedel správne merať, aby si vedel vybrať správny druh meradla a hlavne, aby meranie vedel využiť v bežnom živote. Pri rysovaní je dôležité aby žiak nemal problémy v priestorovej orientácii, inak sa stane táto výučba pre neho abstraktnou.

6. ROČNÍK

6. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámiť sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- poznať farby,
- orientovať sa v priestore,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy,
- pochopiť množstvo 6.

OBSAH

Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: kratší – dlhší.

Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo, na – pod.

Skladanie celku z častí.

Číslo 6, počítanie do 6, čítanie a písanie číslice 6.

Prirad'ovanie predmetov k číslu 6.

Prirad'ovanie čísla 6 k predmetom.

Poznávanie základných geometrických tvarov a ich kreslenie podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

Gul'a – prirad'ovanie, triedenie a spoznanie guli medzi predmetmi každodenného života.

6. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20, s prechodom cez desiatku,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: drahší – lacnejší.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 20, s prechodom cez desiatku, s pomocou názoru, zápis príkladov sčítovania a odčítavania v obore do 20.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: krivá a rovná čiara.

Kocka, valec a hranol – prirad'ovanie k názvu, triedenie a ich spoznanie medzi predmetmi každodenného života.

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi - centy, eurá.

6. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Vedieť sčítovať a odčítavať v obore do 1000,
- násobiť a deliť v obore do 100,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 10 000,
- vedieť sčítovať a odčítavať v obore do 10 000,
- osvojiť si násobenie a delenie 10, 100, 1000,
- vedieť merať a rýsovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: mm, km,
- osvojiť si rýsovanie rôznobežiek, rovnobežiek a kolmíc,
- osvojiť si základné rovinné obrazce: trojuholník, štvorec, obdĺžnik,
- osvojiť si základné priestorové útvary: kocka, kváder.

OBSAH

Písomné sčítovanie a odčítavanie v obore do 1000, príklady typu:

621	145	695	790	900	628
<u>339</u>	<u>535</u>	<u>488</u>	<u>- 453</u>	<u>- 329</u>	<u>- 459</u>

Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.

Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Numerácia prirodzených čísel v obore do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.

Násobenie a delenie 10, 100, 1000, precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.

Sčítovanie a odčítavanie do 10 000 písomné a spamäti.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Základné jednotky času: sekunda, minúta, hodina, určovanie času. Dĺžka úsečky, meranie dĺžky, rýsovanie úsečky danej dĺžky.

Súčet dĺžok úsečiek, rozdiel dĺžok úsečiek.

Jednotky dĺžky: mm, km, premieňanie jednotiek.

Meranie dĺžky, rýsovanie úsečiek danej dĺžky aj v mm.

Rýsovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.

Rýsovanie rôznobežných priamok.

Rýsovanie rovnobežných priamok.

Rýsovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.

Pravý uhol.

Základné rovinné obrazce: trojuholník, štvorec, obdĺžnik, vyznačovanie, popis, vlastnosti strán, rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Základné geometrické telesá: kocka, kváder, popis základných vlastností.

PROCES

Množstvo, veľkosť, farba, tvar a povrchový materiál sú vlastnosti, podľa ktorých žiaci na 1. úrovni porovnávajú a triedia predmety. Zdokonaľujú sa v orientácii vpravo – vľavo, osvojujú si vzťahy na – pod. Prostredníctvom skladania celku z častí si vytvárajú základy chápania súvislostí a priradenosti. Počítajú v obore do šesť. Spoznávajú guľu medzi predmetmi každodenného života.

Žiaci v 2. úrovni sa učia vzťahy drahší – lacnejší. Z dôvodu nepružnosti kognitívneho myslenia žiakov s autizmom je potrebné pri výučbe tieto vzťahové slová dať do vzťahu k iným slovám (predmetom). Vhodnou formou výučby je nakupovanie, resp. simulácia obchodu.

Žiaci šiesteho ročníka 3. úrovne sa zdokonaľujú v sčítovaní a odčítovaní v obore do 1000. Osvojujú si násobenie a delenie v obore násobiliek do 100, numeráciu prirodzených čísel v obore do 10 000, početové výkony v tomto obore, násobenie a delenie 10, 100, 1000. Pri zadávaní úloh musíme mať na zreteli, že inštrukcie nesmú byť zložité a dlhé, musia byť jasne formulované aby dané informácie mohli žiaci správne spracovať, aby neboli pre nich mätúce, čo by mohlo spôsobiť zlyhanie pri ich riešení. Pri výpočtoch môžu žiaci používať kalkulačky.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- poznať farby,
- pochopiť množstvo 7,
- poznať základné geometrické tvary,
- kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: kratší – dlhší.

Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo, na – pod.

Orientácia v čase, pojmy: deň, hodina.

Skladanie celku z častí.

Číslo 7, počítanie do 7, čítanie a písanie číslice 7.

Priradovanie predmetov k číslu 7.

Priradovanie čísla 7 k predmetom.

Poznávanie základných geometrických tvarov a ich kreslenie podľa predlohy: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

Kocka – priradovanie, triedenie a spoznanie kocky medzi predmetmi každodenného života.

7. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 100,
- sčítovať a odčítavať desiatky v obore prirodzených čísel do 100,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať jednotku dĺžky,
- využívať jednotku hmotnosti,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100, čítanie a písanie čísel do 100.

Sčítovanie a odčítavanie desiatok.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti.

Pojem: polovica.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Kocka, valec a hranol – priradovanie k názvu, triedenie a ich spoznanie medzi predmetmi každodenného života.

Rysovanie čiar, meranie na cm, jednotka 1 cm.

Váženie, porovnávanie a triedenie predmetov podľa hmotnosti, jednotka 1 kg,

Používanie kalkulačky.

7. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Násobiť a deliť mimo oboru násobilky,
- deliť so zvyškom,
- písomne násobiť a deliť prirodzené čísla do 10 000,
- osvojiť si numeráciu v číselnom obore do milióna,
- vedieť písomne sčítavať a odčítavať čísla do 100 000,
- osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
- osvojiť si základné priestorové útvary: guľa, valec,
- vedieť označovať a rysovať uhly,
- vedieť vypočítavať obvod rovinných obrazcov.

OBSAH

Písomné násobenie a delenie mimo oboru násobilky, príklady typu:

$$3 \cdot 11 = 33 \quad 2 \cdot 15 = 30$$

$$33 : 3 = 11 \quad 30 : 2 = 15$$

Delenie so zvyškom.

Násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi.

Pojmy: neúplný podiel, zvyšok.

Výpočet neúplného podielu, zápis formou: $13 : 4 = 3$ zv. 1.

Riešenie príkladov na delenie so zvyškom v obore do 100.

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000.

Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1000. Využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu.

Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.

Číselný obor do milióna, numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky, písomné sčítovanie a odčítavanie čísel do 100 000.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Používanie kalkulačky na sčítovanie a odčítavanie.

Jednoduché konštrukcie kružidlom, prenášanie úsečiek, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečky.

Konštrukcia trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.

Základné geometrické telesá: guľa, valec, popis základných vlastností.

Uhol, vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.

Pojmy - pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.

Precvičovanie na rovinných obrazcoch: štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

Obvod trojuholníka.

Obvod obdĺžnika.

Obvod štvorca.

PROCES

Pre žiakov 1. úrovne môže byť orientácia v priestore a čase veľkým problémom. Najmä pojem hodina je veľmi abstraktný, preto nácvik realizujeme v prirodzených aj navodených štruktúrovaných podmienkach prostredníctvom vizualizácie.

Číselný obor sa v tejto úrovni rozširuje o číslo 7. Žiaci spoznávajú kocku v predmetoch každodenného života.

Pre niektorých žiakov sa počítanie po jednotkách, desiatkach a pod. v danom číselnom obore môže stať mechanickou a stereotypnou záležitosťou, preto tieto činnosti nacvičujeme v takých situáciách, aby žiak chápal zmysel zadanej úlohy, aby prostredníctvom nácviku v rôznych variabilitách vedel osvojenú schopnosť využívať v každodenných, reálnych činnostiach.

Žiaci v 3. úrovni si osvojujú numeráciu v číselnom obore do milióna. Riešenie praktických úloh môže byť pre niektorých žiakov náročné pre abstraktnosť veľkosti oboru, preto je potrebné, aby si žiaci dôsledne osvojili algoritmus postupu jednotlivých početných výkonov.

Pri ťažkostiach s manipuláciou s číslami je vhodné použiť kalkulačku. To isté platí aj pri nácviku výpočtu obvodov plošných útvarov, ktoré nacvičujeme v reálnych situáciách.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 8 a 9,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností.

Vzťahy: ťažký – ľahký, mäkký – tvrdý.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dole....

Orientácia v čase, pojmy: hodina, minúta.

Číslo 8 a 9, počítanie do 8 a 9, čítanie a písanie čísl 8 a 9.

Prirad'ovanie predmetov k číslu 8 a 9.

Prirad'ovanie čísla 8 a 9 k predmetom.

Základné geometrické tvary a ich kreslenie, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

Valec – prirad'ovanie, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

8. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Sčítovať a odčítovať v obore prirodzených čísel do 100, bez prechodu cez desiatku,
- osvojiť si a využívať jednotku dĺžky,
- osvojiť si a využívať jednotku hmotnosti,
- osvojiť si a využívať jednotku objemu,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote, napr. bankovky pri nákupe.

OBSAH

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti a objemu.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Rysovanie čiar, meranie na cm, jednotka 1 centimeter.

Váženie predmetov, jednotka 1 kilogram.

Meranie objemu, jednotka 1 liter.

Sčítovanie jednociferného čísla s dvojciferným, bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného, bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Používanie kalkulačky.

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi.

8. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Osvojiť si písomné delenie,
- osvojiť si pojem zlomok a základné početové výkony so zlomkami,
- osvojiť si základné početové výkony s desatinným číslom,
- vedieť merať uhly,
- vedieť vypočítať obsah rovinných útvarov,
- vedieť vypočítať obvod a obsah kruhu,
- osvojiť si základné priestorové útvary: kužeľ a ihlan.

OBSAH

Písomné delenie jednociferným deliteľom so zvyškom.

Písomné delenie dvojciferným deliteľom s použitím kalkulačky.

Zlomky, názorné objasnenie pojmu zlomok, čitateľ, menovateľ, zlomková čiara.

Výpočet zlomkovej časti z čísla, na základe znázornenia.

Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.

Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov.

Zápis desatinného zlomku v desiatkovej sústave (desatinná čiarka).

Desatinné číslo.

Porovnávanie desatinných čísel.

Zaokrúhľovanie desatinných čísel na konkrétnych veličinách: peniaze, hmotnosť, dĺžka.

Sčítovanie a odčítavanie desatinných čísel.

Násobenie desatinných čísel.

Delenie desatinných čísel.

Delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo.

Delenie desatinného čísla číslom prirodzeným.

Uhol, pojmy: veľkosť uhla, základná jednotka – stupeň, uhlomer, meranie veľkosti uhla, vyznačovanie uhla danej veľkosti.

Základné jednotky obsahu rovinných obrazcov: cm^2 , dm^2 , m^2 .

Obsah štvorca, obdĺžnika - výpočet dosadením do z vzorca.

Riešenie úloh z praktického života.

Obvod - dĺžka kružnice, obsah kruhu, výpočet pomocou tabuľky a kalkulačky.

Riešenie úloh z praxe.

Základné geometrické telesá: kužeľ, ihlan, popis základných vlastností.

PROCES

Na konci ročníka by mali žiaci 1. úrovne v oblasti orientácie v čase vedieť používať jednotky času: hodina a minúta. Je to veľmi náročné, preto tento nácvik čo najčastejšie realizujeme v priebehu dňa pri praktických činnostiach, ktoré žiak vykonáva.

Orientácia v čase a priestore výrazne zvyšuje samostatnosť žiakov. Žiaci sa učia priradovať k číslam 8 a 9 predmety a naopak.

Žiaci v 2. úrovni by mali na nácvik merania objemu a váženia predmetov využívať činnosti, v ktorých osvojené učivo budú využívať aj v praktickom živote. Napríklad pri práci v kuchyni, pri nakupovaní a pod. Dôležité je, aby vedeli k meraniu priradiť správny nástroj na meranie požadovaného a vedeli k meraniu priradiť správnu jednotku. Žiaci pracujú v obore do 100. Počtové výkony v tomto obore sú bez prechodu cez desiatku, s využívaním kalkulačky. Slovné úlohy využívame na aplikáciu tohto učiva do bežného života.

Žiaci v 3. úrovni naďalej pri počtových výkonoch využívajú kalkulačku. Pri názornom objasnení pojmu zlomok využívame bežné situácie s ktorými sa žiak stretáva (krájanie koláča, jablka a pod.). Pri nácviku desatinného čísla je vhodné využívať merania a zapisovanie údajov merania. Zaokrúhľovanie čísel, za predpokladu osvojenia si pravidiel zaokrúhľovania, nemusí spôsobovať žiakom s autizmom problémy.

Pri výpočtoch obsahov a obvodov útvarov využívame úlohy z praktického života, dosadzovanie do vzorcov, používame tabuľky a kalkulačky.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Tvorit' skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 10,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary.

OBSAH

Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: ťažší – ľahší, väčší – tvrdší.

Číslo 10, počítanie do 10, čítanie a písanie číslice 10.

Prirad'ovanie predmetov k číslu 10,

Prirad'ovanie čísla 10 k predmetom,

Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1 €, 2 €, 5 € a 10 €.

Základné geometrické tvary a ich kreslenie, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

Hranol – prirad'ovanie, triedenie a spoznanie hranola medzi predmetmi každodenného života.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Sčítavať a odčítavať dvojciferné čísla, v obore prirodzených čísel do 100, bez prechodu cez desiatku,
- počítať po stovkách do 1000,
- sčítavať a odčítavať stovky,
- používať jednotku dĺžky,
- používať jednotku hmotnosti,
- používať jednotku objemu,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Sčítovanie dvoch dvojciferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Odčítavanie dvojciferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.

Počítanie po stovkách do 1000, číselný rad do 1000, čítanie a písanie čísel do 1000.

Sčítovanie a odčítavanie stoviek v obore do 1000.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti a objemu.

Jednotka 1 centimeter - rysovanie čiar, meranie v cm.

Jednotka 1 kilogram - váženie predmetov.

Jednotka 1 liter - meranie objemu.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Využívať desatinné čísla v činnostiach reálneho života,
- osvojiť si pojem percento a základné počtové výkony s percentami,
- vedieť vypočítať povrch kocky a kvádra,
- vedieť vypočítať objem kocky a kvádra.

OBSAH

Desatinné čísla, používanie jednotiek dĺžky, hmotnosti, času a obsahu, použitie peňazí, premieňanie jednotiek.

Jednoduché slovné úlohy.

Percento, pojmy: základ, percentová časť, počet percent.

Výpočet 1 % zo základu.

Výpočet percentovej časti z daného základu s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Úrok, úroková miera, zisk, využitie na praktických príkladoch.

Sieť kocky a kvádra.

Povrch kocky a kvádra, výpočet dosadením do vzorca.

Riešenie úloh z praxe.

Objemy telies, jednotky objemu: mm^3 , cm^3 , dm^3 , m^3 . Vzťah dm^3 – liter.

Objem kvádra, kocky, výpočet dosadením do vzorca, riešenie úloh z praxe.

PROCES

V 9. ročníku si žiaci na 1. úrovni upevňujú osvojené vedomosti. Učia sa počítať do 10. Zdokonaľujú sa v používaní skutočných euro mincí.

Žiaci v 2. úrovni sa zdokonaľujú v meraní dĺžky, objemu a vo vážení predmetov, pri utvrdzovaní postupujeme ako v predchádzajúcom ročníku. Za pomoci kalkulačky sa žiaci učia sčítavať a odčítavať dvojciferné čísla v obore do 100 bez prechodu cez desiatku. Počítajú po stovkách do 1000. Pri utvrdzovaní učiva čo najviac využívame manipuláciu so skutočnými peniazmi.

Žiaci v 3. úrovni sa zdokonaľujú vo výpočtoch povrchu telies, učia sa vypočítať ich objem použitím vzorcov, na príkladoch z praxe. V tomto ročníku sa žiaci stretávajú s novými pojmi, ktoré sa týkajú učiva o percente. Je to učivo veľmi náročné. Úlohy z praktického života musia byť formulované tak, aby z nich žiak vedel vybrať podstatné údaje, vedel ich správne zapísať a podľa osvojeného algoritmu vedel pri výpočte postupovať. Pri výpočtoch využívame kalkulačku.

INFORMATIKA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet informatika je v 7. ročníku novým predmetom pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“).

Hlavnou úlohou vyučovacieho predmetu je rozvíjať myslenie a komunikáciu žiakov inou, špecifickou formou. Vede ich k presnému vyjadrovaniu myšlienok, postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom vyučovacieho predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote. Získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s AU alebo PVP s MP.

Obsah vyučovacieho predmetu informatika je rozdelený do 5 tematických okruhov:

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT – sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov – žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT – sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súborami a priečkami.

Informačná spoločnosť – tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by sa mali oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Obsah vzdelávania vyučovacieho predmetu informatika nie je rozdelený do troch úrovní - najľahšia, stredná a najnáročnejšia - ako je to pri iných vyučovacích predmetoch. Predpokladá sa, že žiaci AU alebo PVP s MP na porovnateľnej mentálnej úrovni môžu disponovať diametrálne rozličnými schopnosťami a zručnosťami v tejto oblasti. Vyučujúci informatiky pri vypracovávaní IVP musí vychádzať z aktuálnych schopností a zručností každého žiaka v tejto oblasti, a podľa toho so žiakom individuálne postupovať.

7. ROČNÍK

CIELE

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posielat' a prijat' s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Základné časti z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).
Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).

E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),

webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy.

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica.

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne.

CD

Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole.

Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT.

Počítačové hry, hudba, filmy.

8. ROČNÍK

CIELE

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- za pomoci učiteľa skenovať,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- digitálnym fotoaparátom odfotiť spolužiaka a fotku uložiť za pomoci učiteľa do priečinku,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posielat' a prijat' s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- spustiť hru z internetu s pomocou/samostatne,
- napísať, prepísať jednoduchý text s pomocou/samostatne,
- text uložiť a otvoriť s pomocou/samostatne,
- upravovať text – kopírovanie, mazanie s pomocou/samostatne,
- správne písanie klávesnicou – medzera, malé/veľké písmená, interpunkčné znamienka s pomocou/samostatne,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Počítačová zostava

Opakovanie zamerané na základné časti, z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Utvrdenie pojmov – e-mail, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).

E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),

webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Utvrdenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky), on-line hry.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy, robotická stavebnica.

Skladanie podľa stavebnice.

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica.

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne. Práca s tlačiarňou. Tlačenie textov.

CD, digitálny fotoaparát

Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier.

Základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

9. ROČNÍK

CIELE

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- za pomoci učiteľa skenovať,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- digitálnym fotoaparátom odfoťiť spolužiaka a fotku uložiť za pomoci učiteľa do priečinku,
- fotografiu vytlačiť na tlačiarňi s pomocou/samostatne,
- s pomocou pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore – nakresliť obrázok, - obrázok uložiť a otvoriť,
- orientovať sa v jednoduchých hrách na internete s pomocou/samostatne,
- pracovať s USB kľúčom s pomocou/samostatne – kopírovať dokument,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posielat' a prijat' s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie, a s erotickým zameraním,
- napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky s pomocou/samostatne,
- spustiť hru z internetu s pomocou/samostatne,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- napísať, prepísať jednoduchý text s pomocou/samostatne,
- text uložiť a otvoriť s pomocou/samostatne,
- upravovať text – kopírovanie, mazanie, presúvanie s pomocou/samostatne,
- správne písanie klávesnicou – medzera, malé/veľké písmená, interpunkčné znamienka s pomocou/samostatne,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- zvuk nahrat' prostredníctvom mikrofónu s pomocou/samostatne,
- dokončiť začatú prácu,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Počítačová zostava

Opakovanie zamerané na základné časti, z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.
Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).
Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov.
Dodržiavanie základných zásad písania textu. Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár
Pojmy – e-mail, e-mailová adresa.
Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).
Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).
E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),
webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe
Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.
Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.
Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky).
On-line hry.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy, robotická stavebnica.
Skladanie podľa návodov - stavebnice, hlavolamy.
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy myš, klávesnica,
Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň
Funkcia tlačiarne. Práca s tlačiarňou.
Práca so skenerom.

CD, digitálny fotoaparát, mikrofón, USB – pamäťový kľúč.
Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier. Ovládanie digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.
Ukladanie na USB kľúč.

Ukladanie informácií - súbor, priečinok
Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.
Vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole
Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.
Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

VECNÉ UČENIE
PRE 1. AŽ 3. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet pre 1. až 3. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v ktorom získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom vyučovacieho predmetu vecné učenie je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek pre nich prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

1. ROČNÍK

1. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- osvojiť si nové pojmy z oblasti prírody,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Svoje meno, priezvisko.

Orientácia v priestore: trieda, budova školy.

Spoznávanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: pes, mačka.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď.

Pojmy: vtáky a hmyz.

Rastliny: kvety a stromy.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.

Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania-potraviny, hračky.

Rozpoznávanie základných potravín.

Úloha lekára a zdravotnej sestry.

1. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
- spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
- vedieť sa orientovať v triede,
- poznať mená ročných období,

- poznať mená dní v týždni,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Pomôcky a zariadenie triedy.

Školské potreby a hračky.

Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov.

Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky.

Základné návyky slušného správania - pozdravenie, poprosenie, poďakovanie.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom.

Určenie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode a počasia.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima.

Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz.

Zvieratá v prírode

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Kvety: ruža, tulipán a iné.

Stromy: hruška, jablň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody.

Kríky: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy.

Zdravie, choroba, lieky, lekár.

Základné hygienické návyky, význam pre zdravie.

Význam zdravej výživy pre zdravie.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty prostredia.

Bezpečnosť cestnej premávky

Chôdza po chodníku.

Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semaforey.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode - globálnou metódou.

Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny.

Poznávanie mincí.

Zameranie sa na správanie v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci - ich mená.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.

1. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Nadobudnúť najjednoduchšie poznatky o prírode a spoločnosti z najbližšieho okolia,
- osvojiť si základné spoločenské a hygienické návyky,
- orientovať sa v budove školy,
- na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí vytvárať si predstavu o roku,
- poznať názvy ročných období, dní v týždni,
- poznať domáce zvieratá a ich mláďatá a niektoré voľne žijúce zvieratá,
- osvojiť si hlavné zásady správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Škola a život v škole

Označenie triedy, pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek, ich použitie a uloženie.

Meno svojho učiteľa, rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky.

Orientácia v budove školy.

Najdôležitejšie poznatky zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti, rozlíšenie vozovky a chodníka, oboznámenie sa s označením prechodu pre chodcov, s významom svetelných signálov.

Jeseň

Pozorovanie zmien v prírode, zber úrody.

Poznávanie ovocia a zeleniny podľa tvaru, chuti a vône, rozlíšenie ovocia a zeleniny.

Pozorovanie zmien v prírode: rastliny, zvieratá.

Domov a jeho okolie

Poznávanie mien členov rodiny a príbuzenské vzťahy: otec, matka, súrodenci.

Pomenovanie zariadenie bytu podľa ich účelu: nábytok, riad, hračky, školské potreby.

Orientácia v okolí domova a školy, napr. kde sa nakupujú základné potraviny.

Zima

Pozorovanie zmien v prírode.

Zmeny počasia: mráz, sneh, ľad.

Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici, pri zimných športoch.

Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami.

Starostlivosť o zdravie

Predchádzanie úrazom a chorobám.

Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou atď..

Úloha lekára.

Jar

Pozorovanie zmien v prírode - otepľovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc.

Poznávanie niektorých jarných kvetov: snežienka, fialka, rozlišovanie časti rastlín: koreň, stonka, list a kvet.

Starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody.

Domáce zvieratá a ich mláďatá.

Práca a odpočinok

Deň a jeho časti: ráno, poludnie, večer.

Týždeň: pracovné dni a dni odpočinku, voľná sobota, nedeľa.

Názvy dní v týždni.

Leto

Pozorovanie počasia.

Poznávanie rôznych druhov ovocia, jeho vlastnosti: farba, chuť, veľkosť, vôňa.

Poznávanie lúčnych kvetov z najbližšieho okolia, názvy letných mesiacov.

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia vo svojom bezprostrednom prostredí cítiť bezpečne, musia vedieť kde má čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čím môžu počítať. To, čo môžu urobiť pre svoje bezprostredné okolie, triedu, spolužiakov im musíme povedať, dať im primerané úlohy, ktoré si s vedomím povinnosti aj zstanú. Musíme im dať na vedomie, že tie činnosti, ktoré vykonali sú dôležité a všetci sa tešia, že ich urobili.

Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka s AU alebo PVP s MP problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy: rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci

vymenovať. Širšie rodinné vzťahy nechápu vôbec, alebo len veľmi ťažko. Pomocou by mohlo byť vyhotovenie albumu s fotkami, ktoré si môžu často prezerat', rozprávať o nich, odpovedať na otázky.

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP si nevedomuje vlastné telo, nevšímajú si napr. rozmery svojho tela. Avšak kritéria telesného zdravia sa vedú mechanicky naučiť, na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia.

Žiaci môžu získať poznatky o človeku, o prírode, ale nie sú schopní vidieť vzťahy existujúce medzi nimi. Môžeme vytvoriť zoznam, tabuľku v záujme uľahčenia výučby prebiehajúcej mechanickou cestou.

Príroda ako súvislý, harmonický celok sveta poskytuje žiakom s AU alebo PVP s MP zážitok len málokedy. Najradšej sa ponoria do jednotlivých častí javov, vecí, ktoré dlho a rituálnym spôsobom pozorujú. Je potrebné, aby učiteľ usmerňoval pozornosť žiaka, upozornil na podstatné vlastnosti, porovnával jednotlivé javy, napr. zmeny počasia, pohyb hmyzu, hľadajú konáre, plody, kamene a pod., nosia ich domov. Robia to bez toho, aby im toto zberateľstvo dávalo nejaký zvláštny estetický zážitok.

2. ROČNÍK

2. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Mená rodičov, súrodencov, spolužiakov, učiteľa.

Orientácia v priestore: trieda, budova školy.

Pomenovanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: dopoludnia, režim dňa.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí tela na iných.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: krava, sliepka.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá.

Pojmy: vtáky a hmyz.

Rastliny: kvety a stromy.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, teplo, zima, dážď, slnko, atď..

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.

Postupné poznávanie dopravných prostriedkov: auto, autobus, električka.

Obchod: správanie sa v obchode, rozlišovanie obchodov podľa zamerania: potraviny, drogéria.

Rozpoznávanie základných potravín.

Poznať úlohu zubného lekára a zdravotnej sestry.

Poznať zameranie lekárne, jej označenie.

2. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
- vedieť sa orientovať v triede a v budove školy,

- poznať mená ročných období,
- poznať mená dní v týždni a mesiacov,
- uvedomovať si rozdiely v počasí a správne ich pomenovať,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- nadobudnúť správny vzťah k spoločnému majetku – pomôcky, zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Poznávanie, pomenovanie a rozlíšenie predmetov a činností, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole: zariadenie triedy, pomôcky, školské potreby.

Poznať meno svojho učiteľa a spolužiakov.

Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: dnes, včera, zajtra, poludnie.

Určenie dni v týždni, pracovné dni, voľné dni.

Príroda

Pozorovanie a pomenovávanie zmien v prírode podľa ročných období.

Charakteristické znaky jednotlivých ročných období.

Zvieratá v prírode

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.

Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Kvety: ruža, tulipán a iné.

Stromy: hruška, jablň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa a ich plody.

Kríky: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Pomenovanie jednotlivých častí tela: hlava, krk, trup, končatiny.

Pomenovanie (ukázanie) hlavných častí tváre: čelo, líca, oči, nos, ústa, brada, uši.

Rozlíšenie pojmov a ich význam: zdravie, choroba, lieky, lekár.

Základné hygienické návyky a ich význam pre zdravie.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia.

Bezpečnosť cestnej premávky

Prechádzanie cez cestu s pomocou.

Poznanie niektorých dopravných značiek, napr. prechod pre chodcov.

Predchádzanie úrazom a chorobám.

Zásady bezpečnosti pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania a nápisov.

Poznanie a pomenovanie rozličného tovaru, najmä potravín.

Poznávanie mincí podľa ich hodnoty.

Zameranie sa na primerané správanie sa v obchode.

Domov a rodina

Mená najbližších príbuzných: stará mama, starý otec, teta, strýko a iné.

Pomenovanie príbuzenských vzťahov medzi členmi rodiny.

Pomenovanie častí bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC ,atď..

Pomenovanie zariadenia bytu.

Kuchyňa: zariadenie, elektrospotrebiče, celkové vybavenie kuchyne.

2. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v budove školy,
- na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí vytvárať si predstavu o ročných obdobiach,
- poznať názvy ročných období a dní v týždni,
- poznať domáce zvieratá a ich mláďatá a niektoré voľne žijúce zvieratá,
- osvojiť si hlavné zásady správnej životosprávy a kultúrneho správania,
- uvedomenie si základných vzťahov v rodine.

OBSAH

Škola a jej okolie

Pomenovanie zariadenia triedy.

Poznať a pomenovať školské potreby a pomôcky, uložiť na lavicu, do aktovky, udržiavať ich v poriadku.

Rozlíšenie čo je spoločné a čo osobné v triede.

Poznanie zamestnancov školy: riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, iných učiteľov, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov.

Slušne pozdraviť, o niečo požiadať, poďakovať.

Orientácia v budove školy.

Poznávanie objektov v okolí školy, vedieť, čo je križovatka, ako sa cez ňu prechádza, poznať význam svetelných signálov a správne na ne reagovať.

Jeseň

Pozorovanie zmien počasia v jeseni.

Poznať pojmy: slnečný, hmlistý, daždivý.

Jesenné mesiace, ich názvy.

Oboznamovanie sa s časovými údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.

Rozoznať sad, záhradu a park.

Poznávanie ďalších druhov ovocia a zeleniny, ich vlastností, zber, uskladnenie.

Pestovanie plodín na poli - obilie, zemiaky, cukrová repa a iné.

Poznávanie zvierat na obrázku, podľa možností aj v skutočnosti - veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec a iné.

Zima

Pozorovanie zmien počasia, uvedomenie si zimy ako ročného obdobia, zimné mesiace. Stromy v zime: listnaté, ihličnaté stromy - smrek, borovica.

Zvieratá v zime: voľne žijúce zvieratá - srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana, ich potrava, ochrana, pozorovanie.

Dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri zimných športoch.

Vianočné tradície.

Rodina a spoločnosť

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk.

Poznať bydlisko, dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome.

Triedenie predmetov podľa účelu: nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby. Správanie sa v obchode pri nákupe, poznávanie platidiel a ich hodnotu.

Oboznamovanie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu: oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod. .

Orientácia vo verejnej budove, napr. na pošte, služby, ktoré poskytujú.

Bezpečnosť cestnej premávky

Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste.

Nacvičovanie bezpečného prechádzania cez cestu, vedieť čo je križovatka, ako prechádzať cez riadenú križovatku, ako prechádzať cez vozovku mimo vyznačeného priechodu.

Poznanie niektorých dopravných značiek, napr. prechod pre chodcov.

Predchádzanie úrazom a chorobám pri hrách, výletoch a kúpaní sa.

Starostlivosť o zdravie

Základné hygienické návyky pri manipulácii s jedlom, význam pre zdravie.

Udržiavanie poriadku v triede.

Udržiavanie čistoty odevu a obuvi.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia.

Oboznámenie sa s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku, vedieť ako sa správať u lekára.

Jar

Jedno z ročných období, pomenovanie jarných mesiacov.

Pozorovanie zmien v prírode: otepľovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc.

Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Poznávanie niektorých jarných kvetov: snežienka, fialka, prvosenka. Rozlišovanie časti rastlín: koreň, stonka, list, kvet.

Starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody, resp. na školskom pozemku.

Nebezpečenstvo požiaru v prírode, napr. pri vypaľovaní suchej trávy.

Vedieť pomenovať domáce zvieratá a ich mláďatá: pes, mačka, hus, sliepka, prasiatko, krava, kôň a iné.

Práca a odpočinok

Pracovné dni a dni odpočinku.

Názvy dní v týždni, voľná sobota, nedeľa, prázdniny, sledovanie času na hodinách.

Oboznamovanie s pojmi: továreň, dielňa, predajňa a iné.

Poznávanie výrobkov, ktoré denne používajú.

Leto

Uvedomenie si striedania ročných období, názvy letných mesiacov.

Pozorovanie počasia: horúce a slnečné dni, búrka, vietor, dážď, atď..

Poznávanie rôznych druhov letného ovocia, jeho vlastnosti: farba, chuť, veľkosť, vôňa.

Jedovaté plody rastlín, napr. huby, vedieť, že v prírode sa vyskytujú rastliny, ktoré ohrozujú zdravie.

Poznávanie lúčnych kvetov z najbližšieho okolia.

Správanie sa v prírode, získavanie poznatkov ako chrániť prírodu.

3. ROČNÍK

3. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznať základné vzťahy v rodine,
- poznať najjednoduchšie priestorové pojmy,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznávanie prírody v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Vzťahy v rodine: rodičia a súrodenci.

Orientácia v najbližšom okolí školy: návšteva obchodu, zdravotného strediska.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: dnes, ráno, večer.

Spoznávanie vlastného tela: pomenovať tri časti svojho tela, pomenovať tri časti tela iného človeka.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá,

Voľne žijúce zvieratá: jež, líška.

Niektoré vtáky: lastovička.

Hmyz: včela, mucha a iné.

Kvety a stromy, vedieť, že majú plody.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.

Nácvik samostatného prechodu cez cestu.

Obchod – rozoznávať najdôležitejšie obchody podľa zamerania.

Vedieť určiť hodnotu mincí.

Služby podľa zamerania: čistiareň, kaderníctvo a iné.

Stravovacie zariadenia: bufet, jedáleň, reštaurácia.

Návšteva pošty, orientácia v budove, rozoznať list, pohľadnicu, telegram.

Telefonovanie: pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie rozhovoru.

Poznať označenie zdravotného strediska.

3.ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v budove školy, na ceste z domu do školy,
- poznať mená ročných období,
- poznať mená mesiacov a dní v týždni,
- uvedomovať si rozdiely v počasí a vedieť ich pomenovať,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- nadobudnúť správny vzťah ku školskému majetku,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Pomenovanie pomôcok na lavici, v aktovke.

Správne použitie spoločenských „zdvorilostí“.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: ráno, poľudnie, dopoludnie.

Určenie dni v týždni, deň ktorý predchádzal, ktorý nasleduje.

Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.

Príroda

Pozorovanie a pomenovávanie zmien v prírode podľa ročných období.

Kalendár prírody.

Zvieratá v prírode

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.

Vtáky: drozd, lastovička, motýľ, sýkorka.

Hmyz: včela, mucha, lienka.

Rastliny v prírode

Kvety: ruža, tulipán a iné.

Stromy a ich plody: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa.

Kríky: maliny, ríbezle.

Jedovaté rastliny: huby.

Starostlivosť o zdravie

Poznanie jednotlivých častí tela.

Poznanie hlavných častí tváre.

Zdravie, choroba, zdravá výživa, starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – obliekanie a obuv.

Bezpečnosť cestnej premávky

Dodržiavanie pravidiel cestnej premávky pre chodcov.

Poznávanie niektorých dopravných značiek so zákazom a príkazových dopravných značiek.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania.

Pomenovávanie rozličného tovaru, najmä potravín z toho ovocia a zeleniny.

Rozoznávanie hodnoty niektorých mincí.

Zameranie sa na slušné správanie v obchode.

Domov a rodina

Mená najbližších príbuzných.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Pomenovanie a využitie jednotlivých častí bytu a zariadenia.

3. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v blízkom okolí školy,
- Pochopiť časové údaje,
- poznať názvy ročných období , mesiacov a dní v týždni,
- poznať ďalšie domáce zvieratá a ich mláďatá a niektoré voľne žijúce zvieratá,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- vedieť sa správať v prírode a ju chrániť,
- vedieť sa pohybovať v obchode a v dopravných prostriedkoch.

OBSAH

Orientácia v priestore

Pozorovanie okolia obce napr. z vyvýšeného miesta.

Pozorovanie členitosti krajiny v okolí obce: údolie, rovina, kopec, pohorie, vodný tok, poznať ich niektoré názvy.

Orientácia v čase

Kalendárny a školský rok.

Pomenovanie dní v týždni, mesiace a ročné obdobia.

Porovnávanie časových jednotiek: hodina, deň, týždeň, mesiac, rok.

Určovať celé hodiny a polhodiny, časti dňa.

Kalendár prírody - záznamy o počasí.

Jeseň

Pozorovanie zmien počasia v jeseni, jesenné mesiace.

Poznávanie ďalších druhov a vlastností ovocia a zeleniny, zber, uskladnenie.

Domáce zvieratá

Prehlbovanie poznatkov o domácich zvieratách (úžitok): mačka domáca, pes, králik, krava, ovca, koza, kôň, kura domáca a iné.

Zdravie a choroba

Základné hygienické návyky - význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Zmyslové ústroje: zrak, sluch a starostlivosť o nich.

Oboznámenie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku, vedieť, ako sa správať u lekára.

Poznanie významu pojmov: liek, lekársky predpis, odmeranie teploty, bolesť, choroba.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia.

Príroda v zime

Pozorovanie zmien počasia, osvojenie si pojmov: mráz, sneh, ľad, spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu - biely, priehľadný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený.

Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch.

Bezpečnosť cestnej premávky

Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa chodca v cestnej premávke.

Najdôležitejšie dopravné značky pre chodcov a cyklistov, ich umiestnenie a význam. Dopravné prostriedky pohybujúce sa po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Správanie vo verejných dopravných prostriedkoch, čakanie, nastupovanie, vystupovanie.

Nacvičovanie a riešenie jednoduchých dopravných situácií na cvičnej križovatke.

Predchádzanie úrazom a chorobám.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Technika a výroba

Stavba domu, stavebné materiály: tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok. Najviac používané stroje na stavbe: miešačka, žeriav, dopravný pás, bager.

Všímajú si rôzne druhy budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).

Oznamovanie so zásadami bezpečnosti napr. pri kúrení, varení, svietení, atď.

Príčiny požiaru, hlásenie požiaru, práca požiarnikov.

V pekárni - výroba pečiva: múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie.

Rodina a spoločnosť

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.

Chápanie úlohy rodiny.

Správanie sa v obchode pri nákupe, poznávanie ďalších platidiel (napr. 5 €, 10 €).

Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi prác, napr. v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve.

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli.

Pomenovávanie činnosti, nástrojov, strojov, ich použitie.

Pozorovanie rastlín - klíčenie, rast, podmienky potrebné pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda).

Sad - kvitnutie ovocných stromov, opelňovanie kvetov hmyzom.

Les a lesné rastliny - ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody, jedovaté rastliny a ich plody – huby.

Život zvierat na jar a v lete - stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat.

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia vo svojom bezprostrednom prostredí cítiť bezpečne, musia vedieť kde má čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čím môžu počítať. To, čo môžu urobiť pre svoje bezprostredné okolie, triedu, spolužiakov im musíme povedať, dať im primerané úlohy, ktoré si s vedomím povinnosti aj zastanú. Musíme im dať na vedomie, že tie činnosti, ktoré vykonali sú dôležité a všetci sa tešia, že ich urobili.

Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka AU alebo PVP s MP problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy: rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinné vzťahy nechápu vôbec, alebo len veľmi ťažko. Pomocou by mohlo byť vyhotovenie albumu s fotkami, ktoré si môžu často prezerat', rozprávať o nich, odpovedať na otázky.

Väčšina žiakov AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastné telo, nevšímajú si napr. rozmery svojho tela. Avšak kritéria telesného zdravia sa vedia mechanicky naučiť, na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia.

Žiaci môžu získať poznatky o človeku, o prírode, ale nie sú schopní vidieť vzťahy existujúce medzi nimi. Môžeme vytvoriť zoznam, tabuľku v záujme uľahčenia výučby prebiehajúcej mechanickou cestou.

Príroda ako súvislý, harmonický celok sveta poskytuje žiakom AU alebo PVP s MP zážitok len málokedy. Najradšej sa ponoria do jednotlivých častí javov, vecí, ktoré dlho a rituálnym spôsobom pozorujú. Je potrebné, aby učiteľ usmerňoval pozornosť žiaka, upozornil na podstatné vlastnosti, porovnával jednotlivé javy, napr. zmeny počasia, pohyb hmyzu, hľadajú konáre, plody, kamene a pod., nosia ich domov. Robia to bez toho, aby im toto zberateľstvo dávalo nejaký zvláštny estetický zážitok.

FYZIKA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet fyzika pre 7. až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) nadväzuje na poznatky o prírode, ktoré žiaci získali vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.

Obsah vyučovacieho predmetu fyzika je zameraný na to, aby žiaci pozorovali a aj porozumeli základným fyzikálnym javom v ich bezprostrednom okolí.

V 3. úrovni si žiaci s AU alebo PVP s MP majú osvojiť vybrané metódy práce a súbor zručností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín, dokázali opísať pozorované a aj pracovať so získanými údajmi, napr. zapísať namerané hodnoty do tabuľky, realizovať nenáročné pokusy a podobne.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozlišovať tuhé a kvapalné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- odmerať dĺžku a hmotnosť telesa.

OBSAH

Premeny skupenstva látok

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania. Pozorovanie.

Skvapalňovanie (kondenzácia)

Podmienky skvapalňovania.

Vznik rosy a dažďa.

Kolobeh vody v prírode.

Topenie a tuhnutie

Premena ľadu na vodu a vody na ľad.

Praktická dlhodobá úloha

Pozorovanie zmien počasia. Záznam z pozorovania zmien počasia (kreslenie) vo vopred určených intervaloch.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie v domácnosti, v doprave a inde. Šetrenie elektrickou energiou.

Elektrospotrebiče – využitie v domácnosti, ich používanie, bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, budove, privolanie požiarnikov.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,
- porozumieť kolobehu vody v prírode.

OBSAH

Poznávanie látok

Veci, predmety a látky – rozlišovanie.

Zmeny látok – hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť.

Vlastnosti látok – spoločné a odlišné vlastnosti látok, napr. cukor, soľ, múka a iné.

Porovnávanie a meranie

Dĺžka - jednotky dĺžky: cm.

Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie.

Teplota - jednotka teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie.

Meranie teploty – teplomer.

Čas - pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy.

Dĺžka dňa a noci.

Striedanie ročných období.

Elektrická energia

Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou.

Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru, privolanie požiarnikov.

7. ROČNÍK – 3. úroveň

Vlastnosti látok a telies

CIELE

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- na intuitívnom základe pochopiť a používať pojmy látka a teleso,
- odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis zameraných hodnôt.

OBSAH

Vlastnosti tuhých telies

Krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť. Merateľné vlastnosti telies - hmotnosť, váhy, váženie, jednotky 1 kg, 1 g, 1 t. Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky 1 m, 1 cm, 1 mm, 1 km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky. Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1 l, 1 ml.

Vlastnosti kvapalín

Nestlačiteľnosť, tekutosť. Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi; nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.

Vlastnosti plynov

Stlačiteľnosť, rozpínanosť, tekutosť plynov. Nadľahčovanie telies v plynch. Vzduch, atmosféra, tlak vzduchu. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota

Premeny skupenstva látok

CIELE

- Merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
- porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke,
- opísať priebeh a podmienky topenia, tuhnutia, vyparovania a varu vody, opísať jav skvapalňovania.
- demonštrovať jednoduchým experimentom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode.

OBSAH

Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok.

Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C.

Meranie času, jednotka času 1 s, 1 min., 1 h.

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var.

Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Skvapalňovanie (kondenzácia)

Podmienky skvapalňovania.

Vznik rosy a dažďa.

Kolobeh vody v prírode.

Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.

Topenie a tuhnutie

Premena ľadu na vodu a vody na ľad.

Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Praktická dlhodobá úloha

Zriadenie meteorologickej stanice, meranie teploty a objemu zrážok, zisťovanie prítomnosti nečistôt v zrážkach a v ovzduší. Zisťovanie smeru vetra. Záznam pozorovaní a nameraných hodnôt teploty, objem zrážok, smeru vetra.

PROCES

Pri vyučovaní fyziky sa žiaci učia predmety a javy pozorovať, a o zistených skutočnostiach rozprávať alebo ich aj zaznamenávať.

Na vyučovacej hodine fyziky žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, o ktorých predpokladáme, že ich využijú v praktickom živote.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozlišovať telesá a látky,
- rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné látky na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Rozlišovanie (intuitívne) telies a látok.

Telesá (veci okolo nás) – kniha, mačka, PC.

Látky – drevo, sklo, papier a iné.

Vlastnosti telies – (napr. pomaranč – guľatý, veľký/malý, sladký). Porovnávanie.

Telesá sú z rôznych látok – drevo, papier, sklo a iné.

Látky: pevné (drevo, sklo, papier,...)

kvapalné (voda, čaj, ...)

plynné (vzduch)

Premeny skupenstva látok

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania.

Var vody. Pozorovanie.

Skvapalňovanie (kondenzácia), topenie a tuhnutie

Podmienky skvapalňovania.

Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Pozorovanie.

Praktická dlhodobá úloha

Pozorovanie zmien počasia počas všetkých ročných období. Záznam pozorovania zmien počasia (kreslenie) vo vopred určených intervaloch.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie v domácnosti, v doprave, osvetlenie miest. Šetrenie elektrickou energiou.

Využitie elektrospotrebičov v domácnosti, bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, v škole, privolanie požiarnikov.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Opakovanie a utvrdenie vedomostí o látkach a telesách z predchádzajúceho ročníka.

Zloženie telies z rozličných látok - drevo, papier, sklo a iné.

V prírode sa vyskytujú tri skupiny látok: pevné, kvapalné, plynné.

Pevné látky (majú stály objem, tvar).

Kvapalné látky (majú stály objem, nestály tvar).

Plynné látky (nemajú stály objem ani tvar).

Porovnávanie a meranie

Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Praktické meranie.

Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie.

Teplota - jednotka teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie.

Meranie teploty – teplomer.

Čas - pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy.

Dĺžka dňa a noci.

Striedanie ročných období.

Elektrická energia

Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou.

Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru, privolanie požiarnikov.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

Pohyb a sila

CIELE

- Opísať príčinu pádu telies k zemi,
- opísať stav pokoja a pohybu telies,
- zmerať silu silomerom.

OBSAH

Pokoj a pohyb telies. Sila.

Pohybové účinky sily.

Gravitačná sila.

Silomer, meranie sily, jednotka sily 1 N.

Otáčavé účinky sily.

Páka.

Pevná kladka.

Deformačné účinky sily. Tlak. Trenie.

Formy energie

CIELE

- Vysvetliť na konkrétnych príkladoch polohovú a pohybovú energiu telesa a opísať vzájomnú premenu mechanickej energie,
- porovnať zdroje svetla - Slnko a žiarovku,
- opísať na jednoduchom príklade vznik zvuku a jeho vlastnosti.

OBSAH

Mechanická energia

Práca, jej fyzikálny význam.

Polohová energia a pohybová energia telesa.

Vzájomná premena polohovej a pohybovej energie.

Teplo

Odovzdávanie tepla z teplejšieho telesa na chladnejšie.

Teplo, teplota.

Vzťah medzi látkou a prijatým teplom.

Vodiče a nevodiče tepla.

Prenosná chladnička.

Svetlo

Zdroj svetla - Slnko a žiarovka.

Svetelný lúč. Priamočiare šírenie svetla.(Zatmenie Slnka a Mesiaca).

Odraz svetla, zrkadlo. Lom svetla. Šošovky. Okuliare.

Rozklad svetla, dúha.

Teplo a svetlo.

Zvuk

Zdroje zvuku.

Fyziológia zvukového vnemu.

Šírenie zvuku. Hluk a jeho škodlivé účinky na ľudský organizmus.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné látky na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Rozlišovanie telies a látok.

Telesá – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať.

Vlastnosti telies – vedieť určiť, porovnať.

Látky – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať.

Látky - pevné, kvapalné, plynné (porovnať).

Premeny skupenstva látok

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania.

Var vody. Pozorovanie.

Skvapalňovanie (kondenzácia) , topenie a tuhnutie

Podmienky skvapalňovania.

Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Pozorovanie.

Praktická dlhodobá úloha

Pozorovanie zmien počasia počas všetkých ročných období.

Záznam pozorovania zmien počasia spôsobom podľa možností a schopností žiaka vo vopred určených intervaloch.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie. Šetrenie elektrickou energiou.

Využitie elektrospotrebičov v domácnosti. Bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní.

Predchádzanie požiaru v rôznych budovách, na verejnosti, v prírode. Privolanie požiarnikov.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,
- odmerať objem telesa,
- poznať využitie elektrickej energie.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Opakovanie a utvrdenie vedomostí o látkach a telesách z predchádzajúceho ročníka.

Zloženie telies z rozličných látok - drevo, papier, sklo a iné.

V prírode sa vyskytujú tri skupiny látok: pevné, kvapalné, plynné.

Pevné látky (majú stály objem, tvar, sú nestlačiteľné).

Kvapalné látky (majú stály objem, nestály tvar, sú nestlačiteľné, dajú sa prelievať).

Plynné látky (nemajú stály objem ani tvar, sú stlačiteľné).

Porovnávanie a meranie

Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Praktické meranie.

Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie.

Teplota - jednotka teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie.

Meranie teploty – teplomer.

Meranie objemu – jednotka objemu: liter. Praktické meranie.

Elektrická energia

Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou. Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

Formy energie

Magnetické a elektrické javy

Elektrická energia

CIELE

- Experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi.

OBSAH

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.

Elektrizovanie telies. Elektrický náboj. Blesk. Elektrický obvod. Časti elektrického obvodu - elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok.

Elektrická energia a jej premeny. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi.

Sériové zapojenie žiaroviek. Porovnanie jasú niekoľkých žiaroviek v sériovom zapojení. Paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti elektrického prúdu 1 A.

Meranie veľkosti napätia na zdroji elektrickej energie. Jednotka napätia 1 V.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a jeho využitie.

Energia v prírode a v technike

CIELE

- Opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- poznať príčiny racionálneho hospodárenia s energiou,
- vedieť vysvetliť, prečo je zachovanie zdravého životného prostredia pre človeka nevyhnutnosťou.

OBSAH

Prejavy energie v prírode - sopečná činnosť, elektrický výboj pri búrke, zemetrasenie, slnečná energia.

Premena energie. Zákon zachovania energie.

Vznik fosílnych palív. Využívanie fosílnych palív ako zdrojov energie, ich výhody a nevýhody.

Netradičné zdroje energie.

Zvyšovanie spotreby energie a jej nepriaznivé následky pre človeka.

Prehľad základných pojmov a zručností

Tematické celky	Základné pojmy	Základné zručnosti
Vlastnosti látok	vlastnosť hmotnosť dĺžka objem	merať hmotnosť merať dĺžku merať objem
Teplota. Premeny skupenstva látok	teplota var topenie, tuhnutie skvapalňovanie	merať teplotu merať čas pracovať v tíme urobiť jednoduchý experiment na dôkaz vlastností látok
Pohyb a sila	pokoj, pohyb sila, gravitačná sila jednoduché stroje účinky sily trenie	merať silu zhotoviť model jednoduchého stroja, dokázať experimentom existenciu trenia
Formy energie Mechanická energia Teplo Svetlo svetelný lúč Zvuk	polohová a pohyb. energia práca tepelná energia priamočiareho odraz a lom svetla rozklad svetla zvuk ako energia	urobiť jednoduchý dôkaz premeny energie a dôkaz šírenia svetla
Formy energie Magnetické a elektrické javy Elektrická energia	magn. vlastnosti látok elektrizovanie telies elektrický obvod vodič a nevodič elektrický prúd elektrické napätie zdroj elektrického napätia	vedieť pracovať s kompasom, urobiť záznam nameraných hodnôt, do tabuľky, zapojiť jednoduchý elektrický obvod
Energia v prírode a v technike	zákon zachovania energie	vedieť zdôvodniť nutnosť šetrenia energie

CHÉMIA
PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet chémia pre 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) umožňuje žiakovi porozumieť elementárnym zákonitostiam chemických javov a procesov.

Cieľom vyučovania chémie je oboznámiť žiakov s významom chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, a jej využitia najmä v bežnom živote.

Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote.

Žiakom v 3. úrovni poskytuje základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
- poznať význam vzduchu pre život,
- poznať význam vody pre život,
- chrániť vodu pred znečistením,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka. Chemický výrobok.

Vlastnosti látok

Rozpustnosť látok – pozorovanie.

Horľavosť látok – pozorovanie.

Vôňa a zápach látok – rozlišovanie.

Vzhľad – porovnávanie.

Voda a vzduch

Význam vody pre človeka, rastliny a živočíchy.

Výskyt vody v prírode. Voda pevnom, kvapalnom a plynnom (vodná para) v skupenstve.

Ochrana vody pred znečistením.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
- vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok,
- poznať niektoré hasiace látky – voda, piesok,
- poznať význam vzduchu pre život,
- poznať význam vody pre život,
- chrániť vodu pred znečistením,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci, požiarnikov.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka.

Chemický výrobok.

Prírodná surovina.

Vlastnosti látok

Skupenstvo – pevné, plynné, kvapalné.

Rozpustnosť – látky rozpustné, nerozpustné, čiastočne rozpustné vo vode.

Horľavosť – poznanie niektorých horľavých/nehorľavých látok.

Vôňa a zápach látok – rozlišovanie.

Vzhľad – porovnávanie.

Voda a vzduch

Voda a vzduch - látky nevyhnutné pre náš život.

Voda – výskyt (v prírode, v rastlinách a v tele človeka a aj zvierat).

Vlastnosti vody – bezfarebná (číra tekutina), bez vône a zápachu, pitná alebo úžitková, podmienka života.

Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Zistiť pozorovaním vlastnosti konkrétnych látok,
- získať základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina
- vedieť používať ochranné pomôcky,
- poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s chemickými látkami,
- poznať telefónne čísla prvej pomoci.

OBSAH

Chémia okolo nás

Význam chémie pre život človeka.

Chemické laboratórium. Chemický výrobok.

Prírodná surovina.

Chemicky čistá látka.

Vlastnosti látok

Zloženie a štruktúra látok - atóm, molekula.

Skupenstvo, rozpustnosť, farba, horľavosť.

Chemické prvky

Kovy: železo, hliník, meď, zinok, zlato, striebro.

Nekovy: vodík, kyslík, dusík, uhlík, síra.

Voda a vzduch

Chemické zloženie - zlúčenina, zmes.

Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny

Oxidy - vlastnosti, použitie, ich hodnotenie z hľadiska ochrany životného prostredia.

Kyseliny - vlastnosti, použitie.

Hydroxidy - vlastnosti, použitie.

Prvá pomoc pri zasiahnutí pokožky roztokom kyseliny a roztokom hydroxidu.

Soli - vlastnosti, použitie.

Stavebné spojivá - vápno, cement, sadra.

Organické zlúčeniny

Zemný plyn, metán, propán, bután.

Ropa - vlastnosti a spracovanie.

Prírodné látky - sacharidy, tuky, bielkoviny.

Plastické látky - vlastnosti, použitie a hodnotenie z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, likvidácia odpadov.

Syntetické vlákna - vlastnosti, použitie a hodnotenie zo zdravotného hľadiska.

PROCES

Odporúčame obsah vyučovacieho predmetu chémie sprostredkovať predovšetkým prostredníctvom vizualizácie, pozorovaním, „experimentovaním“, s dodržaním zásad bezpečnej práce s chemickými látkami.

Získané vedomosti, zručnosti na vyučovacích hodinách chémie by mali byť pre žiaka použiteľné v bežnom živote.

BIOLÓGIA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet biológia pre 7. až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) nadväzuje na poznatky o prírode, ktoré žiaci získali vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.

Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu a s ochranou a tvorbou životného prostredia.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať prírodu v priamom kontakte,
- osvojiť si základné poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období. Triedenie prírody na živú a neživú.

Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie.

Neživá príroda

Pôda - zem.

Horniny - kameň.

Drevo.

Živá príroda

Človek

Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela napodobňovaním.

Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom.

Živočích

Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie,

Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie.

Rastliny

Byliny, dreviny.

Význam rastlín pre človeka a živočích, využitie.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať základnú stavbu a funkciu ľudského organizmu,
- poznať základné hygienické pravidlá,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

OBSAH

Zo živej prírody

Človek. Človek ako súčasť živej prírody.

Hlavné vonkajšie časti ľudského tela a vnútorné ústroje, najznámejšie z nich v súvislosti s ich funkciou.

Znaky života u človeka – človek sa živí rastlinnou, živočíšnou potravou a vodou, dýcha kyslík, rastie, vyvíja sa, rozmnožuje, vníma zmyslami, pohybuje sa.

Starostlivosť o zdravie a bezpečnosť človeka.

Rastliny

Ihličnaté a listnaté stromy a kry.

Byliny - liečivé byliny.

Kvetiny.

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod.

Ovocie, zelenina - zber úrody a jej spracovanie.

Živočíchy

Chov dobytky: krava, ovca, kôň, prasa a iné.

Starostlivosť o domáce zvieratá. Užitočnosť domácich zvierat pre človeka.

Ochrana živočíchov.

Voda a vzduch

Voda

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka

Výskyt vody v prírode. Voda v skupenstve pevnom, kvapalnom a plynnom (vodná para).

Ochrana vody pred znečistením.

Vzduch

Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka.

7. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Oboznámiť sa so živočíchmi a rastlinami najmä vyskytujúcimi sa v mieste bydliska žiaka,
- poznávať vzájomné vzťahy medzi živočíchmi, rastlinami a medzi organizmami a ich prostredím,
- poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov a ich význam pre prírodu a človeka.

OBSAH

Príroda a jej prírodné deje

Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky - baktérie, huby, rastliny, živočíchy.

Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Zdroje znečistenia vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Pozorovanie predstaviteľov rastlín a živočíchov vo vodnom prostredí a pri vode v najbližšom okolí.

Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.

Živočích stojatých vôd: kapor obyčajný, korytnačka bahenná, pijavica lekárska, larvy komárov.

Živočích tečúcich vôd: pstruh potočný, štika obyčajná, ostriež riečny, rak riečny.

Najčastejšie rastliny brehov vôd: vrba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarna, nezábudka močiarna.

Živočích brehov vôd: ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.

Chránené živočích: rosnička zelená, bocian biely.

Les - spoločenstvo organizmov

Les - hospodársky významné spoločenstvo organizmov.

Lesné dreviny – ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.

Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.

Lesné živočích: srna hôrna, ropucha krátkonohá, d'ateľ veľký, vretenica obyčajná.

Huby jedovaté: muchotrávka zelená, nejedlé: hríb satanský, jedlé: hríb dubový.

Potravné vzťahy medzi organizmami – potravné reťazce.

Význam lesov, ich ochrana.

Pozorovanie v lese, poznávanie niektorých živočíchov, rastlín a iných organizmov žijúcich v lese.

Vysokohorská vegetácia

Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.

Charakteristickí predstavitelia rastlín machy, lišajníky: kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky.

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov

Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie - ich význam.

Rastliny: trávy, d'atčina lúčna, lúčne kvety.

Živočích: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka. Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy.

Hospodársky významné rastliny – obilniny, okopaniny, olejiny, krmoviny. Buriny: vlčí mak.

Živočích polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia: pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Záhrady a sady

Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.

Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.

Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety.

Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obal'ovač jablčný, slimák záhradný, dážd'ovka obyčajná.

Opel'ovače: včela medonosná, čmeľ zemný.

PROCES

Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia, najmä prostredníctvom vychádzok zameraných na konkrétny cieľ.

Dôležité sú aj pomôcky ako encyklopédie, obrazy, preparácie zvierat, zbierky a krátke filmy na DVD, CD, TV.

Konkrétne druhy rastlín, živočíchov, a ich počet, určuje vyučujúci podľa schopností žiaka s AU alebo PVP s MP a regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

Vymenované druhy rastlín a živočíchov slúžia len ako príklad, poskytujú možnosť výberu.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať prírodu v priamom kontakte,
- prehĺbiť základné poznatky o živej a neživej prírode,
- aktívna ochrana prírody.

OBSAH

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období.

Triedenie prírody na živú a neživú.

Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie.

Neživá príroda

Pôda - zem.

Horniny - kameň.

Drevo.

Živá príroda

Človek

Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela na sebe a na iných.

Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom.

Živočíchy

Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie.

Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie.

Rastliny

Byliny a dreviny.

Význam bylín a drevín pre človeka a živočíchy, využitie.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať základnú stavbu a funkciu ľudského organizmu,
- poznať a dodržiavať základné hygienické pravidlá,
- prehĺbiť poznatky o starostlivosti o zdravie,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

OBSAH

Zo živej prírody

Človek

Človek ako súčasť živej prírody.

Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov.

Hlavné vonkajšie časti ľudského tela a vnútorné ústroje, najznámejšie z nich v súvislosti s ich funkciou.

Určovanie jednotlivých častí tela a polohy vnútorných orgánov.

Hlavné hygienické zásady, predchádzanie chorobám.

Rastliny

Ihličnaté a listnaté stromy a kry.

Byliny - liečivé byliny.

Kvetiny.

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod.

Ovocie, zelenina - zber úrody a jej spracovanie.

Živočích

Chov dobytky: krava, ovca, kôň, prasa a iné.

Chov hydiny: kura domáca, hus, kačica.

Starostlivosť o domáce zvieratá. Užitočnosť domácich zvierat pre človeka.

Ochrana živočíchov.

Voda a vzduch

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Výskyt vody v prírode. Obeh vody v prírode.

Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Ochrana ovzdušia pred znečisťovaním.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe a činnosti jednotlivých sústav ľudského tela,
- vedieť ako predchádzať nákazlivým chorobám a ich prenosu,
- vytvoriť pozitívny vzťah k životnému prostrediu,
- poznať škodlivosť fajčenia, požívania alkoholu a iných toxických látok.

OBSAH

Človek ako súčasť živej prírody

Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov.

Pôvod a vývoj človeka.

Oporná a pohybová sústava

Ľudská kostra.

Význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov.

Svalstvo a jeho činnosť.

Prvá pomoc pri zlomeninách.

Sústava krvného obehu

Krv, zloženie, význam krvi.

Darcovstvo krvi.

Srdce - stavba a činnosť.

Vplyv práce a športu na obehovú sústavu.

Nácvik prvej pomoci pri krvácaní a pri zastavení srdcovej činnosti - nepriama masáž srdca.

Nákazlivé choroby, imunita, význam očkovania. Ochrana pred nákazlivými chorobami.

Dýchacia sústava

Stavba a činnosť dýchacej sústavy.

Nácvik prvej pomoci pri zastavení dýchania. Starostlivosť o čistotu ovzdušia.

Škodlivosť fajčenia, vdychovania pár organických rozpúšťadiel.

Tráviaca sústava

Stavba a činnosť tráviacej sústavy.

Premena látok a energie.

Zásady správnej výživy. Hygiena potravín.

Choroby tráviacej sústavy.

Vylučovacia sústava

Stavba a činnosť obličiek.

Močové cesty.

Choroby vylučovacej sústavy, prevencia.

Koža

Stavba a činnosť kože.

Deriváty kože - vlasy, nechty, zásady prvej pomoci pri poranení kože, význam telesnej hygieny pre zdravie.

Riadiace sústavy

Stavba a činnosť nervovej sústavy.

Zmyslové orgány.

Starostlivosť o zmyslové orgány.

Vplyv alkoholu a fajčenia na nervovú činnosť.

Zásady prvej pomoci pri úrazoch chrbtice.

Význam odpočinku, najmä spánku na nervovú sústavu.

Rozmnožovanie, vývoj jedinca

Pohlavné orgány - stavba a činnosť.

Oplodnenie. Vývin zárodku.

Pôrod - starostlivosť o novorodenca.

Faktory, ktoré môžu ovplyvniť vývoj plodu - fajčenie, alkohol, lieky, žiarenie.

Dospievanie. Prehľad hlavných období ľudského života.

Sexuálna výchova

Pohlavný život.

Antikonцепcia. Interrupcia a jej následky.

Promiskuita. AIDS a iné pohlavné choroby, prevencia.

Prenášači a pôvodcovia rozličných ochorení

Mucha domáca, voš detská, blcha ľudská, svrabovec kožný, šváb obyčajný, ploštica posteľná. Ochrana pred nimi.

Účinky rastlín na ľudský organizmus

Liečivé rastliny - chránené rastliny v najbližšom okolí a ich využitie v ľudovom liečiteľstve, napr. lipový kvet, baza čierna, žihľava dvojdomá, rumanček kamilkový, repík lekársky.

Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny, napr. snežienka jarná, lykovec jedovatý, konvalinka voňavá, vranie oko, bolehlav škvrnitý.

PROCES

Učivo biológie v 8. ročníku je veľmi náročné, pretože žiak s AU alebo PVP s MP nie je schopný vo všeobecnosti nazerať na človeka ako na zložitú bytosť (psychická, duševná a fyzická stránka človeka).

Učiteľ sa musí v prvom rade usilovať o to, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, a podľa toho určiť rozsah a hĺbku poskytovaných poznatkov.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať prírodu v priamom kontakte,
- poznať dôležitosť ochrany prírody.

OBSAH

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období.

Triedenie prírody na živú a neživú.

Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie.

Neživá príroda

Pôda.

Horniny.

Drevo.

Živá príroda

Človek

Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela, ich pomenovanie.

Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom.

Živočích

Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie, Časti tela zvierat: hlava, trup, končatiny.

Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie.

Rastliny

Byliny a dreviny,

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Význam rastlín pre človeka a živočích, ich využitie.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe a činnosti jednotlivých sústav ľudského tela,
- prehĺbiť základné poznatky o starostlivosti o zdravie, škodlivosti fajčenia, alkoholu a toxikománie, poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

OBSAH

Zo živej prírody

Človek

Človek ako súčasť živej prírody.

Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov.

Meranie výšky a hmotnosti.

Oporná a pohybová sústava

Ludská kostra.

Význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov.

Sústava krvného obehu

Krv, význam krvi pre

človeka. Srdce – jeho činnosť.

Ochrana pred nákazlivými chorobami, význam očkovania.

Dýchacia sústava

Stavba a činnosť dýchacej sústavy.

Starostlivosť o čistotu ovzdušia. Škodlivosť fajčenia.

Tráviaca sústava

Stavba a činnosť tráviacej sústavy.

Zásady správnej výživy.

Hygiena potravín.

Vylučovacia sústava

Stavba a činnosť obličiek, močové cesty.

Choroby vylučovacej sústavy, prevencia.

Koža

Funkcia kože.

Deriváty kože - vlasy, nechty.

Zásady prvej pomoci pri poranení kože.

Význam telesnej hygieny pre zdravie.

Rastliny

V lese

Lesné dreviny - ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.

Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.

Huby: jedovaté: muchotrávka zelená, nejedlé: hríb satanský, jedlé: hríb dubový.

Význam lesov, ich ochrana.

V záhrade a sade

Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.

Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.

Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety.

Zber úrody a jej spracovanie.

Na poli

Hospodársky významné rastliny - obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny.

Na lúke

Trávy, d'ateľina lúčna, lúčne kvety.

Liečivé rastliny.

Živočíchy

Tečúcich, stojatých a brehov vôd

Kapor obyčajný, korytnačka bahenná, pstruh potočný, štika obyčajná, ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, komár piskľavý.

Chránené živočíchy

Rosnička zelená, bocian biely.

Lesné živočíchy

Srna hôrna, ropucha krátkonohá, d'ateľ veľký, vretenica obyčajná.

Živočíchy žijúce na lúkach a pasienkoch

Ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Živočíchy žijúce na poli

Zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia

Pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Živočíchy žijúce v záhrade a v sade

Krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obal'ovač jablčný, slimák záhradný, dážd'ovka obyčajná.

Opel'ovače

Včela medonosná, čmel' zemný.

Voda a vzduch

Voda – pitná, úžitková, rozdiel, využitie.

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka

Zdroje znečisťovania vôd.

Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Ochrana ovzdušia pred znečisťovaním.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Oboznámiť žiakov so stavbou Zeme a života na nej,
- poznať najdôležitejšie horniny a nerasty nachádzajúce sa v najbližšom regióne školy a na Slovensku.

OBSAH

Živá a neživá príroda

Vzťahy medzi živou a neživou prírodou.

Vznik a vývoj Zeme

Názory na vznik Zeme.

Stavba Zeme.

Vznik a vývoj zemskej kôry.

Vznik a vývoj života na Zemi. Vývoj človeka.

Zloženie zemskej kôry

Nerasty. Horniny. Najdôležitejšie nerasty a horniny Slovenska a ich využitie.

Ťažba hornín a nerastov.

Zvetrávanie hornín a nerastov.

Pôda

Vznik pôdy.

Zloženie pôdy.

Pôdne typy.

Význam pôdy pre pestovanie rastlín.

Ochrana pôdy a jej význam pre človeka.

Zem - životné prostredie človeka

Znečisťovanie životného prostredia - ozónové diery, poruchy atómových elektrární, úniky ropy v moriach, škodlivé exhaláty v ovzduší, poľnohospodárska výroba.

Určiť znečisťovateľa prírody v najbližšom okolí.

Ochrana prírody

Národné parky, chránené krajinné oblasti, štátne prírodné rezervácie - v širšom regióne školy.

Technologické opatrenia - čističky vôd, zachytávanie exhalátov filtrami, biotechnológie.
Zákonná ochrana živej a neživej prírody.

PROCES

Vyučovanie biológie realizujeme v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia, najmä prostredníctvom vychádzok, exkurzií zameraných na konkrétny cieľ.

Dôležité súčasťou výučby biológie sú aj pomôcky: encyklopédie, obrazy, preparácie zvierat, zbierky a krátke filmy – DVD, CD, internet a iné.

Konkrétne druhy rastlín, živočíchov a ich počet určuje vyučujúci podľa schopností žiaka s AU alebo PVP s MP a regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

Vymenované druhy rastlín a živočíchov slúžia len ako príklad, poskytujú možnosť výberu.

VLASTIVEDA
PRE 4. AŽ 6. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda je integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v rámci ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Vlastiveda nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v 1. až 3. ročníku. Utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je vytvárať pozitívny vzťah žiakov k prostrediu v ktorom žijú. Viest' ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k tvorbe ochrane životného prostredia.

Obsah vyučovacieho predmetu vlastiveda vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny. Na základe poznania miestnej krajiny žiaci získavajú vedomosti a osvojujú si učivo o Slovenskej republike.

Neoddeliteľnou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky, exkurzie, návštevy výstav a rôznych podujatí, pri ktorých žiaci pozorovaním získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

4. ROČNÍK

4. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznávať prírodu,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznať svoje meno a priezvisko.

Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia.

Orientácia v čase: ročné obdobia, názvy dní v týždni.

Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Spoznávanie vlastného tela dotykom šiestich pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období.

Domáce zvieratá.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá: jež,

líška. Vtáky: lastovička.

Hmyz: včela, mucha.

Izbové a lúčne kvety.

Ihličnaté a listnaté stromy.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku.

Telefonovanie – vedieť telefónne číslo domov.

Pošta: poslať pohľadnicu, list.

Samostatný prechod cez cestu.

Obchod – rozoznávanie obchodov podľa zamerania.

Jednoduchý nákup s pomocou.

Hodnota mincí.

Služby podľa zamerania: kaderníctvo, holičstvo a iné.

Objednanie jedla, pitia, napr. v cukrárni.

Spoločná návšteva zdravotného strediska, vedieť vyjadriť bolesť, zdravotný problém.

4. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať najjednoduchšie pojmy týkajúce sa rôznych priestorov a vzťahov,
- vedieť sa orientovať v budove školy, na ceste z domu do školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam ochrany prírody,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho slušného správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Upresňovanie pojmov: pomôcky, zariadenie triedy, šatne a iné.

Najbližšie okolie školy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni.

Kalendár : dni, týždne, mesiace, dátum.

Určenie času podľa hodín.

Určenie miesta: nad, pod, pred, za, atď..

Príroda na jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň, opis, pomenovanie týchto semien.

Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín.

Príroda v zime

Pozorovanie počasia a zmien v prírode: teplota, mráz, sneh, ľad, zima, listnaté/ihličnaté stromy.

Voľne žijúce zvieratá v zime, starostlivosť o zvieratá v zime. zimný spánok niektorých zvierat,

Zimné hry v prírode - bezpečnosť pri hrách na snehu/ľade.

Príroda na jar

Pozorovanie zmien počasia na jar.

Jarné práce na poli a v záhrade.

Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety (lipa, ovocné stromy, šípka, snežienka a iné).

Zmeny v živočíšnej ríši na jar: vtáky, zvieratá a ich mláďatá. Prebúdzanie zvierat po zimnom spánku.

Príroda v lete

Pozorovanie zmien v prírode v lete.

Práce na poli: žatva, zber obilia.

Kosenie trávy, sušenie, zber sena.

Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.

Jedlé a jedovaté huby.

Správanie sa v prírode – nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie

Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele, naše zmysly a ich ochrana.

Utvrdenie základných hygienických návykov.

Zdravie a choroba, zdravá výživa.

Návšteva u lekára, poznanie pojmov: lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.

Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi,

Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období, prispôsobenie odevu a obuvi.

Rodina, obec

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: mama, otec, syn, dcéra, brat, sestra, úloha rodiny.

Príbuzný – známy.

Vzťahy medzi členmi rodiny.

Platidlá a manipulácia s nimi (1 €, 2 € a nê).

Jednoduchý nákup, správanie sa v obchode.

Adresa bydliska žiaka.

Názov obce, poznávanie okolia obce, vychádzky.

4. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Orientácia v školskej budove,
- upevňovanie návykov pri príprave na vyučovanie,
- orientácia v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientácia v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientácia vo veku osôb,
- poznať osobné údaje,
- poznať charakteristické prejavy počasia štyroch ročných období,

- poznať význam zeleniny a ovocia pre zdravie,
- poznať jesenné kvety,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije.

OBSAH

Škola a život v škole

Správanie a povinnosti žiaka v škole.

Školský poriadok.

Vnútorň poriadok školy.

Moja trieda.

Príprava na vyučovanie.

Osobné údaje

Dátum narodenia, menín.

Rodina

Príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci.

Príbuzenské vzťahy: starí rodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratanec, sesternica.

Príbuzný – známy.

Pojmy: starý – mladý, starší – mladší.

Povinnosti členov rodiny: práce v domácnosti, kto ich vykonáva.

Príroda na jeseň

Kalendár prírody.

Druhy zeleniny, využitie, zber, uskladnenie.

Druhy ovocia, využitie, zber, uskladnenie.

Najznámejšie jesenné kvety.

Jesenné práce v záhrade.

Jesenné práce na poli.

Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej i kŕmnej repy, kukurice. Spôsoby zberu plodín.

Domov, obec

Sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine.

Vodné toky, mosty, umelé nádrže v obci.

Najbližšie obce a mestá, dopravné spojenia medzi nimi a miestnou obcou.

Cestovanie: vedieť si kúpiť lístok na vlak, autobus.

Ochrana životného prostredia.

Činnosť a význam zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, policajnej stanice, hasičského útvaru.

Základné pravidlá pre chodcov.

Základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov.

Pravidlá riadenia križovatky a ich praktické dodržiavanie.

Bezpečné správanie sa chodca v cestnej premávke.

Služby obyvateľstvu, zásobovanie v obci, obchodná sieť,

Významné objekty, inštitúcie, podniky, pamätihodnosti v obci.

Príroda v zime

Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime.

Rastliny v zime, poznať aspoň 2 izbové rastliny a vedieť ich ošetrovať.

Listnaté a ihličnaté stromy v zime.

Voľne žijúce zvieratá v zime.

Zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá.

Zimné športy, bezpečnosť pri zimných športoch.

Orientácia v čase

Kalendárny rok, školský rok – vedieť kedy začínajú.

Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období.

Časti dňa, činnosť detí v jednotlivých častiach dňa.

Celé hodiny a polhodiny- ukázať na hodinách.

Príroda a činnosť človeka

Živá, neživá príroda.

Prírodniny.

Rastliny,

Živočíchy.

Človek, vplyv človeka na prírodu.

Živá príroda

Človek

Hlavné vonkajšie časti tela, tváre – určiť a pomenovať.

Najdôležitejšie vnútorné orgány: mozog, srdce, pľúca, žalúdok.

Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa.

Ochrana pred úrazmi a iným poškodením – chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie.

Zvieratá

Hlavné časti tela.

Hmyz, ryby, vtáky, cicavce: končatiny, krídla.

Životné prejavy zvierat: pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo, vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Byliny, dreviny.

Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Význam zelených rastlín.

Príroda na jar

Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar.

Návrat vtákov, hniezdenie.

Jarné práce na poli, v záhrade a sade.

Ochrancovia ovocných sadov a záhrad: včely, osy, vtáky.

Škodcovia ovocných sadov a záhrad: chrústy, húsenice.

Jarné kvety podľa miestnych podmienok.

Príroda v lete

Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete.

Druhy obilia, význam obilia, žatva.

Lesné plody, ich zber a úžitok pre človeka.

Záhradné a lúčne kvety – podľa miestnych podmienok.

Ochrana prírody, chránené oblasti, ich význam.

Zásady bezpečnosti pri pobyte v lese, pri vode.

5. ROČNÍK

5. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Mená príbuzných.

Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia: muž/žena, chlapec/dievča.

Rozlíšenie ľudí podľa veku: dieťa, dospelý, starý, mladý.

Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni.

Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore.

Spoznávanie najbližšieho okolia školy.

Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných časti svojho tela na iných.

Poznávanie prírody

Zmeny v prírode podľa ročných období.

Zmeny počasia podľa ročných období.

Ďalšie domáce zvieratá.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá.

Niektoré voľne žijúce vtáky.

Izbové a lúčne kvety.

Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.

Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo.

Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou.

Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla.

Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo.

Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu.

Oboznámenie sa s bytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné.

Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu. Spoločná návšteva zdravotného strediska.

Spoločná návšteva lekárne.

5. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- prehľbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni.

Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.

Určenie času podľa hodín.

Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.

Príroda

Na jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia. Odlietanie vtákov.
Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich, využite.

V zime

Pozorovanie počasia – sneh, ľad, zima, mráz.

Listnaté a ihličnaté stromy.

Starostlivosť o zvieratá v zime.

Voľne žijúce zvieratá v zime.

Zimný spánok niektorých zvierat.

Bezpečnosť pri hrách na snehu.

Na jar

Pozorovanie zmien počasia na jar.

Charakteristické prejavy počasia na jar.

Jarné práce – na poli, v záhrade.

Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období – stromy, kry, kvety.

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod.

Poznávanie rastlín, napr. breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď, atď..

Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.

V lete

Pozorovanie zmien v prírode v lete.

Typické letné práce na poli – žatva, kosenie trávy, sušenie sena.

Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.

Jedlé a jedovaté huby.

Ochrana prírody. Správanie sa v prírode – hluč, odpadky. Nebezpečenstvo požiarov.

Starostlivosť o zdravie

Prehľadné poznatkov o ľudskom tele.

Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.

Utvrdenie základných hygienických návykov.

Zdravie a choroba.

Zdravá výživa.

Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.

Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.

Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.

Rodina, obec

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.

Príbuzný – známy.

Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.

Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi – 20 Sk.

Správanie sa v obchode pri nákupe.

Návšteva obchodného centra, strediska.

Názov obce, ulice školy, bydliska, atď..

Poznávanie okolia obce, vychádzky.

Pozorovanie krajiny v okolí obce.

5. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientácia vo veku osôb,
- starostlivosť o domácnosť,

- orientácia na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť žiakov sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH

Život v rodine

Vzťahy v rodine.

Deľba práce.

Rodičia a deti.

Úcta k starobe.

Povinnosti a práva členov rodiny.

Rodisko a bydlisko.

Vybavenie domácnosti: jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov.

Bezpečnosť v domácnosti: možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúl.

Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, krajiny, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie zdravotníckeho zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.

Jednoduchý opis krajiny: nížina, vrchovina, pohorie.

Krajina: mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná.

Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.

Najvýznamnejšie priemyselné a poľnohospodárske závody v okolí obce. Dopravné spojenie: cesty, železnice, vodné cesty, letiská.

Mapa: farby na mape, značky, turistická mapa, automapa, orientácia na mape miestnej krajiny.

Určovanie hlavných svetových strán podľa slnka.

Mapa SR, poloha, hlavné mesto – Bratislava, susedné štáty.

Hranice štátu, hraničné priechody, colnice, pohraničná stráž,

Naše mesto, obec na mape, poloha, poloha vzhľadom k hlavnému mestu.

Život ľudí v dávnej minulosti

Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života: zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda

Hlavné znaky života.

Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.

Živočíchy

Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.

Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.

Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.

Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.

Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: štika, sardinka; význam a ochrana rýb.

Rastliny

Spoločné znaky rastlín a živočíchov.

Charakteristické znaky rastlín.

Rozdelenie rastlín – dreviny, byliny,

Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.

Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.

Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda

Neživá príroda je všetko okolo nás, čo nebolo vytvorené ľudskou rukou. Sú to všetky neživé organizmy. Živá príroda závisí od neživej prírody

Neživú prírodu tvorí - slnečné žiarenie (tepelné a svetelné), vzduch, voda, minerály, horniny a pôda.

Slnečné žiarenie

Bez Slnka by nebol na zemi žiadny život.

Slnko dáva svetlo a teplo, ktoré je nevyhnutné na priebeh fotosyntézy.

Je stredom slnečnej sústavy, obieha ho 8 planét.

Vzduch

Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Voda

V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.

Pôda

Význam pôdy, typy pôd, starostlivosť o pôdu: kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia v prostredí v ktorom žijú cítiť bezpečne, musia vedieť kde má čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čím môžu počítať.

Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy – rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinné vzťahy si osvojujú len veľmi ťažko, niekedy ich nezvládnu vôbec. Dôležité je spolupráca pedagóga s rodinou (napr. album s fotkami).

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastné telo. Dokážu sa však mechanicky naučiť kritéria telesného zdravia, a na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia a zdravom životnom štýle primerane postihnutiu žiaka.

Vychádzky a exkurzie umožnia žiakom priamo pozorovať dianie v prírode, orientovať sa v okolí, spoznávať rôzne činnosti dospelých, atď.

Sviatky, pamätné dni a významné udalosti žiakom pripomíname priebežne.

6. ROČNÍK

6. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Mená blízkych ľudí.

Rozoznávanie ľudí podľa veku: dieťa, dospelý, starý, mladý.

Orientácia v čase: vymenovať ročné obdobia, dni v týždni.

Orientácia v priestore – rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore.

Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Spoznávanie vlastného tela – pomenovanie šiestich častí tela na sebe a na iných.

Poznávanie prírody

Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období – zvieratá, rastliny, počasie.

Ďalšie domáce zvieratá.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá.

Poznať niektoré vtáky vyskytujúce sa v regióne.

Izbové a lúčne kvety – rozlíšenie. Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku.

Zvládnutie telefonovania s pomocou, napr. z telefónnej búdky, z mobilu.

Pošta – poslať pohľadnicu, list.

Nácvik samostatného prechodu cez cestu.

Obchod – zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla.

Využitie služieb s pomocou podľa možností regiónu.

Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu.

Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami podľa možností regiónu.

Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť odmerať telesnú teplotu.

Spoločná návšteva lekárne, vyzdvihnutie liekov na lekársky predpis s pomocou.

6. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v širšom okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- poznať príbuzenské vzťahy, vzťahy medzi členmi rodiny,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- pochopiť užitočnosť rastlín pre človeka a ostatné živočíchy,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

OBSAH

Škola a okolie školy

Poznávanie okolia školy – návšteva dôležitej budovy, stavby.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.

Určenie času podľa hodín.

Určenie miesta: vedľa, popri, okolo, všade a iné.

Príroda

Na jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.

Odlietanie vtákov na jeseň.

Zber ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín.

Uskladnenie a využitie ovocia a zeleniny.

V zime

Pozorovanie počasia – sneh, ľad, zima, mráz.

Listnaté a ihličnaté stromy.

Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá v zime.

Zimný spánok niektorých zvierat.

Bezpečnosť pri hrách na snehu.

Na jar

Pozorovanie zmien počasia na jar, charakteristické prejavy počasia.

Jarné práce – na poli, v záhrade.

Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období – stromy, kry, kvety.

Časti rastlinného tela – koreň, stonka, list, kvety, plod.

Znaky života rastlín – svetlo, teplo, voda, vzduch.

Poznávanie ďalších rastlín miestnej oblasti, ovocné stromy, kry, kvety.

Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.

V lete

Pozorovanie zmien v prírode v lete.

Typické letné práce na poli - žatva, zber obilia.

Kosenie trávy, sušenie, zber sena.

Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky, ich využitie.

jedlé a jedovaté huby - stavba tela húb.

Bezpečné správanie sa v prírode – nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky.

Ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie

Prehľadenie poznatkov o ľudskom tele.

Základné hygienické návyky - význam osobnej hygieny a čistoty prostredia.

Zmyslové ústroje a ich ochrana.

Zdravie a choroba: zdravá výživa a jej význam pre zdravie.

Oboznámenie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku, vedieť, ako sa správať u lekára, spoločná návšteva zdravotného strediska.

Poznanie pojmov: liek, lekársky predpis, , bolesť, choroba, odmeranie teploty pri chorobe.

Spoločná návšteva lekárne.

Obliekanie sa podľa ročného obdobia.

Rodina, obec

Orientácia v príbuzenských vzťahoch.

Chápanie úlohy rodiny, vzťahy medzi členmi rodiny, úcta k starším.

Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší,

Návšteva obchodného centra, strediska, správanie sa v obchode pri nákupe, poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.

Poznávanie okolia obce, pozorovanie krajiny.

Vychádzky a exkurzie podľa možností jednotlivých regiónov.

Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi práce: v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve.

6. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Oboznámiť sa so začiatkom národných dejín,
- poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- pracovať s mapou,
- rozširovať poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH

Začiatky našich národných dejín

Slovania

Príchod Slovanov na naše územie a spôsoby ich života.

Samova ríša a Avari. Prvý pokus o vytvorenie štátu.

Začiatky slovenských dejín

Formovanie štátu – Pribina, Mojmir, Rastislav.

Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.

Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti.
Rozkvet a pád Veľkej Moravy.

Slovensko v Uhorskom štáte

Slovensko – súčasťou Uhorského štátu, Štefan I.

Stredoveké mestá na Slovensku - vznik a rozvoj miest.

Vpády Tatarov.

Slovensko (14. – 15. st.) – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu., vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.

Život šľachty a poddaných (sedliacke vzbury).

Matúš Čák Trenčiansky.

Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.

Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie

Glóbus, mapa sveta.

Orientácia na mape.

Slovenská republika

Štátne symboly: zástava, znak, hymna, pečať, ich používanie.

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií.

Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave.

Priemysel a doprava Bratislavy.

Slovensko (západné, stredné, východné). Podnebie. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Poľnohospodárstvo. Priemysel. Významné mestá jednotlivých regiónov. Rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Živá príroda

Človek a starostlivosť o jeho zdravie. Stavba ľudského tela.

Vývojové etapy v živote človeka: detstvo, dospievanie, mladosť, dospelosť, staroba.

Zdravie a choroba, infekčné choroby. Základné hygienické pravidlá. Zásady správnej výživy. Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda

Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.

Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.

Výroba malty – laboratórna práca.

Poznávanie látok

Veci a látky. Zmeny látok: hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť. Spoločné a odlišné vlastnosti látok. Cukor, soľ. Vlastnosti týchto látok.

Porovnávanie a meranie

Dĺžka – jednotky dĺžky: km, m, mm.

Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg, g. Praktické váženie.

Objem – jednotky objemu: liter, deciliter. Praktické meranie.

Teplota – jednotka teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Praktické meranie.

Čas – pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy. Dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období. Mesiac, týždeň, deň, hodina, polhodina, štvrt'hodina, minúta.

Elektrická energia

Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti.

Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní. Šetrenie elektrickou energiou. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, budove, privolanie požiarnikov.

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia vo svojom bezprostrednom prostredí cítiť bezpečne, musia vedieť kde má čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čím môžu počítať. To, čo môžu urobiť pre svoje bezprostredné okolie, triedu a spolužiakov im musíme povedať, dať im primerané úlohy, ktoré si s vedomím povinnosti aj zastanú. Musíme im dať na vedomie, že tie činnosti, ktoré vykonali sú dôležité a všetci sa tešia, že ich urobili.

Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka s AU alebo PVP s MP problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy – rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinné vzťahy nechápu vôbec, alebo len veľmi ťažko. Pomocou by mohlo byť vyhotovenie albumu s fotkami, ktoré si môžu často prezerat', rozprávať o nich, odpovedať na otázky.

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastné telo, nevšímajú si napr. rozmery svojho tela. Avšak kritéria telesného zdravia sa vedia mechanicky naučiť, na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia.

Sviatky, pamätné dni a významné udalosti žiakom pripomínať priebežne.

Dôležité vo vyučovacom procese vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, ktoré umožnia žiakom priamo pozorovať napr. dianie v prírode, orientovať sa v okolí, spoznávať rôzne činnosti dospelých atď.

DEJEPIS
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Dejepis pre 7. až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) nadväzuje na poznatky o spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.

Hlavnou úlohou dejepisu je vytvoriť u žiakov AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy, predovšetkým na základe obrazového vnímania.

Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je, aby žiaci podľa svojich schopností a možností získali „historické“ skúsenosti a poznatky z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy.

Žiakov vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas, meniny, narodeniny, sviatky.
Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – poznajú historickú osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, v mieste kde žiaci žijú. Návšteva miestneho cintorína, parku.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti z minulosti svojho regiónu.
Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi

Spôsob života a obživy pravekých zberačov, lovcov, roľníkov.
Pracovné nástroje, odev, zbrane pravekých ľudí.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.
Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.
Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.
„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žiaci žijú. Návšteva miestneho cintorína.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi

Spôsob života a obživy pravekých zberačov, lovcov, roľníkov.
Pracovné nástroje, odev, zbrane pravekých ľudí.

7. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Vytváranie elementárnych historických predstáv žiakov na základe obrazového vnímania,
- oboznámiť žiakov s najdôležitejšími obdobiami našich národných dejín,
- zameranie sa na najzákladnejšiu orientáciu v slovenských dejinách.

OBSAH

Na počiatku novoveku

Objavné plavby - zámorské objavy a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.
Objavenie Ameriky (1492) - Krištof Kolumbus.

Slovensko v novoveku

Život šľachty a poddaných v 16. storočí.

Turecké nájazdy do Uhorska.

Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Bitka pri Moháči (1526) a jej dôsledky.

Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.

Vznik habsburskej monarchie.

Renesancia. Pamiatky na Slovensku z tohto obdobia, najmä vo vlastnom regióne.

Vek osvietenstva a Slovensko

Slovensko po tureckých vojnách – hospodárska a sociálna situácia.

J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.

Barok – pamiatky na Slovensku, so zameraním na vlastný región.

Mária Terézia – reformy. Jozef II. – zrušenie nevoľníctva, tolerančný patent.

Slovenské národné obrozenie

Postavenie Slovákov v Uhorsku.

Uzákonenie (kodifikácia) spisovného slovenského jazyka - A. Bernolák, L. Štúr.

Rozvoj školstva a kultúry na Slovensku.

Revolučný rok 1848 – slovenské povstanie, žiadosti slovenského národa.

Memorandum slovenského národa (1861).

Matica slovenská (1863).

Založenie slovenských gymnázií.

Vznik Rakúsko-Uhorska.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. „Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína navštívený pomník, pamätník, pamätnú tabuľu v mieste kde žiaci žijú.

Návšteva miestneho cintorína.

Legendy, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu. Návšteva sakrálnych objektov v mieste bydliska. Príbehy svätých spätých s regiónom.

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi

Spôsob života a obživy pravekých zberačov, lovcov, roľníkov.

Pracovné nástroje, odev, zbrane pravekých ľudí.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.
„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.
Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Školská kronika.

Legends, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v mieste bydliska.

Príbehy svätých spätých s daným regiónom.

Človek v premenách priestoru a času

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi.

Spôsob života a obživy. Bydlisko.

Odev, pracovné nástroje, zbrane.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Utvárať elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín.

OBSAH

Prvá svetová vojna

Príčiny I. svetovej vojny, priebeh a dôsledky.

Slovensko v rokoch 1914 - 1918

Slovensko v čase I. svetovej vojny: slovenský a český domáci a zahraničný odboj (M. R. Štefánik, T. G. Masaryk, A. Hlinka, E. Beneš).

Vznik ČSR 28.10.1918.

Slovensko v Československej republike v r. 1918 - 1938

Postavenie Slovenska a Slovákov v ČSR.

Vývoj hospodárskej situácie v ČSR.

Hospodárska kríza, vystaňovalectvo. Mníchovská dohoda a jej dôsledky pre ČSR.

Druhá svetová vojna v r. 1939 - 1945

Druhá svetová vojna: príčiny, priebeh, dôsledky.

Život v okupovanej Európe. Holokaust.

Činnosť vodcov: Hitler, Stalin, Churchil, Roosevelt.

Domáci a zahraničný protifašistický odboj. Vplyv vojny na život občanov.

Slovenské národné povstanie.

Obnovenie ČSR.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. „Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.

Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Album triedy, spolužiakov.

Legends, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Človek v premenách priestoru a času

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi.

Spôsob života a obživy. Bydlisko.

Odev, pracovné nástroje, zbrane.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

OBSAH

Od blízkeho k vzdialenému

Priestor a čas

Prírodný a historický čas.

Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky.

Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album.

„Rodostrom“ najbližšej rodiny.

Pamiatky v priestore a čase

Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú.

Návšteva múzea.

Minulosť našej školy

Školská kronika.

Legends, mýty, povesti, náboženstvo

Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu.

Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.

Človek v premenách priestoru a času

Spôsob života, odev, pracovné nástroje, obydlie v minulosti (výber obdobia na základe schopností a možností žiaka).

Porovnávanie obrazových materiálov, ilustrácii z minulosti a súčasnosti.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

– Poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín, významné historické udalosti a osobnosti.

OBSAH

Svet po druhej svetovej vojne

Politické rozdelenie Európy: na západnú a východnú (komunistická diktatúra).

Slovensko po roku 1945

Slovensko v obnovenom Československu.

Postavenie Slovenska v ČSR po roku 1945.

Politické zmeny: 1948, 1968, 1989.

Industrializácia, kolektivizácia, politická emigrácia, protikomunistický odboj, renasledovanie cirkví.

Veda, kultúra, školstvo.

Na ceste k demokracii

Pád komunizmu.

Formovanie demokratickej spoločnosti.

Vznik samostatnej Slovenskej republiky (1.1.1993).

Slovenská republika v medzinárodných štruktúrach.

PROCES

Vytvoriť u žiakov s AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy je možné predovšetkým na základe obrazového vnímania. Učiteľ preto využíva všetky dostupné obrazové materiály – staré fotografie, ilustrácie z kníh, internet a iné zdroje.

Žiak s AU alebo PVP s MP by mal podľa svojich schopností a možností získať „historické“ skúsenosti a poznatky predovšetkým z miestnej, regionálnej a v 3. úrovni aj celoslovenskej perspektívy.

Žiakov vo všetkých úrovniach vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločenskí.

GEOGRAFIA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet geografia pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v 7. až 9. ročníku nadväzuje na poznatky zo spoločenskovednej oblasti, ktoré získali žiaci vo vyučovacom predmete.

Žiaci prostredníctvom vyučovacieho predmetu geografia získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete.

V geografii žiaci postupujú od prostredia, miestnej krajiny v ktorej žijú, k poznaniu Slovenskej republiky, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Dôležitou súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci obsahu geografie žiaci získavajú aj poznatky o základoch ochrany a tvorby životného prostredia.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije.

OBSAH

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Orientácia v obci – poznať niektoré názvy ulíc, ktoré sú dôležité pre žiaka, križovatky, význam orientačných tabúl.

Dopravné značky súvisiace s cestnou premávkou predovšetkým chodcov a cyklistov, správanie sa chodcov na ceste, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie obce v ktorej žiak žije - dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty.

Inštitúcie a zariadenia – obchody, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia a iné.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania. Vychádzky do bezprostredného okolia obce.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie, rieka.

Krajina – mestská/vidiecka; zalesnená/nezalesnená;

poľnohospodárska/priemyselná. Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.

Dopravné spojenia miestnej obce s najbližším okolím: cesty, železnica a iné.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny. Určovanie hlavných svetových strán.

Mapa Slovenskej republiky - poloha, hlavné mesto – Bratislava, hranice štátu.

Naše mesto, obec na mape, poloha vzhľadom k hlavnému mestu.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií.

Historické pamiatky, kultúrne dominanty v Bratislave.

Priemysel a doprava Bratislavy.

7. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Základné poznatky o Európe,
- práca s mapou, využitie v praktickom živote,
- ochrana životného prostredia.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Tvar a veľkosť Zeme. Glóbus ako zobrazenie Zeme.

Základné pohyby Zeme. Vesmír – Slnecná sústava. Výskum vesmíru.

Kozmonautika.

Mapa zemských pologúľ. Svetadiely, oceány. Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.

Európa ako svetadiel

Európa – poloha, členitosť, povrch.

Podnebie a vodstvo Európy.

Obyvateľstvo, štáty Európy.

SR – jej poloha v Európe.

Hranice, naši susedia.

Európske štáty.

Stredná Európa – Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.

Východná Európa – Spoločenstvo nezávislých štátov. Ukrajina, Bielorusko, Rusko.

Západná Európa – Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.

Južná Európa – Španielsko, Portugalsko a Taliansko.

Juhovýchodná Európa – Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.

Severná Európa – Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island a pobaltské republiky. Najmenšie štáty v Európe – Vatikán, Luxembursko, Monako a iné.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci, v ktorej žiak žije,
- vedieť čo je to mapa.

OBSAH

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Orientácia v obci – poznať názvy ulíc, ktoré sú dôležité pre žiaka, križovatky, orientačných tabúľ.

Dopravné značky súvisiace s cestnou premávkou - pre chodcov a cyklistov.
Správanie sa chodcov na ceste, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie dominantných prvkov obce, pamätihodnosti, významné objekty.

Inštitúcie a zariadenia – obchody, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia a iné.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania. Vychádzky do bezprostredného okolia obce.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie, rieka.

Krajina – mestská/vidiecka; zalesnená/nezalesnená; poľnohospodárska/priemyselná.

Mapa – zmenšené zobrazenie geografickej reality.

Chránené krajinné oblasti regiónu.

Dopravné spojenia miestnej obce s najbližším okolím.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- vedieť najdôležitejšie údaje o mieste bydliska,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny.

Určovanie hlavných svetových strán.

Mapa Slovenskej republiky - poloha, hranice štátu.

Naše mesto, obec na mape, poloha vzhľadom k hlavnému mestu.

Košice a iné väčšie, známe mestá na mape.

Slovenská republika

Historické pamiatky a kultúrne dominanty v Bratislave, v Košiciach a iných mestách.

Doprava v SR – letecká, železničná, lodná.

Priemysel – podľa regiónu.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o svete,
- orientovať sa na mape,
- získať poznatky o ochrane a tvorbe životného prostredia.

OBSAH

Zem a jej znázornenie na mape

Druhy máp. Glóbus. Poludníky a rovnobežky.

Podnebné pásma Zeme.

Svetadiely a oceány.

Svetadiely

Afrika

Poloha, rozloha, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Hospodárstvo, štáty.

Ázia

Poloha, rozloha, povrch.

Podnebie, vodstvo.

Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty južnej Ázie.

Štáty východnej Ázie.

Amerika

Poloha, rozloha, povrch, vodstvo.

Podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty severnej Ameriky.

Štáty strednej a južnej Ameriky.

Austrália

Poloha, rozloha, povrch, vodstvo, podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Antarktída

Poloha, podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.

Oceány

Tichý oceán a Oceánia.

Atlantický a Severný ľadový oceán.

Indický oceán.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.

Kozmonautika.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky.

Nížina, vrchovina, pohorie, rieka na mape.

Určovanie hlavných svetových strán.

Slovenská republika na mape.

Naše mesto, obec na mape.

Vychádzky do najbližšieho okolia obce.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto SR (obraz).

Historické pamiatky a kultúrne dominanty v Bratislave.

Doprava Bratislavy.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.

Vesmír – Slnčná sústava. Kozmonautika.

Svetadiely, oceány.

Orientácia na mape a v miestnej krajine

Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny.

Určovanie hlavných svetových strán.

Mapa Slovenskej republiky – hranice štátu.

Naše mesto, obec na mape.

Určovanie väčších miest na mape, ktoré sú najbližšie k žiakovmu bydlisku (Trnava, Nitra, Poprad, Prešov, Košice a iné).

Slovenská republika

Historické pamiatky a kultúrne dominanty vo veľkých mestách SR podľa výberu učiteľa.

Doprava v SR – letecká, železničná, lodná.

Priemysel – podľa regiónu.

Rekreačné strediská v SR.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získať základné poznatky o svete,
- získať základné poznatky o svojej krajine,
- naučiť sa pracovať s rôznymi druhmi máp,
- ochraňovať životné prostredie.

OBSAH

Vznik a vývoj Zeme

Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa.

Európa

Štáty Európy.

Slovensko

Rozloha, poloha SR, hranice.

Povrch. Podnebie.

Rastlinstvo a živočíšstvo SR. Vodstvo. Prírodné rezervácie a chránené územia. Ochrana prírody.

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky. Špecifiká hlavného mesta: inštitúcie, doprava, priemysel, kultúra a iné.

Regióny Slovenska

Povrch. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárstvo. Priemysel. Doprava.

Významné, dôležité mestá. Rekreačné oblasti, chránené prírodné oblasti.

Zemepis príslušného regiónu.

OBČIANSKA NÁUKA
PRE 7. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet občianska náuka pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v 7. až 9. ročníku nadväzuje na poznatky o spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.

Ciele a obsah občianskej náuky je zameraný na oboznámenie sa žiakov so zásadami a normami vzťahov v rodine, v škole a spoločnosti vôbec.

Žiak sa má oboznámiť so základnými občianskymi právami a povinnosťami, chápať ich význam, svoje práva ale aj povinnosti, v rámci svojich osobných možností a schopností. Žiaci sa oboznámia v rámci vyučovacieho predmetu občianska náuka s hlavnými znakmi nášho štátneho zriadenia, ako i so všeľudskými problémami, ktoré sa bytostne dotýkajú mladej generácie.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť osobné údaje,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Základné údaje o sebe: meno, priezvisko, vek.

Základné údaje o blízkych príbuzných - mená rodičov, súrodencov, zamestnanie, vek. Orientácia v čase, osvojenie pojmov: dnes, zajtra, včera, názvy mesiacov.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dolu.

Samostatná návšteva pre žiaka najznámejších miestností v budove školy.

Spoznávanie najbližšieho okolia školy, najmä dôležitých objektov.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť.

Telefonovanie s pomocou, vedieť čísla: 150, 155.

Pošta – orientácia v priestoroch budovy s pomocou.

Obchod – zvládnutie jednoduchého nákupu s pomocou, platenie nákupu s pomocou.

Využívanie služieb s pomocou, napr. kaderníctvo, holičstvo.

Objednanie jedla a pitia s pomocou.

Oboznámenie sa s bytovacími zariadeniami podľa možností miestnej oblasti.

Vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť odmerať telesnú teplotu.

Privolanie (aj telefonicky) lekársku službu s pomocou.

Návšteva zdravotného strediska, lekára, lekárne.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Poznať osobné údaje členov rodiny, príbuzenské vzťahy,
- orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti a jej pravidlách.

OBSAH

Rodina, škola a obec

Príbuzenské vzťahy.

Úloha rodiny.

Vzťahy medzi členmi rodiny – úcta k starším, k rodičom, všetkým ľuďom.

Adresa bydliska.

Zariadenie školy, ochrana školského majetku.

Adresa školy.

Miesto bydliska – mesto, dedina, najdôležitejšie rozdiely – počet obyvateľov, doprava,...

Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom, atď. – podľa miestnych podmienok.

Vychádzky do okolia školy a obce.

Orientácia v čase a priestore

Ročné obdobia a ich charakteristické znaky.

Určovanie času na hodinách.

Opakovanie pojmov: včera, dnes, zajtra, ráno, večer, budúci rok, minulý rok.

Dni v týždni, mesiace v roku, dátum.

Dátum narodenia.

Určenie miesta: vpredu, vzadu, pod, nad, pred,...

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Dopravné prostriedky.

Cestovanie vlakom, autobusom, električkou podľa miestnych podmienok.

Správanie sa v dopravných prostriedkoch.

Pravidlá cestnej premávky pre chodcov.

Dopravné značky určené pre chodcov, signalizačné zariadenia riadiace dopravu.

Starostlivosť o zdravie

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky, vedieť opísať bolesť, zdravotný problém.

Ošetrovanie chorého člena rodiny.

Návšteva polikliniky, nemocnice, lekárne.

Správna životospráva, spánok, odpočinok.

Škodlivosť fajčenia a konzumovania alkoholických nápojov.

História a spoločnosť

Historické pamiatky v miestnom prostredí – stavba obydlí, kostol, radnica, divadlo, atď. Štátne symboly – štátna vlajka, štátna hymna.

Úcta k ľudskej práci a jej produktom.

Práca – pozorovanie ľudí pri práci na poli, na stavbe, v obchode, . . .

Stroje a prístroje, ktoré uľahčujú prácu v zamestnaní i v domácnosti. Bezpečnosť pri práci s prístrojmi.

7. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Poznať funkciu rodiny a školy,
- oboznámiť s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti.

OBSAH

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.

Rodina - mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní.

Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi.

Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc

Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť života moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy.

Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.

Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Zásady slušného správania sa doma, na verejnosti – pozdrav, oslovenie, predstavenie sa a iné.

Zásady kultúrneho správania sa na verejnosti – na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení.

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich používaniu, negatívny príklad dospelých.

Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste.

Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Medzilidské vzťahy v rodine a v spoločnosti.

Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitnosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.

Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka.

Spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerancie, dobre s nimi vychádzať.

PROCES

K vymedzenému obsahu občianskej náuky odporúčame, aby učitelia pristupovali ako k otvorenému systému. Učivo možno dopĺňať či redukovať. Jednotlivé témy plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ si zvolí také námety, ktoré podľa jeho názoru žiak s AU alebo PVP s MP zvládne a bude môcť uplatniť aj v bežnom živote.

Vyučovanie občianskej náuky je podľa možnosti nutné realizovať v konkrétnych situáciách.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Základné údaje o sebe: meno, priezvisko, vek, bydlisko, adresa.

Mená rodičov, zamestnanie, vek dátum narodenia.

Orientácia v čase – názvy mesiacov, skladba roka – mesiace, týždne, dni.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dolu, pred, za.

Samostatná návšteva jednotlivých miestností v známej budove.

Spoznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť, zakúpenie cestovného lístka s pomocou.

Vedieť využiť informačné služby s pomocou – vlak, autobus.

Telefonovanie s pomocou, vedieť čísla: 150, 155, 158.

Pošta – samostatná orientácia, resp. s pomocou v priestoroch budovy.

Obchod – zvládnutie s pomocou jednoduchého nákupu, platenie nákupu s pomocou.

Využívanie ďalších služieb s pomocou – oprava obuvi, čistiareň a iné, podľa možností obce.

Objednanie jedla a pitia s minimálnou pomocou.

Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami podľa možností miestnej oblasti.

Privolanie (aj telefonicky) lekárskej služby, návšteva zdravotného strediska, lekára a lekárne spojené s drobným nákupom, napr. obväzu, rýchlíobväzu s pomocou.

Samostatne ošetriť drobné poranenie.

Vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť odmerať telesnú teplotu.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,

- osvojiť si zásady správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti.

OBSAH

Rodina, škola a obec

Príbuzenské vzťahy. Chápanie rozdielu medzi príbuzenskými vzťahmi a inými, napr. vzťah učiteľ-žiak.

Zamestnanie rodičov.

Úloha rodiny a školy, vzťahy medzi spolužiakmi, učiteľom. Škola – orientácia v širšom okolí školy.

Obec – doprava, najbližšie veľké mesto, potok, rieka, vrch, atď.

Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom, atď., podľa miestnych podmienok.

Názvy ulíc, námestí, pamätihodností obce.

Významné závody v miestnej oblasti.

Vychádzky do okolia školy a obce.

Orientácia v čase a priestore

Ročné obdobia a ich charakteristické znaky.

Určovanie času na hodinách.

Opakovanie pojmov: včera, dnes, zajtra, ráno, večer, budúci rok, minulý rok.

Dni v týždni, mesiace v roku, dátum.

Dátum a miesto svojho narodenia.

Určenie miesta vzhľadom na určitý objekt, napr. školy.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Dopravné prostriedky.

Nákladná a osobná doprava.

Cestovanie vlakom – železničná stanica, osobný vlak, nákladný vlak, cestovné lístky.

Cestovanie autom.

Letecká doprava – osobná, nákladná, letisko.

Lodná doprava – osobná, nákladná, riečna,

Cestovanie dopravnými prostriedkami podľa miestnych podmienok.

Správanie sa v dopravných prostriedkoch.

Pravidlá cestnej premávky pre chodcov.

Dopravné značky určené pre chodcov, signalizačné zariadenia riadiace dopravu.

Starostlivosť o zdravie

Správna životospráva, spánok, odpočinok.

Nebezpečenstvo predávkovania liekmi.

Škodlivosť omamných látok, vrátane fajčenia a konzumovania alkoholických nápojov.
Ošetrovanie chorého člena rodiny.

Návšteva polikliniky, nemocnice, lekárne.

História a spoločnosť

Historické pamiatky v miestnom prostredí.

Štátne symboly – štátna vlajka, štátna hymna

Prezident Slovenskej republiky, jeho úloha v štáte.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Poznať úlohy štátu,
- oboznámiť sa so sústavou štátnych orgánov a ich funkciou,
- pochopiť dôležitosť a zodpovedný prístup k priateľstvu, manželstvu a rodičovstvu.

OBSAH

Charakteristika štátneho zriadenia SR

Vznik, funkcia a úloha štátu.

Demokratické základy Slovenského štátu. Ústava – základný zákon štátu.

Vláda Slovenskej republiky – jej zloženie.

Prezident Slovenskej republiky – jeho postavenie a právomoc.

Národná rada Slovenskej republiky (NR SR) – je jediným ústavodarným a zákonodarným orgánom Slovenskej republiky. Poslanie NR SR.

Orgány miestnej samosprávy – miestne zastupiteľské zbory, ich voľba, zloženie a poslanie, výkonné orgány obce, mesta.

Priateľstvo, láska, manželstvo

Dospievania – zmeny telesné a duševné, ich biologické a sociálne príčiny, problémy dospievania.

Priateľstvo – podstata priateľstva, vhodné a nevhodné priateľstvá. Vzťah medzi chlapcami a dievčatami.

Priateľstvo a láska – výber partnera, kritériá výberu. Zásady súladu v partnerských vzťahoch.

Manželstvo – predpoklady pre uzavretie manželstva a manželské spolužitie.
Príčiny rozvodovosti, jej dôsledky a prevencia.

Rodičovstvo – zodpovedný prístup k nemu. Funkcie rodiny. Práva detí. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom. Postavenie muža a ženy v rodine. Zodpovednosť rodičov za starostlivosť o deti a za ich správnu výchovu. Ako si predstavujeme svoj budúci život.

PROCES

V predmete občianska náuka odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému, t. j. učivo doplnili alebo redukovali.

Jednotlivé témy plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ by mal zvoliť najmä také témy, ktoré podľa jeho názoru žiak s AU alebo PVP s MP zvládne, a využije aj v bežnom živote

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Vedieť osobné údaje,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Základné údaje o sebe – meno, priezvisko, vek, bydlisko, adresa.

Mená rodičov, zamestnanie, vek, dátum narodenia.

Orientácia v čase, skladba roka – mesiace, týždne, dni; skladba hodiny – minúty, sekundy.

Orientácia podľa hodín.

Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, ..., pravo-ľavá orientácia..

Spoznávanie okolia školy s použitím dopravy, podľa miestnych možností.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť, zakúpenie cestovného lístka s pomocou.

Vedieť využiť informačné služby podľa potreby s minimálnou pomocou.

Telefonovanie s minimálnou pomocou.

Pošta – orientácia v priestoroch budovy.

Obchod – zvládnutie jednoduchého nákupu, platenie nákupu s pomocou.

Vyhľadávanie, objednávanie a využívanie služieb podľa možností miestnej oblasti – reštaurácia, cukráreň, ubytovanie, lekár, lekáreň a iné s minimálnou pomocou.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch,
- orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti,
- utvárať si elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania.

OBSAH

Rodina, škola a obec

Príbuzenské vzťahy, rozlišovať medzi príbuzenskými vzťahmi a inými, napr. vzťah učiteľ - žiak.

Zamestnanie rodičov, starých rodičov.

Zameranie súrodencov – škola, práca.

Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, rýchla pomoc, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom a iné.

Názvy ulíc, námestí, pamätihodností obce.

Dôležité závody a inštitúcie v miestnej oblasti.

Vychádzky do okolia školy a obce, exkurzie.

Orientácia v čase a priestore

Ročné obdobia a ich charakteristické znaky.

Určovanie času na rôznych hodinách.

Dni v týždni, mesiace v roku, dátum.

Dátum a miesto svojho narodenia.

Kalendár - významné udalosti v živote slovenského národa.

Doprava, pravidlá cestnej premávky

Dopravné prostriedky.

Druhy dopravných prostriedkov.

Cestovný poriadok.

Cestovanie dopravnými prostriedkami podľa miestnych podmienok.

Správanie sa v dopravných prostriedkoch.

Starostlivosť o zdravie

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami. Nebezpečenstvo AIDS.

Zdravotné stredisko – praktický lekár, lekár špecialista.

Objednanie sa u lekára, opis zdravotného problému, recept, návšteva lekárne.

Karta poistenca.

Škodlivosť fajčenia, konzumovania alkoholických nápojov a drog pre mladého človeka, boj proti ich používaniu, negatívny príklad dospelých.

Sexuálna výchova.

Prvá pomoc.

História a spoločnosť

Historické pamiatky v miestnom prostredí.

Štátne symboly - štátny znak, štátna vlajka, štátna hymna.

Prezident Slovenskej republiky, jeho úloha a význam pre štát.

Hlavné mesto Slovenskej republiky.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

– Upevniť, prehĺbiť a doplniť poznatky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch.

OBSAH

Slovenská republika

Štátne symboly.

Prezident republiky, vláda SR, poslanci.

Obyvateľstvo SR. Rovnoprávnosť všetkých občanov.

Tolerancia k iným národnostiam a náboženstvám.

Základné práva a povinnosti občanov. Zakotvenie občianskych práv a slobôd v Ústave SR a republikových ústavách. SR – demokratický štát.

Význam demokratických premien v našom štáte pre celoeurópsku spoluprácu.

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo Slovenskej republiky.

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti: štátne, družstevné, súkromné. Peniaze, peňažné ústavy, banky, ich funkcia.

Rodinný rozpočet, štátny rozpočet.

Podnikanie. Sociálna politika štátu: politika zamestnanosti, úrady práce, záchranná sociálna sieť, životné minimum.

Čo by mal občan vedieť

Občiansky preukaz, karta poistenca a iné dôležité doklady pre občana.

Zmenená pracovná schopnosť (ZPS).

Úrady štátnej správy a miestnej samosprávy, ich kompetencie.

Medziľudské vzťahy na pracovisku, riešenie pracovných problémov, voľný čas a jeho využitie.

Ochorenie, dodržiavanie liečebného poriadku, nemocenské dávky.

Rozličné formy poistenia, sporenia. Záujmové organizácie, odbory.

PROCES

V predmete občianska náuka odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému - učivo možno dopĺňať alebo redukovať. Jednotlivé témy plnia

funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ si zvolí iba také, ktoré podľa jeho názoru žiak s AU alebo ďalšími PVP s MP zvládne a bude vedieť využiť v bežnom živote.

**ETICKÁ VÝCHOVA
PRE 5. AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka, podporuje pochopenie a interiorizáciu, t. j. zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

5. ROČNÍK

CIELE

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce vlastnú sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou.

Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrkového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Snažiť sa a odstrániť ľahostajný výraz tváre.

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony – poprosiť, poďakovať, prikázať – s úsmevom, tie isté bez úsmevu.

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev.

Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Otázka môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponížovania seba samého.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Prevčičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerat' striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú /modelová situácia).

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe

Úcta k človeku.

Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky.

Sebaovládanie.

Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie.

Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa.

Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu.

Zbavovať sa predsudkov (rasizmus).

Komunikovať otvorene, adresne.

Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti.

Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvoj predstavivosti a obrazotvornosti.

Pozorovanie.

Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života detí.

Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života.

Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu).

6. ROČNÍK

CIELE

- Chápať pojmy vcítenie (empatia), asertivita, spolupráca, sociálne pozitívne (prosociálne) správanie,
- osvojiť si a v praxi realizovať ďalšie sociálne zručnosti.

OBSAH

Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Naučiť sa identifikovať a vyjadriť city

Mimické vyjadrenie citov a postojov.

Vedieť vyjadriť radosť a vďačnosť.

Identifikovať vlastné city.

Relaxácia.

Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.

Naučiť sa zvládnuť prudké emócie

Identifikovať negatívne city a ich zvládnutie.

Depresia.

Ovládanie základných pravidiel vyjadrovania citov.

Vyššie emócie

Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru.

Hľadať vhodné spôsoby, ako ovládať negatívne city.

Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie.

Neverbálne vyjadrenie empatie.

Pochopenie druhých.

Empatia v každodennom živote.

Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie

Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie.

Sťažnosť. Vysvetliť svoje názory a práva. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznať nevhodnosť pasívneho a agresívneho správania.

Riešenie konfliktov.

Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote.

Pozitívne vzory správania v literatúre.

Prosociálne správanie

Spolupráca

Vedieť spolupracovať s druhými.

Výhody spolupráce.

Pomoc, darovanie, delenie sa

Prijímať a dávať – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.

Motivácia k prosociálnemu správaniu sa.

Priateľstvo

Význam a hodnota priateľstva.

7. ROČNÍK

CIELE

- Poznávať sám seba, objavovať svoju identitu,
- rozvíjať primerané sebahodnotenie,
- učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
- poznávať svoje práva a povinnosti v rodine,
- učiť sa zodpovedať za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať dospelých,
- chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- začínať si uvedomovať riziká spojené s predčasným sexuálnym životom,
- rozvíjať pozitívny postoj k ľuďom chorým a so zdravotným postihnutím.

OBSAH

Sebapoznanie a sebvýjadrovanie

Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity.

Úcta k inému človeku.

Poznať svoje silné a slabé stránky.

Poznať svoje pozitívne a negatívne vlastnosti. Mať zdravé sebavedomie.

Akceptovať sám seba aj so svojimi nedostatkami.

Obhajoba svojich práv a názorov vedieť ich obhájiť.

Vedieť presadiť sa a obhájiť v rôznych situáciách.

Odmietnutie, vyslovenie sťažnosti.

Vedieť vysvetliť svoje názory, vysloviť návrh, požiadať o láskavosť.

Vedieť čeliť manipulácii a tlaku skupiny.

Prosociálnosť

Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity.

Nezávislosť a rešpektovanie druhých.

Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými.

Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Poznanie významu rodiny pre mladého človeka.

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny.

Práva a povinnosti členov v rodine.

Etické aspekty sexuálnej zrelosti

Rozvíjanie sexuálnej identity.

Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Kritéria výberu partnera.

Počatie a prenatálny život ľudského plodu.

Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.

Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky.

Pohlavné choroby a AIDS.

Následky odtrhnutia sexu od osobného vzťahu a zodpovednosti.

Vzťah k ľuďom so zdravotným znevýhodnením

Tolerancia – poznanie významu pojmu. Vytváranie pozitívneho vzťahu žiaka k všetkým ľuďom, ktorí potrebujú jeho pomoc a porozumenie.

8. ROČNÍK

CIELE

- Oboznámiť žiakov so základnými pojmami spojenými s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami,
- naučiť žiakov chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
- rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
- formulovať svoje životné ciele,
- poznať základné mravné normy,
- vedieť zaujať správny postoj k otázkam súvisiacimi so sexualitou, manželstvom a rodinou.

OBSAH

Zdroje etického poznania ľudstva

Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie.

Pozitívne vzory. Konkrétne príklady osobností, ktoré by mohli pozitívne ovplyvniť žiakov.

Literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť.

Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém.

Základy duševnej hygieny.

Lekárska etika, eutanázia, génová manipulácia a iné.

Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života

Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života.

Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, láska, manželstvo. Plánované rodičovstvo, antikoncepcia, prirodzené metódy regulácie počatia, interrupcia a jej následky (psychické a fyzické).

Ekonomické hodnoty a etika

Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.

Sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.

Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším.

Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.

Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo.

Česť, dobré meno, ublíženie na cti.

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Tvorivosť v zamestnaní a v povolání.

Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.

9. ROČNÍK

CIELE

- Prehľbiť a upevniť poznatky zo základných tém etickej výchovy,
- prehľbiť komunikačnú schopnosť orientovanú na riešenie problémov a vedenie dialógu,
- podporovať zdravý životný štýl,
- predchádzať rozličným typom závislosti,
- zaujať správny postoj k otázkam každodenného života.

OBSAH

Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k sebe.

Pozitívne hodnotenie druhých.

Význam priateľstva pre človeka.

Rozvoj záujmov.

Prehĺbenie komunikačnej schopnosti

Verbálna a neverbálna komunikácia.

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

Zdravý životný štýl

Ochrana telesného a duševného zdravia ako etickej hodnoty.

Uvedomenie si vlastnej hodnoty.

Skromnosť, nepovyšovať sa nad iných.

Dobroprajnosť (v oblasti materiálnej a duchovnej), vedieť sa tešiť spolu s inými.

Cieľavedomosť, pracovitnosť, usilovnosť.

Sexuálny život – význam studu a intimity v prejavocho náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Primerané vyjadrovanie svojich citov, veselosť, sebaovládanie.

Závislosti znehodnocujúce a ohrozujúce zdravie a život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex.

Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.

Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

Prosociálne správanie a masmediálne vplyvy

Spolupráca, pomoc, delenie

sa. Reálne a zobrazené vzory.

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i ojektívne).

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie.

Výchova kritického diváka.

Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

Námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa

Námety zamerané na obdobie dospelovania, vzťahu k životu a k ľuďom.

**PRACOVNÉ VYUČOVANIE
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) a to z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Pri blokovom vyučovaní sa rozdeľuje vyučovacia jednotka na kratšie časové úseky, podľa schopností žiaka tak, aby bola dodržaná určená časová dotácia.

Obsah predmetu je členený na tri úrovne, v jednotlivých úrovniach na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopnosti žiaka osvojiť si obsah daného učiva a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

Zložky vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie

Samoobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – obsahom zložky je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky práce v domácnosti sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať v kuchyni poriadok a hygienu. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Súčasťou pracovného vyučovania v 1. úrovni je zložka **rozvoj jemnej a hrubej motoriky**. Cieľom tejto zložky je stimulácia motoriky, rozvoj koordinácie oko – ruka, zameriavanie pozornosti žiaka, rozlišovanie materiálov zmyslovým vnímaním, osvojenie si následnosti pracovných krokov činností.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Technické kreslenie – žiaci vo vyšších ročníkoch 3. úrovne sa prostredníctvom praktických činností učia zhotovovať technické náčrty a výkresy výrobkov.

Pestovateľské práce – žiaci 2. a 3. úrovne sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia

úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

U žiakov s AU alebo PVP s MP býva častým problémom nedostatok motivácie, pozornosti a vytrvalosti. Preto treba pri vytváraní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím sa dá motivovať (čo býva mnohokrát ťažké zistiť) a upútať jeho pozornosť. Zvyčajne na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, ktorú žiak bezpečne zvládne a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Až potom zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, poprípade utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelným, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Pri najslabších žiakoch môže ísť o úplnú fyzickú pomoc pedagógom. Ak si žiak osvojil určitú časť činnosti, pedagóg poskytuje len čiastočnú fyzickú pomoc. Pre iných žiakov môže byť postačujúcou pomocou slovný návod alebo predvedenie činnosti. Najmiernejšou pomocou je poskytnutie pomoci prostredníctvom pokynov. Pre niektorých žiakov môže byť dostatočnou pomocou už len samotná prítomnosť pedagóga. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Pri vzdelávaní žiakov s autizmom je dôležité aj prostredie, v ktorom sa pracovný proces realizuje. Nesmie byť prestimulované, aby pozornosť žiaka bola sústredená na požadovaný úkon a nebola odvádzaná prostredím. Netreba zabúdať ani na neprimeranú citlivosť na sensorické podnety niektorých žiakov s AU alebo PVP s MP, najmä pri prácach v dielni. Je potrebné primerane upraviť pracovné prostredie a podmienky, aby zvýšená zmyslová vnímavosť nebola prekážkou pre ďalšie vzdelávanie žiaka. V niektorých prípadoch môže byť potrebná aj úprava pracovných nástrojov a prostriedkov.

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP má problémy s vytrvalosťou, pozornosťou a s ochotou spolupracovať. To môže vyplývať aj z nedostatočnej časovej a priestorovej orientácie, z nezrozumiteľnosti obsahu a postupu požadovanej činnosti.

Štruktúrovanie a vizualizácia pomôže žiakom zorientovať sa v pracovnom priestore a v čase, zorientovať sa v tom, kedy sa má daná úloha vykonávať. Žiak získa prehľad, kedy úloha začína, kedy končí, aká je následnosť postupu krokov pri vykonávaní danej úlohy a tak isto získa prehľad o tom, čo bude vykonávať po ukončení úlohy. Každá zadávaná pracovná úloha musí byť jednoznačná, zrozumiteľná, aby žiak vedel čo má urobiť a ako má postupovať. Pri poskytovaní vizualizovanej pomoci je nutné citlivo zvážiť množstvo vizualizácie. Použitie vizuálnych prostriedkov musí byť veľmi flexibilné.

Tak ako je v živote každého človeka potrebné pociťovať úspech a spokojnosť, tak aj pre žiaka s autizmom je dôležité, aby pri vykonávaní pracovných činností bol úspešný. Preto pri zadávaní pracovných úloh postupujeme od najjednoduchších k zložitejším. Ak žiak pri práci urobí chybu, nehodnotíme to slovné, len ho opravíme a ukážeme mu, ako má správne postupovať.

Vzhľadom na to, že u mnohých žiakov s AU alebo PVP s MP je narušená schopnosť predvídať čo sa stane, je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Pri výučbe pracovného vyučovania je neustále potrebné zohľadňovať aktuálnu dosiahnutú úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným

pokračovaním výučby. Nesmieme zabúdať na spoluprácu s rodičmi, aby všetko to, čo si žiak osvojil v školskom prostredí, vedel zužitkovať aj v reálnom živote.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozvíjať schopnosť napodobňovania,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Spolupráca pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, toaletného papiera.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Osvojenie si základných stravovacích návykov. Sedieť určitý čas pri jedle.

Rozvoj jemnej a hrubej motoriky

Chyťanie predmetov prstami. Zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisku.

Zdvíhanie a prekladanie predmetov rôznej veľkosti a váhy.

Prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť.

Ťahanie predmetov počas chôdze.

Manipulovanie s predmetmi oboma rukami.

Manipulovanie s drevenými kockami.

Ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.

Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka.

Otváranie a zatváranie dverí kľučkou.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Púšťanie vody - páková batéria.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov každodenného života na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Práce v dielni

Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo.

Trhanie a krčenie papiera.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozvíjať napodobňovanie,
- rozlišovať rôzne materiály,
- utvárať schopnosť adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Spolupráca pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
Používanie vreckovky, WC (splachovanie), toaletného papiera.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.
Používanie zipsu s pomocou.
Základné návyky pri stravovaní.
Používanie rúk pri jedle.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Utieranie prachu s pomocou.
Zvládnutie výmeny uterákov s pomocou
Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien s pomocou.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.
Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka pohára.
Púšťanie vody - páková batéria, kohútik.
Používanie štipcov na bielizeň s pomocou.
Primerané používanie predmetov, hračiek.
Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.
Rozlíšenie potravín od iných predmetov s pomocou.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.
Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.
Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína.
Triedenie, priradovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.

Práce s papierom

Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera. Obkresľovanie a vyfarbovanie papierovej makety.

Montážne a demontážne práce

Navliekanie predmetov: korále a pod. .

Manipulovanie s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.

Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku.

Práce so stavebnicami, mozaikou, dominom.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.

Oboznámenie sa so záhradným náradím: hrable.

Hrabanie lístia s pomocou.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať pozornosť a zmyslové vnímanie,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena: nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov podľa pokynov.

Používanie WC (splachovanie), používanie toaletného papiera, vreckovky, hrebeňa.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka.

Používanie zipsu, patentiek a háčikov s pomocou.

Základné návyky pri stravovaní.

Potreby pre stravovanie: spoznať vlastné a používať ich.

Používanie lyžice pri jedle.

Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára nápoj, rozbaľiť chlieb, otvoriť jogurt, očistiť banán, mandarínku.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto s pomocou.

Čistenie topánok: osvojenie si postupu jednoduchého čistenia topánok.

Vedieť vymeniť uterák.
Používanie štipcov na bielizeň.
Utieranie prachu, zametanie s pomocou.
Pozbieranie smetí do koša s pomocou.
Obsluha bežných domácich audio a video zariadení s pomocou.
Primerané používanie predmetov, hračiek.
Otváranie a zatváranie dvier, okien, zásuviek.
Zapínať a vypínať osvetlenie.
Odskrutkovanie zaskrutkovanie veka pohára.
Púšťanie vody: kohútik, páková batéria.
Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky.
Rozlíšenie odpadkov od iných predmetov.
Jednoduché prestieranie k stolovaniu.
Odkladanie špinavého riadu zo stola.
Utieranie stola.
Odkladanie riadu na určené miesto podľa pokynov.
Rozpoznanie špinavého a čistého riadu.
Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Manipulovanie s drobným materiálom. Triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál.
Napichávanie, navliekanie a nalepovanie drobného materiálu.
Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla.

Práce s papierom

Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka.
Triedenie, priradovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností.
Práca s papierom: obkresľovanie šablóny, trhanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, oblepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie.
Pečiatkovanie a potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov.

Montážne a demontážne práce

Triedenie, priradovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál.
Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie a pod.
Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.
Oboznámenie sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.
Sadenie semien do kvetináčov: tráva, hrach, fazuľa.
Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si v prvom rade osvojujú základné hygienické a samoobslužné návyky, primerane k svojej úrovni.

Častým problémom žiakov s AU alebo PVP s MP bývajú stravovacie schopnosti a návyky. Veľa žiakov, aj vyššej úrovne, odmieta jesť jedlá určitej farby, konzistencie, má problémy s prehĺtaním, prežúvaním a podobne. Preto je niekedy potrebná úprava jedla, použitie špeciálnych pomôcok a postupné odstraňovanie problému.

Žiaci si prostredníctvom nácvikov rôznych jednoduchých činností rozvíjajú schopnosť napodobňovať. V prípravnom ročníku sa žiaci učia triediť, priradovať a porovnávať predmety, osvojujú si ich vlastnosti, učia sa zameriavať pozornosť na to, čo je pri danej úlohe dôležité. Manipuláciou s predmetmi a rôznymi materiálmi, ako je napríklad papier a modelovacia hmota, si žiaci rozvíjajú jemnú motoriku, ktorá je základným predpokladom pre rozvíjanie grafomotorických zručností a vykonávanie samoobslužných a pracovných činností.

Vzhľadom na to, že veľa žiakov s AU alebo PVP s MP, najmä na nižšej úrovni, používa predmety neadekvátnym spôsobom, je potrebné žiakom ukázať na čo je daný predmet určený a snažiť sa o to, aby si žiaci osvojili jeho primerané používanie. Okrem iných, pre žiaka dôležitých činností, nacvičujeme aj používanie hračiek.

1. ROČNÍK

1. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Spolupráca pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
Používanie WC, toaletného papiera.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Osvojenie si základných návykov pri stravovaní. Sedieť určitý čas pri jedle.

Rozvoj jemnej a hrubej motoriky

Chyťanie predmetov prstami. Zvyšovanie schopnosti chopenia a stisku.
Manipulovať s predmetmi oboma rukami.
Prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť.
Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka.
Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.
Púšťať vodu - páková batéria, kohútik.
Manipulovať s kockami: ukladanie dvoch a viac kociek na seba, vedľa seba.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Práce v dielni

Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.
Trhanie a krčenie papiera. Lepenie papiera s pomocou.

1. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,

- rozvíjať schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena: nácvik potrebných činností a postupov.
 Používanie hygienických potrieb.
 Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
 Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky.
 Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
 Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
 Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.
 Používanie zipsu, patentiek s pomocou. Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla. Osvojenie si základných stravovacích návykov.
 Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
 Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
 Utieranie prachu s pomocou.
 Vynášanie odpadkov s pomocou.
 Vedieť vymeniť uterák.
 Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.
 Zapínanie a vypínanie osvetlenia.
 Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka pohára.
 Púšťanie vody: páková batéria, kohútik.
 Používanie štipcov na bielizeň.
 Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek.
 Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.
 Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou.
 Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.
 Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.
 Odkladanie špinavého riadu zo stola.
 Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné.
 Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
 Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.
 Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky. Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov.
 Viazanie uzlov.

Práce s papierom

Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.

Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.

Nalepovanie samolepiek.

Montážne a demontážne práce

Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny.

Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba.

Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov, hračiek.

Práce so stavebnicami: mozaika, domino.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.

Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.

Práca so záhradným náradím: hrable.

Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

1. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena: nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov podľa pokynov. Samostatné používanie WC, splachovanie. Používanie toaletného papiera, vreckovky a hrebeňa.

Vyzliekanie a obliekanie odevu podľa pokynov. Obúvanie a vyzúvanie podľa pokynov.

Zapnutie a rozopnutie gombíka, upevňovanie opaska.

Používanie zipsu, patentiek a háčikov.

Navliekanie šnúrkou do topánky, viazanie uzla a mašličky.

Základné návyky pri stravovaní.

Stolovanie: používanie lyžice a vidličky pri jedle.

Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára, rozbaľiť chlieb, otvoriť jogurt, očistiť banán, mandarínku.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto podľa pokynov, udržiavanie poriadku.

Odkladanie a údržba odevu podľa pokynov.

Postup jednoduchého čistenia obuvi, odkladanie na určené miesto podľa pokynov.
Používanie štipcov na bielizeň.
Utieranie prachu, zametanie, zberanie smetí do koša podľa pokynov.
Obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Primerané používanie predmetov a hračiek.
Odomykanie a zamykanie dvier, zámku.
Rozlíšenie potravín od iných predmetov.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.
Vedieť rozlíšiť čo patrí do odpadkov.
Stolovanie: samostatne prestieranie na jednoduché stolovanie.
Odkladanie špinavého riadu zo stola.
Utieranie stola.
Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto podľa pokynov.
Rozpoznanie špinavého a čistého riadu.
Bezpečne pracovať v kuchyni.
Šitie: navliekanie nite do veľkej ihly, na konci zdvojenej nite urobiť uzlík.
Prepichávanie kartónu podľa šablóny.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Manipulovanie s drobným materiálom. Triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál.
Napichávanie, navliekanie, nadväzovanie a nalepovanie drobného materiálu.
Vytváranie mozaiky, vzorov podľa určitého pravidla.

Práce s papierom

Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka.
Triedenie, priradovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností.
Práca s papierom: trhanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie.
Dierovanie papiera podľa šablóny a so strojčekom.
Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na kartón.
Pečiatkovanie a potláčanie papiera tlačidlami rozličných predmetov.

Montážne a demontážne práce

Triedenie, priradovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál.
Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrútkovanie, zasúvanie a pod.
Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, hnojenie, ošetrovanie listov.
Oboznámenie sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.
Sadenie semien do kvetináčov: pažitka, tráva, hrach, fazuľa.
Pletie a polievanie záhonov.
Oboznámenie sa s jednoduchým záhradníckym náradím, hrabanie lístia.
Zber úrody: ovocia a zeleniny s pomocou.
Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

V prvom ročníku si žiaci 1. úrovne osvojujú návyk na spoluprácu pri osobnej hygiene a schopnosť prijať používanie hygienických potrieb. Môže sa však stať, že žiak odmieta napríklad strihanie nechťov alebo používanie zubnej kefky. Preto je potrebné postupovať trpezlivo, malými krôčikmi a voliť vhodnú motiváciu. Pri problémoch s používaním WC je pri nácviku dôležitá pravidelnosť používania WC počas dňa, aby žiak získal návyk. Nesmieme zabúdať na vizualizáciu a náhradnú komunikáciu, ktorá môže tak isto problém s používaním WC vyriešiť. Pri osvojovaní si základných návykov pri stravovaní, sa snažíme o to, aby žiak od jedla neodbiehal, aby dokázal sedieť určitý čas pri jedle. Žiakovi musí byť jasné kedy je začiatok a koniec činnosti.

Žiaci 2. a 3. úrovne si zvyšujú samostatnosť pri hygienických a stravovacích návykoch, pri samoobslužných zručnostiach a naďalej sa rozvíja schopnosť napodobňovať.

Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častejším precvičovaním.

2. ROČNÍK

2. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
- rozvíjať schopnosť napodobňovať,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- poznávať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena – návyk na spoluprácu.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC – splachovanie, toaletného papiera a vreckovky.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Používanie suchého zipsu.

Základné návyky pri stravovaní, sedieť určitý čas pri jedle.

Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať.

Používanie rúk pri jedle.

Pitie z pohára držaného obidvoma rukami.

Rozvoj jemnej a hrubej motoriky

Chyťanie predmetov prstami. Zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisku.

Manipulovanie s predmetmi oboma rukami.

Prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť.

Udržanie prenášaných predmet v požadovanej výške.

Udržanie zovretia ruky pri tlaku dole: miešanie lyžicou, hladenie stierkou a pod..

Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka.

Umiestnenie predmetu do otvoru.

Postavenie predmetov stredných a veľkých rozmerov na seba.

Manipulovanie s drevenými kockami, ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Odskrutkovanie veka pohára - krúžiť zápästím pri držaní predmetu.

Púšťanie vody: páková batéria, kohútik.

Skladanie puzzle s veľkými dielikmi.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Primerané používanie predmetov, hračiek, napr. posúvanie autíčka.

Práce v dielni

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo a iné.

Trhanie a krčenie papiera, poznávanie jeho vlastností.

Navliekanie rôznych predmetov a prírodnín: veľké korále, šípky, cestoviny a iné.

2. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- rozvíjať schopnosť napodobňovania,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena - nácvik činností a postupov potrebných pri hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s miernou pomocou.

Používanie WC, splachovanie.

Osvojiť si používanie toaletného papiera a vreckovky.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s čiastočnou pomocou.

Používanie zipsu, patentiek.

Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla.

Osvojenie si základných návykov pri jedle.

Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať.

Používanie lyžice pri jedle.

Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára, rozbaľiť chlieb, otvoriť jogurt, očistiť niektoré druhy ovocia, napr. banán a iné.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto podľa pokynov.

Odkladanie odevu a obuvi podľa pokynov.

Utieranie prachu s pomocou.

Vynášanie odpadkov s pomocou.

Vedieť vymeniť uterák.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.

Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dverí.

Zapnutie a vypnutie osvetlenia.

Otváranie a zatváranie veka so závitom – menšie nádoby. Otváranie a zatváranie vodovodného kohútika.

Používanie štipcov na bielizeň.

Primerané používanie predmetov a hračiek.

Používanie predmetov viacerými spôsobmi, napr. lyžica: miešanie - naberanie.

Rozlíšenie potravín od iných predmetov.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.
Rozlíšenie odpadkov od iných predmetov.
Zvyšovanie samostatnosti pri jednoduchom prestieraní k stolovaniu.
Odkladanie špinavého riadu zo stola.
Rozpoznanie špinavého a čistého riadu.
Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny. Triedenie, priradovanie a porovnávanie predmetov podľa vlastností: farba, tvar, veľkosť, materiál, použitie a pod..

Manipulovanie s predmetmi a drobným materiálom: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.

Namotávanie a spleťanie vlny, rôznych druhov špagátov a podobných materiálov.

Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov a prírodnín.

Viazanie uzla a nácvik viazania mašličky.

Strúhanie ceruzky.

Práce s papierom

Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.

Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.

Nalepovanie samolepiek.

Nalepovanie natrhaných papierikov na vopred predkreslený tvar.

Gumovanie papiera.

Montážne a demontážne práce

Navliekanie predmetov: korále, vhodné cestoviny a pod..

Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba.

Odskrutkovanie, zaskrutkovanie predmetov a hračiek.

Práce so stavebnicami rôzneho materiálu.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Podľa vzoru vedieť zostaviť tvar zo špagdlí, drievok a podobného materiálu.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.

Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.

Hrabanie s hrabľami.

Oboznámenie sa so záhradným náradím: motyka.

Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

2. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,

– utvárať základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena: umývanie rúk, tváre, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov.

Používanie hygienických potrieb.

Upevňovanie hygienických návykov.

Samostatné používanie WC, splachovanie.

Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.

Používanie toaletného papiera a vreckovky.

Česanie a upravovanie vzhľadu.

Vyzliekanie a obliekanie odevu.

Obúvanie, vyzúvanie, šnurovanie a zaväzovanie obuvi.

Zapnutie a rozopnutie gombíka, upevňovanie opaskov.

Používanie gombíkov, opaskov, zipsu, patentiek, háčikov.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Používanie príboru pri jedle.

Samoobsluha pri desiatovaní.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.

Kefovanie a prášenie šiat.

Výmena uteráka.

Čistenie topánok: umývanie, kefovanie, krémovanie a leštenie.

Utieranie prachu, zametanie.

Pozbieranie odpadkov do koša.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Primerané používanie predmetov, hračiek.

Rozlíšenie potravín od iných predmetov, ukladanie na určené miesto.

Potraviny patriace do chladničky – vedieť rozlíšiť od iných potravín. Odkladanie potravín na určené miesto.

Osvojenie si základov zložitejšieho prestierania k stolovaniu- plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.

Odkladanie špinavého riadu zo stola.

Utieranie stola.

Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Rozpoznanie špinavého a čistého riadu. Bezpečne pracovať v kuchyni.

Šitie - navliekanie nite do veľkej ihly, na konci zdvojenej nite urobiť uzlík.

Prepichávanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.

Preťahovanie bužírky, vlny cez otvory na cvičných doskách.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Upevňovanie zručností z 1. ročníka.

Manipulovanie s drobným materiálom: triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností.

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.

Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu.

Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla.

Práce s papierom

Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka.

Triedenie, priradovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností. Rozlišovanie papiera podľa druhu: farebný, pijavý, výkresový, baliaci, prieklepový, novinový, kartónový...

Práca s papierom: vytrhávanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie, rezanie.

Obkresľovanie tvaru podľa šablóny.

Vystrihávanie jednoduchých tvarov z preloženého papiera.

Montážne a demontážne práce

Triedenie, priradovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál.

Zostavovanie modelov zo stavebníc podľa predlohy i bez nej.

Rozoberanie modelov.

Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Úprava pôdy pred siatím: kopanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.

Siatie do riadkov a jamiek.

Pozorovanie klíčenia semien. Sadenie suchých, predklíčených semien.

Pestovanie kvetín, hrachu, fazule, reďkovky.

Pletie, okopávanie a polievanie záhonov.

Práca s jednoduchým záhradníckym náradím: motyčka, lopatka, hrable.

Zber úrody, ovocia a zeleniny, s pomocou.

Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

Pri nácviku samoobslužných zručností a hygienických návykov je dôležité nerobiť prácu za žiaka. Poskytujeme mu primeranú pomoc tak, aby si danú činnosť postupne osvojoval a perspektívne aj sám vykonával. Napr. pri nácviku používania gombíkov, u žiakov na najnižšej úrovni, postavíme sa za žiaka a vedíme jeho ruky, prsty k rozopnutiu alebo zapnutiu gombíka. Nesmieme zabúdať, že dierka a gombík musia byť dostatočne veľké, primerané k motorickým schopnostiam žiaka.

Prostredníctvom pracovnej výchovy sa snažíme nielen o rozvoj rôznych návykov a pracovných zručností, ale aj o sociálny rozvoj žiaka. Napr. žiaka na najnižšej úrovni sa snažíme naučiť, aby vedel podať, priniesť požadovaný predmet druhej osobe a podobne.

Manipuláciou s rôznymi predmetmi sa snažíme u žiakov zvyšovať vnímavosť na zmyslové podnety, schopnosť triediť a porovnávať

U žiakov 2. úrovne sa snažíme dosiahnuť, aby základné samoobslužné zručnosti a hygienické návyky vykonávali s miernou pomocou, aby pri stolovaní samostatne používali lyžicu, aby sa vedeli obslúžiť s vopred pripraveným jedlom, aby sa obliekali a vyzliekali len s miernou pomocou. Pri uvedených činnostiach zohráva významnú úlohu vizualizácia. Žiaci sa učia

odkladať predmety na určené miesto podľa pokynov, používať predmety podľa ich určenia a používať predmety viacerými spôsobmi. Ak žiak s AU alebo PVP s MP používal predmet v danej situácii, môže byť pre neho problém pochopiť, že sa dá daná vec použiť aj v inej situácii. Preto je potrebná variabilita nácvikov.

Osvojenie si zručnosti skladania puzzle, mozaík, skladačiek a podobne, môže byť pre žiaka prínosom, okrem iného, aj pre zmysluplné strávenie voľného času, kedy sa žiaci s AU alebo PVP s MP zvyčajne venujú svojim stereotypom.

Žiaci 3. úrovne sa učia rozlišovať čistotu rúk, česať sa a upravovať svoj vzhľad. Často sa stáva, že aj keď žiak samostatne zvláda základné hygienické návyky a vie sa samostatne obliecť, nedbá na konečnú úpravu vzhľadu. Preto je dobré, ak žiak pri nácviku používa zrkadlo, aby aj vizuálne mohol skontrolovať úpravu svojho výzoru.

Nácvik jedenia s príborom môže byť pre žiakov AU alebo PVP s MP veľmi ťažký, pretože si vyžaduje koordináciu oboch rúk. Pokiaľ žiak nemá túto schopnosť dostatočne rozvinutú, nemožno od neho očakávať aby jedol oboma rukami.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení nerobí zvyčajne žiakom problémy, najmä ak im poskytneme vizuálnu pomoc, napr. farebné rozlíšenie tlačidiel.

V druhom ročníku sa žiaci 3. úrovne učia upravovať pôdu, siať a pracovať s jednoduchým záhradníckym náradím. Aj pri tejto činnosti je dôležitá vizualizácia a štrukturalizácia..

3. ROČNÍK

3. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
- rozvíjať schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety,
- poznávať pracovné náradie.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena - návyk na spoluprácu.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, splachovanie.

Používanie toaletného papiera a vreckovky.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie zipsu s pomocou.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Spoznanie potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich.

Používanie rúk pri jedle.

Pitie z pohára, pohár držať dvoma rukami.

Rozvoj jemnej a hrubej motoriky

Chytenie predmetov prstami: zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisnutia.

Manipulovanie s predmetmi oboma rukami.

Prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť.

Prenášanie a udržanie predmetu v požadovanej výške.

Udržanie zovretia ruky pri tlaku dole: miešanie lyžicou, hladenie stierkou. Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka.

Umiestnenie predmetu kolmo do otvoru.

Umiestnenie plochého predmetu na predlohu.

Použitie jedného predmetu dvoma spôsobmi: miešanie a naberanie lyžicou.

Zostavovanie sady predmetov dvoma rôznymi spôsobmi: veža a rad z kociek.

Postavenie predmetov rôznych veľkostí na seba.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Krúženie zápästím pri držaní predmetu: odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka pohára.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Navliekanie drobných predmetov s otvormi.

Manipulovanie s kockami. Ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Utieranie prachu a polievanie izbových kvetov s pomocou.

Vymieňanie uterákov.

Oboznámenie sa so zariadením v kuchyni.

Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.

Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.

Základy bezpečnosti v kuchyni.

Práce v dielni

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína iné.

Trhanie a krčenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.

Primerané používanie hračiek.

Oboznámenie sa s náradím: kladivo.

3. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania.
- rozvíjať schopnosť rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena - nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s miernou pomocou.

Samostatné používanie WC, splachovanie.

Používanie toaletného papiera, vreckovky a hrebeňa.

Vyzliekanie a obliekanie odevu podľa pokynov.

Obúvanie a vyzúvanie podľa pokynov.

Zapnutie a rozopnutie gombíka, upevňovanie opaskov.

Používanie zipsu, patentiek a háčikov.

Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla a mašličky.

Osvojenie si základných návykov pri jedle.

Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára, rozbaľiť chlieb, otvoriť jogurt, očistiť niektoré druhy ovocia zo šupky.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto podľa pokynov.

Odkladanie odevu a obuvi podľa pokynov.

Utieranie prachu podľa pokynov.

Pozbieranie smetí do koša. Vynášanie odpadkov.
Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.
Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.
Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka na menších nádobách.
Púšťanie vody: páková batéria, kohútik.
Primerané používanie predmetov a hračiek.
Používanie predmetov viacerými spôsobmi, napr. lyžica, naberačka: miešanie - naberanie.
Rozlíšenie potravín od iných predmetov, ukladanie na určené miesto.
Potraviny patriace do chladničky – vedieť rozlíšiť od iných potravín.
Rozlíšenie odpadkov.
Odkladanie potravín na určené miesto.
Osvojenie si základov jednoduchého prestierania k stolovaniu.
Odkladanie špinavého riadu zo stola.
Utieranie stola.
Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.
Rozpoznanie špinavého a čistého riadu.
Bezpečne pracovať v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodnín.
Triedenie, priradovanie a porovnávanie predmetov podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál, použitie a pod..
Manipulovanie s predmetmi a drobným materiálom: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.
Navliekanie predmetov: korále, cestoviny a iné na šnútku.
Namotávanie a splietanie vlny, špagátov a podobných materiálov.
Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov a prírodnín.
Viazanie uzla a mašličky.

Práce s papierom

Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.
Gumovanie papiera.
Nalepovanie samolepiek rôznych veľkostí.

Nalepovanie natrhaných papierikov na vopred predkreslený tvar.

Montážne a demontážne práce

Vytváranie útvarov z kociek.
Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek.
Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina.
Podľa vzoru vedieť zostaviť tvar zo špajdlí, drevok a podobného materiálu.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku.
Sadenie semien, pozorovanie klíčenia a rastu rastlín.
Hrabanie s hrabľami.
Používanie motyky pri práci v záhrade.
Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

3. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Osvojiť si základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- osvojiť si základné stravovacie schopnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie samoobslužných činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov.

Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky. Česanie a upravovanie vzhľadu.

Samostatné obliekanie a vyzliekanie.

Obúvanie, vyzúvanie, šnurovanie a zaväzovanie obuvi.

Výberu oblečenia podľa počasia a ročných období.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.

Skladanie bielizne a odevu.

Používanie ramienka na šaty.

Kefovanie a prášenie šiat. Výmena uteráka.

Čistenie topánok: umývanie, kefovanie, krémovanie a leštenie.

Používanie štipcov na bielizeň.

Utieranie prachu a zametanie.

Pozbieranie smetí do koša.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Primerané používanie predmetov a hračiek.

Odkladanie potravín na určené miesto.

Zložitejšie prestieranie k stolovaniu: plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Umývanie ovocia a zeleniny.

Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.

Balenie desiaty.

Bezpečne pracovať v kuchyni.

Šitie - navliekanie nite do veľkej ihly, na konci zdvojenej nite urobiť uzlík.

Šitie predného stehu so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.

Šitie predného stehu so zdvojenou niťou na pás látky s vyznačenými bodmi a spojnicami.

Šitie obnitkovacím stehom.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Upevňovanie zručností z 2. ročníka.

Manipulovanie s drobným materiálom: triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa rôznych vlastností.

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.

Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu.

Kombinovanie rozličného materiálu.

Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla.

Práce s papierom

Spoznávanie základných vlastností papiera a kartónu: farba, povrch, hrúbka, pevnosť, pružnosť, nasiakavosť.

Triedenie, priradovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností.

Rozlišovanie papiera podľa druhu: farebný, pijavý, výkresový, baliaci, prieklepový, novinový, kartónový.

Práca s papierom: vytrhávanie a vystrihávanie podľa predkresleného vzoru, nalepovanie.

Používanie lepiaceho papiera.

Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie, meranie papiera a tenkého kartónu.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.

Používanie skrutkovača a maticového kľúča.

Skladanie puzzle, mozaiky.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými a listovými odrezkami.

Pripravovanie záhonov na siate.

Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov.

Pestovanie zeleniny: hrach, fazuľa, reďkovka, šalát.

Pestovanie kvetov: trvalky.

Pozorovanie klíčenia semien. Práca s kľúčidlami: fazuľa, hrach, kukurica, obilie, zemiaky.

Zber úrody.

Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

Žiaci 1. úrovne si upevňujú a rozvíjajú osvojené vedomosti a zručnosti. Učia sa s pomocou odkladať odev a obuv na určené miesto. Učia sa s pomocou rozlišovať potraviny, čo patrí do chladničky a oboznamujú sa so zariadením kuchyne.

Žiaci si osvojujú chytanie predmetov prstami, čím si zvyšujú schopnosť uchopenia a stisku predmetov. Manipulovaním s predmetmi si žiaci rozvíjajú zmyslové vnímanie, motorické zručnosti, koordináciu ruky a oka. Spoznávajú vlastnosti papiera a učia sa s ním pracovať. Osvojujú si primerané používanie predmetov a hračiek.

Žiaci 2. úrovne si osvojujú vykonávanie samoobslužných a hygienických návykov podľa pokynov. Učia sa odkladať predmety na určené miesto a utierať prach podľa pokynov. Učia

sa rozlišovať potraviny, rozlišujú tie ktoré patria do chladničky a učia sa bezpečne pracovať v kuchyni.

Pri výučbe nesmieme zabúdať, že niektorú časť pracovnej činnosti mohol žiak zabudnúť a nevie pokračovať ďalej. Preto je potrebné osvojované činnosti častejšie opakovať, aby si ich mohol žiak utvrdiť. Poskytneme mu potrebnú vizualizáciu a primeranú pomoc.

U žiakov 3. úrovne sa snažíme dosiahnuť čo najväčšiu automatizáciu a samostatnosť pri samoobslužných činnostiach a hygienických návykoch. Žiaci si osvojujú schopnosť výberu oblečenia podľa počasia a ročných období. Toto môže byť pre niektorých žiakov ťažké, aj keď si to teoreticky osvoja, v praxi to nemusia vedieť použiť. Preto je potrebný praktický nácvik pri každej vhodnej príležitosti. Česanie, upravovanie vzhľadu je dobré nacvičovať pred zrkadlom.

4. ROČNÍK

4. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích schopnostiach a návykoch,
- rozvíjať schopnosť napodobňovať,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- osvojiť si adekvátne používanie predmetov,
- poznávať pracovné náradie.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.
Hygiena na WC, splachovanie.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.
Osvojenie si základných stravovacích návykov.
Používanie lyžice pri jedle s pomocou.
Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou.
Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou.
Používanie zipsu s pomocou.

Rozvoj jemnej motoriky

Súvislé používanie iba jednej ruky pri manipulácii s kockami, lyžicou a pod.
Ukladanie piatich až šiestich kociek na seba po predvedení.
Zostavovanie sady vecí tromi rôznymi spôsobmi.
Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína.
Tvarovanie modelovacej hmoty.
Listovanie v knihe - spolu viac listov.
Dodržiavanie primeraného zovretia ruky pri tlaku dole: stieranie stierkou, rozdeľovanie nožom a pod..
Používanie štipcov na bielizeň, kancelárske spinky.
Umiestnenie predmetov kolmo do perforovanej dosky.
Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností.
Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku.
Skrutkovanie do perforovanej dosky.
Skladanie jednoduchého puzzle.
Navliekanie rôznych ozdobných predmetov: krúžky, korále, prírodniny.

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov na určené miesto.
Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.
Utieranie prachu s miernou pomocou.
Polievanie kvetov s miernou pomocou.
Zametanie a utieranie podlahy.
Základy bezpečnosti v domácnosti.
Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s pomocou.
Základy bezpečnosti v kuchyni.
Upratovanie stola: vedieť zo stola odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky.
Utieranie stola.

Práce v dielni

Skladanie a prekladanie papiera.
Strihanie s pomocou: vedieť držať a pohybovať s papierom pri strihaní.
Skladanie mozaiky podľa farby.
Skladanie jednoduchých stavebníc, napr. Lego, Cheva iné.
Oboznámenie sa s náradím: píłka.

4. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovať,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky v prácach v domácnosti,
- pracovať s papierom a poznať jeho vlastnosti,
- utvárať základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- utvárať základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Opakovanie činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a samoobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.

Samostatné umývanie zubov – nácvik.

Používanie príboru pri stolovaní s pomocou.

Práce v domácnosti

Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Ukladanie šiat, osvojiť si postup pri kefovaní šiat.

Utieranie prachu.

Utieranie a umývanie podlahy.

Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.
Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu: plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Utieranie a odkladanie čistého riadu na určené miesto.
Utieranie a umývanie stola.
Príprava jedla: vedieť natierať chlieb, pečivo, umyť ovocie a zeleninu.
Príprava jednoduchého nápoja: čaj, kakao.
Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.
Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúceho ročníka. Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.
Namotávanie vlny a špagátu na kľbko.
Viazanie uzla a mašličky.
Navliekanie koralov podľa vzoru.
Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.

Práce s papierom

Krčenie, trhanie, strihanie a lepenie papiera.
Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.
Skladanie a prekladanie papiera. Skladanie a rozkladanie škatúľ.
Oblepovanie predmetov papierom.

Práce s drevom

Opracovávanie povrchu dreva brúsnyim papierom.
Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
Úprava dreva pilníkom – nácvik.

Montážne a demontážne práce

Spájanie špagdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom.
Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.
Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.
Skladanie puzzle, mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín. Odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.
Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.
Siatie do riadkov a jamiek.
Pozorovanie klíčenia semien.
Pestovanie kvetín.
Pletie záhonov.

4. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
- vykonávať základné pracovné činnosti v domácnosti a príprava jednoduchých pokrmov,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti a osvojovanie základných manuálnych zručností potrebných pri práci s nimi,

- vedieť pomenovať používané nástroje a stavebnicové časti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie samoobslužných činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechťov, česanie.

Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky. Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu. Samostatné obliekanie a vyzliekanie.

Obúvanie, vyzúvanie, šnurovanie a zaväzovanie obuvi.

Výber oblečenia podľa počasia a ročných období.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Opakovanie a upevňovanie zručností osvojených v nižšom ročníku.

Odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Skladanie, odkladanie bielizne a odevu na určené miesto.

Čistenie a odkladanie obuvi na určené miesto.

Utieranie prachu a čistenie nábytku.

Utieranie a umývanie podlahy, zemetanie a vysávanie.

Umývanie WC, umývadla, vane, zrkadla a pod.

Primerané používanie predmetov a hračiek.

Ošetrovanie rán - odrenina, rezná rana, popálenina, bodnutie hmyzom.

Utvrdzovanie a rozširovanie vedomostí a zručností z predchádzajúceho ročníka.

Zložitejšie prestieranie k stolovaniu.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.

Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.

Natieranie na chlieb, pečivo: maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda.

Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka.

Príprava jednoduchého nápoja: mlieko, čaj, kakao, biela

káva. Varenie zemiakov v šupke. Čistenie zemiakov.

Bezpečne pracovať v kuchyni.

Šitie predného stehu na kanave.

Spojenie látky jednoduchým zošitím, prišit' gombík, patentku a pútko.

Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka.

Začistenie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom.

Navliekanie šnúrky a gummy do tunela v látke zošitie konca gummy, napr. vrecúško na prezuvky.

Háčkovanie – nacvičovanie retiazkových očiek.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Manipulovanie s drobným materiálom. Rozvíjanie estetického cítenia pri výbere a kombinácii materiálov.

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.

Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu.

Kombinovanie rozličného materiálu: vytváranie mozaiky, vzorov podľa určitého pravidla.

Práce s papierom

Rozlišovanie základných vlastností papiera a kartónu: farba, povrch, hrúbka, pevnosť, pružnosť, nasiakavosť.

Rozlišovanie papiera podľa druhu: farebný, pijavý, výkresový, baliaci, priekleповý, novinový, kartónový.

Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, prebíjanie, meranie papiera a tenkého kartónu.

Používanie dierkovača a zošívачky.

Obtrhanie predkresleného tvaru.

Prepletanie farebných pásikov.

Balenie balíkov.

Práce s drevom

Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami dreva.

Oboznámenie sa so základnými pracovnými nástrojmi a pomôčkami používanými pri práci s drevom: píla, čapovka, píla chvostovka, pilník, rašpl'a, nebožiec, nôž na drevo, brúsny papier, uholnica, skladací meter.

Osvojenie si základných pracovných zručností používaných pri práci s drevom: rezanie nožom a pílou, opracovávanie rašpl'ou a pilníkom, vrtanie, brúsenie brúsnym papierom. Ošetrovanie povrchu dreva natieraním, voskovaním a morením.

Práce s kovem

Oboznámenie sa so základnými pracovnými nástrojmi a pomôčkami používanými pri práci s kovem: zverák, kladivko, štípacie kliešte, pilník, píłka na kov..

Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami mäkkého drôtu a vedieť s ním pracovať: vyrovnávať, ohýbať, strihať, píliť, začisťovať konce.

Vyťahovanie a vyrovnávanie klincov.

Práce z kože a koženky

Základné vlastnosti kože a koženky.

Strihanie, rezanie kože a koženky podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.

Používanie skrutkovača a maticového kľúča.

Skladanie puzzle, mozaiky.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými a listovými odrezkami.

Pripravovanie záhonov na siate.

Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov.

Sadenie priesad, cibúľ a semien.

Pestovanie kvetín: trvalky.

Pestovanie zeleniny: hrach, fazuľa, reďkovka, šalát, pažitka, rajčiny.

Práca s kľúčidlami: hrach, obilie, zemiaky, cibuľa, cesnak.

Poznávanie a zber liečivých rastlín.

Zber úrody.

Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

Žiaci štvrtého ročníka 1. úrovne sa učia zvyšovať samostatnosť tak, aby pri hygienických a samoobslužných činnostiach potrebovali len miernu pomoc. Učia sa zapínať gombíky a zips s pomocou. Naďalej si rozvíjajú motorické zručnosti, učia sa listovať v knihe, skrutkovať a skladať jednoduché puzzle. Je potrebné, aby pri listovaní žiaci zamerali pozornosť na to, čo je obsahom knihy, aby daná činnosť nebola len mechanicky vykonávaná, ale aby si ju osvojili aj s jej praktickým využitím. Žiaci sa učia rozlišovať špinavý a čistý riad, udržiavať poriadok v domácnosti s pomocou pedagóga. Niektorí žiaci môžu mať problémy pri práci napr. s hlinou, plastelínou, pretože sú citliví na čistotu rúk.

Žiaci 2. úrovne postupujú ako v predošlom ročníku, pričom sa snažíme zvyšovať ich samostatnosť. Osvojujú si základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu. Pri vhodnej vizualizácii by žiaci nemali mať problémy. Učia sa natierať chlieb a pripravovať nápoje. Nácvik realizujeme v takom čase aby nebol samoúčelným, ale aby žiak pripravené jedlo mohol po vykonaní činnosti skonzumovať.

Žiaci 3. úrovne si zvyšujú samostatnosť pri samoobsluže a v domácich prácach. Učia sa umývať WC a kúpeľňu, zametať, vysávať a čistiť nábytok. Učia sa ošetrovať drobné poranenia. Pri príprave jedla si osvojujú krájanie chleba, ovocia a zeleniny, varenie zemiakov a prípravu jednoduchých nápojov. Je potrebné zaistiť, aby ich práca bola bezpečná, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá. To isté treba dodržiavať aj pri prácach v dielni. Žiaci sa zdokonaľujú v šití, osvojujú si základné stehy šitia. Zručnejší žiaci si môžu osvojovať aj základy háčkovania.

Žiaci 3. úrovne si rozširujú zručnosti práce s papierom a drevom. Zoznamujú sa so základnými pracovnými nástrojmi a pomôckami potrebnými pri práci s drevom a kovom, osvojujú si ich používanie. Učia sa pracovať s kožou a koženkou, hlinou a moduritom. Žiaci musia dôkladne spoznať používaný materiál a osvojiť si jeho základné vlastnosti, aby osvojovanú činnosť vedeli správne priradiť k príslušnému materiálu a k danej činnosti správne priradiť potrebné pracovné nástroje a pomôcky.

5. ROČNÍK

5. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- poznávať pracovné náradie.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.

Mužská a ženská toaleta (WC) – rozlíšenie, hygiena na WC, splachovanie.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou.

Rozlíšenie prednej a zadnej časti odevov.

Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.

Osvojenie si základných stravovacích návykov. Samostatné používanie lyžice pri jedle.

Používanie naberačky.

Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl.

Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie rôznych druhov zipsov a patentov.

Rozvoj jemnej motoriky

Súvislé používanie iba jednej ruky pri manipulácii s kockami, lyžicou a pod.

Ukladanie piatich až šiestich kociek na seba po predvedení.

Zostavovanie sady vecí rôznymi spôsobmi.

Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína.

Tvarovanie modelovacej hmoty: plastelína, hlina a pod..

Listovanie v knihe - viac listov spolu.

Používanie štipcov na bielizeň, kancelárske spinky.

Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností.

Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky a pod.

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov na určené miesto.
Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty.
Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou.
Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou.
Zametanie a utieranie podlahy.
Pozbieranie odpadkov do koša.
Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.
Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou.
Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni.
Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto.
Utieranie a umývanie stola.
Natieranie na chlieb.
Umývanie ovocia a zeleniny.
Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou.
Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni

Skladanie, prekladanie a lepenie papiera.
Rozkladanie a skladanie škatúľ.
Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní.
Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti.
Montážne a demontážne práce so skladačkami.
Oboznámenie sa s náradím: kliešte.

5. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a samoobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.
Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov.
Používanie kefy na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.
Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov.
Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Práce v domácnosti

Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov.

Utieranie prachu.

Utieranie a umývanie podlahy.

Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.

Zložitejšie prestieranie k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.

Umývanie a utieranie riadu.

Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky. Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.

Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.

Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov.

Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.

Namotávanie vlny a špagátu na kľbko.

Viazanie uzla a mašličky.

Navliekanie koralov podľa vzoru.

Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.

Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Práce s papierom

Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera.

Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.

Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl.

Oblepovanie predmetov papierom.

Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.

Práce s drevom

Opracovanie povrchu dreva brúsnyim papierom.

Zatlkanie a vyťahovanie klincov.

Úprava dreva pilníkom.

Montážne a demontážne práce

Spájanie špagdli, drievok a konárikov drôtom a špagátom.

Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.

Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.

Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Pletie záhonov.

Pestovanie kvetín.

5. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach, pri stolovaní,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehĺbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena: samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechtov, česanie.

Upevňovanie schopnosti výberu oblečenia podľa počasia a ročných období, upravovanie a kontrola vzhľadu.

Dodržiavanie čistoty pri stolovaní.

Ošetrovanie drobných poranení.

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Vetranie.

Umývanie WC. Umývanie umývadla, vane, zrkadla a pod.

Primerané používanie predmetov.

Prestieranie k stolovaniu, úprava stola.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.

Krájanie chleba nožom a na ručnom krájači.

Príprava jednoduchých pokrmov: natierať chlieb, pečivo, pripraviť obložené chlebičky.

Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka.

Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.

Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, mlieko, čaj, kakao, biela káva.

Príprava jedál z vajčiek: varené vajčka na tvrdo a na mäkko, praženica, volské oko.

Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.

Príprava jednoduchých jedál: varené zemiaky, párky, polievka, kaša, puding, cestoviny, ryža.

Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.

Šitie základnými stehmi, šitie jednoslučkovým stehom.

Prišívanie gombíka, patentky, háčka.

Jednoduché opravy odevov. Plátanie.

Háčkovanie: retiazka, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu.

Vytváranie mozaík, vzorov.

Práce s papierom

Práca s papierom a kartónom: meranie, strihanie, rezanie, narezávanie podľa pravítka, ohýbanie, prebíjanie, oblepovanie.

Zhotovovanie zložitejších skladačiek, vyhotovovanie kužeľovitých modelov a papierových plastík. Oblepovanie predmetov papierom.

Zošívanie listov osmičkovým a dvojslučkovým stehom.

Práce s drevom

Štruktúra dreva, delenie, rezanie a štiepanie dreva podľa štruktúry materiálu.

Rozlišovanie tvrdého a mäkkého dreva.

Práca s mäkkým drevom: meranie, upínanie, rezanie, orezávanie, hladenie, vŕtanie, spájanie klincami, morenie.

Rezanie a opracovávanie tvrdého dreva.

Práce s kovom

Vytváranie výrobkov z mäkkého drôtu a plechových pásov podľa nákresu.

Práce z kože a koženky

Pracovné činnosti: vystrihovovanie, vysekávanie, rezanie podľa kovového pravítka, zošívanie.

Práce s plastmi

Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami penového polystyrénu a jeho použitím. Osvojenie si základných pracovných zručností používaných pri práci s penovým polystyrénom: rezanie s ručnou pilou, krájanie ostrým nožom, opracúvanie pilníkom a brúsnym papierom, lepenie, farbenie.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc.

Zostavovanie modelov z kartónových vystrihovačiek. Skladanie puzzle.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.

Prípravovanie záhonov na siate.

Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov.

Sadenie sadeníc, priesad, cibúľ a semien.

Pestovanie kvetín a zeleniny. Starostlivosť o okrasné kry.

Práca s klíčiďlami.

Práca s okopaninami, pestovanie zemiakov.

Oboznámenie sa s hlavnými druhmi burín.

Poznávanie a zber liečivých rastlín: výroba herbáru.

Zber úrody.

Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.

PROCES

Žiaci 1. úrovne si zvyšujú samostatnosť a rozširujú si jednoduché pracovné zručnosti v domácnosti a v dielni.

Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

6. ROČNÍK

6. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Utvrzovať zručnosti a návyky získané v nižších ročníkoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály a práce s nimi,
- poznávať pracovné náradie.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.
Osvojiť si hygienu na WC, rozlíšenie mužského a ženského WC.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou, rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.
Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.
Osvojenie si základných stravovacích návykov.
Používanie príboru s pomocou.
Používanie naberačky.
Zapínanie a rozopínanie gombíka s pomocou.
Používanie zipsu, patentov.
Navliekanie šnúrok do topánok s pomocou.

Rozvoj jemnej motoriky

Súvislé používanie iba jednej ruky pri manipulácii s kockami, lyžicou a pod.
Ukladanie piatich až šiestich kociek na seba po predvedení.
Zostavovanie sady vecí rôznymi spôsobmi.
Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.
Tvarovanie modelovacej hmoty: plastelína, hlina a pod..
Listovanie v knihe – spolu viac listov.
Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností.
Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku.
Skrutkovanie do perforovanej dosky.
Skladanie jednoduchého puzzle.
Navliekanie rôznych drobných predmetov .

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.
Odkladanie predmetov na určené miesto.

Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty.
Osvojiť si ukladanie šiat s pomocou.
Utieranie prachu podľa pokynov.
Polievanie kvetov podľa pokynov.
Vysávanie, zametanie a utieranie podlahy.
Pozbieranie odpadkov do koša.
Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.
Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.
Upratovanie stola: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, utieranie a odkladanie čistého riadu na určené miesto.
Utieranie a umývanie stola.
Natieranie na chlieb, pečivo.
Umývanie ovocia a zeleniny.
Nalievanie nápoja do pohárov po stanovenú hranicu s pomocou.
Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni

Skladanie, prekladanie a lepenie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl.
Strihanie s pomocou: vedieť držať a pohybovať s papierom pri strihaní.
Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a postupnosti.
Montážne a demontážne práce so skladačkami.
Vedieť pracovať s vodovými a temperovými farbami.
Oboznámenie sa s náradím: pilník.

6. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- pracovať s papierom a poznať jeho vlastnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a samoobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.
Samostatné umývanie zubov.
Samostatné používanie kefy na nechty a hrebeňa.
Používanie príboru pri stolovaní: vedieť podľa potreby použiť vidličku, nôž a servítka.
Rozlíšenie špinavých a čistých šiat.

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.
Samostatné odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.
Skladanie šiat, používanie ramienka na šaty, nohavice.
Utieranie prachu.
Utieranie a umývanie podlahy.
Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, zámku.
Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení
Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.
Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku - zložitejšie prestieranie k stolovaniu.
Umývanie a utieranie riadu.
Príprava jednoduchého pokrmu: natierať chlieb, pečivo, uvariť zemiaky.
Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.
Príprava jednoduchého nápoja.
Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka.
Dodržiavanie bezpečnosti pri práci v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.
Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.
Namotávanie vlny a špagátu do kľbka.
Viazanie uzla a mašličky.
Navliekanie koralov podľa vzoru.
Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.
Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Práce s papierom

Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera.
Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.
Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl.
Oblepovanie predmetov papierom.
Šitie jednoduchých stehov na kartón.

Práce s drevom

Opracovanie povrchu dreva brúsnyim papierom.
Zatĺkanie a vytáhovanie klincov.
Úprava dreva pilníkom – nácvik.

Montážne a demontážne práce

Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom.
Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.
Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.
Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín. Odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.
Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.
Siatie do riadkov a jamiek.
Pozorovanie klíčenia semien.
Pestovanie kvetín. Pletie záhonov.

6. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Utvrzovať a rozširovať vedomosti a zručnosti z nižších ročníkov,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných činnostiach a pri stolovaní,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základy technického kreslenia,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny a dodržiavania hygienických zásad.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechťov, česanie a vytváranie účesu.

Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu.

Dodržiavanie čistoty pri stolovaní.

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Čistenie odevu a obuvi.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie.

Vetranie. Umývanie WC. Umývanie sanitárneho zariadenia kúpeľne.

Dodržiavanie bezpečnosti pri práci s čistiacimi prostriedkami.

Pranie a sušenie spodnej bielizne, ponožiek a vreckoviek.

Žehlenie rovných kusov bielizne.

Ošetrovanie drobných poranení.

Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.

Krájanie chleba nožom a na ručnom krájači, natierať chlieb a pečivo.

Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka.

Používanie strúhadíel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.

Mletie mäsa, strúhanky, maku, orechov a pod.

Príprava jednoduchého nápoja.

Príprava jedál z vajíčok

Príprava jedál zo zemiakov.

Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.

Varenie zemiakov, párkov, jednoduchých polievok, kaší, pudingov, cestovín, ryže.

Varenie jednoduchých instantných jedál.

Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.

Šitie základnými, pomocnými a obnítkovacími stehmi. Štopkanie. Prišívanie záplat.

Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom.

Šitie na stroji: oboznámiť sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou. Navliekanie nití.

Šitie bez nití.

Háčkovanie: práca s vlnou, krátky a dlhý stĺpik, pridávanie do kruhu.

Pletenie: ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínanie a ukončovanie.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.

Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu.

Kombinovanie rozličných materiálov a vytváranie vzorov, jednoduchých obrázkov.

Práce s papierom

Práca s papierom a kartónom: zošívanie, meranie, orezávanie, rezanie a lepenie.

Zdokonaľovanie presnosti pri práci s papierom.

Používanie knihárskeho materiálu, pomôcok.

Práce s drevom

Rozlišovanie priemyselne spracovaného dreva: hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy...

Používanie svorkovnice, rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou, vŕtanie nebožiecom a kolovrátkom.

Spájanie dreva skrutkami, brúsenie, lakovanie.

Práce z kože a koženky

Jednoduché výrobky z kože a koženky: náramok, náhrdelník.

Práce s kovem

Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami medeného, hliníkového a tenkého oceleového drôtu a o ich praktickom využití.

Meranie, strihanie, spleťanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie klieští.

Výroba jednoduchých výrobkov s použitím drôtu.

Práce s plastmi

Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami organického skla a novoduru a s ich praktickým použitím.

Osvojenie si základných pracovných zručností používaných pri práci s organickým sklom a novodurou: meranie, obkreslenie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie, lepenie.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy.

Zostavovanie zložitejších pohyblivých modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Skladanie zložitejších puzzle.

Technické kreslenie

Oboznámenie sa s rysovacími potrebami a manipulovanie s nimi.

Oboznámenie sa s technickým normalizovaným písmom.

Oboznámenie sa s druhmi čiar a ich využívaním.

Čiary hrubé: obrysové.

Čiary tenké: pomocné, rozlišovacie.

Základné pojmy o priamkach a úsečkách.

Rysovanie priamok a úsečiek.

Rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek. Smer úsečiek a priamok.

Premieňanie jednotiek dĺžky.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.

Hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie rastlín.

Pestovanie kvetov: letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky, balkónové kvety.

Oboznámenie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Pripravovanie záhonov na siate: rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.

Úprava pôdy po zbere.

Starostlivosť o záhony: hnojenie, striedanie plodín.

Pestovanie rôznej zeleniny.

Práca so sadenicami: siatie, pikírovanie a presádzanie priesad.

Oboznámenie sa so škodcami a ochranou pred nimi.

Zber a uskladnenie úrody.

PROCES

Žiaci 1. úrovne vykonávajú základné samoobslužné a hygienické návyky už len s čiastočnou pomocou. Učia sa rozlišovať prednú a zadnú časť oblečenia. Osvojujú si súvislé používanie jednej ruky pri manipulácii s predmetmi. Učia sa zostavovať sady vecí rôznymi spôsobmi. Učia sa odkladať predmety, odev a obuv na určené miesto.

Často sa stáva, že žiaci vedia odložiť všetky veci ktoré poznajú, ale ak pribudne nový predmet, úlohu nevedia splniť. Mnohokrát sú schopní vykonávať len tie činnosti, ktoré sa priamo naučili a ktoré si zapamätali. Hlavne žiaci na vyššej úrovni sa dokážu naučiť celý postup pracovnej činnosti naspamäť, ale nedokážu ho uplatniť v novej situácii lebo nepochopili význam činnosti. Neschopnosť generalizovať býva častým problémom žiakov s AU alebo PVP s MP.

V šiestom ročníku sa žiaci 3. úrovne prvý krát stretávajú s technickým kreslením. Osvojené vedomosti žiaci prakticky využijú pri vytváraní modelov podľa nákresu. V tejto zložke žiaci v podstatnej miere využívajú učivo osvojené v matematike.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti,
- rozpoznať rôzne materiály a vedieť s nimi pracovať,
- vedieť pracovať s náradím v dielni.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena - samostatné používanie hygienických potrieb, upevnenie hygien. návykov, včítane používania WC.

Samostatné vyzliekanie a obliekanie odevu, rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie.

Úprava vlasov – vedieť používať hrebeň.

Používanie príboru s pomocou - vedieť podľa potreby použiť vidličku, nôž a servítku.

Navliekanie šnúrok do topánok a viazanie uzla s pomocou.

Rozvoj jemnej motoriky

Listovanie v knihe po jednom liste.

Používanie štipcov na bielizeň, spinky.

Gumovanie a strúhanie ceruziek.

Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice do určitej vzdialenosti.

Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek.

Navliekanie rôznych drobných predmetov a prírodnín podľa jednoduchého pravidla.

Práca v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Ukladanie šiat.

Utieranie prachu, vysávanie, zametanie a utieranie podlahy.

Umývanie umývadla, vane a zrkadla podľa pokynov.

Pranie a žehlenie jednoduchých vecí s pomocou.

Polievanie kvetov.

Základy bezpečnosti v domácnosti.

Samostatné prestieranie k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítko, príbor, pohár. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Používanie elektrickej varnej kanvice.

Príprava jednoduchých nápojov.

Príprava jednoduchých studených jedál.

Práca v dielni

Práca s papierom: strihanie, nalepovanie, zlepovanie vytváranie koláže a pod.

Strihanie a lepenie textilu.

Navliekanie nite do veľkej ihly.

Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou nit'ou na kartón.

Montážne a demontážne práce so skladačkami.

Vyfarbovanie a natieranie výrobkov.

Práca s osvojeným náradím - kladivo, píłka, kliešte, pilník - s pomocou.

7. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Samostatne vykonávať osobnú hygienu a samoobsluhu,
- vykonávať základné pracovné činnosti v domácnosti,
- poznať vlastnosti papiera a textilu, vedieť s nimi pracovať,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov.

Samostatné používanie WC, toaletného papiera, vreckovky, dámskej hygienickej vložky.

Česanie a upravovanie vzhľadu.

Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie, vetranie.

Ustielanie posteľe.

Pranie a sušenie spodnej bielizne, ponožiek a vreckoviek.

Žehlenie rovných kusov bielizne.

Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný a zadný steh.

Jednoduché opravy odevov.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Nakupovanie.

Telefonovanie.

Ošetrovanie drobných poranení.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Samostatné odkladanie riadu po stolovaní.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Uskladňovanie potravín.

Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.

Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny.

Príprava jednoduchých nápojov.

Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka.

Používanie strúhadíel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.

Príprava jedál z vajčiek: varené vajčička na tvrdo a na mäkko, praženica, volské oko.
Príprava nátierky a jednoduchých šalátov.
Varenie zemiakov, párkov, jednoduchej polievky, kaší, pudingov, cestovín, ryže a instantných polievok.
Dodržiavanie bezpečnosti v domácnosti a hygieny pri práci v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Práce a výrobky s použitím rôznych materiálov, napr. koláže, zvyšovanie náročnosti úloh.

Práce s papierom

Rozlišovanie rôznych druhov papiera. Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.

Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.

Strihanie poskladaného papiera.

Rolovanie papiera a kartónu.

Lepenie farebných papierov, vytváranie mozaík.

Balenie predmetov.

Práce s textilom

Navliekanie nite do ihly, urobiť uzol na konci nite.

Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh.

Práce s drevom

Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnyim papierom a pilníkom.

Zvyšovanie zručnosti pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov.

Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov.

Osvojenie si práce s vrtákom pri vŕtaní dier do dreva.

Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva skrutkami.

Bezpečnosť pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.

Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín. Odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, hnojenie, ošetrovanie listov.

Pripravovanie záhonov na siate.

Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov. Pestovanie kvetín a zeleniny.

Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.

7. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Utvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, sebaobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
- rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- vedieť prakticky využiť vedomosti a zručnosti získané z technického kreslenia,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,

– osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny a dodržiavania hygienických zásad.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechťov, česanie a vytváranie účesu.

Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu.

Dodržiavanie čistoty pri stolovaní. Intímna hygiena ženy.

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Vetranie.

Umývanie WC, umývadla, vane, zrkadla, bidetu, dverí, okien.

Samostatné pranie, sušenie a žehlenie vecí.

Ošetrovanie drobných poranení.

Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.

Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.

Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek.

Používanie strúhadiel, mlynčiekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.

Mletie mäsa, strúhanky, maku, orechov...

Príprava nápojov.

Príprava jedál z vajíčok, zo zemiakov, z cestovín, z ryže.

Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.

Varenie jednoduchých teplých a studených jedál.

Mrazenie potravín.

Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.

Šitie spojovacími stehmi: perličkový steh, základný steh.

Spájanie a začisťovanie látky.

Oboznámenie sa s najjednoduchšími strihmi - posteľná bielizeň.

Rovné šitie na šijacom stroji.

Ozdobný steh: hladkovanie.

Háčkovanie: háčkovanie jednoduchého vzoru.

Pletenie: pridávanie a uberanie očiek.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Upevňovanie zručností z nižších ročníkov, zvyšovanie schopnosti výberu a rozvíjanie estetického cítenia.

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.

Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu.

Kombinovanie rozličného materiálu – vytváranie návrhov.

Práce s papierom

Zdokonaľovanie presnosti práce.

Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi.

Práce s drevom

Upevňovanie zručností pri obrábaní dreva základnými technikami.

Spájanie dreva: klincami, skrutkami, plátovaním a glejením.

Dlabanie do dreva.

Úprava povrchu výrobkov: brúsenie, voskovanie, leštenie, morenie, lakovanie, natieranie farbou.

Čítanie jednoduchých technických výkresov, kresliť jednoduché technické náčrty.

Práce z kože a koženky

Upevňovanie a zdokonaľovanie pracovných zručností, výroba jednoduchých výrobkov.

Práce s kovom

Oboznámenie sa so základnými druhmi, vlastnosťami plechu a s jeho praktickým využitím. Praktické činnosti s plechom: obkreslenie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou, úprava povrchu brúsením a lakovaním.

Rezanie nožnicami.

Používanie razníc.

Práce s plastmi

Prehĺbenie základných pracovných zručností používaných pri práci s organickým sklom a novoduro: meranie, obkreslenie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie, lepenie, ohýbanie.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy.

Zostavovanie zložitejších pohyblivých modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Skladanie zložitejších puzzle.

Jednoduché údržbárske práce: údržba bicykla, kolobežky a pod..

Technické kreslenie

Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika.

Rysovanie a základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnica: základné pojmy, rysovanie.

Kótovanie dier a kružníc.

Pestovateľské práce

Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.

Viazanie a aranžovanie rastlín.

Pestovanie kvetov a okrasných kríkov.

Ošetrovanie ovocných stromov a kríkov.

Pripravovanie záhonov na siate.

Úprava pôdy po zbere.

Starostlivosť o záhony.

Pestovanie zeleniny a okopanín.

Ochrana pred škodcami a burinami.

Zber a uskladnenie úrody.

PROCES

Žiaci siedmeho ročníka 1. úrovne si osvojujú samostatnosť v samoobslužných činnostiach, pri obliekaní a obúvaní, upevňujú si hygienické návyky. Žiakov vedieme k tomu, aby vedeli primerane používať predmety podľa ich určenia, a vedeli ten istý predmet používať v rôznych situáciách.

Zadávanie pracovnej úlohy žiakovi musí byť konkrétne, stručné a jednoznačne formulované, v opačnom prípade sa môže stať, že žiak bude zmätený, nepochopí význam osvojovaného učiva, ani to, čo sa od neho očakáva, poprípade svoju pozornosť upriami nežiaducim smerom.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK - 1. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti,
- rozpoznávať rôzne materiály a vedieť s nimi pracovať,
- vedieť pracovať s náradím v dielni.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena: samostatné používanie hygienických potrieb, upevnenie hygienických návykov, dodržiavanie hygieny na WC.

Samostatné vyzliekanie a obliekanie odevu, kontrola úpravy odevu.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie, viazanie šnúrok s pomocou.

Samostatné česanie.

Samostatné používanie príboru.

Rozvoj jemnej motoriky

Tvarovanie modelovacej hmoty podľa výberu žiakov.

Listovanie v knihe po jednom liste.

Založenie a zopnutie papierov do kruhovej väzby.

Odskrutkovanie a zaskrutkovanie matice do určitej vzdialenosti.

Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek.

Navliekanie, ukladanie rôznych drobných predmetov (koráliky, guľôčky, prírodniny) podľa vzoru.

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Ukladanie šiat.

Utieranie prachu.

Polievanie kvetov.

Vysávanie, zametanie a utieranie podlahy.

Údržba čistoty kúpeľne podľa pokynov.

Pranie a žehlenie jednoduchých vecí s pomocou.

Základy bezpečnosti v domácnosti.

Bezpečné používanie elektrických spotrebičov a potrebného náradia v kuchyni s pomocou.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Príprava jednoduchých nápojov.

Príprava jednoduchých studených jedál.

Práce v dielni

Práca s papierom: strihanie, nalepovanie, zlepovanie, vytváranie koláže a pod.

Práca s textilom: strihanie, lepenie, šitie textilu a pod.

Navliekanie nite do stredne veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.

Prišívanie gombíkov s veľkými dierkami, s pomocou.

Montážne a demontážne práce so skladačkami.

Vyfarbovanie a natieranie výrobkov.

Práca s osvojeným náradím v dielni s pomocou.

8. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Samostatne vykonávať osobnú hygienu a samoobsluhu,
- samostatne vykonávať základné pracovné činnosti v domácnosti,
- vedieť pracovať s papierom a textilom, poznať ich vlastnosti,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Precvičovanie a utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť pri vykonávaní samoobslužných činností.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov.

Samostatné používanie WC, toaletného papiera, vreckovky, dámskej hygienickej vložky.

Česanie, upravovanie a skontrolovanie vzhľadu v zrkadle.

Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v domácnosti.

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie, vetranie.

Ustielenie posteľe.

Výmena posteľnej bielizne.

Umývanie WC, umývadla, vane a zrkadla a pod. Samostatné pranie, sušenie a žehlenie jednoduchých vecí.

Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Nakupovanie s pomocou.

Telefonovanie s pomocou.

Ošetrovanie drobných poranení.

Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v kuchyni.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Samostatné odkladanie riadu po stolovaní.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Uskladňovanie potravín.
Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.
Vedieť natierať chlieb, pečivo (maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda).
Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.
Príprava jednoduchých teplých a studených nápojov.
Používanie elektrickej varnej kanvice.
Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál.
Príprava jedál z vajčiek: vajčka na tvrdo a na mäkko, praženica, volské oko.
Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.
Varenie jednoduchých polievok a jedál.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Prepichovanie predmetov a prírodnín, navliekanie na niť.
Samostatné zaväzovanie mašličky.
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov a techník.

Práce s papierom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Rozlišovanie rozličných druhov papiera, lepenie, strihanie, rolovanie.
Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie.
Strihanie poskladaného papiera.
Balenie predmetov papiera.

Práce s textilom

Navliekanie nite do ihly, vedieť urobiť uzol na konci nite.
Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh.
Vyšívanie: nácvik jednoduchých stehov.

Práce s drevom

Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnyim papierom a pilníkom.
Zvyšovanie zručnosti pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov.
Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov. Osvojenie si práce s vrtákom.
Vrtanie dier do dreva.
Požívanie skrutkovača pri spájaní.
Pílenie dreva pílkou.
Natieranie dreva farbou a lakom.
Bezpečnosť pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.
Demontáž modelov.
Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny.
Pripravovanie záhonov na sadenie.
Sadenie semien, cibúľ a priesad.
Hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov.
Pestovanie kvetín a zeleniny.
Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.

8. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Utvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
- vykonávať pracovné činnosti v domácnosti a pripravovať jednoduché jedlá,
- zdokonaľovať a rozširovať techniky šitia a ručných prác,
- rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- vedieť prakticky využiť vedomosti a zručnosti získané z technického kreslenia,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny a dodržiavania hygienických zásad. Intímna hygiena ženy.
Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu.
Dodržiavanie čistoty pri stolovaní.

Práce v domácnosti

Opakovanie a upevňovanie už nadobudnutých zručností v domácich prácach.
Dodržiavanie poriadku a hygieny v domácnosti.
Ustielanie postele, výmena posteľnej bielizne.
Samostatné pranie, sušenie a žehlenie jednoduchých vecí.
Pranie v pračke.
Starostlivosť o dojča: udržiavanie v čistote, prebaľovanie, kúpanie, kŕmenie, oboznámenie sa s detskou výbavičkou.
Starostlivosť o chorých: používanie teplomera, prikladanie obkladov.
Ošetrovanie drobných poranení.
Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.
Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.
Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek.
Používanie strúhadíel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Mixovanie, šľahanie jedál.
Príprava nápojov.
Príprava jedál z vajčiek, zemiakov, ryže, cestovín a mäsa.
Príprava nátierok a šalátov.
Príprava nápojov, pokrmov pre dieťa v prvom a druhom roku.

Varenie teplých a studených jedál.
Príprava jedál podľa receptov.
Konzervovanie ovocia a zeleniny.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.
Šitie: prekresľovanie strihu na látku, vystrihnutie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie.
Ozdobné stehy: krokvička, krížik.
Opakovanie a zdokonaľovanie techniky háčkovania a pletenia.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Upevňovanie už nadobudnutých zručností, zvyšovanie schopnosti výberu a rozvíjanie estetického cítenia.

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.

Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spleťanie drobného materiálu.

Kombinovanie rozličného materiálu.

Práce s papierom

Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi.

Práce s drevom

Zdokonaľovanie zručnosti ručného obrábania dreva.

Hobl'ovanie a brúsenie dreva.

Povrchová úprava natieraním, voskovaním a leštením.

Osvojiť si tmelenie dreva.

Spájanie dreva čapmi a rozperami.

Rezanie rámovou pílou.

Práca podľa technického výkresu.

Práce z kože a koženky

Upevňovanie a zdokonaľovanie pracovných zručností, výroba jednoduchých výrobkov.

Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie.

Práce s kovem

Praktické činnosti s kovem: obrysovať, sekať, rezať ručnou pílkou, vrtáť, pilovať, spájkovať, rezať vnútorný a vonkajší závit, vyklepávať, používať posuvné meradlo.

Práce s plastmi

Zdokonaľovanie zručností osvojených pri práci s organickým sklom a novoduro. Praktické činnosti: pílenie, vrtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy.

Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním.

Skladanie zložitejších puzzle.

Jednoduché údržbárske práce v domácnosti (oprava kľučky, nábytku...).

Technické kreslenie

Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika.

Rysovanie a základné vlastnosti rôznobežiek, kolmíc a uhlov.

Rysovanie a základné vlastnosti kolmíc.

Základné vlastnosti rovinných obrazcov: štvorec, obdĺžnik, kruh, kosoštvorec, kosodĺžnik.
Rysovanie a rozlišovanie.

Kótovanie. Osvojenie si základných pojmov: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie – šípky, šikmé čiary.

Kótovanie rovinných obrazcov.

Kótovanie uhlov.

Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.

Pestovateľské práce

Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie rastlín.

Pestovanie kvetov a okrasných krikov.

Ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Pripravovanie záhonov na siate.

Úprava pôdy po zbere.

Starostlivosť o záhony.

Pestovanie zeleniny a okopanín.

Ochrana pred škodcami a burinami.

Zber a uskladnenie úrody.

PROCES

Na konci 8. ročníka by mali žiaci 1. úrovne samostatne zvládnuť vykonávanie osobnej hygieny a samoobslužných činností. Samostatnosť v tejto oblasti závisí aj od daností a schopností konkrétneho žiaka. Ak je to potrebné, poskytneme žiakovi nevyhnutnú pomoc individuálnou formou a potrebnou mierou. Pri výučbe je dôležité aby sme žiaka za správne vykonanú činnosť pochválili, hoci aj za splnenie čiastkovej úlohy, formou ktorú žiak chápe. Pochvala môže byť pre žiaka aj motiváciou k ďalšej práci.

Žiaci 2. úrovne si utvrdzujú samostatnosť pri samoobslužných činnostiach a hygienických návykoch. Po náviku nakupovania v triede, snažíme sa čo najviac využívať praktické osvojovanie v situáciách skutočného obchodu. Pri šití môže žiakom výrazne pomôcť vizualizácia. Pri práci s drevom si žiaci osvojujú vŕtanie, používanie skrutkovača a pílkou.

U žiakov 3. úrovne sa aj naďalej snažíme vytvárať automatizáciu základných hygienických návykov a samoobslužných zručností. Snažíme sa o to, aby bol žiak schopný starať sa o svoj upravený zovňajšok. Žiaci si opakovaním utvrdzujú zručnosti získané v oblasti prác v domácnosti. Pre lepšie osvojovanie jednotlivých činností využívame variabilnosť situácií. Žiaci sa učia šitím vyrobiť jednoduchý výrobok pomocou strihu. Prostredníctvom rôznych techník a kombináciou rozličných materiálov, žiaci vytvárajú mozaiky, čím rozvíjajú svoju schopnosť výberu a svoje estetické cítenie.

V 8. ročníku si žiaci osvojujú aj jednoduché údržbárske práce v domácnosti. Pre niektorých žiakov môže byť rozpoznanie potreby údržby väčším problémom, ako samotná údržba.

Nie je tak podstatné množstvo osvojeného učiva, ale to, do akej miery vie žiak osvojené učivo využívať v praktickom živote.

Na pracovnom vyučovaní dbáme na bezpečnosť pri práci.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti,
- vedieť pracovať s náradím v dielni.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Osobná hygiena - samostatné používanie hygienických potrieb.

Dodržiavanie hygieny na WC.

Samostatné obliekanie sa, upravený výzor.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie.

Viazanie šnúrok.

Vedieť si urobiť účes.

Vedieť skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Používanie správnych návykov pri stolovaní.

Rozvoj jemnej motoriky

Listovanie v knihe po jednom liste.

Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek.

Vytváranie obrazcov podľa vzoru z rôznych drobných materiálov: guľôčky, prírodniny a iné.

Práca v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Ukladanie šiat.

Utieranie prachu.

Polievanie kvetov.

Vysávanie, zametanie a utieranie dlážky.

Umývanie umývadla, vane a zrkadla a pod.

Samostatné pranie žehlenie jednoduchých vecí.

Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.

Bezpečné používanie potrebného náradia v kuchyni.

Samostatné prestieranie k stolovaniu.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Používanie elektrickej varnej kanvice.

Príprava jednoduchých nápojov - sirup, čaj, kakao a pod.

Používanie sporáka na prípravu jednoduchých jedál.

Príprava jednoduchých studených jedál.

Práca v dielni

Modelovanie jednoduchých tvarov z modelovacej hmoty. Ozdobovanie modelu.

Práca s papierom. Strihanie, nalepovanie, zlepuvanie, vytváranie koláže.

Práca s textilom. Strihanie, lepenie, šitie textilu a pod.

Navliekanie nite do ihly.

Vedieť urobiť uzol na konci nite.

Prišít gombík s veľkou dierkou.

Šitie stehov bez perforácie.

Montážne a demontážne práce so skladačkami.

Vyfarbovanie a natieranie výrobkov.

Práca s osvojeným náradím v dielni - kladivo, píla, kliešte, pilník.

9. ROČNÍK - 2. úroveň

CIELE

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach, stravovacích návykoch a pracovných činnostiach v domácnosti,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť pri vykonávaní samoobslužných činností.

Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechťov.

Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky, dámskej hygienickej vložky.

Česanie a upravovanie vzhľadu.

Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Samostatné stolovanie.

Práce v domácnosti

Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v domácnosti.

Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Vetrание.

Ustielanie postele, výmena posteľnej bielizne.

Umývanie WC, umývadla, vane a zrkadla, okien, nábytku a pod.

Samostatné pranie, žmýkanie (ručné i v práčke), vešanie, žehlenie.

Čistenie obuvi.

Prišívanie gombíka, patentky, háčka. Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Telefonovanie.

Nakupovanie.

Ošetrovanie rán (odrenina, rezná rana, popálenina).

Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti.

Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch.

Uskladňovanie potravín.

Samostatné prestieranie k stolovaniu (plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár).
Samostatné odkladanie riadu po stolovaní.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.
Vedieť natierať chlieb, pečivo (maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda).
Umývanie, čistenie, krájanie ovocia a zeleniny, ukladanie na tanier.
Príprava jednoduchého nápoja. Sirup, mlieko, čaj, kakao...
Používanie elektrickej varnej kanvice.
Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.
Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál.
Príprava jedál z vajíčok.
Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.
Vedieť pripraviť obložené chlebíčky.
Varenie zemiakov, kaší, pudingu, cestovín, ryže.
Varenie jednoduchých polievok a jedál.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny v kuchyni.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Prepichovanie predmetov a prírodnín, navliekanie na niť.
Samostatné zaväzovanie mašličky.
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.

Práce s papierom

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku.
Rozlišovanie rozličných druhov papiera, lepenie, strihanie, rolovanie.
Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.
Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare. Strihanie do kruhu.
Strihanie poskladaného papiera.

Balenie predmetov.

Práce s textilom

Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch.
Navliekanie nite do ihly.
Vedieť urobiť uzol na konci nite.
Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh.
Jednoduché opravovanie odevov zašívaním dier, štopkaním, nažehľovaním, našívaním záplat a aplikácii.
Stehovanie materiálu, začisťovací steh.
Zošívanie dvoch látok.
Šitie na šijacom stroji.
Nácvik jednoduchých vyšívacích stehov. Krížikový, stonkový steh.
Nácvik jednoduchého pletenia a háčkovania.

Práce s drevom

Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnyim papierom a pilníkom, pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov, pri stĺkaní a zlepovaní rôznych materiálov.
Vítanie dier do dreva s vrtákom.
Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva.
Pílenie dreva pílkou.

Natieranie dreva farbou a lakom.

Osvojiť si bezpečnosť pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného učiva v predošlom ročníku.

Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.

Demontáž modelov, ukladanie stavebníc do škatule.

Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny.

Jednoduché presádzanie izbových kvetín.

Pripravovanie záhonov na sadenie.

Sadenie semien, cibúľ a priesad.

Starostlivosť o záhony.

Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.

9. ROČNÍK - 3. úroveň

CIELE

- Dosiahnuť stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri pracovných činnosti v domácnosti,
- rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základy technického kreslenia a jeho praktické využitie,.
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Samoobslužné činnosti

Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny, dodržiavania hygienických zásad a čistoty stolovania.

Práce v domácnosti

Opakovanie a upevňovanie zručností osvojených v nižších ročníkoch.

Dodržiavanie poriadku a hygieny v domácnosti.

Ustielanie postele. Výmena posteľnej bielizne.

Tepovanie kobercov.

Samostatné pranie, sušenie a žehlenie. Pranie v práčke.

Starostlivosť o dojča: udržiavanie v čistote, prebaľovanie, kúpanie, kŕmenie, oboznámenie sa s detskou výbavičkou.

Starostlivosť o chorých: používanie teplomera, prikladanie obkladov, podávanie tekutín a iné.

Ošetrovanie drobných poranení.

Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek.

Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.

Príprava nápojov.

Príprava jedál z vajčiek, zemiakov, ryže, cestovín a mäsa.

Príprava nátierok a šalátov.

Varenie teplých a studených jedál.

Príprava pokrmov pre dieťa v prvom a druhom roku.
Príprava jedál podľa receptov.
Konzervovanie ovocia a zeleniny.
Príprava kompótov a lekvárov.
Príprava cukrárenských výrobkov podľa receptu.
Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.
Zdokonaľovanie sa v šití ručných stehov.
Vyšívanie gombíkovej dierky.
Šitie jednoduchého pútka obnitkovaním.
Šitie na šijacom stroji: šitie do kruhu, štepanie, začisťovanie.
Opakovanie a zdokonaľovanie techniky háčkovania a pletenia.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu.

Vytváranie mozaík, vzorov.

Práce s papierom

Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch. Zdokonaľovanie presnosti práce.

Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov.

Kombinovanie s inými materiálmi.

Práce s drevom

Upevňovanie a prehlbovanie osvojených zručností ručného obrábania dreva a vedomostí o vlastnostiach a druhoch dreva.

Spájanie dreva kolíčkami.

Pílenie lupienkovou pílou.

Práce s kovem

Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch.

Práca s profilovým materiálom: rezanie, sekanie, vrtanie, pilovanie.

Práce s plastmi

Praktické upevňovanie a prehlbovanie získaných zručností a vedomostí.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy.

Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním.

Skladanie zložitejších puzzle.

Jednoduché údržbárske práce v domácnosti.

Technické kreslenie

Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika.

Osová súmernosť. Znázorňovanie s využitím osovej súmernosti. Využívanie osovej súmernosti v praxi.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

Rysovanie a čítanie technických výkresov, praktické využitie.

Pestovateľské práce

Utvrďovanie, rozširovanie vedomostí a zručností nadobudnutých v predchádzajúcich ročníkoch.

Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.
Viazanie a aranžovanie rastlín.
Pestovanie kvetov a okrasných krikov.
Ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.
Pripravovanie záhonov na siate.
Úprava pôdy po zbere.
Starostlivosť o záhony.
Pestovanie zeleniny a okopanín.
Ochrana pred škodcami a burinami.
Zber a uskladnenie úrody.

PROCES

V deviatom ročníku sa snažíme o to, aby si žiaci všetkých troch úrovní osvojili čo najväčšiu mieru samostatnosti základných hygienických a stravovacích návykov a samoobslužných zručností aby dosiahli čo najväčšiu samostatnosť pri vykonávaní základných pracovných činností v domácnosti.

Žiaci 1. úrovne by na konci školského roka mali vedieť bezpečne používať potrebné náradie v kuchyni, mali by si vedieť pripraviť jednoduché nápoje, studené a teplé jedlá. Mali by vedieť strihať, nalepovať, navliekať, prišívajúť gombíky, pracovať so skladačkami, s kladivom, pílkou, kliešťami a pilníkom. Mali by vedieť v čo najväčšej miere, zmysluplne stráviť svoj voľný čas.

Žiaci 2. úrovne by si mali v deviatom ročníku osvojiť samostatné upratovanie domácnosti, udržiavanie poriadku, samostatné pranie a žehlenie, prišívajúť gombíkov, šitie na šijacom stroji, jednoduché opravy odevov, nakupovanie, ošetrovanie drobných poranení.

Mali by sa naučiť pripravovať jednoduché jedlá, vedieť rozlišovať rozličné materiály, pracovať s papierom, drevom a textilom, zostavovať modely z konštrukčných skladačiek a vykonávať jednoduché pestovateľské práce. Dôležité je, aby si osvojili také zručnosti a návyky, ktoré prispievajú k väčšej samostatnosti žiaka.

V deviatom ročníku sa žiaci 3. úrovne zdokonaľujú už v osvojených činnostiach, učia sa nové pracovné zručnosti potrebné v domácnosti, učia sa pripravovať nové jedlá a cukrárenské výrobky aj podľa receptu. Zvyšujú si svoju zručnosť šitia na šijacom stroji. Pri prácach v dielni sa žiaci naučia pracovať s novými nástrojmi pri obrábaní rôznych materiálov. Učia sa rozlišovať jednotlivé materiály, osvojujú si ich charakteristické vlastnosti a prácu s nimi. Žiaci si utvrdzujú osvojené zručnosti a vedomosti nadobudnuté pri pestovateľských prácach.

Z hľadiska obsahu pracovného vyučovania, jeho širokého zamerania na osvojovanie si rôznych pracovných zručností, a z hľadiska hĺbky zamerania možno povedať, že pracovné vyučovanie je najmä pre žiakov 3. úrovne predprofesionálnou prípravou.

**HUDOBNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudba je svojou podstatou jedinečná cesta ku komunikácii žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiaci s AU alebo PVP s MP“).

Jej efektívnosť spočíva v dvoch rovinách:

hudba môže vytvárať ucelené, stabilné a predpovedateľné prostredie, melódia, harmónia a rytmus obľúbenej piesne poskytuje známe podnety, čím vytvára pocit bezpečia v neznámom a stresujúcom prostredí.

Hudba môže byť aj veľmi flexibilná: meniac sa z momentu na moment, odrážajúc správanie a emócie žiaka.

Hudobná výchova znamená pre žiakov s AU alebo PVP s MP používanie hudby pre nehudobné ciele v oblastiach: kognície, komunikácie a socializácie.

Hlavným poslaním hudobnej výchovy u žiakov s AU alebo PVP s MP je dosahovanie iných, ako hudobných cieľov, t.j. prvoradým cieľom nie je učiť sa o hudbe, učiť sa hrať na nejakom nástroji. Samozrejme, keď žiak prejavuje záujem a je schopný absolvovať „bežnú“ hudobnú výchovu s určitými modifikáciami, treba ho v tom podporovať a rozvíjať. Môže to byť účinná cesta k integrácii.

Vyučovacím predmetom hudobná výchova má dôležitý vplyv na rozvoj osobnosti žiaka.

Hudobná výchova pre žiakov s AU alebo PVP s MP má dva základné ciele:

- rozvoj komunikácie,
- uvoľnenie, resp. zmysluplné trávenie času (t.j. sekundárne zmiernenie nežiaducich foriem správania).

Hudobná výchova podporujúca rozvoj komunikácie. Hudba produkovaná pedagógom, alebo reprodukováaná oslovuje každého individuálne. Vŕahuje žiaka do takých hudobných aktivít, pomocou ktorých sa učí nadväzovať kontakty s rovesníkmi a s dospelými. Slová sú abstraktné a pre žiaka s AU alebo PVP s MP predstavujú bariéru. Hudba je flexibilnejšia, zvlášť keď hudbou imitujeme rytmický pohyb dieťaťa.

Hudobná výchova poskytuje žiakovi uvoľnenie a zmysluplné trávenie času. Aplikuje sa ako forma oddychu pre žiaka. Najproduktívnejšie sú interakcie medzi žiakom a pedagógom sprevádzané dotykmi. Pre zlepšenie účinkov hudby je vhodné aplikovať aj doplnkové techniky masáže (individuálne závislé od sensorického vnímania každého dieťaťa).

Ciele hudobnej výchovy pre žiakov s AU alebo s PVP s MP neznamenujú vzdelávanie vo sfére hudby, ale sú zamerané na vzbudenie záujmu o hudbu a radosť z nej.

U žiaka dochádza k zmenám v špecifických, nehudobných oblastiach života, a to:

- v poznávacích procesoch, s dôrazom na sluchové vnímanie a senzomotorickú integráciu;
- v jemnej a hrubej motorike, vizuomotorickej a pohybovej koordinácii a lateralite;
- vo vnímaní vlastného tela;
- v expresívnej a receptívnej komunikácii, najmä preverbálnych schopnostiach;
- v sociálnych zručnostiach: učenie poradovosti, prijatia pravidiel, sociálneho porozumenia, učenie prispôsobenia sa požiadavkám skupiny, sebakontrola;
- v sebaobslužbe;
- v kreativite a improvizácii.

Učiteľ hudobnej výchovy pracuje ako člen tímu, ktorý pozostáva zo všetkých pedagógov, ktorí so žiakom pracujú, ale aj z rodičov a iných odborníkov, ktorí spoločne, aj keď jednotlivo, pôsobia na žiaka v rôznych prostrediach.

Účinky hudobnej výchovy na žiaka sú niekedy okamžité, ale častejšie sú rozpoznateľné až po určitej dobe. Pedagóg hudobnej výchovy spolupracuje s pedagógom zameraným na rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností žiaka, resp. ten, kto rozvíja jednu oblasť, súčasne rozvíja ďalšie dve. Hudba, reč, komunikácia a pohyb sú navzájom prepojené a spolupôsobia na vývin žiakov s AU alebo PVP s MP.

Hudobná výchova sa opiera o jasné „ciele“, ktoré dosahujeme určitým hudobným žánrom. Niektorá hudba má jasné určenie: slúži na zábavu, iná slúži na navodenie relaxácie a pod. Napriek tomu, nie je jednoznačné, že určitý žánr pôsobí na všetkých žiakov s AU alebo PVP s MP rovnako a predpovedateľne. Učiteľ najskôr používa celú škálu hudby, a neustále by mal pozorovať žiaka a jeho reakcie na ňu. Najvýhodnejšie je, ak učiteľ produkuje živú hudbu, ktorú je tak možné prispôbiť individuálnym osobitostiam každého žiaka (niektorý reaguje ihneď, iný potrebuje dlhší čas na spracovanie a reakciu). Ak učiteľ produkuje živú hudbu, urobí pauzu kedykoľvek je to potrebné. Žiakovi poskytnete také množstvo času, aké potrebuje, aby mohol reagovať. Ak produkuje živú hudbu, môžeme sa prispôbovať intenzite hlasu žiaka a jeho rozsahu. Živá hudba sa prispôsobí aj vtedy, keď je žiak s AU alebo PVP s MP prestimulovaný. Hudba je aj sprostredkovateľom pozitívneho vzťahu medzi pedagógom a žiakom.

PROCES

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP má problémy so zameraním pozornosti a s jej udrzaním. Rytmus hudby je vhodným podnetom na zameranie pozornosti. Poskytnutím pravidelného rytmu sa žiakovi s AU alebo PVP s MP pomôže zorganizovať si prostredie. Ak sa rytmus zmení z dôvodov prispôsobenia sa momentálnej úrovni aktivity žiaka, bude schopné zotrvať pri úlohe alebo v situácii dlhšie.

V tomto zmysle hudba :

- koncentruje žiaka na učiteľa,
- upozorňuje žiaka, že nasleduje niečo dôležité,
- pomáha žiakovi znovu sa sústrediť, ak bola jeho pozornosť rozptýlená.

Aby hudba vzbudila a znovu vzbudila pozornosť žiaka je potrebné využívať *rytmus, takt a ticho*.

Rytmus

Ak sa spieva inak známa pieseň v neobvyklom rytme, niektoré pasáže sa naťahujú, iné zrýchľujú, ľahko sa stratí pozornosť žiaka. Rytmus a pravidelnosť poskytuje dôležitý predpoklad udržania pozornosti žiaka.

Takt

Ak sa žiak s AU alebo PVP s MP prostredníctvom hudby učí komunikovať a rozvíjať si aj iné schopnosti, nemala by sa hudba stať súčasťou „pozadia“, pretože stratí svoj potenciál ako vzbudenie a udržanie pozornosti. Treba si vybrať tie činnosti, s ktorými má žiak problémy a pokúsiť sa len pri nich používať hudbu. („Hudba na rozptýlenie.“)

Ticho

Ticho je v prípade hudobnej výchovy časťou rovnováhy. Aj hudba, aj ticho sú nonverbálnymi signálmi. Náhle ticho môže byť silnejším podnetom ako hudba.

Hudobná výchova môže mať skupinový i individuálny charakter. Snahou je, aby skupina bola čo najhomogénnejšia z hľadiska schopností žiakov. Priebeh, resp. plánované aktivity sprostredkujeme dieťaťu na adekvátnej úrovni jeho porozumenia. Spočiatku sa realizuje

hudobná výchova vo dvojici so žiakom, s postupným zapájaním ďalších žiakov (ktorí jednotlivo prešli nácvikom v diáde s pedagógom).

Hudobná výchova obsahuje

- „počúvanie“ zvukových podnetov (vnímanie zvukov a hudby reprodukovanej a živej),
- rytmicko-pohybové hry,
- hru na hudobných nástrojoch,
- spev.

Špecifiká hudby

Predmet hudobná výchova vychádza z nasledovných charakteristík hudby:

- zaujme a udrží pozornosť žiaka,
- štruktúruje čas,
- je orientovaná na úspech,
- poskytuje bezpečné miesto na vykonávanie sociálnych zručností,
- robí opakovanie a proces zapamätávania príjemným a zábavným,
- umožňuje žiakom ovládať prostredie,
- môže vytvárať a posilňovať rutinu,
- môže odrážať ctenie každého žiaka a reagovať naň.

Pomôcky

- Alternatívne komunikačné prostriedky,
- vizuálne označené rytmické nástroje,
- magnetofón, mikrofón,
- väčšie zrkadlo,
- pohovka,
- výkres,
- farebné ceruzky,
- farby na prstomaľbu,
- farebné stuhy a šatky atď.

Obsah vyučovacieho predmetu hudobná výchova nie je rozdelený na jednotlivé úrovne, vzhľadom na špecifiká sluchového vnímania žiakov s AU alebo PVP s MP, ktoré nie je v priamej súvislosti s kognitívnou úrovňou.

Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho plánu je preto vhodné prejsť obsahom vzdelávania každého ročníka a vybrať primerané ciele a obsah. Napĺňanie obsahu hudobnej výchovy, resp. voľba procesu, je veľmi závislé nielen od úrovne žiaka, ale pri tomto vyučovacom predmete výnimočne aj od tvorivosti a hudobných, resp. muzikálnych schopností pedagóga.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú diferenciaciu a senzomotorické schopnosti,
- navodzovať očný kontakt.

OBSAH

Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby (výber žánrov a voľba intenzity primerane a podľa individuálnych preferencií a citlivosti sluchového vnímania každého žiaka.

Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária – vizuálne podporený zdroj zvuku.

Vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária – bez vizuálnej podpory zdroja zvuku.

Upútanie pozornosti žiaka zvukmi, využitie na nadviazanie očného kontaktu so žiakom.

Nadviazanie očného kontaktu so žiakom využiť ako komunikáciu v zmysle: “Ešte chcem počuť to isté.“ – dávať komunikácii očným kontaktom zmysel.

Vnímanie rôznych izolovaných zvukov prostredia – prírody i bežných zvukov života: najprv s vizuálne vnímaným zdrojom, potom bez vizuálnej podpory.

Prijatie fyzického kontaktu prostredníctvom hudby v procese vnímania príjemnej hudby na vyšších úrovniach, v priamej nadväznosti na ciele a obsah predmetu.

Rozvíjanie komunikačných schopností a rozvíjanie sociálnych zručností, využívanie vyššie uvedeného obsahu na nadväzovanie, udržanie a rozvíjanie sociálnych interakcií a komunikácie.

Určovanie zdroja vnímaného zvuku používaním alternatívnej a augmentatívnej komunikácie, voľba toho, čo chce žiak počuť/počúvať používaním alternatívnej a augmentatívnej komunikácie.

Jednoduché a vizualizované senzomotorické hry („Keď počuješ nejaký zvuk, urob pohyb!“), pravidlá vizualizované na úrovni zodpovedajúcej úrovni porozumenia žiaka.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (pozor na príliš obmedzený repertoár v súvislosti s rigiditou pri autizme, rigidné úplné vypočutie celej nahrávky/všetkých pesničiek na CD, kazete a pod., nekontrolovanú manipuláciu učiteľa žiakom v súvislosti s výberom počúvanej hudby a dĺžkou počúvania a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.) – najprv s vizuálne vnímaných zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku.

Určovanie zdroja zvuku (predošlý obsah) primeranou alternatívnou a augmentatívnou komunikáciou.

Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch, vizualizácia: ČO MÁM ROBIŤ, poradia, následnej aktivity.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas - reč) – komunikácia zodpovedajúcou úrovňou alternatívnej a augmentatívnej komunikácie.

Vnímanie a reprodukovanie následnosti dvoch a viac vnímaných zvukov.

Na vyšších úrovniach ovplyvňovanie obsahu hodiny hudobnej výchovy žiakom – komunikácia prostredníctvom zodpovedajúcej úrovne alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (výber konkrétnej aktivity, výber motivácie a pod.).

Rozvíjanie základov hudobnej interakcie – vizualizácia pravidiel: IDEŠ TY – IDEM JA, striedanie rolí v hraní na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Vytváranie schémy vlastného tela prostredníctvom vnímania príjemnej hudby/zvukov (napr. dotyk časti tela v spojení so zazneným zvukom, príp. s pridaním verbálneho označenia časti tela v spievanej, či hovorenej forme) a pod. .

Používanie dosiahnutej úrovne sluchového vnímania na zvukové hry: ZVUKOVÉ PEXESO (hľadanie/priradovanie vyludzovaného zvuku k rovnakému), ZVUKOVÁ REŤAZOVKA (počúvanie sekvencie zvukov s postupným vytváraním zodpovedajúcej sekvencie vizualizovaných zdrojov vnímaných zvukov) a pod.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a senzomotorické schopnosti,
- rozvíjať hrubú motoriku, uvedomovanie vlastného tela a laterality,
- rozvíjať imitačné schopnosti,
- vytvárať predpoklady sociálnej komunikácie: pedagóg – dieťa.

OBSAH

Rozširovanie repertoáru vnímanej hudby – reprodukovanej i produkovanej učiteľom.

Určovanie zdroja zvukov: prírody, prostredia, umelých – ľudského hlasu, ľudskej reči (hovorenej, spievanej).

Napodobňovanie prírodných zvukov a zvukov zvierat (využívanie hry RAZ TY – RAZ JA) a preverbálnych foriem komunikácie.

Využívanie sluchovej imitácie ako základu sociálnej komunikácie medzi pedagógom a dieťaťom.

Citlivosť na vnímanie zvukov – izolovaných, alebo konkrétnych hudobných motívov, spájať s určitým hrubomotorickým pohybom, hrubo-motorická imitácia v spojení so sluchovým vnímaním konkrétneho podnetu.

Hrubo-motorická imitácia ako báza na uvedomovanie telesnej schémy, príp. aj receptívne označovanie častí tela a ľavej/pravej strany.

Na vyšších úrovniach využívanie Orffovho inštrumentária pri rytmických cvičeniach, rozlišovanie ďalších vlastností zvukov: silný – slabý, zdroj zvuku (hudobných nástrojov), počúvanie rôznych piesní, hra na telo.

3. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie, sluchovú pamäť, pohybovú koordináciu,
- rozvíjať imitáciu druhého dieťaťa,
- fixovať schému vlastného tela,
- prostredníctvom hudobnej interakcie rozvíjať sociálnu komunikáciu na princípe hudobnopohybových aktivít,
- vytvárať predpoklady sociálnej komunikácie dvoch detí.

OBSAH

Upevňovanie a rozvíjanie existujúcej úrovne sluchovej diferenciacie rôznymi hrami na základe ovládania pravidla striedania rolí (používanie zodpovedajúcej úrovne alternatívnej a augmentatívnej komunikácie), aktívna účasť dieťaťa (ktoré má možnosť ovplyvňovať beh hudobných aktivít).

Imitovanie pohybov druhého dieťaťa (ktoré má nacvičené pohybové sprevádzanie určitých sluchových podnetov, hudobných motívov) za pomoci druhého pedagóga (vedenie rúk, častí tela a pod.).

Jednoduché hudobné interakcie s druhým dieťaťom.

Imitácia hudobných aktivít iného dieťaťa (spev, vydávanie zvukov, hra na Orffovom inštrumentáriu - s použitím primeraného promptu).

Hry na telo, ktoré predpokladajú orientáciu na svojom tele a na tele iných.

4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hudobné interakcie s druhým dieťaťom,
- rozvíjať sluchové vnímanie hovoreného slova,
- rozvíjať imitáciu hudobných prejavov prostredia.

OBSAH

Samostatná jednoduchá hudobná interakcia s druhým dieťaťom.

Odlišovanie hovoreného slova od nahrávky.

Sluchová diferenciacia prvého slova pesničky (s následným využitím na hru a komunikáciu).

Hry spočívajúce v určovaní rýmujúcich sa spievaných slov (napr. rýmujúce sa zvukové pexeso).

5. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať interakcie vo dvojici,
- budovať základy hudobných interakcií v skupine,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky (POZOR na tie deti s autizmom, ktoré majú sklony k verbálnym rituálom, nefunkčnému memorovaniu a rutinám vo verbálnej oblasti).

OBSAH

Vytváranie interakcií s viacerými žiakmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.

Počúvanie jednoduchých piesní (rôzny žáner, vo veľkej miere závislý od individuálnych osobitostí každého žiaka).

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod..

Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii žiaka. POZOR: zväziť výber tohto obsahu u žiakov s AU alebo PVP s MP so sklonom k verbálnym rituálom.)

6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hudobné interakcie s pedagógom pri frontálnom vyučovaní,
- počúvať piesne,
- spievať piesne,
- hrať sa hudobno–pohybové hry.

OBSAH

Jednoduché hudobné interakcie v diáde s pedagógom pri frontálnom vyučovaní.

Osvojovanie piesní, realizovanie hudobno–pohybových hier a aktivít, príp. riekaniek skupinovým spôsobom (spoločným spevom).

Rozlišovanie medzi piesňou a inštrumentálnou hudbou.

7. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať hudobnú pamäť,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- spievať nový repertoár piesní,
- počúvať nový repertoár piesní a nahrávok podľa výberu žiaka,
- vytvárať jednoduchý inštrumentálny sprievod piesní, nahrávok, živej hudby,
- realizovať hudobno-pohybové aktivity s dôrazom na sociálnu komunikáciu.

OBSAH

Osvojovanie nových piesní individuálnym a skupinovým spevom.

Spievanie piesní so zlepšovaním kvality tvorby hlasu, výšky, farby hlasu a pod. (ľahké tvorenie tónov, hospodárenie s dychom, správna artikulácia).

Vytváranie jednoduchých nástrojových alebo pohybových sprievodov k piesňam.

Hudobno-pohybové aktivity, ktoré využívajú existujúcu úroveň sociálnych interakcií medzi deťmi a pedagógom v diáde, ale najmä medzi deťmi navzájom, príp. skupinové interakcie.

8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať rytmizáciu,
- rozvíjať sluchovú pozornosť,
- rozvíjať porozumenie spievanému verbálnemu obsahu,
- zlepšovať kvalitu spevu.

OBSAH

Rytmická a melodická hra na ozvenu.

Určovanie vlastností počúvanej piesne v súvislosti s obsahom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností.

Určovanie hudobných nástrojov, ktoré tvoria hudbu vnímanú ako celok (identifikácia hudobných nástrojov znejúcich v danej piesni/nahrávke).

Snaha o intonačne čistý spev (pri deťoch s autizmom to nebýva problém), mäkké nasadenie tónov.

Kolektívny spev žiakov.

9. ROČNÍK

CIELE

- Rozširovať hudobné vedomosti,
- cibriť sluchové vnímanie nástrojov i ľudského hlasu,
- rozvíjať inštrumentálny sprievod piesní,
- oboznámiť sa s notami, notovou osnovou, husľovým kľúčom – základmi notového zápisu,
- naučiť sa základy niektorých tanečných krokov,
- položiť základy k využívaniu hudby vo voľnom čase.

OBSAH

Počúvanie rôznych (nových) hudobných žánrov, spievanej i inštrumentálnej hudby.

Diferencovanie zvukov ďalších hudobných nástrojov, príp. nástrojových skupín (dychové, sláčikové, klávesové).

Diferencovanie vnímaného spevu (dospelý človek – dieťa, žena – muž).

Zvládnutie jednoduchých krokových variácií (využiť preferovanú hudbu).

Zvládnutie sociálnej rutiny, súvisiacej s párovým tancom („popýtanie“ do tanca, správny tanečný postoj, očný kontakt, telesná blízkosť, vlastný tanec, načasovanie ukončenia tanca, sociálne prijateľný koniec tanca vo dvojici).

Podľa individuálnych schopností zvládnutie notového zápisu jednoduchej melódie, resp. pochopenie súvislosti medzi výškou tónu a polohou zapisovaných nôh, dĺžkou tónu a vonkajším vzhľadom noty a iné.

Počúvanie hudby, ktorá prináša radosť, uspokojenie a vyplňa voľný čas žiaka. Počúvanie a aj produkcia hudby.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

V prípade žiakov s AU alebo PVP s MP motorické schopnosti nie sú narušené dôsledkom ich primárnej poruchy, preto v procese vzdelávania výtvarné aktivity sa aplikujú komplexným spôsobom. Výtvarná výchova je dôležitým výchovno-vzdelávacím prostriedkom pri rozvíjaní narušených zručností a predovšetkým pri rozvíjaní sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti, s dôrazom na sociálne správanie. Vhodné je využiť terapeutické aspekty vyučovacieho predmetu výtvarná výchova, s použitím relaxačných činností, spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Pre všestranné rozvíjanie žiakov s AU alebo PVP s MP je dôležité používať aj techniky rôznych podporných terapií. Vyučovací predmet výtvarná výchova predovšetkým v prípravnom ročníku a na prvom stupni má silné terapeutické pôsobenie.

Veľa žiakov s AU alebo PVP s MP reaguje hypo- alebo hypersenzitívne na hmatové vnemy, čo sa demonštruje problémovým správaním žiaka. Najmä práca s hlinou a s inými plastickými materiálmi môžu mať na hmatové vnemy a následne na reakcie na tieto vnemy u žiakov pozitívny vplyv.

Pri manipulácii s predmetmi u žiakov s AU alebo PVP s MP veľmi často absentuje spontánna snaha zoznámiť sa neznámymi predmetmi, s pomôckami potrebnými k vykonávaniu aktuálnej činnosti. Táto spontánna snaha by mala viesť žiaka k poznaniu a k osvojeniu funkcie jednotlivých predmetov, pomôcok. Následkom absencie tejto snahy, ich manipulácia s predmetmi sa stáva neadekvátnou, stereotypnou a v procese zoznamovania sa s predmetom, spontánna explorácia sa často obmedzí len na nedôležité charakteristiky z hľadiska vykonávania aktuálnej aktivity.

Vychádzajúc z uvedených problémov, vzdelávanie žiakov s AU alebo PVP s MP sa realizuje v štruktúrovaných podmienkach s jasným motivačným cieľom, kde vždy nasledujeme zdravý vývin, ale vychádzame z aktuálnej vývinovej úrovne žiaka v danej oblasti (oblasť vizuomotoriky).

Pri vytýčení cieľov rozvíjania, okrem aktuálnej vývinovej úrovne v oblasti vizuomotoriky, zohľadníme ciele a následne aktivity k aktuálnej vývinovej úrovne v oblasti kognitívnych schopností, komunikačnej schopnosti a v oblasti behaviorálnej.

Vzdelávací proces žiakov s AU alebo PVP s MP realizujeme individuálne alebo v skupine. Usilujeme sa o to, aby skupina mala čo najhomogénnejší charakter z hľadiska schopností a vývinovej úrovne. Proces, aktivity a dynamiku sprostredkujeme žiakom na adekvátnej úrovni alternatívnej formy komunikácie (frontálne).

V úvodnej fáze vzdelávania pracujeme v diáde s jedným žiakom a podľa potreby s ďalším učiteľom, ktorý stojí za chrbtom žiaka a poskytuje mu fyzický prompt. Neskôr, keď už pracujeme so skupinou, podľa schopností a potrieb účastníkov je možné využívať pomoc ďalšieho učiteľa, ale vždy sa usilujeme o to, aby v konečnom dôsledku bol žiak schopný na základe frontálnych verbálnych a vizuálnych inštrukcií vykonať aktivitu.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova sa prelínajú každým ročníkom a úrovňou vzdelávania žiakov s AU alebo PVP s MP.

V procese dosiahnutia cieľov výtvarnej výchovy je potrebné zamerať sa na manipuláciu s predmetmi na takej úrovni, ktorá umožní žiakovi s AU alebo PVP s MP na adekvátnej vývinovej úrovni realizovať úlohy a používať predmety podľa funkcie, rozvoj a upevňovanie zručností potrebných k samostatnému vykonávaniu práce,

- vytvorenie a rozvoj takých voľno časových aktivít, ktoré bude realizovať aj v dospelosti,
- vytvorenie a rozvoj kompetencií, ktoré sú dosiahnuteľné samostatným vykonávaním práce a úloh.

Výchovno-vzdelávacie ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s AU alebo PVP s MP vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania s AU alebo PVP s MP.

Sú to predovšetkým:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda)

Nacvičovanie uchopenia ceruzky, jej správne držanie, čmáranie na papier rozličných rozmerov, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

Liatie, kvapkanie, fíkanie farby.

Hra s farbou: odtlačanie ruky, prstov, guľôčky z papiera a pod.

Modelovanie (plastelína, cesto)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, odštipkávanie, Ťapkanie.

Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: slnko, kľbko, had, palica.

Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľba (tampón, drievko, prsty / akvarelové farby, temperové farby)

Liatie, kvapkanie, odtlačanie farby.

Hra s farbou: vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn.

Modelovanie (modurit, plastelína)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, ťapkanie, odštipkávanie, valkanie, gúľanie, vyťahovanie, šúľanie, vytváranie guľôčok z plastelíny na stole a v dlani, Používanie štipcov: vyštipnutie malých kúskov z plastelíny.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, voskový pastel, pastel)

Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov.

Voľné kreslenie: čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty/akvarelové farby)

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.

Liatie, kvapkanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbou.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním.

Manipulácia s modelovacími materiálmi: vykrajovanie, šúľanie, vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na stole a v dlani.

Vytváranie modelov jednoduchého tvaru z modelovacej hmoty, podľa vzoru.

Ukladanie vytvoreného tvaru na príslušnú šablónu.

Vytváranie modelov z piesku pomocou formičiek.

Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Precvičovanie motoriky rúk a prstov: mávanie, tleskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.

Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

1. ROČNÍK

1. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Obkreslenie foriem - bodky, prerušované čiary.

Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar.

Maľovanky – vyfarbovanie.

Vyplnenie formičiek s použitím dvoch farieb.

Maľba (tampón, drierko, akvarelové farby, temperové farby)

Liatie, kvapkanie, odtlačanie, fŕkanie farby.

Odtlačanie ruky, hra s farbou, dotváranie škvŕn.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie.

Vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na modelovacom stole a v dlani.

Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

1. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Kresba kruhov, špirály, vlnovky.

Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, kľbko.

Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drierko, akvarelové farby, temperové farby)

Liatie, kvapkanie, odtlačanie farby.

Hra s farbou: dotváranie farebných škvŕn drierkom, prstami.

Modelovanie (plastelína, modurit)

Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, valkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: guľôčka, had, ovocie.

Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

1. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všimajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.

Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.

Výtvarné prostriedky vyberáme v súvislosti s nácvikom jednotlivých tvarov písma.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú.

Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky.

Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu.

Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojáčky a na veľkej ploche.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby).

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.

Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrnky, čiarky.

Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vytváraním.

Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka podľa vzoru.

Ozdobovanie modelov.

Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.

PROCES

Na 1. úrovni pri aktivitách preferujeme spoluprácu žiaka s učiteľom pred rovesníkmi. Aktivity sú zamerané tak, aby žiak mal možnosť naučiť sa uchopiť a udržať predmety jednou rukou. Precvičujeme motoriku rúk a prstov, dôležitá je imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov dotykom.

Na 2. a 3. úrovni aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom. Aktivity sú zamerané na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, s možnosťou len krátkej kooperácie so spolužiakom.

Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojačky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

2. ROČNÍK

2. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- nacvičovať uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- podporovať rozvoj grafomotorických zručností,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel).

Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov, kresba kruhov, špirály, obkresľovanie rôznych foriem, vyplnenie formičiek s použitím dvoch a viacerých farieb. Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby).

Liatie, kvapkanie, odtlačanie farby.

Hra s farbou - dotváranie farebných škvŕn.

Modelovanie (plastelína, cesto, hlina, modurit)

Manipulácia s modelovacími materiálmi - vytvoriť na rovnej ploche šúl'ok, guľôčku, placku. Používanie štipcov.

2. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručností nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- podporovať rozvoj grafomotorických zručností,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Prepisovanie zvislých a vodoravných čiar, obkresľovanie predlohy.

Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: had, vetvička stromu, lopta, kĺbko.

Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.

Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca – bodky, škrvny, čiary.
Hra s farbou.

Modelovanie (plastelína, modurit).

Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, valkanie, vytáhovanie, vykrajovanie jednoduchých tvarov a predmetov podľa vzoru.

Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

Modelovanie v piesku.

2. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať pozornosť a priestorovú pamäť,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- rozvíjať spoločné výtvarné aktivity.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety zo života detí a dospelých, ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovankám. Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.

Na vychádzkach žiaci vyhľadávajú tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavé prírodné materiály. Dotvárajú ich a výtvarne s nimi pracujú - odtláčať, vtlačať do vhodných materiálov, prenášať do plochy a podobne.

Pozorovať veci dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Zobrazovať ich na základe poznania a detských predstáv kresbou, maľbou a modelovaním.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Prebúdzanie zmyslu pre rytmus. Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína. Trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce.

Maľba (štetec, tampón, drevko, temperové farby, akvarelové farby, suchý pastel, voskový pastel)

Hra s farbou sa využíva na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby.

Kontrast svetlých a tmavých farieb - obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine.

Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov.

Modelovanie (plastelína, modurit, hlina, cesto)

Spoznávanie vlastností modelovacích materiálov.

Vytváranie modelov zložených z viacerých častí, ozdobovanie.

Modelovanie jednoduchej skutočnosti, napr. ovocie, huby, zelenina.

Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku - tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominánt a pod.

PROCES

Dôležité je precvičovanie motoriky rúk a prstov, imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov.

Aktivity sú zamerané na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom.

3. ROČNÍK

3. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevňovať už nadobudnuté zručnosti,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, suchý pastel, voskový pastel)

Voľné kreslenie - čiary, oblúky, kruhy, vlnovky veľkým aj malým pohybom. Správne držanie ceruzky, vygumovanie kazu, strúhanie ceruzky.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby)

Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca - bodky, škvrny, čiary.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním.

Používanie štipcov pri modelovaní.

Vytváranie objemu – modelovanie jednoduchých tvarov, napr. z ušúľaného valčeka pečivo, ovocie, atď.

3. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, krieda, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

Kreslenie a vyfarbovanie geometrických tvarov.

Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov – ovocie, zelenina.

Trhanie predkreslených zaoblených foriem z papiera. Natrhané kúsky papiera nalepiť na predkreslený tvar.

Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

Upevňovanie základných zručností v práci so štetcom a farbami.

Hra s farbou – poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.

Svetlé a tmavé farby, striedanie, vytváranie obrazcov.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

Manipulácia s modelovacími materiálmi – vymodelovať šúl'ok, z neho kríž alebo jednoduché geometrické tvary, atď.

Vytváranie modelov jednoduchého tvaru z modelovacej hmoty podľa vzoru.

Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

3. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať pozornosť a priestorovú pamäť,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- rozvíjať spoločné výtvarné aktivity,
- naučiť sa prijať pravidlá pri rôznych aktivitách.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania. Usilujeme sa o približné vystihnutie proporčných vzťahov. Podporujeme výtvarné rozprávanie.

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne odtlačky alebo odlievanie do sadry.

Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov, napr. detské hračky, športové potreby a pod..

Pomocou jednoduchých techník tlače - odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier a pod., rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.

V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Maľba (štetec, tampón, drievko, temperové farby, akvarelové farby, suchý pastel, voskový pastel, škrobová farba)

Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha.

Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvŕny na základe predstáv a pod.

Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady - kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak.

Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy, napr. tmavý oblak zakryl slnko, olejová škvŕna na ceste a pod.

Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

Manipulovanie s modelovacím materiálom: miesenie, stláčanie, odštipkávanie, odoberanie, pridávanie, valkanie, guľanie, vyťahovanie, ohýbanie, vykrajovanie a rozdeľovanie, sušenie, varenie, používanie formičiek.

Vytváranie modelov zložených z viacerých častí.

Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie, napr. rozprávkové postavy.

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia. Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku - tvarovanie kopcov, údolí, tunely.

Výtvarné umenie

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti. Návšteva výstavy detských prác.

4. ROČNÍK

4. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Prehlbovať a upevňovať už nadobudnuté zručnosti,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

OBSAH

Kresba (ceruza, fixka, rudka, voskový pastel, suchý pastel).

Voľné kreslenie - čiary, oblúky, kruhy, špirály.

Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy.

Kreslenie pomocou predtlaču.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby).

Ukladať farby štetcom na rôzne veľké plochy papiera, prerušovať ťahy štetca - bodky, škvrny, čiary, oblúky.

Vytvárať farebné škvrny, zväčšovať ich a farebne dotvárať.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

Poznávať vlastnosti modelovacích materiálov stláčaním, miesením, val'kaním, vyt'ahovaním, používaním štipcov.

Vytváranie objemu – modelovanie jednoduchých tvarov: ovocie, zelenina, geometrické tvary.

4. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať výtvarné zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách.

OBSAH

Sledovaním a pozorovaním veľkostí a tvarov vecí dennej potreby učíme žiakov správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel)

Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha.

Maľovanky – vyfarbovanie.

Koláž: textil, papier a dokresľovanie – zobrazenie skutočnosti podľa predlohy.

Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby).

Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek.

Hra s farbou – prsto maľba.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit).

Modelovanie v piesku.

Kresba prstom do hlíny, odtlačanie.

Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drierka a špachtle

Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.

Modelovanie dvojrozmernej plastiky podľa predlohy.

Modelovanie jednoduchých tvarov: hračky, zvieratká, ovocie a pod.

4. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- naučiť sa prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- zvládnuť prispôbovanie sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiaka s autizmom, učíme ho správne komponovať a zobrazovať priestor.

Na základe priameho pozorovania prírodných, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy a iné.

Sledovaním a pozorovaním veľkostí a tvarov vecí dennej potreby učíme žiaka s autizmom správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť. Upozorňujeme na funkčnosť tvarov a materiálov predmetov dennej potreby a na ich estetickú hodnotu - rôzne nádoby a druhy hrncov a krčahov, kvetináčov, pracovného náradia a pod.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Maľba (štetec, tampón, drierko, temperové farby, akvarelové farby, suchý pastel, voskový pastel)

Dekoratívne práce sú zamerané na poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a výtvarných materiálov.

Žiakov vedíme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farba a línie.

V kompozíciách vychádzame z nášho ľudového umenia, uplatňujeme regionálne možnosti využitia ornamentálnej výroby. Realizujeme ornamentálnu kresbu a výplň plochy podľa šablón. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Námety volíme v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit, papier, drevené odrezky, rôzne papierové škatuľky, farebný papier, sadra (kachlička))

V priestorových prácach uplatňujeme získané poznatky a výtvarné zručnosti v technike modelovania a priestorového vytvárania s využitím rôzneho dostupného výtvarného materiálu. Základné zručnosti rozvíjame a dopĺňame. Modelujeme dvoj a trojrozmerné

plastiky, priestorové geometrické tvary a predmety odvodené z týchto tvarov. Námety sú podobné ako vo výtvarnom osvojovaní skutočnosti.

Výtvarné umenie

Návštevy vhodných výstav, zameraných hlavne na výtvarné práce detí, ľudových umelcov a remeselníkov. Návšteva múzeí.

PROCES

Pri voľbe námetov vychádzame zo života žiakov, ich činností a prostredia v ktorom sa pohybujú, v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov, najmä literatúry, vlastivedy, pracovnej výchovy a iných predmetov.

5. ROČNÍK

5. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

OBSAH

Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti, vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy. Prírodné materiály dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtlačujú, vtlačujú do vhodných materiálov, nalepujú, prenášajú na plochy.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel)

Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha.

Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov.

Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľka, valček, placka.

Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky a iné.

PROCES

Dôležitá je spontánna spolupráca žiaka s učiteľom pri vykonávaní výtvarných aktivít. Nastupuje zvyšovanie miery sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi, zvyšovanie samostatnosti pri vykonávaní výtvarných aktivít.

5. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôbovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu.

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z priamych zážitkov a skúseností. Realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.
Kresba ľudskej postavy.
Koláž – textil, papier a dokresľovanie – dekoratívny motív.

Maľba (štetec, drevko, tampón, temperové farby, akvarelové farby)
Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby.
Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov.
Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)
Modelovanie v piesku.
Vykrájanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.
Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drevka a špachtle.
Dotváranie modelu iným drobným materiálom.
Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratka a iné.

5. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- zúčastňovať sa na spoločných výtvarných aktivitách,
- zvládnuť prispôbovanie sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod..

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.

Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb.

Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka. Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív. Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbať na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.

Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.

V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí. Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

6. ROČNÍK

6. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Získané výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách.

OBSAH

V tematických prácach čerpáme námety z bezprostredného okolia žiaka. Vytvárame priestor na uplatňovanie spontánneho výtvarného prejavu žiakov s AU alebo PVP s MP.

Zdrojom námetov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti sú aj ilustrácie filmových a literárnych útvarov, najmä známych rozprávok a rečňovaniek.

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, suchý a voskový pastel)

Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.

Vyfarbovanie ohraničenej plochy.

Kresba hlavonožca.

Maľba (štetec, drievko, tampón, prsty / temperové farby, akvarelové farby)

Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby.

Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov. Obohacujeme používanie farebnej škály. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Kombinované a materiálové techniky – koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

Základné vlastnosti modelovacích materiálov.

Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľa, valček, placka.

Modelovanie jednoduchej skutočnosti: ovocie, zelenina, nádoby, hračky a pod..

6. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať výtvarné zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- kooperovať pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame z prostredia blízkeho žiakom.

Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, návštevy výstav výtvarných prác detí, účasť na výtvarných súťažiach.

Kresba (ceruza, rudka, krieda, fixka)
Kresba ľudskej postavy.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)
Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie.
Maľba vychádzajúca z farebných škvŕn, čiar, vlnoviek.
Zdôraznenie kontrastu farieb - obohacujeme používanie farebnej škály.

Modelovanie – (hlina, plastelína, modurit)

Modelovanie v piesku.

Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky, prenášanie na šablónu.

Modelovanie zložitejších predmetov: ozdobné nádoby, hračky, jednoduchý šperk.

Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.

6. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Rozvíjať a zdokonaľovať osvojené poznatky a nadobudnuté výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky a skúsenosti žiakov.

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdame pritom i na uplatňovanie spontánneho prejavu žiakov s AU alebo PVP s MP.

Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy.

Zážitky z exkurzií a vychádzok.

Zobrazovanie pracovných činností.

Výtvarné techniky: kresba (kolorovaná perokresba, kresba drievkom), maľba (tempera, suchý a masný pastel), grafika (tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže).

Výtvarný materiál: volíme podľa výberu techník.

Námety vyberáme z blízkeho okolia, učíme žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby. Priamym pozorovaním vedíme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu.

Príklady námetov: ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zviera, rastliny, kvety, stromy, školské potreby - peračník, hračky a pod.

Výtvarné techniky: kresba (rudka, kresba mäkkou ceruzkou - hrubá verzatilka, perokresba, fixky a iné), maľba (tempera, gvaš), materiálové techniky (papierová mozaika, mozaika z prírodnín, koláž), modelovanie (hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kaširovanie).

Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Orientujeme sa na farebné cítenie detí, obohacujeme používanie farebnej škály. Zameriavame sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširujeme poznatky o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamujeme deti s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky: techniky spojené s experimentovaním - zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrkami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtlačaním.

Výtvarné materiály: voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina - podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní sa orientujeme na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový rostriedok. Na modelovanie môžeme využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzame z jednoduchých foriem a tvarov.

Príklady námetov: nádoby, ovocie, zvieratá, jednoduché architektonické zoskupenia - okolie školy, reliéf - ozdobná kachlička.

Výtvarné techniky: modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu.

Výtvarné materiály: hlina, plastelína, modurit, cesto, rôzny odpadový materiál, škatuľky z liekoviek, drôt, kašírovacia hmota (novinový papier, buničina, škrob ...), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí. Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy a diafilmy o výtvarnom umení.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov prostredníctvom výtvarných aktivít,
- rozvíjať priestorové videnie,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kombinované a materiálové techniky – koláž, textilná aplikácia, mozaika

Kresba (ceruza, uhlík, fixka)

Kresba podľa modelu.

Obkresľovanie časti tela: ruka, noha.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, suchý a voskový pastel, akvarelové farby) - Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Maľba vychádza z farebných škvrn, čiar, vlnoviek, pruhov rôznej šírky a pod.

Zdôraznenie kontrastu farieb, dbáme o vhodný výber farieb v trojfarebných a viacerých kombináciách.

Modelovanie (hlina, modurit, plastelína)

Nádoby, vkladanie do foriem, kresba prstami, drievkom do hlíny.

Odtlačanie rôznych drobných materiálov do hlíny.

Tvorba pohľadnice, obrazu, plagátu (kreslenie, vystrihovanie tvaru, nakreslenie kompozície a jej vymaľovanie).

PROCES

Nadalej precvičujeme motoriku rúk a prstov. Vytvárame priestor na uplatňovanie spontánneho výtvarného prejavu žiakov.

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- kooperovať pri spoločných výtvarných aktivitách.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, tuš)

Kresba ľudskej postavy.

Schematická kresba zvierat'a.

Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby, suchý a voskový pastel)

Spontánna maľba s námetmi zo života detí – rodina, škola, slávnosti, pre dieťa zaujímavé predmety.

Vyjadrovanie vlastných pocitov pomocou maľby. Zdôraznenie farebných kontrastov.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

Modelovanie zložitejších tvarov – šúl'ok, tvarovanie do špirály, kruhu – košík, podložka.

Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.

PROCES

Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti a bezprostredného okolia žiakov.

Námety čerpáme z krátkych dejových celkov - rozprávky, detské filmy, ilustrované rečovanky a pod.

Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, navštevujeme s nimi výstavy výtvarných prác najmä detí.

7. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať osvojené poznatky a nadobudnuté výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Rozvíjanie výtvarného vyjadrovania osobných zážitkov. Zvyšovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov, učíme žiakov znázorňovať priestor na ploche. Rozširovanie poznania detí v náuke o farbách - vlastnosti farieb a ich využitie.

Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity a pod. .

Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhl'om, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky - linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu).

Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Rozvíjame priestorové videnie, cítenie a vyjadrovanie vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.

Príklady námetov: z ľudovej tvorby - zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkostí, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava a pod. .

Výtvarné techniky: kresba - rudka, uhoľ, mäkká ceruza, textilná aplikácia, maľba - suché, mokré materiály, grafické techniky - linoryt.

Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Uplatnenie výtvarno-výrazových prostriedkov grafických techník - línia, plocha (negatívna, pozitívna, štruktúrovaná), využívanie kontrastu svetla a tmy, vlastnosti farieb. Realizovanie dekoratívnej kompozície: symetrické a asymetrické.

Príklady námetov: Pokusy o jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.

Výtvarné techniky: koláž, mozaika, tempera, hra s písmom - vystrihovačky, batikovanie - viazaná, šitá batika, grafické techniky.

Výtvarný materiál: výber podľa zvolených techník.

Uplatnenie výtvarno-výrazových prostriedkov: plocha, povrch, tvar. Žiakov učíme pozorovaním a porovnávaním rozlišovať rôznorodosť tvarov a veľkostí, ktoré v priestorovom vytváraní zobrazujú, napodobňujú, zväčšujú, zmenšujú - štylizujú.

Príklady námetov: výroba masiek, maňušiek, makety ulíc, papierové vystrihovačky a skladačky, ozdobné predmety.

Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových škatuliek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, moduritu, cesta ...

Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí. Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy a diafilmy o výtvarnom umení, všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít naďalej rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov s autizmom,
- rozvíjať priestorové videnie,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôbovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Tematické práce čerpajú námety zo života detí a dospelých. Zameriame sa na „výtvarné rozprávanie“ v ktorom podporíme spontánny výtvarný prejav žiaka.

Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov.

Kresba (ceruza, uhlík, fixka, tuš)

Kreslenie postavy.

Kresba podľa predlohy, modelu.

Maľba (štetec, drievko, tampón, prsty/ temperové farby, akvarelové farby, suchý a voskový pastel)

Spontánna maľba s námetmi zo života detí – rodina, kamarát, slávnosť, pre dieťa zaujímavé predmety. Zdôraznenie farebných kontrastov.

Maska – vyfarbenie.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit).

Modelovanie jednoduchej skutočnosti. Predmety dennej potreby: kľúč, miska, pohár a pod.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- kooperovať v skupine pri rôznych výtvarných aktivitách pomocou napodobňovania.

OBSAH

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov.

Ukážky ilustrácií. Návštevy výstav výtvarných prác detí. Návšteva múzea.

Kreslenie (ceruza, rudka, fixka, tuš)

Kresba podľa modelu.

Kresba ľudskej postavy.
Schematická kresba zvierat'a.

Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby, voskový pastel, suchý pastel)

Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok.
Návrh jednoduchý plagát, dekoračnú látku, lúka s kvetmi a pod.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

Modelovanie zložitejších tvarov: zvieratá, predmety, šperky a pod..
Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať osvojené poznatky a nadobudnuté výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety čerpáme zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom.
V kompozíciách zámerne volíme postavu a menšiu skupinu postáv jednoducho rozmiestnené v priestore. Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. V kresbe sa zaoberáme aj detailmi postavy, tváre a podobne. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnucovaniu vlastných predstáv.

Výtvarné techniky: prednosť dávame kresbe, grafike (tlač z výšky) a aplikovaným grafickým technikám, môžeme využiť aj techniku tlače z hĺbky - suchú ihlu, sadroryt, linoryt a iné.

Motív krajiny - blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov. Volíme jednoduché a ohraničené zábery.

Výtvarné techniky: môžeme uplatniť širokú škálu výtvarných techník základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných.

Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov. Ako novú doplňujúcu techniku použijeme viacfarebnú voskovú batiku.

Výtvarný materiál: voľbu výtvarných materiálov určuje výber výtvarných techník.

Prostredníctvom priestorového vytvárania prehlbovať poznatky o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, upozorňovať žiakov na rôzne možnosti architektonického a urbanistického riešenia. Pracovať prevažne s trojrozmerným materiálom, ktorý žiakov inšpiruje k zaujímavým riešeniam úloh.

Príklady námetov: námety čerpáme zo súčasnej architektúry - bytovej a nábytkovej kultúry. Vytvárame architektonické objekty s doplnením životného prostredia - prírody.

Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.

Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí.

Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy a diafilmy o výtvarnom umení.

Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít naďalej rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov.

OBSAH

Vo výtvarnom prejave sa naďalej zameriavame na „výtvarné rozprávanie“, podporujeme spontánny výtvarný prejav žiaka. Námety čerpáme z bezprostredného prostredia žiaka. Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov.

Kresba (ceruza, uhlík, fixka, tuš)

Kreslenie postavy, zvierat'a, obkresľovanie predlohy, kresba podľa predlohy.

Maľba (štetec, tampón, temperové a akvarelové farby, suchý a voskový pastel)

Pokus o samostatný výtvarný prejav.

Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok.

Návrh na jednoduchý plagát, dekoračnú látku, lúka s kvetmi a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

Modelovanie jednoduchej skutočnosti – veci dennej potreby, rôzne rastliny, zvieratá, ovocie, zelenina a pod.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch.

OBSAH

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, sprostredkujeme ukážky ilustrácií, organizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, tuš)

Kresba podľa modelu.

Maľba (štetec, tampón, akvarelové farby, temperové farby)

Spontánna maľba s námetmi zo života detí a dospelých.

Vyjadrovanie vlastných pocitov pomocou maľby.

Batiky voskom, a so špagátom - kresba kompozície na textíliu, kontúrovanie voskom, maľovanie, voskovanie celej plochy, žehlenie.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

Modelovanie zložitejších tvarov šperky, dekoračné predmety, svietnik a pod.

Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Podporovať výtvarné zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov,
- v nadväznosti na ciele výtvarnej výchovy z predošlých ročníkov posilniť výchovné, estetické a profesijné zameranie predmetu,
- prostredníctvom výtvarných aktivít prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu.

OBSAH

Orientovanie sa na doplnenie poznatkov z jednotlivých oblastí výtvarnej výchovy, podľa úrovne vyučovania v predošlých ročníkoch.

Zapájanie žiakov do výtvarných aktivít i mimo školy s intaktnou populáciou žiakov. Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.

Návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách, výstavných sieňach.

Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy, internetové stránky o výtvarnom umení.

Výtvarné techniky: zo širokej palety výtvarných techník vyberáme tie, ktoré najviac vyhovujú výtvarnému typu a naturelu detí. Volíme netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál: výber je určený voľbou výtvarnej techniky.

PROCES

Námety a náplň vyučovacích hodín vyučujúci výtvarnej výchovy vyberá podľa potrieb a záujmu jednotlivých žiakov.

Odporúča sa vo väčšej miere využívať netradičné a pre žiakov pútavé formy práce, využívať arteterapeutické techniky.

Odporúčané sú aj návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách a výstavných sieňach.

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI
VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

U žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) sa veľmi často stretávame s kvantitatívnymi a kvalitatívnymi odchýlkami vo vývine motoriky. Motorické prejavy a dispozície k nim môžu byť u niektorých žiakov s AU alebo PVP s MP primerané veku, pri niektorých pohybových aktivitách môžu presahovať štandardnú vývinovú úroveň, častejšie ju však nedosahujú. Zvyčajne majú tiež značne narušenú schopnosť napodobňovania a spontánnej komunikácie (mimikou, gestami), ktorou disponujú deti s nenarušeným vývinom, s oneskoreným vývinom, aj deti s mentálnym postihnutím bez autizmu. Prostredníctvom pohybov učiteľa a ich vlastných pohybov možno s nimi nadviazať aj komunikačnú interakciu a naznačovať komunikatívny zámer, ktorý je pre ne zrozumiteľný.

Pri vyučovaní predmetu telesná a športová výchova je možné využiť pomerne veľký priestor na aplikáciu psychomotorickej terapie, ktorej prvky majú kompenzačnú, reedukačnú a relaxačnú funkciu. Jej aplikáciou možno zmiernovať pohybové nedostatky a kompenzovať chýbajúce zručnosti.

Výchovno-vzdelávacie ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvíjanie sociálnych a komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie. Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy žiakov s AU alebo PVP s MP vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov.

Sú to najmä

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,

- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov, ktoré sú uplatnené v obsahu vzdelávania:

poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),

základy poradových cvičení (vedieť sa postaviť na určené miesto, otočiť sa určeným smerom, zaradiť sa do útvaru určeného pre zoskupenie detí, dodržiavať pravidlo pri chôdzi v určenom útvare detí a i., aj prostredníctvom povelov poradových cvičení), (ďalej len „poradovosť“), prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,

pohybové hry,

rytmické hry a základy tanca,

základy atletiky,

turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédská debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie, no aj predmety a pomôcky používané v bežnom edukačnom procese pri aplikácii programu TEACCH primerane k vývinovej úrovni žiaka.

1. Základné odporúčania

Pri vyučovaní telesnej a športovej výchovy žiakov s AU alebo PVP s MP je dôležité

- pri každej pohybovej aktivite mať pripravené vizuálne pomôcky na alternatívnu formu komunikácie,
- dopredu žiaka informovať o forme a priebehu pohybovej aktivity, pre neho zrozumiteľnou formou, s využitím alternatívnej formy komunikácie,
- komunikovať prostredníctvom vizuálnych prostriedkov počas celej doby trvania pohybovej aktivity,
- umiestniť pomôcky potrebné k vykonaniu pohybových aktivít v poradí, v ktorom po sebe nasledujú jednotlivé aktivity alebo ich zložky,
- priestor upraviť takým spôsobom, aby vizuálne dostatočne informoval žiaka o procese pohybovej aktivity,
- mať pre žiaka zabezpečené súčasne s verbálnym promptom (frontálne) aj poskytnutie fyzického promptu zozadu, ak si nedokáže osvojiť aktivitu pomocou napodobňovania,
- použiť aj vonkajšie motivačné činitele (individuálne, primárneho alebo sekundárneho charakteru), ak pohybová aktivita pre žiaka nie je zdrojom radosti,

- pred vypracovaním individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu na vyučovanie predmetu telesná a športová výchova zmapovať vývinovú úroveň žiaka v nasledovných oblastiach:
 - napodobňovanie,
 - receptívna zložka reči,
 - kooperácia,
 - prijímanie frontálnych inštrukcií,
 - úroveň spolupráce v skupine,
- na základe získaných výsledkov určiť formu vyučovania, ktorou môžu byť nasledujúce alternatívy:
 - výhradne individuálny prístup, t. j. 1 učiteľ a 1 žiak,
 - skupinový prístup - frontálne učenie niekoľkých žiakov súčasne s tým istým počtom učiteľov, aby mal každý žiak poskytovaný fyzický prompt,
 - skupinový prístup, keď je žiak schopný napodobňovať a pri frontálnom učení kooperuje s učiteľom - 1 učiteľ učí max. 4 žiakov,

2. Odporúčané základné aktivity pri individuálnom rozvíjaní

Kontaktné hry – fyzický kontakt medzi žiakom a učiteľom, podmienený iniciovaním vytvorenia očného kontaktu medzi žiakom a učiteľom.

Zrkadlo – na spontánne pohybové, vokalizačné prejavy žiaka učiteľ reaguje ich napodobňovaním.

Imitácia – napodobňovanie pohybu učiteľa - vedľa seba, za sebou a vo frontálnej polohe; imitácia pohybu s výmenou rolí; imitácia pohybu s výmenou rolí v určitom rytme, tempe a meniacej sa dynamike.

3. Odporúčané základné aktivity pri skupinovom rozvíjaní

Odovzdávanie – vytvorením očného kontaktu, v prípade verbalizujúceho žiaka aj oslovením spolužiaka, navodiť vykonanie pohybu, motorického prejavu.

Opakovanie (memoria) – žiak zopakuje predvedený pohyb. Hra, aktivita sa ukončí vtedy, keď pri nej príde na rad každý žiak.

Duet – učiteľ prezentuje jednoduchú následnosť pohybov a žiak, s ktorým nadviaže očný kontakt, napodobňuje pohyby učiteľa (spolu s učiteľom vykonávajú túto aktivitu) a rytmus jeho pohybu.

4. Poznámky a dôležité upozornenia

Iniciátorom každej aktivity v úvode je učiteľ.

Pred začatím skupinovej aktivity musia byť žiaci rozvíjaní individuálne.

Pri skupinových aktivitách treba vytvoriť homogénnu skupinu z hľadiska schopností zúčastnených žiakov.

Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, v prípade potreby sa využíva pomoc ďalšej osoby (asistenta učiteľa alebo inej osoby), ktorý je na hodine spravidla vždy prítomný.

Relaxačné cvičenia zaradujeme na záver telovýchovných aktivít.

Pred vypracovaním individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu predmetu telesná a športová výchova je nevyhnutné preštudovať si celý obsah vzdelávania, nakoľko na základe

individuálnych osobitostí žiaka s AU alebo PVP s MP je možné prispôbovať aplikáciu niektorých prvkov či postupov uvedených pri iných ročníkoch a úrovniach.

Teoretické rozpracovanie postupnosti krokov pri jednotlivých činnostiach pre menej skúsených pedagógov z práce so žiakmi s AU alebo PVP s MP musí vychádzať z praxe.

V telesnej a športovej výchove žiakov s AU alebo PVP s MP je možné primerane využiť telesné cvičenia a pohybové aktivity uvádzané v odbornej literatúre venovanej zdravotnej telesnej výchove (telesnej výchove pre deti/žiacov so zdravotným oslabením).

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Utvárať základné sociálne interakcie prostredníctvom pohybu,
- eliminovať stereotypné a repetitívne prejavy v správaní a pohyboch,
- budovať funkčný spôsob komunikácie s učiteľom vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať úroveň preverbálnych prejavov,
- rozvíjať verbálne prejavy,
- prijímať fyzický kontakt,
- budovať základy kooperácie, sebakontroly, prijímania a uplatňovania pravidiel,
- dosiahnuť akceptovanie poradovosti s fyzickým promptom,
- uvedomenie si vlastného tela vo vzťahu k inštrukčiam k pohybu,
- vyjadriť potrebu ísť na WC pri pohybovej aktivite.

OBSAH

V krátkej riadenej interakcii s učiteľom v rozsahu 3 až 10 minút sa nacvičuje:

- uchopenie predmetu, pustenie predmetu,
- chytanie predmetov celou rukou (nielen dlaňou, ale aj prstami),
- zdvihnutie predmetu palcom a ukazovákom,
- uchopenie, ukladanie, prekladanie predmetov oboma rukami,
- prenášanie predmetu (hračky) počas chôdze na určené miesto,
- ťahanie predmetu (hračky) počas chôdze,
- chôdza k stanovenej méte,
- beh k stanovenej méte.

Sezónne činnosti

Hry na snehu.

Nácvik chôdze po klzkej ploche.

Sánkovanie sa na miernom svahu.

V jarnom a v letnom období krátka turistika, vychádzky.

Plávanie.

PROCES

V úvode rozvíjania žiaka s AU alebo PVP s MP sa pri vyučovaní vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova uplatňuje individuálny prístup, v diáde učiteľ – žiak.

Podľa potreby je prítomný aj ďalší učiteľ, ktorý žiakovi poskytuje fyzický prompt – poskytuje mu pomoc zozadu, pričom stále stojí za jeho chrbtom.

Z dôvodu príznakov v správaní sa žiakov, typických pre autizmus, sa aj v telesnej a športovej výchove využívajú predovšetkým primárne motivačné činitele.

Pri realizácii každej aktivity sa veľký dôraz kladie na rozvoj predverbálnej vývinovej úrovne.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozvoj sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách pri preferencii dospelých pred rovesníkmi,
- rozvoj expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových
- rozvoj preverbálnych schopností, dosiahnutie funkčného používania komunikačných
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijatie pravidiel, kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- udržanie rovnováhy pri cvičení,
- dosiahnutie koordinovaných pohybov pri jednoduchých cvikoch,
- učenie poradovosti, sociálneho porozumenia, rozvoj senzomotorických schopností,
- uvedomenie si vlastného tela, rozvoj laterality, rozvoj jemnej a hrubej motoriky, rozvoj pohybovej koordinácie, rozvoj koordinácie oko – ruka, rozvoj pozornosti, pamäti, myslenia, vnímania.

OBSAH

Pri krátkych pohybových interakciách so žiakom v rozsahu 10 až 15 minút orientovaných na uvedomovanie si telesnej schémy a rozvíjanie koordinácie pohybov uplatňujeme:

- riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít, resp. rolové hry,
- kontaktné hry,
- zrkadlo.

Na rozvoj rovnováhy a koordinácie pohybov:

- lozenie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom,
- pochodovanie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom,
- indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom,
- kráčanie v podrepe napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom.

Sezónne činnosti v zimnom období:

- hry na snehu,
- nácvik chôdze po klzkej ploche,
- sánkovanie sa na miernom svahu,
- v jarnom a v letnom období turistika,
- podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

PROCES

V úvode rozvíjania a vyučovania predmetu telesná výchova sa preferuje individuálny prístup, v diáde učiteľ – žiak.

Podľa potreby je prítomný aj ďalší učiteľ, ktorý žiakovi poskytuje fyzický prompt za jeho chrbtom.

Využívajú sa predovšetkým primárne motivačné činitele.

Pri realizácii každej aktivity sa veľký dôraz kladie na rozvoj preverbálnej vývinovej úrovne.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Komunikácia k výchove a upevňovaniu základných hygienických potrieb v súvislosti s telesnou výchovou,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijatie stanovených pravidiel,
- kooperácia s učiteľom a ďalším žiakom,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- uvedomenie si vlastného tela v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min), podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min).

Kontaktné hry, zrkadlo.

Sezónne činnosti v zimnom období – hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

Pri pohybových aktivitách sa využívajú:

- hry orientované na kooperáciu s učiteľom,
- hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa alebo s pomocou jeho fyzického promptu,
- hry orientované na kooperačné aktivity s učiteľom a tolerovanie súčasnej aktivity spolužiaka a jeho učiteľa,
- hry zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality, napr. one brain cvičenia,
- hry zamerané na telesnú schému – hlava, krk, chrbát, ramená, kolená, chodidlá – vo frontálnom učebnom procese, s prípadným fyzickým promptom.

PROCES

Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie zručností, ktoré žiak ovláda, na ich rozvíjanie a zdokonaľovanie. Zdôrazňuje sa spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom (3-5 min).

Počas telesnej a športovej výchovy sa uplatňujú frontálne inštrukcie s podporou fyzického promptu – jeden učiteľ dáva inštrukciu, druhý pedagóg je pripravený poskytnúť zozadu fyzický prompt žiakom, ktorí ho potrebujú na vykonanie činnosti.

Telovýchovné aktivity sa organizujú s účasťou ďalšieho žiaka spolu so svojím učiteľom. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter, spoločné pohybové aktivity sa nacvičujú pomocou nácviku napodobňovania, postupne sa pristupuje k učeniu poradovosti.

1. ROČNÍK

1. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Osvojenie si a upevňovanie sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- využívanie expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- sebakontrola,
- prijímanie pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- zvládanie poradovosti,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Rolové hry.

Kontaktné hry.

Lezenie po vizualizovanej trase. Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa.

Kráčanie v podrepe (kačací krok).

One brain cvičenia.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

PROCES

Telovýchovné aktivity sa orientujú na uvedomovanie si telesnej schémy a rozvíjanie koordinácie pohybov a laterality v krátkych pohybových interakciách učiteľ – žiak, v rozsahu 10 až 15 minút.

V úvode sa preferuje individuálny prístup, v diáde učiteľ – žiak a podľa potreby aj pomoc ďalšieho učiteľa, ktorý zozadu poskytuje žiakovi fyzický prompt.

Predovšetkým sa využívajú primárne motivačné činitele.

Pri realizácii každej aktivity sa veľký dôraz kladie na rozvoj preverbálnej vývinovej úrovne.

Pri aktivitách sa preferuje súčinnosť žiaka s dospelým pred rovesníkmi.

1. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozvoj preverbálnych schopností,
- učenie funkčného používania komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- prijatie fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- rozvoj interakčnej kooperácie,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti realizovať spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, vhodná je jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, lezenie, hádzanie a chytanie.

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, chôdza v zástupe za učiteľom.

Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom.

Lezenie – ľubovoľným spôsobom smerom dopredu, vizuálne vyznačenou trasou.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty guľajúcej sa po zemi, hodenej učiteľom. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min). Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Základy akrobatických cvičení:

Sed roznožmo s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov, napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu; v jarnom a v letnom období turistika, plávanie.

Kolektívne činnosti – spojené s nácvikom chôdze a behu; loptové hry – guľanie, podávanie.

Hudobno – pohybové hry: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčne a relaxačné cvičenia zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.

PROCES

Orientujeme sa na uvedomovanie si telesnej schémy, pričom vytvárame krátke pohybové interakcie so žiakom na dobu 10-15 min.

Zameriavame sa na zvládnutie základných pohybových zručností - chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Medzi cvičenia zaraďujeme aj zdravotné cviky, ako aj jednoduché akrobatické cvičenia, ktoré pomáhajú prekonávať strach.

Telovýchovné činnosti realizujeme prostredníctvom
hier orientovaných na kooperáciu s učiteľom,
hier orientovaných na koordináciu pohybov končatín, napodobňovaním učiteľa,
hier orientovaných na kooperačné aktivity s učiteľom a tolerovanie súčasnej aktivity spolužiaka a jeho učiteľa.

Aktivity sú zamerané na správne držanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností, majú najmä imitačný a kooperačný charakter.

Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojím učiteľom.

Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, s možnosťou len krátkej kooperácie so spolužiakom (3-5 min.)

Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov, pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt.

1. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov v súvislosti s telesnou výchovou,
- rozvoj expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijímanie pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- rozvoj interakčnej kooperácie,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka.

OBSAH

Hry orientované na kooperáciu s učiteľom.

Hry orientované na kooperáciu so spolužiakom.

Hry orientované na koordináciu pohybov končatín, napodobňovaním učiteľa.

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, lezenie, hádzanie a chytanie s cieľom obratnosť rýchlosť a dynamiku sily.

Chôdza – chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, chôdza v zástupe za učiteľom s dôrazom na správne držanie tela pri chôdzi.

Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom.

Lezenie – ľubovoľným spôsobom vpred po vizuálne vyznačenej trase.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, hodenej učiteľom, podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.), podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.).

Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Základy akrobatických cvičení – sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti, v ktoromkoľvek ročnom období – plávanie.

Kolektívne činnosti – kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, loptové hry – gúľanie, podávanie.

Kontaktné hry – zrkadlo, imitovanie.

Hudobno-pohybové hry – riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčn a relaxačné cvičenia – hry zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy, napr. hlava, ramená, kolena, vo frontálnom učebnom procese.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov, napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia.

PROCES

Postupne vedieme žiakov k pasívnemu osvojovaniu si základných povelov na úrovni komunikácie pre nich prijateľnou formou. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojím učiteľom. Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom (3-5 min). Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt.

2. ROČNÍK

2. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjať preverbálnu schopnosť,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov v súvislosti s telesnou výchovou,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie kooperácii a rozvoj interakčnej kooperácie
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobovaniu sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Hry orientované na kooperáciu s učiteľom.

Hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa.

Hry orientované na lateralitu napodobňovaním učiteľa.

Hry orientované na kooperačné aktivity s učiteľom a tolerovanie súčasnej aktivity spolužiaka a jeho učiteľa.

Hádzanie a kopnutie lopty učiteľovi (3-5 min).

Hádzanie lopty spolužiakovi (3-5 min).

Hry zamerané na telesnú schému, napr. hlava, ramená, kolená, vo frontálnom učebnom procese.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov, napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

PROCES

Aktivity organizujeme tak, aby sa ich zúčastňoval aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom.

Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom (5-10 min.).

Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter, spoločné pohybové aktivity sa navodzujú pomocou nácviku napodobňovania. Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt.

2. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozvíjať sociálnej interakcie so spolužiakmi prostredníctvom pohybových hier,
- dodržiavať pravidlá pri skupinovej aktivite,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov v súvislosti s telesnou výchovou,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- naučiť požiadať o pomoc učiteľa sociálne prijateľným spôsobom pri vykonávaní telovýchovnej aktivity.

OBSAH

Telovýchovné aktivity zamerané na správne držanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností – chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení, zdravotných cvikov, akrobatických cvičení, ktoré pomáhajú prekonávať strach; k pohybovým aktivitám zaraďujeme aj relaxačné cvičenia.

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela; jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie.

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, hadici, nácvik rytmickej chôdze, chôdza v zástupe za učiteľom.

Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom.

Skok – poskoky na mieste znožmo, skok cez čiaru.

Lezenie dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, hodenej/podanej učiteľom, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Hodenie/podávanie lopty učiteľovi. Hodenie/podávanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenia s využitím lavičky – výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky po vizuálne znázornenej trase.

Základy akrobatických cvičení – sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, jazda na trojkolke, kolobežke, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.

Loptové hry – gúľanie, podávanie.

Hudobno–pohybové hry – riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčne a relaxačné cvičenia – uvedomovanie si telesnej schémy.

PROCES

Aktivity organizujeme tak, aby sa ich zúčastňoval aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom.

Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasou krátkou kooperáciou so spolužiakom (5-10 min).

Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter, spoločné pohybové aktivity sa navodzujú pomocou nácviku napodobňovania.

Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov, pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt.

2. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Rozvíjať expresívnu zložku reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít,
- uplatnenie sociálne prijateľnej formy kooperácie so spolužiakom,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Výber telovýchovných aktivít zameriavame na tie, ktoré vedú k rozvíjaniu uvedomovania si telesnej schémy, na rozvíjanie schopnosti imitovať spolužiaka, ktorý vykonáva navodenú jednoduchú pohybovú aktivitu, na rozvíjanie schopnosti dodržiavať pravidlá hry a na schopnosť realizovať jednoduchú pohybovú interakciu na základe verbálnych a vizuálnych inštrukcií.

Zaraďujeme hry orientované na kooperáciu s učiteľom, ako aj hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa.

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie.

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, hadici, nácvik rytmickej chôdze, chôdza v zástupe za učiteľom.

Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, beh v zástupe za učiteľom.

Skok – poskoky na mieste znožmo, skok cez čiaru.

Lezenie dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, hodenej alebo podanej učiteľom, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Hodenie/podávanie lopty učiteľovi. Hodenie/podávanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenia s využitím lavičky – výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky vizuálne znázornenou trasou.

Základy akrobatických cvičení – sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, jazda na trojkolke, kolobežke, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.

Loptové hry – gúľanie, podávanie.

Kontaktné hry, zrkadlo, imitácia.

Hudobno-pohybové hry - riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčne a relaxačné cvičenia, hry zamerané na telesnú schému (napr.: hlava, ramená, kolená,...) vo frontálnom učebnom procese.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).

PROCES

Zaraďované aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Pri pohybových aktivitách treba zaradiť krátke interakcie žiaka so spolužiakom vo frontálnej učebnej situácii (učiteľ stojí pred žiakmi). Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov, pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt. Učiteľ sa postupne snaží dosiahnuť aktívnu spoluprácu medzi žiakom a učiteľom pri čoraz väčšom počte pohybových aktivít.

3. ROČNÍK

3. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Rozvíjanie osvojených a upevnených sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím, ktoré je aktuálne pri telesnej výchove,
- rozvoj kooperácie so spolužiakom,
- rozvoj expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- prijímanie pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- vedenie k napodobňovaniu,
- učenie poradovosti.

OBSAH

Vzhľadom na nutnosť upevňovania aktivít nacvičovaných v druhom ročníku výber telovýchovných aktivít vychádza z jeho obsahu a odporúčaných aktivít.

Vo väčšej miere zaradujeme riekanky, detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov, rolové hry, kontaktné hry, zrkadlo, imitovanie pohybov.

PROCES

Orientácia sa uskutočňuje v prospech upevňovania si uvedomovať telesnú schému, rozvíjať koordináciu pohybov pri jednoduchých telovýchovných aktivitách, pričom vytvárať pohybové interakcie s dieťaťom na dobu 10-15 min. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Podľa potreby sa používa pomoc aj ďalšieho učiteľa, ktorý stojí za chrbtom žiaka a poskytuje mu fyzický prompt. Predovšetkým sa používajú primárne motivačné činitele. Pri realizácii každej aktivity veľký dôraz sa kladie na rozvoj preverbálnej vývinovej úrovne.

3. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovanie správneho držania tela prostredníctvom cielených cvikov,
- rozvíjanie sociálnej interakcie so spolužiakmi prostredníctvom pohybových hier,
- učenie dodržania pravidiel pri skupinovej aktivite,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,

- vytváranie sebakontroly,
- prispôsobovanie sa požiadavkám skupiny,
- uplatňovanie napodobňovania pri spoločných pohybových aktivitách,
- uplatňovanie poradovosti,
- rozvoj koordinácie oko - ruka
- požiadanie o pomoc učiteľa sociálne prijateľným spôsobom.

OBSAH

Zameriavame sa na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností - chôdze a behu, na kondičné cvičenia na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti. Realizujeme aj zdravotné cviky, jednoduché akrobatické cvičenia, ktoré pomáhajú prekonávať strach.

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh,, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie.

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, chôdza v zástupe za učiteľom. Návčik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod.

Beh – návčik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm s dopadom do stoja, do drepu.

Lezenie dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nížky rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch.

Hádzanie a chytanie – návčik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie do terča, do cieľa, návčik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min).

Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenie použitím lavičky, švédskej debny – výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení – sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe, poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierne naklonenej roviny (na svahu). Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralít a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti v zimnom období hry na snehu, návčik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – kolektívne hry spojené s návčikom s návčikom chôdze a behu. Loptové hry – gúľanie, podávanie lopty.

Hudobno-pohybové hry – riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Pohybové vyjadrenie pojmu *ticho*, *hlasno*.

Koordináčne a relaxačné cvičenia – uvedomovanie si telesnej schémy. Uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami.

PROCES

Pri telovýchovných aktivitách treba zaradiť už aj krátke interakcie so spolužiakom vo frontálnej učebnej situácii - učiteľ stojí pred žiakmi, s možnosťou využitia pomoci druhého učiteľa, ktorý podáva fyzický prompt zozadu.

3. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Aktívna spolupráca s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- sociálne prijateľná forma kooperácie so spolužiakom,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- prijímanie stanovených pravidiel,
- sebakontrola,
- prispôsobenia sa požiadavkám skupiny,
- spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- zvládanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizáčnej schopnosti,
- rozvoj generalizačnej schopnosti.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza na akupresúrnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie.

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, chôdza v zástupe za učiteľom. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod.

Beh – návnik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, vyznačenej plochy na ihrisku, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom.

Skoky, poskoky – na mieste znožmo, striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm s dopadom do drepu.

Lezenie dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch.

Hádzanie a chytanie – návnik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie do terča, do cieľa, návnik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min).

Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Cvičenie s použitím lavičky, švédskej debny – výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení – sed roznožený s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe, poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.

Loptové hry – guľanie, podávanie lopty. Loptové hry zamerané na rozvoj preverbálnej formy komunikácie a na rozvoj expresívnej zložky reči.

Kontaktné hry, zrkadlo, imitácia.

Hudobno-pohybové hry – riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Pohybové vyjadrenie pojmu *ticho*, *silno*.

Koordináčn é a relaxáčn é cvičenia – hry zamerané na telesnú schému (napr.: hlava, ramená, kolena,...) vo frontálnom učebnom procese, uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).

PROCES

Pri telovýchovných aktivitách sa rozvíja schopnosť žiakov realizovať jednoduchú pohybovú interakciu na základe vizuálnych aj verbálnych inštrukcií. Zameranie je na rozvíjanie schopnosti imitovať spolužiaka, ktorý vykonáva jednoduchú pohybovú aktivitu, dodržiavať pravidlá hry – rešpektovať postupnosť, vedieť čakať, kedy príde na žiaka rad. Žiaci úlohy vykonávajú samostatne, z možnou prítomnosťou druhého učiteľa, ktorý by im mohol v prípade potreby poskytnúť zozadu fyzický prompt.

Kooperačné úlohy sa realizujú vo frontálnej interakcii s možnosťou poskytovania verbálneho aj fyzického promptu. Pohybové hry na vizualizovanej trase sa môžu kombinovať a realizujú sa napodobňovaním pohybov učiteľa.

4. ROČNÍK

4. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Aktívna spolupráca žiaka s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- sociálne prijateľná forma kooperácie so spolužiakom,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácii, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedenie si telesnej schémy vo frontálnom učebnom procese.

Loptové hry, zamerané na rozvoj preverbálnej formy komunikácie a na rozvoj expresívnej zložky reči.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Pohybové aktivity realizované na vizualizovanej trase, uskutočňované skupinovo v zástupe za učiteľom.

Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Rolové hry, kontaktné hry, zrkadlo, imitovanie.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

PROCES

Pri telovýchovných aktivitách sa vytvára u žiakov schopnosť realizovať jednoduchú pohybovú interakciu na základe vizuálnych aj verbálnych inštrukcií, schopnosť imitovať spolužiaka, ktorý vykonáva jednoduchú pohybovú aktivitu.

Žiaci sa učia dodržiavať pravidlá hry, zachovávanie postupnosti (vedieť čakať, kedy príde na žiaka rad). Žiaci úlohy vykonávajú samostatne, s možnou prítomnosťou druhého učiteľa, ktorý by im mohol zozadu poskytnúť fyzicky prompt.

Kooperačné úlohy sa realizujú vo frontálnej interakcii s možnosťou poskytovania verbálneho aj fyzického promptu. Pohybové hry na vizualizovanej trase sa môžu kombinovať podľa rozhodnutia učiteľa, realizujú sa napodobňovaním pohybov učiteľa.

4. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Zvýšenie miery sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- zvýšenie samostatnosti pri vykonávaní pohybových aktivít,
- zvýšenie miery samostatnosti pri vykonávaní hygienických návykov,
- prijatie zmeny v počte účastníkov pohybových hier,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijímania pravidiel,
- kooperácia, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- uplatniť napodobnenie pri spoločných pohybových aktivitách,
- zachovávanie poradovosti.

OBSAH

Rozvíjanie schopnosti hrať sa naučenú pohybovú hru v interakcii s jedným spolužiakom, bez aktívneho zasahovania učiteľa (5-10 min).

Vytváranie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybovej hry s jedným spolužiakom, bez aktívneho zasahovania učiteľa.

Upevňovanie už zvládnutých pohybové zručnosti - chôdzu a beh v rôznych obmenách, lezenie, skákanie.

Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza na akupresúrnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh,, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, nepriamočiario stočenom lane, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou.

Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti alebo vyhradenej časti ihriska, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom.

Skoky – poskoky na mieste znožmo, striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, položené na zem.

Lezenie dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízký rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Upevňovanie lezenia dopredu po kolenách.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty kotúlajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie lopty do terča, do cieľa, nácvik

nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min).

Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Gymnastické cvičenia – chôdza po šikmej ploche, napr. po lavičke zavesenej na najnižšej priečke ribstola.

Základy akrobatických cvičení – poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami s využitím nacvičených činností - gúľaním, podávaním lopty.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe udávanom učiteľom – ich zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčne a relaxačné cvičenia – uvedomovanie si telesnej schémy. Uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami.

PROCES

Pri upevňovaní zručností rozvíjaných v predchádzajúcich ročníkoch a ich rozširovaní postupujeme obdobne ako v treťom ročníku na príslušnej úrovni.

4. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Zvýšiť mieru sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- zvýšiť samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- prijatie zmeny v počte účastníkov pohybových hier,
- zvyšovanie miery aktívnej spolupráce s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností v spojení s rozširovaním aktívnej slovnej zásoby pri telovýchovných aktivitách,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- prijímanie a uplatňovanie pravidiel,
- sebakontrola,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- uplatňovanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizáčnej schopnosti, rozvoj generalizačnej schopnosti.

OBSAH

Pri výbere telovýchovných aktivít sa okrem cvičení slúžiacich na správny rozvoj telesnej stavby a kondície žiaka sústreďujeme na činnosti, ktoré sú využiteľné na aktívne vyplňanie jeho voľného času.

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane nepoloženom priamočiaro, chôdza v zástupe za učiteľom. Návčik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Návčik chôdze po schodoch nahor a dolu so striedaním ľavej a pravej nohy.

Beh – návčik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, vyhradenej časti ihriska, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom.

Skoky, poskoky na mieste znožmo, striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano položené na zem.

Lezenie dopredu po vizuálne vyznačenej trase ľubovoľným spôsobom, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízký rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Upevňovanie lezenia po kolenách. Prekonávanie jednoduchej prekážkovej dráhy v zástupe za učiteľom.

Hádzanie a chytanie – návčik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie do terča, do cieľa, návčik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min). Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.

Gymnastické cvičenia – chôdza po šikmej ploche, napr. po lavičke zavesenej na najnižšej priečke ribstola.

Základy akrobatických cvičení – poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti v zimnom období hry na snehu, návčik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry – gúľanie, podávanie. Loptové hry s jednoduchými pravidlami.

Kontaktné hry, zrkadlo, imitácia, odovzdávanie.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom; ich zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordinačné a relaxačné cvičenia – uvedomovanie si telesnej schémy. Uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami.

PROCES

Všetci zúčastnení žiaci musia byť pred začatím skupinovej aktivity rozvíjaní individuálne. Zo žiakov zúčastnených na jednej vyučovacej jednotke telesnej a športovej výchovy je vhodné vytvoriť homogénnu skupinu z hľadiska ich vedomostí a schopností. Do vybudovanej a ustálenej činnosti postupne vnášame zmeny spočívajúce vo zvyšovaní sa počtu zúčastnených žiakov.

Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, v prípade potreby je pri nich možné využiť pomoc druhého učiteľa.

U žiakov sa dosahuje najmä schopnosť realizovať naučenú pohybovú hru v interakcii jedným spolužiakom, bez aktívneho zasahovania učiteľa v trvaní 5 až 10 minút a snaha iniciovať a udržať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybovej hry s jedným alebo s viacerými spolužiakmi, len s občasným zasahovaním učiteľa v rozsahu 5 – 10 minút.

5. ROČNÍK

5. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Spontánna spolupráca s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- zvyšovanie miery sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- učenie prijímaniu pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti.

OBSAH

Pohybové hry, zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.

Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít, resp. rolové hry, kontaktné hry, zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie.

Loptové hry zamerané na rozvoj preverbálnej formy komunikácie a na rozvoj expresívnej zložky reči.

Aktivity na cvičenie rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov, napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

PROCES

Súčasťou väčšiny aktivít je zvládanie krátkych sociálnych situácií – pohybové činnosti (hry) vykonávané v kooperácii s jedným alebo s viacerými spolužiakmi.

5. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
- zvládanie personálnej zmeny,
- generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít.
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov s prioritou verbálnych,

- prijímanie fyzického kontaktu,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- interakčná kooperácia,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizáciej schopnosti.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Návnik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. Návnik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – prehlbovanie návniku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej a druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano položené na zem.

Lezenie – upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédka debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spúšťanie sa na kĺzačke.

Hádzanie a chytanie – návnik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Návnik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lopty do terča, na cieľ, návnik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie sa bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, návnik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe, udávanom učiteľom. Ich zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Návnik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.

Koordináčné a relaxáčné cvičenia – uvedomovanie si telesnej schémy.

Utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej a športovej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Pri plánovaní telovýchovných aktivít je zameranie najmä na upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností jednotlivých žiakov, doteraz vykonávaných pohybových aktivít a na ich rozširovanie najmä z nasledujúcich aspektov:

- využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (5-10 min),
- iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybových aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (3-5 min),
- bez väčších ťažkostí vedieť sa prispôbiť zmenenému prostrediu, personálnej zmene.

5. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Vykonávanie pohybových aktivít s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávania aktivity a na personálnu zmenu,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- vytváranie pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov s autizmom do majoritnej spoločnosti,
- funkčné používanie verbálnych komunikačných prostriedkov v súvislosti s pohybovými aktivitami,
- základy kreativity a improvizácie.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh,, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Skoky – poskok na mieste, znožmo a striedavo na jednej a na druhej nohe, skok cez čiaru, skok z výšky (10-15 cm).

Lezenie – upevňovanie lezenia v pred po kolenách. Lezenie v pred danou vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m,

švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na klzačke. Lezenie v pred, podliezanie (pod stolom), preliezanie prekážok (max do výšky 20 cm).

Hádzanie a chytnie – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie sa bokom v ľahu na rovnej podložky s vystretými nohami. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Prechádzky s konkrétnym cieľom – návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť, napr. hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, spoločný presun, cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak.

Koordináčn e a relaxáčn e cvičenia – uvedomovanie si telesnej schémy.

Opakovanie a utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Pri plánovaní a realizácii telovýchovných aktivít je zameranie najmä na vytváranie, príp. upevňovanie schopnosti žiaka imitovať pohybové aktivity spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite, na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (5 - 10 min), rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (5 - 10 min), odbúravanie žiakovho lipnutia na nemennosti – nácvik akceptovania zmeneného prostredia a personálnej zmeny pri telovýchovných aktivitách.

6. ROČNÍK

6. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Zvýšiť mieru sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- prijať a dodržiavať pravidlá jednoduchých aj zložitejších pohybových aktivít,
- prijať zmenu v počte účastníkov pohybových hier,
- upevniť sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- dokázať prijať fyzický kontakt,
- vedieť prijať uplatnenie pravidiel,
- interakčná kooperácia v aktivitách v kooperácii s učiteľom, so spolužiakom,
- základy sebakontroly,
- dokázať sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uplatňovanie poradovosti.

OBSAH

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej a športovej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Z nich najmä:

- uprednostňovanie loptových hier s jednoduchými pravidlami,
- prekonávanie jednoduchej prekážkovej dráhy v chôdzi, behu, lezení v zástupe za učiteľom.

PROCES

Žiak je postupne vedený k realizácii naučenej pohybovej hry v interakcii s jedným spolužiakom bez aktívneho zasahovania učiteľa (3-5 min). Rozvíjame schopnosť žiakov iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybovej hry s jedným alebo s viacerými spolužiakmi, bez aktívneho zasahovania učiteľa. Žiak je vedený k akceptácii zmeny – dokázať sa prispôbiť zmenenej pracovnej situácii v prípade pribúdania počtu ďalších žiakov.

6. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Rozšíriť nadobudnuté zručností v predchádzajúcich ročníkoch,
- upevniť nadobudnuté schopnosti a zručnosti pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na generalizáciu týchto zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- upevniť dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijatie stanovených pravidiel,
- aktívna kooperácia s učiteľom, spolužiakom,

- sebakontrola,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- využívať napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- akceptovanie poradovosti,
- generalizácia (prenos) naučenej aktivity.

OBSAH

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dolu so striedaním ľavej a pravej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky. Postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa vytlieskavaním, bubnovaním. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, samostatné prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál zo stoja, drepu.

Skoky a poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skok cez čiaru, lano položené na zem. Preskok prekážky vysokej max, 15 cm, zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku, podľa možností do drepu. Nácvik skoku do diaľky.

Lezenie – upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie po vizuálne vyznačenej trase, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok – švédske lavice, švédske debny.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok maximálne na 2 diely švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie sa bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov, napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno–pohybové hry – rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe udávanom učiteľom, so zmenou signalizovanou zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Návnik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísuný krok bokom, návnik prísunného kroku vpred, návnik cvalu bokom.

Koordinačné a relaxačné cvičenia – upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri jednotlivých aktivitách sa snažíme najmä iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (3-5 min), využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (5-10 min), bez väčších ťažkostí učiť žiaka, aby sa dokázal prispôbiť zmenenému prostrediu a personálnej zmene. Treba rozširovať repertoár a obmeny doteraz zvládnutých pohybových zručností - chôdze a behu, prvky atletických disciplín, rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení, koordinačných a relaxačných cvičení.

6. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na generalizáciu týchto zručností v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávanie aktivity a na personálnu zmenu,
- podpora pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské – začlenenie žiakov s autizmom do majoritnej spoločnosti,
- dodržiavanie pravidiel pri hre a pri pohybových aktivitách s možnosťou poskytnutia maximálne verbálneho promptu.
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností súvislosti s pohybovými aktivitami,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- akceptovanie a uplatňovanie stanovených pravidiel,
- kooperácia, rozvoj interakčnej kooperácie,
- sebakontroly,
- kreativita a improvizácia schopnosť,
- generalizácia (prenos) nadobudnutých pohybových zručností.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Návnik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Návnik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke.

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu. Beh – vybehnutie na dohodnutý signál, beh v zástupe za spolužiakmi po vizuálne vyznačenej trase. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max. 15 cm, zoskok z výšky 20 – 30 cm na mäkkú podložku podľa možnosti do drepu, nácvik skoku do diaľky.

Lezenie – upevňovanie lezenia v pred po kolenách. Lezenie v pred danou vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok: švédske lavice, švédske debny. Lezenie na nízky rebrík, cielene motivovať žiaka/žiacov s primárnymi motivačnými činiteľmi.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodou lopty do diaľky.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok max. na 2 diely švédskej debny

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – napnutými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojeného. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno–pohybové hry – rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávaného učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísuný krok bokom, nácvik prísuného kroku vpred, nácvik evalu bokom.

Koordináčne a relaxačné cvičenia – využívanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej a športovej výchovy. Aktivity nadväzujú na aktivity realizované v predchádzajúcom ročníku.

Pri realizácii jednotlivých pohybových aktivít treba navodzovať situácie najmä na imitáciu pohybových aktivít učiteľa, spolužiaka/spolužiacov s cieľom prispôbiť sa skupinovej aktivite; spontánne využívanie naučenej pohybovej hry na interakciu so spolužiakom/spolužiacmi s možnosťou minimálneho zasahovanie učiteľa; spontánne iniciovanie sociálnej interakcie prostredníctvom aktivít so spolužiakom alebo viacerými spolužiacmi, s možnosťou minimálneho zasahovanie učiteľa; prispôsobovanie sa zmenenému prostrediu; prispôsobovanie sa personálnej zmene.

7. ROČNÍK

7. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi pri pohybových aktivitách a prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov s AU alebo PVP s MP do majoritnej spoločnosti,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti v súvislosti s pohybovými aktivitami,
- prijatie fyzického kontaktu,
- akceptovať, prijímať a uplatňovať stanovené pravidlá,
- kooperovať s učiteľom, so spolužiakom pri pohybových aktivitách,
- vytváranie sebakontroly,
- dokázať sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri riadených pohybových aktivitách,
- akceptovať poradovosť,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť.

OBSAH

Kvalitatívne rozvíjanie nacvičovaných pohybových aktivít v predchádzajúcich ročníkoch.

Vychádzky do parku, návšteva detského ihriska so zameraním na hry, pohybové aktivity realizované v neznámom/menej známom prostredí, v spoločnosti neznámych detí.

PROCES

Vzhľadom na biologické zmeny detského organizmu a pohybového aparátu v puberte, ku ktorým v tomto vekovom období dochádza, je potrebné predchádzať deformáciám pohybového aparátu. Vo zvýšenej miere je potrebné zamerať sa na cvičenia, ktoré zabezpečujú správne držanie tela a na posilňovanie jednotlivých svalových skupín.

Pri všetkých aktivitách sa snažíme o uplatňovanie kooperácie jednotlivého žiaka so spolužiakmi.

7. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať nadobudnuté schopnosti a zručnosti pri pohybových aktivitách s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávania aktivity a na personálnu zmenu,
- upevňovať schopnosť dodržiavať pravidlá pri hrových a pohybových aktivitách,
- podporovať pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné aktivity, funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť v súvislosti s aktuálnymi pohybovými aktivitami, prijímanie fyzického kontaktu,
- akceptovať a uplatňovať stanovené pravidlá,
- kooperácia, rozvoj interakčnej kooperácie,

- sebakontrola,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- vedieť sa zapojiť do spoločným pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- akceptovať poradovosť,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku, na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. Chôdza v prírode po nerovnom teréne (najmenej 1 km).

Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max. 15 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky.

Lezenie dopredu – upevňovanie lezenia po kolenách vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kľazčke. Podliezanie vhodných prekážok – lavičky, švédske debny.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky. Nácvik hodou lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a prit'ahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postoji. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry - rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so

symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísuný krok bokom, nácvik prísuného kroku vpred, nácvik cvalu bokom.

Koordináčné a relaxa n  cvičenia – opakovanie a utvrdzovanie cvikov z predchádzajúcich ro n kov.

PROCES

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanoven  cieľ telesnej a športovej výchovy. Nadväzuje na už nadobudnuté schopnosti a zručnosti pri pohybových aktiv t ch v nižších ročníkoch.

Pri pohybových aktiv t ch navod me situáciu na imitáciu pohybových aktivít učiteľa, spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti vyu iavať nau en  pohybov  hru; na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (10-15 min); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min). D le it  je zamerať sa na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručnosti, na chôdzu a beh, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Pri aktiv t ch realizovaných na telesnej výchove je potrebn  mať vytvoren  homogénnu skupinu z hľadiska vedomostí a schopností z u astnen ch žiakov. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov. V tomto prípade už nevyu iavať pomoc druhého učiteľa.

7. ROČNÍK – 3.  roveň

CIELE

- Upevňovať nadobudnuté schopnosti a zručnosti z predchádzajúcich ro n kov pri vykon van  pohybových aktivít s dôrazom na generalizáciu týchto zručnosti v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávanie aktivity a na personálnu zmenu,
- spontánne dodržiavať pravidlá pri hrových a pohybových aktiv t ch,
- podporovať pohybov  zručnosti a návyky potrebn  pre pracovn  a spolo ensk  začlenenie žiakov s AU alebo d alšími PVP s MP do majoritnej spoločnosti,
- funkčne pou iavať komunika n  prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k telovýchovným aktiv t m,
- prijímanie fyzickejho kontaktu,
- akceptovať ur en  pravidlá,
- rozvíjať interak n  kooperáciu,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
- rozvíjať schopnosť generalizovať, napodobňovať,
- dodržiavať poradie,
- rozvíjať kreativitu a improvizaa n  schopnosť.

OBSAH

Zdravotn  cvičenia – opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ro n kov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitaa nom bicykli.

Kondičné cvičenia – zameran  na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie, gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, po čiare, v zástupe za učiteľom. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Návnik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Návnik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – beh daným smerom, v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu. Beh – vybehnutie na dohodnutý signál, beh v zástupe za spolužiakmi po vizuálne vyznačenej trase. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 15 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, návnik skoku do diaľky.

Lezenie – upevňovanie lezenia v pred po kolenách. Lezenie v pred danou vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kľzačke. Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok - švédske lavice, švédske debny. Lezenie na nízky rebrík.

Hádzanie a chytanie – návnik v chytaní lopty, guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, návnik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Návnik hodu lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Guľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – napnutými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojeného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, sánkovanie sa, v jarnom a v letnom období turistika, v každom ročnom období podľa možností plávanie.

Doprava a pravidlá cestnej premávky. Osvojovanie významu dopravných značiek, zvukových a svetelných signálov, ktoré usmerňujú pohyb chodcov a pohyb vozidiel.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, memoria, odovzdávanie, duet.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Koordináčne a relaxačné cvičenia – opakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

Pri pohybových aktivitách treba navodiť situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôbiť sa skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min).

Pri pohybových aktivitách treba navodiť situáciu na prispôsobovanie sa zmenenému prostrediu; prispôsobovanie sa personálnej zmene; na osvojovanie si pravidiel bezpečného pohybu na ulici; na cestovanie dopravnými prostriedkami z bodu A do bodu B, pri ktorých učiteľ koriguje aktívne zasahuje do procesu nácviku. Naďalej je potrebné zamerať sa na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností; chôdze a behu; na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Pri aktivitách realizovaných na telesnej a športovej výchove je potrebné mať vytvorenú homogénnu skupinu z hľadiska vedomostí a schopností zúčastnených žiakov.

Jeden učiteľ by mal pracovať maximálne so štyrmi žiakmi.

8. ROČNÍK

8. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevňovať už nadobudnuté socio-komunikčné zručností, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopností v súvislosti s pohybovými aktivitami,
- prijať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- akceptovať, prijímať a uplatňovať stanovené pravidlá,
- uplatňovať a rozvíjať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáčnné schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť.

OBSAH

Cvičenia, ktoré zabezpečujú správne držanie tela, čím predchádzame deformáciám intenzívnejšie sa rozvíjajúceho pohybového aparátu.

Cvičenia zamerané na posilňovanie jednotlivých svalových skupín. Chôdza, beh, lezenie, skok po vizualizovanej trase.

Imitovanie, opakovanie (memoria), odovzdávanie.

Prechádzky s konkrétnym cieľom. Návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť, napr. hru na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, presun verejnými dopravnými prostriedkami.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

PROCES

Pri všetkých aktivitách sa treba usilovať o vytvorenie kooperácie žiaka so spolužiakmi, resp. s inými rovesníkmi. Postupne čím menej využívať pomoc ďalšieho učiteľa.

8. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevniť spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,

- podporovať pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikačné zručnosti, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- rozvíjať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- rozvíjať generalizáciu (prenos) nadobudnutých pohybových zručností.

OBSAH

Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia - chôdza, beh,, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Návnik chôdze po schodoch hore a dole so striedaním ľavej a pravej nohy. Návnik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – prehlbovanie návniku správnych pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max. 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, návnik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty.

Lezenie dopredu - upevňovanie lezenia štvornožky (po kolenách) vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.

Hádzanie a chytanie – návnik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, návnik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Návnik hodu lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po

zavesenej lavičke. Návnik visu na nízkej hrazde. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia – návnik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, návnik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe, udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Návnik točenia vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísuný krok bokom, návnik prísuného kroku vpred, návnik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom.

Koordináčne a relaxačné cvičenia – cviky z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri všetkých aktivitách sa treba usilovať o vytvorenie kooperácie so spolužiakmi, resp. s inými rovesníkmi. Treba obmedziť pomoc učiteľa pri jednotlivých aktivitách. Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku. Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich postupne pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití. Rozpoznanie a odmietnutie nevhodného fyzického kontaktu a pod.

8. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Upevniť spontánnu a iálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- návnik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na rozšírenie ich využitia aj mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- kooperovať v rámci aktivít,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať jednotlivé pohybové aktivity,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu schopnosť,

- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Návnik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Návnik chôdze po schodoch hore a dole so striedaním ľavej a pravej nohy. Návnik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – prehlbovanie návniku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej najviac 20 cm, zoskok z výšky 30 – 40 cm na mäkkú podložku podľa možnosti do drepu, návnik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Štafetový beh s kolíkom na krátkej trase so zapojením maximálne 2 žiakov.

Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík do výšky maximálne 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.

Hádzanie a chytanie – návnik v chytaní lopty, guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, návnik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Návnik hodou lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Zmiešané visy na nízkej hrádze. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Guľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia – návnik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie.

Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť - hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, cestovanie verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami).

Doprava a pravidlá cestnej premávky. Osvojovanie významu dopravných značiek, zvukových a svetelných signálov, ktoré usmerňujú pohyb chodcov a pohyb vozidiel.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie, opakovanie (memoria), duet.

Hudobno-pohybové hry, rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom pišťali a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom. Tanec - tanečná výchova, spoločenské a moderné tance - krok prísunný a poskočný.

Koordinačné a relaxačné cvičenia – opakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôbiť sa skupine a skupinovej aktivite; rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (10-15 min); rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min); kreativitu a improvizáciu žiaka.

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a prostredníctvom dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch nie je treba využívať pomoc druhého učiteľa.

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej a športovej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich treba pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití. Poznať a vedieť odmietnuť nevhodný fyzický kontakt a pod..

9. ROČNÍK

9. ROČNÍK – 1. úroveň

CIELE

- Upevniť sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- podporiť pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na ich generovanie mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- uplatňovať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáčnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojovať si správnu životosprávu.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov s ich obmenou. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – nácvik správnych pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym

rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Štafetový beh s kolíkom na krátkej trase so zapojením maximálne 2 žiakov.

Lezenie dopredu štvornožky – vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík do výšky maximálne 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok – lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty, guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodou lopty do diaľky, do výšky.

Gymnastické cvičenia – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Zmiešané visy na nízkej hrádze. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Guľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami).

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie, opakovanie (memoria), duet.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, udávaného učiteľom a jeho zmena signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Točenie sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak, dvaja žiaci. Prísuný krok bokom, nácvik prísuného kroku vpred, nácvik cvalu bokom.

Koordináčne a relaxačné cvičenia - pakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôbiť sa skupine a skupinovej aktivite; rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (10–15 min); rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min).

Treba sa zamerať na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností ako na chôdzu a beh a na posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch

žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch nie je treba využívať pomoc druhého učiteľa.

9. ROČNÍK – 2. úroveň

CIELE

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevňovať už nadobudnuté socio-komunikačné zručností, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- kooperovať pri rôznych aktivitách,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- rozvíjať generalizačné schopnosti,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy, odpočinku, striedanie aktivity a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – prehĺbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po kružnici.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku

do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty.

Lezenie a plazenie vpred vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kľazke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Preliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty kotúlajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 – 4 diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj a zoskok na žinenku. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia – nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie.

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – učiteľ a žiak, žiak a žiak. Prísuný krok bokom, nácvik prísuného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom.

Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo.

Koordináčn é a relaxáčn é cvičenia – opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôbiť skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (15-20 min), na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min).

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch je snaha nevyužívať pomoc druhého učiteľa.

Do obsahu vyučovania telesnej a športovej výchovy je potrebné zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier zaradíme aj tanec.

Jednoduché krokové variácie sa nacvičujú pomocou rytmizácie (bubon, tleskanie a iné) a hudby, s jej výberom zohľadňujúcim psychický stav žiaka pri jej reprodukcii.

Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich treba pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití, rozpoznanie a odmietnutie nevhodných dotykov a pod.

9. ROČNÍK – 3. úroveň

CIELE

- Samostatne realizovať nadobudnuté zručnosti pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, so zmenou formy aktivity a personálnej zmene,
- spontánne dodržiavať pravidlá hrových a pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností, návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- poznať potreby vlastného tela,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- prijať fyzický kontakt pri telovýchovných aktivitách – učiteľa i spolužiakov,
- akceptovať a uplatňovať pravidlá,
- kooperovať so spolužiakom,
- uplatňovať interakčnú kooperáciu,
- prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- napodobňovať pri telovýchovných aktivitách, poradovosti, kreativity a improvizáčnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy a odpočinku.

OBSAH

Zdravotné cvičenia – opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia – chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km.

Beh – nácvik správneho pohybu nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, z drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po obvode kruhu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi. Beh na 100 m, štafetový beh v dĺžke maximálne 2 x 60 m.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možnosti do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Skok do diaľky.

Lezenie a plazenie smerom dopredu po vizuálne vyznačenej trase, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík – maximálne do výšky 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavice, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Zliezanie prírodných prekážok.

Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľa, nácvik nahadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodou lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče.

Gymnastické cvičenia – chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 - 4 diely švédskej debny do vzporu kľáčmo, z kľaku stoj. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.

Tanec - tanečná výchova, jednoduché spoločenské a moderné tance - krok prísunný a poskočný.

Základy akrobatických cvičení – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými dolnými končatinami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).

Poradové cvičenia – nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.

Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť – napr. hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, presun verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami).

Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.

Hudobno-pohybové hry – rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom pišťali a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – v kombinácii žiak s učiteľom, dvaja žiaci, traja, resp. štyria žiaci bez učiteľa. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom.

Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo.

Koordináčne a relaxačné cvičenia – cvičenie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôbiť skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min); na uplatňovanie kreativity a improvizácie žiaka.

Do obsahu vyučovania telesnej výchovy treba zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier je aj tanec. Jednoduché krokové variácie nacvičiť pomocou rytmizácie a hudby. Výber krokov a hudby musí zohľadňovať možnosti, schopnosti a psychický stav žiaka pri jej reprodukcii.

Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov treba ich pripraviť na správny postoj a reakciu pri hrozacom sexuálnom zneužití (nevhodné dotyky a pod.).

Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch a snažiť sa nevyužívať pomoc druhého učiteľa.